T.C.
ATILIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS

DARBELERE GİDEN SÜREÇTE MEDYANIN ALGI İNŞASI: 27 MAYIS 1960 VE 15 TEMMUZ 2016'NIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Yüksek Lisans Tezi

Serpil Seda Şimşek

Ankara - 2018

T.C.
ATILIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS

DARBELERE GİDEN SÜREÇTE MEDYANIN ALGI İNŞASI: 27 MAYIS 1960 VE 15 TEMMUZ 2016'NIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Yüksek Lisans Tezi

Serpil Seda Şimşek

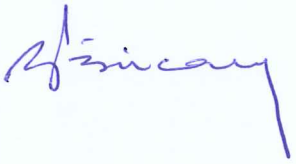
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Halil İbrahim Ülker

Ankara - 2018

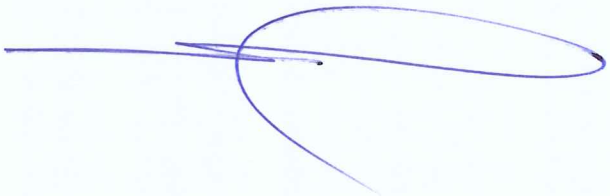
KABUL VE ONAY

Serpil Seda ŞİMŞEK tarafından hazırlanan "DARBELERE GİDEN SÜREÇTE MEDYANIN ALGI İNŞASI: 27 MAYIS 1960 VE 15 TEMMUZ 2016'NIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ" başlıklı bu çalışma, 26.06.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İsmail BİRCAN (Başkan)

Prof. Dr. Halil İbrahim ÜLKER (Danışman)

Prof. Dr. M. Sezai TÜRK (Üye)

ETİK BEYAN

Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasını;

- Akademik ve etik kurallar çerçevesinde hazırladığımı,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir,

Aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

26.06.2018

Serpil Seda ŞİMŞEK

ÖZ

ŞİMŞEK, Serpil Seda. Darbelere Giden Süreçte Medyanın Algı İnşası: 27 Mayıs 1960 ve 15 Temmuz 2016'nın Karşılaştırmalı Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2018.

Türk siyasi hayatındaki darbelerin hazırlanış safhasında, gerçekleştirilmesinde ve sonrasında meşrulaştırılmasında asker, yargı, akademinin yanı sıra en önemli sacayaklarından birisini de medya oluşturmaktadır. 15 Temmuz darbe girişimi öncesi, merkez medya ile "Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) medya yapılanması" olarak adlandırılan medya kuruluşlarının ve uluslararası medyanın, bilerek veya bilmeyerek darbe şartlarını oluşturmaya yönelik yürüttükleri algı inşa süreci ile 27 Mayıs darbesi öncesinde yürütülen algı inşa süreci arasında çarpıcı benzerlikler bulunmaktadır. 27 Mayıs öncesinde, dönemin gazetelerinde Menderes yönetimine yöneltilen "diktatörlük", "yolsuzluk", "muhaliflere ve medyaya baskı" gibi suçlamaların 15 Temmuz'a giden süreçte Erdoğan yönetimine de benzer ifadelerle yöneltilmesi dikkat çekicidir.

Bu çalışma, darbe süreçlerinin hazırlanmasında, gerçekleştirilmesinde uluslararası ve Türk medyasının oynadığı rolü irdelemektedir. Bu bağlamda, yazılı medya özellikle gazetelerde kamusal rızanın nasıl üretildiği, "Kamusal Senaryo modeli", Herbert Schiller ve Naom Chomsky'nin medya manipülasyonu analizleri çerçevesinde incelenmektedir. Ulusal ve uluslararası basına yansıyan haber ve yorumların, dönemin tanıklarının hatıralarının yanı sıra Adnan Menderes'in avukatları Burhan Apaydın, Talat Asal, Menderes'in oğlu Aydın Menderes ile yapılan kişisel görüşmelerden elde edilen veriler kullanılmıştır. Yüksek Adalet Divanı'nın, Başbakan Adnan Menderes, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan hakkındaki idam kararlarının gerekçelerinde delil olarak sunulan uluslararası medyadaki yorumlar ve haberler de kaynak olarak kullanılmıştır.

Bu çalışmada, FETÖ'nün medya yapılanması ile birlikte merkez medya ve uluslararası medyanın da bilerek veya bilmeyerek 15 Temmuz'a giden süreçte, tıpkı 27 Mayıs darbesi öncesinde olduğu gibi, sivil ve demokratik yönetime karşı bir askeri darbenin algı inşa sürecinin parçası olduğu tezi ileri sürülmektedir.

Anahtar Sözcükler: 15 Temmuz, 27 Mayıs, medya, Erdoğan, Menderes.

ABSTRACT

SIMSEK, Serpil Seda. Media Perception Operations Towards Coups d'etat: A Comparative Analysis of May 27th, 1960 and July 15th, 2016 Coups, M.Sc Thesis, Ankara, 2018.

The media is one of the most important pillars of the preparation, execution and justification of military coups in Turkey along with the judiciary and the academy. There are striking resemblances between the information production by the mainstream media, social and print media organizations referred to as "Gülenist Terror Group's media arm" as well as the international media prior the July 15, 2016 failed coup attempt and May 27, 1960 military coup. It is not a coincidence that labels such as "dictatorship", "corruption", "oppression and pressure on the media" used against the Menderes government before the 1960 coup were also directed against Erdoğan in the lead up to the 2016 coup attempt.

This study compares the role of the Turkish as well as the international media in the preparation processes of the May 27 and July 15 coups. Thus, in order to examine how the public consent is manufactured through the print media especially newspapers, "public scenario model", Herbert Schiller's and Noam Chomsky's insights on media manipulation are utilized in this thesis. In addition to news and commentaries that appeared in the national and international press, the study also makes use of accounts by Burhan Apaydın, Talat Asal who were Menderes' lawyers in Yassıada, Aydın Menderes, one of the sons of Menderes and others, obtained from interviews by the author. Comments and news from the international media, which are presented to the Supreme Court of Justice as evidence for justifying the executions of Menderes and their friends during the judicial proceedings in Yassıada following the May 27th coup d'état is also be used.

The thesis argues that the mainstream media, knowingly or unknowingly, has been part of the perception management operation alongside the media arm of the so-called "Gülenist Terror Group" during the process leading to the July 15, 2016 failed coup, just as it had been before the May 27, 1960 coup d'etat.

Keywords: The July 15th, the May 27th, media, Erdogan, Menderes.

TEŞEKKÜR

Bu yüksek lisans tezine başlarken beni her anlamda özgür bırakan, bilimsel düşünceyi bir yaşam biçimi olarak algılamamı sağlayan, yüksek lisans programının her aşamasında beni destekleyen hocam Sayın Prof. Dr. Halil İbrahim ÜLKER'e, tez çalışmama görüşleri ve önerileri ile katkıda bulunan hocalarım Sayın Prof. Dr. Mehmet Sezai TÜRK'e ve Sayın Prof. Dr. Yılmaz BİNGÖL'e, Sayın Doç. Dr. Aytaç YILDIZ'a ve Dr. Öğretim Üyesi Sayın Güliz DİNÇ'e sonsuz teşekkürler.

Yüksek lisansım boyunca maddi ve manevi desteği ile her zaman yanımda olan annem Hatice ŞİMŞEK'e ve babam Yaşar ŞİMŞEK'e de teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....i

ABSTRACT ii

TEŞEKKÜR.....iii

İÇİNDEKİLER iv

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ vii

TABLOLAR DİZİNİ viii

ŞEKİLLER DİZİNİ…….,,ix

GİRİŞ.....1

BİRİNCİ BÖLÜM

MEDYA VE SİYASETTE ALGI İNŞA SÜREÇLERİ

1.ALGI OPERASYONU…….....7

1.1. Kamusal Senaryo ve Algı İnşa Süreci.....21

1.1.1. Normalleştirme söylemi……..22

1.1.2. Gündemi yönlendirme söylemi……..23

1.1.3. Kayıtsızlaştırma/Siyasetsizleştirme söylemi…….24

1.1.4. Bunalımı yaygınlaştırma söylemi……..25

1.1.5. Bilgisizleştirme söylemi……..26

1.1.6. Umut kırma ya da geliştirme söylemi……...27

1.1.7. Sivil itaatsizliği kırma söylemi……...27

1.1.8. Alternatifsizleştirme söylemi……..28

1.2. Siyasi Manipülasyon ve Medya……29

1.2.1. Medya ve gündem ilişkisi……...29

1.2.2. Medya ile manipülasyon yöntemleri…….32

1.2.3. Medya aracılığı ile tahrif……37

İKİNCİ BÖLÜM

SİYASET VE MEDYA İLİŞKİSİ

2. SİYASET VE MEDYA İLİŞKİSİNE GENEL BAKIŞ……..….....41

2.1. Siyaset-Medya İlişkisinin Siyasal Boyutu……..…….....41

2.2. Siyaset-Medya İlişkisinin Ekonomik Boyutu…….……...43

2.3. Siyaset ve Medya Kuramları…….....44

2.3.1. Otoriter kuram……..44

2.3.2. Totaliter kuram……45

2.3.3. Liberal kuram……...46

2.3.4. Sosyal sorumluluk kuramı……...47

2.4. Eleştirel Medya Kuramları……...48

2.4.1. Gelişme aracı kuramı……...48

2.4.2. Demokratik katılımcı kuram……...50

2.5. Türkiye'de Siyaset ve Medya İlişkisi……...51

2.5.1. Cumhuriyet'in ilanından önce siyaset-basın ilişkisi…….....57

2.5.2. Cumhuriyet'in ilanından sonra siyaset-basın ilişkisi…..……..58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MEDYANIN ALGI İNŞASI: 27 MAYIS VE 15 TEMMUZ ÖRNEKLERİ

3. 27 MAYIS'A GİDERKEN DP İLE BASIN İLİŞKİSİ.....65

3.1. DP'nin 1946-1950 Arasında Basınla İlişkisi 57

3.1.1. 14 Mayıs 1950 seçimleri hakkında yapılan değerlendirmeler…….....66

3.2. 1950 -1960 Arasında DP ile Basın İlişkileri…….....71

3.3. Darbeye Zemin Hazırlayan Dört Örnek Olay ve Basın…….74

3.3.1 Zile'de olmayan basının haberi …….74

3.3.2. Afyon Emirdağ'da yeşil bayrak açıldığı iddiası……...……...76

3.3.3. Uşak'ta İnönü'ye bardak atılması olayı……...77

3.3.4. İstanbul Üniversitesi öğrenci olayları…….……..79

3.4. 27 Mayıs'ta Ulusal Basın…….....80

3.4.1. Uluslararası basın kuruluşları ve 27 Mayıs…….....81

3.5. 15 Temmuz Darbe Girişimine Giden Süreç……84

3.5.1. AK Parti Hükümetleri öncesinde Türk medyasının yapısı…….88

3.5.2. Ekonomik kriz ve medyada TMSF dönemi……..97

3.5.3. AK Parti'nin kuruluşunda ve iktidara gelişinde basınla ilişkileri…….98

3.5.4. 2000'li yıllarda Türk medyasında yabancı sermaye……..110

3.6. 15 Temmuz Öncesi Medyada Yer Alan Haberlerin Analizi.....113

3.6.1. Gezi Olayları'nda uluslararası ve ulusal medya……114

3.6.2. 17-25 Aralık sürecinde uluslararası ve ulusal medya……117

3.6.3. Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde uluslararası ve ulusal medya…121

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

SONUÇ……125

KAYNAKÇA……...135

EKLER……....147

EK-1 1958-1960 Arasında Faydalanılan Gazete Küpürleri……147

EK-2 2013-2016 Arasında Faydalanılan Gazete Küpürleri……158

ÖZGEÇMİŞ……211

KISALTMALAR

ABD……..: Amerika Birleşik Devletleri

AK Parti : Adalet ve Kalkınma Partisi

BBD……..: Birleşik Basın Dağıtım

BDDK……...: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

CHP : Cumhuriyet Halk Partisi

DGM…….: Devlet Güvenlik Mahkemesi

DP : Demokrat Parti

FETÖ : Fetullahçı Terör Örgütü

IPI…….: Uluslararası Basın Enstitüsü

İMKB……,,: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası

MP……...: Millet Partisi

MKP……: Milli Kalkınma Partisi

NATO……: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü

POAŞ……...: Petrol Ofisi Anonim Şirketi

RP……: Refah Partisi

RTÜK……..: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

SCF……..: Serbest Cumhuriyet Fırkası

TMSF……...: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

TABLOLAR

Tablo 1 Çerçeveleme Modeli Örneği…….....4

Tablo 2 Doğan Grubu……..…90

Tablo 3 Doğan Grubu Gazetelerinin 2000'de Toplam Tiraj İçindeki Yeri……91

Tablo 4 Sabah Grubu……..93

Tablo 5 Uzan Grubu……94

Tablo 6 Çukurova Grubu……95

Tablo 7 Doğuş Grubu……..96

Tablo 8 İhlas Grubu……....97

Tablo 9 2007 Yılında Satın Almalarla Yabancı Yatırımcının Türkiye'de Medya ve Eğlence Sektörüne Yaptığı Yatırımlar……..112

Tablo 10 Türkiye'de Yabancı Sermayeyle Ortaklıkları Bulunan TV, Gazete ve Radyolar……113

ŞEKİLLER

Şekil 1 Yazar, Okur, Algılamak……19

GCPS

GİRİŞ

27 Mayıs'ı, darbeyi gerçekleştirenler veya darbeyi destekleyenler genellikle "devrim", "ihtilâl", "müdahale" gibi kelimelerle kavramsallaştırmaya çalışırken, darbeye maruz kalanlar ve özellikle Demokrat Partililer (DP) "darbe", "hükümet darbesi" olarak ifade etmektedir. 27 Mayıs hükümet darbesinin muhatabı DP Genel Başkanı ve Başbakan Adnan Menderes, 27 Mayıs'ı anlatırken, halkın direnişi ve halkın hükümete desteğine vurgu yapmak üzere "ihtilâl" kelimesini kullanmıştır. Sungur (1961:161) Başbakan Adnan Menderes'in "ihtilâl" ile ilgili yaptığı değerlendirmeyi şöyle aktarmaktadır:

> "*İhtilâl yalnız iktidara karşı yapılan bir hareket değildir. İhtilâl kanunları çiğneyenlere, milletin haklarına taarruz ve tecavüz edenlere karşı milletin bir kıyamı demektir. Bugün milletin haklarına tecavüz edenler, milletin iradesini yok etmek isteyenler, iktidarda olanlar değil, aksine olarak bugün kendilerinin millet haklarının koruyucusu olduklarını sahte bir eda ile ilan ederek, millet iradesini yok etmeye kıyam etmiş olanlardır. Binaenaleyh, ihtilâl onların hakkı değil, milletin ana haklarını çiğnemek isteyenlere, onlara karşı milletçe durmak, bir milletin en tabii hakkı sayılmak icap eder. İhtilâlin ne demek olduğunu bu sözde ihtilâlciler elbette anlamakta gecikmeyeceklerdir*."

Dönemin Cumhurbaşkanı Celal Bayar ise, *"Bence, 27 Mayıs, bir fiili durumdur. Bence, askeri ihtilali Osmanlı'dan kalma geleneksel yönetimimizdeki ordu - medrese işbirliğinin, kanun yapma ve yürütme gücüne karşı direnişi, müdahalesidir* (Erdem, Duma, & Pehlivan, 2014:71)." diye tanımlamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti, çok partili siyasi hayatla 1946'da tanıştı. 14 Mayıs 1950'de ise ilk defa bir iktidar millet oyuyla el değiştirdi. Bu bakımdan, 14 Mayıs 1950 demokrasinin Türkiye'ye geldiği tarih olarak ifade edilebilir. Yaklaşık on yıl süren DP iktidarı döneminde, milli irade örtülü veya açık bir ortağı olmadan Türkiye'de egemen olmuştur. Bu 10 yıllık dönemde yeni filizlenmeye başlayan demokrasi, 27 Mayıs 1960 darbesi ile sekteye uğramıştır. 27 Mayıs, Türkiye Cumhuriyeti siyasi tarihinin ilk askeri darbesi olması sebebiyle Türkiye'de daha sonra yaşanan askeri müdahalelerin ve askeri darbelerin ilham kaynağı olmuştur. Türk siyasi hayatındaki darbelerin hazırlanış safhasında, gerçekleştirilmesinde ve sonrasında asker, yargı, akademinin yanı sıra en önemli saç ayaklarından birisini de medya oluşturmaktadır. Çünkü toplumun darbeye hazırlanması ve darbenin gerçekleşmesinin

ardından da meşruiyetinin sağlanmasında kitle iletişim araçlarının etkisi olduğu açıktır. Kitle iletişim araçlarından iletilen mesajlarla toplum yönlendirilebilmekte, hatta manipüle edilebilmektedir.

Bu çalışmada, 27 Mayıs hükümet darbesine ve 15 Temmuz darbe girişimine giden süreçte gazete yayınlarının nasıl bir etkisinin olduğu anlaşılmaya çalışılacaktır. Noam Chomsky'nin (2012) rıza üretiminde "egemen ideolojiyi koruma ve yeniden kurma görevini yerine getiren" bir güç diye tanımladığı, Gramsci'nin (1967) hegemonyanın kurulmasında en önemli vasıtalardan biri olarak ifade ettiği, Louis Althusser'in (2006) devletin ideolojik aygıtları arasında saydığı, medya, kamuoyunu etkileme kapasitesi ile daima tartışmaların ana gündeminde yer almıştır. Chomsky ve Herman'ın (1999) "Medya Halka Nasıl Evet Dedirtir" kitabında, propaganda modeli ile düzenin nasıl kurulduğu açıklanmaktadır. İletişim alanında yapılan araştırmalarda en önemli konu başlıklarından birisi de medyanın etkisidir. Medya, insanların ne düşüneceğine değil, ne hakkında düşüneceğine karar vermesinde yönlendirici bir etkiye sahiptir. Yani, medya gündeme aldığı içerikle kamuoyunun konuşacağı konuların sınırını çizmektedir. İktidar ya da iktidarlardan beslenen güçlerin istemediği konuları gündemine almayan medya, böylelikle halkın kanaatlerinin önemini kaybetmesini sağlamaktadır.

Stuart Hall'un (1994) işaret ettiği gibi, medyanın sunduğu içerik, gerçekte iktidar ilişkilerinin bir izdüşümüdür. Medya sahipliklerinin ideolojisi ve kendi anlamlandırma biçimleri, medyanın etik olmayan ilişkileri ile birlikte bütün toplumsal pratikler içinde her gün yeniden üretilir. Öte taraftan, elitlerin ve yönetme gücünü elinde bulunduran seçkinlerin, özellikle kriz dönemlerinde, medyadan faydalanarak toplumsal rızayı nasıl üretip muhafaza ettiklerini açıklayan kamusal senaryoları bulunmaktadır. Kamusal senaryo sürecinin sekiz ayağı bulunmaktadır. Kamusal senaryonun, normalleştirme, gündemi yönlendirme, bunalımı yaygınlaştırma, kayıtsızlaştırma /siyasetsizleştirme, bilgisizleştirme, umut kırma/geliştirme, sivil itaatsizliği kırma ve alternatifsizleştirme söylemleriyle medya haberleri yapılandırılmaktadır (Damlapınar, 2002; Türk, 2017). Bu süreç, yani medyanın etki fonksiyonlarını kullanması, aynı zamanda bir algı inşa sürecidir, vatandaşa nasıl bir tepki vereceği veya vermesi gerektiği enjekte edilmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, darbeye giden süreçlerde kitle iletişim araçları kullanılarak kamusal rızanın nasıl sağlandığının açıklanmasıdır. Bu çalışmada, darbe süreçlerinde genel olarak kitle iletişim araçlarının, özel olarak gazetelerin söylemleriyle toplumsal rızanın üretilmesine ve korunmasına ilişkin yayınlar belirlenerek, medyanın bunu yaparken kullandığı söylem yapıları açıklanmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada, öncelikle gazetelerin haberlerinin taranması sebebiyle "tarama" yöntemi, haber ve yorumlarda kullanılan dili çözümleme için söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Medya aracılığıyla verilen mesajların etkisini anlayabilmek amacıyla söylem yapılarını ve stratejilerinin ele alınması gerekmektedir (Van Dijk, 1996:10). Dil, söylem çözümlemesi gibi anlama yönelik içeriği ele almak bilimsel bir yöntemdir (Van Dijk, 1985:2) ve gerek siyasal gerekse toplumsal sorunların araştırılmasında önem taşımaktadır. Bu analizler, konuları tanımlarken aynı zamanda açıklamayı da sağlamaktadır (Van Dijk, 2001). Söylem, dil ve anlam odaklı bir bakış açısı gerektirir (Samuels, 1990:1). Darbe süreçlerinin tarif edilmesi, yorumlanması ve açıklanması dilden faydalanılarak mümkün olabilir.

Ayrıca, "çerçeveleme" yöntemine de başvurulmuştur. Entman, 1993 yılında yayınlanan makalesinde, "Çerçeveleme" yöntemini, iletişim kuran bir metinde, algılanan gerçekliğin bazı yönlerini, ahlaki bir değerlendirmeyi, nedensel bir ilişki yorumunu, bir sorunun tanımını, veya tanımlanan bir objenin inceleniş biçimi ile ilgili bir yolun önerilmesi olarak anlatmaktadır (Entman, 1993:51-58). Bu anlatım bir süre sonra güncellenerek, çerçevelemenin, bir olayın veya bir sorunun bazı boyutlarının vurgulanmasının, öne çıkarılmasının, seçilmesinin belli bir değerlendirmenin, yorumun ya da çözümün desteği için her biri arasında bağlantı kurulması gerektiğine işaret edilmiştir. Entman, bu çerçevelerin seçilmiş bir kültürde, hatırlanabilir, anlaşılabilir, belirgin ve duygu yüklü sözcüklerin yanı sıra görselleri kullandığına da dikkat çekmektedir (Entman, 2003:415-432). Çerçevelemenin kullandığı başlıca metotlar arasında "ideolojik kare" yaklaşımı yer almaktadır. İdeolojik kare yaklaşımı, eleştirel söylem analizinin bir yöntemidir ve çerçevelemenin özellikle değerlendirme adımına gelindiğinde, problemin belli şekillerde tanımının yapılmasına imkân vermektedir. Yani, bir söylemin ideolojik karesi, izleyicinin, okuyucunun, dinleyicinin düşünmesini, iletişim kurmasını ve harekete geçmesini sağlamakta (Purvis ve Hunt,

1993:485) ve onun edilgen pozisyondan etken pozisyona geçmesi fonksiyonunu üstlenmektedir. Bir söylemin ideolojik karesinin alınması, söylemin içeriğinde yer alan, örtük ya da açık övgü veya yergilerin, abartmaların, şeytanlaştırmaların, çarpıtmaların, aşağılamaların ortaya çıkarılması anlamına gelmektedir. Böylece, söylemin, içerik kurgulanırken belirli bir fikri ve problem tanımını kapsaması kolaylaşmaktadır (Kress ve Leeuwen, 2002:343-369).

Medyaya uyarlayarak daha somut bir şekilde anlatılırsa, kitle iletişim araçları, seçilmiş bir konuyu veya problemi aktarırken tercihlerini tarafsız bir şekilde yapmaz. Bir konuya ya da probleme ilişkin içerik, medyanın kullandığı kelimeler ve görseller, başvurduğu kaynak, attığı başlıkla oluşturulmakta ve bütün bu kullanılan öğeler ele alınan konu hakkındaki haberin çerçevesini inşa etmektedir. Bu tercihler, nihayetinde konuya ilişkin çeşitli okumaların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bu çalışmada, Entman'ın tavsiye ettiği dört sorudan, köşe yazılarının, yorumların ve haberlerin konuyla ilgili çerçeveleme biçimini tespit etmek amacıyla faydalanılmıştır.

Tablo1 Çerçeveleme Modeli Örneği

Analiz Kategorileri	Somut Örnekler
İdeolojik Kare (Sorunun tanımı nasıl yapılmaktadır?)	"Devrim" veya "darbe"
Yer alan kimlerdir ve bu aktörler nasıl nitelendirilmektedir?	"Diktatör Menderes" veya "Diktatör Erdoğan"
Soruna/Konuya ilişkin bir değerlendirme ortaya konuluyor mu?	"Türkiye'de iktidar otoriterleşiyor" vb.
Bir çözüm önerisinde bulunuluyor mu?	"Türkiye'nin NATO üyeliği sonlandırılmalıdır." vb.

Bu soruların karşılığında ortaya çıkan yanıtlar, bir metnin içeriğinde veya kimi zaman bir cümlede tam olarak yer alabilir yahut yalnızca ima edilebilir. Bu sebeple, metinleri incelerken, sadece söyleneni değil, söylenmeyeni de ele alabilmek amacıyla söylem analizi kullanılabilir. Söylem analizi yapılırken de sosyal ve siyasal aktörlerin temsilleri, metaforlar gibi dilbilimsel araçlardan faydalanılabilir. Mesela, "darbe" sözcüğünün tırnak işareti ile kullanılması, haberi üretenlerin metinde ifade edilen gerçekliğe uzaklık veya yakınlıklarının bir göstergesi sayılabilir.

Bu çalışmada, 27 Mayıs darbesi için, 1958-1960 arasında Türkiye'de yayın yapan dönemin gazetelerinden DP'ye yakın yayın çizgisinde olan Zafer, Vatan (Kuruluşunda DP yanlısı olmakla birlikte özellikle1957'den sonra DP muhalifi) gazeteleri ve CHP'ye yakın yayın çizgisi izleyen Ulus, Cumhuriyet gazeteleri, ikisine nazaran daha ortada yer alan Milliyet ve Akşam gazeteleri, Yüksek Haysiyet Divanı'nın Gerekçeli Kararı'nda idam kararlarına delil olarak haberlerine yer verilen gazeteler taranmıştır. 15 Temmuz darbe girişimine giden süreçte ise 2013 – 2016 arasında, AK Parti'ye muhalif bir yayın çizgisi izleyen Cumhuriyet gazetesi, merkez medya olarak adlandırılan Hürriyet ve Milliyet gazeteleri taranmıştır. Haber sayfalarında konuya ilişkin yayınlanan haberler tarama metodu yoluyla taranmış, 27 Mayıs darbesi ve 15 Temmuz darbe girişimi öncesinde yapılan haberlerde "diktatör", "yolsuzluk", "otoriterleşme", "fikir ve ifade hürriyetine baskı" konulu haberler, köşe yazıları derlenmiştir. Analiz yapılırken, gazetelerin vitrinleri olarak genel kabul gören birinci sayfalarında, manşetten ya da sürmanşetten yayınladıkları haberlere de önem verilmiştir. Zira, bir gazete o gün öne çıkarmayı ve kamuoyunda konuşulmasını hedeflediği haberi ve konuyu, söylemini birinci sayfasında, manşetinde, sürmanşetinde yapılandırır, bu suretle konuya verdiği değeri açık eder. Bununla birlikte, okuyucuların dikkatini en fazla çeken ve en sık takip ettikleri sayfa gazetelerin birinci sayfalarıdır (Güz, 1996:989).

Ulusal ve uluslararası gazetelere yansıyan haber ve yorumların yanı sıra Menderes'in Yassıada'daki avukatları Burhan Apaydın, Talat Asal, Menderes'in oğlu Aydın Menderes, Milli Birlik Komitesi Üyesi Şefik Soyuyüce ile yapılan kişisel görüşmelerden elde edilen verilere yer verilmiştir. 27 Mayıs darbesinin ardından Yassıada'da yapılan yargılamalar sonucunda, yargılamaları gerçekleştiren Yüksek Adalet Divanı'nın, Başbakan Adnan Menderes, Maliye Bakanı Hasan Polatkan, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu hakkında verdiği idam kararlarının gerekçeli kararlarında delil olarak sunulan uluslararası gazetelerdeki yorumlar ve haberler de kaynak olarak kullanılmıştır.

Çalışmanın temel hipotezi, "Darbeye giden süreçlerde, kitle iletişim araçlarının söylemleri ile ortaya konulan darbeye rıza üretme gayreti, toplumsal rıza gösterme eğilimini ortaya çıkarmaktadır" cümlesiyle özetlenebilir. Bu bağlamda ayrıca, "Basın organlarında, darbeden önce oluşturulan içerikle, hayatın içinden çıkarılan sosyal

gerçeklik, ‘kamusal senaryo’ yöntemleri kullanılarak manipüle edilmeye çalışılmaktadır ”, “Darbeye rıza gösterilmesini sağlamakta ‘kamusal senaryo’ etkili bir işlev üstlenmekte, sosyal gerçekliği algılama bu senaryolar çerçevesinde biçimlenmektedir” hipotezleri de ilave edilebilir.

Hükümetlere yönelik askeri darbeler, Türkiye’de hemen hemen her 10 yılda bir meydana gelen ve demokrasinin askıya alındığı bir yönetimi ele geçirme yolu olmuştur. Bu durum, darbelere neden olan konuların ve darbelerin gelişim süreçlerinin analiz edilmesi gereğini ortaya koymaktadır. Hiç şüphesiz medya, darbelerin gelişim süreçlerinde ve gerçekleştikten sonra da meşrulaştırılmasında önemli bir etkiye sahiptir. Bu çalışma da, genelde medya, özelde gazetelerin darbe süreçleri içinde yapmış oldukları yayınları ve etkilerini açıklamaya çalışacaktır. Böylelikle gelecekteki çalışmalarda ana kaynak olarak literatüre katkı sağlayacaktır. Ayrıca bu alanda yapılan çalışmaların azlığı tezin önemini daha da artırmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MEDYA VE SİYASETTE ALGI İNŞA SÜREÇLERİ

1. ALGI OPERASYONU

İnsan sosyal bir varlıktır ve hayatını sürdürebilmek için birçok sebepten dolayı çevresiyle iletişim halindedir. Bilgi almak ve vermek, başkalarının düşüncelerini ve duygularını öğrenmek istemek, kendi düşüncülerini ve duygularını aktarmak, söz vermek, yardım istemek gibi sebepler, insanın belli bir düzen ve yapı içerinde iletişim kurmasını sağlar. Yani, iletişim, insanların birbirlerini, çevrenin insanı, insanın çevreyi etkileme ve birbirlerinden etkilenme sürecidir. İletişimin başarılı olması, hedef kitlenin kaynağın amacına hizmet edecek şekilde etkilenmesi sonucuna ulaşılması ile mümkündür..

İletişimde algı başlığı ise kaynağını, tüm soyutlamaların gerçekte bir algı süreci olmasından almaktadır. Kimi zaman algılama gücü, kimi zaman algılama eylemi ve kimi zaman da bu algının sonucunda oluşan bilgi anlamlarında kullanılan zihinsel/entelektüel algı, genel olarak bir eylemden etkilenmek ve ona karşı tepkide bulunmayı anlatır. Hem kişisel hayatta hem de örgütsel veya sosyal hayatta, insan dış dünyayla etkileşimini algılar aracılığıyla kurar (Türk, 2014:13-14).

Türk Dil Kurumu'nun sözlüğüne göre algı[1], bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma, idrak etmektir. Algıların bir anlamı vardır. Anlam, geçmiş deneyimlerin yanı sıra günlük amaçları kapsamaktadır. Anlam yoksa algı da yoktur (Türk, 2014).

Algılar, dış ve iç algılar olmak üzere ikiye ayrılabilir. Dış dünyadaki uyarıcıların, duyu organları aracılığıyla insan zihninde meydana getirdiği algıya dış algılar denir. İnsanın duyu organları aracılığıyla elde edemediği, öngörüye dayalı, sezgilerine, hisleri ise iç algıyı oluşturmaktadır.

Sosyal psikologlara göre, insan geçmişteki bilgi birikimini ve yeni edindiği bilgiyi süzerek, bunların arasından belirli seçmeler yaparak algılama işlemini başlatmaktadır. Yani, algılar, insanın kültürü, inançları, değerleri, kısaca hayat

---

1 http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5344f1ead92032.04167522, erişim tarihi: 09 Mart 2014.

tecrübeleri ile şekillenir. Bundan dolayı da algıları, daha çok insanın ihtiyaçları, istekleri ve beklentileri etkilemektedir. Örneğin, insanın kültürü veya etnik aidiyet oluşturur. O sebeple kendisinin dışındakiler ötekidir. Yani, ötekini, kendi kültürünün ve kimliğinin tesis ettiği bakış açısıyla anlamlandırır ve algılar.

Algıyı etkileyen en önemli faktör 'dikkat'tir çünkü algının en karakteristik özelliklerinden birisi seçici olmasıdır. İmaj ve algı genellikle aynı anlamda, birbirlerinin yerine geçecek şekilde kullanılmaktadır. Oysa, algıların alınma sürecine "algılama", algılama sürecinin sonucunda insan zihninde oluşan zihinsel ya da bilişsel resme ise "imaj" denir. Bu bakımdan aslında algı yönetimi, algıdan başlayıp imajla sona eren bir süreci kapsamaktadır (Türk, 2014:15).

Algılama yönetimi kavramını ilk kez Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Savunma Bakanlığı'nın organları kullanmıştır. Algı yönetimini, ABD Savunma Bakanlığı, *"Kitlelerin duygu, düşünce, amaç, mantık, istihbarat sistemleri ve liderlerini etkileyerek seçili bilgilerin yayılması ve/veya durdurulması, bunun sonucunda hedef davranış ve düşüncelerinin hedefleyenin istekleri doğrultusunda yönlendirilmesi.*"[2] diye tanımlamaktadır. Algıyı yönetmek, her düzeydeki liderleri ve istihbarat birimlerini kapsar biçimde, yabancı ülkelerdeki yaygın toplumsal katmanların, ABD'nin amaçları istikametinde resmi adımlar atmalarının ve tavır almalarının sağlanması amacıyla, somut belgeleri ve seçilmiş bilgi akışını yönlendirerek ya da çürütülmesini sağlayarak, geniş kesimlerin düşünce sistemlerini, güdülerini ve hislerini etki altına almaya dönük gerçekleştirilen fiillerin tamamını kapsamaktadır . Algılama yönetimi, farklı araçlardan faydalanarak, psikolojik operasyonları yönetme, operasyon güvenliğini sağlama, gerçeği çarpıtma, gizleme ve yansıtma gibi yöntemlerin bileşkesinden meydana gelir. Bundan dolayı da, algılama yönetiminin, yabancı ülkelerdeki hedef kitlenin, görüşlerini etkilemek üzere yürütülen faaliyetlerin hepsini içerdiğini söylemek yanlış olmaz.

Özellikle, 1980 sonrasında daha sık duymaya başladığımız "algı operasyonu" kavramsallaştırması, gerçekte, hayatın içinde böyle bir operasyonunun var olup olmadığı tartışmasını da beraberinde getirmektedir. Algı operasyonu nedir sorusunun

[2] US Department of Defense, Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms,Joint Publication, 1-02, Washington D.C., erişim tarihi: 17 Mart2010 .http://www.dtic.mil/doctrine/jel/doddict/data/p/6118.html.

cevabı aranmaktadır. Modern devletlerde, sonradan algı operasyonu olarak adlandırılmaya başlanan ilk propaganda operasyonu, Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) Woodrow Wilson hükümeti zamanına dayandırılmaktadır. I. Dünya Savaşı'nın ortalarında, 1916 yılında "Peace Without Victory (Zafersiz Barış)" sloganıyla başkan seçilen Wilson, bir Avrupa savaşına dâhil olmak için hiçbir sebep göremeyen halkını, ABD'nin savaşa girmesi konusunda ikna etmek istiyordu. Wilson yönetiminin oluşturduğu, "Creel Propaganda Komisyonu", altı ay süre içinde savaşa dâhil olmak istemeyen barış yanlısı halktan, savaşı hararetle savunan, dünyayı kurtarmak ve Alman olan her şeyi yok etmek isteyen insanlar yaratmayı başardı. Alman askerlerinin zulmü, kolları koparılmış Belçikalı bebekler ve farklı farklı birçok vahşet üretimi, o dönemde gerçekleştirilen gizli müzakerelerde "dünyanın düşüncesini yönetme"yi hedeflediğini açık açık ifade etmekten çekinmeyen İngiliz Propaganda Bakanlığı'nın icat ettiği bir metottu. Amerikan toplumu üzerindeki etkisi, çok önemli bir öğreti oldu: Eğer eğitimli sınıflar, devlet propagandasını destekler ve kararlı bir biçimde empoze edilmek istenen konu üzerinde durulursa, toplumun bundan etkilenmemesi mümkün değildir. Hitler'in yanı sıra başka isimlerle tecrübe edilen bu metot, günümüze kadar geçerliliğini korumuştur (Chomsky, 2005:1-2)

Gündemi belirleyen elit yahut büyük medya olarak adlandırılan kuruluşlar, ayrıcalıklı okuyucularını ve takipçilerini diğer işyerlerine satmaktadır. Satıcılar ve alıcıların çıkarları ve perspektiflerinin onların sunduğu dünya tablosunu yansıtması bu sebeple şaşırtıcı değildir. Gazete, dergi ve televizyonların yönetici kademesinde bulunanlar, buralarda yorumcu statüsüne sahip olanlar, genellikle elit kesimden gelirler ve onların çıkarlarını, tutumlarını ve özlemlerini yansıtmaları beklenen bir durumdur. Sisteme dâhil olan gazetecilerin, genellikle değerleri içselleştirerek bu ideolojik baskılara uyum göstermemeleri halinde sistemde kalmaları, kariyer yapmaları ve başarıya ulaşmaları imkânsızdır, uyum sağlayamayanların elenmesi kaçınılmazdır. Sistem, çıkarlara ve güce hizmet için aldatma hakkının kullanılmasına direnç gösterilmesi durumunda refleks ve öfke ile karşılık vererek kendisini muhafaza etmektedir. Yani, uyum sağlamak, imtiyazlara ve prestije en kestirmeden ulaşmanın bir yoludur, karşı çıkmak ise çok ağır kişisel bedelleri beraberinde getirmektedir. Medyanın yapısı, yerleşik öğretiye uyum sağlanmasını özendirecek ve teşvik edecek şekilde tasarlanmıştır (Chomsky, 1993:20-22). Gazetecilerin cesur, erdemli, dürüst,

profesyonel oldukları düşünülür, belki bu düşüncede bir çelişki de bulunmamaktadır. Burada sorunun ana kaynağı, gazetecilerin üzerinde çalışacakları ya da araştıracakları ya da kamuoyunu bilgilendirecekleri konuların seçimine, dile getirilmesine ya da ifade edilmesine müsaade edilen düşünce çeşitliliğinin sınırlarının, yorumlara ve habere rehberlik eden tartışma götürmez öncüller tarafından çizilmiş olması ve belirli bir dünya görüşünün aktarılmasında mecbur kaldıkları alandır (Chomsky, 1993:25).

Thomas Ferguson, "Yatırımcı Politika Kuramı"nda, siyaseti, uygulamada devletin denetimini sağlamak maksadıyla savaşan yatırımcı gruplarının birbirleriyle ilişkilerine indirgemektedir. Bu kurama göre, ABD'ye bağımlı kılınan devletlerde, ABD'li yatırımcılarla ilişkide bulunan iş muhitlerinin, yerel oligarşilerin, ordunun emirlere itaat ederek ABD'nin imtiyazlı kesimlerinin menfaatlerine hizmet sunabilecek profesyonellerin kontrolünde olması durumunda demokrasi sağlanmaktadır. Onların egemenliğine halktan bir meydan okuma gelmesi halinde ise ABD, tradisyonel olarak Nikaragua'dan mülhem Reagen Doktrini'ne göndermede bulunulurken ifade edilen terimi benimsemiştir, yani, ABD "demokrasiyi geri getirmek" amacıyla şiddet kullanma hakkına sahiptir. Medyaya göre, komünistlerle demokratları birbirine düşüren şey, demokratların ABD'nin üstün menfaatlerine hizmet etmeleri, komünistlerin ise planlama belgeleriyle "ultra-milliyetçilik" denilen hastalığa tutulmuş olmalarıdır. Buna göre, ABD'nin üstün menfaatlerine yönelik en büyük tehdit, ABD'li sermayedarların ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmadan hayat kalitelerinin düzeltilmesini talep eden ve siyasal ve sosyal reformların uygulanmasına ilişkin iç baskılara hassas tutum geliştiren "milliyetçi rejimler"den gelmektedir. Bu kabulleniş, ABD'nin kendisine bağımlı saydığı ülkelerde demokrasiyi kurmak için şiddete başvurmasını meşrulaştırmaktadır. Kongre'nin ve medyanın halının altına süpüremeyecek ve gizleyemeyecek kadar açık bir hale ulaşana kadar görmezden geldikleri üstü örtülü ve gizli operasyonlar, toplumların geniş kesimlerini aldatarak rızanın üretilmesi, kaynağını bu yaklaşımdan almaktadır. Eğitimli sınıflar ve medya "toplumsal gaye"lerini, hâkim demokrasi anlayışına uygun olan zorunlu görevlerini ifa ederek, gerçekleştirmelidir (Chomsky, 1993:35-36).

Son yıllarda iletişim alanında en çok tanınan ve bilinen ifadesi haline gelen 'algı yönetimi', o kadar mesafe katetmiştir ki alanın bazı uzmanları, 'perception

manafement"i (algı yönetimi) 'halkla ilişkiler' ifadesini literatürde kullanmaya başlamıştır. Algılamayı yönetmeyi, kimi uzmanlar, bireyleri veya hedef kitleleri, gücün çıkarları ve hedefleri istikametinde kullanabilecekleri ya da yönlendirebilecekleri bir araç haline getiren bir iletişim disiplini görürken, kimi uzmanlar ise insanların, bir görüşü, hizmeti ve ürünü satın almanın birinci basamağını oluşturan ikna edilmelerini sağlayan tekniklerin tamamı olarak görmektedir. İletişimde ulaşılacak kızıl elma, iknadır. İknanın başarılabilmesi için de ikna edilecek hedef kitlenin ya da kişilerin algısının bilinmesi, tanınması önem arz etmektedir.

İletişim, iş hedeflerine ulaşmak gayesiyle davranış şekilleri oluşturmak ve algılamayı yönetmek için bir araçtır. Bundan dolayı da hangi işi yapıyor olursa olsun, ürününü bir hedef kitleye ulaştırmak, itibarını ve imajını güçlü tutmak, olumlu algılanmak isteyen bütün büyük şirketler, hedef kitlesinin algısını etkileyecek ve onların zihninde yer edecek aktivitelerde bulunmaktadır. İnsanlar, gerçekler yerine algılarına inanmayı tercih ederler. Algı yönetimi stratejisinin başarıyla sonuçlanabilmesi için bazı aşamaları gerçekleştirmek gereklidir. Hedef kitleleri ikna etmek amacıyla geliştirilen stratejiler, önceleri propaganda, psikolojik harekât, toplum mühendisliği gibi terimlerle ifade edilmektedir, daha sonra yaptıkları olumsuz çağrışımlar sebebiyle yerlerine, algı yönetimi, imaj yönetimi, yumuşak güç, halkla ilişkiler gibi terimler ikame edilmiştir (Öksüz, 2013).

Algılama bir süreç olarak işlemekte ve uyaran, duyu, izlenim, dönüt ve anlamı içeren beş aşamadan oluşmaktadır. Ses, ışık, ısı, basınç gibi fiziksel güç uyarandır (stimulus). Bunlar duyu organlarımız aracılığıyla duyumsanmaktadır. Çevreden gelen uyaranlar, anlamaya yetecek kadar güçlü olmadığında insanda sadece bir izlenim bırakmaktadır. İnsanın, izlenim evresinde, önyargıdan, hatadan, kararsızlıktan, belirsizlikten kaçmak için elde ettiği duyuyu yorumlayarak değerlendirmesi dönüt olarak adlandırılmaktadır ve beşinci aşamada anlama ile algılama süreci tamamlanır (Tutar, 2008:96-98).

Algının yönetiminde önem taşıyan ve algı sürecine etki eden faktörleri, algılayan bireyin kişisel özellikleri ve tecrübeleri, algılanan olayın, eşyanın, yani nesnenin özellikleri, algılama sürecinin cereyan ettiği sosyal ve örgütsel çevre, fiziksel koşulları barındıran algılama ortamı olarak sıralayabiliriz (Bakan ve Kefe, 2002:23).

Algıyı yönetmenin dokuz adımı şöyle açıklanmaktadır (Türk, 2012):

- Üzerinde durulacak ve yapılacak işin hedeflerini ve sonucunu etkileyebilecek bütün sosyal paydaşlarını tanımlamak.
- Asıl yönetilecek konuların ve bu konular hakkında sosyal paydaşların duygularına hitap edecek mesajların belirlenmesi.
- Sosyal paydaşların kalplerine ve beyinlerine erişim sağlayacak belli başlı iletişim tekniklerinin tespit edilmesi.
- Var olan algının belirlenmesi, yoğunlaşılmış mesajların üretilmesi ve arzulanan davranış şekilleri ile ölçülebilir sonuçlara ulaşılabilmesi.
- Mesaj oluşturulurken hedef kitlenin ne algıladığının önemsenmesi ve onlara ulaşmayı engelleyecek algılama engellerinin tespit edilmesi.
- İletişim alanındaki mevcut düşünce akımlarının mesajın algılanmasına etkisinin belirlenmesi.
- Hedef kitle diyalog kurmanın algılama üzerindeki etkisinin farkında olmak ve aktif olarak hedef kitleyi dinlemek.
- Hedefe ilişkin ortak aklın tesis edilmesi ve geri bildirimlerden faydalanılması. Hedef kitlelerle karşılıklı simetrik iletişim halinde kalmak.
- Mesajı kurgularken kullanılan üslupta hedef kitlenin kültür, tutum ve değerlerini göz önünde bulundurmak.

Herman ve Chomsky'ye göre (2006), başka işlevler ile birlikte medya, kendisini finanse eden ve denetleyen güçlü toplumsal gruplar hakkında olumlu propaganda yapar ve onların çıkarlarına hizmet eder. Bu çıkarları temsil edenlerin, öne çıkmasını uygun buldukları veya öne çıkmasında fayda gördükleri kendi ilkeleri ve gündemleri bulunmaktadır. Bunlar, aynı zamanda medya politikasının belirlenmesi ve dayatılması bakımından da hayli güçlü bir pozisyona sahiptir. Medya politikasının belirlenmesi ve dayatılması, doğal bir süreçte, kabaca yayına veya mesaja karışma şeklinde değil, daha ziyade savunulması istenilen ya da hedeflenen görüşe uygun düşen personelin seçilmesi, çalışan gazetecilerin ve editörlerin kurumun politikalarıyla bağdaşan haber kriterlerini ve öncelikleri içselleştirmeleri ile sağlanır. Medyayı etkileyen yapısal faktörler, finansörler ve reklam verenler, mülkiyet ve denetim, medya ile farklı grupların karşılıklı çıkar ve güç ilişkileri, haberlerle ilgili uzman temini, yapılan

haberden şikâyetçi olanların tepki üretimi, ideolojisine muhalif bilgi ve düşüncelerin belli bir marjda ve çizgi içinde tutulması, uygun çizgiyi savunan çalışanlar olarak sınıflandırılabilir.

Halkın medya üzerinde bir hâkimiyeti bulunmamaktadır, yani aslında medya halkın talepleri ya da istekleri üzerine gündemini oluşturmaz ya da belirlemez. Neyin haber olacağına, nelerin medyada yer alacağına reklamları veren patronlar ve yöneticiler karar vermekte, halk yalnızca bunların içinden bir tercih yapmaktadır. Medyada insanların algıları yönetilirken kullanılan yöntemler şöyle sıralanabilir (Türk, 2014:20):

1. Gayrikanuni gösterme,
2. Meşrulaştırma,
3. Olduğundan daha çok değer atfetme ya da değersizleştirme,
4. Diğer tarafın eylemlerini büyütüp abartarak negatif bir biçimde yansıtma,
5. Fikirleri çoğunluğun görüşüymüş gibi yansıtma,
6. Fikirleri kıymetsiz göstermek amacıyla, o fikri savunanları hedef alma, gerçeklerin etrafından dolaşma,
7. Konuya başka açılardan bakanların kitle medyasından dışlanması,
8. Görmezden gelme,
9. Kişileri kahramanlaştırma,
10. Çelişkilerin önemini dikkate almama,
11. Delil ve kanıtları tahrif etme,
12. İddialarla ilgili tanık kullanma,
13. Uzman görüşüne başvurma,
14. Benzer haberi farklı versiyonlarda ve farklı mecralarda birbirlerini destekler biçimde savunma ve gündeme getirme.

Kitle medyası, sembolleri ve mesajları sokaktaki insana ileten bir sistem olarak hizmet eder. İşlevleri arasında, insanın bir topluma aidiyetini sağlayan davranış kodlarını, inanç ve değerleri aşılama, bilgi vermek, eğlendirmek, avutmak sayılabilir (Chomsky ve Herman, 2006).

Bu noktada, algı ile gerçek ve gerçeklik arasındaki ilişkiye de işaret etmek gerekmektedir. İnsanların nerede, ne zaman ve nasıl davranacağını belirlemesinde en büyük güce sosyal kurallar sahiptir (Sakallı, 2001:23). Bir belirsizlik veya kararsızlık söz konusu olduğunda, insan kendine göre bir gerçeklik oluşturur, bir grubun üyesi ise de grubun belirlediği doğruya uyma ve inanmaya yönelir. Bireylerin bu tür gruba uyma temayülü, 'grup dinamiği' ifadesiyle adlandırılmaktadır. İnceoğlu'na göre (2011:118), Milgram, 'itaat deneyi'nde, bireyin uyma davranışına sebep olan ortamın etkileri, yüz yüze bulunmanın etkisi, sosyal saygınlığın ve statünün etkisi, grubun fikir birliğinin ve büyüklüğünün etkisi şeklinde açıklanmaktadır. Bunlarla birlikte, özgüven ve karakter gibi kişisel unsurların da uyum davranışına etkisi olmaktadır.

İnsanların olaylar karşısında sağlıklı tepki vermeleri ve değerlendirme yapmaları algıların sağlamlığı ile mümkündür. Algılamanın sağlamlığı ise gerçek algılara, gerçek ve doğru duyulara, gerçek izlenimlere, gerçek algılama kabiliyetine dayanmaktadır. İnsanlar uyaranları, zihinsel olarak ve tecrübe yardımıyla algılamaktadır (Tutar, 2008:79). Var olan her şeyin algılanabilmesi mümkün olamamaktadır. Gerçek, yalan yanlış ve hayali olmayan, doğru olandır. Hayali olan, yalan ve yanlış olan gerçek değildir. Doğru, bilimsel ve mantıksal düşünce yasalarına, gerçeğe uygun olandır. Gerçeklik kavramı kullanılırken, gerçek olarak var olan şeylerin tümü kastedilmektedir. Algılar farklı algılanırken, gerçeklik gerçekten var olmayı gösterir. Gerçeklik zihinsel bir tasarım veya zihinsel bir yaratma ürünü değildir. Uyaranların algılanmasında, öznellik her zaman söz konusu iken, gerçeklikte izafiyet ve öznellik değil, nesnellik vardır. Gerçeklik algılama gibi zihinsel bir ürün değil, gerçeğin zihin üzerindeki izdüşümüdür (Tutar, 2008:84).

Gerçekliğin olduğundan farklı anlaşılması veya algılanması, gerçeğin kendisinden değil, algılayanın algılamasından kaynaklanır. Algılamanın değişken olması, doğru anlaşılmaya engel olacağı için bu engelin kaldırılması, yani algılamanın yönetilmesi gerekir. Yanılsama, diğer bir ifadeyle illüzyon, gerçeğin çarpıtılmış şeklidir. Bir

nesnenin, görüntünün veya olgunun duyu organlarının dolayımından geçerken uğradığı nicelik veya nitelik değişimi, algı ile gerçeklik arasında farlılıktan kaynaklanır. Yarım bardak su içindeki bir kalemin uzaktan kırık algılanması veya çölde görülen serap, algı ile gerçekliğin bir birinden ne kadar farklı olabileceği gösterir. Algı ve gerçeklik arasındaki farlılık, algılamanın yönetilmesi gereğini gösterir (Tutar, 2008:85).

Algılar, daima gerçeğin ta kendisi değildir, algılamayı kişinin tecrübeleri, inançları, kültürü ve eğitimi etkiler. Uyarıcının aynı olmasına rağmen algılamanın çeşitlilik arz etmesi, gerçekle algı arasındaki farktan dolayıdır. Gerçek, var olanla mevcut durumda olan arasında bir farklılık varsa bu, toplumsal ya da kişisel gerçeklik olarak adlandırılabilir. Buna göre gerçeklik, gerçeğin farklılaştırılmış, halihazırda var olan, yürürlükte olan halini anlatmaktadır. Mesela, yasal gerçekler ile uygulanan gerçeklikler birbirinden farklı olabilir. Gerçek ve gerçeklik birbirinin aynısı değildir (Tutar, 2008:85).

Algılar, büyük grupların ya da bireylerin kullandığı sembollerle, yaşadıkları hayatla ve tarihle bağlantılı duyguların etkisi altında kalır. Tarih ve paylaşılan değerler, bireylerin bazı sembollere aynı ya da benzeri anlamlar yüklemesine yol açar (Manning, 1996:24-28). Buna dini sembolleri örnek verebiliriz, Hz. Davud'un yıldızı, haç ve hilâl farklı gruplar bakımından farklı anlamlar içermektedir. Bu farklı anlamlandırma, geçmişten gelen kültürel kodlardan ve tecrübelerden kaynaklanmaktadır. Algıları, gelenek, kültür, kimlik, yetiştirilme tarzı, bireyin kendisini nasıl tanımladığı ve içinde bulunulan sosyal ortam şekillendirmektedir (Dutter, 1985:47-60).

Kitle iletişim araçlarında ve teknolojideki gelişmeler, bir çok konu hakkında gerçek mi, illüzyon mu sorusuna yol açmaktadır. Algı yönetimi kapsamında incelendiğinde, medya, bilginin üretilmesinin, abartılmasının veya çarpıtılmasının bir aracıdır. Biçim değiştiren enformasyon artık gerçeklik değildir ve bir simülasyona dönüşmüştür. İşte enformasyonun biçim değiştirmiş, simülasyona dönüşmüş hali, dezenformasyon olarak adlandırılmaktadır (Baudrillard, 1994:6). Walter Lippman (1998) kitlelere aktarılan imgeler ve sözlerle bir çeşit sanal gerçeklik yaratıldığını ve arzulanan biçimde tutum geliştirmede patetik olduğunu ifade etmektedir. Buradan

hareketle, algı yönetiminden bir bakıma yumuşak güç olarak faydalanıldığı, zihinleri ve gönülleri fethetmek amacıyla da kullanıldığı görüşü dile getirilebilir.

Son teknolojilerin kullanıldığı kitle iletişim araçları imgelerle, gerçeği yeniden tanımlayabilmekte, hatta gerçeği baştan aşağı yeniden üretebilmektedir. Küresel iletişim teknolojileriyle, farklı bir dünya (sahte çevre), telafi edici veya teknik manipülasyonla duyguları kandıran gerçeklik görünümleri yaratılarak arzulanan hegemonik dil oluşturulmakta ve kurulu sistemin veya düzenin devamlılığına hizmet edilmektedir.

Medya ve özellikle de kendi çıkarlarını gözeterek medyadan faydalanmayı amaçlayan sermaye, iktidar veya ordu gibi güç sahipleri, kendi menfaatlerini muhafaza etmek amacıyla gerçekleri manipüle ederek halka aktarır. Doğru bilginin manipüle edilerek algıların yönetilmesinde, tutumlarını değiştirmesi hedeflenen toplum, grup veya birey bakımından bir anlam ifade eden semboller yoğun olarak referans gösterilmektedir.

Günümüzde gerçeklikle ilgili tanımlamalara siber gerçeklik de eklenmiştir. Geleneksel medya gerçekliği yerini giderek daha fazla sosyal medya gerçekliğine terk etmektedir. Sosyal medya, bireylerin geçmişinde bulunmayan yeni iletişim teknolojilerinin bir ürünü olarak yeşermiş bir iletişim alanıdır. Farklı bir deyişle, post modern bir medya olduğu söylenebilir çünkü geleneksel medyanın yüz yıllardan beri ürettiği metotları değiştirebilme yeteneğine sahip olduğu görülmektedir. Artık, zaman ve mekân sınırı tanımayan bir kaynak vardır ve bir haber hakkında bilgi sahibi olmak için insanların gazeteye ya da televizyona ve radyoya ihtiyacı kalmamaktadır. Geleneksel medya ile kitle haberleri üretilirken, yeni medyada bireysellik öne çıkmaktadır. Sosyal medya, belli bir merkeze bağımlı olmayan, kullanımı isteğe bağlı, katılımcı bir sisteme sahip olması özelliği ile dikkat çekmektedir.

Bu yeni medya ortamında, birbirlerini tanıyan ya da tanımayan, kendisiyle aynı fikre sahip veya sahip olmayan, aynı kültürden ve inançtan olan veya olmayan, aynı dilden konuşan veya konuşmayan, ülke sınırları çizilmemiş insanlar bir araya gelmektedir. Sosyal medya mecralarında, gerçek kişiler olduğu kadar, troller, çok sayıda kişiliği barındıran profiller, isimsiz ve kimliksiz sahte hesaplar da yer

almaktadır. Dünyanın herhangi bir yerinden bir hesap oluşturan kişilerin, propaganda yapabildiği, ileti ve mesaj gönderebildiği, her konuda konuşabildiği, istediği her şeyi paylaştığı, yasakların olmadığı yahut yasakların olmadığının zannedildiği bu ortam, neyin yalan neyin gerçek olduğunun anlaşılamadığı kaotik bir duruma yol açmaktadır.

Sosyal medya ile birlikte gerçek algısı da değişime uğramaktadır. Gerçek kabul edilen bir ileti, algı yöneticileri ve rıza üreticilerinin yaptıkları yorumlarla, orijinal mesaj, olduğundan tamamen farklı, hatta zıt yönde bir içerikle, mecrasının dışında tartışılan, itibarını kaybetmiş bir süjeye evrilmektedir. Gerçek olan her şey sosyal medyada buharlaşmaktadır. Özellikle 15 Temmuz'daki etkisi ve kullanımı dolayısıyla burada sosyal medya parantezi açılmaya gerek duyulmuştur.

Propaganda yapılarak yayılan davranışlar ve fikirlerle, insanların davranış ve fikirlerinin etkilenmesi, bunların değiştirilmesi yahut güçlendirilmesi hedeflenmektedir (Tortop, 1975: 8). Siyaset biliminin önemli isimlerinden Lasswell, politik anlamda propagandayı, "*sembollerin manipüle edilerek tutumların kontrol edilebilir hale getirilmesi*" ifadesiyle tarif etmektedir (Lasswell ve Blumenstock, 1939:9). İleti ne kadar hatırlanıyorsa o kadar etkileyicidir. Dolayısıyla ikna edici bakımından, tek başına hedef kitlenin algı organizasyonunu yönlendirmek yetmez, istenilen şekilde algılanan iletinin kaydedilmesi ve depolanarak saklanması da önem taşımaktadır. Hedefi ikna edecek enformasyon, alıcıların zihninde daha önceden zaten öğrenilmiş, mevcut kavramlarla ne kadar fazla ilişki kurabiliyorsa o derece kolay ve çabuk kavranacaktır. Sunulan bilginin zihinde yer etmesi, hatırlanması, depolanması için mesajın öneminin alıcıya fark ettirilmesi, hissettirilmesi veya sezdirilmesi gerekmektedir. Bundan dolayı, iletinin parıltılı ve canlı olması, tekrar edilmesi önemlidir. Hatırlanması kolaylaştırılmalı çünkü kişilerin daha önce bilmediği, depolamadığı, öğrenmediği bilgileri geri çağırması imkânsızdır.

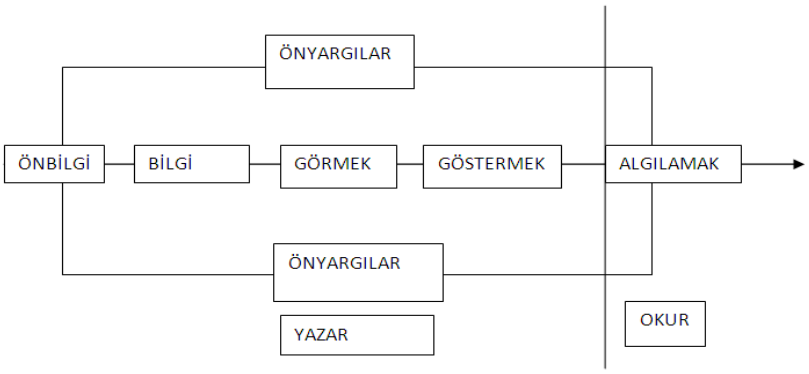
Birey, gerçek olguyu, ya gözlemlerinin ardından ya da kitle iletişim araçlarının sundukları yoluyla algılamaktadır. Medya da gerçeği ya yansıtmacı ya da kurmacı yaklaşım aracılığıyla sunmaktadır. Yansıtmacı yaklaşım, mevcut olan bir gerçeğin doğrudan aktarılmasıdır. Gerçek, olduğu gibi aktarılmaktadır. Bu yaklaşıma, tarihi belgeselleri örnek gösterebiliriz. Yansıtmacı yaklaşım, gerçeği, tarihi belgelere ve kanıtlara dayanarak aktardığı için gerçeğe yakındır. Fakat veriliş biçimi, kanıt ve

belgelerdeki bilgilerin ne kadar doğru olduğu, sunumda başvurulan yöntemler, gerçeğin gerçek olarak yansıtılmasının imkânsızlığının da bir göstergesidir.

Kurmacı yaklaşımda ise yansıtmacı yaklaşımın tersi bir özellik dikkat çekmektedir. Medya, kurmacı yaklaşım metoduyla, var olan gerçeği kendi değerlendirme süzgeçlerinden geçirerek iletir. Burada amaç gerçeğin iletilmesinden ziyade, gerçeğin iletileceği izleyiciyi, dinleyiciyi ya da okuyucuyu etkilemektir. Tarihi filmler ve diziler de bu yaklaşıma örnek gösterilebilir. Medya gerçekliği kavramını ortaya çıkaran işte bu kurmacı yaklaşımdır. Gerçek, artık medyanın şekillendirdiği ve sunduğudur.

Medyanın dinleyici, izleyici ya da okur üzerinde etkili olabilmesi, ancak bilgiyi veren kaynak medya ile bilgiyi alan arasında uzlaşılmış, ortak, bir bilgi deneyiminin varlığı ile mümkündür. İletişim alanında pek çok modelde altının çizildiği gibi, kitle iletişim araçlarıyla sunulan mesajın ikna edici olabilmesi için kaynağın güvenilir ve saygın olması gereklidir. Güvenilir ve saygınlığı hakkında şüphe duyulan bir kaynağın, alıcı üzerinde etkili olması ve algısını yönetmesi mümkün değildir. Harold D. Lasswell (1948) kendi ismiyle anılan modelde, iletişimin gayesinin etkilemek olduğunu vurgularken, kim, ne söyler, hangi kanal ile, kime, ne gibi bir etkiyle formülasyonunu tesis etmiştir. Etkili iletişimde, kaynak kadar mesajın dizaynı, hangi kanallarla hedef kitleye iletileceği, hedef kitle çözümlemesi ve mesaj etkinliği de önemlidir. Lasswell modelinde, ileticinin alıcıyı etkilemeye ve iknaya ilişkin bir süreç olduğunu aktarırken, iletilen mesajın sadece inandırıcı olması halinde algılanabileceğine işaret etmiştir. Önyargı ve yazarın etkisinde hazırlanan mesajların algılanmasında, önbilgi, bilgi, görmek ve göstermek gibi aşamalar yer almaktadır.

Şekil 1 Yazar, Okur, Algılamak

Kaynak; Ulağlı (2002), Edebiyata Farklı Bakış**:** İmgebilim,

Algı yönetimi, bilgi ver, ikna et, sürdür şeklinde özetlenebilecek aşamalardan oluşmaktadır. Bilgi, insanların bir konu hakkında tutum geliştirmesinde başlıca etkenlerdendir. Ön bilgi aşamasında, yazar ya da gazeteci, algısını yöneteceği toplum hakkında bilgi birikimine sahiptir ve bu aşamada yazar ya da gazeteci bildiklerinin doğruluğunu ispatlamaya yönelik bir inceleme yapmaktadır. Bakış açısında ön yargı söz konusudur. Dolayısıyla, yazar ya da gazeteci, ön bilgi aşamasında haber konusuna negatif bir bakış açısıyla yaklaşmışsa, bilgi aşamasında da konunun negatif yönlerini ele alacaktır. Görme aşamasında yazar ya da gazeteci, elde ettiği bilgilerin doğrululuğunu ispat eden unsurlara kaynağından erişmeyi hedefler. Yani, bildiklerini ispat etmeye çalışacaktır. Göstermek aşamasında ise gazeteci ilk üç aşamada edindiği bilgileri harmanlayarak haberini doğrular, oluşturur ve yayınlanmasını sağlar. Bir gazeteci, bir haber konusu seçerken veya haberini, çalıştığı medya kuruluşunun haber politikasını ve kendi ön yargılarını destekler şekilde yazar ve bunlara uyumlu bir biçimde resim ve görüntü çeker. Bir örnek vermek gerekirse, İstanbul Taksim Meydanı'nda bir sendika gösterisi ve polisle yaşanan arbede hakkında haber yazacak muhabir, bu haberi, hem "Sendika üyeleri taşkınlık yaptı, polise saldırdı" hem de "Polis orantısız güç kullandı ve sendika üyelerini gazla dağıttı" tasarımı ile verebilir. Hangi tasarımı tercih etmişse görüntü ve fotoğrafı da o tercihe göre seçer. Algılama aşamasında artık okur ya da izleyici sunulan haberi işleme almaktadır.

Bütün bu bilgiler kapsamında, haber gerçekliğini, özgün gerçeklik, sunumsal gerçeklik ve algısal gerçeklik olarak sınıflandırmak mümkündür. Özgün gerçeklik, gazete, televizyon ya da radyoda yayınlanan habere konu olan olayın asıl halidir. Yani,

içinde yazanın kurgusu, yorumu ya da müdahalesi yoktur ve olayı aktaran bu gerçekliği bilmektedir. Muhabir kendisi olaya tanıklık etmiş ve izlemiştir. Mesela, mitinge katılmış ya da meydana gelen olayı görmüştür. Ondan beklenen, yorumsuz ve kurgusuz bir şekilde izlenen gerçekliğin medya aracılığıyla aktarılmasıdır. Ancak süreç böyle ilerlemez, görüntünün veya fotoğrafın çekilme şeklinden, muhabirin olayın gerçekleştiği yerde nerede durduğuna kadar birçok etkenle objektif yok olmaya başlar. Yani, özgün gerçekliğe kurgu ve yorum karışmıştır. Bu aşamada artık habere haberi yapanın bakış açısıyla yaklaşılmaktadır. Gerçekle bir ilişkisi vardır ancak haber yeniden şekillenmiş ve kurgulanmıştır.

Geleneksel medya ile birlikte teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan sosyal medyada vatandaş gazeteciliğinin gerçeklik kavramına bakışının ele alınması gerekmektedir. Tarafsızlık ya da mesleki etik gibi sorumluluğu olmayan bir sosyal medya kullanıcısının tek hedefi vardır, hemen haberi paylaşarak bunu yayınlayan ilk kişi ve popüler olmak. Elbette vatandaş gazeteciler de haberi oluştururken ve yayınlarken, yaşam tecrübeleri, içinde bulunduğu grubun veya toplumun tarafgirliğinden, ön yargılarından, kültüründen, bilinçaltı dürtülerinden etkilenerek özgün gerçekliği bilerek veya bilinçdışı değiştirir. Bu bir medya kuruluşunda çalışan muhabirin çalıştığı kuruluşun haber politikasına uyumlu bir bakış açısıyla haberini oluşturmasına benzemektedir. İşte bu durum da sunumsal gerçeklik olarak adlandırılmaktadır. İzlenen, dinlenen veya okunulan haberler gerçek değil, gerçeğin kurgulanarak takdimidir.

Algısal gerçeklik ise, olay yerinden aktarılan öznel gerçeklik kavramının okur tarafından yeniden şekillenmesi sürecidir. Geleneksel ya da sosyal medya aracılığıyla haberi alan kişi, haberi ulaştıranın bakış açısından etkilenerek, kurgulanan gerçeklik kavramına katılabilir, kendi öznel sunumsal gerçeğini de oluşturup sosyal medyada bunu başkalarıyla paylaşabilir. Haberin kaynağına güvenmeyerek oluşturulan kurgusal gerçekliğe katılmayabilir de, bu durumda da ya haberi paylaşmayacak ya da olumsuz yorumlar yaparak haberin itibarsızlaşmasına katkı sağlayacaktır. 15 Temmuz'a giden süreçte, önemli bir yer tutan Gezi olayları esnasında fotoğraflar paylaşılarak kamuoyu oluşturmaya ya da olumsuz yorumlar yapılarak olayların etkisizleştirmesi çalışmaları bu duruma örnek teşkil etmektedir.

Medya, gerçeklik olgusuna yönelik en şiddetli tartışmaların yaşandığı alanlardan birisidir, çünkü toplum veya insanlar gerçeğe erişmek amacıyla gazetelerde, televizyonlarda gördükleriyle, radyoda dinledikleriyle kendi şahsi yaşamlarından biriktirdikleri deneyimleri karşılaştırır (Türk, 2014:33). Kars (2010:176-177) bu durumu, "*Kültürel deneyimlerden yola çıkarak kendine gerçeklik kategorileri yaratan birey/toplum gerçekliğin sorgulanmasına yönelik yargıların büyük birçoğunu başkalarının medya ile olan deneyimine dayandırmakta ya da kendi içsel dünyasının gerçekliği ile medyanın sunduğu gerçeklik arasında bocalayıp durmaktadır.*" ifadesiyle açıklamaktadır.

Demokrasilerde, yasama, yürütme ve yargının yanı sıra medya dördüncü güç sayılmaktadır. Gazeteler, dergiler, televizyonlar, radyolar ve sosyal medya aracılığıyla kitleler biranda harekete geçirilebilmekte, bir kişi biranda kahraman olabilmekte ya da linç edilebilmekte, istenilen bir konu gündemin birinci sırasına yükseltilebilmektedir. Aynı zamanda, insanlara esas dertleri unutturularak, yaratılan "sanal ve sahte" dünya ile doğru orantılı olarak, medya etki alanı artan bir psikolojik silah şeklinde kullanılabilmektedir (Gezgin, 2002:36). 21. Yüzyılda medya, hedef kitlesinin kültürel aktarımında, sorunlara çözüm bulmasında, tartışılan bir olay veya konu hakkında tutum oluşturmasında, karar vermesinde, bir davranışta bulunmasına hatta yetiştirilmesinde önemli bir etkiye sahiptir.

Karabulut'a göre (2014:11) algı yönetimi, siyasi mühendislik, toplum mühendisliği, kamu diplomasisi, algı ve imaj yönetimi, psikolojik savaş ve propaganda benzeri birçok alanda uygulanmaktadır. Karabulut (2014:11), yaklaşık yüz yetmiş algı yönetimi stratejisi tespit ettiğini, tespit edilemeyen algı yönetimi stratejileri de buna eklendiğinde rakamın bilinenden daha çok olduğunu belirtmektedir ve yirmi beş algı yönetimi modeli geliştirmiştir. 27 Mayıs ve 15 Temmuz öncesinde medyanın oynadığı rol, bu çalışmada, Türk ve Damlapınar'ın üzerinde durduğu kamusal senaryo modeli üzerinden ele alınmaktadır.

1.1. Kamusal Senaryo ve Algı İnşa Süreci

Kamusal senaryo sürecinin sekiz aşaması tespit edilmiştir (Damlapınar, 2002; Türk, 2017). Bu çerçevede, normalleştirme, gündemi yönlendirme, kayıtsızlaştırma/siyasetsizleştirme, bunalımı yaygınlaştırma, bilgisizleştirme, umut

kırma/ geliştirme, sivil itaatsizliği kırma ve alternatifsizleştirme söylemleriyle haberler medyada yapılandırılmaktadır. Bu aynı zamanda algı inşa süreçlerinin de aşamalarını içermektedir. Bu aşamaları ayrı ayrı incelediğimizde, adım adım algı inşa sürecinin nasıl geliştiğini de anlamak mümkün olacaktır.

1.1.1. Normalleştirme söylemi

Sholle'nin (1994:236), var olan durumun olağanlaştırılması diye tarif ettiği "şeyselleşme (refication)", aynı zamanda medyanın 'normalleştirme' özelliği şeklinde değerlendirilebilir. Çünkü, normalleştirme bir propaganda vasıtası haline getirilerek (Megill, 1998:63), toplumsal ve bireysel rıza üretiminde kullanılabilir. Güç sahibi her kimse, kişinin, vatandaşla devlet arasındaki ilişkileri ve var olan durumu kadermiş gibi kabullenmesini sağlayarak olağanlaştırmıştır (Bauman, 1998a:17-19). İnsanlar, statükonun şahsi çıkarlarına ters düştüğünü biliyor olsalar da, statükoyu kaderci bir yaklaşımın sonucu kabul etmeye meyillidir (Freire, 1995:44). Böylelikle de sosyal gerçek olağanlaştırılarak 'normal'e dönüşmüş olur. Bunun için, toplumsal anlamları olağanlaştırmak amacıyla söylemsel düzeneği kurma gücünün elde bulundurulması gereklidir (Yağcıoğlu, 2002:116). Bilgin (1997:51), içerikte yapılan kurgulamayla, örneğin Türkiye'de siyasi iktidarların, *"sorunlara hâkim değil, maruz olarak algılanır"* duruma getirildiğini ileri sürer. Başarısız olmak, iktidarın elinde olmayan, dışarıdan yapılan bir müdahalelerin bir sonucu şeklinde algılandığında, varoluşsal ve kaçınılmaz hal gibi kabul edilir. Böylece, artık olağan olarak kabul görmüş bu sosyal gerçeği, politik süjelerde açık biçimde teşhis edebiliriz. O kadar ki başarısızlık, bazı kesimlerce sevinç kaynağı dahi sayılabilir. Başarı ise, ciddi bir çalışmanın sonucu olsa dahi kuşkuyla karşılanıp, "oyunun kuralını bozan bir oyun" olarak görülebilir (Shayegan, 1997:150). Buna benzer yollar kullanılarak, kamusal senaryo sürecinde 'şeyler' normalleştirilebilir. Normalleştirmenin amacıyla bağlantılı olarak, kadere sığınma, dramatikleştirme, kurallaştırma gibi farklı yöntemler kullanılabilir. Normalleştirme söyleminin başlıca aşamalarından birisi, insanları var olan, gerçekleşen durumun kaderi olduğuna ikna edilmesidir.

1.1.2. Gündemi yönlendirme söylemi

Gazeteler, dergiler, televizyonlar ve radyolar, hakkında konuşulacak konuların dünyasını biçimlendirir ve sadece bununla yetinmez, bu konuların, bireylerin bilinçlerinde önce seçilmesi ve belirlenmesi, ardından da değerlendirilmesi maksadıyla bir içerik kurgular (Sholle, 1994:245). Yani, basın organları ile aktarılacak olaylar bir "konulaştırma" prosesinden geçirilir. Daha basit bir ifadeyle, hangi olayların haber yapılacağı ya da yapılmayacağı bu araçların inisiyatifindedir. Böylelikle, gündemin genel görünümünü ve gündemde hangi konuların yer alacağını medya belirler (Noelle-Neumann, 1998:177).

Kitle iletişim araçlarının gündemi nasıl belirledikleri de bu noktada önem taşımaktadır. Chomsky (1999:119), kitle iletişim araçlarının gündemini siyasi iktidarı paylaşanların belirlediği görüşünü savunur. Televizyon ve gazetelerde, iktidarı eleştiren, yıpratan konulara değiniliyor gibi görünse de aslında bu konular, iktidara eklemlenmiş olan iletişim araçlarında, başka olayların bastırdığı zayıf konuları içermektedir. Örneğin Chomsky (1995b:13), bir bakana eleştiriler yöneltilirken, bu eleştirilerin yanı başında, yan anlamların ve dikkati başka taraflara çekecek söylemlerin, bilinçaltına seslenen propaganda içeriklerin, olayla hiçbir ilgisi bulunmayan başlıkların yer aldığına işaret eder. Bundan dolayı, iletişim araçları söylemlerini, genellikle, 'süper', 'flaş', 'şok görüntüler', 'son dakika', 'korkunç', 'büyüleyici' kelimelerine benzer kelimelerin kullanımıyla daha fazla duygulara hitap eden içeriklerle yapılandırılmaktadır (Bostancı, 1998:149).

Aslında, iktidarlar, medya kuruluşları aracılığıyla, kamusal ve siyasal tartışmaların gündemini ve çerçevesini çizerek, pek çok konuyu halkın gündeminden uzaklaştırma ve düşürme kabiliyetine sahiptir. Bazı fikirler ve olaylar, milletin ve vatanın bütünlüğünü tehlikeye atacak tartışmalara yol açacağı farz edilerek iktidarlar tarafından sakıncalı bulunabilir (Chomsky, 1995a:28). Bu duruma, medya organları ile iletilen içeriklerin önceden kabul ettirilmiş mesaj özelliği taşıması sebep olmaktadır. Bu içeriklerle, kişilere "bütün yapılanlar sizin için" imajı verilir. Kişilerin söz konusu mesajlara inanıp inanmaması çok da mühim değildir (Marcuse, 1968:135).

1.1.3. Kayıtsızlaştırma/Siyasetsizleştirme söylemi

Medya organları, politik kayıtsızlığın başlıca besleyicileridir çünkü siyaset tarafından baskı altında tutulmaktadırlar. Basın kuruluşlarının bu baskıdan kurtulmaları, baskı ile birlikte hayatlarını sürdürmelerinden daha güçtür (Weber, 1998:158). Sholle'un (1994:239), siyasetsizleştirme kavramı ile anlatmayı istediği, siyasal olanın medyanın söyleminden dışlanmasının ardından meydana gelen bir konsensüs halidir. Siyasetsizleştirmenin başka bir aşaması, Mulgan'ın (1995:21-22) ifadesiyle, medyanın siyasal konuları sınırlandırması ve bu sınırların siyasetin altyapısını belirler duruma ulaşması, bununla birlikte bireylerin siyaset hakkındaki konulara alâkasının zayıflamasıdır (Bennett, 2000:222). Toplumun büyük bir bölümünün alâka duyduğu problemler, kamusal alanda tartışılıyor gibi gözükmektedir ancak, medya, söylemleriyle böyle bir kamusal alanının oluşmasından ziyade, yok olmasına hizmet etmektedir (Durham ve Cmiel, 1997:259). Halbuki, halkın problemleri medya organları aracılığıyla duyurulmak durumundadır (Durham ve Cmiel, 1997:271).

Gazete, televizyon ve radyoların geniş halk kesimlerinin politikaya katılımını ve ilgisini cezbetmesi umulurken (Tokgöz, 1979:32-33) daha yüksek oranda bir 'siyasete duyarsızlık' geliştirdiğine ilişkin (Tokgöz, 1979:1) görüşler, siyasetsizleştirme kavramına dayanak oluşturmaktadır. Türkiye'yi yönelik gerçekleştirilen kimi çalışmalarda, vatandaşların çoğunluğunun, parti genel başkanlarını tanıma ve demokrasiyi açıklayabilme gibi hususlarda yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir (Güneş, 1996: 820). Oysa, medya organlarından beklenen vatandaşların siyasi konuları algılamasına ve siyaset hakkında bilgilenmesine yardımcı olmalarıdır. Burada, kitle iletişim araçlarının hangi sıklıkla ve yoğunlukta kullanıldığının, siyasi konuların içeriğinin algılanmasında önem taşıdığını da belirtmek gerekir (Schoenbach ve Baran, 1990:88-89).

Adorno'ya göre (1998:68), insanlar artık kamusal süjelere refleks gösterme dürtüsünü kaybetmiştir. Dolayısıyla, kamusal senaryonun kayıtsızlaştırma/siyasetsizleştirme yönteminin uygulanmasıyla, siyasi tutkular yerini siyasi tiksinmeye terk etmiştir (Baudrillard, 1998:79) . Böylece, insanlar giderek

inisiyatiflerini yitirmiş, ekonomik ve siyasi konular hakkında kamusal alanın arkasına saklanan gerçeklerden de uzaklaşmaya yönelmiştir (Fromm, 1998:127).

1.1.4. Bunalımı yaygınlaştırma söylemi

İletişimi sağlayan araçların, iktidarların menfaatlerine olumsuz yansımaları olabilecek bunalım ya da kriz içeren haberleri yayınlaması, sorunun önemsizleştirilmesi ve aynı zamanda yaygınlaştırılmasına hizmet eden bir biçimde gerçekleşir (Herman ve Chomsky, 1988:33). Galtung ve Ruge'a göre (1999:292) gerçekte haberde ele alınacak vakanın, neticeleri ne denli negatifse, habere konu olma olasılığı da o derece yüksektir. Bununla birlikte problemler, söylemler aracılığıyla yaygınlaştırıldıkça halkın razı olmasına elverişli bir vasat sağlamaktadır. Zira, bireylerin ve toplumların karar vermelerini manipüle etme metotları arasında, kaosu körüklemek, düşünceyi simüle etmek, belirsizlik oluşturmak (Funkhouser, 1986) başlıca süreçler olarak görülmektedir.

Keane (1999:100) bunalımı yaygınlaştırmayı, "*Vatandaşlar arasındaki bunalım duygusunu kolektifleştirerek ve bunalımın tedavisi için sıkı önlemler alınması gerektiği yolundaki resmi iddiaları yayarak, örtük bunalımın açık bunalım haline dönüştürülmesinin kitle iletişim araçları üzerinden sağlanması"* ifadesiyle açıklamaktadır.

Problemler, sıkça ve yoğun bir şekilde dile getirildiğinde, konuşulduğunda olaylar kendi kendini açıklamaya başlar ve sorgulanmaz hale gelerek 'görünmez' olurlar. Böylelikle de vatandaşlar, bu konular hakkında 'her şey her zamanki gibi' yargısına ulaşmaya başlamaktadır. Zira, oluşturulan tanınırlık, bilinirlik eleştirme ve sorgulama psikolojisini yok eder (Bauman, 1998b:23). Bundan dolayı da aslında haberleşmenin kontrol altına alınmasından ziyade, haberleşmenin çoğalmasından deva umulmalıdır (Baudrillard, 1999:97).

Toplumun yaşadığı bunalımlara, büyük kriz tanımı getirilip, sürekli ve bütünsel olması sağlandığında, bunalım hakkındaki kararlar da bütünsel bir vasfa bürünmekte, toplumsal yaşamda ekonomik ve politik mecralarda verilen kararlar da bütünsel bir görünüm kazanmaktadır. Böyle durumlar, bir dereceye kadar toplumsal yapıların tedbir alabilmesine bir imkân sunmaktadır ancak, daha ileri seviyelerde değişim

engellenemez, kaçınılmaz bir hal almaktadır. Bunalım yaygınlaştırıldığında, içinde risk barındıran problemleri çözecek uzman kalmadığına veya tam tersi herkesin uzman olduğuna dair bir algılama süreci görülebilir (Beck, 1999:46).

1.1.5. Bilgisizleştirme söylemi

Sholle'ye göre (1994:238), bilginin denetimi rızayı ve statükoyu oluşturmak amacıyla kullanılır. Bundan dolayı Sholle (1994:238-240), rıza üretiminin yanlış bilinç paradigmasıyla açıklanmasına karşıdır. Sholle, bilginin, üretilerek değil, yok edilerek sisteme rızanın yaratıldığını ve meşruiyet kazandırıldığını savunur. Ancak çağın ileri teknolojisine ayak uydurmuş iletişim yapısı ve düzeni göz önünde bulundurulduğunda, insanın bütünüyle bilgisiz bırakılması ihtimali hayli düşüktür. Bilgisiz bırakmadan daha önemli olan, bilginin bütünüyle ortadan kaldırması değil, bilginin nasıl anlamlandırıldığı ve hangi söylem ya da içerikte sunulduğudur. Neticede, rıza üretiminde, bilgisiz bırakma izlenebilecek önemli stratejilerden birisidir. Bununla birlikte, çarpıtılan bilgi ve iletişim de üzerinde durulması gereken bir konudur.

Gazeteler, televizyon ve radyolar, hatta sosyal medya üzerinden haber görüntüsü ile gerçekte bilgisizleştirici hikâyeler anlatılır (Chomsky, 1995b:13). Bundan dolayıdır ki, politik konular hakkında bilgiler medya organlarında gün geçtikçe daha az yer almaktadır (Negrine, 1996:54). Bilhassa, elektronik iletişim araçlarının insanları cahil ve bilgisiz bıraktığına ilişkin görüşler (Sanders, 1999:128-129) kamusal senaryonun bilgisizleştirme yönteminin bir parçasıdır.

Enformasyonun ve haberin giderek zayıflaması, iktidarların oligarşik bir biçimde ayakta kalmasını sağlayan düzeneklerin oluşmasını hedefler. İktidarların, bilgiyi tekelleştirmeye yönelmesinin de temel sebebi budur. Kılıçbay, (1999:90-94) böylelikle, politik ve ekonomik konulardaki mutlak doğru bilgilere ve haberlere yalnızca iktidarlar sahip olmakta, manipülasyon gayesiyle bunlardan yararlanılabildiklerine işaret etmektir.

İktidarlar, otoritelerine zarar getirmeyecek enformasyonu vermekte son derece cömerttir. Weber'e göre (1998:315-318), sır, mesela devlet sırrı iktidarların kullandığı başlıca araçlardan birisidir. Canetti de (1998:288) gizliliğin, iktidarların temel öğesi olduğu görüşünü savunur ve gizlilik, aynı zamanda iktidarların varlıklarını muhafaza

etme işlevini üstlenir (Walker, 1999:31). Yönetenler, ekonomi hakkında vatandaşların detaylı enformasyona gereksinimi olmadığı varsayımıyla bilgiyi denetleyerek var olan durumu meşrulaştırmaktadır (Bennett, 2000:17). Böyle durumlarda, kitle iletişim araçlarının görevi ise gizli olanı ortaya çıkarmamak ve gözler önüne sermemektir (Debord, 1996:130). Zira, medya organları "gizleme"nin müşahhas örnekleridir (Giddens, 1998:136).

1.1.6. Umut kırma ya da geliştirme söylemi

Fromm'a göre (1995:20), umut, "*Daha büyük bir canlılık, daha büyük bir duyarlılık ve akılcılık sağlamak yönünde gerçekleştirilmek istenen her toplumsal değişimin, belirleyici ögesi"*dir. Bu durum, umudun var olan problemlere ilişkin rıza üretiminde kaçınılmaz olduğunu ispat etmektedir. Bununla birlikte, umutsuzluk ise bireylerin merak etmelerini engelleyeceği için (Zeldin, 1998:201), onların var olan duruma rıza göstermelerinin başka bir yöntemi olarak kullanılabilir. Bir insanı razı etmeye veya bir şeyi yapmaya hazır hale getirmenin en elverişli psikolojik koşulu, alacağı tutumdan dolayı sevinç duyacağı umudunu vermektir. Fromm (2001:23) bunu, bir insanın yapması istenilen hareketin, davranışın ona sevdirilmesi şeklinde açıklamaktadır. Ona göre, toplumsal yapı bu şekilde bir tutumla kurgulandığında, insanların kendilerine metazori dayatılan davranışlarda bulunmaktan zevk alacak bir duruma geleceğini savunur. Böylece, kamusal senaryonun umut kırma veya geliştirme söylemiyle rıza üretilebilir.

1.1.7. Sivil itaatsizliği kırma söylemi

Çağımızın toplumlarında olaylar insanlara belirsiz, kesin yanıtların bulunamayacağı biçimde aktarılmaktadır. Bir başka ifadeyle, olaylar, ne kadar uğraş verilirse verilsin baş edilemeyecek paradokslar veya çözümlenebileceği düşünüldüğünde tekrar bir paradoks yaratan durumlar şeklinde takdim edilmektedir (Bauman, 1998a:17). Domenach, (1995:119) kitlelerin, sivil direniş, protesto, grev gibi fiillerinin, medya organlarının politik etkilerinden faydalanarak uyutulmasının, durdurulmasının veya iktidarların yanında olacak şekilde harekete geçirilmesinin sağlanabileceğini belirtir. Yani, medya organlarının olayları, uğultudan mırıltıya dönüştürmesiyle, zaten esasen uyumlu davranışlar geliştirmeye eğilimli olan bireylerin sadece "sızlanan bireyler" haline evrilmesi mümkündür (Rigel, 2000:61).

Siyasi düzenin "bekçilik" rolünü haberler üstlendiği için, protestolar ya da sivil itirazlar gibi sivil itaatsizlik eylemleri, medya organlarınca süzgeçten geçirilir ve direnişçilerin öfkeli topluluklar şeklinde görülmesi sağlanarak toplumun iç muhakemesine bırakılır (Bennett, 2000: 63-64). Böylelikle medya organları, var olan iktidar düzeninin ana koruyucu aktörü işlevini görmektedir (Bennett, 2000: 64-65). İktidarın aldığı ekonomik kararlarını protesto edenler, medya organlarında genellikle yersiz ve zamansız bir eylem yapan kişiler olarak aktarılır ve iktidarların aslında ne kadar haklı olduğu anlatılır (Eyüboğlu, 1999: 53).

Nihayetinde bireyler, hiçbir suça karışmadan yönetimin gerçekleşemeyeceğine ikna olabilir ve kendisini rahatsız eden problemle birlikte hayatını sürdürmeyi öğrenerek, kendilerini suçlayabilirler (Camus, 1998: 32). Bireylerin, kendilerini toplumsal realitenin değil de, başkalarının kurbanı olarak algılaması ve gerçek yaşamın içinde bireylerin tutunabilmek amacıyla kendi aralarında tartışmalara girmeye ve çekişmeye başlamaları (Oskay, 2001:129) sivil itaatsizliği manasızlaştırır, razı gösterme ihtimallerini kuvvetlendirir.

1.1.8. Alternatifsizleştirme söylemi

Siyasi iktidarlar, medya organları aracılığıyla süregiden iktidarlarına seçenek oluşturabilecek her türlü oluşumun gelişmesini engeller (Van Dijk, 1994:307). Böylelikle alternatif söylemlerin de ortaya çıkmasına mani olur. Sholle (1994:239), bu durumu "fosilleştirme" kelimesiyle açıklar ve dilin bundaki etkisine işaret eder. Mesela, söylem aracılığıyla çeşitli seçenekler ortaya çıksa dahi bu seçenekler kendi aralarında uzlaşabilecek olanlardır ve diğerleri dışlanarak ortadan kaldırılır (Sholle, 1994:239). Yani, var olan duruma rızanın sağlanması amacıyla kurgulanan kamusal senaryoda, iktidarlara ve onların politikalarına yönelik 'alternatifsizlik' stratejisinin izlenmesi, hedeflenen gayeye erişmek için uygun bir ortamın oluşturulması olanağını beraberinde getirmektedir. Çünkü, itaat edilecek iktidar odağı çoğaldıkça insanın itaat etmesi de zorlaşır (Zeldin, 1998:406). Dolayısıyla, çağımızda genellikle, alternatiflerinin ortaya çıkamaması veya öyle alternatifinin olmadığı kanısının güçlendirilmesi hükümetlerin devamını sağlamaktadır (Mulgan, 1995:19). Zor kullanılarak rızanın üretilmesinin bütün olaylar ve iktidarlar için her daim gerçekleşebilirliği yoktur. Bundan dolayı da rıza gösterenler, alacakları pozisyonun

kendileri için en yararlı ya da kaçınılması mümkün olmayan bir pozisyon olduğuna ikna edilmelidir (Canclini, 1999:142). Bu strateji ile bütün sistemler kendi 'kaçınılmazlarını' yaratır (Schiller, 1993:15).

İktidarlar, elinde bulundurdukları medya organları ile duyguları ortadan kaldırarak insanları "askıya alma" yeteneğini sergiler. Böylelikle var olan düzeni, vatandaşa alternatifsiz kabul eder (Mestrovic, 1999:55-56). Mesela, ekonomik krizlerin ardından karşı karşıya kalınan problemlerin ve bunalımların çoğunlukla "devrim" söylemleriyle açıklanan programlarla ortadan kaldırılacağı ifade edilir (Bennett, 2000:179) ve iktidar alternatifsizleştirilir.

1.2. Siyasi Manipülasyon ve Medya

Medya, yani gazete, radyo, televizyon gibi iletişim araçları, toplumu etkileme potansiyeline sahiptir. Bu araçların, halkı herhangi bir olay ya da konu karşısında ne şekilde düşüneceğine yönlendirmekten daha çok, hakkında düşünülecek veya konuşulacak süjenin belirlenmesinde fonksiyonel olduğunu söyleyebiliriz. Gündem kurma veya gündem belirleme kuramı, kitle iletişim araçlarının vatandaşların kafa yorduğu sorunları üretme işlevine ya da sorunlarını gündeme taşıdığı kesimlerin bunları tartışmasını ve eyleme dönüştürmesini sağlamasını kapsamaktadır. İletişimin etki yöntemlerinin başında yer alan gündem kurma kuramının ana ilkesini, Gencer (2012:44), medyanın, kimi olayları görmezden gelmesi kimi olayları da öne çıkararak kamuoyu oluşumunda etki yaratması şeklinde açıklamaktadır. Medyanın etki gücünü ele alırken, gündemi nasıl belirlediğini masaya yatırmamız gerekmektedir.

1.2.1. Medya ve gündem ilişkisi

Gündem belirleme paradigmasının teorisyenleri, Bernard Cohen, Gladys E. Lang, Norton Long ve Kurt Lang'dir. Onlara göre, kitle iletişim araçları, halkın ne hakkında konuşacağını ve hangi konu hakkında düşüneceğini belirlemektedir. Yaklaşımın ismini koyan Donald L. Shaw ve Maxwell E. McCombs, medya organlarının gündem belirleme fonksiyonu ile *"bireylerin düşüncelerini şekillendirmek amacıyla onların algısal yapısını etkileme yeteneğini nitelendiren bir isim aldığını"* belirtir. Medya, kimi konuları ve sorunları görmezlikten gelip

marijinalize edebilme, kimi konuları ve sorunları da kendi istediği yoğunlukta ve sıklıkta kamuoyunun gündeminde tutabilme kabiliyetine sahiptir.

Medyanın mülkiyet yapısı, bu kabiliyetini nasıl yansıtacağında belirleyicidir. Genellikle, egemen düşünceler ve güçler, "makul" ve "sağduyu" olarak medya gündemini işgal eder (Yaylagül, 2008:70). Gündem Belirleme araştırmaları, ana iki varsayım üzerinde temellendirilmektedir. Birinci varsayıma göre, basın gerçeği yansıtmamakta, daha çok gerçeği filtre edip şekillendirmektedir. İkinci varsayıma göre ise, medya az sayıda konuya yoğunlaşarak, halkın algılamasını bu konuların diğer konulardan daha önemli olduğuna yönlendirmektedir (Weaver, 1999).

Kitle iletişimciler, toplumsal sorunların öncelik sıralamasının hangi kriterlere göre yapıldığı sorusunun cevabını aramaktadır. Yapılan araştırmalar, medyanın gündemi ile kamu gündemi arasındaki etkileşim üzerinde durmakta ve medyanın izleyenleri, dinleyicileri ve okurları için bir gündem belirlediğini ortaya koymaktadır. Medya bu gündemi nasıl, neye göre ve hangi kriterlerle belirlemektedir? Genellikle, medyanın gündeme getirdiği konuların aynı zamanda kamunun gündeminde de öne çıkan konular olduğu varsayılmaktadır.

Bireyler günlük haberleri izleyerek veya okuyarak o gün yaşadığı ülkede ve dünyanın dört bir tarafında hangi olayların yaşandığını ya da ne tür sorunların konuşulduğun öğrenir ancak öğrendiği sadece bu değildir, haberlerin veriliş tarzıyla bunların ne kadar önemli olduğu konusunda da artık bir fikir sahibidir. Gündem belirleme paradigması, kitle iletişim araçları haberleri veriş şekli ile halkın üzerinde konuştuğu ve düşündüğü hususları belirlemekte, bununla da aslında siyasal gündemi ve kamu gündemini etkilemektedir. Bu etkilerin bireylerin tutumlarını belirlemesinde oynadığı rol ise açıktır. Bu alanda yapılan çalışmalar, medyanın bireylerin özellikle siyasal tutumlarını değiştirebildiğini ve vatandaşların siyasi aktörler ve olaylara ilişkin kanaatlerini etkileyebildiğini göstermektedir.

Bu noktada medyanın gündemini nasıl belirlediği sorusu karşımıza çıkmaktadır. Herman ve Chomsky'nin geliştirdiği "Propaganda Modeli", yazılı ve görsel medyada haber akışının kriterlerini açıklamaktadır. Buna göre, muhalif düşüncelerinin etkisizleştirilmesi ve seçkinlerin egemenliği, medyada haber

süzgeçlerinin işlemesiyle çok doğal bir şekilde sağlanmaktadır (Herman ve Chomsky, 2012: 81-120). Bu süreci şöyle özetleyebiliriz:

- *Egemen medya şirketlerinin kâr amacı, mülkiyeti, büyüklüğü***:** Medya kuruluşları, aynı zamanda çok büyük ticari işletmeler olmalarından dolayı, piyasalarda kâr etmek isteyen güçler ve mülk sahiplerinin mutlak sınırlamalarına bağımlı zengin seçkinlerce kontrol edilir. Bu şirketlerin hükümetlerle ve diğer büyük şirketlerle ortak çıkarları ve ilişkisi söz konusudur.

- *Medyada var olabilmek için reklamcıların desteği***:** Reklam medyanın en önemli gelir kaynağıdır. Dolayısıyla**,** reklamı verenler kendileriyle iyi geçinmeyen medya organlarına karşı alacakları tavırla belirleyici olabildikleri gibi, kendi görüşleri ve prensipleri ile örtüşen programlara karşı seçici ve pozitif davranırlar. Bu durum da, finansman kaynağı bakımından medyanın, reklam verenlerle iyi ilişkiler kurmasını, programlarını da reklamı verenlerin çıkarlarına göre tasarlamasına yol açar.

- *Medyanın, hükümet ile iş çevrelerinin onayladığı uzmanlardan sağladığı bilgiler:* Ekonomik zorunluluklar ve karşılıklı çıkarlar, medyanın hükümet ve iş çevrelerinden ve bunlardan mali destek alıp onayladığı uzmanlarla, yani güçlü haber kaynaklarıyla çarpık ve karmaşık bir ilişki kurması sonucunu doğurur.

- *Medya işleyişini düzeltmek amacıyla, medyaya yönelik tepki üretiminin organize edilmesi:* Tepki, önemli finans kaynaklarına sahip kurumlar ya da kişiler tarafından ortaya konulur ve geniş çaplı olursa medya kuruluşu büyük zarara uğrayabilir. Bundan dolayı da bazı gerçeklerin ve düşüncelerin yayınlanmasından vazgeçilmesi mümkün olabilir.

- *Bir denetleme mekanizması olarak anti-komünizm:* Tüm kötülüklerin başlangıç noktası olarak kabul edilen komünizm, mülkiyet ve şirket sahiplerinin imtiyazlı konumlarını ideolojik olarak temelden tehdit eden bir olgudur. Bu kabul, kitle iletişim araçları üzerinde kontrol ve denetim bağlamında önemli bir etki yaratır.

Gündem belirleme araştırmaları ile tespit edilen en önemli sonuç, medyada yapılan yayınlar aracılığıyla kamuoyunun problem sıralamasını belirlendiği ve siyaset gündeminin de bundan etkilendiğidir. Dolayısıyla, kamuoyu desteğini yanına alan medya, siyasi gündemi ve hatta zaman zaman siyasi aktörleri de yakından

etkilemektedir. Bu gerçeklik, medyaya, bir konuyu kamunun gündemine ve siyasi gündeme yerleştirerek bir siyasi değişikliği de tetikleme gücünü vermektedir. Bu sebeple de siyaset üretenler ve siyaset yapıcılar, bir ülkenin karşı karşıya kaldığı yüzlerce sorun arasından, çoğunlukla medyanın gündeme taşıdığı sorunlara ilgilerini yönelmekte ve daha çok bu sorunları çözmek için çaba göstermektedir.

1.2.2. Medya ile manipülasyon yöntemleri

Manipülasyon kelimesi, etimolojik yapısı incelendiğinde, Latince'de ele gelen şey anlamındaki "manipulus" kelimesinden türediği (URL-1, 2018), Fransızca'daki el ile düzenleme, ayarlama anlamına gelen "manipüler" kelimesinden de Türkçe'ye geçtiği görülmektedir. Manipülasyon, ayak oyunu, hile, desise yapma, değiştirme, yönlendirme gibi anlamlara da gelmektedir (URL-2, 2018). Medya manipülasyonunu ise, medya organları aracılığıyla geniş halk kesimlerinin hem manevi hem de maddi hedefler istikametinde yönlendirilmesi şeklinde açıklayabiliriz. Medyanın manipülasyonu, herhangi bir olay ya da konu hakkında üretilecek habere yapılan müdahale anlamına da gelmektedir ve en fazla sahipliğini holdinglerin yaptığı medya kuruluşlarında görülmektedir (Bülbül, 2001:75).

Medyanın manipülasyonu genellikle, enformasyonu çarpıtarak aktarma ve aktarılan enformasyonun etkilenmesi amaçlanan duruma ya da fikre meşruiyet kazandırarak devamlı tekrarlanması ve dayatılması yoluyla gerçekleşmektedir.

Bilginin (enformasyonun) çarpıtılarak aktarılması: Genellikle, enformasyon çarpıtılarak aktarıldığında, enformasyonu alan kişinin ya bilgiyi kabul ederek, yani benimseyerek ya da enformasyonu reddederek, yani karşıtlık oluşturarak refleks göstereceği öngörülmektedir. Kişinin gönderilen enformasyonu alması durumu, o kişinin manipülasyona uğratılması anlamına gelmektedir. Kişinin bilgiyi kabul etmesi veya reddetmesi kişinin manipülasyona uğratıldığı sonucunu değiştirmeyecektir. Örneğin, kişi bilgiyi reddettiğinde manipülasyonla hedeflenen amaç doğru bilginin reddedilmesi olabilir.

Aktarılan enformasyonun etkilenmesi amaçlanın duruma ya da fikre meşruiyet kazandırarak devamlı tekrarlanması ve dayatılması: Birinci aşamada, yani enformasyonun hedefe ulaşmaması halinde, enformasyonun yinelene yinelene

hedeflenen kitleye ya da kişilere iletilmesi sağlanır. Böylece hedeflenen kitlede ya da bireylerde bir temel görüş, şuur oluşturulur ve manipüle edilmesi amaçlanan özne, kaygıya, korkuya ve şüpheye kapılarak manipülasyona açık bir durum alır. Bu ortamda, birinci aşamaya geri gidilerek, enformasyonun çarpıtılarak aktarılması arzulanan hedefe ulaşmayı mümkün kılacaktır.

Burada, medyanın manipülasyon süreçlerini açıklayan, Naom Chomsky'nin 10 temel stratejisini ve Herbert Schiller Modellemesi'ni kapsayan, iki temel önermeyi ele alacağız.

Noam Chomsky'nin Medya Manipülasyonunun 10 Stratejisi

Herhangi bir olay veya konu hakkında halkın çoğunluğunun görüşünün ve tutumunun biçimlendirilmesinde kitle iletişim araçlarının etkisi yadsınamaz boyutlardadır. Medyanın sunduğu içerik ve yaptığı propagandanın etkisiyle, savaşa karşı toplumlar savaşı destekler hale getirilmiş, toplumsal hareketler ortadan kaldırılmış ya da yeni toplumsal hareketler meydana getirilmiş, ekonomik krizlerin toplumlar üzerindeki etkisine müdahale edilmiştir. Chomsky, toplumların üzerine adeta boca edilen manipülasyon stratejilerini şöyle açıklamıştır (http://noam-chomsky.tumblr.com/post/13867896307/noamchomsky-10-strategies-of-manipulation-by Erişim Tarihi: 20.03.2018) :

Dikkatin dağıtılması stratejisi: Toplumsal *ve* sosyal denetim ve kontrolün başlıca ögesidir. Halkın dikkatinin, gücün çıkarlarına aykırı düşecek yahut gücün zayıflaması sonucu doğurabilecek önemli sorunlardan uzaklaştırılması, iktidar sahiplerinin veya sermayedarların belirlediği gündemin değiştirilmesini sağlamak için, önemsiz ve dikkat dağıtan bilgilerin ve haberlerin akışıyla yönlendirilmesidir. Dikkat dağıtma stratejisi, ekonomi, bilim, sibernetik, nörobiyoloji ve psikoloji ile ilgili ana bilgilere yönelik halkın alâkasına mani olmak amacıyla da kullanılmaktadır. Bu çerçevede, ekonomik ve siyasi güç sahiplerince tespit edilen önemli sorunlar ve değişim, halkın yönlendirilmesiyle önemsizleştirilir.

Yansımadan çok duygusal tarafı kullanma stratejisi: İnsanların duygusal perspektiflerinden faydalanarak, kişinin akla uygun çözümlemesinde ve eleştirel görüşünde çarpışmaya ve çelişkiye yol açan kökleşmiş bir yöntemdir. Bireye bir konu

hakkında fikir enjekte etmek, kaygıları, korkuları, istekleri, mecburiyetleri yerleştirmek, istenilen istikamette tutum ve davranış geliştirmek ve o tutum ve davranışa özendirmek amacıyla kişinin şuuraltına erişime imkân sunar.

Erteleme stratejisi: İnsanların duydukları anda reddedecekleri ve kabul etmek istemeyecekleri bir kararın, aslında ne kadar gerekli ve sancılı olduğunun anlatılmasıdır. Farklı bir ifadeyle, toplumda tepki uyandıracak bir kararın uygulanmasından önce, toplumun bunu kabul etmeye ve tepki göstermemeye hazırlanmasıdır. İnsanların geleceğe dair fedakârlıkta bulunmalarını talep etmek daha kolaydır çünkü şimdi, bugün yapılması gereken bir şey yoktur. Geniş halk kitleleri genellikle iyimser bir bakış açısıyla "yarın her şey daha iyi olacak" umudunu taşıdığı için bir fedakârlığa katlanmak istemeyecektir ancak bu strateji sayesinde kitle sancılı ve zor olana, kendilerini bekleyen kötü karara alışmalarını hedefler ve günü geldiğinde insanların bu karara boyun eğmelerini ve itiraz geliştirmemelerini sağlar.

Kademe stratejisi: Hemen hemen bütün ülkelerde rastlanan bir örnek vermek gerekirse, zaman içinde halkın neredeyse tamamının işsizliğin bitmeyeceği fikrini benimsemiş olması bu stratejinin bir ürünüdür. Hiçbir ülkede artık hiç kimse işsizliğin sona ereceğini düşünmüyorsa, işte bu durumun mimarı kademe stratejisidir. Halkın reddetmeyeceği bir seviyeye kadar manipülasyon yapılmasını öngörmektedir. Peş peşe ve sistematik yayınlarla, halkın kabul etmesi mümkün olmayan fikirler ve kararlar zaman içerisinde bu strateji ile kabul ettirilir ve benimsetilir. Yavaş yavaş işlenir, aşamalı olarak uygulanır. Mesela, çeşitli ülkelerde halklar 1980'ler ile 1990'lar arasında neo-liberalizme böyle kademe kademe alıştırılmış ve neo-liberalizmin koşulları bu strateji ile benimsetilmiştir.

Sorun yarat, çözüm sun stratejisi: Bu yöntem, sorun çıkarılmasını, çıkarılan soruna tepki oluşturulmasını ve bu adımlardan sonra da çözümün sunulmasını içermektedir. Bu strateji sonunda ortaya konulan çözüm, halkın çıkarlarından daha çok egemen sınıfa hizmet etmektedir. Örneğin sosyal hakların kısıtlanmasına ilişkin bir karar alınmışsa, önce bir ekonomik kriz çıkarılıyor, ardından ekonomik krize yönelik tepkiler oluşturuluyor ve son aşamada ekonomik krize bir çözüm olarak sosyal haklar kısıtlanıyor.

Kendini suçlamayı güçlendirme stratejisi: İnsanların, ortaya çıkan bir başarısızlıktan dolayı şanssızlıkları, zekâları, kabiliyetleri ve gayretleri bakımından kendilerini suçlamalarının sağlanmasına yönelik bir stratejidir. Böylece insanlar mesela ekonomik düzene karşı çıkıp, itiraz geliştirmek yerine kendilerini suçlu hissederler.

Halkın sıradanlıktan memnuniyet duymasını sağlama stratejisi: Bu strateji insanların, zekâ yoksun, ahmak, nezaketsiz, görgüsüz, özensiz, eğitimsiz ve vasıfsız olanın kabul görüldüğü gerçeğine inandırılmasını içermektedir. Bununla düşünmeyen, kifayetsiz bireylerden oluşan bir toplum hedeflenmektedir çünkü onların yönetiminin daha kolay olduğu düşünülmektedir.

Toplumu cahil ve sıradan tutma stratejisi: İnsanları köleleştirmek ve kontrol etmek amacıyla faydalanılan yöntemleri ve teknolojileri anlamaya, bu insanların akıllarının ermeyeceği fikrinin aşılanmasıdır. Örneğin, düşük sosyal statüdekilerin sıradan ve yüzeysel eğitim almaları, böylece üst sosyal statüye çıkamamaları ve planlanan cahillik düzeyinde kalmaları hedeflenmesi bu stratejinin hedefleri arasında yer alır.

Kişileri kendisinden daha çok bilme stratejisi: Özellikle 21. Yüzyıl'ın ikinci yarısından itibaren, yaşanan büyük teknoloji dönüşümü ve bilimsel alandaki hızlı gelişmeler, halkın sahip olduğu enformasyon ile seçkinlerin elde ettiği ve işlettiği enformasyon arasında uçurum yarattı. Uygulamalı psikoloji, nörobiyoloji ve biyolojinin imkânlarının da eklenmesiyle, sistem, psikolojik ve fiziksel açıdan insanlar daha gelişmiş anlayış düzeylerine erişti. Sistem de, vasat düzeydeki bir kişiyi kendisinden daha iyi tanıma noktasına ulaştı. Bu durum, çoğunlukla, sistemin insanlar üzerinde, insanların kendileri üzerinde kurduklarından daha yüksek kontrol sağlanmasını ve güç uygulanması imkânını beraberinde getirmektedir.

Topluma küçük çocuk gibi gitme stratejisi: Manipüle yöntemlerinden bir diğeri de, çocuk gibi topluma giderek ve akıllarda çocukmuş gibi yer edinerek, eleştiriden uzak kalmaktır. Eleştiriye kapanma stratejisidir. Halkın geniş kesimlerine yönelen reklamların birçoğunda, insanların, bilhassa da çocukların zayıf yönlerine yakın, özellikle izleyicinin kavrayışı yetersizmiş ve çocukmuş gibi tonlamalar kullanılarak konuşmalar yapılır. İzleyenlerin baskısını ne derecede azaltmak istiyorsa o derecede

bebeksi bir ton tercih edilir. Neden? Eğer bir kişiye, 12 yaşındaymış veya daha küçükmüş gibi yaklaşırsan, o kişi tıpkı 12 yaşındaki bir kişinin yapabileceği eleştirileri yapar, ve o yaştaki kişinin sahip olabileceği fikirlere göre davranır.

Herbert Schiller Modellemesi

Schiller (1993: 18), manipülasyon sürecini 5 ana aşamaya dayandırmaktadır ve bu aşamalar hakkında şu açıklamaları yapmaktadır:

Tarafsızlık: Manipülasyon sürecinin ana unsuru tarafsızlıktır. Geniş halk kesimleri aktarılan enformasyon hakkında, eşitlikçi ve tarafsız bir tutum takınıldığı algısına sahip olmazsa, manipülasyon yapıldığı kuşkusu duyarak, bu da manipülasyonun etkisini azaltacaktır. Bundan dolayı, medya organları devamlı manipülasyonu reddeder, tarafsız, ilkeli ve eşit, plüralist yayın yaptıklarını iddia ederler (Schiller, 1993:25).

Bireycilik ve kişisel tercih mitolojisi: Manipülasyon yapacak olanlar, bireyselliği öne alarak geniş halk kesimlerini manipüle ederler. Bunu da daha çok özgürlükler üzerinden gerçekleştirirler, özgürlükle birlikte bireysellik aşılanmaktadır. Bireyle ilgili olanın, bireye özgü olanın özgürlüğün ana unsuru olduğuna ilişkin düşünceler işlenerek, özgürlükle bireyselciliğin eşit olduğu bilincinin yerleştirilmesi hedeflenir. Buradan dolaylı olarak özel mülkiyet düşüncesine erişilir. Özel mülkiyetin kutsanması sürecinin başlamasıyla da kişisel hakların ötesine geçilir. Mülkiyet hakkının bir kişilik hakkı olduğu bilinci yayılır ve insanlar artık özel mülkiyet hakkı için savaşabilecek bir duruma gelmiştir. Böylece, mülk sahibi olmayan insanların aslında hiçbir hakka sahip olamayacakları mesajı da kitleye ulaştırılmaktadır. Varlık ve yokluk savaşına sürüklenen insanlar, bu amaca ulaşabilmek için her şeyi yapmakta artık sakınca görmez bir durumdadır (Schiller, 1993:20).

Değişmeyen insan tabiatı mitolojisi: Manipülatörler, insanların değişimine inanmaz, bireyin taleplerinin ve isteklerinin değişmeyeceği düşüncesindedirler. Ekonomide ve teknolojide meydana gelen gelişmeler ne kadar büyük farklılıklar getirirse getirsin, tabiatından dolayı insanın sadece basit fonksiyonel değişimleri taşıyacağını, aynı kalacağını savunurlar. Bu sebeple de vatandaşlara devamlı aslında neye ihtiyaçları olduğu ve onsuz olamayacakları düşüncesini kabullendirmeyi

amaçlar. Düzen fikrinin ortaya çıkması ve dolaşıma sokulması da buradan kaynaklanır, insanın tabiatı gereği yıkıcı olduğuna vurgu yapılarak, bir düzen kurulması ve bu düzene uyulması düşüncesiyle manipüle eder (Schiller, 1993:27).

Medya çeşitliliği mitolojisi: Bir yerde çeşitlilikten bahsediliyorsa, bu aynı zamanda tarafsızlığı da çağrıştırmaktadır. Medya çoğulculuğunun savunulması, kitle iletişim araçlarının manipülatif bir fiilidir. Yani, medyada programların ve haberlerin birbirinden farklı fikirler alınarak aktarıldığı görüntüsü ile bilginin tarafsız ve çeşitlilik ilkesine dayanarak iletildiği algısı yaratılır. Böylece aslında verilen kişinin ne hakkında düşünmesi gerektiğidir (Schiller, 1993: 34).

Sosyal çatışmanın var olmaması mitolojisi: Kötü ya da iyi insan kavramları ele alınarak aslında bir sınıf çatışmasının bulunmadığı kanısı yayılır, toplumda sadece iyiler ve kötüler vardır. Egemen sınıfın ve oligarkların devamı için bu görüşün benimsenmesi olmazsa olmazdır. Bu manipülasyonla böyle bir bilinç oluşturulacak ve toplumsal gerçekliklerden uzaklaşılacaktır. Toplumda bir sınıf farklılığının ve sınıf çatışmasının olmadığı, herkesin eşit olduğu düşüncesi aşılanarak, gerçekte yaşanan eşitsizlik görünmez hale gelir (Schiller, 1993: 31).

Schiller'e göre (1993:46) bir diğer manipülasyon yöntemi de haberlerin güncel tutulmasıdır. Güncellikle, bir taraftan sürekli hizmet için gayret gösterildiği, bunun için de saygı duyulması gerektiği fikrinin oluşturulması, diğer taraftan da devamlı yapılan bilgi bombardımanıyla insanların bu bilgileri alma ve kavrama yetenekleri zayıflatılmaktadır.

1.2.3. Medya aracılığı ile tahrif

Medyanın manipülasyon sürecini "*bir değeri tahrifi ya da yok etmesi* (Öztürk, 2013:247)" diye tanımlayan Öztürk, manipülasyon yöntemlerini 23 madde ile şöyle sıralamaktadır (Öztürk, 2013:247-248-249):

- Değerlerin ilgi uyandırabilecek yanlışlıklarını öne çıkararak aktarma ya da üreterek değerlere karşı olumsuz bir şuur oluşturmak,
- Herhangi bir değeri belirli bir şekilde devamlı yok saymak,

- Bir değerle bir şahsı bütünleştirerek, o değerle şahıs arasında bağlantı kurarak, değerin meydana getirdiği kişilik hakkında olumsuz imaj yaratmak,
- Herhangi bir değere karşı olumsuz bir tutum takınmak,
- Değere ilişkin tabi olmayan bir fikri enfrastrüktür ederek, değerin orijinalliğini bozmaya gayret etmek,
- Farklı anlatımlarla devamlı değerin anlaşılmasına mani olmak,
- Değerin ana omurgasına değil de, içeriğine eleştiriler yönelterek, süje hakkında gösterilebilecek refleksleri manipüle etmek,
- Sembollerle değerleri karşılaştırarak kritize etmek,
- Değeri ilgisi olmayan farklı konularla ilişkilendirip değer kritiği yaparak manipüle etmek,
- Değeri gündem konusuna dönüştürürken, bilgisizleştirme yöntemi ile değeri sıradanlaştırmak. Böylelikle değer hakkında köpük-bilinçler[3] oluşturmak,
- Hâkim-sanık ilişkisine benzer şekilde değeri ele alarak, değerin taraftarlarını özgüven kaybına uğratıp, dışlamak,
- Başka bir değer ile değer birimlerinin yerlerini değiştirmek suretiyle yanıltmak,
- Değer hakkında ilerici karşıtı olduğu şeklinde bir bilinç seviyesi oluşturmak maksadıyla değeri nostaljik manalarla aktarmak ,
- Değeri savunanların karşıt söylemlerini ve tavırlarını öne çıkararak değeri tutarsızlaştırmak,

3 Köpük-bilinç: “Hem üretenin hem de tüketenin işini kolaylaştıran anında ilgi uyandıran ve diğer alternatiflere ihtiyaç duymadığı gibi onların ölü doğmasını sağlayan bir bilinç düzeyidir”. Daha fazlası için bakınız: Ali Öztürk (2013). İmajoloji.

- Değer hakkında meydana gelen bir harekete popülarite kazandırarak bütünlüğü ortadan kaldırmak,
- Değeri ilgisiz bir görüntü eşliğinde bilinçaltına işlemek,
- Değeri aktarırken antipatik yönlerini iletme gayretine girmek,
- Değerle muhalif tavırları özdeşleştirerek, değerin yasaklı olduğu kanısını uyandırmak,
- Değerin tehdit içerdiği mesajı vererek, gerginlik oluşturabileceği endişesi yaratmak,
- Değerin meşruiyetini kaybettiğine dair bir bilinç oluşturmak gayesiyle, önemli kurumların bu değere tepki gösterdiğini anlatmak,
- Değerin uyandırabileceği sağduyuya karşı değeri marjinalleştirmek,
- Değeri dayanaksız kılmak maksadıyla değerle bütünleşen kişileri, kendinden kuşku duyulacak duruma getirmek,
- Değerin geri çekilmesi gayesiyle değerden bıkılmasını sağlamak,

Öztürk'e göre (2013:249), III. Dünya ülkelerini arzu edilen şekle büründürülmesinin, dönüştürüp değiştirilmesinin en etkili aracı medyadır.

İKİNCİ BÖLÜM

SİYASET VE MEDYA İLİŞKİSİ

2. SİYASET VE MEDYA İLİŞKİSİNE GENEL BAKIŞ

Siyaset, gündelik yaşamın neredeyse bir parçası haline gelmiştir. Siyasetin, yüzyıllardır toplumların birlikte yaşamasının, aralarında çıkan savaşların ve çatışmaların sona erdirilmesinin, barışın sağlanmasının bir aracı olduğu söylenebilir. İnsanların, hayatlarını nasıl devam ettireceklerine, neyi nasıl paylaşacaklarına ilişkin aralarında ortak bir bilinç bulunmamaktadır. Kurdukları ve sürdürdükleri ilişkileri uzlaşmayla mı çatışmayla mı temellendirmeleri gerektiği de toplumlar için çözülmesi gereken bir bilmece gibidir. Bundan dolayı da, toplumların, kendilerini yönetecek bir siyasi güce, meclise ve idareye gereksinimleri vardır. Böylelikle, bazı yükümlülükleri paylaştırır ve bazı haklarını da devreder (Heywood, 2015:21). Bir başka ifadeyle siyaset, insanların, toplumların ve ülkelerin aralarında uyulması gereken ilkeleri belirlemek ve güvence altına almak, bunları ihtiyaç duyulduğunda değiştirmek amacıyla yürüttükleri bütün etkinlikleri kapsamaktadır (Heywood, 2015:22). Modern devletler genellikle, meclis, ordu ve yargı üçlüsü üzerinde yükselmektedir.

Siyaset, toplumsal ve bireysel, herkesin sahip olduğu bir haktır (Duverger, 1996:275). Dolayısıyla herkese ait olan bir hakka kısıtlama getirilmesi, bir yerlere bağışlanması söz konusu olamaz. Herhangi bir grubun ya da toplumun bulunduğu yerde siyaset olağan olarak kendiliğinden ortaya çıkar. Siyaset, toplum içi ve toplumlararası çatışmaların engellenmesinin ana ögesidir, bireylerin kendilerine ait olan siyaset yapma haklarını özgür bir şekilde kullanmaları ve bu hakkın özgürce kullanımına ilişkin toplumsal bir bilinç oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

Şüphesiz ki bu bilincin oluşturulmasında medya önemli bir araçtır. Siyaset ve medya arasında iki taraflı bir ilişki söz konusudur, bu ilişkinin siyasal ve ekonomik boyutları vardır.

2.1. Siyaset- Medya İlişkisinin Siyasal Boyutu

İnsanların birlikte yaşamaya başlamaları ile siyaset doğmuştur (Dursun, 2012:36). Siyaset sayesinde, toplumda çıkarları farklılaşan bireyler, sosyal sınıflar ve istekler arasındaki paylaşım gerçekleşmektedir. Birbirinden farklı düşünceleri ve

çıkarları olan kesimler, bireyler arasında yaşanan çatışmalar siyasetin temelini oluşturmaktadır. Bu kıt kaynakları bölüşme çatışması olduğu gibi aynı zamanda toplumun sahip olduğu değerleri de bölüşme çatışmasıdır. İktidara sahip olmak paylaşımın nasıl, kimin lehine yapılacağını da belirlemektedir (Özkan, 2006:13). Medya, iktidarı kimin elde edeceği konusunda belirleyici bir etkiye sahiptir.

Siyaset ile medya arasındaki ilişki, siyasal boyutuyla ele alındığında, İnal (1999:30) medyanın tamamen tarafsız, otonom ve bağımsız bir dördüncü güç şeklinde kabul edilmesindense, siyasal alanın içinde bir yapı olarak yer aldığı görüşünü savurmaktadır. Bundan dolayı da medyanın aktif olarak rol almadığı bir siyasi süreçten bahsetmek mümkün değildir.

Medya çoğunlukla devletin yakın ilgi alanındadır. Hukuk devletleri genellikle, anayasalarında, medyanın temel haklarını, etkinlik mecralarının sınırlarını, devletin müsaade ettiği ya da etmediği müdahaleleri tanımlamaktadır. Devletlerin medyaya iştirakleri bilgi siyasetleri kapsamında sağlanmaktadır. Devletler, medyayı, meclis ve yargı (mahkemeler) gücünü kullanarak denetler. Ural (2009:72), yasama, yürütme, yargı erkinin bulunduğu bir devlette, başka bütün kurumlar gibi medyanın da hesap verebilir olması gerektiğine işaret eder.

Medya, iktidarda bulunanların, siyasi partilerin, siyasi arenada etkin olmak isteyen aktörlerin gözlerinin üzerinde olduğu bir mecradır. Güç sahiplerinin, iktidar odaklarının iktidarlarını korumak, iktidarı ele geçirmek isteyenlerin de iktidara ulaşmak amacıyla halkın desteğini almaları açısından medya başat aktördür. Öztürk (2013:239), medyanın toplumun dönüşümü ve değişiminde etkili olan toplumsal dilin davranışsal hale gelmesindeki önemine dikkat çekmektedir. En gelişmiş demokrasilerde dahi medyanın devlet kontrolünde olması bu sebepledir. Medya, toplumun yönlendiren siyasetçilerin kitleleri ikna etmek için kullandığı en güçlü mekanizmadır (Açıköz, 2016:200). Medya siyasal açıdan iki yönüyle öne çıkmaktadır. Medyanın, toplumun dönüştürülmesi ve değiştirilmesi amacıyla siyasi iktidarların ya da iktidarı ele geçirmek isteyenlerin geniş halk kesimlerini öncelikle baskı altında tutmaları için daha sonra da propaganda faaliyetlerini yürütmelerini kolaylaştıran ve geniş halk kitlelerine hızlı ve etkin ulaşmalarını sağlayan en önemli araç olduğu söylenebilir.

2.2. Siyaset-Medya İlişkisinin Ekonomik Boyutu

Medya siyasete olan etkisinin yanı sıra, sosyal davranışları tanzim ederken, kurum ve kuruluşlara yüklenen toplumsal güvenirliğin sağlanmasında da önemli rol oynamaktadır. Son yıllarda yaşanan hızlı teknolojik gelişmeler, medyanın gücüne güç katarken, onu ulaşılmaz bir noktaya taşımaktadır. Yani, artık yalnızca büyük finans kaynaklarına sahip olan sermayedarların sahip olabileceği bir güç haline gelen medya, siyasetçilere karşı da daha üstün bir pozisyon almaktadır. Bu da medyanın, politikada tek belirleyici olarak her geçen gün değerini yükseltmektedir (Akdağ, 2014:9). Medya kuruluşlarının, izlediği yayın politikalarını ele alırken, ilk olarak bu kuruluşların kim tarafından yönetildiğinde, sahibinin kim olduğuna ve finans kaynağının ne olduğuna bakılması gerekmektedir (Duverger, 1990:99). Medya organlarını üreten Batı, genellikle yalnızca toplumsal fayda amacıyla değil, kendi menfaatleri ve hedefleri istikametinde bu araçları pazarlayarak küresel, bölgesel ve yerel istasyonlarıyla toplumları yönlendirmek amacıyla da onu kullanmaktadır (Deniz, 2017:18).

Medya varlığını sürdürebilmek ve meşruiyet kazanabilmek için siyasal alana, siyasal alan da topluma ulaşabilmek ve meşruiyet sağlayabilmek için medyaya ihtiyaç duymaktadır. Günümüzde siyasi mekanizmalar ile medya arasında neredeyse tam bir bağımlılık söz konusudur. İletişim sektöründe, devletin artan ekinlik ve müdahalelerinin sebepleri politik, ekonomik ve teknik açıdan ele alınmaktadır. Ural'a göre (2009:71), devlet, ya doğrudan kendisi iletişim proseslerine katılarak iletişim alanındaki kurumları kamusal alan içine dâhil etmekte ya da bu alanda faaliyet gösterme koşullarını belirlemektedir.

Medya kuruluşları, kâr amacı gütmeleri sebebiyle siyasal alana ve onun yapacağı düzenlemelerine gereksinim duymaktadır. Siyasal aktörler de meşruiyet elde etmek, iktidarı ele geçirmek ve iktidarda kalmak başta olmak üzere diğer menfaatleri sebebiyle medyadan faydalanmak zorundadır. Son yıllarda, medya sektörünün ekonomiden aldığı payın hızla büyümesi, siyaset-medya ilişkisinde medyanın biraz daha güç kazanması sonucunu doğurmuştur. Bu durum ise, politik aktörlerin medya sahiplerine ekonomik açıdan ayrıcalıklı davranmalarına yol açmaktadır. Medya gücünü elinde bulunduranlar, kendilerine tanınan bu ayrıcalıktan faydalanarak,

medyanın dışında farklı sektörlere de girmiş, tekelleşmeye holdingleşmeye yönelmişlerdir.

2.3. Siyaset ve Medya Kuramları

Bir toplumda, medya kuruluşları ile devlet arasındaki ilişkiyi, medya kuruluşlarının mülkiyet yapıları hakkındaki soruların yanıtlarını, medya organlarının üstlenmesi beklenen rollerin neler olduğunu, medyanın özgürlüğünün sınırlarını, o ülkedeki iletişim düzeneğinin biçimi belirlemektedir (Işık, 2002: 5). Medyanın, sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik süreçlerde üstleneceği yükümlülüklerdeki farklılaşmanın ana sebebi ise siyasal sistemlerdir. Hâkim politik sistem, sosyal ve ekonomik güçler kitle iletişim araçlarının yapı ve içeriğini doğrudan şekillendirir. Dolayısıyla medya sistemleri üzerine yapılan çalışmalar siyasal sistemlerle paralellikler gösterir. Bu alanda en önemli çalışma, Siebert, Peterson ve Schramm yaptıkları ve 'Basının Dört Kuramı' adını verdikleri sınıflandırmadır. Üç araştırmacı, medya sistemlerini, otoriter, özgürlükçü (liberal), sosyal sorumluluk ve Sovyet-totaliter olmak üzere dört gruba ayırmışlardır (Severin ve Tankart, 1994:501). Normatif Medya Kuramları olarak da bilinen bu sınıflama medya yapılarıyla siyasal sistemler arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır.

2.3.1. Otoriter kuram

Otoriter Medya Kuramı, modern anlamda kitlelerle iletişimin başladığı yıllarda, yani Rönesans'ın sonunda ortaya çıkmıştır. Basın yayın kuruluşlarının sahiplikleri özel girişimcilerdedir ancak onlar siyasi iktidara bağımlıdır. Monarşik sistemlerde çok uzun süre uygulanmıştır. Kuramın en belirgin özelliği, basının gerektiğinde zorla da olsa siyasi güce bağımlı hale getirilerek, siyasi gücün devamlılığını sağlamak üzere onun çıkarlarına hizmet eden bir araç olarak kullanılmasıdır. Basın yayın kuruluşlarının, yayınları, devlete hizmet eder ve iktidarın aldığı siyasi kararlara destek verir ve geliştirir. Otoriter sistemde, basın özel ya da kamuya ait olabilir ancak hükümet politikalarını yansıtan ve ilerleten bir araç olarak kabul edilir (Ural, 2009:75). Kitle iletişim araçlarının denetimini sağlamak için iktidar sahiplerine elverişli ortamı sağlayan otoriter kuramın ana ilkeleri şöyle sıralanabilir (Akdağ, 2014:4-5):

1- Medya organları, yasaları veya mevcut sistemi bozmaya yönelik yayın yapamazlar.

2- Medya, ahlâki ve siyasi çoğunluğa ve değerlere karşı gelemez. Kurama göre, kurallar söz konusu ise sansür uygulanmasında sakınca yoktur.

3- Var olan otoriteye karşı gelme, resmi politikayı eleştirme, genel kabullere ve moral değerlere saldırma suç sayılmaktadır.

4- Çalışan gazeteciler kendi medya kuruluşları içinde bağımsızdırlar.

5- Medya, yönetimi elinde bulunduran otoriteye bağlı olmalıdır.

Ural (2009:75), basında otoriter kuramın uygulandığı dönemlere, Nazi Almanyası'nı ve İtalya'da Mussolini dönemlerini örnek göstermektedir.

2.3.2. Totaliter kuram

Totaliter Kuram'ın literatürdeki bir diğer adı "Sovyet-Totaliter Kuram"dır. Dünyanın pek çok ülkesinde otoriter kuramın hâkim olduğu bir dönemde ortaya çıkmıştır. İtalya ve Almanya'da da uygulanmış olsa da asıl olarak kurama ismini veren Sovyetler Birliği'nde bütün özellikleri ile hayat bulmuştur. Totaliter sistemde, medyanın tek ve asıl amacı, Sovyet sisteminin devamlılığı ve başarısına katkıda bulunmaktır. Bu kurama göre, kitle iletişim araçları, iktidarın ekonomik ve siyasi uygulamalarını denetlemelidir. Partinin üyeleri medya organlarını sistemli şekilde kullanabilmelidir, basın parti yönetimini eleştirebilmeli ancak amaçları eleştirmemelidir. Çoğunlukla basını, devlet kontrol etmeli ve yönetilmelidir (Ural, 2009:75).

Kuramın ana ilkelerini şöyle sıralayabiliriz (Akdağ, 2014:5):

1- Medya kuruluşlarında çalışanlar, amaç ve idealleri toplumun menfaatleriyle uyuşan sorumlu profesyonellerdir.
2- Bilgi, eğitim, sosyalleştirme, seferberlik, motivasyon gibi topluma pozitif katkı sağlayacak amaçlar için medya vardır.
3- Medya, özel mülkiyet değildir, işçi sınıfının çıkarlarını gözetmeli ve onları denetim altında tutmalıdır.

4- Medya, topluma karşı sorumluluklarını ve vazifelerini yerine getirirken, hedef kitlesinin ihtiyaçlarını ve taleplerini de karşılamalıdır.
5- Toplumun, toplum karşıtı yayınları sebebiyle medyayı sansürleme ve gerekli kanuni düzenlemeleri yapma yetkisi bulunmaktadır.
6- Medya, ülkenin içinde veya dışında ortaya çıkan, gelişim gösteren ilerici hareketlere destek vermek zorundadır.
7- Prensipler ışığında basında, toplumda ve dünyada cereyan eden görüşler objektif ve tam olarak aktarılmalıdır.

2.3.3. Liberal (Özgürlükçü) kuram

Medya kuruluşlarının genellikle özel sektörün elinde olmasıyla açıklanan liberal (özgürlükçü) kuram, 1688 yılından sonra ABD ve İngiltere'de hayat bulan liberal sistemin prensipleri istikametinde ortaya çıkmıştır. Aydınlanma ve Rönesans'ın genel kuramları ve bunlardan doğan doğal haklar görüşü ile rasyonalizm felsefesi, otoriter sisteme karşı liberal anlayışla, Liberal (Özgürlükçü) Medya Kuramını üretmiştir.

Kuramın, medyaya verdiği iki önemli rol bulunmaktadır. Buna göre, medya öncelikle toplumun ihtiyaçlarını karşılamalı, sonra da hükümetleri kontrol etmelidir. Liberal kuram, otoriter kurama karşı ortaya çıkmıştır, akılcılığı esas almaktadır. Bireylerin yanlışlarının olabileceğini ve bu yanlışları düzeltebilme yeteneğine sahip oldukları görüşünü savunur (Ural, 2009:75). Özgürlükçü ve liberal fikirlerin etkisiz hale gelmeleri durumunda, bireylere yanlış görüşler ve bilgiler sunulacak, farklı fikirlerin ifade edilmesine ise mani olunacaktır. Fikirlerin özgür dolaşımı esasında yükselen bu yaklaşım, çok sesliliğin gerekliliğine işaret eder (Bektaş, 2000:16).

Kuramın ana prensiplerini şöyle sıralayabiliriz (Akdağ, 2014:6):

1- İletişim alanını üçüncü bir oluşum sansür edemez.

2- Partilere, hükümete ve bürokratlara yönelik saldırıların mutlaka bir cezası vardır.

3- Fikir ve görüşler kapsamında yanlış ile doğrunun mukayese edilmesi için bir platform sağlanmalıdır.

4- Dağıtım ve yayın yapmak için öncesinde müsaade alınması veya ruhsat alınması zorunluluğu yoktur, yayıncılık bütün topluluklara ve bireylere açıktır.

5- Uluslararası medya kuruluşları ile bilgi alışverişinde herhangi bir sınırlama söz konusu değildir. Medya kuruluşlarında çalışanlar, kendi aralarında otonomi oluşturabilmelidirler.

6- Yayınlanacak bilgiye ilişkin sınırlama olmamalıdır.

7- Yayınlanacak bilginin toplanması sırasında bazı kurallarla engel konulamaz.

2.3.4. Sosyal sorumluluk kuramı

Liberal (özgürlükçü) kuramın uygulamaları ile, tamamen menfaati önceleyen sansasyonel içerik ve yayıncılık anlayışını yaratması ve bazı olumsuzlukları beraberinde getirmesi üzerine II. Dünya Savaşı'nın ardından "Sosyal Sorumluluk Kuramı" ortaya çıkmıştır (Ural, 2009:77). ABD'de medya çalışanları, medya sistemi ve Hunchings Komisyonu olarak bilinen Basının Özgürlüğü Komisyonu'nun çalışmaları ile geliştirilmiştir. Komisyon, liberal (özgürlükçü) medya sisteminin noksanlarını gidermek ve tedbir almak üzere bir rapor oluşturmuştur. Basının sahip olduğu gücü kendi menfaatleri istikametinde kullanması, medya sahiplerinin kendi siyasi ve ekonomik görüşlerinin karşısında olanları dışlayarak yalnızca kendi görüşlerini halka dayatmaları komisyonu böyle bir rapor hazırlamaya yöneltmiştir (Bektaş, 2002:21). Kuram, basının bilgi verme, eğlendirme ve ticari faaliyetlerinin yanı sıra çatışmayı tartışmaya dönüştürmekle görevli olduğunu öne sürer. Kurama göre, önemli bir söz ifade edecek olan herkesin görüşünü ifade etmesine izin verilmeli ve eğer medya kuruluşları görevlerini ifa etmiyorsa birileri bu kuruluşlara görevlerini hatırlatmalıdır (Ural, 2009:77). Akdağ (2014:7), sosyal sorumluluk kuramına ilişkin ana ilkeleri şöyle açıklamaktadır:

1- Basın yayın organları, yasalara uyarak kendi kendisini düzenleyici ve sınırlandırıcı olmalıdır.

2- Medya kuruluşları yayınlarında çoğulcu bir bakış açısıyla, toplumsal farklılıklara, farklı düşüncelere yer verirken, bununla birlikte düzeltme ve yanıt hakkı tanımalıdır.
3- Medya kuruluşlarında çalışanların, sektöre ve işverenlere olduğu kadar topluma karşı da yükümlülükleri bulunmaktadır.
4- Medya kuruluşları, topluma karşı bazı vazifeleri olduğunu kabul etmeli ve görevlerini ifa etmelidir. Bu görevleri yerine getirirken, doğruluk, gerçeklik, nesnellik, bilgi verici olması gibi nitelikleri göz ardı etmemelidir.
5- Medya organları şiddete, toplumsal kargaşaya, suça veya azınlıklara saldırıya yol açabilecek yayınlardan kaçınmalıdır.
6- Toplumun, medya kuruluşlarından güçlü ve etkili bir çalışma temposu talep etme gücü vardır ve basın kuruluşlarının talepleri karşılayamaması halinde kamu yararı açısından müdahale kaçınılmazdır.

2.4. Eleştirel Medya Kuramları

Kaynağını toplumcu ideolojiden alan bu kuramlar, medyanın mülkiyet yapısı konusunu inceler. Medyanın mülkiyet yapısının kültürel, ekonomik, sosyal sistemde yarattığı negatif etkileri analiz eder. (Ural, 2009:81).

2.4.1. Gelişme aracı kuramı

Normatif medya sistemlerinden yola çıkan McQuail, Gelişme Aracı Kuramı ve Katılımcı Demokratik Medya Kuramı'nın öncü ismidir. Teknolojisi ve ekonomisi dışa tabi olan, uzmanlık kabiliyetleri ve iletişim alt yapısı işlevsiz ve büyük çoğunluğu yakın zamanda bağımsızlığını kazanmış ülkeler, kendi sosyal, ekonomik, politik karakterlerine uyum sağlayabilecek iletişim sistemlerini yaratmışlardır (Vural, 1994:30).

Bu kurama göre, medya organları, toplumsal değerleri bozucu yönde değil, yapıcı etkiye sahip olabilir, ülkenin kullanıma hazır gücünü aksiyoner hale getirmeyi amaçlayan, "olumlu gelişme görevleri" üstlenebilir, milli gayelere erişmeye katkı sağlayabilir (Yılmaz, 2011:96). Gelişmeci kuram, devletin kalkınma hedeflerine ulaşmak amacıyla kitle iletişim araçlarını yönlendirip kontrol edebileceğini, dolaylı ya

da doğrudan denetime yönelik araçlarla medyanın kısıtlanabileceğini öne sürer. Yani, ülkenin toplumsal ve ekonomik hedefleri istikametinde medya organlarının özgürlüğü sınırlandırılabilir (Işık, 2007:45).

Kuramın ortaya çıkma sebeplerini şöyle açıklayabiliriz (McQuail, 2005:54):

1- Mesleki kabiliyetlerin, kültürel ve üretim kaynaklarının, herhangi bir iletişim organizasyonu yapısının ve bir izleyici kitlesinin azlığı ya da yok olması sebebiyle gelişmiş bir medya düzeni için gerekli şartların oluşmamış olması.

2- Teknoloji ve kültürel üretim açısından gelişmiş ülkelere bağlılık.

3- Böyle toplumlarda, sosyal, politik ve ekonomik gelişmeye karşı ulusal görev bağlılığı söz konusudur ve bu bağlılık bütün kurumlar için geçerlidir.

4- Gelişmekte olan ülkeler, benzer kimliklerinin ve uluslararası çıkarlarının farkındadır. Bu farkındalık onları dayanışmaya sevketmektedir (Yılmaz, 2011:97).

Kuram, medya kuruluşlarının kurulmasında İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 19. Maddesi'ni esas almaktadır. Bu kapsamda, herkes fikir özgürlüğüne ve fikirlerini açıklama hakkına sahiptir. Bu hak, hiçbir engel çıkarılmaksızın düşünceyi aktarma, görüşleri ve enformasyonu bir medya organı vasıtasıyla özgürce alma, araştırma ve ifade etme özgürlüğünü kapsamaktadır (Akdağ, 2014:7).

Kuramın ana ilkeleri şunlardır (Akdağ, 2014:8):

1- Devlet, evolüsyon politikaları istikametinde medyanın fonksiyonlarını kısıtlayabilir, ona müdahale edebilir, denetim ve kontrol yapabilir.
2- Medya, ulusal politikalarla ilgili alanlarda, olumlu evolüsyon vazifesine uyumlu yayın yaparak bu vazifeyi ifa etmelidir.
3- Medya, yayın materyalinde dile ve sosyal kültüre öncelik vermelidir.
4- Basın hürriyeti, toplumun gelişme ihtiyaçlarına ve ekonomik önceliklerine göre göre sınırlandırılmaya açık olmalıdır.

5- Medya organlarında çalışanlar, bilgiyi toplama hakkına sahiptir ancak bu hakkın getirdiği yükümlülükleri de yerine getirmelidir.

2.4.2. Demokratik katılımcı kuram

Bu kuram, siyasal alanda medyanın mesajı ileteceği kişi veya kesimlerin gereksinimlerini, isteklerini ve ilgi duyduğu konuları öncelemesini içermektedir. Kuramın belirlediği prensiplere göre kurulan medya düzeni, vatandaşların enformasyon hakkına, düzeltme ve cevap hakkına, minimal ölçekli yan kültür, gruplar oluşturulmasında karşılıklı etkileşim amacıyla medyadan faydalanma hakkına sahiptir. Kuram, merkezileştirilmiş, tarafsızlaştırılmış, yüksek değerli, tektip, profesyonelleştirilmiş, devlet kontrolünde basının gerekliliğine karşı çıkar. Yerelliği, çoğulculuğu, kurumsallaşmayı, miktarın azlığını, alıcı-verici rollerinin değişebileceğini, halkın geniş kesimleri arasında iletişim kurulmasını ve etkileşmeyi savunur (Yılmaz, 2011:100).

Hürriyetler üzerine inşa edilen bu kuramın ana ilkeleri şunlardır (Akdağ, 2014:8):

1- İletişim, profesyonellere bırakılamayacak kadar değerli bir ögedir.

2- Yerel topluluklar, organizasyonlar ya da gruplar, seslerini duyurmak amacıyla kendi medyalarını kurmalıdır.

3- Medya kuruluşlarının içeriğinin oluşturulması ve yapılanması, merkezi hükümetlerin veya yönetimlerin bürokratik denetimine bağlı olmamalıdır.

4- Azınlık gruplarının ve kişilerin iletişim hakları bulunmaktadır, bundan ötürü de kendilerinin belirleyecekleri ihtiyaçlar doğrultusunda medya kuruluşlarından talepte bulunabilirler.

5- Medya kuruluşları, medya mensuplarına değil, okuyucularına, dinleyicilerine ve izleyicilerine, yani hedef kitlelerine hizmet sunmalıdır.

6- Karşılıklı etkileşimi önceleyen, küçük çaplı, katılımcı medya oluşumları, daha geniş çaplı ama tek yönlü iletişim sağlayan profesyonel medyadan daha tercih edilebilirdir.

7- Basın organlarına ilişkin ihtiyaçlar, kişisel tüketici istekleriyle yeterince açıklanamadığı gibi devlet ve ona bağlı kurumlar tarafından da açıklanamaz.

Siyaset ve medya kuramlarını ele alınmasının ardından Türkiye'de siyaset ve medya ilişkisinin nasıl geliştiğini incelememiz gerekmektedir.

2.5. Türkiye'de Siyaset ve Medya İlişkisi

İstanbul'da bulunan küçük bir matbaada ortaya çıkan Türk medyası, 1727'den itibaren darbelerle birlikte inişli çıkışlı dönemler yaşamıştır. Takvim-i Vekayi adı ile 1831 yılında çıkan ilk Türk gazetesi, bugünkü Resmi gazete işlevini görmektedir. Bu gazetenin ardından aldığı özel ilanlarla dikkat çeken Ceride-i Havadis yayın hayatına başlamıştır. Türk gazetecilik tarihinde, günlük olayları ele alış biçimi ve halkın yaşamından kesitler yansıtmasıyla önemli bir yer tutan Tercüman-ı Ahval gazetesi de 1860 yılında çıkmıştır (Özer, 2011).

Bu çalışmada, Türkiye'de gerçekleşen darbelerde, özel olarak 27 Mayıs 1960 darbesi ve 15 Temmuz 2016 darbe girişimi ele alınarak, darbe süreçlerinde medyanın etkisi tartışılmaktadır. Gelişmiş ve gelişmekte olan toplumlarda kamuoyunun oluşturulmasında, bilginin zaman ve mekân sınırı tanımadan dolaşımında başlıca kurumsal yapı kitle iletişimidir (Aksoy, 1994:9). Gazeteler, özellikle 20. yüzyıl ve 21. yüzyılda, fikirlerin ve bilginin yalnızca aktarılmasında değil, esas olarak nasıl düşünülmesi gerektiği hususunda belirleyici önem taşımaktadır (Bora ve Cantek, 2009: 879).

İktidarların veya belirli bir siyasi görüşün sözcülüğünü yapan gazeteler her dönemde farklılık göstermektedir. Mesela, tek parti hükümetleri döneminde, Tanin, Cumhuriyet ve Akşam Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) sözcülüğünü yapan gazeteler arasındadır. Demokrat Parti'nin (DP) 1950'li yıllarda iktidara gelmesinin ardından ise Zafer gazetesinin doğuşunu ve DP Hükümetlerine desteğini görürüz. Son dönemlere bakıldığında, 90'lı yıllarda ana akım yahut merkez olarak nitelendirilen

Hürriyet, Milliyet ve Sabah gazeteleri öne çıkmaktadır (Heper, 2006: 330). Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) 3 Kasım 2002'de gerçekleşen seçimlerle tek başına iktidara gelişinin öncesinde ve sonrasında yayın çizgisi ile partiye yakın durmuş gazeteler arasında Yeni Şafak gazetesini sayabiliriz.

1950'den sonra, Türkiye'deki basının gelişiminde ve değişiminde iki önemli yapısal etken belirleyicidir. Bunlar, nicel ve nitel büyüme ve gelişme ile politik kamplaşmadır. Türkiye'deki gazeteler, kitlesel okunurluğa ancak 1960'larda ulaşabilmiştir (Bora ve Cantek, 2009: 885). 27 Mayıs darbesi ile gazeteci – siyasetçi ilişkisine, gazeteci-asker ilişkisi de eklemlenmiş, düşünce ve fikir hayatında, köklü paradigmal değişimler meydana gelmiştir. 27 Mayıs darbesinin ardından basın ele alındığında, popülerlikleri, etkinlik alanı, satış rakamları bakımından merkez veya ana akım medya olarak nitelenen yayın organlarının, Türk siyasi hayatının kırılma noktalarında ve kritik eşiklerinde, demokratik kültür ve geleneğin bir yansıması olarak seçimle işbaşına gelen sivil iktidarları destekleyecek yayınlar yapmak yerine askerî müdahaleleri ve darbeleri, meşru ve haklı kılacak bir yayın çizgisi izledikleri görülmektedir (Özkır, 2011: 95).

1970'lerde dünyadaki ekonomik gelişmelerle birlikte Türkiye'de de meydana gelen sanayileşme, sermaye çevrelerinin, reklam ve ilanlar aracılığıyla gazetelerin yayınlarını ve işleyişini etkilemiş ve sermayenin gazetecilik üzerindeki egemenliğini beraberinde getirmiştir. 1980'lerden itibaren ise medya organlarının önemli bir bölümü, çeşitli sektörlerde faaliyetleri bulunan holdinglerin yönetimi altına girmiş ve bunların yan kuruluşları haline dönüşmüşlerdir (Hongur, 2006: 15). 12 Eylül 1980 darbesinden sonra, medyadaki sağ-sol kutuplaşması veya faşizm ve komünizm söylemleri dönüşüm geçirerek, yerini şeriat, irtica ve bölücülük söylemlerine bırakmıştır (Bora ve Cantek, 2009: 894).

15 Temmuz darbe girişiminden önce, 28 Şubat 1997'de kimilerince "post-modern darbe" diye isimlendirilen, süreç ise medyanın, siyaset ve toplum mühendisliği bakımından etkisinin başlıca örneklerinden birisi oluşturmuştur. Refah-Yol Hükümeti'nin Başbakanı Necmettin Erbakan'ın tarikat önderlerine verdiği iftar, Kudüs Gecesi olarak blinen Sincan'da gerçekleşen kutlu doğum haftası etkinlikleri, bazı Refah Partili (RP) belediye başkanlarının açıklamaları, adeta infiale yol açması

hedeflenerek manşetlere ve televizyonlara taşınmış, askerlerin harekete geçmesi ve tepki göstermesinin meşruiyeti sağlanmış ve post modern darbe olarak adlandırılan sürecin sonunda iktidarda bulunan Refah-Yol Hükümeti'nin Başbakanı Erbakan istifa etmiş. RP kapatılmıştır (Yavuz, 2011: 600).

28 Şubat sürecinin farklı bir versiyonu, 27 Nisan 2007'de AK Parti Hükümeti'ne karşı gece yarısı verilen e-muhtıra ile yaşanmıştır. Hürriyet gazetesi, e-muhtıranın gerekçesini anlattığı haberinde kullandığı, "*Genelkurmay bildirisine giren Ankara'da 23 Nisan günü 'Kur'an okuma yarışması' organize edenlerin, 1997'de Sincan'da 'Kudüs Gecesi'ni düzenleyenlerle bağlantılı olduğu ortaya çıktı.*" ifadesiyle 28 Şubat'a atıfta bulunmuştur (Özkır, 2011:101).

AK Parti iktidarında, özellikle 2007 sonrasında, bu defa da gazetelerin birinci sayfalarında sivil-asker darbe girişimlerine karşıt, Ergenekon Terör Örgütü, Balyoz, Ayışığı ve Sarıkız Planı gibi oluşumlara yönelik operasyonlar yer almıştır. Darbelere karşı kamuoyunda bir hassasiyet oluşmuşsa da, bu hassasiyet 15 Temmuz darbe girişiminin ortaya çıkmasına mani olamamış ancak vatandaşların sokağa çıkmasıyla darbe girişimi bertaraf edilebilmiştir. Gazetelerin bütün bu darbe süreçlerinde etkisi ve rolü incelenmeden, darbe süreçlerini anlamak mümkün gözükmemektedir.

Cumhuriyet'in ilanından önce ve sonra günümüze kadar Türk yayın hayatına girmiş, bir süre sonra kapanmış ya da kapatılmış, pek çok gazete olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nde bugün yerel ve ulusal alanda yayın yapan sayıları 6 binleri aşmış gazete ve dergi, iki bin dolayında radyo ve televizyon kuruluşu ile her geçen gün biraz daha büyüyen ve gelişen bir medya sektörü mevcuttur. Türkiye'nin içinde çıkan gazete ve dergilerin ortalama yüzde 36'sı ulusal, yüzde 5'i bölgesel, yüzde 60'ı yereldir. Gazete tirajlarının yıllık ortalaması ele alındığında, günlük gazetelerin yüzde 88'i oluşturduğu görülmektedir. 1920 yılında Ceride-i Resmiye adıyla yayınlanan gazeteyi, Başbakanlık 1928'den itibaren Resmi Gazete adıyla yayınlamaktadır. Tüm dünyada popüler kültürün hâkimiyet kurduğu 90'lardan itibaren Türkiye'de yayın hayatlarına başlayan özel televizyonlar, kitleleri etkileme ve yönlendirme kabiliyetleri bakımından gazetelere kıyasla daha fazla öne çıkmayı başarmıştır.

Türkiye'de medya yayınlarının günümüzde en az 18 milyon eve ulaştığı hesaplanmaktadır. Nüfusun önemli bir bölümü birçok kanalı barındıran platformlara

erişim sağlayabilmektedir. Son yıllarda özellikle dizi sektöründeki atılımlar ve gerçekleştirilen prodüksiyonlar sayesinde, Türkiye medya sektöründe dünyanın en önemli içerik üreticileri arasına girmeye başlamıştır (TCBBYEGM, 2013). Televizyon dünyasındaki bu gelişime rağmen, gazete okuyucusu sayısında artan nüfusun dahi hemen hemen bir etkisi olmamaktadır.

Sönmez (2010:158-150), Türkiye ve ona benzeyen ülkelerin medya tarihinin geçirdiği aşamaları ve üretim ilişkilerini üç aşamada özetlemektedir:

Gazete dönemi: Yazılı basınla başlayan, gazete sahibinin hem başyazar hem başeditör olduğu ve çalışanlar arasında da tek basamaklı bir hiyerarşiden bahsedildiği, gelirin çoğunlukla gazete satışlarından sağlandığı, mütevazı tirajların bulunduğu, ücretler arasında büyük farklılıkların yaşanmadığı, devletin ve reklam verenin kontrolüne henüz girilmeyen dönem.

Medya endüstrisi dönemi: Reklam gelirlerinin temel gelir kaynağı olmaya başladığı, tirajların ve baskıların yeni teknolojilerin de etkisi ile arttığı, medyanın etkileme gücünün keşfedildiği, medya sahiplerinin ve hükümetlerin bu güçten faydalanmaya başladıkları dönemdir. Bu dönemde, büyümenin bir sonucu olarak, gazeteler işletmeye dönüşmüş ve kurum içi iş bölümüne ve kademelenmeye gidilmiştir. Böylelikle, yazarlar, yönetici editörler, yani aristokrasi oluşturulmuş, onlar hiyerarşinin en üstüne konumlandırılmıştır. Sayfa sekreterleri, teknisyenler, muhabirler ise alt katmana yerleştirilmektedir. Çalışanların ücretleri arasında farklılaşma görülmektedir. Medya kuruluşunun sahibi, elindeki kitle iletişim aracının gücünü hükümetler ve reklam verenler üzerinde kullanarak daha çok para kazanmaya çalışmaktadır. Benzer biçimde, hükümetler ve reklam verenler de güçlerini korumak, siyasetçiler iktidarda kalabilmek veya iktidara ulaşmak amacıyla medya endüstrisini etki altına almaları gerektiğinin farkındadır.

Medya endüstrili kompleksler dönemi: Medya patronlarının, medya dışı alanlarda yatırım yapmaya başladıkları veya daha önce bu alanda bir sahipliği olmayanların medya sektörüne yaptıkları yatırımlarla entegre yapılar kurdukları son döneme rastlamaktadır. Yazılı basına önce e-basının, daha sonraları da kültür endüstrisi eklemlenmiştir. Bu sayede, medya sektörü, müzik, kitap, sinema, futbol ve diğer

dallarla bütünleşmiştir. Medya patronları, sanayi, finans, emlak, ticaret, maden, ulaşım gibi sektörlere de yatırım yaptılar. Medya dışındaki sermaye sahipleri ise yeni medya kuruluşları kurarak veya mevcut medya organlarını satın alarak, ortak olarak medya sektörüne girdiler. Bilişimde ve iletişimde ortaya çıkan teknolojik gelişim, yazılı basında tirajlarda ve ürün çeşitliliklerinde değişimi beraberinde getirdi, ciroların ve reklam harcamalarının artmasına yol açtı. Değişen teknolojiye ayak uyduran ve pazarda güçlenen gruplar reklamlardan ve satışlardan daha fazla pay almaya ve sektörde egemenlik kurmaya başladılar. Bu aynı zamanda bir hegemonya inşası anlamına geliyordu, medya gücü ile medya dışındaki sektörlerde elde edilen finans kaynaklarında, hükümetlerle yapılan pazarlıkların önemli etkisi oldu.

Eğlence ve kültür endüstrisi ile medyanın entegre olduğu bu süreçte, fikir üretimi ve habercilikten daha fazla magazin, insanları eğlendiren içerikler öne çıkmaya başladı. Bütün bunlar, istihdam edilen gazetecilerin profilini de değiştirdi. Alan gazeteciliğinin rafa kalktığı bu dönemde, alanlarında uzman yorumcu ve gazeteciler silinmeye başlarken, daha az uzman ama her konuda yazabilen veya konuşabilen, mümkün olduğunca itaatkâr, reklam gelirlerini arttırmaya yardımcı gazeteci aranır oldu. Türkiye özeline bakıldığında, bu dönemde reklamların dizilere akmasının bir sonucu olarak dizi-hegemonik bir medyanın ortaya çıktığı ifade edilebilir. Böylelikle artık, yazılı basın, televizyonların gölgesinde kalmaya başladı. Medya şirketlerinin yazılı basını, o grubun televizyonlarını gözeten ve onların ancak yan organı gibi işleyen mecralara dönüştüler.

Sönmez (2010:34), bu üç aşamada medyanın geçirdiği evrelerde, birbirinden farklılaşan ifade özgürlüğü ve editoryal bağımsızlık şekillerine, farklı işletme içi yönetimlere ve yine farklı işveren – işçi ilişki yöntemlerine işaret etmektedir. 1980'den önce, yani dünyada "yeni sağ"ın ortaya çıkmasından önceki dönemlerde, medyada bir endüstrileşmeden bahsetmek mümkün olmadığı gibi, özel ile kamu kesimi arasındaki ve özelin kendi alanındaki mülk dağılımından bugünkü gibi bir yoğunlaşma ve kutuplaşma da söz konusu değildi. Medya organları açısından, İstanbul ile Ankara, İzmir ve diğer Anadolu illerinin üretim sürecinde daha basık ve yatay bir ilişki olduğu söylenebilir. Medya sahipliği ve sermayenin 1980'den sonra İstanbul'da yoğunlaşmaya başlaması, medya üretim süreçlerinde daha otoriter, yani daha az demokratik bir üretim ve karar süreçleri ve hiyerarşik yapılanma sonucunu doğurdu.

Neo-liberal politikaların bütün alanlarda hâkimiyet kurması, medya kuruluşlarını da dönüştürdü. Medya kuruluşlarının İstanbul'daki yazı işleri asıl belirleyici oldular, yazarlar ve yayın yönetmenleri daha "aristokratik" bir işlev edindiler, bazıları medya şirketlerine hissedar olarak yönetimle bütünleştiler. Ortaya çıkan bu sınıfsal farklılaşma, İstanbul dışında haber üreten temsilciliklerin, muhabirlerin giderek edilgenleşmesine ve görece editoryal bağımsızlıkların biraz daha zayıflamasına yol açtı. Artık gazeteci patronların yerine holding patronlarının medya sahipliği yahut medya sahipliği olanların ellerindeki bu güçle farklı sektörlere açılmaları, "Medyada İstanbul dukalığı"nı oluşturdu. Bu durum da medya içi iş bölümünde otoriter ve hiyerarşik yapılanmayı temellendirdi. Tam anlamıyla neoliberal, sendikasız ve editoryal olarak patrona ve reklam endüstrisine bağımlı bu yapılanma, İstanbul dışındaki medya unsurlarının işlevini kaybetmesine ve karar süreçlerinden dışlanması ile sonuçlandı. Türkiye medyasında, AK Parti'nin iktidara gelmesinin ardından artan "iktidara yakın sahiplik" değişiminin, medyadaki bu yapılanmada bir değişim ya da yenilik ortaya çıkardığını söylemek mümkün gözükmemektedir (Sönmez, 2010:34).

Türkiye'deki medya yapılanmasının temelleri, Cumhuriyet'in ilanından önceyi dayanmaktadır. Osmanlı öncesi ve Osmanlı Devleti'nde askeri bürokrasinin Türk Devlet yönetimleri üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Osmanlı tarihi boyunca padişah otoritesine dahi başkaldırabilen ve karşı gelebilen askeri bürokrasi, Osmanlı Devleti'nden sonra kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde de imtiyazını ve gücünü korumak istemiş, siyaset üzerinde bir askeri vesayeti inşa etmeyi başarabilmiştir. Siyaset üzerinde kurulan bu vesayet, medya yapılanmasının teşkilinde de belirleyici olmuştur. Siyasal otoritelerin üzerinde demoklesin kılıcı gibi sallanan, siyasi otorite raydan çıktığı anda ona istikamet vermekle kendisini görevli sayan, hatta bu görevi anayasaya ve iç hizmet kanununa dayandıran askeri bürokrasi, bir genetik kod olarak bu karakterini geçmişten bugüne taşıyabilmiştir.

Özellikle erken cumhuriyet ve cumhuriyetin ilanından sonra ortaya çıkan basının temelleri de bu ideolojik tutum yahut ön kabul üzerinden atılmıştır. Aynı dünya görüşü daha sonraki dönemlerde gerek darbelere gerekse hükümetlere medyanın yaklaşımında belirleyici olmuştur, aradan geçen yüz yılı aşkın süreye rağmen de

etkisini sürdürmektedir. Dolayısıyla, Cumhuriyet'in ilanından önce ve sonraki döneminin basınını da anlamak gerekmektedir.

2.5.1. Cumhuriyet'in ilanından önce basın – siyaset ilişkisi

Cumhuriyet'in ilanından önce basın – siyaset ilişkisi ele alınırken, Osmanlı İmparatorluğu'nda bu ilişkinin nasıl başladığı sorusunu cevaplandırmamız gerekmektedir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde, hükümdara ve yakınlarına, devlet yönetiminde yer alanlara methiyeler, ölümlerinin ardından mersiyeler yazan şairler, günümüz medya anlayışı ile ele alındığında, "saraya yandaş", hükümdara ve devlet yöneticilerini sitem ve serzenişte, eleştiride bulunan halk ozanları ise "saraya muhalif" medya olarak tarif edilebilir (Ural, 2009: 211).

Osmanlı Devleti döneminde, 1495 yılında İstanbul'da ilk basımevini Museviler kurmuştur. Ondan önce, 1494'de Nahames ve Sameul kardeşler ile basımcı David, Hazreti Musa'nın "Beş Kitap" isimli kitabının basımını gerçekleştirerek basımevi oluşturma girişiminde bulunmuşlardır. Ardından, 1500'lü yıllarda Edirne, Halep ve Selanik gibi şehirlerde öncülüğünü Musevilerin yaptıkları başka basımevi kuruluşları kurulmuştur. İstanbul'da Ermeniler'in 1567 yılında, Rumlar'ın da 1627 yılında basımevi kurmaları ilginçtir. Musevi azınlıkların öncülüğü ile kurulan basımevlerinin sayısı da her geçen gün artmıştır, Osmanlı'da 1494 ile 1729 arasında kurulan basımevlerinden 37'sini azınlıklar tarafından kurulmuştur. Dönemle ilgili yapılan araştırmalarda, henüz basımevlerinde Türk diliyle basılan bir kitaba rastlanmamıştır. Bunun en önemli sebeplerinden birisi olarak, o dönemde binlerce kişinin el yazması ile günlük kazancını sağlaması olarak gösterilmektedir.

Fransız Devrimi'nin ardından İstanbul'da bulunan Fransız Elçiliği, Osmanlı Devleti'nde bilinen ilk gazeteyi çıkarmıştır. İlk defa 1795 yılının ortalarında bir gazete, Osmanlı Devleti sınırları içerisinde çıkarılmıştır. "Haberler Bülteni (Bulletin des Nouvelles)" ismiyle yayınlanan gazete, Fransızca basılmıştır. Yine, Alexander Blacque isminde bir Fransız'ın, Fransızca çıkardığı "Doğu Gözlemcisi (Spectateur Oriental)" isimli gazetede de, döneminin ilk özel gazetesidir.

Dönemin koşullarının uygun olmaması, Osmanlı tebaasının da gazeteye yaklaşımının soğuk ve hatta bağnazlık boyutunda reddiyeci olması, Türkçe bir

gazetenin yayınlanması için bir yüzyıl beklenmesini gerektirmiştir. Kitaplara benzer şekilde gazeteler de çoğunlukla Fransızca olmak üzere Türkçe dışındaki farklı dillerde çıkmıştır (Tokmakoğlu, 2010:2).

Osmanlı Devleti'nde, ilk olarak Sultan II. Mahmut, 19. yüzyılda değişen dünya koşullarına ayak uydurmak ve basının gücünden faydalanmak istemiştir. Osmanlı Devleti ile tebaası arasında bilgi akışının sağlanması, yapılan projelerin tebaaya anlatılması için bugünkü Resmi Gazete benzeri bir gazete basılmış, adına da Takvim-i Vakayi denilmiştir. Bu gazete, Türkçe dilinde yayınlanan ilk gazete olması açısından da önemlidir (Gürkan, 1998: 26).

Daha sonra, Tanzimat Fermanı'nın halka duyurulması maksadıyla, 1840'ta Ceride-i Havadis kurulmuştur. İngilizlerin tahakkümü ve kapitülasyonlarla İngilizlere verilen hakların bir sonucu olarak, Ceride-i Havadis, bir İngiliz olan William Churchill'e yayınlattırılmıştır (Topuz, 1973:8). II. Meşrutiyet'in ilan edilmesinin ardından çıkarılan 1909 Matbuat Kanunu ile birlikte basın özgürlüklerine ilk kez kısıtlama getirilmiştir. Bu kanun, üzerinde yapılan değişikliklerle birlikte 1931 yılına kadar yürürlükte kalmıştır (Adaklı, 2006:99).

2.5.2. Cumhuriyet'in ilanından sonra basın – siyaset ilişkisi

Cumhuriyet'in ilanından sonra, özellikle tek parti döneminde, siyaset ile basın arasındaki ilişki, aslında günümüze kadar devam edegelen ilişkilerde belirleyici rol oynamıştır. Basınla siyaset arasındaki ilişkilerin genetik kodlarının bu dönemde oluşturulduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır. Türk basınının karakteristik ve tipik özelliklerinin temelleri tek parti iktidarları döneminde atılmıştır.

İstiklâl Harbi'nin kazanılmasından hemen sonra, basının sindirilmesine yol açan denetim ve sansür uygulamalarının hemen hepsine son verilmiştir. Cumhuriyet'in çiçeği burnundaki başkenti Ankara'da, İstanbul'da ve Anadolu'nun başka bütün illerinde gazete ve dergiler serbest bırakılmıştır. Ancak bu serbestlik havası fazla uzun sürmemiştir, hilafetin kaldırılması ve cumhuriyetin ilanı gibi netameli hususlarda yaşanan tartışmalar, siyasi gerilimin yükselmesine neden olmuş, basın da bu gerilimden kendisine düşen payı almıştır. Yaşanan gerilim dolayısıyla, İstanbul Hilafetin, Ankara Cumhuriyetin yanında yer alıyormuşçasına bir kutuplaşma ortaya

çıkmıştır. Yaşanan sert tartışmalar ilk sansür uygulamasını beraberinde getirmiş, Cumhuriyet'in ilan edilmesinden yalnızca birkaç gün sonra, 3 Kasım 1923'te Matbuat Kanunu'na eklenen bir madde ile Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal hakkında yapılacak eleştirilere 3 aydan 3 yıla kadar ceza verilmesi düzenlenmiştir. Böylelikle Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal ve ilan edilen cumhuriyet rejimine yöneltilebilecek eleştirilerin önü kesilmeye çalışılmıştır. Şeyh Said isyanı, basınla iktidar arasındaki ilişkiler açısından yeni bir kırılma noktası olmuş, gerilimin tırmanmasına yol açmıştır. Hükümet, İstanbul basınının şeriatçı tutumu ve rejim düşmanlığı ile halkı kışkırttığını, tahrik ettiğini ve isyana teşvik ettiğini düşünüyordu.

4 Mart 1925'te getirilen Takrir -i Sükûn Kanunu'ndaki tek maddelik düzenlemede Şeyh Sait İsyanı'nın ve hükümetin İstanbul basını hakkındaki kanaatinin yansımaları görülmüştür. Getirilen düzenlemede, irtica ve isyana ve memleketin içitimai nizamını, huzur ve sükûnunu ve emniyet ve asayişini ihlale bais (yol açacak) bilumum teşkilat ve tahrikât ve teşvikat ve teşebbüsat ve neşriyatı hükümet, reis-i cumhurun tasdiki ile res'en (doğrudan doğruya) ve idareten men'e mezun olduğu ifade edilmektedir. İkinci madde kanunun yayınlandığı gün yürürlüğe gireceğini, üçüncü madde ise Bakanlar Kurulu'nca yürütülmesini öngörür (Kabacalı, 1994: 133). Takrir-i Sükûn Kanunu ile hükümete, kamu düzenini bozan örgüt veya yayınların tamamını idari önlemlerle yasaklama yetkisi verilmiştir. Bu kanunu kabulünden sonra 6 Mart 1925'te muhalif basın olarak nitelendirilebilecek, özellikle de İstanbul basınından Tevhid-i Efkâr, İstiklâl, Son Telgraf, Aydınlık, Orak Çekiç, Sebilürreşad isimli gazete ve dergiler zararlı ve yıkıcı yayında bulunmaları gerekçe gösterilerek kapatılmış Ankara'da hükümet lehine yayın yapan Hükümet-i Milliye ve İstanbul'daki Cumhuriyet gazeteleri kalmıştır (Değirmenci, 2010: 90-91).

Kapatılan basın organlarının sorumlu müdürleri ve bazı yazarları dönemin İstiklâl Mahkemeleri'nde yargılanmıştır. Elazığ'da kurulan Şark İstiklâl Mahkemesi'nde, Tevhid-i Efkâr gazetesinden Velid Ebuzziya, Toksöz gazetesinden Abdulkadir Kemali, Son Telgraf gazetesinden Fevzi Lütfi ve Sadri Ethem, Sebilürreşad dergisinden Eşref Edip, Vatan gazetesinden Ahmet Emin Yalman, İhsan Safa, Suphi Nuri, Ahmet Şükrü, İsmail Müştak gibi isimlerin de aralarında bulunduğu on gazeteci mahkeme önüne çıkarılmıştır. Yapılan yargılamaların sonucunda, Cevat Şakir, Hüseyin Cahit Yalçın ve Zekeriya Sertel sürgün cezası almış, bazı gazeteciler ise

serbest bırakılmıştır. Basının üzerinde kurulan baskıyı, Zekeriya Sertel, "*Basın sıkı bir baskı altında yaşıyordu. Telefonla gazete başyazarlarına verilen emirlerin dışına çıkılamazdı. En ufak bir hata yüzünden, gazete haftalarca kapatılır, sorumlular mahkemeye verilirdi. Yani tek kelimeyle halk nefes alamıyordu. Havasızlıktan ve hürriyetsizlikten boğuluyordu (Deniz, 2017:39)*" sözleriyle anlatmaktadır.

Cumhuriyetin ilerleyen aşamalarında da iktidarlar ile medya arasındaki ilişkilerde benzer süreçler sıklıkla ortaya çıkmaktadır. Basın yayın kuruluşlarına yönelik dolaylı ya da doğrudan sansür uygulamaları daima tartışma konusu olmuştur.

Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın (SCF) 1930 yılında kurulması ile birlikte 1925-30 yılları arasında yaşanan ve Sertel'in deyimiyle basının nefes alamadığı döneme bir süreliğine ara verilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün direktifi ile kurulan SCF, siyasi alanda hürriyet havası estirmiştir. Esen hürriyet havası şüphesiz basına da yansımıştır. Yarın ve Son Posta gibi dönemin gazeteleri İnönü Hükümetine yönelik ciddi eleştirilerde bulunuyorlardı. Fakat bu hürriyet rüzgârı uzun süre esmemiş, basın ve SCF bakımından rüzgâr tersine dönmüştür.

SCF toplumun bir hayli ilgisini çekerken, iktidardan, iktidara yakın yönetici ve aydınlardan SCF'yi destekleyenler hakkında, hain, gerici, nankör gibi suçlamalar yapılmıştır. Benzer suçlamalar muhalif basına da yöneltilmiş, iktidarı eleştiren hemen herkes ihanet suçlamasıyla karşı karşıya kalmıştır. SCF'nin gördüğü ilgi, partinin feshedilmesine kadar sürmüş, partinin kapanmasının ardından muhalif basın hükümete yönelik eleştirilerini sürdürmüştür. Yarın gazetesinin sahibi ve Başyazarı Arif Oruç, Menemen olayı hakkındaki bir yazısında İzmir Valisi'ne suçlamada bulunduğu gerekçe gösterilerek 7 ay cezaya mahkûm edilmiştir.

Ortaya çıkan gelişmeler üzerine Meclisin gündemine Basın Kanunu getirilmiş, yapılan düzenlemelerle basının rejimle uyumlu hale gelmesi sağlanmak istenmiştir. Basın Kanunu'nda yapılan düzenleme ile hükümet gerek gördüğü durumlarda basın organlarını kapatma yetkisini almıştır. Böylece basının denetimi ve kontrolü sağlanmıştır. Tek parti yönetiminin, basına bakışını ve karşı tutumunu, en iyi İçişleri Bakanı Şükrü Kaya'nın, "*Matbuat yaşadığı muhitin siyasi rejimine intibak eder. Her rejim kendisine muvafık vatandaş tipi aradığı gibi matbuat tipi de arar* (Deniz,

2017:40) ” sözleri ifade etmektedir. Tek parti yönetiminin bu düzenleme ile birlikte kendisine uyumlu basını oluşturması çok kolay hale gelmiştir (Aymalı, 2011:1).

Tarihi gelişiminden itibaren habercilik faaliyetleri hep, siyasi iktidarların ve bu iktidarlarla imtiyazlı menfaat ilişkisine sahip olan sermayedarların kontrol ettiği ve denetlediği ya da siyasi ve piyasa temelli tehditlerle kontrol etmeye ve denetlemeye çalıştıkları bir alan olmuştur. Özellikle tek parti iktidarı döneminde, CHP basını tam anlamıyla denetim ve kontrol altında tutmuştur. Cumhuriyet döneminde, 1931 yılında çıkarılan ve ilk basın yasası olma özelliği taşıyan Matbuat Kanunu kapsamında, tek başına yönetimi elinde bulunduran hükümete, 50. maddede, “genel politikaya ters düşen yayınları yasaklama” yetkisi tanınmıştır. 1938 yılında getirilen “güvence parası koşulu”nun yanı sıra gazete kâğıdı tahsisi, matbaacılık alanında makine ve malzeme ithali gibi yazılı basın açısından önemli girdiler kullanılarak hükümet denetimi ile bağlı bir basın, habercilik anlayışı yaratılmak istenmiştir. 8 Ağustos 1931’de yürürlüğe giren ve kısa sürelerde birçok değişikliğe uğrayan 1881 sayılı Matbuat Kanunu’nun çıkmasından sonra basın tam anlamıyla güdümlenmiştir (Ural, 2009:218).

Dönemin düşünce dergileri arasında Kadro Dergisi’nin özel bir yeri vardır. Mart 1933 ile Ocak 1935 arasında 36 sayı yayınlanan Kadro, “inkılâbın” ideolojisini üretmeye çalışmıştır. Derginin sahibi Atatürk’ün Çankaya Sofraları’nın önemli müdavimlerinden Yakup Kadri’dir, Şevket Süreyya Aydemir, Dr. Vedat Nedim Tör, Burhan Asaf Belge gibi isimler de yazar kadrosunu oluşturmaktadır. Kemalizmin eski Marksist entelektüellerini bünyesinde toplayan Kadro Dergisi, rejimin ideolojisini kurgulamayı kendisine amaç edinmiştir (Topuz, 2003: 166-391).

CHP’nin tek başına iktidar olduğu dönemde, mevcut iktidarın güçlü sözcüsü Cumhuriyet gazetesinin II. Dünya Savaşı öncesinde ve savaşın ilk yıllarında takındığı Almanya ve Nazizm yanlısı tavra da burada değinmek gerekmektedir. Cumhuriyet gazetesi, Nazi Almanyası’nın 1 Eylül 1939’da Polonya’ya saldırmasıyla başlayan II. Dünya Savaşı’nın sürdüğü dönemde Nazi Partisi’nin kongresinde Propaganda Bakanı Joseph Göbbels’in sarfettiği “*Davamız Lehistan’da (Polonya), Bulgaristan’da, Sırbistan’da ve Türkiye’de başarıya yürümektedir*” sözleri üzerine, Türkiye’de faşizm tehlikesini örnekler göstererek ortaya koyan Tan gazetesinin sahibi Sabiha Sertel’in tespitlerine verdiği cevapla bu tavrını açıkça ortaya koymuştur. Cumhuriyet

gazetesinde, Sertel'in tespitlerinin sadece komik olduğu, Sertel'in Nazi düşmanlığının onun Sovyetçiliğinden kaynaklandığı yazılmıştır. Cumhuriyet gazetesi, Sovyet ordularına karşı Hitler'i desteklediğini açıklamaktan çekinmemiştir. Hitler destekçiliği o noktaya gelmiştir ki, CHP Hükümeti, Tan gazetesini, hükümetin genel politikasına aykırı davrandığı gerekçesiyle on gün süreyle kapatmıştır (Ural, 2009:220).

Türkiye'nin siyasi tarihinde önemli gelişmelerin yaşandığı 1940'lı yıllar basın - iktidar çekişmesinin, daha başka bir deyişle iktidarların basına yaptığı baskıların da artış gösterdiği bir dönemdir. Bu yıllarda pek çok dergi ve gazetenin yayınlanması, kimi dergi ve gazetelerin de siyasi rengini açıkça belli etmesi dikkat çekicidir. Bir kısım dergi ve gazetenin devlet, parti ve onun güdümündeki bir grup üniversite öğrenci derneklerince kışkırtılan saldırganlarca tahrip edilmesi hep aynı yıllara rastlar. Devletin bilinen antidemokratik yasalarına dayanarak oluşturduğu baskılar, yasaklamalar, toplatmalar ve kapatmalar da unutulamaz (Ural, 2009:221).

Demokrat Parti'nin (DP) kurucularından, Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve CHP mebuslarından Fevzi Lütfi Karaosmanoğlu'nun iktidarı eleştiren yazılarının yayınlandığı muhalif Tan ve Vatan gazeteleri ve daha önce çıkmaya başlayan ve her zaman muhalefetin sesi olan Tasvir-i Efkâr gazeteleri 1944 yılında sıra ile kapatılmıştır (Kabacalı, 1994: 173). Türkiye'de demokratikleşme hareketlerini tetikleyen dış baskılar durumu değiştirmiş önce basına karşı bir esneklik, devamında ise çok partili bir siyasal düzen hayata geçmiştir. Bu doğrultuda 1946 yılından itibaren artık çok partili bir hayata geçek zorunda kalan CHP tarafından başlatılan bir süreçtir. Aşırı tutucu kesimlerin eski otoriter gücünü yitirmesi birçok gazete ve dergini basılıp yayılmasını da beraberinde getirmiştir. Bu döneme bakacak olursak, 1946'da gazete ve dergi sayısı birden bire fırlamış, 302 dergi ve 202 gazetenin günlük tirajları yüz bine ulaşmıştır. Akşam, Tasvir, Yeni Sabah, Ulus, Tanin, Hürriyet, Zafer, Milliyet, Yeni İstanbul, Son Posta, Demokrat İzmir, Yeni Asır ve Kudret dönemin önde gelen gazeteleridir (Erdoğan, 2015:85) .

Mesela, Tanin gazetesinin yayın macerası bu dönemlere ilişkin bir fikir vermesi açısından önemlidir. Tanin gazetesi, II. Meşrutiyet sonrası yayınlanan, İttihat ve Terakki cemiyetine yakın bir gazetedir. Hüseyin Cahit tarafından çıkarılan gazete, İstiklâl Harbi sıralarında milli mücadeleyi desteklemiş ve ulusal direnişte önemli rol

oynamıştır. Bu tutumuna rağmen, daha sonraki yıllarda cumhuriyetin ilanına ve halifeliğin kaldırılmasına karşı bir tutum sergilemiş, dinsel gericilik yaptığı gerekçesiyle Takrir-i Sükun Kanunu ile yayından kaldırılmıştır. Tanin, daha sonra Hüseyin Cahit Yalçın tarafından 1943'te çıkarılmış, I. Dünya Savaşı yıllarında müttefikleri desteklemiş, sonraki dönemlerde ise CHP iktidarına yakın bir yayıp çizgisi izlemiştir. 1947'de kapanmış, 27 Mayıs darbesinin ardından, 1 Mart 1961'de CHP'li Kasım Gülek'in desteğiyle İhsan Ada'nın genel yayın yönetmenliğinde yayın hayatına geri dönmüştür. Gazetenin yazar kadrosunda, Aziz Nesin, Melih Cevdet Anday, Yaşar Kemal, Sebahattin Eyüpoğlu benzeri sol eğilimli yazarlar yer aldı. Aziz Nesin ve İhsan Ada askeri yönetimce üç ay kadar gözaltında tutulup serbest bırakıldılar. Gazete 1962'de kapanmıştır (Tokmakçıoğlu, 2011: 202)

DP'nin kuruluş hazırlıkları, CHP'ye yakın gazeteler tarafından da desteklenmiştir. Batı'dan gelen olumsuz eleştirileri etkisiz kılacak mevcut yapının kontörlünde bir parti oluşturmak amacının yanı sıra yeni kurulacak bir partini seçime kadar hazırlıklarını tamamlamayacağı düşüncesidir. Dönemin gazetelerinden bazı örnekler şöyledir:

Hüseyin Cahit Yalçın demokraside en az iki parti olması gerektiğini, bunun için fırka içerisinden bazı kişilerin ayrılarak esas programına sadık kalmakla birlikte bir kontrol partisi oluşturmasının doğru olacağını dile getirmiştir (Kabacalı, 1994: 175). Burada görünen amaç muhalif anlayışı iktidar olacak kadar güçlendirmeden iktidarı denetleyecek bir yan unsur olarak sabitlemektir. Aslında siyasetteki muhalif unsur basındakini önünün açacak bir hamledir. Bu noktada Türkiye'deki medya iktidar ilişiklilerinin paradigmalarının çizgileri çok partili siyasal hayatla birlikte daha da belirginleşmektedir.

Öte yandan CHP milletvekili ve Akşam gazetesi başyazarı Necmettin Sadak yeni parti kurmanın güçlülüğünden söz ederken bu ekonomik nedenlere bağlamakta ve milli partilerin bu konuda basarız olacağını savunmaktadır. O bu duruma en uygun partilerin Enternasyonal Komünist Partiler olacağını ileri sürerken yeni kurulacak bir partiye karşı hoşnutsuzluğunu da ortaya koymaktadır (Kabacalı, 1994: 176).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MEDYANIN ALGI İNŞASI: 27 MAYIS 1960 VE 15 TEMMUZ 2016 ÖRNEĞİ

3. 27 MAYIS'A GİDERKEN DP İLE BASIN İLİŞKİLERİ

27 Mayıs'a giden süreçte basının oynadığı rolü açıklayabilmek için DP'nin kuruluşunda ve iktidara gelmesinin ardından basın ile kurduğu ilişkilerin de ele alınması zorunluluğu doğmaktadır.

DP'nin iktidara gelmesinin ardından ilk yıllarda, hükümetle basın arasında adeta balayı yaşanmıştır. İktidar-basın arasındaki ilişkilerde yaşanan olumlu sürecin sebebi sadece yapılan yasal düzenlemeler değil, gazetelerin sahiplerinin, yazı işleri müdürlerinin katılımı ile her ay düzenli yapılan toplantıların da ilişkilerin düzelmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Ekonominin büyüdüğü, halkın refah düzeyinin bir anda yükselmeye başladığı bu dönemde, iktidarla basın arasında birbirini hedef alan çatışmacı bir yaklaşım pek görülmemiştir. Hatta, 1 Mayıs 1948'de yani, DP'nin kuruluş aşamasında yayın hayatına başlayan Hürriyet gazetesinin, DP'yi destekler bir yayın çizgisi izlediği dahi söylenebilir ancak bu çizginin, Soğuk Savaş döneminin Amerikancı duruşunun bir yansıması olduğunun altını çizmek gerekmektedir, o günün koşullarında, Sovyet Rusya ve komünizm tehlikesi, pek çok basın yayın kuruluşunu, muhafazakâr DP'nin yanında yer almaya itmiştir (Zürcher:1995:313).

DP'nin iktidara gelmesinin hemen ardından çıkardığı ilk kanunlar arasında yer alan 15 Temmuz 1950 tarihli Basın Kanunu ile basına tanınan geniş özgürlük alan, ilerleyen günlerde DP'yi yıpratan bir mekanizmaya dönüşmüştür. Muhalif basının yayınladığı hakaret içerikli yazılara karşı gidilen mahkemelerden, 5680 sayılı Basın Kanunu'nda yapılan düzenlemeler gerekçe gösterilerek ceza verilmesine dair herhangi bir karar çıkmıyordu (MBK:1960:6).

6-7 Eylül olayları, DP ile basın arasındaki ilişkilerde önemli bir kırılma noktası olmuştur. İktidar bu olayların çıkmasının sorumluları arasında basını görüyordu. Bu arada dünyayı sarsan ekonomik bunalım Türkiye'ye de ulaşmış, yağışların azlığı çiftçiyi vurmuş, yüksek enflasyon, karaborsa, IMF ödemelerinde yaşanan sıkıntılar, devalüasyon gibi sorunlarla karşı karşıya kalan DP, bu sorunların bire bin katılarak

halka aktarılmasından endişe ediyordu. Bu endişe, DP ile basın arasındaki ilişkinin kötü yöne evrilmesini tetiklemiştir (Değirmenci,2010:115).

6-7 Eylül olaylarının ardından, 1956 yılında ülkedeki iç ve dış siyasi ve ekonomik sorunlar iyiden iyiye ağırlığını hissettirmeye başlayınca, basın ve muhalefet DP'yi eleştiri yağmuruna tutmuştur. Hükümet, bu yoğun eleştiri bombardımanı karşısında 1956 yılında çareyi, 5680 sayılı Basın Kanunu'nun bazı maddelerinde değişiklik yapılmasında ve kanuna üç yeni madde eklenmesinde görmüştür. Yapılan düzenleme ile süreli yayınların sorumlu müdürlerinin lise ve üstü diploma sahibi olmaları, devamlı Türkiye'de yerleşik olmaları, kamu (amme) hizmetlerinden yasaklı olmamaları, ağır hapis ve kusurlu suçlar hariç altı aydan fazla hapis cezası hükmü almamış olmaları gibi şartlar getirilmiştir. Bu koşulların yanı sıra, süreli yayınlarda işlenen bir suçtan dolayı suçu işleyen ile birlikte haber ya da belgeleri verenlerle, sorumlu müdürler ve yayının sahiplerinin de cezalandırılmaları kabul edilmiştir (Aslan, 2014: 80).

Muhalefet, yani CHP, iktidarın gazetelere yönelik bu kısıtlamalarına ve getirdiği şartlara tepki göstermiştir. Onlara göre, getirilen düzenlemelerde öngörülen cezalar sebebiyle basın, görevini özgürce yapamayacak duruma gelecekti. 6 Haziran 1956'da, Basın Kanunu'nda değişiklik yapan 6733 sayılı kanun TBMM'de, 51 red oyuna karşın 286 kabul oyuyla kabul edilmiştir. Bazı DP milletvekilleri, TBMM'deki oylamaya katılmayarak, yasaya tepki göstermişlerdir. DP iktidarının ilk yıllarında iyi ilişkiler kurduğu basınla sorunlar yaşamaya başlamıştı. Bu süreçten sonra basınla ilişkilerini bir daha hiç düzeltemedi ve basının hedefi haline geldi (Albayrak, 2004: 285-287).

DP'nin basınla ilişkileri, kuruluş dönemi, güçlü bir şekilde iktidarı elinde bulundurduğu dönem ve 27 Mayıs darbesinin hemen öncesindeki dönemi ele alınarak incelenebilir.

3.1. DP'nin 1946-1950 Arasında Basınla İlişkileri

DP'nin kuruluş aşamasında ve iktidara gelişi döneminde basınla ilişkilerini, Adnan Menderes, Celal Bayar, Refik Koraltan ve Fuat Köprülü, 7 Haziran 1945'te anayasada yer alan hükümlerin tam uygulanması ve demokrasiye geçiş taleplerinin yer aldığı, "Dörtlü Takrir" olarak bilinen önergeleri ile CHP içinde yaptıkları ilk çıkışlarından başlatmak mümkündür. Ahmet Emin Yalman'ın liberal görüşlü Vatan

gazetesi ile Zekeriya ve Sabiha Sertel'in sol görüşlü Tan gazetesi onları desteklemiş, fikirlerine ve taleplerine yer vermişlerdir. DP'nin kurucuları arasında yer alacak olan Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan, Tan ve Vatan gazetesinde yazdıkları eleştirel makaleleri gerekçe gösterilerek 21 Eylül 1945'te CHP'den ihraç edilmişlerdir.

DP'nin kuruluşunun ardından, Tan ve Vatan gazetelerinde DP hakkında hemen her gün yayınlanan olumlu haberlerin, makalelerin halkın DP'yi tanımasında ve yeni partiye sıcak bakmasında önemli bir etkisi olmuştur. Ahmet Emin Yalman, Vatan gazetesinde DP'nin programını analiz eden, halka benimsetmeye yönelik başmakaleler yazmıştır. Partinin kurulduğu günlerde Vatan gazetesinde, Celal Bayar'ın Atatürk ile birlikte çekilmiş fotoğrafları ve Atatürk ile anıları yayınlanarak DP'nin Atatürk ile bir çatışması olmadığı ve Atatürk'ün yarım bıraktıklarını tamamlamak amacıyla kurulduğu mesajı halka aktarılmaya çalışılmıştır. Vatan ve Yeni Asır gazetelerinde takip edilen bu yöntemler, döneminde bir propaganda yöntemi olarak adlandırılmamış olsa da, halkın etkilenmesinde ve DP'ye güvenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Vatan gazetesinin yanı sıra Zafer ve Tasvir de DP'yi desteklemiştir (Topuz, 1973:172). CHP'ye en güçlü desteği veren yayın organları ise Ulus ve Son Telgraf gazeteleriydi.

1948'e kadar gazete patronları daha çok gazetecilikten yetişmiş kişilerdi. Genelde patron gazetenin başyazarı olurdu. Tanzimat Dönemi'nden İstibdat, Meşrutiyet ve Cumhuriyetin başlarından II. Dünya Savaşı'nın sonlarına kadar patron-gazeteci geleneği sürmüştür. Gazete sahipleri gazetecilikten yetişmiş kişilerdi: Yunus Nadi (Cumhuriyet), Necmettin Sadak (Akşam), Zekeriya ve Sabiha Sertel, Halil Lütfü Dördüncü (Tan), Ahmet Emin Yalman (Vatan), Ali Naci Karacan (Milliyet), Cemalettin Saraçoğlu (Yeni Sabah), Sedat Simavi (Hürriyet), Falih Rıfkı Atay (Dünya) patron gazetecilerin son örnekleri oldu (Topuz, 1996:159).

Basın dışı sermayenin basınla ilgilenmeye başlaması da bu dönemdedir. İşadamı Safa Kılıçlıoğlu, Yeni Sabah gazetesini Cemalettin Saraçoğlu'ndan alarak basın dünyasına iş dünyasından gelen ilk patron olmuştur. Dışarıdan basına gelen ikinci işadamı Habib Edip Törehan idi. II. Dünya Savaşı yıllarında Almanya'da para kazanmış ve Yeni İstanbul'u 1949'da çıkarmıştır. 50'li yılların sonunda gazetesini, o zamana kadar müteahhit olarak anılan Kemal Uzan'a satmıştır (Topuz, 2003:329).

Zamanla Türkiye'de çıkan gazete sayısında da büyük artışlar gerçekleşmiş, sırasıyla Hürriyet, Milliyet, Tercüman, Günaydın gibi gazeteler yayın hayatına başlamıştır.

Türkiye, 14 Mayıs 1950 seçimlerine giderken, gazetelerin bütün evlere girdiğini söylemek mümkün değildir ancak gazetelerin artık siyasi partilerin halkla iletişim vasıtası olarak kullanılmaya başlandığını söylemek yanlış olmaz. 1950 seçimlerinden önce siyasi partilerin halkla iletişiminde yaşanan yeni bir gelişme ise 16 Şubat 1950'de İstanbul ve Ankara radyolarından seçim konuşmaları yapma olanağının ortaya çıkması olmuştur. Çıkarılan kanunla, her siyasi partiye radyodan 20 dakika konuşma yapma olanağı tanınmıştı. Yayına katılacak partilerde, en az beş seçim çevresinde aday çıkarmış olma koşulu aranıyor, 20'den fazla seçim çevresinde aday göstermiş olan partilerin, günde 20 dakika radyodan halka seslenmesi mümkün olabiliyordu. Seçimlere 10 gün kala başlayan konuşmalar, seçim tarihinden 3 gün önce ise sona ermiştir. Partilerin konuşma yapacakları zamanı ve sıralarını belirlemek amacıyla kura çekilmiştir. 14 Mayıs 1950 seçimleri öncesinde radyodan ilk seçim konuşmasını, 4 Mayıs'ta saat 18:20'de Millet Partisi (MP), 18:50'de DP, 19:20'de CHP ve 20:00' de Milli Kalkınma Partisi (MKP) yapmıştır. Konuşmalar 10 Mayıs'a kadar devam etmiştir (Cumhuriyet, 1950). Henüz elektriğin dahi ulaşmadığı köylere transistorlu radyo ulaşmış, okuma yazma bilmeyen seçmenler doğrudan siyasetçileri dinleyebilme imkânına kavuşmuştur. Bu durum da köylerde yaşayan vatandaşların seçim sürecine etkin olarak katılımını beraberinde getirmiş, böylelikle DP'nin iktidara gelişinde kırsalın, taşranın büyük rol oynamasına yol açmıştır.

Basının etkisi DP ve CHP milletvekili listesinde de kendisini hissettirmektedir. Yazarlara, başyazarlara ve gazete sahiplerine daha fazla CHP listesinde olmak üzere iki partinin milletvekili listelerinde yer verilmiştir. CHP milletvekili listesinden, zaten milletvekili olan, Son Telgraf'ın başyazarı ve sahibi Etem İzzet Benice, Ulus gazetesinin başyazarı Hüseyin Cahit Yalçın, önceki başyazarı Falih Rıfkı Atay, Vakit'in sahiplerinden Hakkı Tarık Us yeniden aday gösterilmişlerdir. Bu isimlerin yanı sıra, Cumhuriyet gazetesinin yazarı Burhan Felek ile yöneticisi Cevat Fehmi Başkut milletvekili adayı olmuştur. Akbaba isimli karikatür dergisinden Orhan Seyfi Orhon ve Yusuf Ziya Ortaç da yeniden aday gösterilmişlerdir. Ulus gazetesindeki

yazılarıyla dikkat çeken Peyami Safa da CHP'den milletvekili adayı olan yeni isimler arasındadır.

DP milletvekili listelerinde ise Tasvir'in Başyazarı Cihat Baban ile Son Posta'nın sahibi Selim Ragıp Emeç, Zafer gazetesi Başyazarı Mümtaz Faik Fenik ve bağımsız olarak Cumhuriyet sahibi Nadir Nadi bulunmaktadır. DP'nin yanlarına parantez içinde "bağımsız" yazdığı bazı adaylar, partiye katılmamış olsalar da ülkeye hizmet edecekleri düşünülen adaylardır. CHP' den son dakikada ayrılan Hamdullah Suphi Tanrıöver, Ali Fuat Cebesoy, ve Sinan Tekelioğlu DP'nin bağımsız aday gösterdiği isimlerdendir. Cumhuriyet gazetesinin Köşe Yazarı Burhan Felek ve Yazı İşleri Müdürü Cevat Fehmi Başkut'un CHP'den, Nadir Nadi ve Ömer Rıza Doğrul'un ise DP listelerinden aday gösterilmiş olmaları ilginçtir (Cumhuriyet, 1950).

14 Mayıs 1950 seçimlerine giden süreçte DP'nin en etkili propaganda aracı, bugün dahi hafızalardan silinmeyen, Selçuk Milar tarafından hazırlanan, bir elin resmedildiği ve üzerinde *"Yeter! Söz Milletin!"* yazılı olduğu afişlerdir. Selçuk Milar, Ankara'da Teknik Öğretim Müsteşarlığı'nda çalışmaktadır, afişleri onun hazırladığının ortaya çıkması üzerine CHP Hükümeti, Milar'ı Urfa'ya göndermiştir (Alkan, 1998).

3.1.1. 14 Mayıs 1950 seçimleri hakkında yapılan değerlendirmeler

Seçim sonuçları CHP'ye yakın basında büyük bir hayal kırıklığı yaratmış olsa da gazeteler CHP taraftarı okurlarını seçim sonuçlarına alıştırmayı amaçlayan bir yayın politikası izlemiştir. Ulus gazetesi 15 Mayıs 1950'de, "*Seçimler bütün yurtta sükûnetle sona erdi. Bazı illerde iştirak nispeti çok yüksek oldu. Kati neticelerin bugün alınması muhtemel*" başlığı ile çıkmıştır.[4] Ulus, 16 Mayıs 1950'de CHP'nin yenilgisini, "*CHP İktidarı devrediyor*" manşeti, "*Milletimizin verdiği karar Pazar günkü seçimde tecelli etti" üst başlığı ve "C.H. Partisi meclis içinde ve dışında tam bir muhalefet ve tenkid partisi olarak vazifesine devam edecektir*" ifadeleriyle vermiştir.[5]

DP'nin yayın organı Zafer gazetesi, erken basılmasından dolayı, 15 Mayıs 1950'de temkinli bir yayınla, "*DP Zafer Yolunda*" manşeti ile seçim sonuçlarını duyurmuştur.[6] Zafer gazetesi, 16 Mayıs'ta "*DP iktidarı aldı*" manşeti ile çıkmıştır.[7] Zafer gazetesinin

[4] **Ulus**, 15 Mayıs 1950.
[5] **Ulus**, 16 Mayıs 1950.
[6] **Zafer**, 15 Mayıs 1950.
[7] **Zafer**, 16 Mayıs 1950.

18 Mayıs'taki manşeti ise konu ile ilgisi bakımından ilginçtir, "*DP Genel İdare Kurulu Toplandı*" başlığının altında, "*Geniş bir Af Kanunun ve demokratik bir Basın Kanununun çıkarılacağının kuvvetle muhtemel olduğu ısrarla söyleniyor*"[8] spotu yer almaktadır. Burada, DP'nin iktidarı gelmesinin ardından ilk yapacağı Genel İdare Kurulu'nda Basın Kanununu ele alması dikkat çekicidir.

Vatan gazetesinde Ahmet Emin Yalman, 16 Mayıs'ta "*İsmet İnönü'ye tebrik mektubu*" başlığı ile yayımlanan yazısında şunları ifade etmiştir (Yalman, 1950):

> "*Sizin bu milli zaferin amilleri arasında yüksek bir mevkiiniz vardır. Bu sayededir ki; on iki seneden beri işgal ettiğiniz Cumhurbaşkanlığı mevkiinden ayrılırken küçülmeyeceksiniz, milletin nazarında yeni bir mertebeye yükseleceksiniz. Siyasi hayatınız bu memleket için kapanmamıştır. En tatlı, heyecanlı, en hayırlı ve verimli devriniz, bu saniyede muhalefet lideri sıfatıyla başlıyor.*"

Zafer gazetesi Başyazarı Mümtaz Faik Fenik milletvekili seçilmesinin ardından hapisten çıkar ve 17 Mayıs'ta "*Vazife büyük ve çetindir*" başlığı ile kaleme aldığı yazısında, verdikleri mücadelenin sonunda elde ettikleri başarıyı "*kansız ve şuurlu bir ihtilâl* (Fenik, 1950)" ifadesiyle tanımlar. Fenik, İnönü'nün ardından Celal Bayar'ın Cumhurbaşkanı olması dolayısıyla 23 Mayıs'ta "*İnönü'den Bayar'a*" başlığı ile yayımlanan yazısında, İnönü'ye ilişkin, "*Tarih elbette ki, Sayın İnönü'nün bu memlekete yaptığı büyük hizmetleri unutmayacak Lozan'ın banisi değerli asker ve devlet adamını takdirle yadedecektir* (Fenik, İnönü'den Bayar'a, 1950)" değerlendirmesini yapmıştır.

BBC'nin Ankara'da görevli muhabiri, seçim sonuçlarının CHP için sürpriz olduğunu belirtirken, "*DP'nin kafi bir zaferi*" ifadesini kullanmış, "*Doğu Avrupa ülkelerinin tek parti sistemine döndükleri ve demokratik hayatı kaybettikleri bir dönemde, Türkiye Batı dünyasındaki yerini tayin etmektedir*"[9] değerlendirmesini yapmıştır.

DP'nin 14 Mayıs 1950 seçimlerini kazanması, ABD Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, "*demokrasinin Yakın Şarkta sıhhatli gelişmesinin bir nişanesi olarak*" ifadesiyle karşılanmıştır .

[8] **Zafer**, 18 Mayıs 1950.
[9] **Vatan**, 16 Mayıs 1950.

Zafer gazetesinde 17 Mayıs ve 18 Mayıs'ta dünya basınında DP'nin seçimleri kazanmasına ilişkin çıkan haberler yer almıştır. Buna göre, ABD gazeteleri, Türkiye'nin Orta Doğu'da oynayabileceği role işaret etmiş, yeni iktidarın yabancı sermayeye ve özel sektöre karşı daha olumlu yaklaşacağı üzerinde durmuşlardır. New York Times, "*Türkiye demokrasiye oy verdi*" başlıklı haberinde, "*Türk seçimlerinin hayret verici neticesinden yalnız Türkler değil, garp demokrasileri de hakkıyla gurur duysalar yeridir. Bir zamanlar Avrupa'nın hastaadamı adıyla anılan bu eski memleket, şimdi bizim inandığımız ve özlediğimiz cihana yeni bir kura efradı gibi katılmış bulunmaktadır*" ifadelerine yer vermiştir. New York Herald Tribune'ün de "*Türkiye bir istihale geçiyor*" başlığı ile verdiği yazıda, "*Türkiye bir Cumhurbaşkanlığı diktatöryasından şimdi demokrasiye doğru planlı, nizamlı ve emsalsiz süratle bir istihale geçirmektedir*." değerlendirmesinde bulunulmuştur. Seçimlerin kan dökülmeden gerçekleşmesini başaran CHP ve İnönü'nün kaderin bir oyunu olarak kendilerinin 14 Mayıs 1950 ihtilâline kurban gittiği belirtilmiştir.[10]

3.2. 1950 -1960 Arasında DP ile Basın İlişkileri

DP'nin iktidarının ilk yıllarında, 1950 – 1954 yılları arasında basınla ilişkileri, daha sonra ortaya çıkacak gerginliklerden önceki dönem olarak ele alınabilir. Yıllarca CHP'de milletvekilliği yapmış olan milletvekillerinden, gazetelerde pozisyonlarına ve köşelerine döndüklerinde tarafsız ve bağımsız gazeteciler olmalarının beklenmesi pek mümkün değildir. Bu durum iktidarla basın arasındaki ilişkilerin bozulmasında önemli etkenlerden birisi olmuştur.[11] Basının önemli bir bölümünün CHP ile olan varoluşsal bağının, CHP'nin muhalefete geçmesiyle onların da muhalif bir karaktere sahip olmasına yol açtığı söylenebilir.[12] Basının çok yeni işbaşına gelmiş bir iktidara karşı ana muhalefet partisiyle aynı çizgide bir muhalefete soyunması, DP'nin de onları muhalefet partisiymiş gibi algılamasına yol açmıştır. CHP'lilerin seçimi kaybetmiş olmalarının sebebini DP'lilerin halkı kandırmış olduğunu ileri sürerek açıklamaları ve bu beyanların basında hayli fazla seslendirilmesinin (Erer, 1963:52) DP'lileri kendi

[10] **Zafer**, 17-18 Mayıs 1950.
[11] Nihat Erim yönetimindeki Ulus gazetesinin tutumu için bkz. Metin Toker, **DP'nin Altın Yılları** (Demokrasimizin İsmet Paşa'lı Yılları 1944-1973), Ankara:Bilgi Yayınevi, 1991, s.116 vd.
[12] CHP anlayışının kavgasını veren bazı yazarların tartışmalarının hikâyesi için bkz. Tekin Erer, **Basında Kavgalar,** İstanbul: Rek-Tur Kitap Servisi, 1965.

taraftarı olacak ve ileride CHP'lilerce besleme basın diye isimlendirilen gazeteleri kurmaya yönelttiği söylenebilir.[13] DP, kamu ilanlarını kendisine muhalefet eden yayın organlarına vermeyerek onların bu tutumlarını değiştirmeye yönlendirmeye çalışmıştır. CHP'nin "Haksız İktisaplarının Hazineye Devredilmesini" düzenleyen kanun[14]ile partinin yayın organı olarak görülen Ulus gazetesinin de kapanması, gazetenin Yeni Ulus ismini alarak yayın hayatına devam etmek zorunda kalması, CHP taraftarı olmayan DP yanlısı gazetecilerin de tepkisine yol açmıştır (Arcayürek, 1983:109).

1950 yılında kabul edilen yeni Basın Kanunu ile izin sisteminden beyanname sistemine geçilmesi gibi olumlu değişiklikler öngörülmesine rağmen, 1954 ve 1956 yıllarında yapılan düzenlemelerle basının elde ettiği kazanımların geri alındığı düşünülmektedir.

DP'nin 1954 seçimlerinden oylarını ve milletvekili sayısını artırarak çıkmasıyla 1957'ye kadar sürecek yeni bir dönem başlamıştır. Güçlü bir halk desteğini arkasına alan DP, gazetelerin ayakta kalmasını temin eden kamu ilanlarını daha etkili kullanmaya başlamış, muhalif gazetelerin patronlarından bazılarının DP yanlısı bir çizgide yayın yapmasını sağlamayı başarmıştır (Öymen, 2009:457). Kâğıt tahsisleri ile de muhalif basının direnci kırılmaya çalışılmış olsa da halk üzerinde en etkin gazete ve dergilerin büyük bölümü CHP çizgisinden taviz vermemiştir (Birgit, 2005:299). Yazılı basındaki muhalefet, radyo yayınlarından muhalefetin faydalanması en az düzeye indirilerek dengelenmek istenmiştir (Aksoy, 1960).

Dış politikada Kıbrıs sorununun tüm ağırlığını hissettirdiği sırada, 6-7 Eylül Olayları yaşanmış ve CHP yanlısı gazeteler olayları hükümetin bir tertibi olarak takdim etmiştir. Basında bazı bakanlar hakkında ortaya atılan yolsuzluk ve nüfuz suiistimali iddialarının yargıya taşınması, "İspat Hakkı" tartışmalarını beraberinde getirmiştir. Bu tip suçlamalarda bulunan gazetecilerin mahkemeye iddiasının gerçek olduğuna dair kanıt getirme hakkının tanınmamasının bir haksızlık olduğunu düşünen

[13] Dr. Mükerrem Sarol'un çıkarttığı Türk Sesi gazetesinin tahsislerle ve resmi ilanlarla desteklenmiş, ilkokullar bu gazeteye abone yapılmıştır.Bkz. Metin Toker, **DP Yokuş Aşağı,** (Demokrasimizin İsmet Paşa'lı Yılları 1944-1973), Ankara: Bilgi Yayınevi, 1991, s. 106.

[14] Esat Arsebük, "CHP'nin Haksız İktisaplarının İadesi Hakkındaki Kanuna Dair", **AÜHF Dergisi,** Yıl 1953 Cilt 10 Sayı 1-4, 426-432.

19 DP milletvekili partiden ayrılarak Hürriyet Partisi'ne katılmıştır. Samet Ağaoğlu, ispat hakkı tanınmamasının 1950'den önce Hasan Âli Yücel – Kenan Öner Davası sırasında getirilen bir prensip olduğuna dikkat çekerek, bu prensipten sadece bakanların değil, Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile başsavcıların da faydalandığını, prensibin bu kişilerin anayasaya göre sadece Yüce Divan'a çağrılabilecekleri gerekçesine dayandığını anlatmaktadır (Ağaoğlu, 2003:132).

1957 seçimlerinde DP'nin oy kaybı ve CHP'nin oylarındaki artışla birlikte iktidar-basın ilişkilerinde yeni bir döneme geçilmiş, CHP'yi destekleyen basın DP ile tam anlamıyla köprüleri atmıştır. Seçimlerde usulsüzlükler yapıldığı, muhalefet partilerini destekleyen illerin ve kazaların daha küçük idari birimlere dönüştürüldüğü iddiaları gazetelerde işlenmiş, öğrenci hareketlerinin başlamasıyla eş anlı kolluk güçlerinin korkunç yöntemlere başvurduğuna ilişkin haberler verilmiştir.[15] İsmet İnönü'nün damadı Metin Toker'in sahibi olduğu Akis Dergisi ve Kim Dergisi'nde ortaya atılan iddialar kesinleşmiş gerçekler olarak sunulmuş, eleştiri sınırlarının ötesinde yapılan hakaretler sebebiyle de yazarlar, yazı işleri müdürleri tutuklanmaya ve mahkûm olmaya başlamışlardır. Basın Kanunu'na muhalefetten tutuklananların gönderildiği cezaevine "Ankara Hilton" adlandırması yapılmaktadır (Arcayürek, 1984:89). Mahkûm olan gazetecilerin çoğu hakaretten ceza almıştır. Kendilerine gösterilen nazik tavır sebebiyle cezaevine Ankara Hilton dedikleri, çoğu gazetecinin de rapor alarak cezaevine girmediği yıllar sonra ortaya çıkmıştır.

Menderes, açılmış hakaret davaları sonunda mahkûm olanlarla yakından ilgilenmiş, cezalarını cezaevinde değil hastanede çekmelerinin yolunu aramıştır. Hüseyin Cahit ve Metin Toker bunun önemli örneklerindendir, Toker cezasının büyük bölümünü Ankara Gülhane Hastanesi'nde geçirmiştir. Menderes'in Toker'in hastaneye gönderilmesi için cezaevi müdürünü aradığı, müdürün "*Yetkim yok*" diyerek, savcıdan emir gelmedikçe bunu yapamayacağını söylediği, Menderes'in *"Emir gelecek, siz yapın*" dediği ve talimatın bir saat sonra ulaştırıldığı ifade edilmektedir. Samet Ağaoğlu Menderes'in bu telefonu ettiği sırada yanında İsmet İnönü'nün bulunmuş olabileceğinden bahsetmektedir (Ağaoğlu, 2003:134). Nihat Erim ve Sefa Kılıçoğlu da hakaretten mahkûm olmalarına rağmen, hüküm Yargıtay'da

[15] **Tercüman**, 31 Mayıs 1960.

kesinleşmeden önce Menderes'in davadan vazgeçmesiyle cezadan kurtulmuşlardır. Basında yer alan haberlerin gerçeği yansıtmadığının anlaşılması ise yaklaşık 40-50 yıl sonra mümkün olabilmiştir.

27 Mayıs'a giden süreçte, basın aracılığıyla toplumda Başbakan Adnan Menderes'in diktatör olduğu algısının yayılması ve kabul ettirilmesine ilişkin kamusal senaryolar ve manipülasyon stratejileri bakımından dört örnek olayı inceleyebiliriz.

3.3. Darbeye Zemin Hazırlayan Dört Örnek Olay ve Basın

Basının tutumu ile birlikte toplumsal gerginlik de 1960 yılına gelindiğinde hayli tırmanmıştır. İnönü'nün "Büyük taarruz" olarak ifade ettiği Ege gezisi ile başlayan gerginlik, Adana'da DP ve CHP'lilerin kavga etmesi ve 10 kişinin yaralanması ile ivme kazanmış, gazetecilerin daha fazla tutuklanması, üniversitelerde öğrenci eylemlerinin sayısının artması ile doruk noktaya ulaşmıştır. İnönü'nün yaşanan olaylara ilişkin Meclis'te yaptığı bir değerlendirmede, "*Şartlar mecbur ettiğinde ihtilâl milletlerin meşru hakkıdır*" dediği, 27 Nisan'da gerçekleşen öğrenci gösterilerinde polisin tavrına tepki göstererek, "*Böyle giderse sizi ben bile kurtaramam*" sözleriyle DP iktidarını uyardığı çeşitli kaynaklar tarafından aktarılmaktadır. 28 Nisan'da İstanbul Üniversitesi'nde başlayan öğrenci olaylarında, öğrencilere müdahale etmek üzere üniversiteye gelen subay ve askerlerin de öğrencilere katılması, hükümete karşı üniversite ve ordunun birlikte hareket edeceğine dair bir işaret olmuştur. Bu süreçte basında yer alan haberlerle, kamusal senaryolardan bunalımı yaygınlaştırma, gündem belirleme, normalleştirme gibi söylemler uygulanarak, yaşananlardan sonra gelecek bir askeri darbeye zemin hazırlanmış, haberlerde manipülasyon yoluyla darbeye bireysel ve toplumsal rıza üretilmiştir. Basının bu süreçte oynadığı role ilişkin birkaç çarpıcı örnek bulunmaktadır.

3.3.1. Zile'de olmayan basının haberi

18 Ekim 1958 günü yayınlanan gazetelerde, 17 Ekim'de Zile'yi ziyaret eden İsmet İnönü'yü karşılamaya gelenlere, müdahale edilirken gaz bombası ve cop kullanıldığı, havaya ateş edildiği, İnönü ve bazı milletvekillerinin itfaiyenin hortumla sıktığı sularla ıslandığı, haberleri yer almıştır. Ulus gazetesinin 18 Ekim 1958 tarihli nüshası, "*Zile'de İnönü'yü karşılayan yurttaşlar bomba ve silahlarla dağıtılmak istendi*"

manşetiyle çıkmıştır[16]. Cumhuriyet gazetesi, 18 Ekim 1958'de *"Zile'de dün müessif hadiseler oldu"* manşetinin altında, "*Polis ile jandarma, İnönü'yü karşılayan kalabalığı dağıtmak için göz yaşartıcı bombalar attı, cop ve dipçik kullandı, havaya ateş edildi, karışıklık 15 dakika sürdü"* spotuyla Zile'de yaşananları aktarmıştır[17]. Ertesi gün (19 Ekim 1958) Ulus gazetesinin birinci sayfasından büyük ve kalın puntolarla verilen *"İnönü: Biz, bir ihtilâl ve inkılâp rejiminden geldik"* başlıklı haber[18] birkaç yıl sonra olacakların adeta habercisidir.

Zile'de çıkan hadiselere ilişkin yazılan haberlerin aslında yalan olduğunu, bir gazetecinin dışında aslında Zile'ye giden başka gazeteci olmadığını, gazetelerin Zile'ye giden o tek gazetecinin düzmece haberini yayınladığını Güngör Yerdeş anılarında şu ifadelerle anlatmaktadır (Yerdeş, 2006: 38 - 40):

> *"Tokat'tan vakitlice çıkılacak, Zile'ye gidilecek ve akşam da yine dönülecekti. İtibarlı ağabeyimiz dedi ki:*
> *-Siz oturun oturduğunuz yerde, ben takip eder, gelir yazar ve sizlere veririm… Bir o gidip geldi Zile'ye. Daktilosunun taktığı sayfaların arasına kopya kâğıtlarını yerleştirip, galiba iki A4'ü dolduracak tespitleri önümüze koyarak, buyurun, geçin gazetelerinize demişti… Eh, vasıta yok veya son derece kısıtlı, bir de aklı eren ve kendini o şekilde inandırmış kıdemli ve üstelik en önde bir meslektaşımız, sizler zahmet buyurmayın, ben dönünce yazarım dediyse, ne vardı ki bunda… Ne mi vardı ki onda… Çok şey olduğunu sonradan duyup anladık… Gazetelerimize geçtiğimiz haberlerde Tokat ahalisinin tamamının bizlerden duyup önceden öğrendikleri Zile'de neler olmamıştı, neler. Paşanın üstüne arazözlerle sular mı sıkılmamıştı, arabaların lastikleri mi kesilmemişti, kafa ve gözler mi yarılmamıştı…*
>
> *Zile için kendisine güvenip bel bağladığımız yakın çevre gazeteci ağabeyimiz kolumuzu kanadımızı kırmıştı. Sonradan öğrendiğimize göre öyle hortum mortum da pek kesilmemişti. Demokrat Parti'yi böylesine karalayıp gözden düşürmek, yazık günah ve ayıp değil miydi? Etraf böyle diyordu. Yani İsmet Paşa, pek paşa paşa da gidip gelmemişti Zile'ye ama, elimize tutuşturulan çoğaltılmış sözde haber neyin nesiydi…"*

Burada gazetelerin habere yaklaşımı ve sunumu, literatürde belirtildiği üzere, kamusal senaryolarda yer alan gündemi yönlendirmenin tipik bir örneğini oluşturmaktadır. Ayrıca, bilginin çarpık olarak iletilmesi modeli üzerinden medya manipülasyonu yapılırken, Kurtuluş Savaşı'nın komutanları arasında bulunan, Cumhuriyet'in kuruluşunda önemli bir rol oynayan İsmet İnönü üzerinden de,

[16] **Ulus Gazetesi**, 18 Ekim 1958.
[17] **Cumhuriyet Gazetesi**, 18 Ekim 1958.
[18] **Ulus Gazetesi**, 19 Ekim 1958.

Chomsky'nin medya manipülasyonunun stratejileri arasında saydığı, yansımadan çok duygusal tarafı kullanma yöntemi uygulanmıştır.

3.3.2 Afyon Emirdağ'da yeşil bayrak açıldığı iddiası

Adnan Menderes'in 19 Ekim 1958'de Afyon'un Emirdağ ilçesi ziyareti sırasında Nurcuların yeşil bayrak açtığı iddiası da dönemin gazetelerinde yer almıştır. Vatan gazetesi 20 Ekim 1958 tarihinde Menderes'in Emirdağ ziyaretine ilişkin haberi, "*Menderes dün yeşil bayrakla karşılandı*" başlığı ile manşetten verirken, haberin spotunda, *"Saidi Nursinin oturduğu Emirdağ'da bir minareden Başbakanı karşılamak için tuğralı bayrak çekildi*" ifadesi kullanılmaktadır. Akşam gazetesinin 20 Ekim 1958 tarihli nüshasında "*Menderes: "Anarşist hareketleri paydos diyeceğiz" dedi*" başlığı ile manşetten verilen haberin spotunda, "*Emirdağ'da Başbakan Saidi Nursîyi selâmladı. Hasan Hüseyin adında bir köylü oğlunu kurban etmek istedi*" ifadesi yer almaktadır. "Bu haber hakkında ise Güngör Yerdeş şunları anlatmaktadır (Yerdeş, 2006: 52-54):

> "*İçimizden yine bir ağabeyimiz 'Ben hepinizin adına takip eder, sizlere de yazarım' deyince sanki dünyalar genç meslektaşların oldu. Ankara - Afyon arasını bir toz yumağı halinde tamamlayan gazetecileri, tali köy ve kasaba yollarında kim bilir neler bekliyordu! Cumhuriyet'in kıdemli Ankara muhabirinin bu teklifi hepimizi memnun ve mesut kılmıştı…Evet, Emirdağ ve diğer yerlerdeki karşılamalarda neler olmuştu… Neler mi olmuştu? Kıdemli ağabeyimize göre neler olmamıştı ki… Laik bir memleketin gazetecilerine Başbakanın tekbirli, tespihli, Arapça yazılı bayraklar açılarak, develer, mandalar kurban edilip, sureler okunarak karşılama yapıldığını söylerseniz, üstelik o gazeteciler muhalefetin borazancılığını da yapıyorlarsa, o habere dört elle nasıl sarılmazlar…Cumhuriyet muhabiri ağabeyimizin elindeki çoğaltılmışları âdeta kapıştık ve sırası gelen geçti İstanbul'a…Ankara dönüşü masamda bir not buldum. Emniyet Genel Müdürü Kemal Aygün beni aramıştı ve hemen makamına gelmemi istiyordu…Beni makama aldıklarında rahmetli Kemal Aygün'ün arkası dönüktü. 'Gel Güngör evladım, otur şöyle' dedi…Heyecan ve korkudan titrediğimi itiraf edeyim…'Ne imiş bu yeşil bayraklar, nerede kimler tekbir getirmiş?' diye pek sakin, pek babacan bir şekilde sordu… Ben susmaya devam ettim, o hep konuştu:*
> *-Böyle bir şeyin katresi olmamıştır. Biliyorum, sizler Afyon'da kaldınız, sizin adınıza malûm arkadaşınız takip etti ve hepinizi kandırıp maalesef âlet etti…Senden bundan sonraki hadiseler için bir isteğim var. Görmediğine, duymadığına inanma…Özeti böyle idi rahmetli Kemal Aygün'ün sözlerinin. Sonra zile basıp ne içmek istediğimi sordu, teşekkür ettim, 'peki' dedi ve 'sözlerimi lütfen unutma' tembihi'yle elimi sıkarak beni yolladı… İlk intibaım şuydu: Kurtulmuştum… Ben sanıyordum ki bağırıp çağıracak, 'atın şunu*

içeriye' diye polisleri odasına dolduracak filan…Hep kandırılacak mıydık? Bu soruyu şimdi bile soruyorum. İyi niyet ve güven hissi, insanları bundan sonra da sıkıntıya sokacak mıydı?"

Bu örnek olayda, yine bilginin çarpık olarak iletilmesi ile yapılan medya manipülasyonu tespit edilmektedir. Schiller'in modellemesinde açıkladığı değişmeyen insan tabiatı stratejisine göre, insanın değişimine inanılmamaktadır, manipülasyonu üretenler, kişilerin isteklerinin, inançlarının ve taleplerinin değişmeyeceği algısını oluşturarak, sosyo-ekonomik gelişmeler ne olursa olsun insanın doğası gereği aynı kalacağı izlenimi verirler. Burada düzen fikri devreye girmekte, "Emirdağ'da Menderes'i yeşil bayrakla" karşılayanların şeriat taleplerinin değişmediği, düzenin korunması fikri enjekte edilerek manipülasyon yapılmaktadır. Kamusal senaryolar açısından ele alındığında ise, gündemi yönlendirme ve irtica tehdidi pompalanarak bunalımı yaygınlaştırma söylemi aracılığıyla algı yönetimi yapıldığı görülmektedir.

3.3.3. Uşak'ta İnönü'ye bardak atılması olayı

İsmet İnönü 29 Nisan 1959'da partililer, 48 milletvekili ve büyük bir gazeteci topluluğu eşliğinde Menderes Hükümeti'ne karşı kendi ifadesiyle "*Büyük Taaruz*"u Uşak'tan başlatmıştır. Cumhuriyet gazetesi 30 Nisan 1959'da "*İnönü'nün Ege gezisi dün hadiseli başladı*" manşeti ile çıkmış, İnönü'yü uğurlamak için Ankara garına gelen halk tezahürat yapınca polisin müdahale ettiği, tren Eskişehir'den geçerken polisin gar kapılarını tutarak halkın İnönü'yü karşılamasına mani olduğu aktarılmıştır[19]. Cumhuriyet'in 1 Mayıs 1959 tarihli nüshasının manşetinde ise *"Uşakta dün müessif hâdiseler oldu*" ifadesi yer almakta, altında verilen spotta ise "*CHP'liler şehre girerlerken bir Demokrat Partilinin savurduğu bardak İnönü'nün hemen yanındaki bir gazeteciye isabet etti*"[20] denilmektedir. Bardak atılma olayının ardından da İnönü Uşak'tan ayrılırken atılan taşın İnönü'nün başına isabet ettiği ve başından yaralandığı iddia edilmiştir.

Bu haberler, DP'nin dikta rejimi hevesinde olduğunun, otoriterleştiğinin bir kanıtı olarak sunulmuştur. Güngör Yerdeş, yıllar sonra bu olayın aslını anlatırken, olayın İnönü ile birlikte gezide bulunan bir gazetecinin tren garında bulunan karşıt

[19] **Cumhuriyet Gazetesi**, 30 Nisan 1959.
[20] **Cumhuriyet Gazetesi**, 1 Mayıs 1959.

görüşlülere eliyle yaptığı provoke edici işaret üzerine yaşandığını açıklamıştır. Yerdeş şunları ifade etmiştir (Yerdeş, 2006:24-27):

> "*Tren yavaş yavaş hızlanıyor. Paşanın bulunduğu koridordayız. Pencerelerin camını indirip âdeta üst üste yığılmış şekilde* perondaki Demo*krat Partilileri seyrediyoruz. İçimizden biri sağını solunu dirsekleyip bir pencereyi aniden kaplıyor ve sol elinin avcunu açıp uzatarak, sağ elinin başp armağını işaret parmağı ile yüzük parmağının arasından geçirip tokmak şeklinde uzattığı sağ bileğini o sol avcunun içine yerleştirip sıkarak seyretmekte olan Demokratlara 'Naaa!' diye bağırıp başlıyor sallamaya… Aman yarabbi, ne için bu çılgınlık… Bu işareti, terk etmekte olduğumuz perondaki Demokratlara yapıyor. CHP'liler ise, uzaklaşan treni alkışlayarak Paşalarına bağlılıklarını göstermekteler. Ama bizim arkadaşımızın maksadı ne? Bizimki ne için yapıyor bunu? Ve işte bundan sonra başlıyor taşlama… Gelelim bizim çılgın meslektaşımıza…Hayatı komplolar üzerine kurulmuştur desem yalan* olmayacak. *Aldırmıyormuş gibi görünüp, inceden inceye araştırıp provokasyonunu öyle hazırlayan bir hadise yaratıcısı… Paşayı uğurlamaya gelen CHP'liler bizim meslektaşı trene bindirmeden önce âdeta öpücük yağmuruna tutmuşlardı. Sırtını sıvazlayıp kucaklayarak âdeta teşekkür ediyorlardı. DP'liler de o sırada sadece homurdanıyorlardı diyebilirim."*

DP Hükümeti'nin aleyhine yayınları sebebiyle tutuklanan ve cezaevinde İnönü'nün ziyaret ettiği gazeteci Cüneyt Arcayürek yıllar sonra o günleri, "*Evet, Menderes, rejimi çığrından çıkaran çeşitli yöntemler uygulamıştı. Ama, Menderes'in bu çılgınlıklarına karşı, genelde İsmet Paşa muhalefetinin de kışkırtıcı bir rolü zaman zaman üstlendiği de gerçekti. Muhalefetin içinde küçük de olsa görev yapmış olanlar, biz, çılgınlıklara karşı kışkırtmaların da tezgâhlandığını görmüştük.* (Arcayürek, 1984:241) " sözleriyle anlatmaktadır.

Bu olayda da gazetecinin bizzat kendisinin haberin oluşumunu sağlayarak kamusal senaryolar bakımından gündemi yönlendirme söyleminden ve yine tarihi bir şahsiyetin başına atılan taş ile yaralanması vakası ile bunalımı yaygınlaştırma söyleminden yararlanılmıştır. Böylelikle, Menderes Hükümeti'nin otoriter bir yönetim sergilediği, muhaliflerine baskı yaptığı gibi yönetime ilişkin olumsuz algı inşa sürecinin gerçekleştiği söylenebilir. Ayrıca, bilginin çarpıtılması ile yine tarihi bir şahsiyetin taşlandığı fikri oluşturularak Chomsky'nin yansımadan çok duygusal tarafı kullanma yöntemi ile manipülasyon yapılmaktadır.

3.3.4. İstanbul Üniversitesi öğrenci olayları

İstanbul Üniversitesi'nde 28-29 Nisan 1960'da yaşananlar tarihi bir manipülasyon örneği niteliği taşımaktadır. İktidarın yayın yasağı koyması üzerine, örneğine çok az rastlanabilecek bir manipülasyon stratejisi izlenirken, kamusal senaryonun bunalımı yaygınlaştırma söyleminde değindiğimiz, Baudrillard'ın (1999:97) haberleşmenin denetlenmesinden değil, fazlalaşmasından çare umulması gerektiği tezi doğrulanmıştır.

Olaylarda yüzlerce öğrencinin öldüğü, cesetlerinin Et Balık Kurumu'nda kıyma makinelerinden geçirilerek hayvan yemi haline getirildiği, bazılarının asfalt yollar boyunca gömüldüğü, yaralıların bilinmeyen yerlerde hapsedilerek ölüme terkedildiği haberleri bütün yurda yayılmıştır.[21] Bu haberler, darbenin ardından Milli Birlik Komitesi'nin kendisinden haber alınamayan öğrencilerin ailelerinin müracaat etmelerine ilişkin çağrısı üzerine hiçbir müracaat gelmemesiyle aydınlığa kavuşmuştur.[22] Oysa, Rektör Sıddık Sami Onar, başkanlığını Doç. Dr. Kemal Oğuzman'ın yaptığı DP'nin şehit ettiği gençleri araştırma komisyonu dahi kurmuştur.

Gösteriler sırasında Turan Emeksiz isimli öğrenci seken bir kurşunun başına isabet etmesi sonucu hayatını kaybetmiştir. Nedim Özpulat isimli öğrenci ise askerlerin öğrencileri destek vermesinin coşkusuyla tırmanmaya çalıştığı hareket halindeki bir tankın paletlerinin altında kalması sebebiyle hayatını kaybetmiştir. Teğmen Ali İhsan Kalmaz ve Harbiye öğrencisi Gültekin Sökmen 27 Mayıs sabahı yanlışlıkla askerlerin vurması, 13 yaşındaki Ersan Özey isimli çocuğun da babası Dündar Özey'in 27 Mayıs'ı Ankara'da tur atarak kutladığı sırada dur emrine uymaması sebebiyle arabasına açılan ateşin ona isabet etmesi üzerine hayatlarını kaybetmişlerdir.

Bu olay, basının kamusal senaryolar kullanarak algı inşasını nasıl gerçekleştirdiğine ilişkin çarpıcı örnekleri içinde barındırmaktadır. Gündem tamamen İstanbul Üniversitesi'ndeki olaylara yönlendirilmiş, belirsizlik yaratılarak, karmaşıklık artırılarak bunalım yaygınlaştırılmıştır. Keane bunalımın

---

[21] O gün üniversitede yaşanan olaylar için bkz. Ord. Prof. Dr. Ali Fuad Başgil, **27 Mayıs İhtilali ve Sebepleri**, çev. Cemal Aydın, İstanbul: Yağmur Yayınları, 2011.

[22] MBK Bürosu'nca hazırlanan, **Yassıada Broşürü: Ekim-1960**, İstanbul: T.C Milli Birlik Komitesi İrtibat Bürosu, 1960, http://menadoc.bibliothek.uni-halle.de/landau/content/titleinfo/208980 Erişim Tarihi: 20.08.2017

yaygınlaştırılmasını, "*Yurttaşlar arasındaki bunalım duygusunu kolektifleştirerek ve bunalımın tedavisi için sıkı önemler alınması gerektiği yolundaki resmi iddiaları yayarak, örtük bunalımın açık bunalım haline dönüştürülmesinin basın aracılığıyla yapılması* (Keane, 1999:100)" ifadesiyle açıklamaktadır. İstanbul Üniversitesi'ndeki olaylara ilişkin yapılan haberlerde, Keane'nin açıklamasında yer alan bütün unsurlara rastlanmaktadır. Bilginin çarpıtılması ile yapılan manipülasyona da bu olay bir örnek oluşturmaktadır.

3.4. 27 Mayıs'ta Ulusal Basın

27 Mayıs darbesinin gerçekleşmesinin ardından basın, darbeyi meşrulaştırmak üzere bir yayın politikası izlemiş, tutuklanan DP'liler gerçek dışı iddialarla henüz yargılanmamış olsalar da suçlu ilan edilmişlerdir. Akis Dergisi'nin 30 Mayıs 1960 tarihli Menderes'in üzerine çarpı işareti konulmuş fotoğrafı ile birlikte "*Adnan Menderes Sabık Başbakan*" kapağı dönemin simgesi olmuştur. Basında yer alan haberlerden bazıları şöyledir:

Tercüman Gazetesi (2 Haziran 1960): "*Partizan valiler birer birer tevkif ediliyor. Ethem Yetkiner'in bankada 1 buçuk milyon lirası olduğu tespit edildi; Sarol otomobil kaçakçılığı ile meşgulmüş.*"

Milliyet Gazetesi (13 Temmuz 1960): "*Sabık Cumhurbaşkanı 1500 Harbiyelinin imhasında hiç mahzur olmadığını söylemiş.*"

Tercüman Gazetesi (31 Mayıs 1960): "*Şehitleri tespit için komisyon kuruldu. Üniversitelileri öldürdükten sonra meçhul yerlere gömen polisler sorguya çekiliyor. Dikilecek abidenin istismar edilmemesi istendi.*"

Akşam Gazetesi (12 Temmuz 1960): "*K. Aygün, belediye tahvillerini kırdırıp kendi hesabına toplamış. Bekçi aidatlarının da yenildiği anlaşılıyor.*"

Milliyet Gazetesi (13 Temmuz 1960): "*Menderes 10 yılda 480 bin lira maaş ve tazminat almış. Sabık Başbakanın 1954 ve 1957 seçimlerinde yaptığı propaganda gezileri için de yolluk aldığı tespit edildi.*"

Akşam Gazetesi (27 Eylül 1960): "*Bayar kahve ithali işinde de ortakmış*."

Bu haber örneklerinde, kamusal senaryolardan normalleştirme söylemi, gündemi yönlendirme söylemi, siyasal konuların kitle iletişim araçları tarafından sınırlandırılması ile siyasetin alt yapısını oluşturmasını içeren siyasetsizleştirme

söylemi, bilginin kontrolü ile rızanın oluşturulmasını hedefleyen bilgisizleştirme söylemi, basın aracılığıyla insanların sızlanmadan öteye geçmeyen bireyler haline getirilmesini öngören sivil itaatsizliği kırma söyleminin kullanıldığı görülmektedir.

Ayrıca söz konusu haberler, bilginin çarpık olarak iletilmesi ile yapılan manipülasyonun da bir örneğini oluşturmaktadır. Chomsky'nin medya manipülasyonunun on stratejisi arasında yer alan, dikkat dağıtma (siyasal değişim, yani hükümet darbesinden dikkatin dağıtılması), sorun yarat, çözüm sun (Bir sorun çıkarılması, tepki oluşturulması ve çözüm olarak darbenin sunulması), erteleme (kabul edilemeyecek bir kararı sancılı ve gerekli olarak sunma), toplumu cahil ve sıradan tutma, kendini suçlamayı güçlendirme (kişilerin talihsizliği, zekâsı, yetenek ve çabaları yönünden başarısızlığı için kendini suçlamasına yol açılması) stratejilerinin kullanıldığı görülmektedir.

3.4.1. Uluslararası basın kuruluşları ve 27 Mayıs

27 Mayıs'ın ardından yapılan Yassıada Duruşmaları'nın sonunda Yüksek Adalet Divanı tarafından Başbakan Adnan Menderes, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan hakkında idam kararı verilmiş ve idam kararlarının infazı gerçekleştirilmiştir.[23] Gerekçeli Karar yıllarca açıklanmamış, açıklandığında ise uluslararası medyada yer alan haberlerin delil olarak sunulduğu ortaya çıkmıştır. Türk basınında Menderes'in diktatör olduğu ve DP'nin otoriterleştiği yönündeki haberler uluslararası medyada da etkili olmuştur. Menderes, Yassıada Duruşmaları'nda Burhan Apaydın ile birlikte avukatlığını yapan Talat Asal'dan kendisinin diktatör olmadığını savunmasını istemiştir. Talat Asal, Menderes'in bu isteğini, "*Menderes, 'Benim diktatör olmadığımı, dikta rejimine gitmek istemediğimi savunun' demişti. Bu suretle savunmamın esaslarının tespit etmiş oluyordu. Ben de onu yaptım…Yapacağımız savunmalarda, hiçbir siyasi ve gayri siyasi şahıslara atıfta bulunulmaması hususuna dikkat etmemizi arzu etmişti. Bu, siyasi vefanın müstesna örneğidir. En büyük arzusu 10 yıllık iktidar dönemindeki sosyal ve ekonomik icraatın tüm ayrıntılarıyla sergilenmesiydi* (Serpil Seda Şimşek, Kişisel görüşme, Ankara 2011)." sözleriyle aktarmıştır. Gerekçeli kararda, delil olarak sunulan, dış kaynaklı

[23] Zorlu ve Polatkan 16 Eylül 1961'de, Menderes 17 Eylül 1961'de idam edilmiştir.

Menderes'in diktatörlüğe yöneldiği, DP iktidarının otoriterleştiği ve hatta bu sebeplerden ötürü Türkiye'nin NATO üyeliğinin sona erdirilmesi gerektiğine ilişkin yazılar, haberler ve açıklamalardan bazı örnekler şunlardır:

Amerikalı Fulbright'ın sözleri

1960-1961 tarihli Yüksek Adalet Divanı Kararları'nda yer verilen delillerden ilki Amerika Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Fulbright'ın 1 Mayıs 1960'ta CBS Televizyonu'nda yaptığı, "*Bugünkü Türk hükümetinin diktatöryal tutumunu ilk defadır fark etmiş değilim*" diye başlayan şu cümleleridir:

> "*İktidara gelişlerinden pek az sonra gazeteleri kapatmaya başladılar…Kemal Atatürk yeni bir azimle Türkiye'yi yeniden yarattı. Ondan sonra gelenler çok akıllıca bir hareketle serbest seçimler yaparak muhalefetin iktidarı almasına müsaade ettiler. Bu büyük bir devlet adamlığıdır. Halbuki şimdi iktidar partisi başlanan teamül üzerine gideceği yerde muhalefeti hapse atmaktadır. Zannederim bu, gelişmenin zıddı bir tutumdur*."

Deliller arasındaki İtalyan gazete

Yüksek Adalet Divanı'nın kararlarında delil olarak İtalya'da yayımlanan II Corriere Della Sera gazetesinin 30 Nisan 1960 tarihli sayısındaki "*Türkiye'de dram*" başlıklı yazıda şunlar ifade edilmiştir:

> *"…Ve işte diğer bir demokratik kötü dönüş, Batista'dan Syngman Rhee'den sonra şimdi Menderes'in sırasıdır. Demokrasiden istibdada (despotizme) istihale (değişim) her zaman aynıdır. Hürriyet isteyerek ve vaat ederek iktidar fethedilir ve sonra iktidarı muhafaza etmek için hürriyet 'inkâr' edilir…"*

The Guardian'da yayımlanan mektup

Bir başka delil de İngiltere'de yayımlanan The Guardian gazetesi Yazıişleri Müdürlüğü'ne 18 Mayıs 1960'ta Rose Mary adlı bir Amerikalı'nın Teksas'tan gönderdiği mektuptur. Mektupta yer alan şu sözler dikkat çekicidir:

> "*Beyefendi, Türk Hükümeti'nin Türk vatandaşları aleyhindeki hareketlerini desteklememiz İngilizce konuşan bütün milletlerin hürriyet ananelerine ve Kuzey Atlantik Paktı Teşkilatı ile alakalı bütün milletlerin hürriyet ananelerine aykırıdır. İstanbul'da akdedilen NATO konferansına temsilcilerimizi göndermek suretiyle tamamen bu hareketi desteklemiş oluruz. Ve buna ilaveten Menderes Hükümeti tarafından Türk halkına yapılan zulmü NATO mefhumlarına uygun telakki ettiğimiz zannını vermekteyiz…*"

The Daily Telegraph'taki yorum

Yüksek Adalet Divanı'nın gerekçeli kararındaki bir diğer delil ise yine İngiltere'de yayımlanan 30 Nisan 1960 tarihli Daily Telegraph gazetesinin 26. sayfasında yer almaktadır. Burada şu görüşler dile getirilmektedir:

> *"Menderes Hükümeti'nin, parlamenter sistemin esasını teşkil eden muhalefet hürriyetini yok etmek yolunda çalıştığına aşağı yukarı şüphe kalmamıştır. Hakikatte Türkiye bir diktatörlüğü parlamenter bir sisteme çevirmenin delillerini dünyaya göstermiştir…"*

Uluslararası medyada yer alan ve idamların gerekçeli kararında kullanılan bu haber, yorum ve yazılar incelendiğinde, Türkiye'deki haber örnekleri ile açıklanmaya çalışan algı inşa sürecinin bir benzeri tespit edilmektedir. Başbakan Adnan Menderes'e yönelik diktatörlük iddiasının sistematik olarak işlenmesi ile manipülasyonun, iletilen bilginin ulaşılması hedeflenen görüşe veya duruma meşruiyet kazandırılarak sürekli olarak tekrarlanması ve dayatılması yöntemi uygulanmaktadır. Bu haber, yorum ve yazılarda, Schiller modellemesinde bulunan kişisel tercih ve bireyselcilik yöntemine (Schiller, 1993: 20) de rastlamaktayız. Buna göre, manipülasyonun uygulayıcıları, bireyselliği ön plana çıkararak kitleleri manipüle eder, "özgürlük" kavramını ele alarak kitleler üzerinde bireyselciliği aşılarlar.

Chomsky'nin medya manipülasyonunun 10 stratejisi bakımından incelendiğinde ise uluslararası medyadaki haberler, Chomsky'nin medya manipülasyonunun on stratejisi arasında yer alan, dikkat dağıtma (siyasal değişim, yani hükümet darbesinden dikkatin dağıtılması), sorun yarat, çözüm sun (Bir sorun çıkarılması, tepki oluşturulması ve çözüm olarak darbenin sunulması), erteleme (kabul edilemeyecek bir kararı sancılı ve gerekli olarak sunma), kendini suçlamayı güçlendirme (kişilerin talihsizliği, zekâsı, yetenek ve çabaları yönünden başarısızlığı için kendini suçlamasına yol açılması) stratejilerinin kullanıldığı görülmektedir.

Bu haber örneklerinde, kamusal senaryolardan normalleştirme söylemi, gündemi yönlendirme söylemi, siyasi konuların medya organları yoluyla sınırlandırılmasıyla siyasetin alt yapısını oluşturmasını içeren siyasetsizleştirme söylemi, bilginin kontrolü ile rızanın oluşturulmasını hedefleyen bilgisizleştirme

söylemi, basın aracılığıyla insanların sızlanmadan öteye geçmeyen bireyler haline getirilmesini öngören sivil itaatsizliği kırma söyleminin kullanıldığı görülmektedir.

3.5. 15 Temmuz Darbe Girişimine Giden Süreçte Basın

15 Temmuz darbe girişimine giden süreçte basının oynadığı rolü anlayabilmek için, 1960'lardan 2000'li yıllara uzanan dönemde medyada yaşanan değişimi ortaya koymak gerekmektedir.

Türkiye'de 1960-1980 arası dönem, siyasal düşünce akımlarının kutuplaştığı ve radikalleştiği bir dönemdir ve bu dönemde üç askeri müdahale yaşanmıştır. İlk askeri müdahale sonrası, 1960-1961 yılları arasında askeri yönetimin olduğu dönem, basın kuruluşları, gazeteciler ve içerikler üzerindeki baskılar devam etmiştir. 1961 Anayasası ile basına özgürlük tanındığı ileri sürülürken, bu özgürlük sadece darbeyi destekleyenleri özgür kılıyordu. Zira, 1960 darbesine muhalefet eden hiçbir yayın bu özgürlükten faydalanamıyordu, bu dönemde darbeyi eleştiren hiçbir makalenin gerek akademide gerek basında yer alması mümkün değildi.

Askerlerin hükümete muhtıra verdiği 12 Mart 1971 tarihinden sonra Türkiye yeniden bir ara rejime girmiştir. Bu dönemde çok sayıda aydın, gazeteci ve yazar tutuklanarak cezaevine konulmuştur. 13 Mayıs 1971'de garnizon komutanlarına bölgelerindeki her türlü basılı malzemeyi inceleyip sansür edebilme, matbaaları kapatma yetkisi veren olağanüstü hal yasası yürürlüğe girmiştir. 70'lerde giderek güçlenen burjuva sınıfı, sanayi kesimindeki etkinliğini finans sektörü ile desteklerken, gazeteler bu gücün siyasi pekiştiricisi olarak görülmüş ve pay edilmiştir (Adaklı, 2006:132). 1970'lerin başlıca İstanbul gazetelerini Hürriyet, Milliyet, Günaydın, Tercüman, Son Havadis, Cumhuriyet, Dünya, Yeni İstanbul, Güneş, Milli Gazete, Yeni Asya, Hergün, Ortadoğu, Bayrak, Yeni Ortam, Politika, Vatan, Aydınlık, Demokrat oluşturmuştur.

Bu dönemde, özellikle devrimci solun girişimleri ile ortaya konan Neo-Kemalizm tartışmalarının en önemli mecrası, Yön Dergisi olur. 1960 müdahalesi ile sola karşı örülen duvarda açılan delik ve Kemalizmin ulusal sol ve Marksist literatür çerçevesinde tartışılır hale gelmesi birçok kişide tepkiye ve kafa karışıklığına yol açsa da, başta Yön olmak üzere Devrim ve Türk Solu gibi dergiler, "milli demokratik

devrim" sloganı etrafından yeni bir yönelimi basın yoluyla Türk siyasal yaşamına sokmuştur. Bu yönelim, Türk siyasal yaşantısı adına 1971 muhtırasına giden süreçte de oldukça umutludur. Ancak tam tersine muhtıra bu solu tasfiye ederken, 1973 yılında sol giderek bölünür ve CHP bu bölünmüşlük açısından iktidar dahi olsa bir eleştiri nesnesi haline gelir. Bu eleştirilerin en büyük kaynağı ise Aydınlık gazetesi olur (Kılıçatan, 2010:59). 1970'li yılların sonunda ülkedeki iç kavgaların büyümesi, siyasal partiler arasında yaşanan gerginliklerin siyasal yaşamı durma noktasına getirmesi gibi nedenleri gerekçe gösteren Türk Silahlı Kuvvetleri, 12 Eylül 1980'de darbe yaparak yönetime el koymuştur.

12 Eylül askeri darbesi, dünyada hâkim olan yeni sağ projelerin Türkiye'deki egemen uzantılarının, 24 Ocak kararlarını yürürlüğe sokmak adına toplumsal muhalefeti ezmenin bir yöntemi olma işlevi görmüştür. 24 Ocak kararlarını, gönüllü bir şekilde topluma kabul ettirebilmek için basına düşen görevi iyi tahlil etmek gerekmektedir. Özal iktidarı ile birlikte yeni sağ projelerin, basını hem siyasi hem de yapısal olarak dönüştürmesine tanık olunur. Bu siyasi ve yapısal dönüşüm, basının artık geleneksel işlevlerini neredeyse tamamen yitirerek devlet ve sermayeden göreli de olsa var olan özerkliğini tamamen kaybetmesine yol açar (Adaklı, 2006:137). Adaklı'ya göre (2006), bu dönemde piyasayı paylaşan birkaç medya grubu, bağlı bulundukları sermaye grubunun çıkarları doğrultusunda yayım yapan yatay ve dikey olarak bütünleşmiş ticari kuruluşlar olma işlevini görürler.

12 Eylül döneminde basın, biçim ve içerik açısından askeri yönetimin mutlak denetimi altında kalmıştır. Askeri yönetimin verdiği direktiflere aykırı yayın yapan çok sayıda gazete ve dergi kapatılmış, gazeteci ve yazarlar tutuklanmış, çeşitli cezalara çarptırılmıştır. Bu gerekçelerle 1980 yılını Türk basınına ilişkin tartışmalarda bir milat olarak nitelendirmek mümkündür (Tılıç, 1998 :84). Bu yıllar, basındaki sermaye yapısının da dönüşüme uğradığı yıllar olarak öne çıkmaktadır. Bu dönemde, gazetecilerin sahibi olduğu gazeteler birer birer daha büyük sermaye sahiplerinin eline geçmiştir. Medyanın holdingleşmesi diye tanımlanabilecek 1980 öncesi dönem, kısa sürede yerini holdinglerin medyaya girişine ve yazılı-elektronik basınla bütünleşme dönemine bıraktı.

Sönmez (1996: 76-86), 1980'lerde büyük holdinglerin medyaya girmek istemelerinin sebeplerini şöyle sıralıyor: Dördüncü gücü paylaşma, siyasi çevrelerde güç sahibi olma, bu çevrelerden aldığı güçle diğer sektörlerdeki yatırımlarının etkinliğini devlet ihaleleri ve devlet bankalarından alınan kredilerle artırma, teşviklerden öncelik kapma, sahip oldukları basın işletmelerinde, diğer banka ve şirketlerinin reklamlarını kullanıp pazarlama faaliyetlerini artırma, gözde olan ve itibarın önemli olduğu finans sektöründe medyadan yararlanma.

Resmi bilançolar kar marjlarının medyada birçok sektöre göre düşük olduğunu göstermesine rağmen sermayedarların bu sektörü tercih etmesinin en önemli nedeni, kuşkusuz ki bu düşük karlı görünen şirketin grup içindeki diğer şirketlere sağladığı "dışsal faktörler"dir. Sırf medyanın sağladığı gücü elde tutmak için düşük kara katlanmak önemli bir neden. Bu, o grup için bir nevi savunma harcaması sayılabilir. Dolayısıyla 1980'lerde başlayıp 1990'larda devam eden medyadaki tekelleşme sürecinin kilometre taşları şöyle sıralanabilir (Uzun, 2008:50):

- Siyasi arenada medya desteğine talep
- Promosyonla büyüme
- Özel TV"ye geçiş
- 1988-1993 döneminde hızlı büyüme
- Dağıtımda, reklamda kartel anlaşmaları
- Anti-sendikal mutabakat.

Türk ekonomisi, 90"lı yıllarda iç borçtaki büyük artış, mali piyasalardaki sağlıksız yapı, yüksek enflasyon ortamının getirdiği belirsizlik ve güvensizlik ortamı, çoğu zaman ciddi sorun haline gelen cari açık ve diğer yapısal sorunlar sonucunda ekonomik krizlerle karşı karşıya kalmıştır. Bu yıllardaki ekonomik yapı, reel sektördeki firmaların ve bu bağlamda basın işletmelerinin davranışları üzerinde de etkili olmuştur.

Türk basın işletmeleri açısından 1990'larda iki önemli gelişme yaşanmıştır. İlki özel televizyonların yayına başlaması ve bir diğeri de basın sermayesinin finans sermayesiyle bütünleşmesidir. 1990 sonrası medyada çapraz tekelleşmenin yaygınlaştığı, Doğan ve Bilgin grupları gibi şirketlerin, gazete yanında televizyon

kanallarını ele geçirdiği ve giderek diğer sektörlere yayılarak banka ve benzeri kuruluşların sahibi olduğu bir dönemdir. Bu dönemde, büyük medya gruplarının dağıtım alanında da kartel oluşturduğu, reklam pastasına egemen olduğu gözlenmiştir. Doğan ve Bilgin gruplarının, 1996'da kurduğu ortak dağıtım şirketi Biryay, hem dağıtımın büyük bir kısmını organize etmiş hem de Bimaş adlı şirketleriyle reklam pazarını kontrol ederek, reklamların büyük payını kendi televizyonları olan Kanal D ve ATV'ye aktarabilmişlerdir. Yine bu dönemde, 212 sayılı yasa uygulanmamıştır ve sendikanın tasfiye edildiği görülmüştür (Özsever, 2004:117).

1990 öncesine kadar, Sabah ve Günaydın grupları bünyelerine sendika sokulmamıştır. Çalışanların sendikalaşmasına şiddetle karşı çıkmışlardır. Aydın Doğan, bu durumu haksız rekabet olarak görüp 1990 başlarında Cağaloğlu'nda noteri gazete binasına çağırmış ve sendikalı gazetecileri ve yazarları tek tek istifa ettirmiştir. Üretim sürecinin çeşitli aşamaları taşeron şirketlere ihale edilip sendikasızlaştırma bu yolla sürdürülmüştür. Örgütsüzlük patron hâkimiyetini pekiştirirken, özellikle işsizlik tehdidiyle çalışanlar sindirilmiştir (Sönmez, 2003:148)**.** Bu dönem aynı zamanda medyanın Babıali'den İkitelli'ye yeni bir kimlikle geçiş dönemi olmuştur.

Retorikte öngörüldüğünün aksine 1990'lı yılların sonunda dahi "istikrarlı yeni bir siyasal dengeye" kavuşulup bunalımın aşılmasının sağlanamaması, hem bunalımın yapısal olduğunu hem de hegemonya çabasının tutmadığını gösteriyor. Ancak, tüm bunalım koşullarına karşın yeni bir hegemonyaya yönelik gelişmelerin de yeşermemesi -baskıcı uygulamaların etkisini de unutmaksızın- belirli bir "ideolojik başarı"yı işaret ediyor. İşte bu başarıda Türkiye'nin medya ortamındaki gelişmelerin rolünü bulmamak olanaksızdır. Esasen, Türkiye'de kitle iletişiminin gelişimi neredeyse her zaman simgesel meşruiyet gereksinimlerinin ağır bastığı ortam ve dönemlerde gerçekleşmiştir (Kaya, 2007).

Ekonomideki küçülmenin yüzde 10'u geçtiği ve tarihin en derin ekonomik krizinin yaşandığı 2001'de, medya da etkilenmiştir. Finans ayağı da olan bazı medya patronlarından, krizde bankaları zor duruma düşüp Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devredilenlerin medya etkinlikleri de ya zayıflamış ya da tamamen kaybolmuştur. Yine bu dönemde krizde daralan iç piyasayla birlikte reklam harcamalarında büyük düşüşler yaşanmış ve bu durum sektörde küçülmeyi

beraberinde getirmiştir. Ülkenin en büyük iki medya grubunun ortak dağıtım şirketi Yaysat, Bilgin Grubu'nun Etibank olayı sonrası güç kaybetmesi üzerine Doğan Grubu'nun etkisi altına girmiştir. Ekim 2002'de Bilgin Grubu, Çukurova Grubu ve Cumhuriyet gazetesi, birlikte Birleşik Basın Dağıtımı (BBD) kurmuşlardır.

Yay-Sat (Doğan Grubu, İhlas Grubu): Hürriyet, Milliyet, Radikal, Vatan, Posta, Gözcü, Şok, Fanatik, Forum Diplomatik, Ekonomist, Forum, Tercüman, Türkiye, Evrensel, Milli Gazete, Vakit, Yeni Şafak, Ortadoğu, Dünya, Yeni Asya. Yay-Sat, böylece 34 günlük gazete ve 250 derginin dağıtımını sağlamış oluyordu.

BBD (Turgay Ciner, Dinç Bilgin ve Karamehmet Grupları): Sabah, Akşam, Takvim, Cumhuriyet, Fotomaç, Güneş. (Yeni Şafak Gazetesi, Kasım 2002'de BBD'ye katılmıştır.)

Medya Pazarlama (Uzan Grubu): Star, Hayat.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin 12 Haziran 2002 verilerine göre, Türkiye genelinde satışı yapılan 28 gazeteden 16'sı üç büyük yayın grubu bünyesindedir. Günlük gazete satışı üç milyon 250 bin civarındadır ve bunun yüzde 84'ü bu üç grup tarafından satılmaktadır (TBMM, 2002).

2001'de yaşanan ekonomik krizin ardından, Doğan Cephesi ve Anti-Doğan Cephesi şeklinde ciddi bir saflaşmanın oluştuğu öne sürülmektedir. Doğan Grubu'nun temsil ettiği sermaye yapısının genel ekonomik politikalarla ilgili bakış ve duruşunun farklı olduğu, kriz mağdurlarının da ayrı bir cephede yer aldığı ifade edilmiştir. Bu cepheleşmenin, 3 Kasım 2002 seçimleri sonrasında oluşan siyasal iktidarı etkilemeye çalışmıştır.

3.5.1. AK Parti Hükümetleri öncesinde Türk basınının sermaye yapısı

Bu noktada ekonomik krizin ardından Türkiye'de uzun yıllar sürecek AK Parti hükümetlerinin iktidara geldiği 3 Kasım 2002 seçimleri öncesinde Türk basının sermaye yapısını ortaya koymak gerekmektedir. Türkiye'de özellikle özel televizyon kanallarının mülkiyet durumuna bakıldığında birkaçı dışında hemen hepsinin ülkenin önde gelen sermaye gruplarının elinde olduğu görülmektedir. Gazeteler, televizyonlar ve bankalar aynı holding bünyesinde etkinlik göstermektedir. İşin tehlikeli yönü, çok

büyük paralar gerektiren medya alanının, çok fazla kurumsal geçmişi olmayan kuruluşlar arasında bir anda el değiştirmesidir. Büyük sermayenin bu alanda etkinlik göstermesi medyadaki mülkiyet yapısının her an değişikliğe uğraması sonucunu doğurmaktadır.

2000'li yıllarda medyada yer alan grupların yapıları ve yayın çizgilerine ilişkin değerlendirme yapmak gerekirse, durum şöyledir:

Doğan Medya Grubu

28 Şubat sürecinde yaptığı yayınlarla Refah-Yol Hükümeti'nin istifasında önemli rol oynayan Doğan Medya Grubu, 3 Kasım 2002'de seçimlerden zaferle çıkan AK Parti'nin Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan hakkında, 28 Şubat sürecinde attığı "Muhtar bile olamaz" manşetiyle hafızalarda yer etmiştir. Bu süreçte, asker bürokrasisi ile işbirliği yapan grubun, "irticai tehdit" olarak gördüğü İslâmi hassasiyeti olan kurum ve kuruluşlara karşı propaganda yaptığı gözlenmektedir. Grubun bu tutumu, özellikle AK Parti ve Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan karşıtı olarak konumlanmasını da beraberinde getirdi.

Doğan Grubu, otomotiv, sigortacılık, enerji, petro-kimya, bankacılık, sigortacılık, turizm, iplik sanayi, demir-çelik, spor kulübü işletmeciliği, reklamcılık ve medya sektörünün her alanında hizmet veren şirketlere sahiptir. Medya sektörüne 1979'da Milliyet'i alarak giren Aydın Doğan'ın kontrolündeki Doğan Grubu, 7 televizyonu, 4 özel radyo istasyonu, 9 günlük gazetesi, 28 periyodik dergisi ile 2000 yılında sektörün en büyük medya grubudur. Doğan Grubu, 2000 yılında Türk medya sektörünün yüzde 36'sını kontrol etmektedir. Grubun bu dönemde gazete reklam pazarındaki payı yüzde 62, dergi reklam pazarındaki payı ise yüzde 45'tir. Doğan Grubu gazetelerinin toplam tiraj içindeki payı ise Basın İlan Kurumu'nun 2000 yılı verilerine göre yüzde 39,5'tir. Grubun, periyodik dergi pazarındaki payı da yüzde 33'tür. Doğan Grubu, bu dönemde gazetecilik, basım, dağıtım, televizyon ve radyo yayıncılığı ile internet yayıncılığı gibi, bilgi üretim sürecinin tüm aşamalarını sağlayacak kuruluşları bünyesinde bulundurmaktadır.

Ekim 1999‟da Hürriyet Magazin Grubu (Hürgüç) ve Milliyet Magazin Grubu‟nun (AD Yayıncılık) birleşmesi ile kurulan Doğan-Burda-Rizzoli (DBR), Doğan Medya Grubu‟nun 25 tane haftalık ve aylık dergi çıkaran ortağıdır.

Tablo2 Doğan Grubu

DOĞAN GRUBU (Aydın Doğan)	
Medya Faaliyetleri	**Medya Dışı Faaliyetler**
• **Televizyon Kanalları: Ulusal TV'ler:** Kanal D-CNN Türk. • **Kablolu TV:** Bravo TV, Galaxy TV, Ultra Cable TV, Fun TV, Tempo TV. • **Yurtdışı Radyo TV Yayıncılığı:** Euro D. • **Radyolar:** Hür FM, Radyo Forex, Radyo D, Radyo Kulüp. • **Dergiler:** DBR Magazin Grubu, Doğan Egmont, Tempo, Burda, Bebek, Elle, Hey Girl, Amica, Ekonomist, Gösteri, PCNet, Elele vd. • **İnternet:** E-kolay, Tradec.net. • **Gazeteler:** Hürriyet, Milliyet, Turkish Daily News, Radikal, Posta, Finansal Forum, Gözcü, Asabi, Fanatik, Hafta Sonu, Fanatik Basket. • **ISP ve portals:** Doğan Online ve Dijital Yayıncılık. • **Basım:** Doğan Ofset, Doğan Print Center (DPC). • **Kitap Yayıncılığı:** Doğan Kitapçılık, Doğan Egmont. • **Yurtdışı Yayıncılık şirketi:** DMG International. • **Reklam ajansı:** BİMAŞ. • **Multimedya Mağazalar Zinciri:** D&R (Raks ortaklığıyla). • **Dağıtım Şirketi:** Yay – Sat ve BİRYAY. • **Televizyon Prodüksiyon:** Hürriyet TV Production, D Production. • **Haber Ajansı:** Doğan Haber Ajansı, MİL-HA.	Zigana Elektrik, İSEDAŞ, POAŞ (İş Bankası ile ortak), Türk Dış Ticaret Bankası (Dışbank), Doğan Otomobilcilik, Otokar, Yaratım Sağlık, Ray Sigortacılık, Ticaret Sigorta, Pen Turizm, Doğan Enerji, Hür İthalat, Hür-Ok., COATS İplik Sanayi, Anadolu Otomotiv, Ditaş Doğan, Çelik Halat, Ticaret Yat. Menk. Kıymet, Dış Ticaret Fakt., Doğan Finans Kiralama, Kıbrıs'ta off – shore bankası, Malta ve Hollanda'da bankası var. Gümüşhane Doğan Spor.

Kaynak: Gülseren Adaklı, "Yayıncılık Alanında Mülkiyet ve Kontrol", Medya Politikaları, D. Beybin Kejanlıoğlu, Sevilay Çelenk ve Gülseren Adaklı (Der.), Ankara: İmge Yayınevi, 2001, s.163-168

Tablo 3 Doğan Grubu Gazetelerinin 2000'de Toplam Tiraj İçindeki Yeri

2000 Yılı	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.
Doğan Grubu Gazetelerinin Toplam Tiraj İçindeki Yeri %	44	39	38	40	38	37	40	41	40	39	38	41

Kaynak: Basın İlan Kurumu – 2000 Yılı Gazete Tirajları Raporu

Doğan Yayın Holding, Hürriyet ve Milliyet haricindeki gazetelerini Simge ve Gerçek Grup isimleri altında birleştirmiştir. Posta, Gözcü, Asabi orta ve alt gelir gruplarına hitap ederken, Finansal Forum Gazetesi, ekonomi, iş dünyası, finans ve politikadaki gelişmeleri takip etmektedir. Turkish Daily News ilk ve tek İngilizce yayın yapan günlük gazetedir ve okuyucularının yüzde 60"ı Türkiye"de yaşayan yabancılardan oluşmaktadır. Bu dönemde gerçekleşen yabancı sermaye işbirliğine CNN Türk sahipliğinde, Doğan Grubu ve AOL Time Warner ortaklığı örnek olmuştur. Ultra TV ise Koç Grubu, Doğan Grubu ve Siemens ortaklığı ile kurulmuş kablolu televizyondur (Koçer, 2002: 65).

Şirketlerinin çoğu İstanbul Menkul Kıymetler Borsası"nda işlem gören Doğan Grubu, Dışbank, Ray Sigorta, Ticaret Sigorta gibi para piyasalarında etkili olabilecek kuruluşlara da sahiptir. Böylece bankacılık, sigortacılık, menkul kıymet yönetimi, off-shore bankacılığı gibi alanlarda etkili olmaktadır. Grubun ayrıca otomotiv sektöründe de şirketleri bulunmaktadır. 1990"lar ve 2000"li yılların başı, medya gücünü kullanarak ekonomide ayrıcalık elde etmenin sıkça yaşandığı bir dönemdir. Demirel ve Çiller hükümetleri dönemlerinde medyaya verilen teşvik ve kredilerden Hürriyet Gazetesi, Milliyet Gazetesi ve Hürriyet Ofset A.Ş. firmaları da sıkça yararlanmıştır. 2001 yılı sonunda televizyon kanallarında ve yazılı basında kriz yüzünden otobüs satışlarının nasıl azaldığı günlerce işlenmiştir. Bunun sonucunda hükümet bir karar

çıkartmış ve Ocak 2002‟ye kadar otomobil alımlarında vergi indirimine gitmiştir. Bu kararlar nasıl aldırılmış ve kimlerin işine yaramıştır? Bütün büyük medya devlerinin otomotiv sektöründe yatırımları bulunmaktadır. Hürriyet, Milliyet ve Radikal gazetelerinin 9-12 Şubat 2002 sayılarını incelediğimizde deprem konusunun ve buna bağlı deprem sigortasının köşe yazıları ve haberler ile sürekli gündemde tutulduğu görülmektedir. Grubun bünyesinde sigorta şirketlerinin bulunması tesadüf değildir (Koçer, 2002: 67)

Sabah Grubu

Sabah Grubu'nun hızlı büyümesinde de, medya sektöründeki en büyük rakibi Doğan Grubu‟nun olduğu gibi devletten aldığı düşük kredi ve teşviklerin önemli etkisi vardır. İşadamı Turgay Ciner, Dinç Bilgin'in kurduğu Sabah Gazetesi'nin (Sabah Yayıncılık, Birleşik Basın Dağıtım, atv, 1 Numara Yayıncılık ve Sabah Pazarlama'nın) yüzde 61 hissesini Ekim 2000'de satın almıştır.

Tablo 4 Sabah Grubu

SABAH GRUBU (Dinç Bilgin)	
Medya Faaliyetleri	**Medya Dışı Faaliyetler**
• **Televizyon:** Atv, Atv Avrupa, Kiss TV (Eski Adı Prima), NTV (Doğuş Grubu ile Ortak), Yeni TV (Bölgesel-İzmir). • **Radyo:** Kiss FM, Radyo Sport. • **Gazeteler:** Sabah,Takvim, Fotomaç, Yeni Asır. • **Dergiler:** 1 Numara-Hearst Yayıncılık A.Ş., Power, Sinema, Para, Aktüel, Otohaber, Esquire, Bazaar, Cosmopolitan, PC Magazin, Gezi, Gurme, House Beautiful. • **Basım Yayım:** Sabah - D'agostini, Sabah Kitapçılık, Binyıl Yayıncılık. • **Prodüksiyon:** Netpaas Network Reklam Film Yapım Yayın Medya Pazarlama A.Ş. (Türker İnanoğlu ile ortak). • **Telekomünikasyon ve İnternet:** Turkport, ZD - Net, A-tel (%50 Çukurova grubu ile ortak). **Diğer:** SATEL A.Ş. bünyesinde Studio 1, Sports İletişim, Avrupa Elektronik. • **Bilişim:** Atel. • **Dağıtım şirketleri:** Birleşik Basım Dağıtım ve BİRYAY, GAMEDA (Gazete Dergi Pazarlama). • **Reklam Ajansı:** BİMAŞ.	İnterbank, Etibank, Yapı Toko Bank-Rusya, Bank Kreis AG Almanya, İnter Overseas - İzlanda, İnter Capital - İzlanda, Çukurova Çelik, Halk Sigorta (Çukurova Holding'le ortak), Centron A.Ş., Secura Card vb.

Kaynak: Gülseren Adaklı, "Yayıncılık Alanında Mülkiyet ve Kontrol", Medya Politikaları, D. Beybin Kejanlıoğlu, Sevilay Çelenk ve Gülseren Adaklı (Der.), İmge Yayınevi, Ankara-2001, s.163-168

Uzan Grubu

Uzan Grubu'nun basın sektörüyle tanışması 1950'li yılların sonuna kadar uzanmaktadır. Kemal Uzan, Yeni İstanbul Gazetesi'ni Habip Edip Törehan'dan satın alarak basın sektörüne ilk adımını atmıştır. Ancak bu gazete daha sonra kapatılmıştır. Uzan Ailesi'nin medyaya tekrar dönüşü, 1990 Mayıs ayında yayına başlayan ilk özel televizyon olan Star1 TV ile olmuştur. 2002 yılında Uzan Grubu'nun enerji, demir-çelik, çimento, spor kulübü işletmeciliği, inşaat, bankacılık, sigorta ve medya sektörünün hemen tüm kollarında yatırımları bulunmaktadır. Uzan Grubu'nun büyümesi de, diğer büyük medya gruplarının olduğu gibi medya sektöründeki büyüme ile birlikte olmuştur. Örneğin Star1 Televizyonu ile medya sektörüne uzun bir aradan sonra tekrar giriş yapan Uzan Grubu, Çukurova Elektrik ve Kepez hisselerini 1993"te

satın aldı. 1998 yılında GSM şirketi Telsim"in lisans hakkını 25 yıllığına Ulaştırma Bakanlığı"ndan devraldı. Tablo 5'te görüldüğü gibi bu dönemde Uzan Grubu'nun 4 özel televizyon kanalı, 6 özel radyo istasyonu, 1 gazetesi, 1 haber ajansı, 1 tane GSM operatörlüğü bulunmaktadır.

Tablo 5 Uzan Grubu

UZAN GRUBU (Cem Uzan)	
Medya Faaliyetleri	**Medya Dışı Faaliyetler**
Televizyon: Star, Kral, Teleon, Kanal 6. **Dijital Paket:** Star1, Star2, Star3, Teleon, Galeri 1, Galeri2, Galeri3. **Radyo:** Süper FM, Metro FM, Kral FM, Radyo Blue, Joy FM, Lokum FM. **Gazete:** Star. **Haber Ajansı:** Ulusal Medya Haber Ajansı. **Telekomünikasyon ve İnternet:** Rumeli ve Telekom (RT-Net), Webbee, Telsim (GSM operatörü). **Diğer:** TV Prodüksiyon, Medya Pazarlama, Reklamcılık, Basım.	İmar Bankası, Adabank, Rumeli Bankası (Lefkoşa), Rumeli Sigorta, Rumeli Hayat Sigorta, Ulus Factoring, Çukurova Elektrik, Kepez Elektrik, Rumeli Elektrik, METAŞ (İzmir Metalurji San.), AYSAN, DEMAŞ Demir Mamulleri San. Limaş, Rumeli Çimento, Ladik Çimento, Şanlıurfa Çimento, Gaziantep Çimento, ÇESTAŞ, Eltem – Tek. A.Ş., Standart İnşaat, Yapı Ticaret, Tuncel Pamuk İplik, İstanbulspor A.Ş., Adanaspor A.Ş. ve diğerleri.

Kaynak: Gülseren Adaklı, "Yayıncılık Alanında Mülkiyet ve Kontrol", Medya Politikaları, D. Beybin Kejanlıoğlu, Sevilay Çelenk ve Gülseren Adaklı (Der.), İmge Yayınevi, Ankara-2001, s.163-168

Çukurova Grubu

Çukurova Grubu, inşaat başta olmak üzere demir-çelik, bankacılık, kimya, sigortacılık, pazarlama, taşımacılık, spor kulübü işletmeciliği ve Turkcell ile GSM operatörlüğüne girmiştir. Çukurova Grubu'nun bünyesinde 4 radyo, 9 günlük gazete ve dergi, 1 tane de dijital kanal mevcuttur. Çukurova Grubu'nun Sabah Grubu ile birçok kuruluşta ortaklıkları bulunmaktadır (atv, Atel, SATEL, Çukurova Çelik, Halk Sigorta). Kurumun birçok şirketi, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası"nda işlem görmektedir.

Tablo 6 Çukurova Grubu

ÇUKUROVA GRUBU (M.E. Karamehmet)	
Medya Faaliyetleri	**Medya Dışı Faaliyetler**
Televizyon: Show TV, Cine – 5, Playboy TV, Super Sport, Maxi TV, SATEL (Sabah Grubu ile ortaklık). **Radyo:** Alem FM, Show Radyo, Radyo Viva. **Gazete ve Dergiler:** **Akşam Yayın Grubu bünyesinde çıkarılan gazete ve dergiler:** Akşam, Güneş, Alem, Takip, Medyatör, Arabesk, Zümrüt, Platin, Amann. **Kitap Yayıncılığı:** Yapı Kredi Yayınları. **Dijital Yayıncılık:** Digiturk (Işık TV ile ortak). **Telekomünikasyon ve İnternet:** Turkcell (GSM operatörü), Kcell (Kazakistan), Azercell, Geocell (Ukrayna), Kktccell, KVK, A-tel (Yüzde 50 Medya Holding ortaklığı ile), Superonline, Verinet, Bilpa Hobim, Topaz, Show TV Net, Mobicom.	Bank Kreiss A.G., Banque De Commerce Et De Placements S.A., Pamukbank, Pamukbank Off-Shore (Kıbrıs'ta), Pamukbank Int. Services (İrlanda), Yapı ve Kredi Bankası, Yapı Kredi Moskow, YK Int. Financial Services (İrlanda), Yapı Kredi Bank (Almanya), Yapı Kredi Holding B.V. Hollanda), Yapı Kredi Yatırım Ortaklığı, Yapı-Toko Bank, Genel Yaşam Sigorta, Halk Sigorta, Genborsa, Agro - San Kimya Sanayi, Aue İmalat, Atkasan, BMC, Comag Continental Madencilik, Çukurova Çelik, Çukurova İnşaat Makineleri, Çukurova Kimya Endüstrisi, Çukurova Sanayi İşletmeleri, Cumitaş, Maysan Makine ve Yedek Parça, Noksel Çelik Boru, Kağıt ve Paket Malzemeleri, Auer Dayanıklı Tüketim Malzemeleri Pazarlama, Baytur İnşaat Taahhüt A.Ş., Baytur, Ompaş – Otomotiv Mamulleri Paz., Dersaadet Turistik İşletmeleri, Pegasus Hava Taşımacılığı, Akşam Denizcilik, Akşamüstü Denizcilik, İntercom Danışmanlık, Pamukspor Spor ve Turizm Hizmetleri, Preveze Beynelmilel Nakliyat vd.)

Kaynak: Gülseren Adaklı, "Yayıncılık Alanında Mülkiyet ve Kontrol", Medya Politikaları, D. Beybin Kejanlıoğlu, Sevilay Çelenk ve Gülseren Adaklı (Der.), İmge Yayınevi, Ankara-2001, s.163-168

Doğuş Grubu

Doğuş Grubu'nun da diğer büyük medya grupları gibi bankacılık sektöründen sigortacılığa, otomotivden gıdaya kadar çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren kuruluşları bulunmaktadır. Grubun yatırımları otomotiv ağırlıklıdır. Doğuş Grubu, 3 televizyon kanalının sahibi veya ortağıdır, ayrıca 6 dergisi ve 2 özel radyo istasyonu vardır. Doğuş Grubu'nun medya ile ilgili firmaları arasında çapraz ve yatay tekelleşme mevcuttur. Bu arada Sabah Grubu ve Doğan Grubu ile çeşitli ortaklıkları da bulunmaktadır. Doğuş Grubu'nun bazı firmaları, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem görmektedir.

Tablo 7 Doğuş Grubu

DOĞUŞ GRUBU (Ayhan Şahenk)	
Medya Faaliyetleri	**Medya Dışı Faaliyetler**
Televizyon: NTV, CNBCE-e, Kanal D (Yüzde 20'si Doğuş Grubu'nundur). **İnternet:** İxir, Zeplin, Doğuş İletişim, Sebit. **Dergi:** NTV Mag, F1 (Formula 1), Car, National Geographic, L'Officiel. Popüler Tarih. **Haber Portalı:** NTVMSNBC. **Radyo:** Radyo Eksen, NTV Radyo.	Ana Yatırım, Garanti Bankası, Osmanlı Bankası, Körfezbank, Garanti Hayat Sigorta, Garanti Leasing, Garanti Güvenlik, Garanti Portföy Yönetimi, UGBI (KKTC), Garanti Holding, Garanti Ödeme Sistemleri A.Ş., Garanti Sigorta, Doğuş Sigorta, Doğuş Motor, Doğuş Otomotiv, Doğuş Ağır Vasıta, Genoto, Genpar, Katalonya Oto, Yüce Auto, Garanti Teknoloji, DOC Finans, Aktif Leasing, United Garanti Bank International, Somtaş, Filiz Gıda San. A.Ş., Tansaş, Doğuş İnşaat, Datmar Tur, Hyatt Regency, Antalya Sheraton, Antur Tatil Köyü ve 5 adet marina, Marmara Grand Azur, Volkwagen, Seat, Audi, Scania, Saab, Porsche Distribütörlüğü, Gucci ve Armani Franchising Houston Enerji, Jeeves International.

Kaynak: Gülseren Adaklı, "Yayıncılık Alanında Mülkiyet ve Kontrol", Medya Politikaları, D. Beybin Kejanlıoğlu, Sevilay Çelenk ve Gülseren Adaklı (Der.), İmge Yayınevi, Ankara-2001, s.163-168

İhlas Grubu

İhlas Grubu bankacılık, sigortacılık, otomotiv, enerji dağıtımı, sağlık, pazarlama, taşımacılık, özel okul işletmeciliği, elektronik sanayi ve medya sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Bu grubun bünyesindeki medya şirketlerinde çapraz tekelleşme mevcuttur.

Tablo 8 İhlas Grubu

İHLAS HOLDİNG (Enver Ören)	
Medya Faaliyetleri	**Medya Dışı Faaliyetler**
Televizyon: TGRT. **Radyo:** TGRT FM. **Gazete:** Türkiye, Turkey, Textile Exports, Automotive Export. **Dergi:** PC World, Computer World, Game Pro., Hanımeli, Tekstil Teknik, İhlas Otosport, Türkiye Çocuk Dergisi vd. **Haber Ajansı:** İhlas Haber Ajansı (İHA) **Diğer:** Dergiler, dağıtım.	Yurtbank, Otomobilcilik A.Ş., International Hospital, Bursa Yalova Enerji Dağıtımı Ltd. Şti.,İhlas Ev Aletleri, İhlas Pazarlama, Kristal Sıvı İçecek, İhlas Fuarcılık, İhlas Gıda, Yay-Sat, İhlas Otomotiv, İhlas Dış Ticaret, İhlas Koleji, Marmara Evleri, İhlas Lisesi, İhlas İlköğretim Okulu, İhlas Kız Lisesi, Vizyon Sağlık Hizmetleri, Türkiye Hastanesi vd.

Kaynak: Gülseren Adaklı, "Yayıncılık Alanında Mülkiyet ve Kontrol", Medya Politikaları, D. Beybin Kejanlıoğlu, Sevilay Çelenk ve Gülseren Adaklı (Der.), İmge Yayınevi, Ankara-2001, s.163-168

3.5.2. Ekonomik kriz ve medyada TMSF dönemi

Medya gruplarının yapısı analiz edildiğinde görülmektedir ki medya gruplarının ortak şirketleri vardır. Bu şirketler bazen iletişim sektöründen, bazen iletişim sektörü dışından da olabilmektedir. Kasım 2000'de başlayan ekonomik kriz nedeniyle medyadaki mülkiyet yapısında büyük değişimler yaşanmıştır. Ekonomik kriz özellikle finans sektöründe yıkıcı olmuştur. 11 Temmuz 2001 itibariyle medya ortaklıkları da bulunan 11 banka, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devrolmuştur. Oluşan fiili duruma göre devlet, özel televizyon, gazete ve radyo kuruluşlarının büyük ortağı ya da doğrudan sahibi konumuna gelmiştir.

Sabah Grubu'nun bankası olan Etibank'ın devriyle birlikte Fon'un yönetimine geçen medya şirketleri şunlar: Medya Holding, 1 Numara Yayıncılık, atv Televizyonculuk, Birleşik Basın Dağıtım, Sabah Yayıncılık, Sabah Kitapçılık, Sabah Pazarlama, Sabah Haber Ajansı, Gelişim Yayıncılık, Kiss FM, Şık FM, Radio Sport.

Erol Aksoy'un eski patronu olduğu İktisat Bankası'nın TMSF'ye devriyle birlikte Fon'un yönetimine geçen medya şirketleri şunlar: Multikanal Pazarlama ve Dağıtım şirketi (Cine5, Palboy TV, Super Sport, Maxi TV), Viva TV, Gala TV,

Radyo 5, Mepaş Medya Pazarlama, İnteraktif Komünikasyon Sanayi, Show Basın (Marie Claire, Marie Claire Maison, OUI Mariage, Beyaz Butik, Voyager, Adres, Eksen Yayıncılık Pazarlama).

Diğer bankalar aracılığı ile Fon'a geçen medya şirketleri ise Mustafa Süzer'in bankası Kentbank'tan dolayı Kent TV, Kamuran Çörtük'ün Bayındırbank'ından dolayı BRT, Ceylan Holding'in sahibi olduğu Bank Kapital'den dolayı CTV, C Haber Ajansı[24].

Kasım 2002 seçimleri öncesi medyadaki sermaye yapısını hatırlatırken, bir parantez de "İslamcı" olarak tanımlanan basına açılmalıdır. Bu kategoride yer alan en büyük yayın grubu, Türkiye Gazetesi, TGRT ve İhlas Haber Ajansı ile İhlas Holding'e bağlı olan İhlas Yayın Grubu'dur. Her ne kadar İhlas Finans'a el konulmasıyla zor günler yaşasa da İhlas Grubu'nun medya şirketlerinin yönetimi TMSF yönetimine geçmemiştir. Yine aynı dönemde öne çıkan bir diğer yayın organı Kanal 7'dir. Kasım 2002 seçimlerinden önce Kanal 7, Saadet Partisi'nden ayrılıp AK Parti'yi kuran kadroların denetimine geçmiş, bunun üzerine de Saadet Partisi yanlıları TV 5'i kurmuşlardır.

Aynı dönemde Albayrak Grubu'na ait olan ve 28 Şubat sürecinde merkez medyadan dışlanan kimi ünlü yazarlara köşelerini açan Yeni Şafak Gazetesi ile o dönemde "Gülen Cemaati'nin diye tanımlanan, daha sonra FETÖ yayın organı olduğu için kapatılan Zaman Gazetesi de bu kategoride yer almaktaydı.

3.5.3. AK Parti'nin kuruluşunda ve iktidara gelişinde medya ile ilişkileri

3 Kasım 2002 Genel Seçimi ve 9 Mart 2003'te Siirt'te tekrarlanan seçimler, Türk siyasi hayatı için önemli bir dönemin başlangıcı olmuştur. Bu seçimlerle ilk kez, siyasi kimliğini "muhafazakâr demokrat" olarak tanımlayan bir parti olan AK Parti önemli bir çoğunlukla tek başına iktidara gelmiştir. Meclis'in uzun yıllardır ilk kez iki partiyle temsil ediliyor olması bir yana, Türk siyasetinde "sağ"da konumlandırılan partilerde var olduğu bilinen ancak toplumsal yaşamdaki muhafazakârlığın temsili olarak ortaya çıkan görüşlerin, siyasi platformda hangi uygulamaları içereceği de

[24] Hürriyet, **"Fon Medya Devi Oldu",** (11.07.2001)

merak konusudur. Gürel, AK Parti ile ilgili şu saptamaları yapmaktadır (Gürel, 2007: 204):

- Türkiye'de ilk kez 3 Kasım 2002 seçimleriyle, toplumsal platformda temsil edilen "muhafazakâr" kimlik, siyasi temsile dönüşmüştür.

- Recep Tayyip Erdoğan'ın karizmasının kaynağı, AK Parti'nin "çevre partisi" olarak gösterilmesine neden olmaktadır.

- Erdoğan, muhafazakâr demokrat kimlik üzerine konumlandırılmış lider imajıyla, Türk siyasetinde bugüne kadar "merkez sağ"da tanımlanan partilerin liderlerine benzetilmektedir.

- Ekonomik ve toplumsal sıkıntılarla karşı karşıya olan halk, 3 Kasım 2002 seçimlerinde, AK Parti"yi kurtarıcı parti, Recep Tayyip Erdoğan'ı ise kitleleri peşinden sürükleyen "kurtarıcı" olarak görmüştür.

- AK Parti, "muhafazakâr demokrat" olarak tanımlanan siyasi kimliğiyle Türk siyasetinde, daha önceleri "merkez sağ" olarak tanımlanmış partilere benzetilmektedir.

- AK Parti, siyasi görüş olarak, 3 Kasım 2002 seçimleri sonrasında tasfiye yaşayan "merkez sağda"ki partilerin yerine konumlandırılmaktadır.

- AK Parti, Türkiye'de, Kıta Avrupası'nda gelişen muhafazakârlıktan çok dünyadaki Yeni Muhafazakâr ekolün temsilcisi olarak ifade edilmektedir.

- AK Parti'nin siyasi kimliği belirlenirken, Türkiye'de ve dünyada yaşanan siyasi ve toplumsal olaylar, özellikle 28 Şubat sürecine vurgu yapılmaktadır.

3 Kasım 2002 seçimlerinin hemen ertesi günü Hürriyet, Sabah, Radikal ve Yeni Şafak gazetelerinin manşetlerinde benzer yorumlar içeren başlıklar yer almıştır. Hürriyet'in manşeti "Sosyal Patlama Sandıkta Oldu", Sabah'ın manşeti "Anadolu İhtilali", Yeni Şafak'ın manşet başlığı ise "Milletin Zaferi/Tarihi Tasfiye" olmuştur.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Meclis'te 59. Hükümet'in programındaki iletişim ve medya politikalarını şöyle açıklar:

-Özgür, bağımsız, çok sesli‟ bir yazılı ve görsel basın, demokratik rejimin önemli güvencelerinden biridir. Yazılı ve görsel basın sektöründe tekelleşme” ve kartelleşmenin önlenmesi için ilgili mevzuat yeniden düzenlenecektir.

-Medyanın, toplumun ihtiyaçlarını ön planda tutan yayınlar yapması özendirilecektir.

-Özel hayatın ve özel haberleşmenin güvenliği ile ilgili her türlü teknik ve yasal önlemler alınacaktır.

-Bilgi toplumuna geçiş sürecinde iletişim çok büyük önem taşır. İletişim alanında serbestleştirme ve özelleştirme çalışmalarına ve sektörle ilgili mevzuat düzenlemelerine hız verilecektir. Her türlü haberleşme ve iletişim imkânlarının ülkenin her yerleşim birimine ulaşması sağlanacaktır.

-Çalışma hayatı ile ilgili mevzuata ulusal ve uluslararası gelişmeler ışığında günün koşullarına uygun bir yapı kazandırılacaktır.

-Hükümet, üniversitelerin çağdaş anlamda öğretim ve araştırma kurumu olmalarını sağlayacak düzenlemeleri gerçekleştirecektir. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), üniversiteler arasında koordinasyon sağlayan, standartlar belirleyen bir yapıya kavuşturulacak. üniversiteler idari ve akademik özerkliği olan, öğretim elemanları ve öğrencilerin serbestçe bilimsel faaliyette bulunduğu araştırma ve öğretim kurumları düzeyine çıkarılacaktır. Üniversiteler, her çeşit düşüncenin demokratik bir ortamda, hoşgörü içinde öğretilip tartışıldığı, yasakların ve sınırlamaların olmadığı özgür bir foruma dönüştürülecektir.

2001 krizi sonucunda medyada ciddi bir saflaşmanın meydana geldiği gözlemlenmiştir. 2001 krizinde Pamukbank ve Yapı Kredi Bankası ile sarsılan Çukurova Grubu, bu sarsıntıyı atlatabilmek için kriz sürecinde darbe yiyen öteki gruplarla ittifak halinde AK Parti iktidarına yakın görünmüştür. Hürriyet gazetesinin 8 Ekim 2002 tarihinde “Bozüyük Zirvesi” manşetiyle verdiği habere göre, AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, bir gün önce üç batık bankanın sahipleri olan Halis Toprak, M. Emin Karahmehmet ve Mustafa Süzer ile buluşmuştur. Bu buluşmanın Doğan Grubu gazetesi Hürriyet’te manşette yer almasına kızan AK Parti lideri Recep Tayyip Erdoğan, haberin çıktığı gün Afyon mitinginde Doğan Grubu’nu

hedefe koyan bir açıklama yapar. 9 Ekim 2002 tarihli Akşam gazetesinin haberine göre, Bozüyük görüşmesini Doğan'a ait gazetelerin şaibeli vermesine sinirlenen Erdoğan, "AK Parti'nin Türkiye'de siyaset etme biçimini o grup belirlemeyecek. Bazı holdingler bizi idare edeceklerini sanıyorlar. Kusura bakmasınlar ama idare edemeyecekler" demiştir.

AK Parti'nin seçimlerden tek parti iktidarı olarak çıkması ile siyasal süreçte yeni bir dönem başlamıştır. Medyadaki etkinliğini siyasal alana da taşımak isteyen Uzan Ailesi'nden Cem Uzan, Genç Parti'yi kurarak 2002 seçimlerinde yüzde 7'ye yaklaşan önemli bir oy oranı elde etmiştir.

Bu süreçte AK Parti iktidarı ile çatışmaya giren Uzan Grubu, bu çatışmadan ekonomik ve siyasal olarak zararlı çıkmıştır. Uzan Grubu'nun enerji sektöründeki lisansları iptal edilmiş, PETKİM ihalesi de Uzan Ailesi'nden alınmıştır. Uzan Grubu hakkında çeşitli yolsuzluk iddiaları üzerine dava açılmış, arama emirleri çıkarılmış ve devlet bu grubun ÇEAŞ, Kepez ve İmar Bankası gibi kuruluşlarına el koymuştur. Gruba ait Star TV'deki yayınlar, cezalar nedeni ile birçok kez ve uzun süreli olarak durdurulmuştur. Ayrıca Cem Uzan'ın yanı sıra baba Kemal Uzan ve kardeşi Hakan Uzan ile ailenin diğer fertleri ve grubun üst düzey yöneticileri hakkında suç duyuruları yapılmıştır. Erdoğan Hükümeti, Uzan Grubu'nun "siyasal linç" iddialarına karşın, bu operasyonda Doğan Grubu medyasını yanına almayı ihmal etmemiştir. Motorola ve Nokia'yı yaklaşık 3 milyar dolar zarara uğrattığı iddia edilen Uzanlar, medyalarını şantaj aracı olarak kullanmaktan çekinmemişler ve birçok ulusal ve uluslararası kurumla karşı karşıya gelmişlerdir. Sonuçta Uzan Grubu'nun medya organları, devroldukları TMSF tarafından tek tek elden çıkartılmıştır.

TMSF, uzun süre yayın politikalarına müdahale ettiği, hükümete yakın zihniyetteki kadroları atadığı Star Televizyonu, Star Gazetesi ve Kral Televizyonu ile grubun diğer yayın organlarının satışını gerçekleştirmiştir. Star Televizyonu 305 milyon dolara Doğan Grubu'na, Star Gazetesi, AK Parti Hükümeti'ne yakın Kıbrıslı işadamı Ali Özmen Safa'ya 8 milyon dolar karşılığında satılmıştır. Uzun yıllar TMSF'nin yönetiminde kalan Kral Televizyonu ise Doğuş Grubu'na devredilmiştir. Türkiye'nin en çok izlenen ilk 4 kanalından biri olan Star Televizyonu'nun Türk medyasının büyük bir kısmını kontrol eden Doğan Grubu'na satışı, medyadaki

tekelleşmenin ürkütücü boyutlara ulaşmasına yol açmış, Rekabet Kurumu'nun bu satışı uygun bulması kamuoyunda tepkiyle karşılanmıştır. Bu dönemde medyada önemli bir gücü elinde bulunduran Doğan Grubu ile Sabah Grubu'nun sahiplik yapılarında gerçekleşen değişimler ve AK Parti'ye yakın bir yayın çizgisi izleyen, kendilerini muhafazakâr gören medya organlarının yükselişi önem taşımaktadır.

Doğan Grubu'nda Yaşanan Değişimler:

Günümüz medya piyasasının en eski patronu Aydın Doğan'dır. Nakliyecilik, müteahhitlik, otomobil ve ticari araç satışı gibi değişik sektörlerde ticaret yapan Doğan'ın medyaya girişi, Ekim 1979'da Milliyet Gazetesi'ni Karacanlar'dan satın almasıyla olmuştur. Aydın Doğan, Erkekçe Dergisi'ne 1981 yılında Milliyet'i alış sebebini *"Gazete patronluğu, buzdolabı patronluğuna göre çok daha yüksek statülü bir iş. Gazete patronu oldunuz mu bir başka bakıyorlar insana. Hele bu gazete bir de Milliyet olursa…"* sözleriyle anlatmıştır. Aydın Doğan, Milliyet ile sektöre adım attıktan sonra, 1995 yılında da ülkenin en çok satan ve en etkili gazetesi olan Hürriyet'i, geleneksel medya sahibi kuşağının en son temsilcisi Sedat Simavi'den satın almıştır.

Basından medyaya geçiş sürecinde en önemli etkenlerden biri özelleştirme uygulamalarıdır. 1990'lardan itibaren basının da içinde bulunduğu büyük sermaye grupları, ağırlıklı olarak enerji sektöründe özelleştirilen kamu kurumlarının taliplisi olmuşlardır. Doğan Grubu da bu özelleştirmelerde adı sıkça duyulan gruplardan biri olmuştur. Aslında RTÜK Yasası'nın 29. Maddesi gereği devlet ihalelerine girmesi yasak olan birçok medya sahibi, yasal olmayan yollarla bu ihalelere girerek elektrik dağıtım kuruluşlarını satın almışlardır. Doğan Grubu, bu süreçte Trabzon, Rize, Artvin ile İstanbul'un Avrupa Yakası elektrik dağıtım işlerini üstlenmiştir. Aynı süreçte, medya grubu ve bankası bulunan Uzanlar'ın sahibi olduğu Rumeli Holding, İhlas Yayın Grubu'nun sahibi İhlas Grubu, Show TV ile Sabah Grubu da bu özelleştirme furyasında dağıtım ihalelerini alan sermaye grupları olmuşlardır (Adaklı, 2006: 221).

Bu dönemde elektriğe benzer şekilde, petrol sektöründe de ayrıştırma yoluna gidilir. Petrol dağıtım işini üstlenen Petrol Ofisi Anonim Şirketi (POAŞ) de özelleştirme uygulamalarına tabi tutulur. POAŞ, 3 Mart 2000 tarihinde yapılan ihale sonrası İş Bankası A.Ş. ile Doğan Şirketler Grubu Holding A.Ş. Ortak Girişimi'ne

verilir. DİTAŞ ve Çelik Halat gibi büyük sanayi kuruluşları da, Doğan Grubu'nun bu yıllarda özelleştirmeler yoluyla satın aldığı devlet kuruluşlarıdır.

Aydın Doğan, 22 Eylül 1993'te Doğuş Holding ile birlikte Kanal D'yi kurmuştur. Doğan Grubu yayın organları arasına 23 Ocak 1995'te Posta, 13 Ekim 1996'da Radikal, Ocak 2000'de Turkish Daily News ve 31 Mayıs 2004'te Referans Gazetesi katılmıştır. Türkiye'nin ilk yabancı sermaye ortaklığıyla kurulan TV kanalı CNN Türk'te de Doğan, Amerikan kanalı CNN'in yayıncısı Turner Broadcasting ile ortaklığa gitmiştir. Doğan Grubu'na son olarak katılan gazete ise Vatan Gazetesi olmuştur. Sabah Grubu'nun Turgay Ciner'in kontrolüne geçmesi üzerine Sabah'tan ayrılan Zafer Mutlu ve arkadaşlarının kurduğu Vatan Gazetesi'nin Doğan Grubu'na satışı, Rekabet Kurumu'nun onayıyla gerçekleşmiştir.

Promosyonla medya grubunun büyümesine hız kazandıran Aydın Doğan, devlet teşviklerinin desteğiyle ekonomik olarak hızla büyümüş, TV kanalları da kurarak yatay birleşmeler yoluyla sektörün en önemli aktörü haline gelmiştir. Doğan Grubu, 1990'ların başından itibaren sektördeki en büyük rakibi olan Sabah Grubu ile yoğun bir rekabet yaşamıştır. Dağıtımdan reklam pastasının bölüşümüne kadar her iki grup arasında var olan rekabet, kimi dönem ülke gündemine damgasını vurmuştur. Doğan Grubu ve Sabah Grubu'nun medya sektöründeki egemenliği, Çukurova Grubu'nun sektöre adım atmasıyla çözülmeye yüz tutmuştur. Adaklı (2006: 282), 2000'li yılların başında medya sektörünün lideri konumuna gelen Doğan Grubu'na karşı, Sabah, Akşam ve Cumhuriyet gazeteleri ve bunları temsil eden grupların 2002 yılında birleşerek gazete ve dergi dağıtım tekelini kırması ile birlikte piyasa paylaşımı mücadelesinin kızıştığına işaret etmektedir. Sönmez (2003: 64) ise yaşanan mücadelenin medya savaşı gibi görünse de aslında Türkiye burjuvazisinin çatışan çıkar ve programlarına ilişkin bir mücadelenin söz konusu olduğunu belirterek, "*Medyaya yansıyan filler çatışmasının altında, her büyük krizde görülen ve Karl Marx'ın 'kapitalistlerin kapitalistler tarafından mülksüzleştirilmesi' diye nitelendirdiği sermaye içi egemenlik savaşı var. Krize dayanamayıp egemenlik kaybına uğrayanların direncine karşı, düşenleri temizleyip pazara daha çok hâkim olmak isteyenler kavgasıdır filler kavgası*" değerlendirmesini yapmaktadır.

1979'da medya sektörüne giren Aydın Doğan, Asil Nadir, Dinç Bilgin ve Uzanlar ile girdiği yarışlarda kazanan taraf olmuştur. Benzer bir tasfiye Çukurova Grubu'na yönelik olarak yapılsa da Mehmet Emin Karamehmet, güçlü sermaye yapısıyla medya kuruluşlarını bu tasfiye sürecinden uzak tutmayı başarmıştır.

Doğan Medya Grubu, Kasım 2002 tarihinde yapılan seçimlerde iktidara gelen AK Parti'nin ilk döneminde, yeni hükümet ile zaman zaman küçük tartışmalara girse de ciddi bir sıkıntı yaşamamıştır. Hatta AK Parti iktidarı döneminde, onca tekelleşme iddialarına rağmen Uzan Grubu'nun TV kanalı Star TV'nin yeni sahibi olabilmiştir. Hükümete muhalif Emin Çölaşan ve Bekir Coşkun gibi bazı ünlü yazarlarıyla yollarını ayıran Doğan Grubu, yine de Başbakan Erdoğan'ın eleştirilerine hedef olmuştur. 2008 yılında Almanya'da açılan Deniz Feneri Derneği davasıyla ilgili Doğan Medya Grubu'nun yayın organlarında yapılan haberler, Doğan Grubu'nun hükümetle zaten çok iyi olmayan ilişkilerinin daha çok bozulmasına yol açmıştır. Başbakan Erdoğan, Doğan Grubu yayın organlarını işaret ederek, yalan yanlış haberler yapan gazetelerin satın alınmaması telkininde bulunmuştur. Erdoğan'ın bu telkinini Milliyet Gazetesi, 19 Eylül 2008'de "Bu Gazeteleri Evinize Sokmayın" başlığı ile vermiştir[25].

İngiliz Economist Dergisi'nde, AK Parti'nin artık "ak" olmadığını, bir dizi yolsuzluk iddiasının dürüst imajını sarstığını ve suçlanan Başbakan Erdoğan'ın öfkesini Doğan Grubu patronu Aydın Doğan'dan çıkardığına ilişkin bir yazı yayımlanmıştır. Yayınlanan haberde, Çalık Holding'in yakın geçmişte Türkiye'nin ikinci büyük medya grubunu devlet bankalarından temin ettiği kredilerle satın aldığına, ayrıca Erdoğan'ın 29 yaşındaki damadının da Çalık Holding'in CEO'su olduğuna işaret edilmektedir. Basın Enstitüsü Derneği Viyana Merkezi de, Erdoğan'ın en temel ilkeleri bile hiçe sayan medya boykotu çağrısının, en temel demokratik haklar arasında gösterilen haber alma hakkını ve basın özgürlüğünü tehdit ettiğini açıklamıştır.[26]

Doğan Grubu'na yönelik hükümet baskısını protesto etmek amacıyla Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI) de yayınladığı bildiriyle tartışmaya katılmıştır. Medyaya yönelik

[25] Milliyet Gazetesi, "Bu Gazeteleri Evinize Sokmayın", 19 Eylül 2008
[26] Milliyet Gazetesi, "Economist: AK Parti Artık Tam Ak Değil", 20 Eylül 2008

baskı uygulamalarının sona erdirilmesi çağrısında bulunan IPI Başkanı David Dadge, Deniz Feneri Derneği skandalı gibi toplumsal önemi olan bir konunun medyada yer almasını sorgulama ve eleştirme hakkının kesinlikle bulunmadığını, medyanın bu tavrı için Başbakan'a hiçbir gerekçe göstermek zorunda olmadığını içeren bir açıklama yapmıştır.[27]

Bütün bunlar olurken, 2009 yılı Mart ayında Türkiye'ye gelen ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'un Türkiye'nin ifade özgürlüğü ve insan hakları alanında muazzam gelişme gösterdiğini ve ABD'nin bundan gurur duyduğunu ifade etmesi tepkiyle karşılanmıştır. Clinton'ın sözlerini eleştiren Washington Post Gazetesi'nin başyazısında, Türkiye'de basın özgürlüğünün AK Parti Hükümeti tarafından kuşatma altında tutulduğu, Türkiye'nin en büyük medya gruplarından birine karşı çirkin bir kampanya yürütüldüğü ancak Clinton'ın bu gerçekleri çıkarlar uğruna görmezden geldiği yazılmıştır. [28]

Doğan Grubu, 2011 yılının başında bünyesinde bulunan Milliyet ve Vatan gazetelerini elden çıkartmıştır. Doğan Gazetecilik A.Ş., 20 Nisan 2011'de Milliyet ve Vatan gazetelerinin hisselerinin Demirören ve Karacan Grubu'nun ortak girişim şirketi DK Gazetecilik ve Yayıncılık A.Ş.'ye satışı konusunda anlaşma sağlandığını bildirmiştir.[29]

Sabah Grubu Dönemleri ve Sahiplik Yapıları:

2002 sonrası Türk basınında sermaye yapısının en radikal değişim örneği Sabah Gazetesi'dir. Gazetecilikten gelen son medya patronu Dinç Bilgin tarafından 22 Nisan 1985 yılında kurulan Sabah Gazetesi'nin günümüze gelene kadar yaşadığı çalkantılar, medyanın 2000'li yıllardaki dönüşümünün de tipik bir örneğini teşkil etmektedir. Dinç Bilgin'in, ayakta kalabilmek için, rakipleri gibi finans sektörüne adım atmak istemesi ve bunu başaramaması, 2000'li yıllarda Sabah Grubu'nun önce Turgay Ciner'e ardından da Ahmet Çalık'a geçmesiyle sonuçlandı.

[27] Milliyet Gazetesi, "Erdoğan, Doğan Medya Grubuna Ültimatomu Geri Çeksin", 13 Eylül 2008
[28] Milliyet Gazetesi, "Basına karşı Çirkin Bir Kampanya Var", 11 Mart 2009
[29] http://www.hurriyet.com.tr, 20 Nisan 2011, (Erişim Tarihi: 12.02.2018)

Dinç Bilgin, 1990'lı yılların sonunda en büyük rakibi Aydın Doğan ile rekabette daha güçlenmek istediği için 13 Ocak 1998'de işadamı-politikacı Cavit Çağlar ile birlikte Etibank'ı 155 milyon dolara Özelleştirme İdaresi'nden satın almıştır. Bilgin, bir yıl sonra Çağlar'ın tüm hisselerini alarak Etibank'ın tamamını kontrol etmeye başlamıştır. Etibank kaynaklarının Bilgin Grubu'nun diğer şirketlerine aktarılması üzerine, 2000 yılında Bankalar Yasası gereğince Etibank'a Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından el konulmuş ve TMSF'ye devredilmiştir. Medya Holding ve Sabah Pazarlama'dan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na (İMKB) yapılan açıklamada her iki şirketin Etibank'a borcu olmadığı açıklanmıştır. Bilgin'in medya grubunun üzerinde gözükmeyen 438 milyon dolarlık borcu kişisel olarak üstlenmesi, alınan kredilerin paravan şirketlere açıldığını ve karşılıklı akreditif anlamına gelen "back to back" krediler olduğunu kanıtlamaktadır.

27 Ekim 2000'de bankaya el konulmasından sonra çok kısa bir sürede Etibank'ın satışında imzası olan eski Devlet Bakanı Güneş Taner'in Medya Holding yönetiminden ayrılması, ayrıca Dinç Bilgin'in kişisel hisselerini 20 Ekim 2000'de ortaklığı bulunan işadamı Turgay Ciner'e satması, bankaya el konulacağının önceden bilindiğini gösteren işaretler olmuştur[30]. Sabah'ın mülkiyetine o dönemde Aydın Doğan da talip olmuş ancak Sönmez'e göre (2003: 193) Bilgin, Sabah'ı ele geçirmek isteyen gruptan anti-Doğancıları seçmiştir. 30 Kasım 2000 tarihli Milliyet Gazetesi'nin haberine göre, Bilgin, 29 Kasım 2000 tarihinde tüm hisselerini işadamları Mehmet Emin Karamehmet ve Murat Vargı ile daha önce A grubu hisselerinin yüzde 50"sini satın alan Turgay Ciner'in ortaklığı ile kurulan MTM Haber Yatırım A.Ş. adlı şirkete satmıştır. Dinç Bilgin, 30 Kasım tarihli Sabah gazetesindeki *"Ceketimi alıp çıkıyorum"* başlıklı yazı ile tüm hisselerini sattığını duyurmasına rağmen, satışa BDDK izin vermediği için yeniden gazetesinin başına dönmüştür.

Dinç Bilgin, 2 Nisan 2001 tarihinde Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) tarafından tutuklanarak cezaevine konulmuştur. 10,5 ay tutuklu olarak yargılanan Dinç Bilgin, yeniden Sabah yönetimine döndükten sonra 1 Ekim 2002 tarihinde yeniden Turgay Ciner ile işbirliği yapmıştır. Bu sırada başını Zafer Mutlu'nun çektiği bir grup Sabah çalışanı, Aydın Doğan'dan aldıkları destekle yeni bir gazete kurmak içi harekete

[30] **Tempo Dergisi,** 10 Kasım 2000

geçmişlerdir. Mutlu'nun transfer teklifini reddeden Sabah gazetesi yazarı Hıncal Uluç, 13 Ağustos 2002 tarihli köşe yazısında yeni gazete girişimiyle ilgili "*Bağımsızlık ilk önce ekonomik bağımsızlıkla mümkün. Aydın Doğan basacak, dağıtacak; hatta gazete gelene kadar avans olarak maddi yardım da yapacak, peki nasıl bağımsız olacaklar?*" sorusunu yöneltmektedir. Sabah Grubu'nun kontrolünü tümüyle ele geçiren Turgay Ciner, Sabah Grubu'nda kurduğu tüm şirketlerin adında "Merkez" kelimesine yer vermiştir. 3 Eylül 2002 tarihli Hürriyet Gazetesi'nde yer alan habere göre, grup, bu yöntemle Sabah ve atv'ye gidecek parayı, farklı isimlerle kurduğu yeni şirketlere aktararak alacaklılara borcunu ödemekten kaçınmaktadır.

Merkez Yayın Grubu, 2 Eylül 2002 tarihi itibarıyla Doğan Grubu"nun YAYSAT eliyle sahip olduğu basındaki dağıtım hâkimiyetini sonlandırmıştır.[31] Sabah Grubu, Akşam Grubu, Cumhuriyet ve Zaman gazeteleri ile bunlara bağlı dergiler YAYSAT'tan ayrılıp Merkez Dağıtım A.Ş. eliyle dağıtılmaya başlanmıştır. Bu dönemde Hürriyet Genel Yönetmeni Ertuğrul Özkök'ün de aralarında bulunduğu bir konsorsiyum, Sabah Grubu için BDDK'ya 500 milyon dolarlık bir teklif götürmüştür. Özkök"ün 11 Kasım 2002 tarihli köşesinde duyurduğu bu teklife BDDK, *"TMSF'nin mülkiyeti kendisine ait olmayan hisseler ve tesisler üzerinde tasarrufta bulunamaması nedeniyle, Doğan Medya Grubu tarafından verilen teklifi değerlendirmeye alması hukuken mümkün değildir"* cevabını vermiştir (Sönmez, 2003: 203).

Bir süre sonra Dinç Bilgin"in borcunu ödemek üzere birkaç ay önce BDDK'ya sunduğu plan kabul edilmiş, Sabah 830 milyon dolarlık borç için 17 Kasım 2003 tarihinde TMSF ile anlaşmıştır. Medya Grubu'ndan Sabah ve atv gibi kuruluşları 15 yıllığına kiralayan Turgay Ciner de bu borcu kabul etmiş, aralarında yapılan kira sözleşmesi de BDDK'ya temlik edilmiştir.[32] Bu kiralama işlemine yönelik kamuoyundan ve özellikle Doğan Grubu gazetelerinden yükselen itirazlar sonrası Turgay Ciner, 3 Mayıs 2005 tarihinde TMSF ile anlaşarak Sabah ve atv'yi 433 milyon dolara satın almıştır. Protokole göre, Ciner'in 10 yılda ve altı aylık taksitler halinde ödeyeceği 433 milyon doların kefili, kendi şirketi Park Enerji Yatırım olmuştur.[33]

---

[31] **Sabah Gazetesi**, 4 Eylül 2002
[32] **Vatan Gazetesi,** 19 Kasım 2003
33 **Hürriyet Gazetesi,** 4 Mayıs 2005

Aynı dönemde, TMSF yönetimine geçen Uzan Grubu şirketlerinin ihale süreci başlamıştır. 21 Eylül 2005 tarihinde başlayan satış süreci sonunda Doğan Grubu'nun almayı başaracağı Star TV'ye, aralarından Ciner Grubu'nun da yer aldığı beş müşteri talip olmuştur.[34]

TMSF, Sabah Gazetesi ve atv ile birlikte Ciner'e ait 63 şirkete 1 Nisan 2007 tarihinde el koymuştur. El koyma gerekçesinin, "Bilgin ile Ciner arasında 12 Haziran 2002 ve 8 Ağustos 2002 tarihlerinde imzalanan ve ikilinin ortaklığını belgeleyen gizli sözleşmeler olduğu" açıklanmıştır.[35] Takip eden dönemde Turgay Ciner, Park Grubu olarak açtığı davalardan feragat etmiş, Sabah ve atv'nin satışının TMSF tarafından gerçekleştirilmesini kabul etmiştir. TMSF ile Ciner arasında yapılan anlaşmayla, Ciner'e Kanal 1 TV ile Sabah Grubu'na yaptığı yatırımlara karşılık grubun satış bedelinden 120 milyon dolar ödenecektir.[36] TMSF'nin 5 Aralık 2007'de gerçekleştirdiği atv-Sabah ihalesinde, Ahmet Çalık'a ait Çalık Grubu teklif vermiştir. Tek alıcılı ihaleye TMSF tarafından onay verilmesi, kamuoyunda çeşitli tepkilere yol açmıştır. Nisan 2008'de Ahmet Çalık, hisselerinin yüzde 25'ini Katar merkezli Lusail'e devrettiğini açıklamıştır. Çalık Grubu'nun Sabah-atv'yi almasıyla beraber Sabah Grubu'nda istifalar, işten çıkarılmalar ve gruba yeni transferler gibi kadro değişiklikleri yaşanmaya başlamıştır. 18 Şubat 2009 tarihinde gazetenin yazı işlerinin başına eski bir Sabah çalışanı olan Erdal Şafak getirilmiştir.

AK Parti'ye uygun yayın çizgisindeki medya kuruluşlarının yükselişi:

Kendisini "muhafazakâr demokrat" ifadesiyle tanımlayan AK Parti'nin Kasım 2002'de iktidara gelmesi, AK Parti'nin politik çizgisine yakın duran sermaye gruplarının medyaya ilgisini de beraberinde getirmiştir. AK Parti iktidarından önce, kendisini muhafazakâr olarak tanımlayan medyanın en güçlü yayın grubu olan İhlas Holding'in medya grubu, 2001 ekonomik krizinden yaralanarak çıkmış olsa da yayın hayatını sürdürmeye devam etmiştir. Faizsiz bankacılık esaslarına göre çalışan İhlas

34 **Milliyet, Yeni Şafak,** 20 Eylül 2005

35 **Hürriyet Gazetesi,** 2 Nisan 2007

36 **Akşam Gazetesi**, 5 Eylül 2007

Finans'a bu dönemde el konulmuştur ancak bankalarına el konulan diğer grupların medya organlarına da el konurken, İhlas Grubu"nun medya şirketlerinin yönetimine TMSF tarafından el konulmamıştır. İhlas Grubu, bu dönemde bünyesinde bulunan TGRT Televizyonu'nu 2008'in başında Rupert Murdoch'ın sahibi olduğu News Corporation'a satmıştır. Kanalı satın alan News Corp., TV kanalını yan kuruluşu olan Fox TV, Türkiye'de 2008'in başında yayın hayatına başlamıştır. İhlas Grubu bu dönemde özellikle inşaat alanında yaptığı yatırımlarla büyümüş, özellikle devlet kurumu olan TOKİ ile yaptığı ortak işler dikkat çekmiştir. İhlas Grubu, İhlas Otomobil Pazarlama, İhlas İnşaat, İhlas Gıda, İhlas Fuarcılık gibi medya dışı sektörlerde birçok kuruluşa sahiptir. Grubun medya yatırımları arasında Türkiye Gazetesi, İhlas Net, İhlas Haber Ajansı (İHA) gibi kuruluşların yanı sıra TGRT Haber adlı TV kanalı da yer almaktadır (Ural, 2009:297). İhlas Medya Grubu, yayınlarında AK Parti'ye yakın bir yayın çizgisi izlemiştir.

Kendilerini muhafazakâr olarak tanımlayan ve AK Parti Hükümeti'ne yakın yayın çizgisi izleyen medya kuruluşlarının 2002 yılından itibaren yayın ağlarını daha da geliştirerek, toplumun daha geniş kesimlerine ulaşmayı hedefleyen bir yayıncılık anlayışıyla yayın yapmaya gayret ettikleri gözlenmektedir.

Bu grupların arasında, 2002 yılından sonra en çok öne çıkan ve büyüyen medya grubu ise Fetullah Gülen'in Feza Grubu olmuştur. Finans ayağını Asya Finansın oluşturduğu grubun medya işletmeleri Zaman gazetesi, Aksiyon Dergisi, Samanyolu TV ve İslami içerikli bazı dergiler olarak sıralanabilir. Grubun en önemli yayın organı olan Zaman gazetesi, 3 Kasım 1986 yılında kurulmuştur. Fehmi Koru yönetimindeki gazete, 1987 yılında merkezini Ankara'dan İstanbul'a taşımıştır. 90'lı yıllar boyunca sadece kendi dar cemaat çevresinde etkili olan gazetenin, 2000'li yıllarda yapılan teknolojik yatırımlar sonrası geçirdiği değişim dikkat çekicidir. Ulusal gazeteler arasında abone satışını ilk kez bu büyüklükte gerçekleştirmeyi başarabilen grup, AK Parti'nin dershaneleri kapatacağını açıklamasıyla birlikte AK Parti'yi açıktan hedef alan yayınlara başlamış, 15 Temmuz darbe girişimine giden süreçte Fetullah Gülen Terör Örgütü'nün medya yapılanması olduğu gerekçesiyle kapatılmıştır.

AK Parti'nin iktidara gelmesinin ardından ortaya çıkan bir başka yayın grubu Koza-İpek Medya Grubu olmuştur. Koza Davetiyeleri'ni kuran babasının yerine geçen

Akın İpek"in yönettiği grup, medya sektörüne Bugün Gazetesi ile girmiştir. Ilıcaklar'ın sahip olduğu Dünden Bugüne Tercüman Gazetesi'nin Ciner Grubu'nda isminin Bugün olarak değiştirilmesinin ardından 2006 yılında Koza Grubu tarafından satın alınmıştır. Tuncay Özkan'a ait Kanaltürk Televizyonu'nu da bu grup satın almıştır. Bugün Gazetesi ve Kanaltürk Televizyonu'nun yanı sıra Bugün TV de grubun yayın organları arasında yer almıştır. Fetullah Gülen Terör Örgütü'nün AK Parti'ye hedef alan yayın politikasına katılmasının ardından kapatılmıştır.

AK Parti Hükümetleri döneminde, en çok öne çıkan ikinci grup Albayrak Grubu olmuştur. Albayraklar, 23 Ocak 1995 yılında kurulan Yeni Şafak Gazetesi'ni, 1997 yılında alarak medya alanına da girmişlerdir. Yeni Şafak Gazetesi, 28 Şubat sürecinde merkez medyadan dışlanan Mehmet Barlas ve Nazlı Ilıcak gibi ünlü yazarlara köşelerini açmıştır. 2006 yılında TV Net'i kuran Albayrak Grubu'nun, 2010 yılında, bu kanalı uluslararası haber kanalı El Cezire'ye satma girişimleri başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Grup, halen Yeni Şafak ve TV Net ile AK Parti iktidarına en yakın medya gruplarından biri olmayı sürdürmektedir.

Bu dönemde öne çıkan bir diğer yayın organı da Kanal 7 olmuştur.. Kasım 2002 seçimlerinden önce Kanal 7 Televizyonu"nun yönetimi, Saadet Partisi'nden ayrılıp AK Parti'yi kuran kadroların denetimine geçmiştir. Bunun üzerine de Saadet Partisi yanlıları kendi propagandalarını yapabilmek için TV 5'i kurmuşlardır.

Yayın hayatını sürdüren muhafazakâr medyanın diğer yayın organları arasında, Vakit Gazetesi, Meltem TV, Saadet Partisi'ne yakınlığı ile bilinen Milli Gazete de yer almaktadır.

3.5.4. 2000'li yıllarda Türk medyasında yabancı sermaye yatırımları

Medya sektörüne uluslararası yatırımcıları çekme çabaları 90'lı yılarda başlamış, Rupert Murdoch, Robert Maxwell gibi yatırımcıların girişimleri sonuçsuz kalmıştır (Duran. 1999: 31). 1990'ların sonunda dergi grupları uluslararası yayın kuruluşlarıyla ortaklıklar kurmuşlardır. Bu bağlamda Doğan Grubu, Burda RSC International Holding GmbH ile ortaklık anlaşması yapıp Hürgüç'ü Doğan Burda Rizzoli'ye (DBR) dönüştürürken, Hearst Grubu ile işbirliği yapan Bilgin Grubu, dergi grubunun adını Bir Numara Hearst olarak değiştirmiştir. Bunlar arasında sadece Rizzoli'yle ortaklığına son vermiş halde Doğan Burda ortaklık olarak varlığını

sürdürmekte olup, buna 2006 yılında Yunanistan'da faaliyet gösteren Imako Media A.E. ile ortaklık kuran Vatan – Imako Yayıncılık A.Ş. adı altında faaliyet gösteren Vatan Dergi Grubu eklenmiştir (Sözeri, 2009:154).

TV sektöründe ise en önemli gelişme, yabancı TV kuruluşlarının Türkiye'den yayın yapmaya başlaması ile yaşanmıştır (Kejanlıoğlu, 2005: 174). Türk medyasına yabancı sermaye girişi, 3984 sayılı Kanun'un 29. Maddesi'nde yapılan düzenlenmeyle mümkün olmuştur. 1994 yılında yürürlüğe giren orijinal metninde, belirli bir özel radyo veya televizyon kuruluşunda yabancı sermayenin payının, ödenmiş sermayenin yüzde 20'sini geçemeyeceği hükme bağlanmıştır. Ancak değişen dünyaya ve küreselleşmenin gereklerine ayak uydurularak bu oran 2002 yılında yapılan bir değişiklikle yüzde 25'e yükseltilmiştir. Bu kararın alınmasında Türkiye'de hem bankacılık hem de yayıncılık yapan bazı grup ve kuruluşların bankacılık faaliyetlerinin başarısız olması, bunlara devletin el koyması ve bu kuruluşların TMSF'ye aktarılıp daha sonra satılması da etkili olmuştur. Türkiye'ye yabancı TV kuruluşlarının giriş yapması, farklı şekillerde ve oranlarda olmuştur. Bu giriş belli paylarla ortaklık biçiminde olabildiği gibi, şirket satın almalar yoluyla da olmuştur. Örneğin 2006 yılında Doğan Grubu, Doğan TV'nin yüzde 25'ini Alman Axel Springer grubuna satmıştır.

Yine 2006 yılında ABD'li Providence Equity Partners, Digital Platform'un (Digiturk) yüzde 47 hissesini satın almıştır. Aynı yıl bir başka Amerikan şirketi Tiger Global ve Feroz Dewan, Lift Medya'yı satın almıştır. Ocak 2006'da Kanadalı CanWest Grubu, Joy FM, Joy Türk FM'i bünyesine katmıştır. 2007 yılı ise, yabancı sermaye yatırımlarının Türkiye'deki medya ve eğlence sektörüne yönelik yatırımlarının arttığı bir yıl olmuştur.

Tablo 9 2007 Yılında Satın Almalarla Yabancı Yatırımcının Türkiye'de Medya ve Eğlence Sektörüne Yaptığı Yatırımlar

Satın alan	Ülke	Şirket	Hisse oranı %	Tarih	İşlem Değeri (Dolar)	İşlem Yapısı
Velios	Rusya	AFM	51,9	Ekim 07	28,5	Satın Alma
Deutsche Bank	Almanya	Doğan Gazetecilik	22	Temmuz 07	88	Satın Alma
Wall AG	Almanya	Era Outdoor	30	Kasım 07	Açıklanmadı	Satın Alma
Seat Pagine Gialle	İtalya	Katalog Yayın ve Tanıtım	50	Kasım 07	7,6	Satın Alma
Colony Capital LLC	ABD	Mars Ertertainment Group	55	Nisan 07	4	Satın Alma
Sportingbet	İngiltere	Maslin Properties Limited	100	Şubat 07	76,1	Satın Alma
International Marketing	Rusya	Zap Medya ve İletişim	100	Eylül 07	13	Satın Alma

Kaynak: Ernst & Young, Kurumsal Finansman, 2007 Verileri, s.33-38.

Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı sermaye ağırlıklı TV kuruluşlarını CNN, CNBC-E, TNT, Fox TV oluşturmaktadır. 1993 yılında yayın hayatına başlayan ve İhlas Holding'in yayın kuruluşu olan TGRT, 2006 yılında Amerika merkezli News Corporation'a satılmıştır. Rupert Murdoch'ın sahibi olduğu News Corp., TGRT'nin isim ve yayın haklarını devraldıktan sonra aynı frekansta kendi markası olan Fox TV adıyla yayın hayatına başlamıştır. Murdoch'ın TGRT'ye talip olması o dönemde Türk basınında da günlerce tartışılmıştır. Yürürlükteki RTÜK Kanunu'nun yabancı sermayedarın bir TV kanalının en fazla yüzde 25'ine sahip olabilmesine izin vermesini, hisselerin yüzde 75'inin işadamı Ahmet Ertegün'ünmüş gibi gösterilerek, hile yoluyla aşma yönteminin tercih edilmesi, bu satışa yönelik tepkilere yol açmıştır.

Tablo 10 Türkiye'de Yabancı Sermayeyle Ortaklıkları Bulunan TV, Gazete ve Radyolar

Axel Springer	Doğan TV	Star	Kanal D	CNN Türk
Turner Broadcasting	TNT	CNN Türk		
Katarlı Lusail	ATV	Sabah		
CNBC	CNBC-e			
Deutsche Bank	Milliyet	Radikal	Posta	
Canwest	Süper FM	Metro FM	Joy FM	Joy Türk

Metro FM, Süper FM, Joy FM ve Joy Türk radyolarının bir kısım hisselerini iki yıl önce TMSF"den satın alarak Türk medya sektörüne giren Kanadalı medya grubu Canwest, Türkiye pazarından çıkmıştır. Canwest dört radyodaki hisselerini de sektör dışından bir kurum olan Spectrum Medya Grubu'na satmıştır. Türk medya sektörünün en güçlü grubu olan Doğan Grubu, 2008 yılında, Amerikan sermayeli Turner Broadcasting System (TBS) ile ortak olduğu TNT kanalındaki ortaklığından çekilmiştir. Doğan Grubu, ayrıca CNN Türk'ün karasal yayın haklarını da Amerikalı eski ortağına devretmiştir. Türk medyasına daha sonra son yabancı sermaye girişi, 2006 yılında Katar'da kurulan El Cezire Televizyonu'nun TMSF'nin yönetiminde bulunan Cine-5 Televizyonu'nu satın almasıyla olmuştur. TMSF ihalesine tek alıcı olarak katılan El Cezire, Türkiye'de El Cezire Türk adıyla yayın yapacaktır.

3.6. 15 Temmuz Öncesi Medyada Yer Alan Haberlerin Analizi

15 Temmuz'a giden süreç de basında yer alan haberler açısından değerlendirildiğinde 27 Mayıs'a çok benzemektedir. Öncesinde haberlerle darbenin taşları döşenirken, bu haberlerin aynı zamanda darbe girişimi başarı ile sonuçlansaydı darbenin meşrulaştırılmasının dayanakları olması muhtemeldi. AK Parti Hükümeti'ne yönelik Gezi Parkı Olayları ile birlikte yoğunlaşan "otoriter" suçlamaları, olayların yaşandığı sırada Başbakan olan Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan "diktatörlük" ithamları, Menderes ve DP iktidarına yönelik yapılan yayınlarla

neredeyse birebir aynı cümleleri içermektedir. Keza, 17-25 Aralık sürecinde sosyal medya aracılığıyla yaygınlaştırılan ve oluşturulmak istenen "yolsuzluk" algısıyla AK Parti'nin ve Erdoğan'ın var olan toplumsal desteği kırılmaya çalışılmıştır. Önce Batı medyasında başlayan "diktatör", "otoriterleşme", "yolsuzluk" iddiaları Türk basını tarafından ithal edilerek kullanılmıştır. Bütün bu süreçlerde, 27 Mayıs'ta olduğu gibi kamusal senaryonun çeşitli yöntemleri, manipülasyon stratejileri yapılan yayınlarda kendisini göstermektedir.

15 Temmuz öncesi yapılan yayınlar, üç kategoride ele alınmıştır. "Gezi Olayları", "17-25 Aralık Yolsuzluk İddiaları" ve "Ağustos 2014 Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesi" dönemde, Cumhuriyet, Hürriyet, Milliyet gazetelerinin yayınları ve etkin uluslararası medya kuruluşlarının yaklaşımları incelenmiştir.

3.6.1. Gezi Olayları'nda uluslararası ve ulusal medya

27 Mayıs 2013'te başlayan Gezi olaylarına basının yaklaşımını ulusal ve uluslararası medyaya yansımaları ile incelemek gerekmektedir. Gerek uluslararası gerekse ulusal basında olaylar birbirini tamamlar biçimde, aynı dil ve söylem içeriklerini kapsayan, özellikle Erdoğan'ın halka şiddet uyguladığı, otoriterleştiği, diktatör olma yolunda olduğu gibi algı inşa etmeye fotoğraflar ve haberler kullanılmıştır.

Uluslararası medyada Gezi Olayları'nın yansıması

12.Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik diktatör ve otoriteleşme eleştirileri Gezi Olayları ile birlikte uluslararası basın kuruluşlarında, özellikle de ABD basınında yoğun bir şekilde yer almaya başlamıştır. Bunlardan bazı örnekler şöyle sıralanabilir:

Seyla Benhabib, 3 Haziran 2013 tarihinde The New York Times'ta yayımlanan "*Turkey's Authoritarian Turn* (Türkiye'nin otoriter dönüşü)" başlıklı yazısında, "*…A.K.P. Mr. Erdogan was re-elected for a third term in 2011 and he has used the mandate to pursue an authoritarian agenda that many see as an assault on the secular republic that emerged after the fall of the Ottoman Empire*.(2011'de üçüncü dönem için yeniden seçilen Erdoğan, aldığı yetkiyi birçoklarının Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra kurulan seküler cumhuriyete saldırı olarak

gördüğü otoriter bir gündemi takip etmek için kullandı.) (Benhabib, 2013)" değerlendirmesini yapmıştır.

Yine 3 Haziran 2013 tarihinde The Washington Post'un yazı işleri müdürlüğünün, "*Prime Minister Erdogan's strongman response to Turkey's protests* (Başbakan Erdoğan'ın Türkiye'deki protestolara güçlü adam tepkisi) " yazısında, "*…he is offering unfortunate proof that it is possible to be both elected and authoritarian*.(Erdoğan, hem seçilmiş hem otoriter olmanın mümkün olduğunun talihsiz kanıtlarını sunuyor) (Editorial, 2013)" yorumu yapılmıştır. Bir gün sonra, CNN'de 4 Haziran 2013'te Ivan Watson ve Josh Levs'in hazırladığı "*Turkey's Erdogan: Successful leader or 'dictator*? (Erdoğan: Başarılı bir lider veya diktatör) (Watson & Levs, 2013)" başlıklı haberde Erdoğan'ın başarılı bir lider mi yoksa diktatör mü olduğu tartışmaya açılırken bu cümle orada da alıntılanarak dolaşıma sokulmuştur.

Ulusal medyaya Gezi Olayları'nın yansıması

Gezi Olayları, AK Parti iktidarının ve Erdoğan yönetiminin karşı karşıya kaldığı ilk büyük toplumsal eylem olma niteliği taşımaktadır. Gazetelerin bu olayları yansıtma biçimi incelendiğinde, 27 Mayıs'a giden süreçte yaşanan olayların verilme biçimiyle örtüşen bir yaklaşım görmekteyiz.

AK Parti iktidarına muhalif bir yayın çizgisine sahip olan Cumhuriyet gazetesi, 29 Mayıs 2013'te Erdoğan fotoğrafı eşliğinde "*Son durağa doğru*" manşeti ile çıkmış, bu haberin altında ise Gezi'de başlayan protesto haberini polisler kırmızı elbiseli bir kadına su sıkarken çekilen fotoğrafla birlikte vermiştir. 31 Mayıs 2013 tarihli nüshasında, gazdan kaçan genç insanların fotoğrafı manşete taşınarak, "*Halk direniyor*", 1 Haziran 2013'te eylemcilere hortumla sıkılan su fotoğrafı eşliğinde "*Halk başkaldırdı*", 3 Haziran 2013'te ise "*Halkla çatışıyor*" başlığı ile haberler kullanılmıştır. İlerleyen günlerde Cumhuriyet gazetesi 9 Haziran 2013'te "*Meydanlar taştı*", 10 Haziran 2013'te "*Çapulcular sel oldu*", 11 Haziran 2013'te Erdoğan karikatürü eşliğinde "*Anlamadın dilimizi*", 12 Haziran 2013'te biber gazı atılma anında gazdan korunmak için maske takan gençlerin kaçışı fotoğrafı eşliğinde "*Vahşete döndü*" manşetleri ile çıkmıştır. Cumhuriyet gazetesinde 13 Haziran'da birinci sayfadan avukatların çeşitli şehirlerde düzenledikleri mitinglere ilişkin haber

"*Demokrasi için ayağa kalktılar*" başlığı ile verilirken, günlerce işlenen şiddet, vahşet teması artık, demokrasi, özgürlük temasına yerini bırakmıştır. Cumhuriyet gazetesi 14 Haziran'da Erdoğan'ın artık halkı, demokrasiyi, yargıyı ve uluslararası toplumu tanımadığını iddia eden üst başlığın altında "*Orantısız öfke*" manşeti ile çıkmıştır, hemen altında, Avrupa Parlamentosu'nun Erdoğan'a çağrısı, "*AP: Halktan özür dile*" başlığı ile verilmiştir. 17 Haziran 2013'te ise Cumhuriyet'in manşeti "*Halk baskıya ve zulme direniyor*" olmuştur, birinci sayfadan eylemcilere polis ve jandarmanın terör uyguladığı konusu işlenmiştir.

Cumhuriyet gazetesi, olayları yansıtırken, Erdoğan yönetimine ilişkin doğrudan, şiddeti teşvik eden, baskıcı, otoriter bir yönetim olduğu algısını inşa etmeye çalışmış, Erdoğan'ın diktatör olduğu söylemini güçlendirmeye çalışmıştır.

Merkez medyanın amiral gazetesi Hürriyet gazetesi, 31 Mayıs 2013'te manşet altından verdiği "*Gezi'de yıkma timi*" haberinin ardından, 1 Haziran 2013'te eylemcilere biber gazı ve su sıkılan büyük bir fotoğraf eşliğinde "*Gazi Parkı*" manşeti ile çıkmıştır. 2 Haziran 2013'te Hürriyet gazetesi eyleme katılan gençlerin fotoğraflarının derlemesi üzerine "*#5gündetaksim",* 3 Haziran 2013'te Erdoğan'ın "*Twitter diye bir bela var. Yalan haberin daniskası burada*" sözlerine atıfla "*Gündem Twitter*" manşeti ile çıkmış, manşet altında ise bir polis aracından eylemlere su sıkılan fotoğraf eşliğinde "*Ağır bilanço*" haberini vermiştir. Hürriyet, 6 Haziran 2013'te İzmir'de sosyal medya üzerinden yaptıkları çağrılarla halkı isyana teşvik eden 34 kişinin gözaltına alınmasını "*Sosyal gözaltı*", yine 12 Haziran'da birinci sayfanın üçte ikisini kaplayacak büyüklükte eylemcilere müdahale fotoğrafı eşliğinde, Taksim Meydanı'nda saat 20:15'te bu fotoğrafın çekildiği notuyla "*Yazık*" manşetleri ile çıkmıştır.

Haberlerde, "*okumuş genç çocuklara"* karşı, güvenlik güçlerinin orantısız şiddet uyguladığı mesajı işlenirken, Erdoğan yönetimine ilişkin doğrudan olmasa da dolaylı yoldan "baskıcı bir yönetim" algısını inşa etmektedir.

Yine merkez medya olarak görülen ancak Erdoğan Demirören'in gazeteyi satın almasının ardından AK Parti iktidarına karşıt bir tutum sergilemeyen Milliyet gazetesi, 29 Mayıs 2013'te polisin sıktığı suya karşı kırmızı elbisesi ile duran kadının fotoğrafıyla birlikte "*Mutsuzluğun resmini çizdik*" manşeti ile çıkmıştır. Milliyet

gazetesinde 1 Haziran 2013'te *"Ne bu şiddet bu celal*" başlığı ile Gezi Parkı'nda yaşanan olayları manşetine taşımıştır, haber Taksim Meydanı'nın toz ve gaz bulutu içinde kaldığını gösteren büyük bir fotoğraf eşliğinde kullanılmıştır. Milliyet gazetesinde 2 Haziran 2013'te "*Köşk devreye girdi, Başbakan polisi çekti, halk Taksim'e çıktı*" üst başlığının altında "*Özgürlük Parkı*" manşeti yer almıştır. İlerleyen günlerde gazete Başbakan Erdoğan'ın açıklamalarını manşete taşımış olsa da şiddet, otoriterlik, diktatörlük, özgürlükleri kısıtlayan bir iktidar olduğu algısını inşa sürecinde fotoğrafları ve haberleri ile yer almıştır.

3.6.2. 17-25 Aralık sürecinde uluslararası ve ulusal medya

Gezi Olayları'nın sona ermesinin ardından, Türkiye Mart 2014 yerel seçimlerine giderken, Erdoğan'a yöneltilen "diktatörlük", "otoriterlik" eleştirilerine artık 17-25 Aralık 2013'te sonradan FETÖ mensubu oldukları ortaya çıkan bazı polis ve savcıların, Erdoğan'ın yakın çevresine ve bakanlara yönelik başlattıkları operasyonlara ve özellikle sosyal medya kanalıyla yayılan ses kayıtlarına dayandırılan yolsuzluk suçlamaları da eklenmiştir. Medya, Başbakan Erdoğan'ın "17-25 Aralık yargı ve polis darbesi" söylemine rağmen, düzenli ve tekrar eden bir şekilde olayı "yolsuzluk ve rüşvet operasyonu" ifadesiyle tanımlamış, haberlerinde bu tanımı ya kırmızı renkle belirginleştirerek ya üst başlıklarda ya da spotlarda vurgulayarak, "yolsuzluk ve rüşvet" algısını üretmeye ve pekiştirmeye, kamuoyunu buna ikna etmeye çalışmıştır.

17-25 Aralık'ın uluslararası medyaya yansıması

17-25 Aralık 2013'te sosyal medyada dolaşıma sokulan yolsuzluk algısı uluslararası medyanın önemli gündem maddelerinden birisi olmuştur.

26 Aralık 2013'te Alexander Christie-Miller'in The Times'ta yayımlanan "*Call for Erdogan to quit as he is engulfed in corruption scandal* (Yolsuzluk skandalına karışan Erdoğan'a bırakma çağrısı) (Christie-Miller, 2013)" başlıklı yazısında Erdoğan ve hükümetine yönelik yolsuzluk iddiaları, doğruluğu teyit edilmemiş ve soruşturmalar yapılmamış olsa da gerçekmiş gibi verilmektedir. Yine 26 Aralık 2013'te Time'da, Courtney Subramanian imzasıyla ve "*Turkish Leader Lashes Out At Corruption Probe* (Türk lider yolsuzluk soruşturmasına kızdı) (Subramanian, 2013)" başlığı ile Türkiye'de yaşananlar verilmiştir. 26 Aralık

2013'te The Washington Post'ta Joshua Tucker imzasıyla yayımlanan "*Talking Turkey: How does corruption affect voting behavior?* (Türkiye'yi konuşmak: Yolsuzluk seçmen davranışını nasıl etkiler?) (Tucker, 2013)" başlıklı yazıda ise kanıtlanmış ve kesinleşmiş gibi sunulan "yolsuzluk"un 2014'te yapılacak seçimlerde oy davranışını nasıl etkileyeceğinin ele alınmış olması, söz konusu yolsuzluk operasyonunun tarihinin belirlenmesinde gözetilen asıl hedefin seçimler olduğuna ilişkin önemli bir fikir vermektedir.

17-25 Aralık'ın ulusal medyaya yansıması

Cumhuriyet gazetesinin 18 Aralık 2013'te, bakanların ve gözaltına alınan bir bakan oğlunun fotoğrafı eşliğinde tam sayfa, üst başlığında "*Yolsuzluk iddiasıyla büyük operasyon: Bakan çocukları, bürokratlar, işadamları, bankacıların da aralarında bulunduğu 52 kişi gözaltına alındı*" ifadesinin kullanıldığı, "*Pimi çektiler*" manşeti ile çıkmış, haber 19 Aralık 2013'te yine "*Rezalet diz boyu*" başlığı ile yine manşetten devam ettirilmiştir. 26 Aralık 2013 tarihli Cumhuriyet gazetesinin "*Deprem*" manşeti ile çıkmış, şüpheliler arasında Bilal Erdoğan'ın da olduğu ikinci dalgaya Emniyet'in direndiği ileri sürülmüştür. 27 Aralık 2013'te Cumhuriyet, "*Başbakan'ın oğlunun da ifadeye çağrıldığı 2. soruşturma siyasi baskıyla el değiştirdi*" üst başlığının altında *"Bilal'e yeni savcı"* manşeti ile çıkmıştır. Cumhuriyet'in 10 Ocak 2014'te "*Çırpındıkça batıyor*" başlığı ile manşetten verilen haberinde, iktidarın soruşturmalardan kurtulmak için otoriter yönetimlerin taktiklerine sarıldığı ifade etmektedir, bu haberin altında "*2. dalga sır oldu*" başlığı ile verilen haberin üst başlığında, "*Bilal Erdoğan'ın adının da karıştığı yolsuzluk soruşturmasının akıbeti bilinmiyor*" denilmektedir. 16 Ocak 2014'te bakanlarla ilgili rüşvet iddialarının yer aldığı fezlekeye ulaştığını iddia ederek, bunları "*İşte o iddialar*" başlığı ile manşete taşımıştır. 12 Şubat 2014'te, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun yeni ses kayıtları açıkladığı duyurularak, "*Oğlum kaç para var? Çok az baba, 1 trilyon*" manşeti ile çıkmış, 21 Şubat 2014'te, "*Demokrasi ve özgürlükleri askıya alan yasalarla kararlar arka arkaya dizildi*" üst başlığının altında Erdoğan fotoğrafı eşliğinde "*Farkında mısınız?*" sorusunu manşetten yöneltmiştir. 21 Mart 2014'te ise Cumhuriyet gazetesi sosyal medyada yayınlanan ses kayıtlarından dolayı, sosyal medya paylaşım sitesi Twitter'in kapatıldığını

"*Yolsuzluklar nedeniyle sıkışan Erdoğan, çareyi yine yasakta buldu*" üst başlığı ile birlikte manşet altından verdiği "*Twitter'ı kapattı*" haberi ile duyurmuştur.

Hürriyet gazetesinde bu süreçte yayınlanan haberlerden bazıları şöyledir:

Hürriyet Gazetesi (19 Aralık 2013): Şürmanşetten "*Savcıdaki fotoğraflar*" başlığı ile verilen haberde, fotoğraflar eşliğinde, "*Büyük rüşvet adlı operasyon öncesi teknik takip yapan polis, işadamı Reza Zarrab ile yanında çalışan Ahmet Murat Öziş'in kutular ve çantalarda farklı adreslere taşıdığı paraları görüntüledi*" spotu yer almaktadır. Başbakan Erdoğan'ın açıklamalarının "*Kirli bir operasyon*" başlığı ile manşetten verildiği haberde Erdoğan'ın "rüşvet operasyonu" için sert konuştuğu vurgusu yapılmaktadır.

Hürriyet Gazetesi (23 Aralık 2013): "*Parayı vekilin oğlu getirdi*" başlığı ile manşetten verilen haberde, "*Polisin 'büyük rüşvet' operasyonunda tutuklanan Halkbank Genel Müdürü Süleyman Aslan, ayakkabı kutularındaki 4,5 milyon doları anlatırken İstanbul Milletvekili H.B'yi adres gösterdi*" spotu kullanılmıştır.

Hürriyet Gazetesi (24 Aralık 2013): *"Kaçabilirsen kaç"* başlığı ile manşetten verilen haberin spotunda*, "'Büyük rüşvet' soruşturmasında 17 Aralık günü bir siyasetçinin, oğlundan gelen 'Polis beni almaya geldi' telefonu sonrasında bazı bürokrat ve arkadaşlarını arayarak 'kaçabilirsen kaç' dediği ileri sürüldü"* ifadeleri yer almıştır.

Hürriyet Gazetesi (26 Aralık 2013): "*3 Baba gitti*" başlığı ile manşetten verilen haberin spotunda, "'Büyük rüşvet' operasyonu kapsamında 17 Aralık'ta çocukları gözaltına alınıp ikisininki tutuklanan 3 bakan dün istifa ettiklerini açıkladı" ifadeleri kullanılmıştır.

Bu haberlerde görüldüğü üzere, gazete operasyonu sistematik biçimde, "*Büyük rüşvet operasyonu*" tanımıyla vererek ve bütün haberlerinde bu tanımı tekrar ederek, operasyonun bu şekilde akıllarda yer etmesini sağlamaya çalışmaktadır.

Hürriyet Gazetesi (27 Aralık 2013): "*Adliye çatladı*" başlığı ile manşetten verilen haberin spotunda, "*Kamuoyunu dehşete düşüren bir dosya savaşı yaşanıyor. İstanbul polisi, mahkemenin verdiği 'Yolsuzluk iddiasıyla 30 kişi gözaltına alınsın' kararını yerine getirmedi. Başsavcı, dün soruşturma savcısı Muammer Akkaş'tan*

dosyayı aldı. Akkaş, 'Soruşturma yapmam engellendi' açıklaması yaptı" ifadesi öne çıkarılmıştır.

Hürriyet Gazetesi (25 Şubat 2014): "*Her yer örgüt her yer kulak*" başlığı ile manşetten verilen haberin spotunda, "*17 Aralık'taki operasyondan sonra özel yetkileri ellerinden alınarak başka adliyelere atanan 2 savcının Selam Terör Örgütü diye binlerce kişiyi dinlettiği iddiası gündeme bomba gibi düştü*" denilmektedir.

Hürriyet Gazetesi (26 Şubat 2014): "*Ses bombası*" başlığı ile manşetten verilen haberin spotunda, "*Siyaset dünyası dün bir ses kaydını tartıştı. Kayda göre Başbakan 17 Aralık günü oğlu Bilal'i arayıp evde bulunan paraları dağıtmasını söyledi. Erdoğan, 'kaset sahte', muhalefet 'gerçek' diyor*" denilirken, gazete zaten "*Ses bombası*" başlığını kullanarak, bunun gerçek olduğu algısını oluşturmaktadır.

Hürriyet Gazetesi (27 Şubat 2014): "*Son Türk dizisi*" başlığı ile manşetten verilen haberin spotunda, "Son kasetler dünyanın da gündeminde. New York Times gazetesi, Türkiye'yi sarsan ses kasetlerini haber yaparken dizi sevgimize atıf yaptı: 'Türkler pembe dizi sever. Ama şimdi ses kayıtlarını izliyor.'" ifadelerine yer verilmiştir.

17 – 25 Aralık'ın Milliyet gazetesindeki haberlere yansımasına ilişkin bazı örnekler ise şöyledir:

Milliyet Gazetesi (18 Aralık 2013): "*Rüşvet ve yolsuzluk soruşturmasında 49 kişi suçlanıyor"* üst başlığının altında, "*Şok operasyon*" manşeti ile verilen haberin spotunda, İstanbul Başsavcılığı'nın talimatıyla harekete geçen mali polisin 3 bakanın oğlunu, işadamlarını ve bir grup bürokratı gözaltına aldığı bilgisi paylaşılmaktadır.

Milliyet Gazetesi (19 Aralık 2013): *"Paralar saçıldı"* başlığı ile manşetten verilen haberin üst başlığında *"17 Aralık operasyonunda aranan evlerde balya balya döviz bulundu"* ifadesi yer almış, haberin spotunda ise *"3 bakanın oğlu ile işadamlarının adının karıştığı yolsuzluk operasyonunda polisin baskın görüntüleri ortaya çıktı. Milyonlarca doların nakit halde saklanması dikkat çekti"*denilmiştir.

Milliyet Gazetesi (26 Şubat 2014): "*Türk siyaseti dün en gerilimli günlerinden birini yaşadı*" üst başlığının altında "*Hipertansiyon*" başlığı ile verilen haberin spotunda, "*Başbakan'ın 'alçakça montaj' diyerek reddettiği ses kaydını*

Kılıçdaroğlu kürsüden dinletti. Bahçeli ispat bekliyor, Demirtaş'a göre ise çözüm süreci iyice sıkıntıda" ifadeleri yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi (1 Mart 2014): "*Hepsi serbest*" başlığı ile manşetten verilen haberin spotunda, "*17 Aralık'ta yolsuzluk ve rüşvet iddiasıyla başlatılan soruşturmada bakan oğulları Barış Güler ve Kaan Çağlayan ile işadamı Reza Zarrab da tahliye edildi, böylece tutuklu kimse kalmadı*" ifadeleri kullanılmıştır.

3.6.3. Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde uluslararası ve ulusal medya

Erdoğan ağır yolsuzluk iddialarına hedef olarak girdiği Mart 2014 Yerel Seçimlerinden en yakın rakibi CHP'nin çok önünde, seçimleri kazanarak çıkmıştır. Ancak kendisine yöneltilen suçlamalar son bulmamıştır. 10 Ağustos 2014'te gerçekleşen ve Cumhuriyet tarihinde ilk kez halk oyu ile gerçekleşen cumhurbaşkanlığı seçimlerine de "diktatörlük", "otoriterlik" ve "yolsuzluk" suçlamaları eşliğinde gitmiştir.

Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde uluslararası medya

Robert Fisk, 11 Nisan 2014'te The Independent'ta yayımlanan "*Has Recep Tayyip Erdogan gone from model 'strongman' to tin-pot dictator?* (Recep Tayyip Erdoğan model bir güçlü adamdan teneke diktatöre mi dönüştü?) (Fisk, 2014)" başlıklı yazısında, *"...So had yet another Middle East 'strongman' turned into a tin-pot (and dangerous) dictator? Or had a conservative, level headed democrat suddenly shown his true colours?* (Öyleyse Orta Doğu'nun başka bir 'güçlü adamı' daha teneke diktatör 've tehlikeli' haline mi geldi? Veya muhafazakâr, sağduyulu bir demokrat aniden gerçek renklerini mi gösterdi?)" sorularını gündeme getirmiştir.

Alexander Christie-Miller'in 31 Temmuz 2014'te The Times'te yayımlanan "*Turks fear skewed race will anoint Erdogan as dictator* (Türkler çarpık bir yarışın Erdoğan'ı diktatör olarak kutsamasından korkuyor) " başlıklı yazısında, "*Turkey's prime minister looks set to tighten his authoritarian grip on the country, as he cruises towards victory in a lopsided presidential race in which state television has frozen out broadcasts of his rivals. Critics fear that Recep Tayyip Erdogan's all-butcertain win will further concentrate power in the hands of the strongman.* (Türkiye Başbakanı, devlet televizyonunun rakiplerinin yayınlarını dondurduğu

başkanlık yarışında zafere doğru seyrederken ülkedeki otoriter tutumunu sıkılaştıracağı görünüyor. Eleştirmenler, Recep Tayyip Erdoğan'ın neredeyse kesin olan zaferi ile iktidarın bütün gücünün onun elinde toplamasından korkuyor.)" görüşü ifade edildikten sonra, bir taksi şoförünün "Erdoğan şimdi kral" ve "Güçlü bir hükümet istiyoruz ancak diktatörlük istemiyoruz" dediği (Christie-Miller, 2014) aktarılmaktadır.

Erdoğan, 10 Ağustos 2014 tarihinde ilk kez halk tarafından yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, birinci turda oyların yüzde 51,7'sini alarak cumhurbaşkanı seçildi ancak bu dahi diktatörlük ve otoriterlik eleştirilerine son vermedi. Sistematik bir şekilde otoriterlik ve diktatörlük suçlamalarının 15 Temmuz'a kadar devam ettiğini görmekteyiz.

Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde ulusal medya

10 Ağustos 2014 tarihinde gerçekleşen cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde, ulusal gazetelerde yer alan haberlerde, Erdoğan yönetimine ilişkin yolsuzluk, diktatörlük, otoriterlik vurgusu sürdürülmekte, bu iddialar pekiştirilmeye çalışılmaktadır. Bu haberlere ilişkin bazı örnekler şöyledir:

Çumhuriyet Gazetesi (13 Nisan 2014): "*CHP lideri dosyaların peşini bırakmayacakları mesajı verdi:*" üst başlığının altında, "*Yolsuzlukları ispatlayacağız*" manşeti ile çıkmıştır.

Cumhuriyet Gazetesi (23 Nisan 2014): "*Olağan salı toplantılarında eleştiri okları Başbakan'a yöneldi*" üst başlığı altında "*17-25 Erdoğan*" manşeti ile çıkmıştır.

Cumhuriyet Gazetesi (3 Mayıs 2014): *"17 Aralık'ta 60 şüpheli hakkında takipsizlik kararı verildi. TOKİ dosyası kapatıldı"* üst başlığı altında *"İlk sıfırlama"* manşeti ile çıkmıştır.

Cumhuriyet Gazetesi (31 Mayıs 2014): "*Baskıya 'dur' diyen, özgürlük ve umudu yeşerten Gezi'nin 1. yılında meydanlara çağrı*" üst başlığının altında "*Çocuklarımız için*" manşeti ile çıkmıştır.

Cumhuriyet Gazetesi (1 Haziran 2014): "*Gezi'nin yıldönümünde yine sıkıyönetim uygulandı, polis terör estirdi*" üst başlığının altında "*A'dan Z'ye vahşet*" manşeti ile çıkmıştır.

Cumhuriyet Gazetesi (2 Ağustos 2014): *"Cumhuriyet üstü örtülen 25 Aralık yolsuzluk dosyasını açıyor"* üst başlığının altında, Başbakan Erdoğan, oğlu Bilal Erdoğan ve Suudi Arabistanlı işadamı Yasin El Kadı'nın fotoğrafı eşliğinde *"Arkadaşın babası"* manşeti ile birkaç gün üst üste manşetten yayınlanacak dizi haberin başladığı duyurulmuştur. Cumhuriyet Gazetesi (9 Ağustos 2014): Seçimlerden bir gün önce "*Tek adam mı demokrasi mi?*" manşetiyle çıkmıştır.

Hürriyet Gazetesi (2 Mayıs 2014): Ağlayan ve polisin kullandığı biber gazından etkilenen çocukların fotoğrafları eşliğinde, "*Bugün bayram, gazdan kaçın çocuklar*" ikinci manşeti ile çıkmıştır.

Hürriyet Gazetesi (6 Mayıs 2014): "*Kürsüde inkâr*" başlığı ile ikinci manşet olarak verilen haberin spotunda, "*Tapelerle ortaya çıkan yolsuzluk ve rüşvet iddiaları, Meclis'te konuşuldu. Genel Kurul'da kürsüye çıkan 3 eski bakan iddiaların yalan olduğunu öne sürdü. Hakkında takipsizlik verilen Erdoğan Bayraktar, savunma hakkını kullanmadı*" yer almıştır. Gazetenin bu haberi kullanırken seçtiği "inkâr" kelimesi dikkat çekicidir.

Hürriyet Gazetesi (15 Temmuz 2014): "*Açılmadan iade*" başlığı ile manşetten verilen haber, yolsuzluk iddialarına muhatap olan üç bakanın elele fotoğrafı eşliğinde kullanılmış, haberin spotunda "*Meclis'te 17 Aralık operasyonu sonrası istifa eden 4 eski bakanla ilgili soruşturmayı yürütmek için kurulan komisyonun ilk icraatı, fezlekeleri savcılığa iade etmek oldu"* ifadesi kullanılmıştır.

Milliyet Gazetesi (2 Mayıs 2014): "*1 Mayıs kalesi*" başlığı ile manşetten verilen haberin spotunda, "*İstanbul'da polis 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlamak isteyenleri yine biber gazı ve suyla durdurdu. Ankara'da ise Kızılay'a geçişi engellemek için kurulan 18 metre genişliğindeki metal 'mavi kale' görenleri şaşırttı*" ifadesi yer almıştır.

Milliyet Gazetesi (6 Mayıs 2014): "4 bakana 1 komisyon" başlığı ile manşetten verilen haberin spotunda, "*Meclis'te söz alan 4 eski bakan kendilerini savundu. CHP'nin Çağlayan için ayrı komisyon istemesi kavga çıkardı. Oylamayla tek komisyon kuruldu*" kullanılmış, haber Mecliste çıkan kavganın fotoğrafı ile verilmiştir.

15 Temmuz'a giden süreçte, üç dönem üzerinden incelediğimiz haber örneklerinde, kamusal senaryolardan normalleştirme söylemi, gündemi yönlendirme söylemi, siyasal konuların kitle iletişim araçları tarafından sınırlandırılması ile siyasetin alt yapısını oluşturmasını içeren siyasetsizleştirme söylemi, bilginin kontrolü ile rızanın oluşturulmasını hedefleyen bilgisizleştirme söyleminin kullanıldığı görülmektedir.

Ayrıca söz konusu haberler, manipülasyonun hem bilginin çarpık olarak iletilmesi hem de iletilen bilginin ulaşılması hedeflenen görüşe veya duruma meşruiyet kazandırarak sürekli olarak tekrarlanması ve dayatılmasından oluşan iki dayanağının da kullanıldığı tipik örneklerdir. Chomsky'nin medya manipülasyonunun on stratejisi arasında yer alan, dikkat dağıtma (siyasal değişim, yani hükümet darbesinden dikkatin dağıtılması), sorun yarat, çözüm sun (Bir sorun çıkarılması, tepki oluşturulması ve çözüm olarak darbenin sunulması), erteleme (kabul edilemeyecek bir kararı sancılı ve gerekli olarak sunma), toplumu cahil ve sıradan tutma, kendini suçlamayı güçlendirme (kişilerin talihsizliği, zekâsı, yetenek ve çabaları yönünden başarısızlığı için kendini suçlamasına yol açılması) stratejilerinin kullanıldığı görülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

4.SONUÇ

27 Mayıs, Türkiye Cumhuriyeti siyasi tarihinin ilk askeri darbesi olması sebebiyle Türkiye'de daha sonra yaşanan askeri müdahalelerin ve askeri darbelerin ilham kaynağı olmuştur. Türk demokrasisi açısından 27 Mayıs 1960'dan cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçiş tarihi arasındaki sürenin tamamı bir ara rejimdir. Bu iddialı cümlenin dayanağı, sadece askeri müdahale dönemlerinde değil, yönetimin sivil idareye devredildiği ifade edilen dönemlerde de milli iradenin ortaklarının bulunması, milli iradenin fiilen hep tehdit altında kalmış olmasıdır. Hukuken seçimle işbaşına gelen bu yönetimlerin meşruiyetinden bahsetmek mümkün olsa da, bu durum şekli bir meşruiyet olmakla kalmış, güç odaklarının, devletin bütün kurumlarının, milletin üzerinde ittifak ettiği bir sosyolojik meşruiyet sağlanamamıştır. Anayasalar demokratik bir düzen üzerine yapılmış olsa da, demokrasinin tam olarak işletilememesi Türkiye'nin meşruiyet bunalımını aşmasına mani olmuştur. Meşruiyet bunalımının aşılamaması ülkede toplumsal uzlaşmanın bir türlü sağlanamamasının en önemli sebebidir.

27 Mayıs darbesinin hedef aldığı Başbakan Adnan Menderes'in o günlerde 14 yaşında olan oğlu Aydın Menderes, 27 Mayıs 1960 sabahı annesi Berin Menderes ile birlikte gittikleri Çankaya Köşkü'nde yaşadıklarını ve o gün yaşananların Türk demokrasisine etkisini şöyle anlatır:

> "*Yolda yürürken bir an için köşkün giriş kapısına baktım. Orada iki tank duruyordu. Namluları darbecilerin gelebileceği istikamete çevrilmişti. Biraz sonra köşke girdik. Rahmetli Bayar aşağı kattaydı. Pek muhterem eşleri, kızı ve torunları ise yukarı kattaydılar. Biz de oraya çıktık. Bir ara dışarıya bakma fırsatını buldum. Bahçedeki askerler omuzlarındaki tüfeklerin namlularını yere bakacak şekilde aşağıya doğru çeviriyorlardı. Bunun daha sonra teslim olmak anlamına geldiğini öğrendim. O anki muhafız alayı komutanı Osman Köksal korkusundan darbecilerle şöyle bir mizansen pazarlığı yapmıştı: Aslında kendisi başından beri darbecilerle beraberdi. MBK üyesi de oldu. Darbecilere, 'Köşke bir iki araçla asker gönderin. Bunlar beni teslim almış olsunlar. Girişim başarılı olmazsa ben de bunu kendimi savunmak için kullanırım' demişti. Namluların aşağı çevrilmesinin sebebinin bu olduğunu daha sonraki birçok anıdan öğrendik. Bu sırada aşağıdan gelen gürültüler arttı. Milli iradeyle seçilmiş üçüncü Cumhurbaşkanımız Celal Bayar zorla götürülmüştü.*

> *Gözlerim köşkün giriş kapısına çevrildi. Tanklar yine oradaydılar ama namluları Cumhurbaşkanlığı köşküne yani milli iradeye karşı çevrilmişti. Daha sonra namluların milli iradeye çevrilmesini defalarca yaşadık. Çevrili olmadıkları zannedilen zamanlarda bile bu namluların gölgesi milli iradenin üzerinde duruyordu.* (Menderes, 2010)."

15 Temmuz 2016'da yaşanan darbe girişiminde ise namlular doğrudan vatandaşlara çevrildi, 249 vatandaş şehit oldu. Bu açıdan siyasi tarihimizde bir ilk yaşandı. 15 Temmuz hükümet darbesi teşebbüsü, bir çok yönüyle 27 Mayıs'a benzemektedir. 27 Mayıs bir emir-komuta zinciri içinde gerçekleştirilmemişti, 15 Temmuz da 27 Mayıs gibi ordu içindeki bir cunta faaliyetidir. Hem 27 Mayıs'ta oluşturulan Milli Birlik Komitesi hem de 15 Temmuz darbe teşebbüsünde bulunan Yurtta Sulh Konseyi 38 kişiden oluşmaktadır. 15 Temmuz darbe girişimine giden süreç, yine 27 Mayıs'a benzer şekilde yargı, medya, akademi, asker işbirliği ile hazırlanmıştır.

27 Mayıs'ın başarıya ulaşmasında en önemli etkenlerden birisi, darbecilerin bu cunta faaliyetinin başına geçmek üzere Cemal Gürsel[37]'i ikna etmiş olmasıdır. Yaşları kırk dolayındaki binbaşı, yüzbaşı ve albayların uzun süre yaptıkları darbe planının başarılı olmasında, kendi üyelerini iktidara el koymak için gerekli olan Başkent Garnizonu gibi stratejik ve kritik yerlere atamış olmaları ve Silahlı Kuvvetlerin tamamının desteğini kazanabilmesi için de eylemlerinin başında olacak kıdemli bir subay bulmaları büyük önem taşımıştır (Zürcher, 2016, s. 352). Milli Savunma Bakanı'na siyasal duruma ilişkin bir mektup yazmasının ardından 3 Mayıs'ta mecburi izne çıkarılan Kara Kuvvetleri Komutanı Cemal Gürsel, Silahlı Kuvvetler'de tanınan ve bilinen bir şahsiyetti. Gürsel darbeye başkanlık yapmayı kabul etmiş ve darbe başarıya ulaştığında İzmir'deki evinden askeri uçakla Ankara'ya getirilmişti.

Milli Birlik Komitesi üyelerinden Şefik Soyuyüce, 27 Mayıs'a ilişkin hazırlıkların 1958 yılında başladığını, hatta yapılacakları bir parti programı halinde yazdıklarını belirtirken, 235 generalin emekli edilmesine nasıl karar verildiğini de anlatmıştır. 27 Mayıs'ı gerçekleştirenlerin ordudaki bütün generalleri emekli etmeyi düşündüklerini ve kurmay albay Şinasi Orel'i Genelkurmay Başkanı yapmak

[37] Cemal Gürsel, 1958 yılında Kara Kuvvetleri Komutanı oldu, 3 Mayıs 1960'ta bir mektupla ayrılarak İzmir'e gitti, 27 Mayıs darbesinin ardından Milli Birlik Komitesi'nin başına getirildi, 28 Mayıs 1960'ta devlet ve hükümet başkanlığı, Başkomutanlık ve Milli Savunma Bakanlığı yetkilerini üzerine alarak yeni hükümeti kurdu.

istediklerini ancak daha sonra 10-15 generalin kalmasına karar verdiklerini ifade etmiştir. Soyuyüce, "Ben razı olmadım. Çünkü, orduda Genelkurmay Başkanı olan kişinin emsallerinin, sınıf arkadaşlarının filan olmaması lazımdı, tek olması lazım. Orgeneral Cevdet Sunay'ı Genelkurmay Başkanı, Cemal Tural'ı 1. Ordu, Ali Keskiner'i de 2. Ordu Kumandanı yaptık. (Serpil Seda Şimşek, Kişisel görüşme, Eylül 2011, İstanbul)" bilgisini vermiştir.

15 Temmuz darbe girişiminde bulunanların da Silahlı Kuvvetler'de kritik ve stratejik birimlerde görevli olmaları dikkat çekicidir. Buna rağmen, 15 Temmuz'u başarısızlığa uğratan en önemli unsur ise darbecilerin Cemal Gürsel'e benzer vasıflara sahip bir komutan (Genelkurmay Başkanı, Kara Kuvvetleri Komutanı v.b kuvvet komutanı) bulamamış olmalarıdır. Emekli Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ[38], "15 Temmuz'u bir askeri darbe olarak değerlendirmiyorum, 15 Temmuz TSK'ya sızan Gülen cemaatinin veya cemaatin silahlı darbesi." tanımını yaparak bu noktaya işaret etmektedir.

27 Mayıs'a giden süreçte darbe zemininin oluşturulmasında gerek Türkiye'deki yazılı medyanın gerekse yurt dışındaki medyanın oynadığı rol ve üstlendiği görev ile 15 Temmuz'a giden süreçte darbe girişimine zemin hazırlanmasında Türkiye'deki merkez medya ve FETÖ medyasının yayınları arasında son derece çarpıcı benzerlikler bulunmaktadır. Siyasetçilere yönelik itibar suikastı her iki dönemin de ortak özelliği olarak öne çıkmaktadır. 27 Mayıs darbesinden önce ve sonra DP Genel Başkanı ve Başbakan Adnan Menderes'e yönelik "diktatör" suçlamaları ile 15 Temmuz öncesinde ve sonrasında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yöneltilen "diktatör" suçlamaları ve bu yönde yapılan yayınlar neredeyse birbirinin aynısıdır.

Menderes'in üniversite öğrencilerini kıyma makinalarından geçirdiğine ilişkin, hatta bu öğrencilerin isim listelerine varıncaya kadar yapılan yayınlar, Merkez Bankası'ndaki altın rezervlerini bir uçağa yükleyip kaçmaya hazırlandığı[39] gibi

[38] İlker Başbuğ, CNN Türk Tarafsız Bölge Programı, 01 Ağustos 2016, https://www.cnnturk.com/video/turkiye/ilker-basbug-15-temmuzu-bir-askeri-darbe-olarak-degerlendirmiyorum, (Erişim Tarihi: 21 Eylül 2017).

[39] "Kıyma Makinaları Dezenformasyondu!", Özgür Gazeteciler Platformu, 6 Nisan 2011, http://www.dorduncukuvvet.com/roeportaj-a-soeyle/3303-bir-gazetecinin-darbe-anilari.html , (Erişim tarihi: 21 Eylül 2017).

iddialarla yolsuzluk yapıldığı mesajının halka iletilmesi, darbe kışkırtıcılığı, darbenin hızlandırılması ve darbenin meşruiyetinin sağlanması için gazete haberlerinin ve yorumlarının bir araç olarak nasıl kullanıldığına dair önemli örneklerden yalnızca bir kaçıdır. Erdoğan hakkında da özellikle 17-25 Aralık sonrasında benzer şekilde "yolsuzluk", Gezi Parkı Olayları ile birlikte "otoriterleşme" ve "diktatör" algısı oluşturmaya dönük çok sayıda yayın yapılmıştır. Oysa özellikle Orta Doğu'da diktatörlükle yönetilen bir çok ülkede yönetimi elinde bulunduran diktatörlerle Batı arasında bir "diktatörlük" sorunu yaşanmamıştır. ABD Başkanı Trump Suudi Arabistan Kralı ile kılıç dansı yapabilmekte, seçilmiş Mısır Cumhurbaşkanı Mursi'yi hükümet darbesi ile deviren Sisi ve öncesinde Mübarek'e yönelik uluslararası medya kuruluşlarında yoğunlaşmış "diktatörlük" eleştirileri pek görülmemektedir. Uluslararası medyada, tek adam rejimlerinde gücü elinde bulunduran kişinin Batı ile iyi geçinmesi halinde "lider", çatışması halinde "diktatör" olarak adlandırılması dikkat çekicidir. 27 Mayıs'tan 15 Temmuz'a bütün darbe süreçlerinde medya ve medyanın darbe için ürettikleri ile toplum adeta darbelere hazırlanmıştır.

27 Mayıs 1960'a giderken, darbe zemininin hazırlanmasında etkili olduğu düşünülen, İnönü'nün Zile ziyaretinde yaşanan olaylar, Menderes'in Afyon Emirdağ ziyaretinde yeşil bayrak açıldığı iddiası, İnönü'nün "*Büyük taarruz*" olarak nitelendirilen yurt gezilerini başlattığı Uşak'ta kendisine DP'lilerin bardak, taş attığı, başından yaralandığı iddiası ve İstanbul Üniversitesi'nde yaşanan olayların basına nasıl yansıdığı araştırılmıştır.

İsmet İnönü'nün Zile ziyaretine ilişkin, aslında orada muhabiri bulunmayan gazetelerin haberleri yansıtma biçiminde, gazetelerin habere yaklaşımı ve sunumu, literatürde belirtildiği üzere, kamusal senaryolarda yer alan gündemi yönlendirmenin tipik bir örneğini oluşturmaktadır. Ayrıca, bilginin çarpık olarak iletilmesi modeli üzerinden medya manipülasyonu yapılırken, Kurtuluş Savaşı'nın komutanları arasında bulunan, Cumhuriyet'in kuruluşunda önemli bir rol oynayan İsmet İnönü üzerinden de, Chomsky'nin medya manipülasyonunun stratejileri arasında saydığı, yansımadan çok duygusal tarafı kullanma yöntemi uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Başbakan Adnan Menderes'in Emirdağ ziyaretinde yeşil bayrak açıldığı yönündeki haberlerde, yine bilginin çarpık olarak iletilmesi ile yapılan medya

manipülasyonu tespit edilmektedir. Schiller'in modellemesinde açıkladığı değişmeyen insan tabiatı stratejisine göre, insanın değişimine inanılmamaktadır, manipülasyonu üretenler, kişilerin isteklerinin, inançlarının ve taleplerinin değişmeyeceği algısını oluşturarak, sosyo-ekonomik gelişmeler ne olursa olsun insanın doğası gereği aynı kalacağı izlenimi verirler. Burada düzen fikri devreye girmekte, "Emirdağ'da Menderes'i yeşil bayrakla" karşılayanların şeriat taleplerinin değişmediği, düzenin korunması fikri enjekte edilerek manipülasyon yapılmaktadır. Kamusal senaryolar açısından ele alındığında ise, gündemi yönlendirme ve irtica tehdidi pompalanarak bunalımı yaygınlaştırma söylemi aracılığıyla algı yönetimi yapıldığı görülmektedir.

DP'nin dikta rejimi hevesinde olduğunun, otoriterleştiğinin bir kanıtı olarak sunulan İnönü'nün "*Büyük taaruz*"u başlattığı Uşak'ta tren garında kendisine taş, bardak atıldığı ve başından yaralandığı iddialarına yol açan olayları gazetelerin aktarışı ele alınmıştır. Gazetecinin bizzat kendisinin haberin oluşumunu sağlayarak kamusal senaryolar bakımından gündemi yönlendirme söyleminden ve yine tarihi bir şahsiyetin başına atılan taş ile yaralanması vakası ile bunalımı yaygınlaştırma söyleminden yararlanılmıştır. Böylelikle, Menderes Hükümeti'nin otoriter bir yönetim sergilediği, muhaliflerine baskı yaptığı gibi yönetime ilişkin olumsuz algı inşa sürecinin gerçekleştiği söylenebilir. Ayrıca, bilginin çarpıtılması ile yine tarihi bir şahsiyetin taşlandığı fikri oluşturularak Chomsky'nin yansımadan çok duygusal tarafı kullanma yöntemi ile manipülasyon yapılmaktadır.

İstanbul Üniversitesi'nde 28-29 Nisan 1960'da yaşananlar tarihi bir manipülasyon örneği niteliği taşımaktadır. İktidarın yayın yasağı koyması üzerine, örneğine çok az rastlanabilecek bir manipülasyon stratejisi izlenirken, kamusal senaryonun bunalımı yaygınlaştırma söyleminde değindiğimiz, Baudrillard'ın (1999:97) haberleşmenin denetlenmesinden değil, fazlalaşmasından çare umulması gerektiği tezi doğrulanmıştır. Bu olay, basının kamusal senaryolar kullanarak algı inşasını nasıl gerçekleştirdiğine ilişkin çarpıcı örnekleri içinde barındırmaktadır. Gündem tamamen İstanbul Üniversitesi'ndeki olaylara yönlendirilmiş, belirsizlik yaratılarak, karmaşıklık artırılarak bunalım yaygınlaştırılmıştır. Keane bunalımın yaygınlaştırılmasını, "*Yurttaşlar arasındaki bunalım duygusunu kolektifleştirerek ve bunalımın tedavisi için sıkı önemler alınması gerektiği yolundaki resmi iddiaları*

yayarak, örtük bunalımın açık bunalım haline dönüştürülmesinin basın aracılığıyla yapılması (Keane, 1999:100)" ifadesiyle açıklamaktadır. İstanbul Üniversitesi'ndeki olaylara ilişkin yapılan haberlerde, Keane'nin açıklamasında yer alan bütün unsurlara rastlanmaktadır. Bilginin çarpıtılması ile yapılan manipülasyona da bu olay bir örnek oluşturmaktadır.

27 Mayıs'ta başlayan Gezi Olayları, AK Parti iktidarının ve Erdoğan yönetiminin karşı karşıya kaldığı ilk büyük toplumsal eylem olma niteliği taşımaktadır. Gazetelerin bu olayları yansıtma biçimi incelendiğinde, 27 Mayıs'a giden süreçte yaşanan olayların verilme biçimiyle örtüşen bir yaklaşım görmekteyiz.

Gezi Olayları'na ilişkin gerek uluslararası gerek ulusal medyada haberler verilirken, Erdoğan yönetimine ilişkin doğrudan, şiddeti teşvik eden, baskıcı, otoriter bir yönetim olduğu algısını inşa etmeye çalışmış, Erdoğan'ın diktatör olduğu söylemini güçlendirmeye çalışmıştır.

Hürriyet gazetesi, Gezi Olayları'na ilişkin haberlerini, "*okumuş genç çocuklara"* karşı, güvenlik güçlerinin orantısız şiddet uyguladığı mesajı işlenirken, Erdoğan yönetimine ilişkin doğrudan olmasa da dolaylı yoldan "baskıcı bir yönetim" algısını inşa etmektedir.

Milliyet gazetesi de Gezi Olayları'nı okuyucularına yansıtırken, şiddet, otoriterlik, diktatörlük, özgürlükleri kısıtlayan bir iktidar olduğu algısını inşa sürecinde fotoğrafları ve haberleri ile yer almıştır.

Gezi Olayları'nın sona ermesinin ardından, Türkiye Mart 2014 yerel seçimlerine giderken, Erdoğan'a yöneltilen "diktatörlük", "otoriterlik" eleştirilerine artık 17-25 Aralık 2013'te sonradan FETÖ mensubu oldukları ortaya çıkan bazı polis ve savcıların, Erdoğan'ın yakın çevresine ve bakanlara yönelik başlattıkları operasyonlara ve özellikle sosyal medya kanalıyla yayılan ses kayıtlarına dayandırılan yolsuzluk suçlamaları da eklenmiştir. Medya, Başbakan Erdoğan'ın "17-25 Aralık yargı ve polis darbesi" söylemine rağmen, düzenli ve tekrar eden bir şekilde olayı "yolsuzluk ve rüşvet operasyonu" ifadesiyle tanımlamış, haberlerinde bu tanımı ya kırmızı renkle belirginleştirerek ya üst başlıklarda ya da spotlarda vurgulayarak, "yolsuzluk ve rüşvet" algısını üretmeye ve pekiştirmeye, kamuoyunu buna ikna etmeye çalışmıştır.

Cumhuriyet gazetesinin, 17-25 Aralık operasyonlarını haberleştirirken, yolsuzluk ve rüşvet ile birlikte yargının baskı altına alındığı temasını sistematik bir şekilde aktararak, kamuoyunu yönlendirmeye çalıştığı görülmektedir. Hürriyet gazetesi operasyonu, sistematik biçimde, "Büyük rüşvet operasyonu" tanımıyla vererek ve bütün haberlerinde bu tanımı tekrar ederek, operasyonun bu şekilde akıllarda yer etmesini sağlamaya çalışmaktadır.

10 Ağustos 2014'te gerçekleşen ve Cumhuriyet tarihinde ilk kez halk oyu ile gerçekleşen cumhurbaşkanlığı seçimlerine de Erdoğan, "diktatörlük", "otoriterlik" ve "yolsuzluk" suçlamaları eşliğinde gitmiştir. 10 Ağustos 2014 tarihinde gerçekleşen cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde, ulusal gazetelerde yer alan haberlerde, Erdoğan yönetimine ilişkin yolsuzluk, diktatörlük, otoriterlik vurgusu sürdürülmekte, bu iddialar pekiştirilmeye çalışılmaktadır.

15 Temmuz'a giden süreçte, üç dönem üzerinden incelediğimiz haber örneklerinde, kamusal senaryolardan normalleştirme söylemi, gündemi yönlendirme söylemi, siyasal konuların kitle iletişim araçları tarafından sınırlandırılması ile siyasetin alt yapısını oluşturmasını içeren siyasetsizleştirme söylemi, bilginin kontrolü ile rızanın oluşturulmasını hedefleyen bilgisizleştirme söyleminin kullanıldığı görülmektedir.

Ayrıca söz konusu haberler, manipülasyonun hem bilginin çarpık olarak iletilmesi hem de iletilen bilginin ulaşılması hedeflenen görüşe veya duruma meşruiyet kazandırarak sürekli olarak tekrarlanması ve dayatılmasından oluşan iki dayanağının da kullanıldığı tipik örneklerdir. Chomsky'nin medya manipülasyonunun on stratejisi arasında yer alan, dikkat dağıtma (siyasal değişim, yani hükümet darbesinden dikkatin dağıtılması), sorun yarat, çözüm sun (Bir sorun çıkarılması, tepki oluşturulması ve çözüm olarak darbenin sunulması), erteleme (kabul edilemeyecek bir kararı sancılı ve gerekli olarak sunma), toplumu cahil ve sıradan tutma, kendini suçlamayı güçlendirme (kişilerin talihsizliği, zekâsı, yetenek ve çabaları yönünden başarısızlığı için kendini suçlamasına yol açılması) stratejilerinin kullanıldığı görülmektedir.

Erdoğan, 10 Ağustos 2014 tarihinde ilk kez halk tarafından yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, birinci turda oyların yüzde 51,7'sini alarak

cumhurbaşkanı seçildi ancak bu dahi diktatörlük ve otoriterlik eleştirilerine son vermedi. Sistematik bir şekilde otoriterlik ve diktatörlük suçlamalarının 15 Temmuz'a kadar devam ettiğini görmekteyiz.

27 Mayıs askeri darbesinden farklı olarak, 15 Temmuz 2016'da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Başbakan Binali Yıldırım'ın darbe girişimine karşı halkı sokağa çıkmaya ve direnmeye çağıran açıklamalarını yayınlayan televizyon kanalları bulunmaktadır. Radyodan darbelerin ilan edildiği bir dönemden, yeni medyanın unsurlarından birisi olan FaceTime'den halkın darbeye karşı durmaya çağrıldığı bir döneme geçilmiştir. Bir yandan böylesine etkili bir değişim yaşanırken diğer yandan halkla doğrudan iletişim kuran geleneksel bir araç olan hoparlörlerle selaların okunmasının da darbe girişiminin püskürtülmesine olan katkısı çarpıcıdır. Bu durum, hâlâ geleneksel iletişim araçları ile halkla iletişimin de önemli olduğunu gözler önüne sermiştir.

Darbe girişiminin püskürtülmesinin ardından medyanın darbe girişiminin karşısında durarak önemli bir sınav verdiğine ilişkin yorumlar yapılmış olsa da bu değerlendirmeler yanıltıcıdır. Zira, bu darbe girişiminin içinde Genelkurmay Başkanı'nın bulunduğu yahut, kuvvet komutanlarından herhangi birisinin yer aldığı medya kuruluşları tarafından biliniyor olsaydı, bugün demokrasinin yanında durmakla övülen gazeteci ve televizyoncuların tam aksi yönde tavır almaları şaşırtıcı olmazdı. Bu durum, daha önceki müdahalelerde gözlenmiştir. Örneğin, 28 Şubat[40]'a zemin hazırlayan medya yapılanması ile 15 Temmuz 2016'da Türkiye'de etkili olan medya yapılanması haberlere ve AK Parti'ye bakış açısı arasında büyük farklılıklar bulunmamaktadır. 2013'te yaşanan Gezi Parkı Olayları, 17-25 Aralık polis ve yargı darbesi girişiminde "yolsuzluk", "şiddet" mesajları da hemen hemen aynı kanallar ve aynı isimler tarafından topluma aktarılmıştı. Eğer 15 Temmuz darbe girişimi başarılı olsaydı, tıpkı 27 Mayıs'tan sonra yapıldığı gibi, darbenin meşruiyet gerekçeleri olarak bunların gösterilmesi muhtemeldi.

[40] 28 Şubat 1997'de olağanüstü toplanan Milli Güvenlik Kurulu'nda, Başbakan ve RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan ile Başbakan Yardımcısı ve DYP Genel Başkanı Tansu Çiller'e Refah-Yol Hükümeti'nin irtica ile mücadele kapsamında yerine getirilmesi gereken kararlar tavsiye edilmiştir. Devamında DYP'den bazı milletvekilleri istifa ettirilerek hükümeti ayakta tutan parlamento çoğunluğu ortadan kaldırılmış, hükümet istifaya zorlanmıştır. Bu süreç "post-modern" darbe olarak adlandırılmıştır.

Bütün diğer etkenlerin yanı sıra milletin darbe girişimine karşı gösterdiği direnç, darbe girişiminin darbe girişimi olarak kalmasına yol açmıştır ancak bu darbe girişiminin ardından Türkiye'deki medya kuruluşlarının geçmiş yıllardan farklı olarak demokrasi kültürünü özümsediği ve demokrasiye bağlı olduğu gibi kesin bir yargıya varmanın mümkün olamayacağı açıktır. 15 Temmuz darbe girişiminin başarısızlığa uğramasında, AK Parti Hükümeti'ne yakın medya organlarının, halkı ve özellikle de AK Parti tabanını harekete geçirerek, darbeye karşı direnmesine yönelten algı inşa süreci de kamusal senaryolar ve medya manipülasyon stratejileri çerçevesinde yapılacak bir başka çalışma ile araştırılması gereken bir konudur.

Gerek 27 Mayıs darbesine gerekse 15 Temmuz darbe girişimine giden süreçte, kitle iletişim araçlarının söylemleri ile ortaya konulan darbeye rıza üretme çabası, toplumsal razı olma eğilimi doğurmuştur, 15 Temmuz'da iktidarda bulunan siyasal gücü temsil eden aktörlerin direniş çağrısı yapabilmeleri ile bu eğilim tersine çevrilebilmiştir. 27 Mayıs darbesi ve 15 Temmuz darbe girişimi öncesinde hem geleneksel medya olarak tanımlanan gazeteler hem de özellikle 15 Temmuz öncesinde yeni medya olarak tanımlanan sosyal medya aracılığıyla topluma iletilen söylemler ve mesajlar, yaşanan sosyal gerçekliği 'kamusal senaryo' metotları ile manipüle etmeye yöneliktir. Her iki olayda da halkın darbeye razı edilmesinde 'kamusal senaryo'nun ayakları önemli bir işlev üstlenmekte, sosyal gerçekliğe bakış açısını biçimlendirmektedir.

KAYNAKÇA

Adaklı, Gülseren (2006). *Türkiye"de Medya Endüstrisi Neoliberalizm Çağında Mülkiyet ve Kontrol İlişkileri*. Ankara: Ütopya.

Adorno, T. (1998). *Minima Moralia Sakatlanmış Yaşamdan Yansımalar,* (Çev. O.Koçak ve A. Doğukan). İstanbul: Metis Yayınları.

Ağaoğlu, S. (2003). *Arkadaşım Menderes.* İstanbul: Alkım Yayınevi.

Akdağ, M. (2014). Medya ve Siyaset Üzerine. http://mediaware.erciyes.edu.tr/tr/ medya_ve_siyaset_uzerine.pdf (Erişim tarihi: 18.02.2018).

Aksoy, A. (1994). Türk Medyasını Anlamak. *Birikim Sosyalist Kültür Dergisi*, 61, 8-19.

Aksoy, M. (1960). *Partizan Radyo ve DP*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Albayrak, M. (2004). *Türk Siyasi Tarihinde Demokrat Parti:(1946-1960)*. Phoenix.

Althusser, L. (2006). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları,* (Çev. A. Tümertekin). İstanbul: İthaki Yay.

Arcayürek, C. (1983). *Yeni İktidar Yeni Dönem (1951-1954).* Ankara: Bilgi Yayınevi.

Arcayürek, C. (1984). *Bir İktidar Bir İhtilâl.* Ankara: Bilgi Yayınevi.

Aslan, E. (2014). Türkiye'nin İç Siyasetinde Demokrat Parti (1950-1960). (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.

Aymalı , Ö. (2011). Tek Parti Döneminde Basın Nasıldı? *Dünya Bülteni.* http://www.dunyabulteni.net/haber/157507/tek-parti-doneminde-basin-nasildi (Erişim Tarihi: 15 Ocak 2018)

Baudrillard, J (1994). *Simulacra and Simulation*. University of Michigan Press.

Baudrillard, J. (1998). *Kötülüğün Şeffaflığı Aşırı Fenomenler Üzerine Bir Deneme,* (Çev. I. Ergüden). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baudrillard, J. (1999). *Siyah 'An'lar I-II*, (Çev. A. Sönmezay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1998a). *Postmodern Etik*, (Çev. A. Türker). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1998b). *Sosyolojik Düşünmek*, (Çev. A.Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı.

Beck, U. (1999). *Siyasallığın İcadı*, (Çev. N. Ünler). İstanbul: İletişim Yayınları.

Bektaş, T. N. (2000). *Medya Demokrasi İlişkisi ve Türk Medyasında Refah Partisi İmajı.* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi) Selçuk Üniversitesi SBE, Konya.

Benhabib, S. (2013, Haziran 3). Turkey's Authoritarian Turn. *The New York Times*. http://www.nytimes.com/2013/06/04/opinion/turkeys-authoritarian-turn.html (Erişim Tarihi: 20 Temmuz 2017)

Bennett, W. L. (2000). *Politik İllüzyon ve Medya*, (Çev. S. Say). İstanbul: Nehir Yayınları.

Bilgin, N. (1997). *Siyaset ve İnsan.* İstanbul: Bağlam Yayınları.

Birgit, O. (2005). *Evvel Zaman İçinde.* İstanbul: Doğan Kitap.

Bora, T. ve Cantek, L. (2009). Köşe Yazarlığındaki Değişim ve Politik Düşünce Vasatı. *Modern Türkiye'de Siyasal Düşünce*, Cilt. 9, pp. 879-901, İstanbul: İletişim Yayınları.

Bostancı M. N. (1998). *Medya, Siyaset ve Ötesi.* Ankara:Vadi Yayınları.

Camus, A. (1998). *Başkaldıran İnsan*, (Çev. T. Yücel). İstanbul: Can Yayınları.

Canclini, N. G. (1999). "Kültür ve İktidar Araştırmalarının Durumu", *Popüler Kültür ve İktidar*, (der. N. Güngör, Çev. S. Öztürk). Ankara: Vadi Yayınları.

Canetti, E. (1998). *Kitle ve İktidar*, (Çev. G. Aygen). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Chomsky, N. (1993). *Medya Gerçeği* (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Tümzamanlaryayıncılık

Chomsky, N. (1995a). *Demokrasi Gerçek ve Hayal*, (Çev. C. Cerit). İstanbul:Pınar Yayınları.

Chomsky, N. (1995b). *Medya Denetimi Immediast Bildirgesi*, (Çev. Ş. Süer). İstanbul: Tümzamanlar Yayıncılık.

Chomsky, N. (1999). *Medya Gerçeği*, 2. Basım. İstanbul: Tüm Zamanlar.

Chomsky, N. (2005). *Medya Denetimi* (Çev. E. Baki). İstanbul: Everest Yayınları.

Chomsky, N. 10 Strategies of Manipulation By The Media. http://noam chomsky.tumblr.com/post/13867896307/noam-chomsky-10-strategies-of-manipulation-by (Erişim Tarihi: 20.03.2018)

Chomsky, N. ve Herman, E. S. (1999). *Medya Halka Nasıl Evet Dedirtir?* İstanbul: Minerva.

Chomsky, N. ve Herman, E.S. (2006). *Kitle Medyasının Ekonomi Politiği Rızanın İmalatı*. İstanbul: Aram Yayıncılık.

Chomsky, N. ve Herman, E. S. (2012). *Rızanın İmalatı.* (Çev. E. Abadoğlu). İstanbul: BGST.

Christie-Miller, A. (2013, Aralık 26). Call for Erdoğan to quit as he is engulfed in corruption scandal. *The Times*. https://www.thetimes.co.uk/article/call-for-erdogan-to-quit-as-he-is-engulfed-in-corruption-scandal-7m (Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2017)

Christie-Miller, A. (2014, Temmuz 31). Turks fear skewed race will anoint Erdogan as dictator. *The Times*. https://www.thetimes.co.uk/article/turks-fear-skewed-race-will-anoint-erdogan-7ztwz657q9p (Erişim Tarihi: 17 Haziran 2017)

Cumhuriyet. (1950, Mayıs 1).

Cumhuriyet. (1950, Mayıs 27).

Damlapınar, Z. (2002). İktidar ve Kitle İletişim Araçları Üzerinden Rıza Üretimi: Teorik ve Ampirik Açıdan Kamusal Senaryo Süreci. *İletişim Dergisi,* 15 Güz, 61-89. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Debord, G. (1996). *Gösteri Toplumu ve Yorumlar*, (Çev. A. Ekmekçi ve O. Taşkent). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Değirmenci, N. (2010). Medya ve Demokrasi: Türkiye'de Siyasal İktidar- Toplum İlişkisinde Medyanın Rolü. (Yayınlanmış doktora tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, İzmir.

Deniz, M. (2017). 28 Şubat Sürecinde Medya ve Siyaset İlişkisi. (Yüksek lisans tezi) Bartın Üniversitesi SBE, Bartın.

Domenach, J-M. (1995). *Politika ve Propaganda,* (Çev. T. Yücel). İstanbul: Varlık Yayınları.

Duran, R. (1999). Global Medya ve Türkiye: Militarizm ve Milliyetçilik Sizde Kaç Dolar? *Birikim,* 117, Ocak 1999.

Durham, J. ve Cmiel, K. (1997). "Medya Etiği ve Kamusal Alan", *Medya, Kültür, Siyaset*, (der. ve Çev. S. İrvan). Ankara: Ark Yayınları.

Dursun, D. (2012). *Siyaset Bilimi*. 6. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları.

Dutter,L. (1985). Perceptions of Group Identity and Recent Political Behavior in Northern Ireland. *Political Psychology,* Vol. 6, No 1, 1985, pp. 47-60.

Editorial. (2013, Haziran 3). Prime Minister Erdogan's Strongman Response to Turkey's Protests. *The Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/opinions/prime-minister-erdogans-strongman-response-to-turkeys-protests/2013/06/03/6d83987a-cc78-11e2-8f6b-67f40e176f03_story.html?utm_term=.14a266d2894a (Erişim Tarihi: 7 Ağustos2017)

Duverger, M. (1996), *Siyaset Sosyolojisi*. (Çev. Ş. Tekeli), İstanbul: Varlık Yayınları.

Entman, R. M. (1993). "Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm", *Journal of Communication,* Cilt: 43, Sayı: 4, (1993), s. 51-58.

Entman, R. M. (2003). "Cascading Activation: Contesting the White House's Frame After 9/11", *Political Communication*, Cilt: 20, Sayı: 4, (2003), s. 415-432.

Erdem, B., Duma, S. ve Pehlivan, P. (2014). *27 Mayıs Darbesi Raporu*. Ankara.

Erdoğan, T. (2015). Türkiye'de Medya ve Muhafazakâr iktidar ilişkileri bağlamında Demokrat Parti ve Adalet Kalkınma Partisi Dönemlerine Eleştirel Bir Bakış. (Yüksek lisans tezi) Atatürk Üniversitesi Radyo Sinema ve Televizyon Ana Bilim Dalı, Erzurum.

Erer, T. (1963). *On Yılın Mücadelesi.* İstanbul: Ticaret Postası Matbaası.

Eyüboğlu, E. (1999). "İletişim, Siyaset, İktidar, Medya (İSİM)", *Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar*, (haz. K. Alemdar). İstanbul: Afa ve TÜSES Yayını.

Fenik, M. F. (1950, Mayıs 23). İnönü'den Bayar'a. *Zafer Gazetesi*.

Fenik, M. F. (1950, Mayıs 17). Vazife Büyük ve Çetindir. *Zafer Gazetesi*.

Fisk, R. (2014, Nisan 11). Has Recep Tayyip Erdogan gone from model 'strongman' to tin-pot dictator? *The Independent*. https://turkishpoliticsupdates.wordpress.com/2014/04/14/robert-fisk-has-recep-tayyip-erdogan-gone-from-mod (Erişim Tarihi: 15 Ağustos 2017)

Freire, P. (1995). *Ezilenlerin Pedagojisi,* (Çev. D. Hattatoğlu ve E.Özbek). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Fromm, E. (1995). *Umut Devrimi İnsancıllaşmış Bir Teknolojiye Doğru*, (Çev. Ş. Yeğin). İstanbul: Payel Yayınları.

Fromm, E. (1998). *Özgürlükten Kaçış*, (Çev. S. Budak). Ankara: Öteki Yayınları.

Fromm, E. (2001). *İtaatsizlik Üzerine*, (Çev. A. Sayın). İstanbul: Kariyer Yayınları.

Funkhouser, G. R. (1986). *The power of Persuasion*. New York: Times Books.

Galtung, J. ve Ruge, M. (1999). "Haber Seçme ve Yapılandırma", (Çev. Z. Damlapınar). *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.5, (ss.287-299).

Gezgin, S. (2002). *Medyada ve Eğitimde Birikimlerim*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

Giddens, A. (1998). *Modernliğin Sonuçları*, (Çev. E. Kuşdil). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Gramsci, A. (1967). *Aydınlar ve Toplum*. İstanbul: Çan.

Gramsci, A. (1997). *Hapishane Defterleri*. İstanbul: Belge.

Güneş, S. (1996). "Medya ve Siyasal Bilgilenme". *Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı*, Yıl: 2, S. 11.

Gürkan, N. (1998). *Türkiye'de Demokrasiye Geçişte Basın (1945-1950).* İstanbul: İletişim Yayınları.

Güz, N. (1996). "Türk Basınında Gündem Oluşturma". *Yeni Türkiye Medya Özel Sayı*sı II, S.12, Yıl:2.

Hall, S. (1994). "İdeolojinin Yeniden Keşfi: Medya Çalışmalarında Baskı Altında Tutulanın Geri Dönüşü", içinde: *Medya, İktidar, İdeoloji*, (der. ve Çev. M. Küçük). Ankara: Ark Yayınevi.

Heper, M. (2006). *Türkiye Sözlüğü Siyaset, Toplum ve Kültür*. Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Herman, E. S. ve Chomsky, N. (1988). *Manufacturing Consent The Political Economy of the Mass Media.* New York: Pantheon Books.

Heywood, A. (2015). *Siyasetin Temel Kavramları* (2. basım). (Çev.H. Özler). Ankara: Adres Yayınları. (Orijinal baskı, 2000).

Hongur, A. (2006). 28 Şubat Sürecinde Ordu, Medya ve Siyasal İktidar. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Işık, M. (2002). *Dünya ve Türkiye Bağlamında Kitle İletişim Sistemleri*. Konya: Eğitim Kitapevi.

İnal, A.(1999). Medya, Dil ve İktidar Sorunu: İletişim Çalışmalarında Medya ve Siyaset

İlişkisini Nasıl Tartışmalıyız?. *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*. 3(1), 13-36

İnceoğlu, M. (2011). *Tutum Algı İletişim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Kabacalı, A. (1994). *Türk Basınında Demokrasi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi.

Karabulut, B. (2014). *Algı Yönetimi*. İstanbul: Alfa

Kars, N. (2010). *Radyo-Televizyon Haberciliği*. İstanbul: Derin Yayınları.

Kaya, A.R. (2007). Türkiye'de 1980 Sonrası Medyanın Gelişimi ve İdeoloji Gereksinimi. (http://www.dorduncukuvvetmedya.com/arsiv/akaya.htm) (Erişim Tarihi: 15.03.2018)

Keane, J. (1999). *Medya ve Demokrasi*, (Çev. H Şahin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Kejanlıoğlu, D.B. (2005). *Türkiye'de Medyanın Dönüşümü.* İstanbul: İmge Kitabevi.

Kılıçatan, E.P. (2010). Türk Medyasında Değişen Sahiplik Yapısı: Sabah Grubu Örneğinde Tarihsel Bir İnceleme. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Selçuk Üniversitesi SBE, Konya.

Kılıçbay, M. A. (1999). *Dinin Fiziği Demokrasinin Kimyası*. Ankara: İmge Yayınları.

Koçer, S. (2002). Yazılı Basında Yapısal Değişim Tekelleşmenin ve Promosyonun Rolü. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi**)** Kocaeli Üniversitesi SBE, Kocaeli.

Kress, G. ve Leeuwen T. V. (2002). "Colour as a Semiotic Mode: Notes Towards a Grammar of Colour", *Visual Communication*, Cilt: 1, Sayı: 3, (2002), s. 343-369.

Lasswell H. D. ve Blumenstock, D. (1939). *World revolutionary propaganda: A Chicago study*. Knopf

Lasswell H.D. (1948). Structure and function of communication in society. *The Communication of Ideas* içindeLyman Bryson (ed.). New York: The Institute for Religious and Social Studies.

Lippmann, W. (1998). *Public Opinion: With a New Introduction by Micheal Curtis*. New Branswick and London: Transaction Publishers, (Orginal work published 1922)

Manning, N. (1996). The Core Elements of Ethnicity *in Ethnicity*, John Hutchinson and Anthony D.Smith (eds.). Oxford University Press, pp. 24-28.

Marcuse, H. (1968). *Tek Boyutlu İnsan İleri Endüstriyel Toplumun İdeolojisi Üzerinde İnceleme*, (Çev. S. Çağan). İstanbul: Haşmet Yayınları.

Megill, A. (1998). *Aşırılığın Peygamberleri Nietzche, Heidegger, Foucault, Derrida*, (Çev. T. Birkan). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Menderes, A. (2010, Ağustos 29). Milli İradeye Karşı Çevrilen Namlular. *Yeni Asır*.

Mestrovic, S. G. (1999). *Duyguötesi Toplum*, (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı

Mulgan, G. (1995). *Antipolitik Çağda Politika*, (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Negrine, R. (1996). *The Communicaiton of Politics*. London: Sage Publication.

Noelle-Neumann, E. (1998). *Kamuoyu Suskunluk Sarmalının Keşfi,* (Çev. M. Özkök). Ankara: Dost Yayınları.

Oskay, Ü. (2001). *Yıkanmak İstemeyen Çocuklar Olalım*. İstanbul: YKY.

Öymen, A. (2009). *Öfkeli Yıllar.* İstanbul: Doğan Kitap.

Öksüz, H. (2013). Algı Yönetimi Ve Sosyal Medya. *İdarecinin Sesi Dergisi* , 2013, Mayıs – Haziran.

Özer, N. P. (2011). Gazete Haberlerinde Manipülasyon: 28 Şubat Örneği. (Yayınlanmış yüksek lisans tezi) Selçuk Üniversitesi SBE, Konya.

Özkan, A. (2006). *Küreselleşme Sürecinin Medya Ve Kültür Üzerindeki Etkileri*. İstanbul: Tasam Yayınları.

Özkır, Y. (2011). 27 Mayıs'tan 27 Nisan'a Asker-Gazeteci İlişkisi. *İş Ahlakı Dergisi,* 8,8, 91-114.

Özsever, A. (2004). *Tekelci Medyada Örgütsüz Gazeteci***.** İstanbul: İmge Kitabevi.

Öztürk, A. (2013). *İmajoloji,* (2. Baskı), Ankara: Elis Yayınları.

Purvis, T. ve Hunt, A. (1993). Discourse, ideology, discourse, ideology, discourse, ideology... *British Journal of Sociology*, 473-499.

Rigel, N. (2000). *Rüya Körleşmesi*. İstanbul: Der Yayınları.

Sakallı, N. (2001). *Sosyal Etkiler Kim Kimi Nasıl Etkiler?* Ankara: İmge Kitabevi.

Samuels, W. (1990). *Economics as Discourse an Analysis of the Language of Economists*. Boston: Kluwer Academic.

Sanders, B. (1999). *Öküz'ün A'sı Elektronik Çağda Yazılı Kültürün Çöküşü ve Şiddetin Yükselişi*, (Çev. Ş. Tahir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Severin, W. J. ve Tankard, J. W. (1994). *İletişim Kuramları: Kökenleri, Yöntemleri ve Kitle İletişim Araçlarında Kullanımı*, (Cev A. A. Bir, S. Sever). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

Schiller, H. (1993). *Zihin Yönlendirenler*, (Çev. C. Cerit). İstanbul: Pınar Yayınları.

Schoenbach, K. ve Baran, J. "Mass Media Effects on Political Cognition: How Readers' Images of Journalists Shape Newspaper Impact", *Mass*

Communication and Political Information Processing, der. Sidney Kraus. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates.

Shayegan, D. (1997). *Yaralı Bilinç Geleneksel Toplumlarda Kültürel Şizofreni*, (Çev. H. Bayrı). İstanbul: Metis Yayınları.

Sholle, D. (1994). "Eleştirel Çalışmalar: İdeoloji Teorisinden İktidar/Bilgiye" , *Medya, İktidar, İdeoloji*, (der. ve Çev. M. Küçük). Ankara: Ark Yayınları.

Sönmez, M. (2003). *Türk Medyasında Yeni Sahiplik Yapısı, Cepheler ve Profiller* (der. D. Tılıç), Ankara: ÇGD Yayınları.

Sönmez, M. (2010). *Medya, Kültür, Para ve İstanbul İktidarı***.** İstanbul: Yordam Kitap.

Sözeri, C. (2009). Türkiye'de Medya Sektöründe Uluslararası Şirket Birleşmeleri. (Yayınlanmamış doktora tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Subramanian, C. (2013, Aralık 26). Turkish Leader Lashes Out at Corruption Probe. *Time*. http://world.time.com/2013/12/26/turkish-leader-lashes-out-at-corruption-probe/ (Erişim Tarihi: 10, Temmuz 2017)

Sungur, H. H. (1961). *Anayasayı İhlal Suçları.* İstanbul: İstanbul Matbaası.

TBMM Medya Araştırma Komisyon Raporu**.** (2002) (http://www.tbmm.gov.tr/arsiv.htm) (Erişim Tarihi: 12.02.2018)

TCBBYEGM. (2013). T.C. Başbakanlık Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü.

Tılıç, L.D. (1998). *Utanıyorum Ama Gazeteciyim*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tokgöz, O. (1979). *Siyasal Haberleşme ve Kadın*, Ankara: A.Ü. SBF.

Tokmakçıoğlu, E. (2011). *Türk Basın Tarihi*. Ankara: İsim Yayınları.

Tokmakoğlu, B. (2010). Osmanlı'da Basın ve Basın Tarihi. http://blog.milliyet.com.tr/osmanli-da-basin-vebasin-tarihi/Blog/?BlogNo=280731 (Erişim Tarihi: 09.01.2018)

Topuz, H. (1973). *100 Soruda Türk Basın Tarihi.* İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Topuz, H. (1996). *100 Soruda Türk Basın Tarihi.* İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Topuz, H. (2003). *II. Mahmut"tan Holdinglere Türk Basın Tarihi***.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tucker, J. (2013, Aralık 26). Talking Turkey: How does corruption affect voting behavior? *The Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2013/12/26/talking-turkey-how-does-corruption-affect-vo (Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2017)

Turgut, H. (1995). *Türkeş'in Anıları Şahinlerin Dansı.* İstanbul: ABC Basın Ajansı.

Tutar, H. (2008). *Simetrik ve Asimetrik İletişim Bağlamında Örgütsel Algılama Yönetimi.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Türk, M. S. (2012). Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi. Www.Caginpolisi.Com.Tr/Eski_Sitemiz/ 116/33-34- 35-36-37-38-39-40.Htm

Türk, M. S. (2014). Algı Yönetimi ve İletişim: Algının Ötesinde Bir Gerçeklik Var mı? *Algı Yönetimi* içinde (der. B. Karabulut). İstanbul: Alfa.

Türk, M. S. (2017). Medya Halkı Nasıl Razı Eder? *Akademik Bakış*.

Ural, O.A. (2009). Türkiye'de Televizyon Yayıncılığı Bağlamında Medya ve Siyaset İlişkisi. (Yayımlanmamış doktora tezi) İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul.

URL-1 (2018). https://www.etimolojiturkce.com/kelime/manip%C3%BCle (Erişim Tarihi:

12.03.2018)

URL-2 (2018). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_yanlis&view=yanlis&kelimez=275 (Erişim Tarihi: 17.03.2018).

Uzun, M. (2008). Medya Sahipliğinin İçeriği Yansımaları: Cem Uzan ve Genç Parti Örneği. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi**)** Ankara Üniversitesi SBE, Ankara.

Van Dijk, T. A. (1985). "The Common Roots of the Studies of Literature and Discourse", A Handbook of Discourse Analysis, der. Teun A. Van Dijk. London: Academic Press.

Van Dijk, T. A. (1994). "Söylemin Yapıları ve İktidarın Yapıları", *Medya, İktidar, İdeoloji*, (der. Çev. M. Küçük). Ankara: Ark Yayınları.

Van Dijk, T. A. (1996). “Power and the News Media”, *Political Communication in Action, States, Instutions Movements, Audiences*, der. David L. Paletz. New Jersey: Hampton Press.

Van Dijk, T. A. (2001). Multidisciplinary CDA: A plea for diversity. *Methods of critical discourse analysis*, 1, 95-120

Vural, S. (1994). *Kitle İletişiminde Denetim Stratejileri.* Ankara: Özışık Matbaacılık.

Walker, M. (1999). *Basının Gücü,* (Çev. G. Şen). İstanbul: Milliyet Yayınları.

Watson, I., & Levs, J. (2013, Haziran 4). Turkey's Erdogan: Successful leader or 'dictator'? *CNN*. http://edition.cnn.com/2013/06/04/world/europe/turkey-erdogan/index.html (Erişim Tarihi: 7 Ağustos 2017)

Weaver, D.H. (1999). Medya Gündem Kurması ve Kamuoyu: Bir Bağlantı Var mı? (Çev. Z. Damlapınar). *Selçuk İletişim*, C.1, S.1, Temmuz, 140-147 - Akt. Banu Terkan,

Weber, M. (1998). *Sosyoloji Yazıları*, (Çev. T. Parla). İstanbul: İletişim Yayınları.

Yağcıoğlu, S. (2002). “Geçmiş Mi? Günümüz Mü?: Çatışma Söyleminde Tarihselliğin Kurgulanmasında Eşdizimsel Örüntülemenin İdeolojik İşlevleri”, *1990 Sonrası Laik Antilaik Çatışmasında Farklı Söylemler Disiplinler Arası Bir Yaklaşım*, (der. S. Yağcıoğlu). İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.

Yalman, A. E. (1950, Mayıs 16). İsmet İnönü'ye Tebrik Mektubu. *Vatan Gazetesi*.

Yavuz, H.M. (2011). Milli Görüş Hareketi: Muhalif ve Modernist Gelenek. *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce,* Cilt 6, pp. 604-619. İstanbul: İletişim Yayınları.

Yaylagül, Levent.(2008). *Kitle İletişim Kuramları-Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Yerdeş, G. (2006). *Başkentte Önemli Olaylar ve Yazamadıklarım.* Ankara: Ümit Yayıncılık.

Yılmaz, Y. (2011). Siyasal Sistem ve Medya Kuramları Bağlamında Türkiye’de Gazeteciliğin Mesleki Kimlik Sorunu ve Bir Alan Araştırması. (Yayınlanmış doktora tezi), Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul.

Zeldin, T. (1998). *İnsanlığın Mahrem Tarihi*, (Çev. E. Özsayar). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Zürcher, E. J. (2016). *Modernleşen Türkiye'nin Tarini.* (Y. Saner, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

EKLER

EK-1 1958-1960 ARASINDA FAYDALANILAN GAZETE KÜPÜRLERİ

Cumhuriyet

VARLIK

Uşakta Dün Müessif Hâdiseler Oldu

C.H.P. liler şöre gürerlerken bir Demokrat Partilinin savurduğu bardak İnönünün hemen yanındaki bir gazeteciye isabet etti

İnönü söylediği nutukta iktidarı tenkid etti

Bize Gelince

SON DAKİKA:

Parti Kongreleri yasak edildi

Amerika bize 12 yılda 1 milyar dolar verdi

Beş kalara yüzde yirmi zam yapıldı

Devlet adına okuyanların mecburi hizmet süreleri

Rusya izahat istedi

Kızılayın yaptığı yardım azalıyor

Dolar satan Amerikan cavusu

BAHAR BAYRAMI

Urdün kralı geldi

Zimmetine 630 bin lira geçiren memur

M. Takım namzetleri Adalet'i ikinci devrede yendiler : 5-2

Cumhuriyet

Zilede Dün Müessif Hâdiseler Oldu

Polis ile jandarma, İnönünü karşılıyan kalabalığı dağıtmak için göz yaşartıcı bombalar attı, cop ve dipçik kullandı, havaya ateş edildi, karışıklık 15 dakika sürdü

Sorguya çekilen 45 C. H. P. liden altısı tevkif edildi

İnönünün Tokaddaki konuşması

Başbakanın Ispartadaki tetkikleri

Dünkü fırtına tahribat yaptı

Yasak edilen toplantı

Mürteci yobazlar hakkında tahkikat icrasına başlandı

Hür. P. kararını veriyor

Kayıp çocuğun cesedi dün denizde bulundu

Vali Foot mutedil siyasetten vazgeçti

İnşa halinde 5 katlı bir bina çöktü, 5 işçi öldü

Grip salgını yükseliyor

Tarpol Reis denizaltısına bayrağımız

NEON LTD. STİ.

YEM SANAYİİ T. A. Ş.

SANAYİ BANKASI Umum Müdürlüğü

Englebert LASTİKLERİ Uzun ömürlüdür!

ENGLEBERT OTOMOBİL . KAMYON . TRAKTÖR . LASTİKLERİ

ALSA

ULUS
ADIMIZ ANDIMIZDIR
Kurucusu : KEMAL ATATÜRK
18 EKİM 1950
79 uncu yıl
No. 12762

Zile'de İnönü'yü karşılayan yurttaşlar bomba ve silâhlarla dağıtılmak istendi

Polis ve askerî kuvvetlerle halk arasında büyük bir arbede çıktı, silâh ve dipçiklerle milletvekilleri dövüldü, yaralananlar oldu, 40 kişi nezaret altına alındı

İnönü, girişilen tertiplerin memleketi kardeş kavgasına götüren, hazırlık yolu olduğunu haber veriyorum, dedi

Halkla temas maksadıyla daha sık seyahat etmek, benim için vazifedir

Bu millet sövülmeye asla tahammül etmeyecektir

Karşımızda bir numaralı mesuliyet mevkiini işgal eder kimse olarak D.P. Genel Başkanı vardır, birinin mesuliyetini diğerinin üstüne atmasına razı olamayız

İNÖNÜ OLAYLA İLGİLİ BİR DEMEÇ VERDİ

Zile'de olaylar

H. Cahit Yalçın'ın Ölümü

"Saat 11,30 a gelmiştir,,

Yalçın'ı anma törenine izin verilmedi

Devletin vazifesi yurttaşa eşitlik prensibi içinde hizmet etmektir

Barutçu, Yetkin, Doğan, Güley, Bekata ve Bayındır C.H.P. Maçka İlçe Kongresinde hazır bulundular

"YALAN,, HER ZAMAN "YALAN,, DIR

Yatırımlar durdu
Yatırımlar durmadı

Devlet Nüshası

ULUS

ADIMIZ ANDIMIZDIR

Kurucusu : GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

19 EKİM 1954

Ulus Gazetesi Yazı işleri Müdürlüğüne Ankara, Zile'de İsmet İnönü'yü karşılayan

yurttaşlar bomba ve silâhlarla dağıtılmak istendi başlıklı yazıya Zile'de Cumhuriyet Halk Partisi Mebusları halkı kanun dışı hareketlere ve kanunsuz toplantı sebebile

İnönü : Biz, bir ihtilâl ve inkılâp rejiminden geldik

Bu memlekette her şeyden evvel partizan idareye son verilmelidir

Milletçe yükselmemiz ancak demokratik rejim içinde, insan hakları rejimi içinde kaabil olacaktır Demokratik rejim yenibir hayat tarzıdır. Bu yolu ancak idealist olan idareciler kabul eder

Türk milleti, bu yeni hayat tarzını bütün tecavüzlere karşı korumasını bilecektir

Alınan Zabıt

Zile olayları ile ilgili muhakemede 4 C.H.P.li beraat etti

Barutçu "Devletin cihazları bir parti hesabına işliyor„ dedi

İnönü, Çorum'da binlerce kişi tarafından sevgiyle karşılandı

C. H. P. Genel Başkanı bugün Elmadağ yoluyla saat 15.30 da Ankara'ya dönüyor

AMASYA konuşması

ÇORUM konuşması

Gülek geliyor

AKŞAM

TÜRKİYENİN EN ESKİ İYASİ GAZETESİ

Bütün iş ve Reklâmlarınızı İstanbul Hizmet Rövesadır

20 EKİM 1958 PAZARTESİ

MENDERES: «Anarşist hareketlere paydos diyeceğiz» dedi

Başbakan Afyon ve Emirdağ'da konuştu

Emirdağ'da Başbakan Saidi Nursiyi selâmladı. Hasan Hüseyin adında bir köylü oğlunu kurban etmek istedi. Menderes'e 50 kurban kesildi

İnönü hâdiseli gezisini bitirdi

Ankara'ya dönen CHP Genel Başkanı Çankırı, Sinop ve Kastamonu'ya gidecek

Zile Emniyet Âmiri CHP. milletvekillerinden dövüldü

Şarkı Söyleyen Deli dün geldi

C.M.P. Kongresinde gösteri yürüyüşleri kanunu tatbik edildi

ISI 10 DERECEYE KADAR DÜŞTÜ

Bir gemi imdet istedi, yolmardan evleri sular bastı. Konya'da kar yağıyor

DULLES İngiltere'de Kıbrıs dâvasını görüştü

Ada'da tedhiş yeniden şiddetlendi. Bir Türk öldürüldü. Türklerin bayatlığı evler yakıldı

HAYIRLIOĞLU FETVASININ TESİRLERİ DEVAM EDİYOR

10 bin imzalı telgrafla "Hizmetinin İslâm tarihine altın harflerle yazılacak,, denilmekte

İzmit Şiebi hezzedildi

Hür. P. nin kararını büyük kongre verecek

Nevin Seval vefat etti

100 üncü YILDÖNÜMÜ -

Ankara motorlu treni dün bir traktöre çarptı

Motorlu tren yoldan çıktı. insanca zayiat olmadı

51 torunlu Yetmoğa 100 yaşına basıyor

Boston kullanmıyor Yetmoğa her gün 25 kilometre yol yürüyor

TAŞ

Büyük Cahit..

FAZARTESİ
20
EKİM
1958
FİYATI 25 Kr.

VATAN

BAŞYAZARI
Ahmed Emin YALMAN

DOĞRUYA DOĞRU - İĞRİYE İĞRİ

Devlet Nüshası

«Biraz da D. P. den istifaları okuyun»

ÇANAKKALE, 19 — Şehrimizdeki C.H.P. C.M.P. ve diğer bir çok partileri bünyesine Başbakan Adnan Menderes'e aşağıdaki telgrafı çekmişlerdir:

«Her gün İstanbul, İzmir ve Ankara radyolarında, siyasi haberler arasında muhalefet partilerinden birçok önemli DP'ye geçişlerin sebepleri anlatılmaktadır. Bunları dinlemek için hepimiz radyolarımızın başına geçmekteyiz. Bu artık radyolarla yapılmaktadır.»

Menderes dün yeşil bayrakla karşılandı

Saidi Nursinin oturduğu Emirdağ'da bir minareden Başbakanı karşılamak için tuğralı bayrak çekildi

İstanbul'da dün öğleden sonra sanki bir süre yağmur yağdı. Kısa sürede, yağmur altında bekleyenler görülüyor.

Kış, "yoklar,, la birlikte geldi

Dün fırınlarda ekmek bulunamadı - Kaşar ve beyaz peynir piyasadan çekildi

Son birkaç gün içinde havaların yağışlı gitmesi sonucunda, şehrimizde yeniden çeşitli maddeler ve ihtiyaçlarda bağlantıların Dün, Bursa, Ankara ve bilhassa semtleri hayli olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Bu arada fırınlarda çalışan işçiler ve memurların ailelerini ilgilendiren ve çalışmalarını, rahatı da rahatsızlarına çalıştırdı, yeğlerin yetmektedir. Bursa'da değerli, fırın tarafından ekmek imali ve alınmakta ve satılmakta yol açmaktadır.

PEYNİR DE..

Bugün ve bazı perakende şekilde satılmaktadır. Bunu ruhsatlı Ticaret Borçlarında bu maddelerin tesirleri yapılmaktadır, fakat mesmele göre fiatlar kara tahtada kalmaktadır.

Halen İstanbul'da, tatlı tuğlu beraz peynir toptan itibarı 90, tarihi vasıflar 250, kaşar peyniri ise 650 kuruştan tesbit edilmektedir.

Piyasada ancak bulunabilen yağ ise beraz pahalı, fakat tuğlu halde satılmaktadır. Bu peynirler ise el altından yürütülmektedir.

AYGÜN'ÜN İNCELEMELERİ

Belediye Başkanı Kemal Aygün, dün parayı olmasına rağmen bütün gün çalışmış ve ilgili arkadaşlarla görüşmeler yapmıştır. Kemal Ay...

(Devamı Sa. 3, Sü. 6 da)

İnönü seyahatini bitirerek Ankaraya döndü - Hür P, CHP'ye iltihak için kongre topluyor

Menderes, «Geceyi gündüze katarak çalışıyoruz» dedi

Husnü Muhabirimizden

AYFON, 19 — Seyahatinin 8 inci gününde bezirlerinde Maliye Bakanı Hasan Polatkan ve Basın - Yayın Bakanı Seyyar Samsuncuoğlu eşliğinde halde Emirdağ'a giden Başbakan Adnan Menderes bu...rada bir tarafı kırmızı, bir tarafı yeşil bayraklarla karşılanmıştır.

ÇAY'DA

Başbakan rahatlatıcı güzeste...rmasına müsaade bulmadıkların... bulunduktan sonra yeni...ğe ilçe... gelen Çay'a gitmiştir. Burada ...ok kısa bir konuşma yapan Başbakan, daha sonra Belediye binasının önünde ...da bir konuşma yapmıştır.

Başbakan yıkılmış çok sıcaklarla karşılanmıştır. Bu sırada o ...na kadar gizli tutulan binlerce altı sülu bayrak meydana çıkarılmıştır. Burada sevk ...ir ilçe bulunmuş, Başbakan, kısa...ara gitmiştir. Bir müddet ...den İki kişinin bir tarafında ...ril ve üzerinde eski yazı, diğer tarafında ise kırmızı zemin...de Osmanlı tuğrası bulunan iki bayrak sallamakta olduğu görülmüştür.

(Devamı Sa. 3, Sü. 1 de)

ALDOĞAN KONGREDE

Baruţçu Trabzon'da rejim buhranından şikâyetçiyiz dedi.

Husnü Muhabirimizden

ANKARA, 19 — C. H. P. başkanı İnönü, 5 gün süren İç Anadolu gezisini bugün tamamlamış ve bugün saat 18 de şehrimize gelmiştir.

Sabahleyin saat 10 da Çorumdan, binlerce Çorumlunun «Sumer Paza yok Yeşil» sloganları eşliğinde otomobille hareket ...a İnönü, Alaca ve Sungurlu ilçelerine uğramış ve binlerce kişi tarafından coşkuyla karşılanmıştır.

(Devamı Sa. ... Sü. 5 de)

GÜLEK YURDA DÖNDÜ

Genel Sekreter, Zile olayları için «Dünya milletleri neyle, biz neyle uğraşıyoruz» dedi.

Avrupa Konseyinin Genel Kâtibi toplantılarına katılmak üzere Strasburga gitmiş bulunan CHP. Genel Sekreteri Kasım Gülek dün akşam saat 21.45 te topkapı ...ulunda gelmiştir.

Orada memleketin kaldığı konsey toplantısında Türk heyetinin görüşlerini Kâtra konusunda beyan ...adığını, Duman heyetinin ...ne ...dikâ ...mlarını ...ğını ...

(Devamı Sa. 5, Sü. 6 da)

HÜKÜMET KOMİSERİ İLE BAŞKAN TARTIŞIYOR

Aldoğan, 12 yıldır tek parti zihniyeti devam ediyor, dedi

C.M.P. kongresinde polis bir T.K.P. liyi konuşturmadı

CMP. Farik ilçe binasında, dün saat 10 da Beraz Sarıç sekreterliğinde Kongreye CMP. — TKP. birleşmesinin bir şeklini alarak, TKP meclisi üyesinin kurulu Üyelerinden Mustafa Aydın ve Refik İsfendiyar da hazır bulunmuşlardır.

Kongre açıldıktan sonra ...ğrenç gerçekçe tanıtanlığı ...ünü söyledikten sonra, Mustafa Aydın'a söz vermiştir. Aydın, ...ğrenç ...ünü ...ğrenç ...ünü ...ğrenç ...ünü

Cumhuriyet

Batı Trakya Türkünü parçalama gayretleri

Meclise 10 gün kaldı

C. H. P. ile Hür. P. liler bir toplantı yaptılar

Menderes "Bozgunculara, nifakçılara, fitnecilere,, çattı

Atletizmde İranı 119-100 mağlûb ettik

DENİZCİLERE MÜJDE!

B&W Alpha

DİMA LİMİTED ŞİRKETİ

KADIKÖY FENERYOLUNDA 4 SENE VADELİ BLOK APARTMAN DAİRELERİ

PENNSYLVANIA Kamyon LASTİKLERİ

27 EKİMDE PAN AMERICAN USA'YA GÜNLÜK JET SERVİSİNE BAŞLIYOR

İTHALÂTÇILARIN NAZARI DİKKATİNE

Cumhuriyet

Tahkikat Encümenine ait yeni kanun çıktı, dünkü Meclis görüşmelerinin neşri menedildi

Dünkü Meclis içtimaından sonra D.P. Grupu toplandı, Başbakan Tahran'a gitmekten vazgeçti, yalnız Zorlu gitti

Tahkikat Encümeninin dün gece basına yaptığı tavzih ve tebliğ

Meclisin kabul ettiği kanunun metni ve esbabı mucibesi

C. H. P. de Meclisten evvel ve sonra yapılan iki toplantı

DP Grupunun Meclisten sonraki toplantısı

Kore Cumhurbaşkanı nihayet istifa etti

Pakistan Cumhur Başkanı Eyüp Han şehrimize geldi

Dün Tıp Talebe Cemiyeti Kongresini polis dağıttı

Türk Hava Yolları yeni jet motörlü uçaklar alacak

Antalya D.P. ve Belediye Başkanı bir mühendisi ölüm derecesinde dövdü

İzmir Sampiyonu Demirspor Takımı

Galatasarayı dün Avrupaya uğurladık

BEŞİKTAŞ - FERİKÖY, K. PAŞA - K. GÜMRÜK

İNŞAAT = ATERMİT =

Satılık Fabrika Binası

M/S FETHİYE

İLÂN

ARANIYOR

PİVALE MAKARNASI

HALI YIKAMA FABRİKASI

BEREKETE KAT

Milliyet
Halk gazetesi
6 SAYFA 25 KURUŞ
MODERN RÜYA TABİRLERİ
KÜLTÜR KİTABEVİ
Perşembe 28 NİSAN 1960

OLAĞANÜSTÜ YETKİLER KABUL EDİLDİ

Meclis'te cereyan eden müzakerelerin yayınlanması TBMM Tahkikat Komisyonu tarafından yasak edildi

CENTO toplantısına gidecek olan Başvekil Menderes, Tahran'a hareketini tehir etti

D.P. Grubu Meclis müzakerelerini mütenakip toplandı

Bir D.P. Mebusu istifa etti

Tıp talebelerinin kongresi dağıtıldı

Polis müdahalesine Kureli öğrencilere çekilmek istenen telgraf sebep oldu

CHP Grubu dün CKMP Mebusları ile Birlikte toplandı

Kore'de mücadele bitti: Rhee istifa etti

Bütün memlekette sevinç nümayişleri yapılıyor. İdareyi eline alan Hariciye Vekili, Ağustos ayında seçimlerin yenileneceğini bildirdi

DURUM

Kabul edilen yetkiler

Ulus, yine mahkûm

Ertuğrul UNALI kaybettik

© 2009 Doğan Gazetecilik A.Ş.

ULUS
ADIMIZ ANDIMIZDIR
Kurucusu KEMAL ATATÜRK

28 NİSAN 1954

HERGÜN SİZE AZ PARA İLE ÇOK İŞ GÖRÜR

Meclis müzakerelerinin neşri yasak

Anadolu Ajansı – Cumhuriyet Halk Partisi ile bir kısım basının faaliyetlerini tahkike memur Türkiye Büyük Millet Meclisi Tahkikat Encümeninden bildirilmiştir: «Türkiye Büyük Millet Meclisi Tahkikat Encümenlerinin vazife ve selâhiyetleri hakkındaki kanunun Büyük Millet Meclisindeki müzakereleri, Tahkikat Encümeninin vazife ve selâhiyetleri ile alâkalı olması bakımından 3 numaralı neşir yasağı kararımızın şumulü dahilinde bulunduğu tavzihan bildirilir, bu tavzih tebliğ makamındadır.

Tahkikat Encümeni Reisi Denizli Mebusu Hamdi Sancar»

G. Kore'de: Rhee nihayet istifa etti

Cumhurbaşkanlığından istifa mektubunda Rhee, Meclisin kararına uyduğunu bildirdi - Başkan Yardımcısı Lee de canını kurtarmak için bir Amerikan üssüne sığındı

«Niçin? Niçin?»

T. R. KARAKIMAKOĞLU

AĞLIYOR

2,5 ay önce Meclise verilen Tahkikat önergesi niçin görüşülmüyor?

Tekeli bu konuda bir konuşma yaptı

C.H.P. ne girdi

Bir müstafi yarbay dün CHP ne girdi

C.H.P. Grupunun dünkü toplantısı

CKMP, Milletvekilleri de, yapılan davetle toplantıda bulundular

İnönü'ye tezahürat yapmakları için

26 kişi dün yargılanırken avukatlar hâkimi reddetti

Talep incelenmek üzere, duruşma geri bırakıldı

Cenap Çetinel

Ulus aleyhinde 4 dâvaya bakıldı

Cenap Çetinel mahkûm oldu

3 C.H.P. li cezaevinde

Güney Kore'ye telgraf çektirmemek için Polisler, bir öğrenci kongresini dağıttı

İstanbul Tıp Fakültesi Cemiyetinin kongre başkanı ve eski başkanı emniyete götürüldü

Başkan Eisenhower Kruşçefe cevap verdi

Basın toplantısında Başkan önemli konulara temas etti

C. H. P. Meclis Grupu bugün 15'de toplanıyor

ÖRFİ İDARE İLÂN EDİLDİ

İstanbul ve Ankara olaylarının yayınlanması da yasak olundu

İstanbul'da her türlü toplantılar ile gece saat 21 den sabah saat 05e kadar sokağa çıkmak yasak. Kahvehane, sinema ve diğer umumî yerler kapatıldı

AKŞAM

MÜSTAKİL SİYASİ SABAH GAZETESİ

29 MAYIS 1960

Üniversitenin tatili işi dün Senatoda görüşüldü

Dekanlar tarafından 4 fakülte üçer gün tatil edildi - Prof. Kubalı'nın Bakanlık emrine alınması Senato reddetti

İki Prof. ders takririni kesti

Yargıç Adil Sanal görevinden alındı

EYÜP HAN GİTTİ

Rhee'nin sağ kolu Li Pu, ailesiyle intihar etti

Rhee'nin manevi oğlu olan Pu'nun oğlu Suk, babası ile annesini vurup kendini öldürdü. İstifa eden Rhee'ye sevgi gösterisi yapıldı.

Mazlum Kayalar D.P. Grup Başkanlığından dün istifa etti

D P den istifa eden Balıkesir Milletvekili Müçteba İşcan da D P nin tutumunu beğenmediğini söyledi

DÜĞÜNDE İSTİMLİK İSTİFASI

YENİ KANUN DÜN YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

D.P. Meclis Grupu bugün toplanıyor

İstanbulda 1 numaralı tebliğ

ÖRFİ İDARE hangi durumda ilân olunur

BAŞBAKANLIK TEBLİĞLERİ

RESİM
Karikatüre Selâm!
DÜNYADA BUGÜN
Uyku hakkında bilmediklerimiz ve bizi bekleyen tehlikeler
Margareth yeniden aşık olmak üzere
ULUÇ ALT
BULMACA
Milyarderler için 85 milyonluk av
Teknikleri resimli ayakkabılar yapıldı
EMNİYET SANDIĞI
20.000 Liraya
1.000 ve 5000 Liraya
EMNİYET SANDIĞI
TÜRKİYE İŞ BANKASI
4 milyon
BUGÜNKÜ PROGRAM

Cumhuriyet
EPİKTETOS
Meclis, dün Futbolda Müşterek Bahis Kanun Tasarısını kabul etti
Tartışmalı geçen toplantıda bazı C.H.P. liler bunun kumar olduğunu söylediler
İran'dan ilâca ediniler
İnönünün Ege gezisi dün hâdiseli başladı
Uşağa hareket etmek üzere Ankara garına giden C.H.P. Genel Başkanına halk tezahürat yanında polis müdahalede bulundu
Ya Ötekiler?
Kralın bugün geliyor
Dün de 17 gazeteci yargılandı
Florence Nightingale tesislerinin sahası kimseniz malı değil
D.P. nin turistik gezileri
Makarios, Dr. Küçük Türkiyeye geliyor
Kayıb İngiliz uşağının cesedi Vanda bulundu
Muhsin Ertuğrul dün Şehir Tiyatrosunda yeni vazifesine başladı
Kanuni, fakat ahlâka aykırı
T.M.T.F. Kongresinde Hayrioğlu savunuldu

Milliyet SPOR
Millî Takım 2. maçı ayrı tertiple yapacak
Remondini İtalya'ya Döneceğim Dedi
Ataman, futbolcular vergi ödemeli, dedi
SPARTAK 4 lü TURNUVADA
GÜVENSPOR hâdisesi büyüyor
Real Madrit'i seyretmiştim
DİPÇİK YİYEN BİR ZİLELİ DÜN ÖLDÜ
"AY'A SEYAHAT" BUGÜN BAŞLADI
İran'la petrol borusu anlaşması imzalandı
KONYA'DA 14 dükkân yandı
PAKİSTAN'DA REFERANDUM YAPILACAK
BİR ASIR ÖNCE BUGÜNÜ GÖREN ADAM

EK-2 2013-2016 ARASI FAYDALANILAN GAZETE KÜPÜRLERİ

Bahar Kampanyası
23 Haziran'a kadar internetten satın alacağınız tüm kitaplarda
%35 indirim
www.kitap.cumhuriyeti.com.tr

Cumhuriyet

Bahar Kampanyası
Kitaplarınızı internetten alın, tatilin keyfini kitapla çıkarın.
50 TL ve üzerine
ÜCRETSİZ KARGO
www.kitap.cumhuriyeti.com.tr

89. YIL SAYI: 32014 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 1 HAZİRAN 2013 CUMARTESİ

Taksim'de insanı, kenti savunanlara yönelik şiddet bardağı taşırdı. Eylemler yayılıyor

Halk başkaldırdı

GAZDAN SONRA PLASTİK MERMİ

Gezi Parkı'nda ağaçlar kesilmesin diye dört gündür demokratik tepkisini gösteren yurttaşa iktidarın polis eliyle müdahalesi çok sert oldu. Polis sabah 05.00'ten gece yarısına kadar Taksim'e akan yurttaşlara gaz, cop ve tazyikli su ile müdahale etti. Her kesimden eylemcinin yanı sıra yoldan geçen turistler, yaşlı ve çocuklar gaza boğuldu. Buna karşın on binler geri çekilmedi.

HASTANELER YARALILARLA DOLDU

Milletvekillerinin uyarılarına "elimizde valinin emri var" diyen polis, onları da yaraladı. TTB acil servislere gelen yüzlerce yaralıdan bazılarının durumunun çok ağır olduğunu açıkladı. CHP Genel Başkan Yardımcısı Keskin, olaylarda panzerin altında kalan bir genç kızın yaşamını yitirdiğini söyledi. Gaz yiyen CHP'li Tanrıkulu anjiyo oldu, BDP'li Önder omzundan yaralandı. ■ *8-9. Sayfada*

Fotoğraflar: DHA / AA

DESTEK SINIRLARI AŞTI

Her yer Gezi

'Gezi' eylemcilerine destek için Ankara, İzmir, Antalya, Eskişehir, Mersin, Adana, Zonguldak, Tunceli, İzmit, Bodrum ve Lefkoşa'da on binlerce kişi "direngezipark" sloganıyla alanlara indi. Eylemlerde polis şiddeti ve hükümet protesto edilirken Ankara'daki gösteriye yine polis şiddeti damga vurdu. Destek için bugün çok sayıda ülkede eylem yapılacak. ■ *10. Sayfada*

TAKSİM İZLENİMLER

İnterneti kestiler

Taksim'de yayın kesici cihazlar devrede. Cep telefonu, kablosuz iletişim kesik. Ama çare tükenmez. İşyerleri ve oteller hem kablosuz internet şifrelerini kaldırıyor hem kapılarını göstericilere açıyor. Ve bu arada bir polis telsizinden şu anons yapılıyor: "Bunlar marjinal grup değil. Halk..." ARİF KIZILYALIN ■ *10. Sayfada*

ÖZGÜRLÜK UYARISI

Avrupa kınadı

Avrupa Konseyi Ankara'ya toplanma ve ifade özgürlüğüne saygı çağrısı yaptı. Almanya'daki Türk kökenli siyasetçiler de şiddeti kınarken iktidarın her geçen gün baskıcı bir görünüm aldığını belirtti. ■ *9. Sayfada*

DIŞ BASINDA İLK HABER: TÜRK BAHARININ TOHUMLARI

YARGIDAN TOPÇU KIŞLASI'NA DURDURMA

ASKER GÖSTERİCİLERE MASKE DAĞITTI

AF ÖRGÜTÜ: POLİSLER YARGILANSIN

■ *8-9-10. Sayfalarda*

Yok böyle zorbalık

Polis şiddetine siyasiler büyük tepki gösterdi. CHP, Başbakan Erdoğan hakkında suç duyurusunda bulundu. BDP'li Beştaş yaralananların büyük çoğunluğunun başlarından darbe aldığına dikkat çekerek insanlara hedef gözetilerek saldırıldığını belirtti. MHP'li Vural ise polis şiddetine "Böyle bir zorbalık olur mu?" sözleriyle tepki gösterdi. ■ *9. Sayfada*

'Kan dökülen yerde mağaza açmayız'

Gezi Parkı'na yapılacak alışveriş merkezine yönelik yoğun tepki iş dünyasında da yankı buldu. Eski TÜSİAD Başkanı Boyner toplumsal tepkinin bu kadar yüksek olduğu yere girmeyecekleri mesajı verdi. Herry markasının sahibi Selami Sarı'nın, "Kan dökülmüş bir yerde mağaza açmam" ifadesi dikkat çekti. ■ *8. Sayfada*

'ALKOL YASAĞI SİYASİ'
■ *4. Sayfada*

ERGENEKON SANIKLARI İSYANDA
■ *7. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934
9771300935002

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

'Yukandan' Garanti Almış Gibi...

13-14 milyonluk kentte Taksim'deki Gezi Parkı'nı alışveriş merkezine dönüştürmek isteyen iktidara ve iktidar partisinin başına

■ *Arkası Sa. 10. Sü. 1'de*

Erdoğan açık konuştu

Başbakan Erdoğan alkol yasaklarını savunurken yine gençlerin sağlığını bahane ederek "Birileri çıkıyor sizin derdiniz başka diyor. Derdimiz başkaysa, o başka olan derdimiz anayasanın bu amir hükmüne uyuyorsa sen de buna saygı duy" dedi. ■ *6. Sayfada*

Dış açıkta patlama

Nisan ayında ihracat yerinde sayarken ithalatta cumhuriyet tarihinin en büyük artışlarından biri gerçekleşti. İthalat yüzde 18.4 artarak 22 milyar 824 milyon dolar oldu. Aylık dış açık, tahminlerin çok üzerine tırmanarak 10.3 milyar dolara yükseldi. ■ *13. Sayfada*

Moskova 'sarin'i sordu

Rusya, Adana'da El Nusra'ya yönelik operasyonda 2 kilo öldürücü sarin gazının ele geçirildiği haberlerine ilişkin Ankara'dan ayrıntılı bilgi istedi. Rusya Dışişleri Bakanı "Bu süreç kimyasal silahlar hakkında sürekli konuşanlar için çok ciddidir" dedi. ■ *14. Sayfada*

GÜNDEM
Mustafa BALBAY

Bugün Kadıköy'deyiz

Bugün Kadıköy Meydanı'nda büyük bir buluşma var. CHP'nin *"Meydan okuyoruz"* sloganı altında düzenlediği demokrasi ve özgürlük

■ *Arkası Sa. 10. Sü. 8'de*

www.kurtarpress.com

Kansere karşı sofra kurun

■ Kanserden uzak durmak için bu gıdaları sofranızdan eksik etmeyin: Kahvaltıda kırmızı orman meyveleri, yoğurt ve yeşil çay. Öğlen yemeğinde domates ve keten tohumu. Akşam yemeğinde ızgara sebze, körili fasulye.

Dr. Mehmet Öz yazdı

Hürriyet cumartesi

FELEKTEN YANITLAR

■ Bu hafta vizyona giren beyazperdenin efsane komedisi 'Hangover 3: Felekten Bir Gece'nin yıldızları Bradley Cooper, Zach Galifianakis ve Ed Helms kamera arkasını ve verdikleri partileri anlattı.

Hakan GENCE

Gladyatör ikram etti

■ Önceki akşam konser için İstanbul'a inen Rihanna, Çırağan'a tekneyle geçecekti. Ancak Ataköy Marina'daki tekneye bindiğinde kıyafetlerinin unutulduğu anlaşıldı. Beklerken aktör Russel Crowe'un teknesinden bira ikram edildi.

Birayı peçeteye sarıp içti

Hürriyet

Türkiye Türklerindir

1 Haziran 2013 Cumartesi www.hurriyet.com.tr Fiyatı: 1 TL (KKTC: 2 TL)

Erçetin, G.Saray yönetiminde

■ Galatasaray Başkanı Ünal Aysal, Abdürrahim Albayrak gibi isimlerin ayrılmasından sonra oluşturulan yeni yönetim kuruluna şarkıcı Candan Erçetin'i de aldı. Ebru Köksal'dan sonra Erçetin'in de yönetime girmesiyle, sarı-kırmızılı kulübün tarihinde ilk kez iki kadın yönetici oldu. >> Spor'da

LEYLALAR KRİZİ

Diyarbakır'da düzenlenen 1. Ortadoğu Kadın Konferansı'nda Leyla Zana'nın, "Filistin'in işgaline karşıyız, devlet kurmasından yanayız. Ama, İsrail yok edilmemeli. Halklar iç içe yaşamalı" sözleri FKÖ'lü Leyla Halid'i kızdırdı.

LEYLA HALİD: İSRAİL'İ İSTEMİYORUZ

■ 25 ülkeden 250 kadının katıldığı konferansta Leyla Zana'nın sözlerine yanıt veren 1970'li yılların FKÖ militanı Leyla Halid, "Zana'nın söyledikleri beni kızdırdı. Filistin halkını desteklemeliydi. Biz İsrail'i istemiyoruz" dedi. >> Faruk BALIKÇI >> 23. sayfada

Berlin'de nikâh

■ Oyuncu Tuba Ünsal ile televizyoncu Mirgün Cabas, Berlin'de nikah masasına oturdular. Cabas törende verdikleri pozu Twitter'da takipcileriyle paylaşırken "Evlendik, Berlin Başkonsolosluğu" diye yazdı. >> 2'de

GAZİ PARKI

Gazdan etkilenenlere arkadaşları yardım etti.

Yaralanan Ali Sarı, sağlık durumunun iyi olduğu ve ailesine yoğun bakımda...

Otomobilinin iki gazla dolan Hayrullah Öztürk: "Canımı zor kurtardım. Bu gidişat iyi değil. Bu kadar beri bilirmicilik iyi değil" dedi.

O PROJEYE DURDURMA

Taksim Gezi Parkı Koruma ve Güzelleştirme Derneği dün "Acil karar alınması" için başvurdu, mahkeme akşam saatlerinde karar verdi.

■ İstanbul 6. İdare Mahkemesi, Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu tarafından Gezi Parkı'nda Topçu Kışlası yapımına onay veren kararının yürütmesini durdurdu. Bu "İnşaat devam edemez" demek. >> 24'te

Polis, Taksim Gezi Parkı'ndaki ağaçlar kesilmesin diye günboyu nöbet tutan gruba aralıklarla müdahale etti. Tazyikli su ve biber gazının yoğunluğu polise dönük 'aşırı güç kullanıldı' eleştirisine neden oldu.

TAKSİM'DE GÖZ GÖZÜ GÖRMEDİ

■ Saat 05.00'teki ilk müdahalede gruptakiler polise taş ve cam şişelerle karşılık verince 22 kişi yaralandı. Polis daha sonra eylemcilere destek için gelenleri de püskürttü. Göz yaşartıcı bomba ve biber gazının etkisiyle Taksim Meydanı'nda adeta göz gözü görmedi. Otobüs ve metro seferleri durdu. Nefessiz kalan turistler dahil herkes çareyi dükkânlara kaçmakta buldu. Esnaf kepenk indirdi.

CİHANER: BUNU ANCAK DÜŞMAN YAPAR

■ Bibergazı kapsülünden BDP milletvekili Sırrı Süreyya Önder kolu ve ayağından, gazeteci Ahmet Şık ile iki gün önceki eylemde yüzüne biber gazı sıkılan 'kırmızılı kadın'ın fotoğrafını çeken Reuters muhabiri Osman Orsal başlarından yaralanarak hastanelik oldu. CHP'li Sezgin Tanrıkulu'na hastanede oksijen verildi. İlhan Cihaner, gözyaşları içinde, "Bunu ancak düşman yapar" dedi.

BAKAN GÜLER: İNCELEME BAŞLATTIM

■ İçişleri Bakanı Muammer Güler, "İddialarla ilgili inceleme başlattım. Orantısız güç kullanımı varsa incelemesi yapılır. Ben bu olayların bu şekilde gelişmesini asla tasvip etmiyorum" diye konuştu. Bazı milletvekili arkadaşlarıyla bugün destek için Gezi Parkı'na gideceklerini söyleyen MHP'li Lütfü Türkkan, "Hadi polis gelsin bize de gaz sıksın" dedi. >> Seyit ERÇİÇEK–Azız ÖZEN–Sefa ÖZKAYA >> 20-21'de

Perakendeciler açıkladı GEZİ AVM'de mağaza açmayız

■ Aralarında alışveriş merkezlerinin aranan markalarının temsilciliğini de yapan, Türk perakendecilerin birçoğu Gezi Parkı'nın yerine yapılacak AVM'de 'Mağaza açmayız' açıklaması yaptı. >> 12'de

Demet CEMİLOĞ

EYLEM, TWITTER'DA TT OLDU 21

Zehir odası yap, içsinler

■ Başbakan yasağın başladığı son 4 yılda sigara tüketiminin yüzde 13.5 azaldığını söyledi.

LOKANTALARA UYARI

■ Erdoğan "5 bin lira cezayı öder bu yola devam ederim diyorsan bu iş seni kapatmaya götürür. İlla sigara içmesi gerekenler varsa onlara zehir odası yaparsın girer orada içerler" dedi. >> 23

Eylem yapanları çok iyi tanıyoruz

■ İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu Taksim'de yaşananlar için açıklama yaptı: "Olaylarda 12 kişi yaralandı, 63 kişi gözaltında. Bir doğa katliamı söz konusu değil. İstismar çabası var. Biz bu grupları tanıyoruz, hedeflerini de biliyoruz."

Kırmızılı kadına

■ Bu yazıyı çok karamsar bir cuma sabahı yazdım. Kötü uyumustum. Daha da kötü uyanmıştım. Yaşadığım ülkeyi tanıyamaz hale geldiğim, kendimi kendi ülkemde yabancı hissettiğim bir sabahtı. Kendi keyfimi de herkesin keyfini de kaçıracak bir havadaydım. Sonra bir yazı okudum. Ve bir yazı yazdım. Bu yazıyı, Gezi direnişcilerine ve biber gazı yiyen o kırmızılı kadına armağan ediyorum. >> 25'te

Erdoğan ÖZNÖK

www.interpress.com

Milliyet
www.milliyet.com.tr
BASINDA GÜVEN
1 Haziran 2013 Cumartesi 75 Kr
KKTC satış fiyatı 1.5 TL

TAKSİM DÜN BİR GAZ VE TOZ BULUTUYDU

Fotoğraf: Hüseyin Özdemir

NE BU ŞİDDET BU CELAL

Gezi Parkı'ndaki direnişin üçüncü gününde polis en sert müdahaleyi yaptı, gaz fişekleri çok sayıda kişiyi yaraladı

Fotoğraf: Metin Pala / AA

YENİ YAZI DİZİSİ

Evrenin 'karanlık' sırlarının peşinde!

'Tanrı Parçacığı' olarak bilinen Higgs Bozonu'nun bulunmasıyla birlikte herkes çok heyecanlandı. Ama bu önemli deneyden sonra bile, bilimin evrenle ilgili çözebildiği miktar sadece yüzde 5. Şimdi CERN'deki bilim insanları kalan yüzde 95'i oluşturan karanlık madde ve karanlık enerjiye dair ipuçları arıyor.
>>MEHVEŞ EVİN'in hazırladığı Evrenin Sırları 28'de

Zeplin kullanan araba hırsızları

Mendereş Özel

Video oyunu efsanesi 'Grand Theft Auto' serisinin beşincisi bu yaz çok konuşulacak. Tarihin en büyük araba hırsızlığının bir parçası olabileceğiniz oyunda uçak, tekne hatta zeplin bile kullanabileceksiniz.
>>DİJİTAL YAŞAM 10'da

İran büyük bir hayal kırıklığı

Başbakan Yardımcısı Babacan, İran'ın Suriye rejimine verdiği desteği anlamanın mümkün olmadığını belirterek "Biz bütün dünyada onların neredeyse avukatlığını yaptık. Tutumları bizim için tam bir hayal kırıklığı" dedi. Babacan Kuzey Irak'ta ABD iş yaparken Türkiye'nin bu işin dışında kalmasının düşünülemeyeceğini söyledi.
>>ŞÜKRÜ ANDAÇ'ın yazısı 14'te

Rusya'dan Esad'a 10 savaş uçağı

Esad'ın "Rusya S-300 savunma sisteminin ilk parçasını teslim etti" açıklaması Moskova'dan ne doğrulandı ne de yalanlandı. Bu arada Şam'dan Rusya'ya giden bir heyetin en az 10 tane MiG-29 M/M2 savaş uçağı almak için üretici firmayla masaya oturduğu açıklandı.
>>Sayfa 30'da

Direnişe alkış

Bu direniş sadece Taksim'in son ağaçlarına sahip çıkma mücadelesi değildir. Rant uğruna ülkenin varının yoğunun harcanmasına karşı koyma mücadelesidir. Şehrini, ağacını canı pahasına savunan protestocuları alkışlıyoruz.

Can Dündar'ın yazısı 23'te

Kışla'yı o yapacak

Topçu Kışlası ve AVM'nin mimarı Halil Onur olacak. Bu beyefendi hakkında 3 no'lu Koruma Kurulu'nun başlattığı soruşturmanın sürdüğünü biliyor muydunuz? Soruşturma sebebi, tarihe duyarsız kararlar almak.

Pelin Batu'nun yazısı 22'de

Fotoğraf: AFP

Kafatası çatlayan Lobna Allani sağlık ekipleri tarafından karga tulumba sedyeye alınarak hastaneye kaldırıldı. Ameliyatın ardından yoğun bakımda tedaviye alınan genç kadının sağlık durumunun çok ciddi olduğu, 2 gün süreyle uyutulacağı bildirildi.

Parktaki ağaçların sökülmesine ve Taksim Meydanı'na Topçu Kışlası ile AVM inşa edilmesine direnenler dün gaza boğuldu. Sabaha karşı 04.00'te biber gazı ve tazyikli suyla parka müdahale eden polis, eylemcileri yaka paça dışarı atıp çadırları kaldırdı. Bu sırada yıkılan duvarın altında çok sayıda kişi yaralandı. Polis sabahtan itibaren de Taksim'e tüm çıkışları tuttu.

Fişek kafatasını çatlattı

Gezi Parkı'na doğru ilerlemek isteyenlere su ve gazla yapılan müdahalede çok sayıda kişi yaralandı. Milletvekili Sırrı Süreyya Önder gögsüne, gazeteci Ahmet Şık başına isabet eden fişekle hastanelik oldu. Kafatası çatlayan Filistin asıllı Türk vatandaşı Lobna Allani, ameliyata alındı. Yüzlerce kişi gazdan fenalaştı. Olaylar tüm şiddetiyle sabaha dek sürdü.

ORANTISIZ GÜÇ İÇİN İNCELEME

İçişleri Bakanı Muammer Güler, Taksim'deki olaylara ilişkin polisin orantısız güç kullandığı iddialarını inceleteceğini söyledi. Güler, olaylarda hayatını kaybeden ya da ağır yaralı olmadığını ifade ederek hastanelere biber gazından etkilenen 7 başvuru olduğunu kaydetti.

VALİ AÇIKLADI 63 GÖZALTI VAR

Vali Mutlu, Belediye Başkanı Topbaş ve Emniyet Müdürü Çapkın'la basın toplantısı düzenledi. 63 gözaltı olduğunu söyleyen Mutlu "Bir doğa katliamı yok" dedi. Gözaltı sayısı gece yarısında 100'ü aştı. Topbaş da çalışmaların yol genişletme amaçlı olduğunu söyledi.

ANKARA'DA DA 10 BİN KİŞİ YÜRÜDÜ

Taksim'deki eyleme destek için Ankara'da da on bin kişi sokağa döküldü. Twitter üzerinden yapılan çağrı doğrultusunda saat 19.00'da Kuğulupark'ta toplananlar başkentin kalbi Atatürk Bulvarı ve Tunalı Hilmi Caddesi'ni trafiğe kapattı, Kızılay'a yürümek istedi.

EN GÜZELİ RÜVEYDA

Star TV'nin düzenlediği Elidor MissTurkey'in finali dün akşam İstanbul Kongre Merkezi'nde yapıldı. Türkiye'nin en güzel kızı Rüveyda Öksüz oldu. 19 yaşındaki Öksüz İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Astronomi ve Uzay Bilimleri 1. sınıf öğrencisi.

Yarışmada ikincilik tacını Berrin Kekliker takarken üçüncülüğü Ezgi Avcı, dördüncülüğü Ahu Ağırbaş kazandı. >>2'de

BAKAN YAZICI AÇIKLADI

DUT AĞACI MANİFESTOSU

Kaptanpaşa köyündeki suluboya resim şenliğine katılan Gümrük ve Ticaret Bakanı Yazıcı bir çay bahçesinde çay topladı. ■ Fotoğraf: ZAFER SEL AA

Gümrük Bakanı Hayati Yazıcı anayasa için aklındaki modeli içeren metni, bir dut ağacının altında Milliyet ekibine okudu. Yazıcı demokrasi ve ifade özgürlüğüne sık sık vurgu yapılan metnin kaynağını ancak okumayı bitirdikten sonra söyledi: "Bu, Ak Parti tüzüğünün 4. maddesi. Bunu 2001'de ben kaleme aldım. Ortalama her akıl burada yazılanları kabul eder." >>AYŞEGÜL KAHVECİOĞLU'nun haberi 26'da

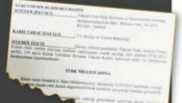
'İtiraz 4'üncü maddeye' Fikret Bila 26'da | HES'lere herkes karşı Abbas Güçlü 27'de | Cennet yakın mı? Serpil Çevikcan 27'de | Karadeniz'i ikna yöntemi Defne Sarıyeli 27'de

AB ORANTISIZ GÜCÜ KINADI

Avrupa Birliği Komisyonu "Her türlü aşırı ve orantısız güç kullanımını kınıyoruz. İfade ve toplanma özgürlüğünün garanti altına alınmasının önemini hatırlatıyoruz" dedi. Dış basın da Taksim'de yaşananlara geniş yer verdi. CNN, AP, Financial Times, Le Monde gibi saygın medya organları orantısız güç kullanımına dikkat çekti.

'Topçu Kışlası'na durdurma kararı

İstanbul 6. İdare Mahkemesi, 27 Şubat'ta Taksim Gezi Parkı Koruma ve Güzelleştirme Derneği tarafından Taksim Gezi Parkı üzerine yapılması planlanan alışveriş merkezi kararının yürütmesinin durdurulmasına yönelik başvuruyu oy çokluğuyla kabul etti.

Markalardan AVM protestosu

Taksim'de yer alacak AVM'yle ilgili birçok markadan tepki geldi. Boyner Grubu "Halkın bu denli karşı çıktığı bir projede yer alamayız" dedi. YKM ve Damat-Tween de yok.

■ GÖKHAN KARAKAŞ ■ SAMET AKTEN TÜM DETAYLAR SAYFA 22-23-24'te

www.direnisgazetesi.com

Cumhuriyet PAZAR BUGÜN Cumhuriyet'le.

Cumhuriyet

Kömürün üzerine kurulan hayatlar

BUGÜN Cumhuriyet'le.

90. YIL SAYI: 32379 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 1 HAZİRAN 2014 PAZAR

Gezi'nin yıldönümünde yine sıkıyönetim uygulandı, polis terör estirdi

A'dan Z'ye vahşet

Fotoğraflar: VEDAT ARIK

TALİMAT ERDOĞAN'DAN

Gezi Direnişi'nin birinci yıldönümündeki gösterilerden korkan hükümet polis eliyle şiddete devam etti. Erdoğan'ın Taksim'e çıkmak isteyenlere 'A'dan Z'ye gerekenin yapılacağı' yönündeki 'kesin talimatı'yla hareket eden polis, yurttaşları gaza boğdu, copladı. Aralarında çocukların da olduğu 100'den fazla kişi gözaltına alındı.

SAVAŞ MEYDANI GİBİ

Abluka altına alınan İstanbul'da sokağa çıkan insanlara yönelik şiddet dehşet görüntülerine yol açtı. Ara sokaklarda çoğu sivil olan polislerin dövdüğü yaralı gençler üst üste yığıldı. Plastik mermilerle ateş açan polis, esnafı direnişçilere yardım etmemesi için tehdit etti. Yaralılara müdahale için ambulanslara izin verilmedi. ■ 6 ve 7. Sayfalarda

POLİS TİB'E GİRDİ

'Casusluk' baskını

Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'ndaki bilgilerin yurtdışına aktarıldığı ve silindiği iddiasından 1 ay sonra baskın düzenlendi. Gölbaşı Başsavcılığı'nın talimatıyla TİB'de bulunan server'lara el konuldu. ■ 4. Sayfada

GÖZLER 2 İLDE

14 yerde yine sandık başına

YSK tarafından yerel seçimlerin iptal edildiği Yalova ve Ağrı'nın da aralarında bulunduğu 13 seçim çevresinde bugün yeniden sandığa gidilecek. Bir beldede ise ara seçim yapılacak. ■ 4. Sayfada

LİCE'DE PKK ATEŞ AÇTI: 3 ASKER YARALI ■ 10. Sayfada

ISSN 977-1300-0934

Polisin genç kıza yönelik saldırısını CHP Milletvekili Tanal bile engelleyemedi

'Başörtülüye' taciz

Erdoğan, "Başörtülü bacıma saldırdılar, görüntüler elimizde..." diyordu. 1 yıl geçti ama iddia edilen görüntüler bir türlü ortaya çıkmadı. Ve dün... Taksim'de slogan atan bir kız öğrenci yaka paça polis aracına bindirildi. CHP'li Tanal'ın müdahalesiyle açılan kapıdan kızın "Çekin ellerinizi başörtümden..." sesi duyuldu. **ARİF KIZILYALIN** ■ 7. Sayfada

Canlı yayında gözaltı

Türkiye'ye basın özgürlüğü konusunda sert eleştiriler yönelten Batı'yı haklı çıkaran bir uygulamaya daha imza atıldı. CNN International muhabiri Ivan Watson, Taksim Meydanı'nda canlı yayın yaptığı sırada gözaltına alındı. **CNN** muhabiri Watson'ı gözaltına alan polislerden birisinin arkasından ittiklediği görüntüler dünyaya yansıdı. Ankara'daki eylemleri izleyen bir İtalyan gazeteci gaz fişeği ile göğsünden yaralandı. ■ 6 ve 8. Sayfalarda

Vekilin boğazını sıktılar

Gezi'nin yıldönümünde çok sayıda kentte gösteri düzenlendi. Ankara ve İzmir'de onlarca kişi gözaltına alındı. Adana'da polisler CHP'li vekil Develi'nin boğazına sarıldı. ■ 8 ve 9. Sayfalarda

GÜNDEM

Mustafa BALBAY

Gezi'nin Hedefi...

Gezi Direnişi'ni demir parmaklıkların ardından yüreğimiz çoğalarak izlerken, ziyaretimize gelen avukatlar aracılığıyla ayrıntılar öğrenmeye çalışıyorduk.

■ Arkası Sa. 10. Sü. 8'de

'26. Gözü Ankara'da Aldılar' Utku ÇAKIRÖZER • 8'de

Gezi Ruhu Devleti Korkuttu!.. Hikmet ÇETİNKAYA • 8'de

Erdoğan Gezi'de Neden Yenildi? Can DÜNDAR • 11'de

Gül'ün Harvard'la İmtihanı Nilgün CERRAHOĞLU • 15'te

Hava Kurşun Gibi.. Zeynep ORAL • 8'de

Direnişten Çıkardığım Dersler İşıl ÖZGENTÜRK • 22'de

www.internetten.com

Seyirci Azelya'yı tanıdıkça sevecek

"Çalıkuşu" dizisine katılan oyuncu Hande Soral karakteri Azelya'yı kendi ayakları üzerinde duran, güçlü bir karakter olarak tanımlıyor: "O dönemin şartlarına göre oldukça rahat yaşıyor. Seyirci başta Azelya'dan nefret edecek ama ilerleyen bölümlerde anladıkça sevecek." >>CEREN SIRDAR'ın röportajı Milliyet Cumartesi'de

OSCAR'I BİZDEN İZLEYİN

Oscar bir ödül töreninden fazlasıdır. Eğlencesi, ünlülerin kırmızı halı halleri ve dedikodusu da heykelciklerin kime gittiği kadar ilgi çeker. Milliyet yazarı **İlker Topdemir** ödül töreninden sonraki partiye katılmakla kalmayacak, Los Angeles'ta 'Oscar ruhu' adına ne varsa izleyecek, ünlülerle ilgili detayları yazacak.

ÖZDE DEĞİL SÖZDE KRİPTO

Dinleme tartışmalarıyla birlikte gündeme gelen kriptolu telefonların gizlilikten tamamen devletin insafında olduğu ortaya çıktı. Mevzuata göre kriptolu telefon alan vatandaşlar, kripto anahtarını BTK'ya bildirmek zorunda. Ayrıca BTK'ya kriptolu telefon başvurusu yapabilmek için de bazı suçlardan hüküm giymemiş olmak gerekiyor. >>9'da

USTA BENDE BÖCEK VAR MI

Mekân ve cep kontrolü

Son günlerin gözde firmaları dinleme cihazları konusunda uzmanlaşmış güvenlik şirketleri. Evinde, işyerinde böcek olduğundan şüphelenenler ya da telefonunda casus yazılım olduğundan kuşkulananlar bu şirketlerin kapısını çalıyor. 100 metrekarelik evde böcek aramanın maliyeti 2-4 bin TL arasında, işlem de 2-4 saat sürüyor. Telefon kontrolü ise 100 TL'den başlıyor. >>DUYGU ERDOĞAN'ın haberi 9'da

Milliyet
www.milliyet.com.tr
BASINDA GÜVEN
1 Mart 2014 Cumartesi 1 TL
KKTC satış fiyatı 2 TL

HEPSİ SERBEST

17 Aralık'ta yolsuzluk ve rüşvet iddiasıyla başlatılan soruşturmada bakan oğulları Barış Güler ve Kaan Çağlayan ile işadamı Reza Zarrab da tahliye edildi, böylece tutuklu kimse kalmadı

19'u daha önce bırakılmıştı

2 yıllık teknik takip sonunda 17 Aralık'ta yapılan operasyonda 94 kişi gözaltına alınmış, sorgularının ardından zanlılardan 24'ü tutuklanmıştı. 21 Aralık'tan itibaren değişik tarihlerde 19 şüpheli serbest bırakılmış sadece 5 tutuklu kalmıştı. Tutukluluğa itirazları değerlendiren 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nin hâkimi Metin Çelik yıllık izne çıkınca, yerine 24 Şubat'ta hâkim İslam Çiçek görevlendirildi.

Savcı 'Bırakılmasınlar' dedi

Bu gelişmenin ardından 25 Şubat'ta şüphelilerin avukatları bir tahliye başvurusu daha yaptı. Savcı aksi yönde mütalaa vermesine rağmen, hâkim Çiçek "Telefon dinlemeleri tek başına delil olmaz. Suç vasıflarının şüphelilerin lehine değişme ihtimali var. Kaçma ve delil karartma şüpheleri yok" diyerek 5 kişiyi de tahliye etti. 5 zanlı hakkında yurtdışına çıkış yasağı kondu. >>ESRA ALUS'un haberi sayfa 21'de

Gözün aydın şekerim

Önceki gün "Vakit tamam" diye tweet atması dikkat çeken Zarrab'ın avukatı Şeyda Yıldırım, tahliye kararının çıktığı duruşmanın ardından Ebru Gündeş'i aradı: "Kocanı eve getiriyorum. Gözün aydın şekerim."

Bağımsız 6 vekilden bildiri

Ak Parti'den istifa eden milletvekilleri İdris Bal, Ertuğrul Günay, Erdal Kalkan, Haluk Özdalga, Hakan Şükür ve Hasan Hami Yıldırım'ın hazırladığı bildiride yürütmenin yargıyı kontrol ettiği ileri sürülerek "Bu adı konulmamış bir darbedir" denildi. "Yolsuzluğa giden her yol kapanmalıdır" diyen 6 vekil, Cumhurbaşkanı Gül'ü de görevini yerine getirmemekle suçladı. >>22'de

KANUN ÇIKTI HSYK ALTÜST

TBMM'den kavgalı oturumlarla geçen HSYK kanunu Resmi Gazete'de yayımlandıktan 4 saat sonra atama kararnamesi hazırlandı. Kabine üyeleri kararnameyi kısa sürede imzalarken Bakan Bozdağ önce Adalet Akademisi'nin başkanını değiştirdi, ardından HSYK'ya 5 genel sekreter yardımcısı, teftiş kurulu başkanı ve 3 başkan yardımcısı atadı. >>19'da

CHP'YE BİR RET DAHA

CHP'nin HSYK kanununa yaptığı iptal başvurusu, itiraz edilen hükümlerin Anayasa'nın hangi maddelerine aykırı olduğunun ve gerekçelerinin yazılmadığı belirtilerek Yüksek Mahkeme tarafından reddedildi. CHP'nin yasa yürürlüğe girmeden önce yaptığı itiraz da kabul edilmemişti. >>19'da

Çalıntı kimlik kâbusu bitiyor

Kaybolan kimlikle adına şirket kurulduğu için yıllarca mahkeme kapılarında gezen vatandaşların hikâyesi tarih oluyor. Yeni düzenlemeye göre nüfus cüzdanı, ehliyeti ya da pasaportu kaybolanlar ticaret sicil müdürlüklerine başvurarak isimlerini yasaklılar listesine yazdıracak. Bu listedeki kişiler adına şirket kurulamayacak.

>>MİTHAT YURDAKUL'un haberi 12'de

Rihanna'ya RTÜK cezası

Dünyaca ünlü şarkıcılar Rihanna ve Shakira'nın "Can't Remember to Forget You" klibini yayınlayan Show TV'ye RTÜK ceza kesti. Raporda "İki sanatçı aynı yatakta ritmik hareketle kıvrılmaktadırlar. Rihanna duvara sürtünerek olumsuz görüntüler içindedir. Eşcinselliği çağrıştıran görüntüler vardır" denildi. >>ÖNDER YILMAZ'ın haberi 2'de

Havası çok 'gayrisıhhi'

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın hava kalitesi verilerine göre 2013'te en yüksek kükürtdioksit ortalaması Ankara Sıhhiye'de, en yüksek kükürtdioksit ortalaması ise Afyon'da ölçüldü. Hava kalitesinin en iyi durumda olduğu bölgeler ise Çanakkale ve Eskişehir istasyonları oldu. >>18'de

YÜKSEK GERİLİM

Kiev yönetimi dün akşam Rusya'nın Kırım'a "silahlı işgale" başladığını iddia etti. 13 Rus uçağının Simferepol yakınlarındaki Gvardeyskoye Havaalanı'na indiği ve Rus savaş gemilerinin de Ukrayna'yı çembere aldığı öne sürüldü. Putin'i uyaran ABD Başkanı Obama, "Askeri müdahalenin bedeli olur" dedi. >>28'de

Hak yerini bulmuştur

Başbakan Erdoğan 17 Aralık tahliyeleri için "Er geç hak yerini bulacaktır diye bir temennim vardı ve hak yerini buldu" dedi: "Bir kısım paralel yargı mensetsiz adımlar atmıştı. Bizim yürütme olarak müdahale imkânımız söz konusu değil. Temenni ederim ki buna benzer birçok mağdur hakkın tecellisiyle hapishanelerden çıksın." >>22'de

Başbakan Balıkesir mitinginde, oğlu Bilal Erdoğan ile yaptığı iddia edilen konuşmalar hakkında "Oğlumu izinsiz dinlemişler. Hakkın var mı?" dedi.

CEZAEVİ KAPASİTESİ KATLANIYOR

Yapımı 2017'de tamamlanacak 64 yeni cezaeviyle birlikte Türkiye'deki cezaevi kapasitesi 148 binden 255 bine yükselecek. Adalet Bakanlığı'nın 5 yıllık yatırım programı çerçevesinde yapılan yeni cezaevleri, Silivri gibi kampüs düzeninde olacak. Bu cezaevlerinin 14'ü yüksek güvenlikli cezaevi olarak tanımlanacak. >>ZEYNEP YÜNCÜLER'in haberi 20'de

'İNTERNETLİ' TORBAYA ONAY

Cumhurbaşkanı Gül, internet yasasında istediği değişiklikleri de içeren torba kanunu aynı günde onayladı. Artık TİB Başkanı'nın aldığı site engelleme kararları 24 saat içinde hâkim onayına sunulacak. 3. havalimanı projesindeki gibi yeraltı suyu krizlerinde kararı, bakanların yer aldığı 'Jeotermal Kurul' verecek. >>22'de

Gül, Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Komutanlığı'nı ziyaret etti. Alay müzesini gezen Cumhurbaşkanı, askerlerle öğle yemeği yedi.

AMAÇ DOSYANIN ÜSTÜNÜ ÖRTMEK

Kemal Kılıçdaroğlu Çanakkale'de iktidara yolsuzluk iddialarıyla yüklendi. 'Başçalan' ifadesinin dünya literatürüne girdiğini söyleyen CHP lideri, Erdoğan'ın evinden 1 milyar dolar çıkarıldığını öne sürdü. Kılıçdaroğlu Reza Zarrab'ın tahliyesini "Konuşmaması için bıraktılar. Dosyanın üstünü örtmeye çalışıyorlar" diye yorumladı. >>23'te

CHP'DEN TEŞKİLATA 'BAŞBAKAN LAFINI KULLANMAYIN' TALİMATI >>23'te

www.medyaradar.com

AYKUT KÜÇÜKKAYA
NELER OLMUŞ NELER
AKP'li belediye yolsuzlukları bu kitapta!
Cumhuriyet Kitapları

Cumhuriyet

90. YIL SAYI: 32441 / 1.5 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 2 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 2 AĞUSTOS 2014 CUMARTESİ

AYKUT KÜÇÜKKAYA
İL İL... İLÇE İLÇE...
NEREDE, NE OLMUŞ...
KİM, NASIL YÜRÜTMÜŞ...
Cumhuriyet Kitapları

Cumhuriyet üstü örtülen 25 Aralık yolsuzluk dosyasını açıyor

'Arkadaşın babası'

HAMDOLSUN YAĞIYOR

Başbakan Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'ın yönetiminde bulunduğu TÜRGEV'e arsa yağıyor. Gaziantep Şahinbey Belediyesi'nin iki arsayı bedelsiz devrinin ardından yine aynı kentin Şehitkamil Belediyesi'nin de 3 bin 331 metrekarelik arsayı vakfa verdiği ortaya çıktı. FIRAT KOZOK ■ *7. Sayfada*

- ✔ Polise göre hiyerarşinin en üstünde kim var?
- ✔ Örgütün bütün suç faaliyetini kim koordine ediyor?
- ✔ İşadamları kimin talimatıyla hareket ediyor?
- ✔ 'Büyük patron'a giden mektupta ne yazıyordu?
- ✔ Başbakan kimin işini bizzat takip edeceğini söyledi?
- ✔ Hangi şirket 'örgüt' diye soruşturuldu?
- ✔ Bilal Erdoğan kimin gizli ortağı?

CAN DÜNDAR'ın yazı dizisi YARIN

Kılıçdaroğlu: Erdoğan bir yetkilinin daha gizli görüntülerini izliyordu

İkinci isim de muhalefetten

'Verdiği talimat duyuluyor' CHP lideri Kılıçdaroğlu, Başbakan Erdoğan'ın Baykal dışında bir başka muhalefet yetkilisinin daha gizli çekilmiş görüntülerinin medyaya servis edilmesi talimatını verdiğini ileri sürdü. Kılıçdaroğlu, "Bu olayların Erdoğan'ın talimatıyla yapıldığı o görüntülerde çok açık. Dizüstü bilgisayarın kamerasından görüntüleri izlerken söyledikleri talimatlar duyuluyor. Bazı istihbarat birimleri kullanılmış" dedi.

'Köşk anketleri maksatlı' Köşk seçimlerini değerlendiren Kılıçdaroğlu, anketlere güvenmediğini, İhsanoğlu'nun oylarının arttığını söyledi. CHP lideri 49 yurttaşı elinde tutan IŞİD'in Erdoğan'ı da rehin aldığını belirterek IŞİD'e "terörist" bile diyemediklerini ifade etti. CHP lideri, Başbakan'ın son açıklamasıyla Uludere ve Soma'da olduğu gibi Dink cinayetinde de birilerini koruduğunu vurguladı. UTKU ÇAKIRÖZER ■ *5. Sayfada*

Çevre zaferi

Gezi ruhu Moda'da

Gezi Direnişi'nin izlerini taşıyan ve adı Kadıköy Moda Caferağa semt sakinleri tarafından verilen "Gezi Bostanı", mahallelinin gece boyu direnişine tanık oldu. Bu direniş İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne geri adım attırdı. HAZAL OCAK ■ *7. Sayfada*

İptalin sonucu

TEOG sınıfta bıraktı

Bakanlık, Ortaöğretime Geçiş Sınavı'nda iptal edilen 4 sorunun 8. sınıf öğrencilerinin yerleştirme ve karne notlarını değiştirmeyeceğini ileri sürdü. Ancak bazı öğrencilerin sınıfta kaldığı ortaya çıktı. SİNAN TARTANOĞLU ■ *9. Sayfada*

Miting için yarış ertelendi

Uluslararası skandala imza attılar

Avrupa Triatlon Kupası, Erdoğan'ın Maltepe sahilinde yarın yapacağı mitingi nedeniyle bir gün sonraya ertelendi. Tarihi geçen yıl belirlenen kupa için Avrupa'dan gelen sporcular ve antrenörler büyük şok yaşadı. Konuk sporcular uçak-otel rezervasyonlarında değişiklik yapmak zorunda kaldı. İptal edilen parkur düzenlemeleri de yarışı tehlikeye soktu. ERSİN ÖZTEKİN ■ *Spor'da*

AGİT: ERDOĞAN DEVLET OLANAKLARIYLA PROPAGANDA YAPIYOR ■ *6. Sayfada*

Tarihi başarı

Kızlar madalyaya yüzecek

Dünya Gençler Senkronize Yüzme Şampiyonası'nda finale kalan ulusal takım tarihi bir başarıya imza attı. Kızlar yarın madalya için havuzda. ARİF KIZILYALIN ■ *Spor'da*

SANDIĞA 8 GÜN KALDI

ERDOĞAN: ŞİMDİ DE ÇARKÇI EKMEL ÇIKTI *5'te*

İHSANOĞLU: NEDEN 12 YIL BENİ EL ÜSTÜNDE TUTTUNUZ *5'te*

DEMİRTAŞ: SEVİYORSANIZ BAŞBAKAN KALSIN *4'te*

ERDOĞAN'A REKOR BAĞIŞ: 24.3 MİLYON TL *4'te*

Gençecik hayatlar karardı

Son günlerde art arda yaşanan belediye otobüsü terörü durmuyor. Denizli'de bir belediye otobüsünün markete girmesi sonucu şoför Fatih Hakyemez (35) ile yolcu Kevser Gürel (20) yaşamını yitirdi, 16 kişi yaralandı. İstanbul Kabataş'ta da bir İETT otobüsünün yol kenarındaki yayalara, iki taksiye ve bir büfeye çarpması sonucu 16 kişi yaralandı. Durumu ağır olan üniversite öğrencisi Kübra Dere'nin (19) bacağını kaybedebileceği açıklandı. Kazaların en önemli nedeninin otobüslerin bakım sürecinin denetim dışı bırakılması olduğu vurgulanıyor. ■ *3. Sayfada*

Fadıl'ı, 'Jet Fadıl' Yapan — Ali SİRMEN ● *4'te*

Cumhuriyet'e Düşman! — Hikmet ÇETİNKAYA ● *5'te*

Heyecansız Seçime Doğru — Ataol BEHRAMOĞLU ● *6'da*

Kanıksamak Üzerine... — Orhan ERİNÇ ● *7'de*

'Randevulu Oy Sistemi' Çökerken — Çiğdem TOKER ● *10'da*

Çocukluğun Ülkesini Yitirmek... — Nilgün CERRAHOĞLU ● *12'de*

Erdoğan'ın Sonraki Hesabı — Işık KANSU ● *13'te*

İnsanlıktan Çıkma Halleri — Deniz KAVUKÇUOĞLU ● *13'te*

EMNİYET'TE 'ERDOĞAN'I ŞİKÂYET' KRİZİ ■ *8. Sayfada*

SANAYİDE ÇARKLAR DURUYOR ■ *11. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

Son Gelişmeler ve Bir Açıklama...

Yıllardır adı Şeker Bayramı idi. Bu bayramın adını ramazan ayından hemen sonra geliyor diye

■ *Arkası Sa. 8. Sü. 1'de*

Suç uydurup dinlemişler

ÇETELER KİN TOHUMU EKİYOR

Nurtepe'de başlayıp Gazi'ye sıçrayan ve 16 yaşındaki bir gencin ölümüne neden olan HDP-Halk Cephesi geriliminin altından uyuşturucu çetelerinin provokasyonu çıktı. Halk Cephesi üyelerine saldıran grubun uyuşturucu satışı yaptığı ve Kürt hareketinin adını kullandığı ileri sürüldü. ALİ AÇAR ■ *4. Sayfada*

2010-2013 yılları arasında Emniyet İstihbarat Daire Başkanlığı'ndaki polislerin MİT'çisinden polisine, akademisyeninden siyasetçisine kadar birçok kişiyi usulsüz dinlediği tespit edildi. Aralarında eski MİT Müsteşar Yardımcısı Öneş'in de bulunduğu kişilerin "örgüt üyesi, ihaleye fesat" gibi suçlamalarla dinlendiği ancak söz konusu kişilerin suça konu herhangi bir kayıtlarının bulunmadığı belirlendi. AHMET ŞIK ■ *8. Sayfada*

Gazze yine yanıyor

72 saatlik ateşkesin ömrü yalnızca 2 saat sürdü. 1 askeri kaçırılan İsrail'in saldırısında 50'den fazla Filistinli daha yaşamını yitirdi. ABD, "Hamas'ın kaçırdığı askerin" bırakılması için Türkiye ve Katar'ın devreye girmesini istedi. Askerin İsrail Savunma Bakanı'nın akrabası olduğu ileri sürüldü. ■ *12. Sayfada*

'Yeni hanım'ın gizli buluşması
Boğaz'daki Les Ottomans'ın sahibi Ahu Aysal, Galatasaray Başkanı Ünal Aysal'la evlilikten sonra dostluğa dönüşen ilişkisini anlattı:
"En ufak ihtiyacını olsa işini gücünü bırakır gelir. Zaten hemen hemen her gün oturuyor, konuşup yemek yiyoruz ama yeni hanımdan saklıyoruz."
İZZET ÇAPA röportajı
PAZAR KELEBEK
3 numara Rihanna
Bu yıl üç büyük konser izledim İstanbul'da. Bana göre 1 numara Madonna, 2 numara Jeniffer Lopez, 3 numara Rihanna. Çünkü şarkılarının çoğunu playback söylemesi hiç hoş olmadı.
Ajda yazıyor
Boğaz'da bir çocuk tacizcisi
İstanbul'da Boğaz'da yaşıyorlar. Üç çocuklu, Boğazlıçilli bir anne-baba. Sitedeki Mete Amca'nın 8 yaşındaki kızlarına cinsel tacizde bulunduğunu öğreniyorlar. Dava açıldığı halde iki yıldır bu sapık elini kolunu sallayarak ortada dolaşıyor.
www.internetgazete.com
Hürriyet
Türkiye Türklerindir
2 Haziran 2013 Pazar
www.hurriyet.com.tr
Fiyatı: 1 TL (KKTC: 2 TL)
Ertuğrul ÖZKÖK
Hiçbir üçlü aşk basit değildir
Hürriyet pazar
GAZDA YANLIŞLIK VAR, EYVALLAH
Başbakan, eylemcilere karşı biber gazı kullanımında aşırılık olduğunu, gerekenin yapılacağını söyledi ve ekledi: "Ancak Gezi Parkı'na Topçu Kışlası'nı yapacağız."
AKM'Yİ DE YIKMALIYIZ
"Tutturdular, AVM yapılacak diye. Velev ki olabilir, aynı mesele. Ama biz burada bir şehir müzesi de yapabiliriz. Şu anda kesin kararı yok. Taksim yayalaşıyor. AKM'yi de yıkmalıyız. Dertleri başka. İstanbul'u bunların elinden nasıl alırız." >> 25
BIRAKIN YÜRÜSÜNLER DEDİM
"CHP, mitingini iptal etti. Arkadaşlar 'Taksim'e yürüyeceklermiş' dedi. 'Bırakın yürüsünler kontrol altında işi götürün' dedim. Bir de bu kadar sıkıntının olduğu anda idare mahkemesinin enteresan bir karar verip açıklaması soru işaretidir." >> 25
Başbakan Tayyip Erdoğan
POLİSE Ölçülü ol İKTİDARA Kulak ver
Cumhurbaşkanı Gül, Taksim Gezi Parkı'nda başlayan ve Türkiye'ye yayılan eylemler için dün devreye girdi. Hükümetten, farklı düşünce ve kaygılara kulak vermek için daha çok çaba sarfetmesini isterken, polisin de müdahalelerinde ölçülü olmaya dikkat etmesi gerektiğini söyledi. >> 25'te
Ahmet HAKAN
Erdoğan geri adım atar mı
Osman MÜFTÜOĞLU
Çocuklar obeziteden nasıl kurtulur
Beckham'lara Türk yemeği
Babası Türk, annesi Bulgar olan Filibe doğumlu Silvena Rowe'un, Londra'da açtığı The Quince restoran fenomen oldu. Orlando Bloom'dan Victoria Beckham'a birçok ünlü orada modernize edilmiş Türk mutfağının tadına bakıyor. Hülya MERAL
#5gündetaksim
KIRMIZILI KADIN SEMBOL OLDU
SAAT 19.00 GEZİ PARKI
BİR YOL VER GEZİ'YE
SİLAHLA TEKMEYLE İZMİR
ANKARA SERT GEÇTİ
GİRESUN
GEZİ ATEŞİ İLK ÇADIRLA YANDI
KAVUŞMA ANI
TAKSİM DOLDU TAŞTI
ANTALYA'DA TARAFTAR İTTİFAKI
NEW YORK'TAN TAKSİM'E DESTEK
GEZİ KONVOYU KÖPRÜDE
İŞARETLEDİKLERİM SÖKÜLSÜN HEMEN!
Gezi Parkı'nda ağaç nöbeti tutanlara polisin sert müdahalesine duyulan öfke, sosyal medya ile Türkiye çapına yayıldı. Polis çekilince parka girildi.
KÖPRÜDEN YAYA GEÇİLDİ
Taksim'de önceki gün ve gece yaşananlara destek için çeşitli kentlerde destek toplantıları düzenlendi. Kadıköy'de toplanan kalabalık ellerinde bayraklarla sabah saatlerinde Boğaziçi Köprüsü'nü yürüyerek geçti. Grubu polis Beşiktaş'ta yine gaz ve tazyikli suyla dağıttı.
TELSİZDEN ÇEKİLİN EMRİ
Taksim'de toplananlarla polis arasında tartışmalar yer yer devam ederken, saat 15.00'te polise telsizden "Çekilin" talimatı geldi. Bu sırada bir grup taşlarla saldırınca polis tekrar müdahalede bulundu. Ancak sonunda binlerce kişi büyük bir sevinçle barikatı aşıp parka ulaştı.
>> Çetin AYDIN- Seyit ERÇİÇEK- Ayşegül USTA- Burcu PURTUL UÇAR- Özge EGRİKAR >> 22-23-24-25-26
POLİS ARACINI YAKTILAR
Taksim açılınca bazı gruplar, Beşiktaş ve Dolmabahçe'de akşam molotofkokteyli ile polis aracını ateşe verdi. >> 24. sayfada
İÇİŞLERİ 48 İLDE 90 GÖSTERİ 53 YARALI 939 GÖZALTI 25
TAKSİM'DE EZİLME TEHLİKESİ ATLATTI 25
İK
Arkadaştan ortak
KELEBEK
key
ISSN 1304-4632

www.interpress.com

Milliyet
BASINDA GÜVEN
www.milliyet.com.tr
2 Haziran 2013 Pazar 75 Kr
KKTC satış fiyatı 1.5 TL

KÖŞK DEVREYE GİRDİ, BAŞBAKAN POLİSİ ÇEKTİ, HALK TAKSİM'E ÇIKTI

ÖZGÜRLÜK PARKI

'Ağaç nöbeti'yle başlayan, polisin orantısız güç kullanmasıyla tüm ülkede toplumsal harekete dönüşen protestolarda halkın istediği oldu. Polis Gezi Parkı'ndan çekildi

Fotoğraf: Bünyamin Aygün

Cumhurbaşkanı'ndan telefon

Çatışmalarla başlayan 5'inci günün sabahında Abdullah Gül devreye girdi. Başta Başbakan Erdoğan olmak üzere yetkilileri aradığını belirten Cumhurbaşkanı, Gezi Parkı protestolarıyla ilgili görüşlerini paylaştı. Gül yazılı açıklamasında "Tepkiler sağduyu ile verilmeli, yönetenler de kaygılara kulak vermeli. Güvenlik görevlileri müdahalede ölçülü olmalı" dedi.

"Topçu Kışlası'nda kararlıyız"

Biber gazı kullanımında yanlışlık olduğunu belirten Başbakan Erdoğan, muhalefetin çatışmayı teşvik edecek ve öfkeyi kışkırtacak eylemlerden uzak durmasını istedi. Erdoğan Topçu Kışlası'nı tamamlamakta kararlı olduklarını tekrarladı, buraya AVM veya şehir müzesi yapılacağını söyledi. Başbakan ayrıca AKM'yi yıkıp yeni bir opera binası inşa etmeyi planladıklarını belirtti.

"Özür dilenmesinde fayda var"

Bülent Arınç, Topçu Kışlası hakkında verilen yürütmeyi durdurma kararını isabetli bulduğunu söyledi. Gezi Parkı'nda yapılacak işlere karşı çıkanlara biber gazı sıkmak yerine ikna edici çalışmalar yapılmasını isteyen Başbakan Yardımcısı, "Bu konuda olan bitenden dolayı da özür diliyoruz demesinde toplumsal barış açısından büyük fayda olduğunu düşünüyorum" dedi. >>17'de

Gaza ve suya direndiler

Gösterilerin en çok konuşulan yanlarından biri, 5 gün boyunca polisin müdahalelerde aşırı oranda biber gazı ve tazyikli su kullanmasına rağmen protestocuların direncini kıramamasıydı. Güvenlik güçlerinin Taksim Meydanı ve Gezi Parkı'nı boşaltmasıyla coşkulu kalabalık kutlamalara başladı.

Fotoğraf: Burak Akbulut / AA

Sanatçılar destek verdi

Eylemlere destek verenler arasında pek çok tanınmış isim de vardı. Taksim'de Bergüzar Korel-Halit Ergenç çifti, Rıza Kocaoğlu, Levent Üzümcü, Hande Yener, Feridun Düzağaç, Derin Mermerci, Cemal Hünal göze çarpan isimlerdi. Sanatçılar atılan biber gazlarından yoğun şekilde etkilendi. Özge Özpirinçci-Engin Altan Düzyatan çifti de Kadıköy'deki yürüyüşe katıldı.

Ankara polisi 'tam gaz' gitti

Ankara'da eylemlerin ikinci günü daha sert geçti. Başbakan'ın 'biber gazı' uyarısına rağmen binlerce kişiyi etkileyecek kadar gaz fişeği kullanıldı. Başbakanlık'ın koruması için Jandarma'dan destek alındı. Kızılay'da Toma'nın ezdiği bir genç yaralandı.

Ezber bozan bir kalabalık vardı
Gökçer Tahincioğlu'nun izlenimi 24'te

Tüm Türkiye meydanlardaydı

Taksim'de yaşanan polis şiddetini protesto için dün tüm Türkiye ayaktaydı. Birçok şehirde meydanlara inen onbinlerce kişiye polisler yine biber gazı ve tazyikli suyla müdahalede bulundu. İçişleri Bakanı Güler de, 48 ilde 939 kişinin gözaltına alındığını açıkladı.

Topbaş: Hepimiz dersler çıkardık

NTV'ye konuşan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Topbaş, Gezi Parkı'nın halka açılması için "geç alınmış bir karar" dedi. Topbaş, yaşanan olaylar için de "Hepimiz dersler çıkardık. Vatandaşa rağmen bir şey yapılamayacağını biliyoruz" yorumunu yaptı.

Bir Milliyet klasiği...
DÜŞÜNENLERİN DÜŞÜNCESİ

Nil Mutluer: Postallara, partilere, ranta sığınarak siyaset yapanların direnişi değildi bu. Özellikle AK Parti'nin son döneminde özgürlük ve yaşam alanları kısıtlananların eylemiydi. >>30'da

Polise inceleme

Orantısız güç iddialarını inceleyen İçişleri Bakanlığı, yetkisini aşanlara ceza verileceğini söyledi

İçişleri Bakanlığı İstanbul, Ankara ve İzmir'deki eylemlerde göstericilere karşı orantısız güç kullanan personel hakkında yasal işlem yapılacağını açıkladı. Eylemlerde çekilen görüntülerin incelendiğini belirten bakanlık, vatandaşları da marjinal grupların kışkırtmalarına karşı uyardı.

Birçok ülkede ortak eylem

ABD ve çeşitli Avrupa kentlerinin yanı sıra Dubai'de de yapılan eylemlerle Gezi Parkı protestocularına destek verildi. Los Angeles'taki gösteriye NBA'de oynayan basketbolcumuz Mehmet Okur da katıldı. Londra Hyde Park'ta 2 bini aşkın Türk halay çekti, marş söyledi.

Beyaz Saray'dan itidal çağrısı

KÖPRÜDEN TARİHİ GEÇİŞ

Kadıköy'den Taksim'e gitmek için Boğaziçi Köprüsü'nü yürüyerek geçenlerin görüntüsü, bu eylemin unutulmaz karelerinden biri olarak tarihe geçti.

Fotoğraf: İhsan Yalçın / DHA

TÜM AYRINTILAR SAYFA 20-21-22-23-24-25-26'DA

Gezi'deki ağaç partisi — Can Dündar 21'de
Başkanlık rafa mı kalktı? — Aslı Aydıntaşbaş 26'da
Bu görüntüyü hak etmedik — Fuat Keyman 25'te
Bu yeşil bir milattır — Pelin Batu 20'de
Sokak 'Artık yeter' dedi — Tunca Bengin 23'te
7 saat boyunca durmadan gaz — Pınar Aktaş 23'te

www.mediapress.com.tr

İYİ Kİ SENİ KOVDULAR BİZ ŞAMPİYON OLDUK

Kandilli Kulübü'nde konuşan Milli Takım'ın hocası Fatih Terim ile kendisini dinleyen Fenerbahçe Başkanvekili Abdullah Kiğılı arasında ilginç bir diyalog yaşandı.

BİRLİKTE ÇALIŞTIK

■ Fatih Terim gençlere Federasyon'da görev yaptığı dönemde Kiğılı'yla çok önemli çalışmalar yaptıklarını anlattı. Kiğılı da Terim'e şöyle takıldı: "İyi ki Galatasaray seni kovdu. Biz de (Fenerbahçe) şampiyon olduk." » 8. sayfa

1 numara JENNİFER

■ İngiliz FHM dergisinin en seksi 100 kadını seçtiği anketinde Jennifer Lawrence ilk sırayı aldı. 2

Milletim için gururluyum

Chelsea'yi eleyerek Şampiyonlar Ligi'nde finale yükselen Atletico Madrid'in başarılı futbolcusu Arda Turan büyük bir mutluluk yaşadığını söyledi.

■ Finalde Real Madrid'le karşılaşacak olan Atletico Madrid'in önemli kozu Arda Şampiyonlar Ligi finalinde oynayacak ilk Türk futbolcusu olarak tarihe gececek. » Spor'da

Yıllık kazancı 6 milyon Euro 8

CANER: AZİZ YILDIRIM'LA PAZARLIK YAPMAM

Hürriyet
Türkiye Türklerindir
2 Mayıs 2014 Cuma
www.hurriyet.com.tr
Fiyatı: 50 Kr (KKTC: 2 TL)

HİÇ AĞLAMAYIN

Cezaevinde 2 kez intihara kalkıştı

Gizem'in (6) katil şüphelisi Süleyman Akdeniz hastaneye sevk edildi

TBMM Kayıp Çocuklar Araştırma Komisyonu Başkanı Halide İncekara isyan etti: "Ey bakanlar 2010'da yazdığımız 616 sayfalık rapordaki önerilerimizin kaçını dikkate aldınız?"

BÜROKRATİK ZORLUKLAR

■ Kayıp ve mağdur çocuklar ile ilgili 7 ayda kapsamlı bir rapor hazırlayıp çözüm önerileri getiren komisyonun başkanı, AK Parti Milletvekili İncekara, son günlerde yaşanan çocuk ölümleri üzerine oluşan tepkiyi Hürriyet'e değerlendirdi. İncekara, raporda yer alan önerilerin kurumlar tarafından dikkate alınmamasına ve bürokratik zorluklara tepki gösterdi.

HERKES GÖREVİNİ YAPMALI

■ "Emniyet ve Çocuk Hizmetleri kendi görevini yapacak. Ama en büyük sorumluluk ailelerde. 'Sen bu çocuklara bakabilir misin, bakamaz mısın, nerede bir danışmanlık istersin' diye sormuyoruz. Bu çocukların çoğu yabancılardan değil, etrafında çok güvendiği insanlardan zarar görüyor. Sinemadaki film yapanın da, emniyetin de, camideki imamın da sorumluluğu var." » 6

BUGÜN BAYRAM, GAZDAN KAÇIN ÇOCUKLAR

Fotoğraf: Timur TARLIĞ/DHA

Beşiktaş saat 09.52

Beşiktaş'ta aileler biber gazına uyandı. Evlerine gaz dolunca panikle kapılan çocuklar, aileleri tarafından dışarı çıkarıldı, biber gazının etkisini azaltmak için gözlerine limon sıkıldı.

Taksim'de kuşlarla bir gün

Ahmet HAKAN 4

BERKİN'İN RAPORUNDA İKİ POLİS

Gezi eylemleri sırasında ekmek almaya giderken polisin gaz fişeğiyle başından vurulup ölen Berkin Elvan'ın katil sanığı iki polis, "hakikate yakın kanaatle" belirlendi.

GÖRÜNTÜLERİ VAR

■ Memur Suçları Savcılığı'nın atadığı bilirkişi Ulusal Teknik Büro raporunu bugün teslim edecek. Raporun ekindeki kamera görüntüleri arasında, bir grup Çevik Kuvvet polisinin arasından ikisinin, yere yakın mevzilenerek direkt Berkin'e gaz tabancasını doğrulttuğunun görüldüğü ileri sürüldü. » 16. sayfada

Berkin Elvan 269 gün kaldığı komadan çıkamadı.

Fotoğraf: Ercüment AYDIN

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ LİSTESİ

Türkiye alt kümeye düştü

■ Dünyada basın özgürlüğünü izleyen Freedom House'un 2014 listesinde Türkiye 'kısmen özgür ülke' kategorisinden 'özgür olmayan ülke' kategorisine düştü. 6 puan gerileyen Türkiye, 134'üncü sırayı Ermenistan, Ekvador, Libya ve Güney Sudan ile paylaşırken, Avrupa'da bu ligdeki tek ülke. » 5'te

1 Mayıs, bu yıl da Taksim Meydanı yasağının gölgesinde kutlandı. İstanbul ve Ankara, polisin sert müdahalesi nedeniyle gaza boğuldu. İstanbul'da 142, Ankara'da 75 gözaltı bildirildi.

MÜDAHALE 07.00'DE BAŞLADI

■ İstanbul'da polis müdahalesi 07.00'de Okmeydanı ve Beşiktaş'ta başladı. Beşiktaş'ta milletvekili Mahmut Tanal, TOMA'yı durdurmak için önüne oturdu. Şişli'deki genel merkezde toplanan DİSK üyelerinin arasında CHP ve HDP'li vekiller de vardı. Polis bu gruba da gazlı müdahalede bulundu. Türk-İş, TGB, İşçi Partisi'nin Kadıköy'deki kutlaması olaysız geçti. Adres gösterilen Yenikapı meydanında selfie çektiren birkaç kişi vardı.

ANKARA'DA ÇELİK DUVAR ÖRÜLDÜ

■ Antikapitalist Müslümanlar, 1 Mayıs'ta ölenler için cenaze namazı kıldıktan sonra Taksim'e yürümek istedi. Saraçhane'deki gazlı müdahalede 10 kişi gözaltına alındı, kaçanlar camiye sığındı. Ankara'daki eylemlerde Türkiye bir ilkle tanıştı. Polis, Sıhhiye ile Kızılay arasına, portatif çeliklerden, kameralı, gaz sıkabilen, içinde nezarethane de barındıran duvar kurdu. Ethem Sarısülük'ün vurulduğu yere karanfil bırakıldı. » 15-16-17-18

Fotoğraf: Tanıl Bora ENGİN/Cumhuriyet

Şafak Pavey darp edildi

CHP milletvekili Şafak Pavey, bir gencin gözaltına alınmasına engel olmaya çalışırken çıkan arbedede polis tarafından tartaklandı.

Polise linç girişimi

Şişli'de eylemciler, bir çevik kuvvet polisine saldırdı. Kaskı ve copu alınan polisi, diğer eylemciler kurtardı.

Fotoğraf: Emre YUNUSOĞLU

90 yaralı

İstanbul'da 19'u polis 90 kişi yaralandı.

Müşteri değiliz

■ K. Irak'tan Ceyhan'daki depolara nakledilen 1.6 milyon varil petrolün satışına 3 gün içinde başlanacak. Enerji Bakanı Yıldız "Petrole müşteri olmayacağız" dedi. » 11'de

2014 Sektörlerle BULUŞMALAR inşaat
Bugün sizleri 10. sayfada
BİZİM EVLER ile buluşturuyoruz.
BizimEvler 6
Bu bir ilandır.

Bahçeşehir Koleji'nden
TEOG'DA Rekor Başarı
Bahçeşehir Koleji
444 51 22

www.interpress.com

Haftalığı 96 bin lira

Özcan Deniz başrollerini Ece Uslu ve Yavuz Bingöl'le paylaştığı 'Karagül'le yollarını yeni dizi anlaşması nedeniyle ayırdı. 'Kaderimin Yazıldığı Gün' adıyla ekrana gelecek dizi için rekor bir anlaşmaya imza atan Deniz, bölüm başına 96 bin lira alacak. Dizide Deniz'e eşlik edecek isim ise Belçim Bilgin olacak.

Soygun değil fantezi

İstanbul'da polisi alarma geçiren soygun ihbarının altından seks fantezisi çıktı. Polisin, işyerinde sandalyeye bağlı bulduğu temizlikçi kadının ifadesi olayı aydınlattı: "Patronumla beraber oluyordum. Onu çağırmak için 'Soyguncular beni bağladı' mesajını attım. Mesajı gerçek sanıp polis çağırmış." »3'te

Milliyet

www.milliyet.com.tr

BASINDA GÜVEN

2 Mayıs 2014 Cuma 75 Kr
KKTC satış fiyatı 2 TL

Aile boyu 'zafer pozu'

Fotoğraf: Doğan Cil

Fenerbahçe'nin Hollandalı enerji kaynağı Dirk Kuyt şampiyonluğu Milliyet'e anlattı:

- Ligi kazanarak Türkiye'ye ve Avrupa'ya "Siz dürüstsüz, biz büyüyüz ve şampiyonuz" dedik.
- Normal bizim gibi sıkıntılar yaşanan kulüplerde bırakıp gidenler olur. Ama burada aile daha da büyüdü.
- Aziz Yıldırım'ı tanıyorsanız bu kulübün ona ne ifade ettiğini anlarsınız. Böyle başkan hayatımda görmedim.

»SENAD OK'un röportajı Spor'da

Kuyt "Kaybedilen maçlardan sonra üzüntüden ağlıyorlar" dediği çocuklarıyla, bu sezona damga vuran 'zafer pozu'nu verdi.

1 MAYIS KALESİ

İstanbul'da polis 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlamak isteyenleri yine biber gazı ve suyla durdurdu. Ankara'da ise Kızılay'a geçişi engellemek için kurulan 18 metre genişliğindeki metal 'mavi kale' görenleri şaşırttı

Ozan'ın kolu fişekle kırıldı

İstanbul'daki 1 Mayıs olaylarını takip eden gazetecilerden dokuzu görev başındayken yaralandı. Milliyet'in başarılı foto muhabiri Ozan Güzelce'nin kolu da, polisin attığı gaz fişeğinin isabet etmesi sonucu kırıldı. »Haberi 18'de

Bir araca bağlanarak taşınabilen metal duvarlar Ankara'da özel bir firmaya deneme amacıyla iki adet yaptırıldı. 'Mavi kale'ler projenin ertelenmesi nedeniyle Çevik Kuvvet Şubesi'nde atıl olarak duruyordu.

İlk defa dün kullanıldı

Sıhhiye Meydanı'na gelen Ankaralılar metal duvar sürpriziyle karşılaştı. Polislerin 'mavi kale' dediği barikat Gezi olayları sonrası planlandı, ilk kez dün yerleştirildi. Mobil duvarda x-ray kullanılabiliyor, kamera kaydı yapılabiliyor, biber gazı sıkılabiliyor. Sosyal medyada çok konuşulan duvarla ilgili "Ankara zombi kıyametine mi hazırlanıyor?" yorumu İngiliz gazetesi The Guardian'da yer aldı.

Evdeki çocuklar fenalaştı

İstanbul'da ise gün geniş çaplı ulaşım yasaklarına tepkiyle başladı. 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlamak isteyenlere polis sert müdahale etti. Beşiktaş'ta biber gazı yüzünden evlerdeki çocuklar fenalaştı. CHP milletvekillerinden Mahmut Tanal TOMA'nın önünden yaka paça uzaklaştırılırken gözlüğü kırıldı, polis Şafak Pavey'i gözaltına almaya çalıştı. 142 kişi gözaltına alındı, 90 kişi hastanelik oldu. »16-17'de

Fotoğraflar: Volkan Furuncu AA

Fotoğraf: Hüseyin Özdemir

Fotoğraf: Halil Sağırkaya AA

'Çanta'lı kadın

Ankara'daki kutlamalar sırasında TOMA'ların müdahalesi üzerine çantasıyla yola oturan bir kadın güne damga vurdu.

Valilik tarafından kutlama alanı olarak gösterilen Yenikapı'ya sadece Büro Çalışanları Sendikası Yönetim Kurulu üyesi 7 kişi geldi.

DEĞİŞİM KATILIMLA BAŞLAR

Fotoğraf: Fırat Yüksel

Fotoğraf: Şebnem Coşkun AA

O ZEYTİN DALI KURUMASIN

Başbakan Erdoğan, Ateşyan'a gümüş bir anı tabağı hediye etti.

Başbakan Erdoğan yayımladığı taziye mesajı hakkında görüştüğü Ermeni Patrik Vekili Aram Ateşyan'a "Biz ilk adımı attık. Ermenistan'dan olumlu adım gelirse yenilerini de atarız" dedi. Görüşmeyi anlatan Ateşyan da uzatılan zeytin dalının görmezden gelinemeyeceğini söyledi: "O dal kurumasın. İki toplum yan yana gelmeli, aşın kokmaya başlayan ceset gömülmeli." »Sayfa 21'de

MYK'DAN KÖŞK ADAYLIĞI İÇİN TAM DESTEK

»21'de

Tunceli'de komutana bombalı tuzak

Tunceli'de PKK'lılar, merkez Sütlüce köyündeki jandarma karakolunu denetlemeye giden İl Jandarma Komutanı Albay Yurdakul Akkuş'un aracına bombalı tuzak kurdu. Bombanın komutanın aracının geçişinden saniyeler sonra patlaması faciayı önledi. »21'de

Lice'de 5 gün önce PKK'lıların kaçırdığı iki uzman çavuş dün serbest bırakıldı.

BU ÖLÜMLERİ AKIL ALMAZ!

Türkiye çocuk ölümleriyle sarsılırken, Kocaeli ve Denizli'den 2 acı haber daha geldi. Kocaeli'nin Gölcük ilçesinde evlerindeki çekyat ile duvar arasına sıkışan 2 yaşındaki Kerim Ali Sonkaya hayatını kaybetti. Denizli'de de emziğinin ipi boynuna dolanan 1 yaşındaki Can Ünal, boğularak yaşamını yitirdi. »4'te

Adana'da öldürülen minik Gizem'in annesi, mezarına oyuncak ayı ve emzik bıraktı.

Aynı günde iki kırık not

1 BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ: Washington merkezli Freedom House, 2014 Dünya Basın Özgürlüğü Raporu'nu yayımladı. Raporda Türkiye ilk defa 'kısmi özgür' ülkeden 'özgür olmayan' ülke kategorisine girdi. Türkiye 14 sıra gerileyerek 134'üncü sıraya düştü.

2 TERÖRLE MÜCADELE: ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Terörizm Raporu'nda Türkiye'nin uluslararası terörle mücadelede zayıf kaldığı belirtildi. Raporda binlerce kişinin muğlak bir terör yasası kapsamında soruşturmaya hedef olduğu da kaydedildi. »22'de

Bahçeşehir Koleji'nden

TEOG'DA Rekor Başarı

Bahçeşehir Koleji

444 51 22

www.interpress.com

KPSS DENEME SINAVI
BUGÜN Cumhuriyet'te.

Cumhuriyet

89. YIL SAYI: 32016 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 3 HAZİRAN 2013 PAZARTESİ

Kavram Akademi ve Cumhuriyet iş birliğiyle hazırlanan sınav soruları
BUGÜN Cumhuriyet'te.

Erdoğan konuştu, yurttaşlar alanlara aktı. Çok sayıda kentte polis yine terör estirdi

Halkla çatışıyor

'BİRKAÇ TANE ÇAPULCU...'

Önceki gün sokağa dökülen halktan eylemlerine son vermesini "rica eden" Başbakan, dün sertleşerek kışlayı yapacaklarını belirtti. Erdoğan, "AKM'yi yıkacağız, opera ve cami de yapacağız. Bunun için birkaç çapulcudan izin alacak değiliim" dedi. Bu sözlerin ardından halk yine meydanlarda toplanmaya başladı. ■ *5. Sayfada*

BİR KİŞİ YAŞAMINI YİTİRDİ

Ankara'da göstericilere müdahale eden polis, çok sayıda kişiyi döverek gözaltına aldı. Önceki gün polis tarafından vurulan bir gösterici-nin beyin ölümü gerçekleşti. Beşiktaş'ta polis yine çok sert müdahalede bulundu. İzmir'de çok sayıda kişi yaralandı ve gözaltına alındı. ■ *4-6-7 ve 8. Sayfalarda*

'ERDOĞAN TEPETAKLAK GİDER'

AKP'yi yakından tanıyan isimlerden Mehmet Bekaroğlu, Başbakan'ın panik içinde olduğunu söyledi. Erdoğan'ın eylemleri CHP'ye mal ederek halkı kutuplaştırıp seçimleri kazanma hesapları yaptığını belirten Bekaroğlu, "Çünkü İstanbul'u kaybederse tepetaklak gider" dedi. ■ *5. Sayfada*

Halk direnirken TV'lerde yarışmalar vardı !..

DÜNYA 'GEZİ PARKI'NDAYDI

PANKARTLI YANIT - Başbakan'ın AKM'nin yıkılacağını açıklamasının ardından çok sayıda yurttaş binanın çatısına çıkarak 'boyun eğme' yazılı pankart açtı.

Her yer Taksim

İstanbul'da önceki geceyi Gezi Parkı'nda geçiren eylemciler, sabah saatlerinde parktaki ve çevresindeki çöpleri topladı. İstanbullular dün öğleden sonra yeniden Taksim'de toplanmaya başladı. Tarlabaşı ve Beşiktaş'tan meydana gelen yurttaşlar türküler söyledi, halaylar çekti. AKP hükümetini istifaya çağıran yurttaşlar sık sık "Her yer Taksim, her yer direniş", "Bu daha başlangıç, mücadeleye devam" sloganları attı. Çok sayıda eylemci dün geceyi de Gezi Parkı'nda geçirdi. İstanbul'un pek çok semtinde dün gece bir araya gelen yurttaşlar yürüyüşler düzenleyerek polis şiddetini ve AKP'yi protesto etti. Bir çok yurttaş da evlerinden tencere çalarak, alkışlar ve ıslıklarla yürüyenlere destek verdi. ■ *4. Sayfada*

CHP lideri Kılıçdaroğlu

'Başbakan özür dilesin'

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, yurttaşlara yönelik polis şiddeti için Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın "halktan özür dilemesi" gerektiğini söyledi. Kılıçdaroğlu, Taksim'e sivil bir yurttaş olarak gittiğini ve CHP olarak halka saygı göstermek için mitingini erteleyerek bayraklarını alana getirmediklerini belirtti. CHP lideri, "Olay uluslararası ortama taşınıyorsa, her ilde eylemler yapılıyorsa, bu AKP iktidarının getirdiği baskının bir sonucudur" dedi. ■ *5. Sayfada*

BİBER GAZI TURİZMİ DE BALTALIYOR
■ *14. Sayfada*

TARAFTARIN 'GEZİ' KARDEŞLİĞİ
■ *Spor'da*

ÜÇ HANÇER NASIL SAPLANDI?
■ *3. Sayfada*

KESK: 'TORBA'DA BOĞULMAYIZ
■ *13. Sayfada*

ISSN 1300-0934

Alevilerden 3. köprü eylemi

İstanbul'da bulunan çok sayıda Alevi sivil toplum örgütü dün 3. köprüye "Yavuz Sultan Selim" isminin verilmesini protesto etti. Sarıyer Garipçe'de temeli atılan 3. köprünün ayağında buluşan sivil toplum örgütü üyeleri yaptıkları açıklamanın ardından toplu halde Gezi Parkı eylemine destek olmak için Taksim'e giderek eylemcilerle buluştu. ■ *8. Sayfada*

Suriye sınırında 400 kilo patlayıcı

Suriye'de Esad yönetimiyle savaşan muhalif güçler, Hatay'ın Reyhanlı ilçesindeki Cilvegözü Sınır Kapısı'nın karşısında ve kendi kontrolleri altında bulunan Bab el Hava Sınır Kapısı'nda, bir otomobilde 400 kilo patlayıcı ele geçirdi. Muhalif kaynaklardan edinilen bilgiye göre, Suriye plakalı otomobilde yapılan aramada bulunan patlayıcılara el konuldu. Hatay'daki güvenlik önlemleri en üst düzeye çıkarıldı. ■ *16. Sayfada*

Nâzım şiirlerle anılıyor

Nâzım Hikmet, bugün Kadıköy Belediyesi Barış Manço Kültür Merkezi ve Nâzım Hikmet Kültür Merkezi Bahçe Sahnesi'nde etkinliklerle anılıyor. Moskova'da Rus-Türk İşadamları Birliği ve Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı geniş kapsamlı bir program düzenliyor. Büyük usta, bugün Novodeviçi Mezarlığı'ndaki anıtmezarı başında anılacak. ■ *19. Sayfada*

GÜNDEM
Mustafa BALBAY

Hükümet Devlete Karşı!

Silivri'deki son savunmalar, merkez medyada son haber bile olmuyor. Bunun pek çok nedeni sıralanabilir. Bunu ayrı bir yazı konusu yapalım.
■ *Arkası Sa. 8. Sü. 8'de*

www.interpress.com

Milyon liralık EKMEK

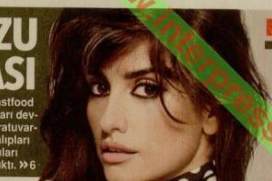
Kenan Işık'ın sunduğu "Kim Milyoner Olmak İster"de bir ilk yaşandı. Şeyma Özin, 1 milyon TL ödüllü son soruya kadar geldi. 250 bin TL alıp çekilebilecekken soruya cevap vermeyi tercih etti.

Cevap 'ekmek'ti, o şıklardan 'Ver'i seçti. Gözyaşlarına boğulan ve yarışmadan 15 TL ile ayrılan Özin, ayakta alkışlandı. » 4. sayfada

FASTFOOD BUZU BAKTERİ YUVASI

İngiliz Mail On Sunday gazetesi fastfood restoranlarında servis edilen buzları devlet onaylı Microtech Wessex laboratuvarda inceletti. Sonuç felaket. Buz kalıpları yeterince temizlenmediği için bazıları tuvalet suyundan daha bakterili çıktı. » 6

24'ÜNCÜ FİLM

Aktör Javier Bardem'den ikinci çocuğuna hamile olan İspanyol yıldız Penelope Cruz, gelecek yıl çekilecek 24'üncü Bond filminde oy hakkı için görüşmeler yapıyor.

40 YAŞINDA

Proje hayata geçerse 40 yaşındaki Cruz, 1962'deki Altın Parmak filminde oynayan Honor Blackman'in 39 yaş rekorunu elinden alacak. » 7. sayfada

Türkiye Türklerindir

Hürriyet

3 Haziran 2013 Pazartesi www.hurriyet.com.tr Fiyatı: 60 Kr (KKTC: 2 TL)

Doğumdan sonra Bond

GÜNDEM TWITTER

Başbakan Erdoğan, Fatih Altaylı'nın programında eylemleri anlatırken "Twitter diye bir bela var. Yalan haberin daniskası burada" dedi. Altaylı "Twitter cıvıtır" diye ekleyince Twitter'dan mesaj yağdı.

NE YALANLAR YAZILDI

Erdoğan programda sosyal medya için "Şu anda toplumların baş belasıdır. 'Ağaçlarda sallandıracaklar', 'Yüz tane İşlamcı Kaleşnikoflarla Taksim'e saldırıyor' gibi yalanlar yaydılar" dedi. Bu çıkış ve Altaylı'nın yorumu sosyal medyayı salladı. Bir anda bu sözleri eleştiren yüzlerce mesaj geldi.

ALKOL ALIP OY VEREN VAR

Başbakan'ın bir yorumu da alkolle ilgiliydi. Erdoğan önce "Bir kişi içki içiyorsa alkoliktir" dedi. Daha sonra "Tabi düzenli olarak alıyorsa alkoliktir. Ben insanımı seviyorum, alkolik olmasını istemiyorum. Alkol alanlardan bize oy verenler var. Ama onlar alkolikler arasına girmiyor" diye devam etti. » 24

ÇAPULCUDAN İZİN ALMAM

İstanbul'da Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı açılışında Gezi eylemlerine değinen Erdoğan "Taksim'e Topçu kışlasını da, camiyi de yapacağız. Bunun izinini CHP Genel Başkanı'ndan da alacak değilim. Birkaç tane çapulcudan da alacak değilim" dedi. » 24

Maçlar gündüze alınabilir

Şiddet olaylarının genellikle gece maçlarında yoğunlaştığını söyleyen Spor Bakanı Suat Kılıç İngiltere, Almanya ve Hollanda gibi gündüz maç oynatan ülkeleri takibe aldı. » Mehmet ARSLAN » Spor

Alevilerin Yavuz protestosu

Aleviler, 3'üncü köprüye 'Yavuz Sultan Selim' isminin verilmesini, temelin atıldığı Sarıyer Garipçe'de protesto etti. Alevi Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Hüsniye Takmaz, ismin 25 milyon Alevi'yi rencide ettiğini söyledi. » 6

Eşe tedbir başvurusu 5 kat arttı

AİLE İÇİ ŞİDDETE SON!

Kadına Şiddeti Önleme Yasası'nın 8 Mart'ta kabul edilmesinden bu yana "Kocayı evden uzaklaştırma" başta olmak üzere tedbir başvurularında 5 katlık artış oldu. Ankara'da sadece 2012'de 8 bin 700 tedbir kararı alındı. » 4. sayfada

Ceset Belçika'dan eksik geldi

Belçika'nın Leuven kentindeki Hulp Cenaevi'nde yatarken, hücresinde ölü bulunan Aziz Karaşam'ın (33) cenazesi Türkiye'ye gönderildi. Ancak intihar ettiği söylenen Karaşam'ın boynunun doku altında kalan kısımları ile mesanesinin alınmış olması şüphe yarattı. » Turan YILMAZ » 3'te

Eylemci gruplar İstanbul'da Başbakanlık Çalışma Ofisi'nin bahçe duvarına kadar yaklaştı, polis geri püskürttü.

AĞIR BİLANÇO

Taksim dün sakindi ancak günboyu Ankara'da ve akşam saatlerinden itibaren Beşiktaş'ta çatışmalar yaşandı.

ANKARA'DA 500 GÖZALTI

Ankara'da toplanan kalabalığın sayısı dün 30 bine yaklaştı. Meclis ve Başbakanlık'a doğru yürüyüşe geçen gruplara polis tazyikli su ve biber gazıyla sert karşılık verdi. Polis çembere aldığı 500'e yakın göstericiyi gözaltına aldı. Polisin attığı gaz bombasından kafasından yaralanan bir kişinin durumu kritik.

TIR'LARLA YOLU KAPATTILAR

İstanbul'da ise akşam saatlerinde Beşiktaş'taki Başbakanlık Ofisi'nin önünde çatışma çıktı. Göstericilerin TIK'larla yolları kapattığı çatışmalar gece boyunca sürdü. İçişleri Bakanı dün akşama kadar bin 730 kişinin gözaltına alındığını açıklarken Türk Tabibler Birliği de bin 740 kişinin yaralandığını bildirdi. » 23

Çöp toplama zinciri

Gezi temizliği

Taksim'de dün yine kalabalık vardı ama ortalık sakindi. Gezi Parkı nöbetini sürdüren eylemciler güne sokakları temizleyerek, duvarlara yazılan küfürleri silerek başladı. Taksim Meydanı ve İstiklal Caddesi'ni temizlemek için seferber olan eylemciler insan zinciriyle çöpleri taşıdı. » 23

Gezi'deki farklı bir eylem

Osmanlı uzmanlığıyla tanınan Columbia Üniversitesi'nden Prof. Karen Barkey, Gezi Parkı olaylarını tarihsel boyutta değerlendirdi:

YÜZ YÜZE Pazartesi Cansu Canlıbel

DEVLET HAZIRLIKSIZ YAKALANDI

Gezi Parkı hareketini benim açımdan Türkiye'nin tarihindeki diğer protestolardan ayıran, bu kadar birbirine benzemeyen, ideolojiye sahip olmayan insanı bir araya getirmesidir. Devlet bu harekete hazırlıksız yakalandı ve orantısız şiddetle karşılık verdi. » 22. sayfada

Eylemcilere tüm dünyadan destek

Gezi Parkı'nda başlayan eyleme tüm dünyadan destek geldi. KKTC, Azerbaycan, Ermenistan, İspanya, İsrail, ABD'de binlerce kişi eylem yaptı. Feminist örgüt FEMEN vücutlarına Türk bayrağı çizip "Özgür Türkiye" yazdıkları bir video yayınladı. » 36. sayfada

TÜRKİYE UYUMADI 26. sayfada

KILIÇDAROĞLU
Başbakan'ın halktan özür diilemesi gerekiyor
» 25. sayfada

BAHÇELİ
Türkiye cepheleşme konusunda son safhada
» 25. sayfada

LYS'YE HAZIRLIK

UĞUR DERSHANELERİ Uğur Dershanesi Yayınları işbirliği ile LYS sınavında karşınıza çıkabilecek tüm derslerden sorular bu sayfalarda.

LYS'YE HAZIRLIK -21 BUGÜN 20:21'de

seyahat

Kentlerle buluşmalar BURSA
» 15-16-17-18 ve 19 da

ISSN 1304-4532

www.antidotus.com

YENİ ÇIKTI Hazırlayanı: Zehra İpşiroğlu Kadınların Gözüyle Yazmak ve Yaşamak Cumhuriyet Kitapları

Cumhuriyet

89. YIL SAYI: 32350 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 3 MAYIS 2014 CUMARTESİ

17 ARALIK'TA 60 ŞÜPHELİ HAKKINDA TAKİPSİZLİK KARARI VERİLDİ. TOKİ DOSYASI KAPANDI

İlk sıfırlama

ABD RAPORUNDA VAKIF BOMBASI!

ABD'nin "2013 Terörle Mücadele" raporunda "Türkiye'deki vakıfların finansal denetiminin yapılmadığı" vurgulandı. Raporda, "Büyük miktarda nakit para, komşu ülkelerdeki şiddet yanlısı aşırıcılar için sınır ötesine kaçırılıyor" ifadelerine yer verildi. 17 Aralık'a açıkça değinilmeyen raporda vakıflar konusundaki denetim boşluğunun özellikle vurgulanması dikkat çekti. **DUYGU GÜVENÇ** ■ *4. Sayfada*

'DELİLLER HUKUKİ DEĞİL' 17 Aralık operasyonunda eski Bakan Erdoğan Bayraktar'ın oğlu Abdullah Oğuz Bayraktar ile işadamlarının da aralarında bulunduğu 60 şüpheli hakkında takipsizlik kararı verildi. Savcı Aydıner kararında 17 Aralık'ı başlatan savcıları eleştirdi. Toplanan delillerin hukuki olmadığını ileri süren Aydıner, telefon dinlemelerinin 'varsayıma dayalı bir örgüt iddiasıyla hukuksuz başladığını' savundu.

SAVCILARA SORUŞTURMA Abdullah Oğuz Bayraktar'ın işadamlarıyla yakınlığının eleştirilebileceğini belirten Aydıner'ın, "Ancak bu durum başlı başına suç teşkil eden bir nitelik arz etmemektedir" ifadesi dikkat çekti. HSYK 3. Dairesi, 17 Aralık soruşturmalarını yürüten ve görevden alınan savcılar Öz, Kara, Akkaş ile hâkim Karaçöl hakkında soruşturma açılmasına karar verdi. CANAN COŞKUN ■ *5. Sayfada*

▶ GÖZLER 5 MAYIS'A ÇEVRİLDİ ■ *5. Sayfada*

3 dönem kuralının kalması Erdoğan'ın Köşk'e aday olacağı şeklinde yorumlandı

Gül'e ters köşe mi?

BALYOZ HÜKÜMLÜSÜ ÖZENALP İLKLER ARASINDA SON YOLCULUĞUNA UĞURLANDI

Komutanlara protesto

Yaşanan sayısız hukuksuzlukların ardından Mamak Cezaevi'nde beyin kanaması geçiren ve önceki gün yaşamını yitiren Balyoz Davası tutuklusu Deniz Kurmay Albay Murat Özenalp, çocuklarının ve ailesinin gözyaşlarıyla son yolculuğuna uğurlandı. Geniş katılımın olduğu cenaze töreninde TSK komuta kademesi ve hükümet protesto edilirken Deniz Kuvvetleri Komutanı Bostanoğlu "Diktatöre biat ettiniz" ve "Hangi yüzle geldiniz" tepkileriyle karşılaştı. Özenalp için tutsak arkadaşlarının isteği doğrultusunda Mamak Cezaevi'nde de tören düzenlendi. BARKIN ŞIK ■ *8. Sayfada*

Fotoğraflar: NECATİ SAVAŞ

Anayasa Mahkemesi'nin iptal etmesi durumunda 2015'te barajsız seçime gidilmesi riskini göze alamayan AKP, başkanlık sistemi hesabının yapıldığı seçim sistemi değişikliğinden vazgeçti. 3 dönem kuralının da devamı yönünde karar alındı. Kararlar AKP kulislerinde, "Başbakan, adaylığını gayri resmi olarak ilan etti" şeklinde yorumlandı. **EMİNE KAPLAN** ■ *6. Sayfada*

"Ya Köşk'te devam ya da tamam" diyen Gül, partiden üçüncü bir isme karşı olacağı mesajını verdi. Gül'ün "Hangimizin aday olacağıyla ilgili karar vereceğimizi söyledik. Ama Başbakan'ın daha istişare yapma ihtiyacı var" sözleri dikkat çekti. Gül'ün istişarelerden rahatsız olduğu yorumlarını ise Erdoğan kabul etmedi. ■ *6. Sayfada*

Sabih Kanadoğlu:

Köşk'e yetki devri

Türk Hukuk Kurumu Başkanı Sabih Kanadoğlu, Erdoğan'ın Köşk'ü yasalarla yetkilendirme yolunda olduğuna dikkat çekti. Kanadoğlu, son MİT Yasası'yla da Cumhurbaşkanı'na görev ve yetki devri yapılmasının "Başbakan'ın görevlerini teker teker yasayla Cumhurbaşkanlığı'na aktarma amacının ilk adımı" olduğunu söyledi. **IŞIK KANSU** ■ *13. Sayfada*

Odessa'da yakılan binada 38 kişi öldü. (REUTERS)

Slavyansk savaşı

Ukrayna ordusu, Rusya yanlısı ayrılıkçı grupların kontrolünde olan doğudaki Slavyansk kentinde geniş çaplı operasyon başlattı. Ukrayna ordusundan iki helikopterin düşürüldüğü, 2 pilotun öldüğü bildirildi. Odessa'da Rusya yanlılarının sığındığı bir binaya molotof atılması sonucu çıkan yangında 38 kişi yaşamını yitirdi. Ukrayna 18-25 yaş arası gençlerin zorunlu askerliğe alınmasını kararlaştırdı. ■ *12. Sayfada*

Toprak kaymasında en az 400 ölü

Afganistan'da facia

Afganistan'ın kuzeydoğusundaki Badahşan vilayetinde şiddetli yağışların neden olduğu toprak kayması sonucu bir köyün toprak altında kaldığı, en az 400 kişinin yaşamını yitirdiği bildirildi. Badahşan Vali Yardımcısı Bidar, yaklaşık 2 bin kişinin kayıp olduğunu açıkladı. ■ *12. Sayfada*

'Freedom House, Haddini Bil!' Emre KONGAR ● 2'de
'Alınan Ak, Başları Dik!' Ali SİRMEN ● 4'te
Kin ve İntikam!.. Hikmet ÇETİNKAYA ● 5'te
Genel Bir Değerlendirme Ataol BEHRAMOĞLU ● 6'da
Faşizme Karşı Yürürken... Orhan ERİNÇ ● 7'de
AKP'nin Rövanş Taktiği: Her Şeyi Sıfırlamak Çiğdem TONER ● 10'da
1 Mayıs'ın Anlattığı Nilgün CERRAHOĞLU ● 12'de
Başbakan'ın Zaferi Deniz KAVUKÇUOĞLU ● 13'te

13 BAKANLIKTA 'PARALEL' DEPREMİ ■ *4. Sayfada*

'BERKİN SORUŞTURMASI SONA YAKLAŞIYOR' ■ *8. Sayfada*

PEKDAŞ: KRALA İHTİYAÇ YOK ■ *9. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL Cüneyt ARCAYÜREK

Ne Kadar Övünse Hakkı!

Ben onu bunu bilmem: **RTE**, insanların toplumsal özgürlüklerine karşı duracak önlemlere, biber

■ *Arkası Sa. 8. Sü. 1'de*

'Erdoğan baş sansürcülerden'

Cezaevlerinde halen 44 gazeteci bulunan Türkiye'de '3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü' nedeniyle bugün İstanbul'da Adalet ve Basın Özgürlüğü yürüyüşü düzenlenecek. Wall Street Journal, Erdoğan'ı "dünyanın en kararlı internet sansürcülerinden biri" olarak niteleyerek başka ülkeler için model oluşturmasından kaygı duyulduğunu yazdı. ■ *16. Sayfada*

'Barbarca saldırı' AİHM yolunda

1 Mayıs'taki polis şiddetini değerlendiren tertip komitesi "halkına barbarca savaş açan bir iktidar görmediklerini" belirterek konuyu AİHM'ye taşıyacaklarını açıkladı. DİSK Başkanı Beko, tek tip sırt çantası taşıyan, eylemci gibi görünen sivil polislerin provokasyon yaptığını iddia etti. İstanbul Emniyeti'nin "Gözaltındakilerin sadece 29'u işçi" açıklaması dikkat çekti. ■ *7. Sayfada*

Başbakan 'caz yapmayın' dedi

Başbakanlık Tanıtma Fonu, bu yıl 17. kez yapılacak "Uluslararası Ankara Caz Festivali"ne destek vermedi. Jehan Barbur, Aga Zaryan, Luisa Sobral, Raul Midon gibi dünyaca ünlü sanatçıları ağırlayacak festivalin desteklenmesi için başvuru yapan komiteye "Başbakan'ın uygun görmediği" yanıtı geldi. **SELDA GÜNEYSU** ■ *15. Sayfada*

Orman tasarısında GERİ ADIM

Gezi Parkı protestosuna neden olan çevre duyarlılığı, TBMM'deki Orman Yasa Tasarısı'nda geri adım attırdı.

ÖZEL ORMAN DÜZENLEMESİ İPTAL
■ Hükümetin talimatı üzerine dün TBMM Bayındırlık Komisyonu'nda ele alınan Orman Yasa Tasarısı'nın, "özel ormana yapılaşma izni veren" ve tartışma yaratan maddesi metinden çıkarıldı.

'SİT ALANLARINA YAPI İZNİ' ASKIYA ALINDI
■ Hükümet, sit alanlarını yapılaşmaya açacağı tartışmalarına neden olan Biyolojik Çeşitlilik Tasarısı'nı da gündeme koymaktan vazgeçti, tasarı askıya alındı. » 13

Hürriyet
Türkiye Türklerindir
6 Haziran 2013 Perşembe
www.hurriyet.com.tr
Fiyatı: 60 Kr (KKTC: 2 TL)

WWW.TARIHTEBUGUN.COM

Gezi'de 10. GÜN konseri

■ Gezi Parkı eylemine destek veren birçok sanatçı ve grup bu akşam 19.00'da Galatasaray Lisesi önünde buluşacak.
■ Oradan meydana yürüyecek olan müzisyenler saat 20.00'de Gezi Parkı'ndakilere konser verecek. Ünlülerin katıldığı konserler serisi ilerleyen günlerde devam edecek.

KİMLER VAR
■ Sezen Aksu, Zülfü Livaneli, Grup Yorum, Yavuz Bingöl, Kubat, Mor ve Ötesi, Duman, Erkan Oğur, Can Bonomo, Demir Demirkan ve Sertab Erener. » Ezgi ATABİLEN

Türkiye'nin geleceği Türkiye halkına ait

ABD Başkan Yardımcısı Biden, Gezi Parkı eylemlerini değerlendirdi.

■ "ABD'nin prensipleri net: Şiddetten uzak durma, toplanma özgürlüğüne saygı ve özgür, bağımsız basın. Türkiye'nin geleceği Türkiye halkına aittir. Ama ABD, çıkacak her sonuca kayıtsız kalmaz." » 42'de

Burası 2'nci sınıf demokrasi değil

Hükümetten, Gezi için peş peşe açıklama yapan ABD'ye tepki.

■ Biden'ın "ABD, çıkacak her sonuca kayıtsız kalacakmış taklidi yapmaz" sözlerinin ardından ABD Dışişleri Bakanı'nı arayan Davutoğlu, "Türkiye 2'nci sınıf demokrasi değil" dedi. » 42'de

SOSYAL GÖZALTI

İzmir'de sosyal medya üzerinden yaptıkları çağrılarla örgütlü şekilde halkı isyana teşvik ettikleri ve propaganda yaptıkları ileri sürülenlere yönelik operasyon düzenlendi. Gözaltına alınan 34 kişiden 12'si savcılık ifadesinin ardından serbest bırakıldı.

ÖNCE 'DELİL YOK' KARARI
■ İzmir polisinin başvurusu üzerine Savcı Erhan Ünlü, 3'ncü Sulh Ceza Mahkemesi'nden bazı isimler hakkında gözaltı ve arama kararı verilmesini istedi. Mahkeme, savcılığın sunduğu tespit tutanağının ve diğer eklerinin gözaltı ve arama kararı için yeterli delil oluşturmadığını belirterek isteği kabul etmedi.

'KIZIM EYLEME KATILMADI'
■ Savcının yaptığı itiraz 20'nci Asliye Ceza Mahkemesi'nce kabul edildi. "eylemcileri yönlendirici ifadeler" yazdıkları iddiasıyla gözaltı kararı verildi. Gözaltına alınan 34 kişinin aileleri, sivil toplum kuruluşları ve barodan büyük tepki geldi. E.Ö.'nün annesi kızının eylemlere bile katılmadığını öne sürdü.

'KIŞKIRTICI' TWEET'LER
■ Adalet Bakanı Sadullah Ergin'in danışmanı Adnan Boynukara, dün Twitter hesabından eylemcilerin paylaştığı ve şiddet içerdiğini öne sürdüğü mesajları paylaştı. Türkiye Barolar Birliği Başkanı Metin Feyzioğlu ise yargı kararı olmadan yapılan "Twitter gözaltılarının" hukuka aykırı olduğunu savundu. » 26'da

Kandil kutlaması

Miraç gecesi parkta dua

Gezi Parkı eylemlerinin 9'uncu gününde Miraç Kandili hassasiyeti vardı. Sabahtan itibaren eylemciler, parka binlerce kutu kandil simidi götürdü ve gelenlere ikram etti. Gün boyu içki içilmedi, helva kavruldu, lokma dağıtıldı. Antikapitalist Müslümanlar, Kuran okudu ve Hatay'da ölen Abdullah Cömert için dua etti. » 27

İNSANLIĞA HİZMET DOKTORASI CEZAYİR'DEN ERDOĞAN'A

■ Cezayir'deki Biz Üniversitesi, Başbakan Tayyip Erdoğan'a "İnsanlığa verdiği hizmetler ve aydınlık bir toplumun oluşmasına verdiği katkılardan dolayı" fahri doktora verdi. Törenin sürprizi öğrenci Emina Sarih'in, "Ben seni sevdiğimi de dünyalara bildirdim" türküsünün sözlerini Karadeniz şivesiyle okuması oldu. » Selçuk ŞENYÜZ » 29'da

EYMİR GÖLÜ'NDE alkole vize

■ Ankara 2. İdare Mahkemesi'nden, ODTÜ arazisi içindeki Eymir Gölü'nde alkol satışını yasaklayan TAPDK kararı için yürütmeyi durdurma çıktı. Kararda "Üniversite yerleşkesine 20 km uzaklıktaki işletme kamuya açıktır, Ankara halkına hizmet vermektedir" denildi.

GEZİ'DEN 7 TALEP

Taksim Dayanışması üyeleri dün Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'la görüştü. Heyet, Başbakanlık'ta yaklaşık 1.5 saat süren görüşmede, 7 başlıkta toplanan taleplerini hükümete iletti.

PARK OLARAK KALSIN
■ TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Başkanı Tayfun Kahraman, Gezi eylemcileri olarak taleplerini şöyle sıraladı:

✓ Gezi, park olarak kalsın.
✓ AKM yıkılmasın.
✓ Şiddetin sorumluları bir an önce görevden alınsın.
✓ Gözaltındakiler bırakılsın.
✓ Gaz ve benzeri malzeme kullanımı yasaklansın.
✓ Tüm meydanlar gösterilere açılsın.
✓ İfade özgürlüğünün önündeki engeller kaldırılsın. » 29. sayfa

Sendikalar Taksim'de

■ KESK, DİSK, TTB ve TMMOB'un aldığı ortak kararla bazı kurumlarda dün iş bırakma eylemi yapıldı. Sendikalar, 1 Mayıs'ta giremedikleri Taksim Meydanı'nı ve Ankara'da Kızılay'ı doldurdu. » 10'da

Fotoğraf: Murat CAĞLAR / DHA

İki gün yokum dedim, sadece iki gün...

Yılmaz ÖZDİL » 3'te

ABD'li düşünür Noam Chomsky "Ben de çapulcuyum" mesajı gönderdi.

Aydınlar da çapulladı

■ Dünyaca ünlü yazar Paulo Coelho: "Kendimizden utanalım, Türkiye'de protestoculara karşı kullanılan biber gazı Brezilya malı."

■ Nobel ödüllü ünlü romancı Orhan Pamuk: "Erdoğan hükümetinin duyarsız siyasetinin kaynağı gittikçe artan baskıcı ve otoriter tutumudur." » 8

Ne güzel ki meydandalar sevindirici

■ Cumhurbaşkanı Gül, TBMM Çevre Komisyonu üyelerini Köşk'te kabul ederken yine Gezi mesajları verdi: "Ne güzel ki insanlar, ağaçlar katledilmesin, düşünceleriniz kale alınsın diye meydanlara çıkıyor. Bunlar medeni davranışlar, sevindirici. Karamsar bakmıyorum. Ortak karar talebine de anlayış gösterilmeli." » 28. sayfada

Muhammed HACAĞ / DHA

Protestoculara Rize'de saldırı

■ Rize'de Gezi Parkı'na destek için eylem yapan Türkiye Gençlik Birliği (TGB) üyesi 25 kişiye çevrede toplanan bazı kişiler saldırdı. » 28. sayfada

CHP'Lİ TEKİN: BU EYLEM MİLLETİN İRADESİDİR

Söylersem şaşıracaksınız

Erhuğrul ÖZKÖK

■ Başbakan Erdoğan bu akşam Türkiye'ye dönüyor. Onun önüne çıkıp üç cümle söylemek isterdim. Demek isterdim ki, "Sayın Başbakan, ben bu Gezi eylemini bütün kalbimle destekledim. Size niye desteklediğimi anlatmak isterdim. Çünkü ben bu eylemler sayesinde özgürlüğümü kazanmak istiyorum. Hangi özgürlüğümü biliyor musunuz? Bunu söylediğim zaman belki Gezi Parkı'nın gençleri bana kızacak, ama siz de çok şaşıracaksınız. » 29. sayfada

ISSN 1304-4632

Her yaşın ilacı EGZERSİZ
YAZI DİZİSİ
Mesude ERSAN
Hangi yaş grubundakiler hangi egzersizi, haftada kaç saat yapmalı?
'25-35', '35-50', '50 ve üstü' yaş gruplarına özel egzersiz tavsiyeleri.
Kalp gibi sağlık sorunu olanlar egzersizi nasıl yapmalı?
Hangi hareketler kilo vermeye yarar, hangileri sağlıklı yaşam içindir?
Türkiye'nin önde gelen tıp uzmanlarıyla konuşularak hazırlandı.
YARINDAN İTİBAREN HÜRRİYET'te
Hürriyet
Türkiye Türklerindir
6 Mayıs 2014 Salı
www.hurriyet.com.tr
Fiyatı: 50 Kr (KKTC: 2 TL)
İŞKENCECİ NİN AVUKATI OLDU
İngiliz avukat Amal Alamuddin, Libya'da 1200 mahkûmun öldürülmesinden sorumlu tutulan ve Kaddafi'nin işkence şefi olarak anılan eski istihbarat şefi El Şenussi'yi savunacak. Birce BORA 8. sayfada
Clooney'nin nişanlısı
Ünlü aktör George Clooney'nin nişanlısı olan Amal Alamuddin'in (36) ilk hedefi, Şenussi'nin davasını Libya'dan Lahey'e taşıyıp müvekkilini idamdan kurtarmak.
Sınav tercih sistemi yeniden değişiyor
Bakanlık taslağına göre liseye girecek öğrenci tercih listesinin ilk 17 sırasına sınavla alan okulları, son üç sırasına evine en yakın üç okulu yazacak. Sınavla alan okulu kazanamazsa, evine yakın meslek lisesi, imam hatip veya Anadolu lisesine yerleşecek. Gönül KOCA 24
Eskort kadınlar BUHAR oldu
İzmir'de 357 askerin yargılandığı casusluk davasının dosyasında, sanıkların dışarı bilgi ve belge aktarımında kullandığı öne sürülen 15 eskort kadından söz ediliyor.
POLİS 2.5 YILDIR YAKALAYAMADI
Tavgun ATILLA
İddianamede eskort kadınların sanık subaylarla irtibatlarına ilişkin bazı kayıtlar ve HTS raporları yer alıyor. Ancak polis, operasyonların üzerinden 2.5 yıl geçtiği halde bu kadınlardan hiçbirini yakalayamadı. Sanıklar ise kadınları hiç tanımadığını söylüyor. 21
Uçak biletinde tavan 309 TL
Ulaştırma Bakanı Lütfi Elvan uçak biletlerinde tavan fiyat uygulamasının devam edeceğini açıkladı. Buna göre iç hat uçak biletlerinde 299 lira olan tavan fiyat 10 liralık zamla 309 liraya yükseldi. 13. sayfa
KÜRSÜDE İNKÂR
Tapelerle ortaya çıkan yolsuzluk ve rüşvet iddiaları, Meclis'te konuşuldu. Genel Kurul'da kürsüye çıkan 3 eski bakan iddiaların yalan olduğunu öne sürdü. Hakkında takipsizlik verilen Erdoğan Bayraktar, savunma hakkını kullanmadı.
SİSTEMATİK KARALAMA
Eski AB Bakanı Egemen Bağış: "Doğrusu bu kürsüde böylesine çirkin mesnetsiz ve adice kurgulanmış iddialar üzerinde söz alıyor olmaktan büyük bir üzüntü ve acı duyuyorum. (Zarrab'dan rüşvet iddiası) Rıza Sarraf'ı 5 yıldır tanırım. Üç kez toplamda 1.5 milyon dolar rüşvet almak iddiası küllüyen yalandır, iftiradır. Gözü dönmüş bir örgütün sistematik karalama kampanyası." 22
BİR SÜRÜ USÜLSÜZLÜK VAR
Eski İçişleri Bakanı Muammer Güler: "Bu soruşturma başından operasyon aşamasına kadar bir sürü usulsüzlük var. Yasalara aykırılık yanlışlık içermektedir, hukuki değil siyasidir, itibarsızlaştırmaya yöneliktir. Bir bakan şüpheli adledilemez, savcı bir bakan hakkında soruşturma yapmaya yetkili değildir. İddiaların da kanuni unsurları yoktur." 22
ÖNERGE 453 OYLA KABUL EDİLDİ, 9 RET ÇIKTI
Melda TV canlı yayında
CHP İstanbul Milletvekili Melda Onur, Genel Kurul'dan tablet bilgisayarıyla internet üzerinden canlı yayın yaptı.
Fotoğraf: Fahir ASKAN
Baykal'la sohbet
Eski Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, oturuma ara verildiği sırada CHP sıralarına giderek Deniz Baykal ile sohbet etti.
O saati savundu
Eski Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan, 17 Aralık sonrası ilk kez TBMM'de kürsüye çıktı, "Siyasi linç operasyonu" dedi.
ZARRAB ALDI, BEN ÖDEDİM
Çağlayan, ilk savunmasını AK Parti'de milletvekilleriyle toplantıda yaptı, "saat" sorusunu yanıtladı: "Saati Zarrab aldı ama parasını ben ödedim. Garantisi benim adıma." 22'de
Gece ve gündüz ağlıyorum
Hakkında takipsizlik verilen eski Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, savunma hakkını kullanmadı. Bayraktar, partide sabahki toplantıda "İddialar nedeniyle çok zor durumdayım. Gece gündüz ağlıyorum" dedi, yine gözyaşını tutamadı. 22
AYM nöbeti
Balyoz avukatlarından Şule N. Erol, "adil yargılama hakkının" ihlal edildiği gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'ne yaptıkları bireysel başvuruya 6 aydır yanıt verilmemesi üzerine yüksek mahkemenin önünde "Adalet nöbeti" başlattı. 20
EGE'NİN BİTMEYEN DRAMI
Türkiye'den Yunanistan'ın Sisam Adası'na mülteci kaçıran bir yat alabora oldu. Ortadoğu ve Afrikalı kaçaklardan 22'sinin cesedi bulundu. Yunan Sahil Güvenlik 36 kişiyi kurtardı, 10 kişi kayıp. 8
Bir annenin kızına sarılmış haldeki cesedi denizden çıkarılırken tekneden böyle sarktı.
DATÇA PLANI İSYAN ETTİRDİ
Datça ve Bozburun'da yapılaşmanın yolunu açan plan revizyonu tartışma yarattı.
FETHİYE DE VAR, DALAMAN DA
Yeni planlamanın gizli yapılaşmaya neden olacağını öne süren TMMOB, Çevre Bakanlığı'na itirazda bulundu. Mimarlar Odası Başkanı Eyüp Muhçu benzer planların Fethiye, Dalaman, Köyceğiz için de yapıldığını öne sürdü. Erdinç ÇELİKKAN 17
Her zamanki kadar dövdüm, fenalaştı
İstanbul Bağcılar'da eşi Remziye Eripek'i sopayla döverek öldüren C.E. polise verdiği ifadede "Onu sopayla dövmedim. Her zaman nasıl dövüyorsam öyle dövdüm. Yere düşüp fenalaştı. Onu hemen alıp hastaneye götürdüm. Ancak kurtulamadı" dedi. 5'te
MAGNUM ALTIN KELEBEK ÖDÜLLERİ
MAGNUM ALTIN KELEBEK ÖDÜLLERİ BAŞLIYOR. OYLAMA 9 MAYIS'A KADAR DEVAM EDİYOR.
DETAYLI BİLGİ İÇİN HURRIYET.COM.TR/ALTINKELEBEK SAYFASINI ZİYARET EDİN
Hürriyet
ENFLASYON çift haneyi zorluyor
Dolardaki yükseliş ve kuraklık enflasyonu yeniden hortlattı. Gıdada kuraklık, giyim, ev eşyası ve sağlıkta dolardaki yükseliş nedeniyle enflasyon 2 yılın zirvesine çıktı. Nisanda TÜFE yüzde 1.34, yıllık enflasyon ise yüzde 9.38 oldu. 11. sayfa
LYS'YE HAZIRLIK
uğur hazırlık
Soruların çözümlerini hurriyet.com.tr adresinde izleyebilirsiniz. 35. sayfada
PAHH!
KAHROLSUN BAĞZI ENFLASYONLAR
33
Ayrıntılı bilgi 3. sayfada..
ISSN 1304-6632
Eğitim

www.imtihanss.com

ENFLASYONA KADIN ELİ!

Enflasyon nisan ayında yüzde 9.38'le son iki yılın en yüksek seviyesine çıktı. Fiyatı en çok artan üç ürün kadın gömleği, kadın ceketi ve etek oldu. Çekirdek enflasyon ise yüzde 9.7'ye ulaşarak son yedi yılın zirvesine ulaştı. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci rakamlar için 17 Aralık operasyonu sonrasını işaret etti, "Ateşli sürecin bir sonucu" dedi. >>7'de

MİLLİYET VE İHTİYAÇ YAYINCILIK İŞBİRLİĞİ İLE
KPSS REHBERİ VE DENEME SINAVI
YARIN MİLLİYET'TE

Milliyet
BASINDA GÜVEN
www.milliyet.com.tr
6 Mayıs 2014 Salı 75 Kr
KKTC satış fiyatı 2 TL

AK PARTİ'NİN ÖNERİSİ YUMRUKLAR EŞLİĞİNDE KABUL EDİLDİ

4 BAKANA 1 KOMİSYON

Meclis'te söz alan 4 eski bakan kendilerini savundu. CHP'nin Çağlayan için ayrı komisyon istemesi kavga çıkardı. Oylamayla tek komisyon kuruldu

Meclis kürsüsüne çıktılar

TBMM'de kürsüye çıkan Zafer Çağlayan, "Kendimi bu ülkede çivi çakan tüm işadamlarımızın emrine amade ettim" derken, Egemen Bağış ise "İftiralarla siyasi darağaçları hazırlamaya kalkıldı" dedi. Muammer Güler de "Bu operasyon bir psikolojik harekât, itibarsızlaştırma ve hedefi belli bir algı operasyonudur" diye konuştu.

'4 aydır dayak yiyoruz'

Ak Partili Erdoğan Bayraktar ise Meclis kürsüsünde kendisini savunmadı. CHP'nin Zafer Çağlayan için ayrı komisyon kurulsun önergesi kavga çıkardı. Oylama sonucunda 4 bakan için tek bir soruşturma komisyonu kurulmasına karar verildi. Ak Parti merkezindeki toplantıda ise bakanlar "4 aydır dayak yiyoruz" dedi. >>18-19'da

HER ZAMANKİ CANİLERDEN...

2014'ün 75'inci kadın cinayeti İstanbul Bağcılar'da gerçekleşti. Celal Eripek hasta çocuğu için belediyeden aldığı parayı vermediği için eşi Remziye Eripek'i yarım saat sopayla dövdü, kendinden geçen kadını evde bırakıp sigara almaya gitti. Eşinin kaldırıldığı hastanede gözaltına alınan cani koca kendini "Sopayla dövmedim. Her zaman nasıl dövüyorsam öyle dövdüm" diye savundu. >>ESENGÜL DEMİRBAŞ'ın haberi sayfa 16'da

Sağanak altında 'adalet nöbeti'

Mamak Askeri Cezaevi'nde düşerek beyin kanaması sonucu ölen Bahyoz hükümlüsü Albay Murat Özenalp'in avukatı Şule Nazlıoğlu Erol, 16-18 yıl arasında hapse mahkûm edilen diğer 15 müvekkili için AYM önünde 'adalet nöbeti'ne başladı. Aileye taziye ziyaretinde bulunan CHP lideri Kılıçdaroğlu da "Tarih bunu yazacaktır. AYM bir an önce bireysel başvuruları sonuçlandırmalı" dedi. >>21'de

UÇAKTA TAVAN 309 LİRA OLDU

Havayolu şirketlerinin iç hat biletlerinde 299 liralık tavan fiyat uygulamasını delmesinin ardından yeni tavan belirlendi. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Lütfi Elvan, yeni tavan fiyatın 309 TL olacağını açıkladı. Ancak bazı uçuşlar dün itibarıyla belirlenen tavan fiyatın altına inmedi. Yakın zamana ya da tatil dönemlerine bilet almak isteyenler tavan fiyattan yararlanamadı. >>Haberi 9'da

Genelkurmay'dan 'paralel' yalanlama

Genelkurmay Başkanlığı bazı gazetelerde yer alan, TSK'dan Gülen cemaatine yakın isimlerin ihraç edilmesine ilişkin hazırlık başlatıldığı haberlerini yalanlayan yazılı bir açıklama yaptı. Açıklamada, "Ağustos ayı olağan YAŞ toplantısına yönelik çalışmalar, kurumsal hafıza ve teâmüller çerçevesinde ve normal seyrinde sürdürülmektedir" denildi. >>Sayfa 24'te

Demirören Holding'e 'Vakıflar' plaketi

Vakıflar Haftası'nın resmi açılış töreni dün yapıldı. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'ın da katıldığı törende Beyoğlu Hüseyinağa Camii restorasyonunun sponsoru Demirören Holding'e plaket verildi. Plaketi Demirören Holding Ankara Temsilcisi Hakkı Kaya, Arınç'ın elinden aldı. >>24'te

EN 'BASİT' İDDİANAME

Haziran 2013'te Antalya'da yaşanan olay otoparktaki güvenlik kameraları tarafından saniye saniye kayıt altına alınmıştı.

Dava işkenceden açılmadı

Haziran 2013'te Antalya'daki Gezi protestolarında otoparka saklanan üç genci orantısız güç kullanarak darp eden polisler hakkında iddianame hazırlandı. Ağır dayak görüntüleri ve Adli Tıp'ın "Çivili sopa izleri var" raporuna rağmen 10 polise işkenceden değil basit yaralamadan ceza istendi. Polisin sadece 'zor kullanma yetkisi'ni kullandığı belirtildi.

'Kime kaç kere vurdun?!

Dava işkenceden açılsaydı sanıklar için en az 12 yıl istenecekti. Basit yaralamaya ise en çok 4.5 yıl hapis öngörülüyor. 3 genç için ayrı ayrı ceza istenmesi gerekirken, polislere kime kaç kere vurduğu hesaplanarak ceza istendi. Polisler de darbın söz konusu olmadığını, gençlerin kendilerini yere attığını öne sürdü. >> GÖKÇER TAHİNCİOĞLU'nun haberi 20'de

CİNSEL SUÇLARA AĞIR CEZA YOLDA

Bakanlar Kurulu sonrası konuşan Arınç, çocuklara yönelik cinsel saldırı suçlarında cezaların artırılacağını söyledi

Bakanlar Kurulu sonrası açıklama yapan Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç çocuklara karşı işlenen suçlarla ilgili önemli açıklamalar yaptı. Hazırlanan yeni tasarıda cezaların kademeli olarak artırılacağını söyleyen Arınç, "Cinsel saldırılarda çocuklara yönelik işlenen suçlarda ceza yarı yarıya artacak. Zorla evlendirme suç olarak kabul edilecek ve koşullu salıverme süreleri artırılacak" dedi. >>16'da

'Devlet'i soymaya alıştılar

MHP lideri Bahçeli "sarlatan" dediği için kendisine 100'er bin TL'lik üç ayrı dava açan İranlı işadamı Reza Zarrab'a karşı atağa geçti. Kendi isminden yola çıkarak "Bunlar 'Devlet'i soymaya alışmışlar" diye espri yapan Bahçeli "17 Aralık dava evraklarını istedik. Böyle bir şey tahmin etmiyorlardı. Dosyayı göndersinler ki sarlatanı mı değil mi görelim" dedi. >>Sayfa 19'da

ISSN 0545-0940

"Eğitimin Kalitesini İçeriği Belirler"
Çift Dilli Eğitim Sistemi
Bahçeşehir Koleji
Dünya Okulu
www.ciftdilliegitim.com | 444 5122

www.kitapyesil.com

BİLİMDE ÖNCÜ KADINLAR
OSMAN BAHADIR
Cumhuriyet Kitapları

Cumhuriyet

90. YIL SAYI: 32448 / 1.5 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 2 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 9 AĞUSTOS 2014 CUMARTESİ

BİLİMDE ÖNCÜ KADINLAR
OSMAN BAHADIR
Cumhuriyet Kitapları

BİR OY BİR OYDUR

Tek adam mı demokrasi mi?

Pazar günü Türkiye için bir dönüm noktası. İlk kez halkın katılımıyla bir cumhurbaşkanı seçilecek belki ama daha ötesinde sandıktan çıkacak sonuç rejimin geleceğini de belirleyecek.

Yargının bağımsızlığını, medyanın özgürlüğünü yitirdiği, ayrıştırıcı ve çatışmacı dilin gerginliği tırmandırdığı, yolsuzluk iddialarının havada uçuştuğu ortamda herkes kararını verecek.

ABD binlerce insanı katleden IŞİD'i çıkarlarını tehdit edince bombaladı

Stratejik vuruş

PETROL TEHLİKEYE GİRİNCE Irak'ta insani felakete neden olan IŞİD'in Erbil'deki ABD birliklerini ve enerji sahalarını tehdit etmesi üzerine Pentagon düğmeye bastı. IŞİD'in yaptıklarını "soykırım" olarak niteleyen Obama'nın verdiği yetkiyle Mahmur yakınlarındaki IŞİD hedefleri hem öğlen hem de akşam lazer güdümlü bombalar ve insansız hava araçlarıyla havadan vuruldu.

IŞİD DURDURULANA KADAR Bombardımanda IŞİD liderinin yardımcısı ile birlikte 46 terörist öldürüldü, 65 kişi de yaralandı. Peşmergenin çok sayıda militanı esir aldığı bildirildi. Washington, Ortadoğu politikası nedeniyle bölgede büyümesine göz yumduğu IŞİD için ilerleyişi durdurulana kadar operasyonunun süreceğini açıkladı.

Türkiye'nin en büyük kaygısı rehineler

Müdahaleye Ankara isteksiz

ABD Dışişleri Bakanı Kerry'nin operasyon öncesi Davutoğlu'nun da aralarında bulunduğu bölge ülkelerinin dışişleri bakanlarını aradığı ancak Ankara ile "detaylı" operasyonel bilgi paylaşmadığı öne sürüldü. Ankara rehineler nedeniyle kaygı taşırken askeri kaynaklar Türkiye'ye yönelik göç dalgasından korkulduğunu söyledi. Irak'taki iç karışıklığa TSK'nin müdahale etmek istemediği de öğrenildi.

Mahmur için yeşil ışık

"IŞİD için terör örgütü" demekten kaçınan hatta IŞİD'i meşrulaştıran açıklamalar yapan hükümet yetkilileri ABD'nin hava operasyonuyla birlikte ağız değiştirdi. Başbakan Yardımcısı Atalay, "Türkiye'nin IŞİD'e bakışı belli. Biz zaten IŞİD'i bir terör örgütü olarak tanımladık" dedi. Atalay, Mahmur kampından gelecek yurttaşlara "kapımız açık" diyerek yeşil ışık yaktı.

MUSTAFA K. ERDEMOL / BARKIN ŞIK / DUYGU GÜVENÇ / MAHMUT ORAL / CİVAN DEĞER'in haberleri ■ 10 - 11. Sayfada

ANALİZ / EKTİĞİNİ BİÇMEK...

Operasyon şaşırtıcı mı? Hayır. Haziranda IŞİD güçlerinin üç yıldır serpilip büyüdükleri Suriye'den Irak'a 'sarkarak' Musul'u ele geçirmesi ve 'halifelik' ilan ederek bölgede farklı kimlikte her kim varsa 'temizliğe' girişmesinden bu yana zaten beklenmesi gereken bir gelişmeydi. IŞİD virüsünün temizlenme sürecinde bu coğrafyada, Türkiye'nin gelmiş geçmiş en büyük utançlarından biri olan bir dışişleri heyeti de rafa kalkacak!
CEYDA KARAN ■ 10. Sayfada

● Demirtaş:

İşadamları bağış yarışında

İşadamlarının Erdoğan'a bağış için kuyruğa girdiğini söyleyen HDP adayı Demirtaş, "Tanıdıkları aracılığıyla 500 bin lira yatıranlar bile var" diyor. Dekontların da AKP teşkilatlarına götürüldüğünü savunan Demirtaş'a göre bu, "Biz yatırdık, bilginiz olsun. Karşılığını bekleriz" anlamı taşıyor.
UTKU ÇAKIRÖZER ■ 8. Sayfada

● İhsanoğlu:

Mutabakat projesiyim

Köşk adayı İhsanoğlu, hile ve iftiralarla geçirdiği seçim sürecinin sonunda gerekli cevabı halkın sandıkta vereceğini söyledi. İhsanoğlu, "Ben Türk milletinin adayıyım. Milli mutabakatın projesiyim. Büyük Ortadoğu Projesi'nin adayı değilim" dedi.
COŞKUN YAMAN ■ 5. Sayfada

▶ ERDOĞAN YİNE AĞZINI BOZDU ■ 5. Sayfada

DÜZELTME VE CEVAP METNİDİR

23.03.2014 günlü Cumhuriyet Gazetesinin 1. Sayfasında Fırat KOZOK tarafından yapılan ■ Arkası 8. Sayfada

Yolsuzluğun Finansmanı ● 2'de Emre KONGAR

Bizi Affedin ● 3'te Özgür MUMCU

Kara Bir Rüzgâr ● 6'da Ataol BEHRAMOĞLU

Ekmel Bey'le Mehmet Bey... ● 7'de Orhan ERİNÇ

Bu Aksaklıklar Doğruysa ● 12'de Çiğdem TOKER

Evdeki Hesap Çarşıya Uymadı... ● 15'te Şükran SONER

Köşk ve 'Sandık Mühendisliği' ● 14'te Nilgün CERRAHİOĞLU

Affedersin... ● 15'te Deniz KAVUKÇUOĞLU

BEŞİKTAŞ - TRABZON VE KARABÜK'ÜN RAKİPLERİ BELLİ OLDU ■ Spor'da

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

Yahu Bu Kim?

76 milyonun en az yüzde 43'ü, bu Başbakan'ın baştan aşağı palavralarına, gerçekleri tümüyle saptıran, yanıltıcı, aldatıcı konuşmalarına nasıl hâlâ inanıyor,

■ Arkası Sa. 8. Sü. 1'de

'Arkadaş' için sıfırlamışlar

Cumhuriyet'e dava

Dışişleri *Bakanlığı'nda Suriye'ye yönelik planların tartışıldığı toplantıya ait ses kaydını "Süleyman Şah Bombası" başlığıyla duyuran gazetemize "gizli kalması gereken bilgileri açıklama" suçlamasıyla dava açıldı.* ■ 15. Sayfada

Maltepe'ye hançer

Mehmet *Cengiz'in 6 yıldır Maltepe'de topladığı imarsız arazilerde yapmak istediği projenin ayrıntıları ortaya çıktı. Sahile doğru planlanan konut ve ofislerden oluşan proje yoğun bir yapılaşmanın önünü açıyor.* ÖZLEM GÜVEMLİ ■ 3. Sayfada

Fatih Belediyesi'nin TÜRGEV yurdu için aldığı 7 bin 927 metrekarelik arsanın tapu kaydında satış bedeli "0 TL" gözüküyor. Arsa için "vesayet altındaki kişilerin mallarının tasarrufu işleminden" notu düşülmüş. Belediyeye geçirilmesinin ardından sit alanında imar değişikliği yapılarak üzerinde yurt inşaatına başlanan arsa, daha sonra da Erdoğan'ın çocuklarının yönetiminde olduğu vakfa bedelsiz verilmişti. AYKUT KÜÇÜKKAYA ■ 7. Sayfada

ISSN 1777-1300-0434
9 771300 935002

www.imagepress.com

SBS SORU VE YANITLARI 12. ve 13. sayfalarda
BUGÜN Cumhuriyet'te.

Cumhuriyet

KPSS DENEME SINAVI
YARIN Cumhuriyet'te.

89. YIL SAYI: 32022 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 9 HAZİRAN 2013 PAZAR

Gezi Parkı'na destek veren binlerce futbol taraftarı üç büyük kentte renkli görüntüler oluşturdu

Meydanlar taştı

Fotoğraf: VEDAT ARIK

İSTANBUL On binlerce Beşiktaş, Fenerbahçe ve Galatasaray taraftarı Beşiktaş ve Kabataş'tan sloganlarla yürüyerek Taksim Meydanı'nda buluştu. Gezi Parkı'ndaki göstericilerle bir araya gelen taraftarlar park ve Taksim Meydan'ına sığmadı. Alanda gece boyunca muhteşem görüntüler oluştu.

İZMİR Göztepe, Karşıyaka, Altay, Altınordu, Bucaspor ve İzmirspor taraftarlarının katılımıyla dün gece, İzmir Gündoğdu Meydanı'nda binlerce meşale Gezi direnişi için yandı. Alandaki binlerce yurttaşın da coşkulu alkışlarla desteklediği eylemde "Her yer Taksim, her yer direniş" sloganları yükseldi.

ANKARA Başkent Ankara'da futbol taraftarlarıyla birleşerek Kuğulu Park'tan Kızılay Meydanı'na yürüyen on binlerce yurttaşa polis sert müdahalede bulundu. Polisin çoluk çocuk demeden TOMA ve akreplerle saldırdığı görüntülere televizyon kanalları yine ekranlarını kapattı. ■ *7 ve 8. Sayfada*

Başbakan Erdoğan, 'evde zorla tutulan yüzde 50'yle gövde gösterisine hazırlanıyor

AKP'den karşı miting

AKM hukuken yıkılamaz

Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, Başbakan Erdoğan'ın "yerine opera binası yapacağız" dediği AKM'nin 1. derece anıtsal yapı olarak tescil edildiğini belirterek yıkılmasının hukuken mümkün olmadığını vurguladı. Oda, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Kültür Bakanlığı arasında yapılan protokolle de AKM'nin aslına uygun olarak restore edilmesinin karar altına alındığını anımsattı. ■ *7. Sayfada*

Çelik: Yeniçeri ayaklanması İstanbul'daki AKP MKYK toplantısında Gezi direnişçilerinin taleplerine bir karşılık verilmezken seçmenini 'rahatlatmak' için miting kararı çıktı. AKP'nin 15-16 Haziran'da Ankara ve İstanbul'da miting yapacağı öğrenildi. Protestoları "Yeniçeri ayaklanmasına" benzeten Çelik, "Başbakan birileri istiyor diye görevini yapan kimsenin kellesini vermez" dedi. Çelik, "çevreye zarar veren bazı STK'lerin özür dilemesini" istedi. ■ *4. Sayfada*

Gezi'ye cadı avı

Sağlık Bakanlığı, hastanelerden "biber gazı, yanık, travma gibi şikâyetlerle başvuranların" ayrı bir forma kaydedilerek isimleri ile birlikte günlük olarak bildirilmesini istedi. Samsun Valiliği kentte "direniş çadırı" kurulmasını yasakladı. Gözaltına alınan Gezi eylemcilerine para cezası kesiliyor. Adana'da ise 5 kişi sosyal medyadan olayları kışkırttığı gerekçesiyle gözaltına alındı. ■ *5 ve 8. Sayfada*

ORANTISIZ MİZAH İŞBAŞINDA
ESRA AÇIKGÖZ ■ *19. Sayfada*

BUGÜN Cumhuriyet'te.
ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

Suçluyu Buldu!..

Yandaş gazeteler, hep bir ağızdan **RTE**'nin havaalanındaki konuşmasında "*demokratik taleplere canım feda*" dediğini manşetlerden verdiler.
Böylelikle RTE'nin gerçek demokrat
■ *Arkası Sa. 18. Sü. 1'de*

ZAFER DERSHANELERİ
LYS-1 (Matematik Geometri) son adım
Deneme Sınavı
BUGÜN Cumhuriyet'le 2 sayfa...
Yanıt anahtarı yarın Cumhuriyet'te...
16 ve 17. sayfalarda.

Hacettepe'de 'lekeli' atama

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Bölümü öğretim üyeleri, bölüm için açılan iki profesör kadrosuna atanacak kişilerin önceden belli olduğunu noter onaylı tutanakla tespit etti. Prof. Dr. Çetin Dinçel ve Prof. Dr. Doğan Ünal tutanak tarihinden 6 ay sonra, atanacakları belirlenen kadrolara atandı. Atanan iki ismin de AKP'ye yakın olduğu belirtildi. **SİNAN TARTANOĞLU** ■ *18. Sayfada*

GÜNDEM
Mustafa BALBAY

Gençlik Bugünümüzdür!

Zalim yöneticiye karşı Anadolu'da kullanılan sözlerden biri şudur:
Zulmün artsın!
Bu sözün arkası da şöyledir:
■ *Arkası Sa. 18. Sü. 8'de*

www.inpress.com

KPSS DENEME SINAVI
BUGÜN Cumhuriyet'te.

Cumhuriyet

Kıvram Akademi ve Cumhuriyet iş birliğiyle hazırlanan sınav soruları
BUGÜN Cumhuriyet'te.

89. YIL SAYI: 32023 / 1 TL (KDV İçinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 10 HAZİRAN 2013 PAZARTESİ

Başbakan Erdoğan '3-5 çapulcu' dedikçe yüz binler alanlara akıyor

Çapulcular sel oldu

TAŞINMADILAR, ALANA KOŞTULAR Gezi Parkı eyleminin 13. gününde, her kesimden yüz binlerce yurttaş kendi iradeleriyle Taksim Dayanışması Platformu tarafından düzenlenen büyük mitinge katıldı. Başbakan Erdoğan'ın her gün sertleşen açıklamalarıyla halkı bölmesi, aşağılaması, suçlaması eyleme son yılların en kalabalık kitlesinin katılmasını sağladı.

'HALKLA İNATLAŞMA' ÇAĞRISI Platform adına ortak açıklamayı okuyan Mücella Yapıcı mesajın net olduğunu belirterek "Halk baskılara artık yeter diyor. Gezi Parkı, park olarak kalmalı. Şiddetin sorumlusu yetkililer görevden alınmalı, gözaltına alınanlar bırakılmalı" çağrısını yaptı. Eylemciler talepleri karşılanana kadar Taksim'de olacaklarını vurguladı. ■ *6. Sayfada*

GÖSTERİCİLERİ HEDEF ALDI

Başbakan Erdoğan dün Adana, Mersin ve Ankara'da partililere seslendi. (Fotoğraf: AA)

Erdoğan bölüyor kışkırtıyor

Ankara'da *kendisini karşılayan gruba seslenen Erdoğan, "Bu meydanları anarşistlere, teröristlere mi bırakacaktık" dedi. Erdoğan, Dolmabahçe'deki caminin müezzininin yalanlamasına karşın eylemcilerin sığındıkları camiye bira şişeleriyle girdiklerini ve içki içtiklerini ileri sürdü.*

Adana *ve Mersin'de de partililere seslenen Erdoğan'ın, "Biz birkaç çapulcunun yaptıklarını yapmayız. Onlar yakarlar, yıkarlar. Onlar bu ülkenin başbakanına küfredecek kadar alçaktır" ifadelerini kullanması dikkat çekti.* ***NAZMİ AKDAĞ ve ABİDİN YAĞMUR*** ■ *4. Sayfada*

Fotoğraf: UĞUR DELİLİ

Dünya 'yeter' diyor

ANKARA'DAKİ EYLEMCİLER

Amerika'yı keşfettiler!

Ankara'da *Gezi protestolarına destek direnişinin 9. gecesinde eylemciler, stratejik taktik geliştirdi. Göstericiler ABD Büyükelçiliği'nin ana kapısını kendilerine kalkan yapınca polis müdahale edemedi. Eylemciler Akrep aracının hareketlerini gözlerken birbirlerine "Elçilik var giremez", "Atarsa direkt elçilik bahçesine atın" diye seslendi.* ***MERT TAŞÇILAR / SİNAN TARTANOĞLU*** ■ *5. Sayfada*

Yurtdışında her yer Gezi

Gezi direnişine destek için ABD'de yaşayan Türkler Washington'da Beyaz Saray önünde, New York'ta Zuccotti Park'ta ve Philadelphia'da bir araya geldi. Londra'da yüzlerce kişi Trafalgar Meydanı'nda toplanırken, Viyana ve Zürih'te de destek mitingleri yapıldı. ■ *9. Sayfada*

Dünyanın pek çok kentindeki eylemlere binlerce kişi katıldı.

'Eylemcilerle diyalog kurun' Rusya'nın Ankara Büyükelçisi Vladimir İvanovsky, Türkiye'de çok gelişmiş bir sivil toplum olduğunu belirterek, Gezi direnişine çözüm için hükümetin eylemcilerle diyalog kurmasını önerdi. İvanovsky, protestoların Türkiye'de istikrarsızlığa yol açmasını istemediklerini vurguladı. **UTKU ÇAKIRÖZER** ■ *12. Sayfada*

Merkel'den ikinci çağrı Geçen günlerde göstericilere sert davranılmaması çağrısında bulunan Almanya Başbakanı Merkel, dün ikinci defa AKP hükümetine seslenerek, sorunların ülke gençliğiyle tartışılması gerektiğini söyledi. Merkel göstericilere karşı şiddet kullanılmasından vazgeçilmesini de istedi. ■ *9. Sayfada*

Mea Culpa ve Sonuç
Müntaz SOYSAL • 2'de

Mesaj mı? Ne Mesajı?
Erdal ATABEK • 4'te

RTE Sokakla Baş Edebilir mi?
Orhan BURSALI • 6'da

Çapulcu Genç Kız Anlatıyor
Orhan ERİNÇ • 7'de

Adeta Bilimkurgu Filmi Gibi...
Ergin YILDIZOĞLU • 10'da

Taksim'i Nasıl Görelim
Erol MANİSALI • 9'da

Çapulculuk, Vandalik Üzerine
Deniz KAVUKÇUOĞLU • 17'de

Gezi Parkı Kitapkları
Ahmet CEMAL • 19'da

İLGİNÇ ZAMANLAMA
■ *16. Sayfada*

MERSİNLİ ALEVİLERDEN 3. KÖPRÜ TEPKİSİ
■ *16. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934

'Geleceğiniz için gezi-nin'

Edebiyatımızda '50 Kuşağı' yazarları direnişi yorumladı. Demir Özlü: Bireyin ortaya çıkışıdır bu. Ferit Edgü: Otur mayın/Geleceğiniz için gezinin. Adnan Özyalçıner: Parka dokunan bana da dokunmuş demektir. **CELÂL ÜSTER** ■ *19. Sayfada*

Vali Mutlu'dan 'özür' tweet'i

İstanbul Valisi Mutlu, dün sabah Twitter'dan Gezi Parkı'ndaki gençlere selam yolladı. Vali Mutlu, "Yaşanan olaylar içinde zaman zaman görülen ferdi hata ve aşırılıklar özür dilemeyi gerektirir. Bir gönül için bin özür dilerim" notunu paylaştı. ■ *7. Sayfada*

Gezi direnişi bir devrim mi?

Eylemlerin sosyolojik tabanı nereye dayanıyor? Hedefte ne var: Çevre mi, Erdoğan mı? Gezi Parkı Direnişi hareketinin bir dünya görüşü var mı yok mu? Prof. Dr. Sencer Ayata yorumladı. **IŞIK KANSU ve AYŞE SAYIN'ın röportajı YARIN Cumhuriyet'te**

GÜNDEM
Mustafa BALBAY
1 No'lu Cezaevi b-3 alt koğuş Silivri/İstanbul

Sosyal Medya Uzayı!

Medya gücü yok, güçlerin medyası var.
Medyanın, teknoloji ve etkileme
■ *Arkası Sa. 16. Sü. 8'de*

www.ipapress.com

BİLİM TEKNOLOJİ
BUGÜN Cumhuriyet'le.

Cumhuriyet

İstanbul'un üçüncü havalimanı öngörülen yerde yapılabilir mi?
BUGÜN Cumhuriyet'le.

89. YIL SAYI: 32237 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 10 OCAK 2014 CUMA

İktidar, soruşturmalardan kurtulmak için otoriter yönetimlerin taktiklerine sarılıyor

Çırpındıkça batıyor

HSYK'DEN SONRA SIRA YARGITAY'DA

HSYK önerisi üzerinde tartışmalar sürerken AKP düne kadar hukuksuzluklara birlikte imza attığı yargıdaki cemaatçileri pasifize etmek için iki paket üzerinde daha çalışıyor. Yargıtay üyelerinin neredeyse tamamını cemaatin belirlemesine vize veren hükümet, şimdi dairelerin yeniden şekillendirilmesinin formülünü arıyor. Adli Kolluk Yönetmeliği de CMK'ye eklenerek AKP'ye göbekten bağımlı yargı oluşturulacak. EMİNE KAPLAN ■ *4. Sayfada*

'PARALEL DEVLETİ SİZ YARATTINIZ'

İstanbul Barosu, AKP Sözcüsü Çelik'in kendilerini "darbecilikle" suçlayan sözlerine "Yolsuzluk iddialarını örtbas etmek için hukuku eğip bükenlerin, askeri darbenin ürünü olanların, paralel devletler yaratanların İstanbul Barosu'na söyleyebilecekleri hiçbir şey yoktur" şeklinde tepki gösterdi. Açıklamada "Baskı ve tehdit altında bırakılmak istenen avukatlık mesleğinin, baskıcı ve otoriter yönetimlerin taktiklerine sarılarak çırpınan iktidarın hedefi olmasını kabul etmiyoruz.

www.imagepress.com

Cumhuriyet

88. YIL SAYI: 32024 / 1 TL (KDV İçinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 11 HAZİRAN 2013 SALI

Erdoğan'ın 'Anladıkları dilden konuşuruz' dediği gençler, direnişi sürdürmeye kararlı:

Anlamadın dilimizi

SOSYOLOG-SİYASETÇİ PROF. AYATA:

Yaratıcı, muzip isyan çocukları

Ayata'ya göre eylemlerin çekirdeğini oluşturan gençler, kimsenin yapamadığını yaptı ve korkuyu yendi. Ayata, teknolojiye bağlı, mizah ile büyüyen, yaratıcı ve pasifist olan bu gençlerin "otoriter yönetimi protesto ettiğini" söylüyor. IŞIK KANSU / AYŞE SAYIN ■ 8. Sayfada

'BARIŞTAN YANAYIZ' Eylemlerinde iki haftayı dolduran Gezi protestocuları, Başbakan Erdoğan'ın tehditkâr sözlerine, "Biz barışçıl, uzlaşmacı, hoşgörülü bir dil ve yöntem kullanıyoruz" karşılığını veriyor. Erdoğan'ı bu dili anlamak yerine ayrıştırıcı bir dil kullanmakla suçluyorlar: "Kendi kitlesini mülkü olarak görüyor, sadece AVM ve inşaat yapmaktan anlıyor."

SAYGI VE HOŞGÖRÜ BEKLENTİSİ "Taleplerimiz kabul edilene kadar direnişe devam" diyor Gezi protestocuları. Farklı inançların, renklerin ve dillerin toplandığı demokratik bir alanda birbirlerine karşı gösterdikleri saygı ve hoşgörünün karşılığını iktidarda da görmek istiyorlar. "Başbakan, buradaki direnişi kaşıdıkça biz daha da sahipleneceğiz" diyorlar. ■ 3. Sayfada

Fotoğraf: MELTEM YILMAZ

Gezi eylemleri Erdoğan'ın Köşk'e çıkma planlarını altüst etti

Hesabı da şaştı

HÜKÜMET ÇIKIŞ ARIYOR

Hükümet Sözcüsü Arınç, "Başbakan bazı gruplara çarşamba gününe randevu verdi" dedi ancak hangi gruplar olduğunu açıklamadı. Arınç bazı taraftar gruplarının eylemden çekildiğini ileri sürdü. Ancak ismini verdiği Çarşı grubu iddiayı yalanladı. Taksim Dayanışma Platformu da "Görüşme kiminle" diye sordu. ■ 5. Sayfada

Türkiye'ye dalga dalga yayılan eylemler Erdoğan'ın 2014 yılı hesaplarını da etkiledi. AKP'de, artık başkanlık sistemine geçiş olasılığının çok azaldığı, yeni anayasanın da seçim sonrasına kalabileceği konuşuluyor.

Cumhurbaşkanı Gül'ün ikinci kez seçilme şansının arttığı görüşleri seslendiriliyor. Erdoğan'ın "Sandıkla geldik sandıkla gideriz" mesajlarının erken seçimin işareti olabileceği belirtiliyor. ERDEM GÜL ■ 10. Sayfada

Erdoğan dış basında

'Kibir tuzağı'

Gezi direnişine başından beri geniş yer veren Batı basınının ilgisi sürüyor. İngiliz Independent gazetesi, direnişi şiddetle bastırmaya kalkan Başbakan Erdoğan'ın tutumunun kibirle açıklanabileceğini belirtirken, Fransız Liberation ise birinci sayfasından "Taksim Cumhuriyeti" olarak tanımladığı Gezi Parkı için "Erdoğan'ın mezarı olabilir" manşetini attı. Times gazetesi de "Türk medyasının Erdoğan'ın esiri olduğunu" yazdı. ■ 16. Sayfada

Polis, Sarısülük'ü vurmuş

Görüntüler ortaya koydu

Ankara'da Kızılay Meydanı'ndaki olaylarda ağır yaralanan Ethem Sarısülük'ün polis tarafından silahla başından vurulduğu görüntüler ortaya çıktı. Görüntülere göre kasklı polis, yerde yatan bir göstericiye tekme atıyor. Diğer eylemciler üzerine doğru gelince de silahını çıkarıp ateş ediyor. ■ 7. Sayfada

GÜL, ALKOL YASAKLARINI ONAYLADI ■ 9. Sayfada

ALABORA KORUMA İSTEDİ ■ 19. Sayfada

SANATÇILAR SESSİZ KALMIYOR ■ 19. Sayfada

GÜLEN'DEN AĞIR ELEŞTİRİ ■ 6. Sayfada

UEFA'dan şike darbesi

F. Bahçe ve Beşiktaş, 2 yıl önce başlayan şike soruşturmasında UEFA Disiplin Kurulu'na sevk edildi. ■ Spor'da

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL

Cüneyt ARCAYÜREK

Yok Farkları...

Gezi Parkı eylemlerini gelişmiş demokrasiler anladı. AB'den, kaygılı demeçler birbirini kovalıyor. Dış ülkelerde büyük kentlerde Gezi Parkı eylemleri düzenleniyor.

■ Arkası Sa. 10. Sü. 1'de

Askerler açlık grevinde

MECLİS ARTIK BU AYIBI ÇÖZSÜN

CHP Milletvekilleri Balbay ve Haberal, seçilmelerinin üzerinden 2 yıl geçmesine karşın tahliye edilmediklerine dikkat çekerek sorunun çözümü için TBMM'ye çağrıda bulundular. Kendilerine verilen oyların yok sayıldığını belirten vekiller halka inançlarını yineledi. ■ 12. Sayfada

Kamuoyuna "askeri casusluk" olarak yansıtılan davanın 49 sanığı hukuksuzluklara dikkat çekmek için 5 gün sürecek açlık grevine başladı. Türkiye tarihinde ilk kez bu tür eylem yapan askerler ortada hiçbir somut delil olmadan tutukluluk hallerinin infaza dönüştüğünü vurguladı. OZAN YAYMAN ■ 12. Sayfada

GÜNDEM

Mustafa BALBAY

1 No'lu Cezaevi B-3 alt koğuş, Silivri/İstanbul

- Mustafa Balbay **4 yıl 97** gündür tutuklu.
- Hücrede **337.** gün.
- Milli irade **732** gündür tutuklu.

www.imagepress.com

İlkyaz ölümleri
İRFAN YALÇIN
Cumhuriyet Kitapları

Cumhuriyet

89. YIL SAYI: 32025 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 12 HAZİRAN 2013 ÇARŞAMBA

Yirmili yaşlarda vermeden olen Muzaffer Tayyip Uslu, Pazlı Onur ve Kemal Ulusoy'in hayatlarını konu alan bu romanda bu üç arkadaşın şiirlerini de okuyacaksınız. Şiir gibi değil, şiirin tam da kalbinde geçen hayatlar!
Cumhuriyet Kitapları

Kirli senaryolarla eyleme müdahale edildi. On binlerin üzerine gaz sıkıldı. Şiddet doruğa çıktı

Vahşete döndü

ENGELLİYE DE TAZYİKLİ SU

İktidarın, direnişi itibarsızlaştırma stratejisinin ardından polis, Taksim'deki eyleme gün boyu müdahale etti. Engelli ve çocukların da aralarında olduğu yüzlerce insan yaralandı. Yetkililerin "müdahale yapılmayacak" dediği Gezi Parkı'na da gaz yağdı. CHP'li Şafak Pavey revire kaldırıldı. Ellerinde molotofkokteyli olan provokatörler devreye sokuldu. ■ 6-7. Sayfada

'İÇ SAVAŞ MI İSTİYORSUN'

Halka yönelik şiddete dünyadan ve Türkiye'den tepki yağdı. BM, hükümeti özgürlüklere saygı duymaya çağırdı. Vahşeti canlı veren uluslararası kanalların spikerleri ağır ifadelerle isyan etti. AKP milletvekili Yiğit, Erdoğan'ı eleştirerek "İç savaş mı çıkarmak istiyorsunuz" derken AKP'li Kalkan da "Kimse şah değil padişah değil" yorumunu yaptı. ■ 4-16. Sayfada

DEMOKRASİ YERLERDE

Şiddeti protesto amacıyla Çağlayan Adliyesi'nde basın açıklaması yapmak isteyen avukatlara da sert müdahale edildi. Çevik kuvvet bütün hukuk kurallarını ihlal ederek avukatları yerlerde sürükleyip darp etti. Yaka paça gözaltına alınan 49 avukat akşam serbest bırakıldı. Avukatlara yönelik hukuksuzluk ve olaylar bugün Avrupa Parlamentosu'nda görüşülecek. ■ 8. Sayfada

Fotoğraf: VEDAT ARIK

Eyleme 'devam' diyen Taksim temsilcileri, şiddet üzerine Erdoğan'la görüşmeyi reddetti

Gezi'yi bırakmayacağız

Gezi Parkı direnişinde koordinasyonu yürüten Taksim Dayanışması, somut adıma kadar, parka ve meydanlara tüm yurttaşlarla birlikte büyük bir dayanışmayla sahip çıkmaya devam edeceklerini bildirdi. Açıklamada "Hiçbir yere gitmiyoruz" denildi.

Taksim Dayanışması, hükümetle görüşmenin meşru taleplerin altını boşaltmaya yönelik olduğuna dikkat çekti. Başbakanlık yetkilileri gün boyu görüşmeye davet için telefon trafiği yürüttü. Birçok yerden ret yanıtı aldı. *FIRAT KOZOK/CANAN COŞKUN* ■ 7-11. Sayfada

Fotoğraf: DHA - UĞUR CAN

En anlamlı yanıt

Halkı provoke etmeye çalışan iktidar söylemlerine "birlikteyiz" yanıtını yine direnişçiler verdi. Bir elinde Türk bayrağı, kolunda onu müdahaleden kurtarmaya çalışan ve bir yandan da BDP flaması taşıyan "kardeşiyle" bir Gezi direnişçisi adeta "barış çığlığı" atıyordu. Fotoğrafa yansıyan bir başka görüntü ise bu "iki kardeşe" destek veren ve iki eliyle bozkurt işareti yapan "üçüncü kardeş"ti...

ERDOĞAN: OPERASYON İÇİN TEŞEKKÜR EDİYORUM ■ 4. Sayfada

KILIÇDAROĞLU: BİR NUMARALI PROVOKATÖR ERDOĞAN ■ 5. Sayfada

BAHÇELİ: MODA DEYİŞLE GENÇLERİ YEDİRTMEYİZ ■ 5. Sayfada

CHP'Lİ 20 VEKİL GEZİ NÖBETİNDE ■ 7. Sayfada

Sandık da Ağaçtandır... Bekir COŞKUN • 3'te

Adı Ağza Alınmayan 'Şey' Ergin YILDIZOĞLU • 4'te

Demokrasi mi?.. O da Net Nihmet ÇETİNKAYA • 5'te

'Sosyal Medya Belası' Güray ÖZ • 7'de

Tragedya ve Gerçek Mümtaz SOYSAL • 8'de

Ekonomik Aldatmaca Eriç YELDAN • 15'te

Teyakkuz Deniz KAVUKÇUOĞLU • 17'de

Kötülüğü Gördüm Mine G. KIRIKKANAT • 17'de

FUTBOLDA GÜNDEM ŞİKE ■ Spor'da

ALEX'İN CUMHURİYET SEVGİSİ ■ Spor'da

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

Kuyruklu Yalan Ustası

İki gün önce mitinglerde Gezi Parkı eylemlerine katılan gençleri terörist, çapulcu ilan eden Başbakan RTE, ■ Arkası Sa. 9. Sü. 1'de

Başbakan ilkeleri ihlal ediyor

2011 RAPORLARI SUMEN ALTI

TBMM'ye gönderilmediği için tartışma konusu olan 2011 denetim raporları Sayıştay tarafından "yok hükmünde" sayıldı. Sayıştay, Meclis'e gönderdiği yazıda 2011'e ağırlık verilmesi durumunda 2012 yılı denetim raporlarının yetişmesinin tehlikeye gireceğine dikkat çekti. MAHMUT LICALI ■ 14. Sayfada

Erdoğan'ın kamuoyunda 'Halka parasını özel banka yerine kamu bankasına yatırmasını işaret etti' biçiminde algılanan sözlerinin tartışılmasında yarar var. Avrupalı bir büyükelçi bu sözleri, "Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ilkelerinin ihlalidir. O yüzden konuyu yakından inceletiyoruz" diye değerlendirdi. *UTKU ÇAKIRÖZER'in yazısı* ■ 12. Sayfada

GÜNDEM
Mustafa BALBAY

- Mustafa Balbay **4 yıl 98** gündür tutuklu.
- Hücrede **338.** gün.
- Milli irade **733** gündür tutuklu.

Federasyona sıçrar mı

TÜRKİYE, AVRUPA'DAN MEN EDİLEBİLİR

■ Şike soruşturmasında Fenerbahçe ve Beşiktaş'ın UEFA disiplin kuruluna sevk edilmesinin yankıları sürüyor. İki kulübe ceza çıkarsa Türkiye'nin de Avrupa'dan men edilmesi gündeme gelebilir. Türkiye Futbol Federasyonu da ceza alabilir. » Spor

İŞTE 1 NUMARA

Hatay Reyhanlı'da 52 kişinin ölümüne neden olan çifte bombalı saldırının 1 numaralı planlayıcısı Nasır Eskiocak, Suriye'de yakalanarak Türkiye'ye getirildi.

■ 11 Mayıs'taki patlamalardan bir gün önce kaçak yoldan Suriye'ye geçtiği tespit edilen Eskiocak takibe alındı. 10 kişilik "özel ekip" önceki gün Suriye'ye geçti ve operasyon düzenleyerek Eskiocak'ı yakalayıp döndü. » Fevzi KIZILKOYUN » 30

SÜRPRİZ KONUK

İsrail'e ait özel bir uçakla önceki sabah Türkiye'ye gelen MOSSAD Başkanı Tamir Pardo, mevkidaşı Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Başkanı Hakan Fidan'la, Suriye, İran ve Gezi Parkı konularıyla ilgili görüşme yaptı.

RANDEVU İSTEDİ

■ MOSSAD Başkanı Pardo'nun Başbakan'la görüşmek için de randevu talebinde bulunduğu, ancak Başbakan Tayyip Erdoğan'ın bu konuda geri bildirim yapmadığı öğrenildi.

Arda AKIN

NORMALLEŞME

■ ABD Başkanı Obama'nın girişimiyle son bulan Türkiye-İsrail gerginliği sonrası, Pardo'nun ziyareti, normalleşme işareti oldu. Kısa süre önce MOSSAD'dan bir ziyaret daha olmuştu. » 30'da

www.DERSHANELERİ.COM

Hürriyet

Türkiye Türklerindir

12 Haziran 2013 Çarşamba www.hurriyet.com.tr Fiyatı: 60 Kr (KKTC: 2 TL)

TAKSİM MEYDANI SAAT 20.15 YAZIK

Olaylar sırasında bir kadın eylemci elinde sapanıyla AFP Ajansı tarafından böyle görüntülendi. Kolunda da eylemcinin kan grubu yazıyordu.

Çevik kuvvet dün sabah 07.30'da AKM ve anıttaki pankartları indirmek için Taksim'e girdi. Akşam saatlerinde ise meydanı dolduran kalabalık, gazla dağıtılırken dünya Türkiye'yi izledi.

Eylemi bitirin gözlerinizden öpüyorum

BAŞBAKAN'DAN MESAJLAR

■ Taksim'de gösteri yapan ve samimi duygularla oralara gittiğini kabul ettiğim gençleri özellikle buralardan ayırarak, 'Artık bu işi bitirin' diyor ve gözlerinden öpüyorum. ■ Dost düşman belli oldu. ■ Müezzini tehdit ettiler. ■ Kusura bakmayın Tayyip Erdoğan değişmez. » 28. sayfada

KILIÇDAROĞLU
Gençlerin yanında duracağız
» 29. sayfada

BAHÇELİ
Sana Türk gençliğini yedirtmem
» 29. sayfada

DEMİRTAŞ
Şortunu giy Gezi'ye git çapulcu ol
» 29. sayfada

DOLARA 5 MÜDAHALE

■ Merkez, 18 ay sonra ilk kez dolara müdahale etti, 1.90'dan 1.89'a düştü. » 9

Fotoğraf: Özge EĞİKAR

Avukatlara yaka paça GÖZALTI

Çağlayan'daki Adalet Sarayı girişinde dün saat 12.00'de Gezi eylemi yapan avukatlar sert müdahaleyle karşılaştı.

■ Önce polisin "Olay çıkaranlar gözaltına alınacaktır" açıklaması geldi. Ardından çevik kuvvet ekipleri kask ve kalkanlarıyla içeri girdi. Bu sırada özel güvenlik masalarla kapıya barikat kurdu. Arbede sonrası 49 avukat gözaltına alındı. » 28

TAŞ ATMA, SIKMAYALIM

■ Polis, 16 gün önce terk ettiği Taksim'e, dün sabah 07.30'da, "Gezi Parkı'na dokunmayacağız. Taş atmayın, gaz sıkmayalım" anonsuyla girdi. AKM'deki ve anıttaki pankartlar indirilirken, SDP'li küçük grup polise taş ve molotofkokteyli attı. Polis gaz ve suyla grupları dağıttı.

MEYDANDA BARIŞ ZİNCİRİ

■ Sabahki olayların unutulmaz anı, Gezi Parkı'ndan kızlı erkekli bir grubun el ele meydana çıkması ve SDP'lilerle polis arasında barış zinciri oluşturmasıydı. Saldırganları gözaltına alan polis ortalık sakinleşince AKM önüne çekildi. Asıl sert müdahale ise akşam yaşandı.

TAKSİM TOZ DUMAN

■ Mesai saatinin bitimiyle on binler Taksim'i doldurdu. O sırada Mete Caddesi tarafından taş atılınca polis gaz ve tazyikli suyla meydanı birkaç dakikada darmadağın etti. Eylemciler Sıraselviler, İstiklal Caddesi ve Talimhane'ye kaçıştı. Polis Gezi Parkı'na da gaz attı ancak girmedi. » 26-27

VALİ: GEZİ'DEN ÇOCUĞUNUZU ALIN

■ İstanbul Valisi Mutlu, akşamki müdahale sonrası vatandaşlara seslendi: "Taksim'e gelmeyin. Gezi'yi boşaltın. Aileler çocuklarını alsın. Can güvenliği sorunları olduğu konusunda ciddi istihbarat var." » 26

■ Çevik kuvvetle çatışan gruptaki bir kişinin belindeki silah görüntüsü sosyal medyada "Bu sivil polis" söylentisine yol açtı. Ancak polis ekipleri meydandan kaçıp SDP binasına giren bu kişileri yakaladı. Valilik de sivil polis denilen kişinin Devrimci Karargâh'tan daha önce tutuklanmış olan Ulaş Bayraktaroğlu olduğunu duyurdu. » 27'de

KENTLERLE BULUŞMALAR ESKİŞEHİR

LYS'YE HAZIRLIK UĞUR DERSHANELERİ

İNGİLİZCE EĞİTİM SETİ
16 ADET DVD 16 ADET AUDIO CD 16 ADET KİTAP
49 KUPONA
English for everybody

www.cdpress.com

AYKUT KÜÇÜKKAYA
AKP'Lİ BELEDİYELERDE NELER OLMUŞ NELER
Anıtkabire öğrenci götürdük diyerek parayı cebe indirenler kimlerdi?
Cumhuriyet Kitapları

Cumhuriyet

89. YIL SAYI: 32270 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 12 ŞUBAT 2014 ÇARŞAMBA

AYKUT KÜÇÜKKAYA
AKP'Lİ BELEDİYELERDE NELER OLMUŞ NELER
Hurda otobüsü hangi belediye, kaç liraya kiraladı?
Cumhuriyet Kitapları

'Dünyada hiçbir lider bu reziller gibi koltukta kalamaz' diyen Kılıçdaroğlu yeni kayıt açıkladı

'Oğlum kaç para var? Çok az baba, 1 trilyon'

ERDOĞAN HABERTÜRK'E TALİMATI İTİRAF ETTİ:

Evet, Fas'tan aradım

Başbakan Erdoğan, Gezi olayları sırasında MHP lideri Bahçeli'nin sözlerinin yer aldığı altyazıya sansür için Habertürk TV'yi aradığını, zaman zaman başka basın kuruluşlarını da aradıklarını itiraf etti. Erdoğan "Evet Fas'tan aradım. Hatırlatmayı yaptım. O şahıslar da altyazıyla ilgili bize yapılan hakaretlerle ilgili gerekli uygulamayı yaptılar. Bu tür şeyleri öğretmek durumundayız" dedi. Söz konusu altyazıda Bahçeli, Cumhurbaşkanı'nı göreve çağırırken Erdoğan'ın "hakaret" olduğunu ileri sürmesi dikkat çekti. Erdoğan, isim vermeden Fethullah Gülen'e 'örgüt lideri' suçlaması yaptı. ■ 5. Sayfada

▶ BAHÇELİ'DEN AKP'YE: FATİH, YAYINI KES ■ 5. Sayfada

BAKAN ÇOCUĞUNUN 3-5 KURUŞU! CHP lideri, tamamen "yasal" olduğunu belirttiği yolsuzluğun belgesi niteliğindeki ses kayıtlarını Meclis kürsüsünden dinletti. Kılıçdaroğlu, eski Bakan Muammer Güler ile oğlu Barış Güler'in 17 Aralık'taki polis baskını sırasındaki görüşmesini açıkladı. Buna göre Güler "Oğlum kaç para var" diyor. Barış Güler ise "Üç beş kuruş kalan para, 1 trilyon (1 milyon)" yanıtını veriyor. Güler, oğlunu nasıl ifade vereceği konusunda yönlendiriyor.

DARBE VATANDAŞIN CEBİNE YAPILDI Bir işadamının millete söven konuşmasını "bip"leterek dinleten CHP lideri "Ortada bir darbe söz konusuysa senin cebine bir darbe yapıldı sevgili vatandaşım" dedi. Baskı altına alınan bir medya olduğunu belirten Kılıçdaroğlu, "Diyelim ki Merkel ya da Obama bir kanalı arıyor ve altyazıyı kaldırın diyor. O koltukta bir gün kalamazlardı. Peki bu reziller nasıl kalıyor" diye sordu. ■ 6. Sayfada

HSYK KARARNAMESİ

Zekeriya Öz'e tenzili rütbe

HSYK 1. Dairesi'nin dünkü 168 kişilik kararnamesinde Bakırköy Başsavcı Vekilliği'ne atanan Zekeriya Öz "hizmet gereği" düz savcı olarak Bolu'ya atandı. Deniz Feneri soruşturmasında örgüt suçuna takipsizlik kararı veren Ankara savcısı Dalgalı ise terfi ederek başsavcı vekili oldu. **ALİCAN ULUDAĞ** ■ 7. Sayfada

EMNİYET'TE DEPREM

İzmir'e yeni müdür

İzmir Emniyet Müdürü Uslu görevden alındı. Yerine getirilen Celal Uzunkaya 2009'da, bir çete lideri ile ilişkisi olduğu iddiasıyla 3 ay 10 gün hapis cezası almış, cezası ertelenmişti. Uzunkaya, isimsiz bir ihbar mektubuyla açılan davanın komplo olduğunu ileri sürmüştü. ■ 10. Sayfada

Erdoğan'ın övdüğü Halk Bankası'nın görev zararı son 6 yılda toplam 2 milyar TL

Kutu kutu zarar

CHP'de aday sarsıntısı

CHP'de aday belirleme yöntemine ve isimlere tepkiler dinmiyor. Yeniden aday gösterilmeyen Kırklareli Belediye Başkanı Cavit Çağlayan ile İzmir Konak Belediye Başkanı Hakan Tartan ve Menderes Belediye Başkanı Ergun Özgün de partiden istifa etti. Kılıçdaroğlu ise "Koltuklar kişisel hırslara endekslenemez" dedi. ■ 6. Sayfada

Erdoğan'ın 'görev zararı yok' diye övdüğü Halk Bankası'nın geçen yılki görev zararı 'tam 414 milyon TL' olarak raporlara geçti. Bu rakam aynı zamanda son 5 yılın da rekoru. Evinde ayakkabı kutuları içerisinde 4.5 milyon dolar bulunan eski Genel Müdür Aslan'ın yönettiği Halk Bankası'nın son 6 yılda toplam görev zararı '1 milyar 751 milyon TL'ye ulaştı. **FIRAT KOZOK** ■ 7. Sayfada

AKP Gezi'yi unutamıyor

'O doktorları görevden alın'

Sağlık Bakanlığı Gezi Direnişi sırasında polisin yaraladığı insanları tedavi eden doktorlara verdiği destek ve yardımları nedeniyle Ankara Tabip Odası'na dava açtı. Bakanlık, ATO yönetim ve onur kurulu üyelerinin görevden alınmasını talep etti. ATO Başkanı ise "Biz gidince yerimize yine doktorlar gelecek. Onlar da aynı şeyi yapacaklar" diye tepki gösterdi. **İKLİM ÖNGEL** ■ 8. Sayfada

YAVRUKURTLAR 'CUMA'DA ■ 3. Sayfada
CEZAYİR'DE UÇAK FACİASI: 103 ÖLÜ ■ 16. Sayfada
TEKRAR MAÇINDA BEŞİKTAŞ GÜLDÜ ■ Spor'da

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

Nasıl Hükümet Bu?..

Ülkede siyasal istikrarı sağladık diye övünen hükümete, bir de o hükümetin başbakanı ile başbakan

■ Arkası Sa. 10. Sü. 1'de

Kıbrıs'ta birleşmeye doğru

ÇİN-TAYVAN YAKINLAŞMASI

Çin *ile Tayvan yönetimleri 1949'daki ayrışmadan beri ilk kez bir araya geldi. Çin'in ucuz ve bol emeği, Hong Kong'un sermayesi ve Tayvan'ın teknolojisinin birleşmesi durumunda yeni bir süper gücün ortaya çıkacağı yolundaki görüşün gerçekleşmesi yolundaki bu adım, bölgedeki ABD nüfuzunu da yakından ilgilendiren bir gelişme oldu.* ■ 16. Sayfada

Kıbrıs sorununun çözümünü amaçlayan müzakereler 22 aylık bir aradan sonra yeniden başladı. KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Başkanı Nikos Anastasiadis arasındaki görüşmede ana çerçeveyi oluşturacak ilkeler benimsendi. Taraflar "Tek devlet, tek egemenlik ve tek vatandaşlık" konusunda taahhüt altına girdi. **REŞAT AKAR** ■ *16. Sayfada*

GÜNDEM
Mustafa BALBAY

Yargıdaki Gezi Ruhu!

Gezi Direnişi nedeniyle açılan onlarca soruşturmadan birine ilişkin hazırlanan iddianamenin İstanbul 33.

■ Arkası Sa. 10. Sü. 8'de

www.inkpress.com

Cumhuriyet

89. YIL SAYI: 32026 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 13 HAZİRAN 2013 PERŞEMBE

Erdoğan hem 'Gezi halka sorulabilir' dedi hem de Bakan'a 'Bu işi bitirin' talimatı verdi

Referandum oyunu

ABD İLK KEZ 'RAHATSIZIZ' DEDİ

Türkiye'yi görüşen Avrupa Parlamentosu'nda Erdoğan'a sert eleştiriler yöneltildi. Sosyalist Grup Başkanı Swoboda, Başbakan'ın "Bu Erdoğan değişmez" sözlerini "tehdit" olarak nitelendirerek "Derin devleti kendisi kullanıyor" dedi. ABD de ilk kez "rahatsızız" açıklamasını yaptı. ■ *13. Sayfada*

HEYET: BİZE SORULMADI Halkın "Gezi, park olarak kalsın" çağrısına yine kulak tıkayan Erdoğan, uluslararası baskıların ardından "referandum" seçeneğini gündeme soktu. Ancak Başbakan'la görüşen heyet, "Referandum konusu bize sorulmadı" açıklamasını yaptı.

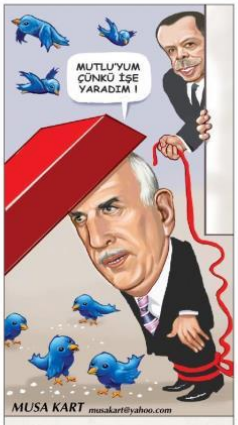
ÇAPULCULARI DA DÜŞÜNÜRMÜŞ! İki haftada 4 insanın ölmesini, binlerce insanın yaralanmasını referandumla perdelemeyi amaçlayan Erdoğan'ın İçişleri Bakanı'na "Gençler zarar görmeden bu iş 24 saatte bitecek" talimatı verdiği belirtildi. ■ *8. Sayfada*

MEVZUAT REFERANDUMA İZİN VERMİYOR ■ *8. Sayfada*

Avukatlar, meslektaşlarına yönelik şiddeti protesto etti, Gezi'ye destek verdi

Demokrasi için ayağa kalktılar

SARISÜLÜK YAŞAMA TUTUNAMADI ■ *3. Sayfada*

SAVAŞ GİBİ: 4 ÖLÜ 5 BİN YARALI ■ *3. Sayfada*

ÇOK İNSAN ÖLEBİLİRDİ ■ *4. Sayfada*

MEDYANIN MASKESİ DÜŞTÜ ■ *7. Sayfada*

SONUNDA MEYDAN KAZANIR ■ *12. Sayfada*

Fotoğraf: NECATİ SAVAŞ

'SAVCI İSTİFA'- Ankara'da adliye önünde toplanan yaklaşık 3 bin avukat Kızılay Meydanı'na yürüdü. İstanbul Barosu üyesi binlerce avukat da Çağlayan Adliyesi önünde "Savcı istifa", "Savcı baksana kaç kişiyiz saysana" sloganlarını attı.

İstanbul Çağlayan Adliyesi'nde 49 avukatın yerlerde sürüklenerek yaka paça gözaltına alınması ve Gezi eylemlerine yönelik orantısız vahşet avukatları ayağa kaldırdı. Başta Ankara, İstanbul ve İzmir olmak üzere çok sayıda ilde binlerce avukat şiddetin sorumlularına "Size de bir gün avukat gerekecek. Avukatlar susarsa halk susar" mesajı verdi. ■ *9. Sayfada*

2 gazeteciye gözaltı

Hoş geldiniz Türkiye'ye

Gezi direnişini izleyen Kanada televizyonu CBC'nin muhabirleri Sasa Petricic ve Derek Stoffel "memurun görevini yapmasını engel olmak" suçlamasıyla gözaltına alındı. Kanada Dışişleri Bakanı Baird, Ankara'ya kaygılarını iletti. ■ *4. Sayfada*

İstanbul'da müzik de sustu

Festivallere Gezi iptali

Alkol Yasası nedeniyle bu yıl Efes Pilsen One Love festivalini iptal eden Efes Pilsen, Gezi protestoları nedeniyle oluşan toplumsal hassasiyet nedeniyle festivali başka bir format ve tarihte yapmayı düşünmediklerini açıkladı. Aralarında Zaz'ın da yer aldığı Parkorman'da düzenlenen yaz konserleri de iptal edilirken Avea Escape To Music Festivali de ileri bir tarihe ertelendi. ■ *18. Sayfada*

ŞİMDİ SIRA LYS'DE ■ *15. Sayfada*

FAİLİ MEÇHUL ZANLISI SERBEST ■ *16. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL

Güneyt ARCAYÜREK

Dik Duran Eğilmeyen Gençlik!

Yıllardır, aylardır yazarız. Daha dün *"dediğim dedik, ben yaparım olur anlayışıyla sınırlı kafa yapısı"*ndan söz ettik.

■ *Arkası Sa. 16. Sü. 1'de*

Türkiye MİT cumhuriyeti!

ULUDERE DOSYASI SÜRÜNÜYOR

CHP'li Levent Gök, Uludere'de savaş uçaklarının bombardımanıyla 34 yurttaşın yaşamını yitirdiği olayın üzerinden yaklaşık 18 ay geçtikten sonra savcılığın dosyayı görevsizlik kararıyla askeri savcılığa göndermesini "Karartma çabası" diye niteledi. BDP'li Ertuğrul Kürkçü de kararın hükümetin baskısıyla alındığını öne sürdü. ■ *16. Sayfada*

Yeni tasarı Milli İstihbarat Teşkilatı'nı yetkiyle donatıyor. Kolluk kuvveti yetkisi alacak olan MİT, muhtemel iç tehdit odaklarına karşı operasyon yapacak, psikolojik harekât amaçlı internet siteleri kuracak. Sahte sitelerin Ergenekon sürecinde tartışıldığını belirten eski istihbaratçılar, kolluk kuvveti yetkisini de demokratik düzene aykırı buluyor. **FIRAT KOZOK** ■ *16. Sayfada*

GÜNDEM

Mustafa BALBAY

1 No'lu Cezaevi D-3 alt koğuş Silivri/İstanbul

- Mustafa Balbay **4 yıl 99** gündür tutuklu.
- Hücrede **339.** gün.
- Milli irade **734** gündür tutuklu.

www.mfd-press.com

ÇOK YAKINDA Hazırlayan: Zehra İpşiroğlu Kadınların Gözüyle Yazmak ve Yaşamak Cumhuriyet Kitapları

Cumhuriyet

ÇOK YAKINDA Hazırlayan: Zehra İpşiroğlu Kadınların Gözüyle Yazmak ve Yaşamak Cumhuriyet Kitapları

89. YIL SAYI: 32330 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 13 NİSAN 2014 PAZAR

Nazan Öncel: Müziğin vicdanı olmak gerek

BUGÜN Cumhuriyet PAZAR

Galatasaray Sivas'a 2-1 yenildi

■ Spor'da

Bağımsız Türkiye konseri bugün

■ 16. Sayfada

CHP lideri dosyaların peşini bırakmayacakları mesajını verdi:

Yolsuzlukları ispatlayacağız

Gül kukla olmasın Seçim sonuçlarına ilişkin özeleştiri yapan CHP lideri, "Sandıktan bize daha çok çalışın mesajı çıktı" dedi. Türkiye'nin önünde iki seçim olduğuna dikkat çeken Kılıçdaroğlu, vatandaşların tercihini de dinleyerek herkesi kucaklayacak bir cumhurbaşkanı adayı çıkarmak istediklerini söyledi. Gül ile Erdoğan arasındaki "adaylık pazarlığı"nı da eleştiren Kılıçdaroğlu, "Bu ülkenin insanlarına saygısızlık" değerlendirmesini yaptı.

Tek tek çıkaracağız Kılıçdaroğlu, sandığa yansımasa da yolsuzluk ve rüşvet iddialarının peşini bırakmayacaklarını vurguladı. TİB'in tüm kayıtlarını mahkemeye getirteceklerini söyleyen CHP lideri, "Çok net bilgiler var, tek tek ortaya koyacağız. Soruşturma komisyonlarında bir üyemiz bile olsa bütün pislikleri ortaya dökeceğiz" diye konuştu. Kılıçdaroğlu'na göre her an yeni yolsuzluk dosyaları da ortaya çıkabilir. UTKU ÇAKIRÖZER ■ 7. Sayfada

Yaralı gençleri tedavi eden 2 doktora dava açılması protesto edildi. (SERKAN YILDIZ)

'Hekimlik yargılanamaz'

Camiye steteskopla girdik

Gezi Direnişi sırasında polis şiddetinden Dolmabahçe'deki Bezm-i Alem Valide Sultan Camii'ne sığınan gençleri tedavi ettikleri için 6 yıl hapis istemiyle dava açılan doktorlara meslektaşları ve insan hakları savunucuları cami önünde eylemle destek verdi. "Camiye ayakkabıyla değil steteskoplarımızla girdik" pankartı dikkat çekti. Geçen yıl Gezi eylemlerinin damga vurduğu İTÜ'nün mezuniyet törenini iptal etmesi ise tepki çekti. ■ 4. Sayfada

TANER BAYTOK:

Hükümet ateşle oynuyor

AKP'nin Suriye politikalarına sert eleştiriler yöneltenemekli büyükelçi Taner Baytok, "Hükümet kimyasal silahı başka ülkelere gönderiyorsa çok vahim hata olur" dedi. ABD'nin işine geldiği sürece Esad'ın yerinde duracağını belirten Baytok, "İşi mezhepçiliğe kaydırarak verdiğiniz mücadeleyi Esad'a ya da Esad'la çarpışanlara bakarak şekillendirip bunun adına politika derseniz bu sizi çok açıkta bırakır" diye konuştu.

LEYLA TAVŞANOĞLU ■ 10. Sayfada

KÜÇÜK M'NİN KATİL ZANLISI YAKALANDI

■ 3. Sayfada

Fotoğraf: AA

Gençler CHP'yi 'işgal' etti

Gezi Direnişi'nden ve Avrupa ile ABD'deki eylemlerden esinlenen gençler CHP'yi işgal etti. Twitter üzerinden #OccupyCHP-(CHP'yi işgal et) tag'iyle örgütlenen gençler, partiye sert eleştiriler yöneltti. CHP'nin gençleşmesini ve değişmesini isteyen gençlere, milletvekilleri ve parti yöneticileri büyük ilgi gösterdi. ■ 6. Sayfada

Hapiste beşik olur mu

Özgür ve Lorin özgür büyüsün

Henüz 5 aylık ikizler Özgür ve Lorin, destek verilmezse cezaevi duvarlarına bakarak büyüyecek. Çünkü anneleri Mülkiye Demir Kılınç, sattığı kitaplar terör örgütü üyelerine gönderiliyor diye 2 yıl hapis cezası aldı. Onlar özgür büyüsün diye toplanan imzalar cumhurbaşkanı ve bakanlara gönderilecek. ESRA AÇIKGÖZ ■ 9. Sayfada

Erdoğan, siyaset yapmakla suçladığı AYM'ye meydan okudu

'Cüppeni çıkar'

Erdoğan, Suriye'deki sarin gazı saldırısında Türkiye'nin parmağı olduğu iddialarını gündeme getiren Amerikalı gazeteci Hersh'e isim vermeden tepki gösterdi. Bu iddiaların ardında cemaatin olduğunu savunan Erdoğan, Hersh'ü de 'kiralık kalem' olmakla suçladı. Twitter'ı ise 'vergi kaçakçısı' ilan eden Erdoğan, bu konunun üzerine gideceklerini söyledi.

Erdoğan'ın hedefinde Twitter yasağını kaldıran ve HSYK düzenlemelerini iptal eden Anayasa Mahkemesi de vardı. HSYK'yi 'ülkenin çıkarlarını savunmamak ve siyasete müdahalede bulunmakla' suçlayan Erdoğan, "Herkes sınırlarını bilecek" dedi. Erdoğan, Haşim Kılıç'a da "Siyaset yapmak isteyen koltuğundan kalkar, cüppesini çıkarır" diye seslendi. ■ 5. Sayfada

Katiller Dışarda, Hurşit Tolon İçerde — Emre KONGAR ● 2'de
Anılar ve Yazarları — Ali SİRMEN ● 4'te
Seni Gidi İbrikçi Seni!.. — Hikmet ÇETİNKAYA ● 5'te
Devlet Dersinden Sıfır Aldılar — Güray ÖZ ● 7'de
Ankara'da Hâkimler Var — Can DÜNDAR ● 8'de
Faşizm Resme Girince — Nilgün CERRAHOĞLU ● 13'te
İradenin Dayanılmaz Ağırlığı — Mine KIRIKKANAT ● 15'te
Velev ki 'Darbe'! — Zeynep ORAL ● 16'da

LOKUMCU DAVASI ORTADA KALDI ■ 9. Sayfada

KCK'DE 48 SANIĞA TAHLİYE ■ 9. Sayfada

ISSN 977-1300-0934
9 771300 935002

GÜNCEL Cüneyt ARCAYÜREK

Gelecek!..

Anayasa Mahkemesi, hükümetin kamuoyunu ve Meclis'teki çoğunluğunu ikna için, bin dereden su getirdiği, bu arada kimi hâkimlerin 27 Aralık'taki, *"Bal gibi darbe"* dediği

■ Arkası Sa. 8. Sü. 1'de

Sağ ve solun ezeli çatışması

Nüfusun çoğunun artık kırsallaşmış kentlerde yaşadığı Türkiye'de öfkeli bir seçim rüzgârı estirildi. AKP liderinin kavgacı karakterinin dürtüsü ile bu rüzgâr, toplumu ikiye bölücü etkiler yarattı. Bunun ezeli bir toplumsal hesaplaşmanın yansıması olduğunu unutmamak gerekir. ERHAN KARAESMEN ■ 14. Sayfada

Orhan Veli 100 yaşında

Başı göklerde, yüce duyguların öne çıktığı "şairane" şiirlere, Süleyman Efendi'nin "nasır"ının şiirini yazarak karşı duran bir isimdi o. 36 yıllık kısacık ömründe yerleşik şiir beğenilerini yıkıp çağdaş Türk şiirinin devrimcilerinden biri oldu. Bugün Orhan Veli'nin 100. doğum günü. TURGAY FİŞEKÇİ ■ 16. Sayfada

GÜNDEM Mustafa BALBAY

Seğmenler'de Çiçek Yağarken...

Cuma sabahı Halk TV'de bir saat güncel konular üzerine konuştuktan sonra gazeteye Seğmenler Parkı'ndan

■ Arkası Sa. 8. Sü. 8'de

www.info-press.com

Cumhuriyet

89. YIL SAYI: 32027 / 1 TL (KDV İçinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 14 HAZİRAN 2013 CUMA

Erdoğan ne halkı, ne demokrasiyi, ne yargıyı ne de uluslararası toplumu tanıyor

Orantısız öfke

AP kararını tanımıyorum: Sen nasıl oluyor da benimle ilgili böyle bir karar alabiliyorsun? Senin haddine mi? Ya sen biliyor musun buradaki olaylar nedir?

Yargı gereğini yapsın: Yatıyorsunuz, kalkıyorsunuz polis de polis. Gözaltına alınanlar bırakılsın diyorlar. Emriniz olur. Ben yargıdan da üzerine düşeni yapmasını bekliyorum.

Medya ahlaksız: Gösteriler halkımızı rahatsız ediyor. Şu anda bazı medya kuruluşları, uluslararası medya kuruluşlarıyla birlikte ahlaksız bir yayın yapıyor. Sanki tüm Türkiye yanıyor.

Gezi sidik kokuyor: Birçoğu büyük abdestini de oraya yapıyor. Oradan çekilin, o parkı temizleyelim. Biz sabrımızı şu ana kadar devam ettirdik ama sabrın sonuna geldik. ■ *4. Sayfada*

AP: Halktan özür dile

Toplumu kutuplaştırıyor Erdoğan'ın çıkmadan önce "tanımıyorum" dediği Avrupa Parlamentosu kararında Türkiye kınanmadı ama Erdoğan'a sert eleştiriler yöneltildi. Kararda Erdoğan'ın barışçıl gösterileri anlayamamasının, uzlaşmaz tutumunun ve özür dilememesinin Türk toplumunu kutuplaştırdığı vurgulandı. Dışişleri ve AB Bakanlığı da Erdoğan'a paralel olarak kararın "yok hükmünde" olduğunu savundu. ■ *13. Sayfada*

AVRUPALI ELÇİLER:

AB çekiyor Erdoğan direniyor

AB ülkelerinin Ankara'daki büyükelçileri, halkın hak ve özgürlükleri için demokratik protesto hakkını kullanmasını uzun vadede Türk demokrasisi için kazanç olarak yorumluyor. AB, yaptırımın demokrasiye zarar vereceğini düşünürken Ankara, meydan okuyarak Avrupa'nın 'yapıcı' tutumunu süratle eritiyor. UTKU ÇAKIRÖZER ■ *8. Sayfada*

BAŞBAKANLIK

Sürpriz buluşma

Sekiz sanatçı ve Taksim Dayanışması'ndan iki kişi Başbakan Erdoğan'a 'Gezi direnişini' anlattı. Başbakanlık Resmi Konut'taki görüşmeye TMMOB Başkanı Muhcu ve Semt Dernekleri Sözcüsü Tüzün'ün yanı sıra Sunay Akın, Yavuz Bingöl, Ceyda Düvenci, Halit Ergenç, Sertap Erener, Mahsun Kırmızıgül, Nebil Özgentürk ve Ali Sunal katıldı. ■ *6. Sayfada*

'PLEBİSİT' TEPKİSİ

Muhalefet rest çekti

Başbakan Erdoğan'ın Gezi Parkı için daha dar kesimi kapsayan kamuoyu yoklamasını içeren "plebisit" önerisine muhalefetten "otoriter rejimlerin aracı, uygulanamaz" resti geldi. CHP'li Hamzaçebi, "Özgürlükler referandum konusu olamaz" uyarısı yaptı. MHP'li Vural ise "Plebisit, diktatörlerin başvurdukları bir halkoylamasıdır" dedi. ■ *5. Sayfada*

Polisin gaz bombasıyla gözünü kaybeden temizlik işçisi anlattı:

Hedef alındım

Çankaya Belediyesi'nde temizlik işçisi olarak çalışan Muharrem Dalsüren, gösterici olmadığı halde olay yerinde bulunduğu ve üzerine zimmetli malzemeleri bırakıp kaçamadığı için bir gözünden oldu. Dalsüren, "Doğrudan hedef alındım. Bombanın geldiğini görüp yüzümü çevirdim. Görmeseydim yüzümde patlayacaktı" dedi. Polis kurşunuyla beyin ölümü gerçekleşen 26 yaşındaki kaynak işçisi Ethem Sarısülük ise hastanede hücre hücre eriyor. İKLİM ÖNGEL / ALİCAN ULUDAĞ ■ *7. Sayfada*

Anneler de Gezi'de

Gezi Parkı direnişinin 17. günü geride kalırken çocukların destek vermek için parka gelen anneler el ele tutuşarak zincir oluşturdu. "Abdullah Cömert çocuğumuzdur" sloganı atan kadınlar, bütün anneleri 'Gezi'ye davet etti. Kamyonuna yüklediği piyanosuyla Sicilya'dan yola çıkan ve uğradığı yerlerde barış ve kardeşlik için çalan Davide Martello ise Cumhuriyet Anıtı'nın önünde piyanosuyla klasik parçalar çalarak direnişçilere moral verdi. ■ *3. Sayfada*

Fotoğraf: AA/ BERK ÖZKAN

Polis gördüğünü alıyor

Rasgele gözaltılar

Polis, Taksim Gezi Parkı çevresinde gördüğü baretli, gaz maskeli ya da tıbbi maskeli 42 kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınanlar arasında bareet ve tıbbi maskeli üç seyyar satıcı da bulunuyor. 42 kişinin, daha önce gözaltına alınan 72 SDP'liyle birlikte bugün mahkemeye çıkarılması bekleniyor. Gezi direnişini haber yapmak için İstanbul'a gelen ve gözaltına alınan Kanadalı gazeteciler ise serbest bırakıldı. ■ *6. Sayfada*

Modus Vivendi — Müntaz SOYSAL ● 2'de
Yaşasın Referandum! — Emre KONGAR ● 2'de
Çocukların da Bir Çılgın Projesi Var... — Bekir COŞKUN ● 3'te
Biz Ne Diyorduk ki? — Ali SİRMEN ● 4'te
İntikam Mangaları... — Hikmet ÇETİNKAYA ● 5'te
Serez Çarşısı Kör... — Güroy ÖZ ● 7'de
Keşke Şeriat Gelse... — Ahmet TAN ● 15'te
Gezi'nin Çığlığı Her Yerde — Zeynep ORAL ● 17'de

MEHMET AĞAR İSTASYON KURDU ■ *11. Sayfada*

OBAMA'NIN GÜNDEMİ SURİYE ■ *13. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934
9 771300 935002

GÜNCEL

Cüneyt ARCAYÜREK

Halka Karşı Halkı Kullanan Bir Başbakan!

RTE'nin biber gazını aşırı kullananları cezalandıracağını vaat eden sözlerine aldanmayalım.

Böyle diyor ama bir yandan da

■ *Arkası Sa. 14. Sü. 1'de*

'Bize eziyet edenler utansın'

İzmir'de gazetemiz yazarı Mustafa Balbay için dayanışma etkinliği gerçekleştirildi. Buluşmada CHP Karşıyaka Kadın Kolları'nca "Yılın Annesi" ödülü verilen Balbay'ın annesi Melek Balbay, "Biz çocuklarımıza haram lokma yedirmedik, hiç eziyet etmedik ama şimdi eziyet edenler utansın" diye konuştu. ■ *14. Sayfada*

Odatv'de Baykal tanık olacak

Gazetecilerin yargılandığı Odatv davasında, eski CHP Genel Başkanı Baykal, avukatlar Çiçek, Helvacı, Küçük ile Çetin Doğan'ın kızı Pınar Doğan'ın tanık olarak dinlenilmesine karar verildi. Davanın iddianamesinde Soner Yalçın'ın Halk TV'yi satın almak istediği, Baykal'ın da buna karşı çıktığı öne sürülmüştü. HİLAL KÖSE ■ *14. Sayfada*

GÜNDEM

Mustafa BALBAY

1 No'lu Cezaevi b-3 alt koğuş Silivri/İstanbul

- Mustafa Balbay **4 yıl 100** gündür tutuklu.
- Hücrede **340.** gün.
- Milli irade **2 yıl 2** gündür tutuklu.

www.interpress.com

EĞLENCELİ

HAYVANLAR ANSİKLOPEDİSİ

BÜTÜN ÇOCUKLARA EĞLENCELİ HAYVANLAR ANSİKLOPEDİSİ GELİYOR

Üstelik National Geographic kalitesiyle

Pandalardan maymunlara, vahşi kedilerden yunuslara sayısız hayvanın eğlenceli dünyasını seyredin, okuyun, öğrenin.

TAM 13 VCD ve BÜYÜK BOY KİTAP

Sadece 29 kupona

İlk kupon 41. sayfada

KOLAYSA ADANA'YI ŞAMPİYON YAPSIN

Eski Adanaspor başkanı Çağdaş Ergin

Almanya'yı şampiyon yapan teknik direktör Joachim Löw'ü 13 yıl önce kovan eski Adanaspor Başkanı Çağdaş Ergin Hürriyet'e konuştu:

BİZİ KÜME DÜŞÜRDÜ

■ "Beyefendi bir insan. O kupayı kaldırınca gururlandım. Ancak Almanya'yı her hoca şampiyon yapar. Oturmuş bir ekibe hocalık yapmak ile Adanaspor'a yapmak aynı değil. Bugün bakınca, Dünya Kupası'nı kaldıran hocayı zamanında almış ve göndermiş oluyoruz. O da bizi küme düşürmeseydi." » Spor'da

» İsmail ER-Süleyman CÜZDAN

Zaferin ardındaki kadınlar

Bastun Schweinsteiger'in sevgilisi Sarah Brandner

Sami Khedira'nın sevgilisi Lena Gercke

Manuel Neuer'in sevgilisi Kathrin Götz

Benedikt Howedes'in sevgilisi Lisa Wesseler

Miroslav Klose'nin eşi Sylvia Klose

Başbakan Merkel ile Löw zaferler Almanya'sıyla kutladı.

Roman Weidenfeller'in sevgilisi Lisa Rossenbach

Mesut Özil

Hürriyet

Türkiye Türklerindir

15 Temmuz 2014 Salı

www.hurriyet.com.tr

Fiyatı: 75 Kr (KKTC: 2 TL)

820 milyon Euro'luk kupa

■ Almanya'nın Dünya Şampiyonluğu'na ulaşması tesadüf değil. Bu büyük başarının altında Bundesliga takımlarının 2001 yılından bu yana yaptıkları 820 milyon Euro'luk altyapı yatırımı var. » Spor'da

AÇILMADAN İADE

Eşref Bağış

Muammer Güler

Erdoğan Bayraktar

Zafer Çağlayan

Bülent SARIOĞLU

Meclis'te 17 Aralık operasyonu sonrası istifa eden 4 eski bakanla ilgili soruşturmayı yürütmek için kurulan komisyonun ilk icraatı, fezlekeleri savcılığa iade etmek oldu.

HİÇBİR ÜYE GÖREMEDİ

■ AK Parti'nin siyasi taktikleri nedeniyle 4 ay gecikmeli kurulabilen Meclis Komisyonu'nun başkanı Hakkı Köylü, 14 klasörlük fezlekeleri üyelere açmadan başsavcılığa geri gönderdi. Gerekçe, klasörlerde bir dizin pusulası bulunmaması.

CHP: SIFIRLIYORLAR

■ Köylü "Dosyada neyin nereye ait olduğunu gösteren dizin pusulası olur. Savcılık ne zaman gönderirse, o zaman çalışma başlar" dedi. Meclis tatile gireceği için komisyon fezlekeleri ekim gibi görecek. CHP "Dosyalar sıfırlanıyor" dedi. » 24

BALYOZ 3 KASIM'DA

■ Anayasa Mahkemesi'nin hak ihlali kararı sonrası tekrar görülecek Balyoz davası için İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi ilk duruşma tarihini belirledi. 3 Kasım'da başlayacak davada Hilmi Özkök ve Aytaç Yalman da tanık olacak. » Aziz ÖZEN » 25

ESKİ DÖVİZ ŞİRKETİNE YENİ UNVAN

■ Reza Zarrab'ın eski şirketlerinden olan ve adı Gana'dan gelen altınlarla duyulan Duru Döviz kimlik değiştirdi. Ticaret Sicili Gazetesi'nde yer alan kayda göre şirket artık "Hayyam Döviz ve Kıymetli Madenler Ticaret Anonim Şirketi" olarak anılacak. » Neşe KARANFİL » 10

Eski asker ve tecrübeli pilot Arif E. eşinden şikâyetçi.

Beni karımdan KORUYUN

■ Hava Kuvvetleri'nden binbaşı rütbesiyle emekli olup THY'ye geçen pilot Arif E. (48), eşi Elif Halide U.E.'ye (42) boşanma davası açtı. Arif E. dilekçesinde çocuklarının önünde eşinin kendisini şemsiyeyle dövdüğünü vurguladı ve "Evden uzaklaştırılmasını istiyorum" dedi. » 3. sayfada

Beren Saat bu ayın sonunda Kenan Doğulu ile evlenecek.

Öpüşme KRİZİ

■ 'Kösem Sultan' dizisi için başrol teklifi edilen Beren Saat'in, nişanlısı Kenan Doğulu'nun tavrı yüzünden 'Evet' yanıtı veremediği konuşuluyor. Çift arasındaki en büyük tartışma konusu dizi senaryosundaki öpüşme sahneleri. » 2

Çal bakalım sanatçı mısın

■ Sanatçılara borçlanma hakkı için formül aranıyor. Çalgıcıyım diyenlerin de kapsama girmek istediğini belirten SGK yetkilileri, "Müfettişler bunları 'Çal bakalım sanatçı mısın' diye dinleyip karar vermiş" dedi. » 7

ADAYLARIN BİN LİRA POLEMİĞİ

Başbakan Erdoğan, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetim Başkanı Mesud Barzani ile görüştü. » 2

Ekmeleddin İhsanoğlu 'centilmenlik' jesti olarak Cumhurbaşkanlığı seçim çalışmaları için Erdoğan ve Demirtaş'ın bağış hesaplarına 1000'er lira yatırdı.

ERDOĞAN İADE ETTİ

■ Tayyip Erdoğan'ın, destek hesabına Ekmeleddin İhsanoğlu'ndan gelen bin liralık bağışı iade ettiği bildirildi. Demirtaş ise Twitter hesabından, "Hocam zahmet etmişsiniz, teşekkür ederim. Yalnız öbüründe çok var ondan, hepsini bana yatırabilirsiniz rahat olun" mesajı yazdı. » Okan KONURALP » 22

Pusulada ilk sıra Erdoğan'ın

■ YSK'da çekilen kura sonucunda Cumhurbaşkanı adaylarının fotoğraflarının da bulunacağı oy pusulasının ilk sırasında Tayyip Erdoğan, ikinci sırasında Selahattin Demirtaş, üçüncü sırasında Ekmeleddin İhsanoğlu yer alacak. » 22'de

DUDAK, BURUN, GÖZ KARARI 24

HİZMETE DEVAM EDECEĞİM

Cumhurbaşkanı Gül ağustosta dolacak görev süresinin ardından millete hizmet etmeye devam edeceğini söyledi.

BAKALIM NASIL

■ TOBB'un iftarında konuşan Abdullah Gül şunları söyledi: "Millete hizmet etmenin çok yolları var. Bakalım, ama hep beraber olacağız. Bu millete hizmet konusunda bundan sonra da elimden gelen gayreti göstereceğim. Bu nasıl olur, ne olur bu ayrı bir konu. Ama önemli olan bu hizmete devam etmektir." » 24'te

OĞLUNUN ADI SOL KOLUNDA

■ Ali İsmail Korkmaz davasının dünkü duruşmasında, anne Emel Korkmaz'ın sol koluna oğlunun ismini dövme yaptırdığı görüldü. » 23

Biz 'NİNJA KREDİ'leri görmüyoruz

■ BDDK Başkanı Mukim Öztekin, 2008'de ABD'de krize neden olan 'Ninja kredi'leri Türkiye'de görecek bir kayıt sistemi olmadığını bildirdi. 'Ninja kredi', geliri olmayan kişilere verilen banka kredilerine deniliyor. » 14'te

Giden 21 canın faturası bu mu

■ Davutpaşa'da 2008 yılında kaçak maytap atölyesinde yaşanan patlamada 21 kişinin ölümüyle ilgili davada karar çıktı. Dönemin iki belediye müdürü 7 yıl 6'şar ay, binanın iki sahibi 5'er yıl hapis cezası aldı. Diğer cezalar paraya çevrildi. » Burcu PURTUL UÇAR » 5'te

İstanbul'un 68 günlük suyu kaldı

■ İstanbul'a su sağlayan barajların doluluk oranı yüzde 21.09'la, son 10 yılın en düşük seviyesine gerileli. » 6. sayfa

Türkiye Finans Hayırlı Ramazanlar Diler

	İmsak	İftar
Bilecik	03:44	20:38
Bolu	03:33	20:33
Bursa	03:47	20:42
Düzce	03:34	20:35
Edirne	03:47	20:56
İstanbul	03:42	20:44
Kırklareli	03:44	20:54
Kocaeli	03:40	20:40
Sakarya	03:38	20:38
Tekirdağ	03:48	20:50
Yalova	03:43	20:42
Zonguldak	03:27	20:35

Türkiye Finans

ISSN 1304-6632

MUSTAFA BALBAY Geçmişten Geleceğe TÜRKİYE Kendimle Söyleşi YENİ ÇIKTI Cumhuriyet Kitapları

Cumhuriyet

89. YIL SAYI: 32243 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 16 OCAK 2014 PERŞEMBE

MUSTAFA BALBAY Geçmişten Geleceğe TÜRKİYE Kendimle Söyleşi YENİ ÇIKTI Cumhuriyet Kitapları

Bakanlarla ilgili fezlekede yer alan ağır suçlamaların ayrıntılarına Cumhuriyet ulaştı

İşte o iddialar

✔ Çağlayan: 28 kez toplam 52 milyon dolarlık rüşvet almak.
✔ Güler: 10 kez toplam 10 milyon dolarlık rüşvet almak.
✔ Bağış: 3 kez toplam 1.5 milyon dolarlık rüşvet almak.

Bakan Bozdağ'ın önce Başbakanlık'a sonra Meclis'e göndereceğini açıkladığı fezlekede eski bakanlar Çağlayan, Güler ve Bağış "rüşvet, sahtecilik, örgüt kurmak ve kaçakçılık"la suçlandı.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndaki usulsüzlük iddiaları nedeniyle Bayraktar için ayrı fezleke sunulduğu öğrenildi. Bakanların Yüce Divan'da yargılanmaları için Meclis soruşturması istendi. EMİNE KAPLAN ■ 4. Sayfada

ERDOĞAN DA TELEFON DİNLEMEYE TAKILMIŞ

Erdoğan'ın orman arazilerinin yapılaşmaya açılmasıyla ilgili olduğu iddia edilen bir konuşması ortaya dökülü. İki inşaat firması yetkilisi arasında geçen başka kayıtta ise "Kanun çıkarıyoruz abi. Arazi al" ifadelerinin yer aldığı ileri sürüldü. ■ *7. Sayfada*

▶ HSYK'DE KİLİT DAİRENİN ÜYELERİ DEĞİŞTİ ■ 4. Sayfada ▶ CHP: RTÜK MODELİ OLMAZ ■ 4. Sayfada ▶ BİR GECEDE 500 POLİS GİTTİ ■ 5. Sayfada

Mahkemenin SBS kararı 1 milyondan fazla aileyi şoka soktu

Büyük kaos

Fotoğraf: UĞUR DEMİR

İki kıtaya Nâzım köprüsü

Nâzım Hikmet anıtı şairin 112. doğum yıldönümünde İstanbul Akatlar'daki Sanatçılar Parkı'nda törenle açıldı. Heykeltıraş Mehmet Aksoy'un yaptığı 'İki Kıtaya Nâzım Hikmet Köprüsü' adlı heykelin açılış töreninde Yaşar Kemal, Rutkay Aziz ile Beşiktaş Belediye Başkanı İsmail Ünal da birer konuşma yaptı. ■ 15. Sayfada

Ankara 18. İdare Mahkemesi Haziran 2013'te düzenlenen son Seviye Belirleme Sınavı'nın sonuçlarının yeniden hesaplanması gerektiğine hükmetti. Karar, 1 milyon 112 bin 604 öğrencinin ve ailelerinin yaşamını ilgilendiriyor.

Kararın, öğrencilerin liselerine yerleşmesinden sonra verildiğine işaret eden Mili Eğitim Bakanlığı bürokratları "Geç gelen adalet, adalet değil kaos getirir" diye tepki gösterdi. **SİNAN TARTANOĞLU** ■ *9. Sayfada*

Kılıçdaroğlu

'Erdoğan yasadışı her şeyi yapar'

Bir grup gazeteciyle buluşan CHP lideri Kılıçdaroğlu, yolsuzluklar karşısında üniversiteler, sendikalar ve demokratik derneklerin suskun kalmasını eleştirdi. Kılıçdaroğlu, soruşturmaları önlemek için Başbakan Erdoğan'ın "yasadışı her şeyi yapacağını" düşünüyor. *ORHAN BURSALI* ■ 6. Sayfada

YILDIZLAR GEÇİDİ !..

MUSA KART musakart@yahoo.com

MİT'ten CHP itirafı:

Fişleme değil arşiv yaptık!

MİT, teşkilatın CHP'li vekiller ile işadamlarını takip ettiği ve bunu Başbakanlık'a bildirdiği iddialarına ilişkin savcılığa yaptığı suç duyurusunda fişleme savını dolaylı olarak kabul etti. Çalışmaları yasadışı faaliyet olarak nitelendirmeyen MİT, müsteşarlığın fişleme değil arşiv çalışması yaptığını savundu. Basın savcılığı, konuyu haberleştiren gazeteci Mehmet Baransu hakkında 12 yıla kadar hapis istemiyle dava açtı. **ALİCAN ULUDAĞ** ■ *5. Sayfada*

▶ MİT'TEN DİNLEME ZİYARETİ ■ *5. Sayfada*

Arama bile yapmadılar

3 yıllık suç odası!

CHP'li Cihaner, "İrtica Eylem Planı"nın Erzincan'da uygulamaya konulduğu iddiasıyla açılan davada bir sanık albaya ait odanın dava kapsamında 3 yıl önce mühürlendiğini ve o günden beri arama bile yapılmadığını belirtti.

Cihaner "Mühür açılıp albayın eşyaları geri verildi. Dehşet bir örgütten söz ediliyordu ama delilleri 3 yıl unutuyorsunuz. Bu bile orada ne olup bittiğini gösteriyor" dedi. **İLHAN TAŞCI** ■ *6. Sayfada*

'Rakibiniz Erdoğan mı?'

Gül 'hayır' demedi

Cumhurbaşkanı Gül bir gazetecinin "Cumhurbaşkanlığı seçiminde rakibiniz Erdoğan mı olacak" sorusuna "Önümüzde daha çok günler var. Zamanı gelince göreceksiniz" yanıtını verdi. ■ *5. Sayfada*

AKP'Lİ ADAYIN EVİ ARANDI

Van merkezli Adana, Gaziantep, İstanbul, Kilis ve Kayseri'de El Kaide'ye yönelik operasyonda AKP'nin Van Büyükşehir Belediyesi başkan adayı Gülaçar'ın evi de arandı. Gülaçar aramayı "manidar" bulduğunu söyledi. *YUSUF ZİYA CANSEVER* ■ 6. Sayfada

ANITKABİR AÇILIMI

Genelkurmay Başkanlığı Anıtkabir sitesinde dikkat çeken bir uygulama başlattı. Ata'ya yazılan not ve mektupların yayımlanmaya başlandığı siteye 29 Ekim ve 10 Kasım'daki Anıtkabir ziyaretlerinden fotoğraflar da konuldu. *BARKIN ŞIK* ■ 8. Sayfada

Propaganda Ne Zaman Ters Teper? Emre KONGAR ● 2'de | Allah Gözünü Doyursun... Bekir COŞKUN ● 3'te | RTÜK Modeli Yanlış Ali SİRMEN ● 4'te | Bataklık... Hikmet ÇETİNKAYA ● 5'te | Batı 'Darbe' Değil 'Yolsuzluk' Diyor Utku ÇAKIRÖZER ● 7'de | Siyaset İslamı Kirletiyor... Şükran SONER ● 11'de | Kader Nilgün CERRAHOĞLU ● 12'de | Kara Haber Tez Duyurulur Yahya ARIKAN ● 13'te

VALİYE GÖRE ÇOCUKLARA TACİZ ABARTILIYOR! ■ *16. Sayfada*

YOKSULLUK YANGINI: 5 ÖLÜ ■ *3. Sayfada*

ULUDERE'DE GERGİNLİK: 1 YARALI ■ *8. Sayfada*

ISSN 977-1300-0939 9771300093502

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

RTE'ye Göre Sorumlular...

Siyaset her babayiğidin harcı değil. TV'lerde parti liderinin yaptığı

■ *Arkası Sa. 8. Sü. 1'de*

Mühimmata harcamışlar

BATI, ŞAM'LA GÖRÜŞÜYOR

Radikal İslamcıların tırmanışından endişelenen Batılı ülkeler, kısa süre önce devrilmesini destekledikleri Şam yönetimiyle görüşmeye başladı. Suriye Dışişleri Bakanı Yardımcısı Mikdat, Batılı istihbarat yetkililerinin, radikal İslamcı gruplara karşı işbirliği amacıyla Şam'ı ziyaret ettiklerini belirterek "Bizimle yakınlaşan birçok ülke var" dedi. ■ *12. Sayfada*

Suriye iç savaşının başladığı 2011'den bu yana dikkat çeken bir seyir izleyen örtülü ödenek harcamaları, 2013'te bir önceki yıla göre 68 milyon TL artarak 1 milyar 243 milyon TL'ye yükseldi. 2013 bütçesinde dikkat çeken bir artış da "güvenlik harcamaları"nda oldu. Çözüm sürecine rağmen mühimmat harcamaları 409.7 milyon TL'ye çıktı. Bu harcamanın yarısından fazlası ise aralıkta yapıldı. **ÇİĞDEM TOKER** ■ *11. Sayfada*

GÜNDEM
Mustafa BALBAY

Derin Devletten Paralel Devlete...

AKP'nin 3 Kasım 2002 seçimlerinin ardından iktidara gelmesiyle başlayan "devlet" tartışmaları 12 yıldır devam

■ *Arkası Sa. 8. Sü. 8'de*

www.imagepress.com

KPSS DENEME SINAVI
BUGÜN Cumhuriyet'te.

Cumhuriyet

ALEVİLER
Her gerilimin ortasına çekilmeye çalışılan Aleviler ne diyor? Siyasetçiler, akademisyenler 'dedeler' ve halk anlatıyor. TÜREY KÖSE'nin yazı dizisi
YARIN Cumhuriyet'te

89. YIL SAYI: 32030 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 17 HAZİRAN 2013 PAZARTESİ

Adı konulmamış olağanüstü hal, sokaklarda insan avı, cenaze törenine bile saldırı

Halk baskıya ve zulme direniyor

POLİS VE JANDARMA TERÖRÜ

Polisin önceki akşam Gezi Parkı'ndaki yurttaşlara müdahalesiyle başlayan şiddetli saldırısı gece ve dün gün boyunca İstanbul'un her yerinde sürdü. Taksim'e yürüyen gruplara yönelik jandarma ve polis terörü yaşandı. Yüzlerce yurttaş yaralandı. Otellere, hastanelere gaz bombası atıldı.

'BIRAKIN OĞLUMU GÖMEYİM'

Ankara'da polis tarafından başından vurularak öldürülen Ethem Sarısülük'ün cenaze törenine de izin verilmedi. Kızılay'da cenaze için toplanan binlerce yurttaşa müdahale eden polis ve jandarmaya Sarısülük'ün annesi "Bırakın da oğlumu alıp geçeyim, oğlumu gömeyim" diye isyan etti.

TÜRKİYE MEYDANLARA AKTI

Çığırından çıkan saldırı sonrası birçok il geceyi yine sokaklarda geçirdi. İzmir'de Gündoğdu Meydanı, hükümeti istifaya çağırdı. Adana'daki çadırlara düzenlenen polis saldırısında çok sayıda eylemci yaralandı. Tüm yurtta tencere tava ile düzenlenen gösterilere Lefkoşa da eklendi. ■ 4, 5, 6 ve 7. Sayfalarda

Fotoğraf: NECATİ SAVAŞ

Polis İstanbul'daki göstericilere çok sert müdahale etti. Göstericiler insanlık dışı uygulamalarla gözaltına alındı. (Fotoğraf: AFP / RONNY ROMAN ROZENBERG)

Çocuğu vurdular

Berkin'in durumu çok ağır Okmeydanı'nda sabah 08.00'de fırından ekmek almak için evinden çıkan 14 yaşındaki Berkin Elvan, polisin attığı gaz bombası fişeğiyle başından vuruldu. Beyin kanaması geçiren ve dün akşam ikinci ameliyata alınan Berkin'in hayati riskinin yüksek olduğu öğrenildi. ■ 5. Sayfada

Berkin Elvan

Gözaltına alınanlar kayıp İstanbul Barosu yetkilileri, İstanbul'da iki günde bini aşkın insanın gözaltına alındığını açıkladı. Baro, Emniyet'in gözaltına alınanların nerede tutuluduklarını saklandığını ve resmi bir bilgi vermediğini bildirdi. Olaylar sırasında çocuğunu kaybettiğini söyleyen 100 kişi de baroya başvurdu. ■ 3. Sayfada

İnsanlar birbirine düştü

Erdoğan başarıyor

CHP İstanbul İl Başkanlığı'na yaklaşık 20 kişilik bir grup tarafından saldırı düzenlendi. Grubun Başbakan Erdoğan'ın lehine sloganlar attığını belirten CHP'li Melda Onur, saldırının AKP'nin İstanbul'daki mitinginin hemen ardından gerçekleştiğine dikkat çekti. Konya'da Gezi Parkı protestosu yapan bir gruba saldırı girişiminde bulunuldu. ■ 5. Sayfada

► BAROLAR BİRLİĞİ ŞİDDETİ AVRUPA'YA TAŞIYOR ■ 8. Sayfada

CAMİYİ VAHDETTİN YIKTIRDI ■ 9. Sayfada

BEŞİKTAŞ'TA FİKRET ORMAN YENİDEN BAŞKAN ■ Spor'da

ISSN 977-1300-0934

Herkese gözdağı verdi

Taksim'e giden bütün yollar kesilirken AKP'nin Kazlıçeşme'de düzenlediği miting için devletin ve belediyenin bütün olanakları seferber edildi. Erdoğan, sanatçılardan işadamlarına, direnişçilerden milletvekillerine ve medyaya kadar her kesimi tehdit ederek "Hesap soracağız" dedi. ■ 8. Sayfada

Emekçiler iş bırakacak

DİSK, KESK, TMMOB, TTB ve TDB, baskı ve şiddete karşı direnenlerle birlikte bugün alanlara çıkacak. Hastanelerin acil servisleri dışında işyerlerinde hizmeti durduracaklarını bildiren emek ve meslek örgütleri üyelerinin her şehrin merkezindeki meydanlara yürüyeceğini bildirdi. ■ 11. Sayfada

Direnişçiye buhar bombası

Taksim'deki vahşi saldırıda yurttaşların derisini kabartan kimyasalın "buhar bombası" olduğu anlaşıldı. Bir polis, gazetecilerle sohbet ederken, "Aslında elimde 1 kutu buhar bombası var. Deri kabarıyor, kaşınıyor, kıpkırmızı oluyor" ifadelerini kullandı. İstanbul Valisi Mutlu ise "ilaçlı su" açıklamasıyla yetindi. ■ 3. Sayfada

GÜNDEM
Mustafa BALBAY

Genç Kuşağın M-izah Gücü!

Ortak paydası *"özgürlük", "artık yeter", "hükümet istifa"* şeklinde özetlenebilecek, Taksim'de başlayıp

■ Arkası Sa. 16. Sü. 8'de

9 771300 935002

C M Y B

www.basinmuzesi.com

İLHAN TAŞÇI
BABAM SAĞOLSUN

Cumhuriyet

'Beyaz cennet'
BUGÜN Cumhuriyet'te.

89. YIL SAYI: 32214 / 1 TL (KDV içindeki (KKTC'de: 1.5 TL)) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 18 ARALIK 2013 ÇARŞAMBA

YOLSUZLUK İDDİASIYLA BÜYÜK OPERASYON: Bakan çocukları, bürokratlar, işadamları, bankacıların da aralarında bulunduğu 52 kişi gözaltına alındı

PİMİ ÇEKTİLER

- ▶ HÜSEYİN GÜLERCE: DEVLET OPERASYONU
- ▶ ŞÜKÜR'DEN ERDOĞAN'A YANIT: BENİ MİLLET GETİRDİ
- ▶ AKDOĞAN: KAYBET-KAYBET SARMALI
- ▶ ÇELİK: HERKES HUKUK ÖNÜNDE EŞİT
- ▶ ÇAPKIN'IN HABERİ YOK MU?
- ▶ BAL: DELİL OLMADAN ALMAZLARDI
- ▶ AĞAOĞLU DOSYASI AYRI
- ▶ MECLİS'TE AKP SIRALARI BOŞ KALDI
- ▶ OPERASYON TWITTER'I SALLADI
- ▶ PİYASADA YÜKSEK GERİLİM

17 ARALIK DEPREMİ AKP-cemaat arasında MİT yöneticilerinin ifadeye çağrılmasıyla patlak veren 7 Şubat krizi ve dershane kavgasının ardından en büyük kırılma dün yaşandı. İçişleri, ekonomi ve çevre bakanlarının çocuklarıyla birlikte 52 kişinin "kara para aklama, altın kaçakçılığı, rüşvet" çarkının içinde olduğu ileri sürüldü.

RÜŞVET GÖRÜNTÜLERİ Savcılığın gizlilik içerisinde başlattığı operasyon öncesi ne Başbakan ne de İçişleri Bakanı bilgilendirildi. Bir bakanın 1.5 milyon dolar rüşvet alırken görüntülerinin olduğu iddia edildi. Çocukları gözaltına alınan bakanlar Güler, Çağlayan, Bayraktar ile Egemen Bağış hakkında dosya hazırlanıp Meclis'e gönderileceği konuşuluyor.

Operasyon AKP'de şok etkisi yarattı. Erdoğan geri adım atmadı

Cemaat 'şah' dedi

'MAT'LA SONUÇLANMAZ AKP kulislerinde operasyonun arka planıyla ilgili olarak cemaat işaret edildi. Şimdiye dek satranç oyununda karşılıklı hamleler yapıldığını belirten AKP cephesine göre "Cemaat şah çekti. Ama bu hamle matla sonuçlanmaz."

ERDOĞAN: KİRLİ İTTİFAK Operasyonu 'çirkin bir tuzak' olarak değerlendiren Başbakan, cemaate sert mesajlar gönderdi. "Hiçbir tehdide boyun eğmeyeceklerini" söyleyen Erdoğan, "Kendilerine güveniyorlarsa 30 Mart'taki seçime girsinler" diye rest çekti.

Neyle suçlanıyorlar?

Üç ayrı soruşturma kapsamında gözaltındaki isimlere yönelik bazı iddialar şöyle: Çevre Bakanlığı ve TOKİ projelerinde rüşvet almak, yerel yönetimlerin imara açmadığı arazileri rüşvet karşılığı bakanlık üzerinden illegal olarak imara açmak, kara para aklamak. Marmaray kazılarında çıkan tarihi eserleri el altından satmak, yabancılara rüşvetle vatandaşlık vermek.

'HAKLI ÇIKTIK'

CHP istifaya çağırdı

AKP'yi sarsan yolsuzluk operasyonundaki iddiaları izlemek için özel bir masa kuran CHP, hükümete istifa çağrısı yaptı. Operasyonu Uğur Mumcu'nun "Katil katildir, katilin sağcısı solcusu olmaz" sözünü anımsatarak değerlendiren Kılıçdaroğlu, "Umarım Deniz Feneri savcılarının başına gelenler bu savcıların başına gelmez" dedi. CHP Grup Başkanvekili Altay da "Cumhuriyet tarihinin en büyük skandalı" diye konuştu.

▶ BAHÇELİ: SONUNA KADAR GİDİLSİN

▶ ALİ AÇAR - İLHAN TAŞCI - EMİNE KAPLAN - AYŞE SAYIN - ERDEM GÜL - CANAN COŞKUN - BARIŞ YAMAN'ın haberleri ■ 6. 7. 8. ve 9. Sayfalarda

PERİNÇEK İSVİÇRE'Yİ AİHM'DE MAHKÛM ETTİRDİ ■ 12. Sayfada

TÜRK GAZETECİ KAÇIRILDI ■ 13. Sayfada

ISSN 977-1300-0*34

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

Adalet?

Bu memlekette adalet ne zaman var oldu ki...
Dönemler geldi geçti.
Her dönemde gündemde tartışmalı konu adalet!

■ Arkası Sa. 12. Sü. 1'de

Helikopter düştü: 4 şehit

Ankara'da Gölbaşı Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın da bulunduğu Oğulbey mevkisinde askeri bir helikopter yüksek gerilim hattına çarparak düştü. Kazada Pilot Binbaşı Ahmet Duman, Pilot Üsteğmen Emre Acar, hava teknisyen kıdemli başçavuşlar Erdinç Salkım ve Hüseyin Ulucan şehit oldu. ■ 13. Sayfada

Koç'a her gün ceza geliyor

Yapı Kredi Bankası'na geçen ay kesilen 103.2 milyon liralık vergi cezasının kısa bir süre önce 25.8 milyon lira daha artırılmasının ardından Koç Grubu bu kez de Tofaş'tan 67.5 milyon liralık ceza yedi. Şirket bünyesinde yapılan vergi incelemesi sonucu Tofaş'a üç mali yılla ilgili 67.5 milyon vergi cezası kesildi. ■ 10. Sayfada

HDP'liler açlık grevinde

Anayasa Mahkemesi kararına karşın tutuklu BDP'li milletvekillerinin tahliye taleplerinin mahkemece reddedilmesi üzerine HDP'li 4 milletvekili TBMM'de açlık grevine başladı. HDP Eş Genel Başkanı Ertuğrul Kürkçü mahkeme kararını "küstahça" diye değerlendirdi. Açlık grevi bütçe görüşmelerinin sonuna kadar sürecek. ■ 4. Sayfada

www.intopress.com

BÜNYAMİN'İ BEKLİYORUZ

Foto muhabiri arkadaşımız Bünyamin Aygün haber için gittiği Suriye'de kaçırıldı

26 Kasım'da Suriye'ye giden Milliyet foto muhabiri Bünyamin Aygün 22 gün önce kaçırıldı. Radikal İslamcı bir örgüt tarafından rehin alındığı belirtilen arkadaşımızın sağlığı yerinde. Bünyamin'i en kısa sürede kurtarmak için devletin ilgili kurumlarının çalışmaları aralıksız devam ediyor.

Milliyet, Bünyamin'le temasın kesildiği andan itibaren her tür girişimde bulundu. Başbakanlık ile Dışişleri yetkililerinin tavsiyeleri doğrultusunda, Bünyamin'in güvenliğini düşünerek konuyu sayfalarına yansıtmama kararı aldı. Bu tavrını da haber dün internette yayılana dek sürdürdü. >>17'de

Milliyet
BASINDA GÜVEN
www.milliyet.com.tr
18 Aralık 2013 Çarşamba 50 Kr
KKTC satış fiyatı 1.5 TL

İKİ KENTTE GÖZALTI DALGASI

RÜŞVET VE YOLSUZLUK SORUŞTURMASINDA 49 KİŞİ SUÇLANIYOR

ŞOK OPERASYON

İstanbul Başsavcılığı'nın talimatıyla harekete geçen mali polis, 3 bakanın oğlunu, aralarında Ali Ağaoğlu ve Reza Zarrab'ın bulunduğu ünlü işadamları ile bir grup bürokratı gözaltına aldı

CHP KRİZ MASASIYLA İZLEYECEK

CHP yönetimi yolsuzluk operasyonuyla ilgili gelişmeleri 24 saat takip edebilmek için 3 milletvekilinden oluşan bir kriz masası kurarken, Genel Başkan Kemal Kılıçdaroğlu "Kim yolsuzluğun üzerine gidiyorsa, kul hakkı yiyenlerin üzerine gidiyorsa onlara destek vereceğiz" dedi. MHP lideri Bahçeli de, "Hükümet karanlık işlere bulaşmış, çıkar ilişkilerinin, kul ve yetim hakkını gasp eden ahlaksızlıkların merkez üssü haline gelmiştir" diye konuştu. >>19'da

GÖZALTILAR BORSAYI SERT VURDU

Yolsuzluk operasyonuna borsada işlem gören şirketlerin yöneticilerinin de adı karışınca endekste düşüş kaçınılmaz oldu. Borsa İstanbul günü yüzde 5.21'lik kayıpla 70.946 puandan kapatırken, düşüş dalgasını başlatan Halkbank'taki kayıp yüzde 12.34, Emlak Konut'taki düşüş ise 12.45'e ulaştı. Serbest döviz piyasasında dolar 2.04'e yükselirken, euro ise 2.80'leri test etti. >>9'da

2'si isimsiz 3 ihbarla başladı

Türkiye'yi şoke eden soruşturma ikisi isimsiz 3 ihbar üzerine başlatıldı. Uzun takibin sonunda düğmeye basan polis, İçişleri Bakanı Güler'in oğlu Barış Güler, Ekonomi Bakanı Çağlayan'ın oğlu Kaan Çağlayan, Çevre ve Şehircilik Bakanı Bayraktar'ın oğlu Abdullah Oğuz Bayraktar, Halk Bankası Genel Müdürü Süleyman Arslan, Fatih Belediye Başkanı Mustafa Demir'i gözaltına aldı.

Ev ve işyerlerinde arama

Gözaltındaki işadamları arasında şarkıcı Ebru Gündeş'in eşi Reza Zarrab, Ali Ağaoğlu, Taş Yapı'nın sahibi Emrullah Turanlı ve Yorum İnşaat'ın sahibi Osman Ağca var. İstanbul ve Ankara'da eşzamanlı gerçekleştirilen gözaltıların bürokratlar ayağında ise bakan danışmanları, özel kalem müdürleri, koruma kurulu müdürleri yer alıyor. Polis zanlıların ev ve işyerlerinde arama da yaptı. >>18-19'da

İDDİALAR ÇOK AĞIR

Gözaltına alınanlara yönelik suçlamalardan bazıları şöyle: Kamu ihalelerine fesat karıştırmak, rüşvet, bakanlığın yetkilerini kullanarak imar usulsüzlükleri yapmak, bazı sit alanlarının illegal olarak imar ve inşaata açılması, anıtların korunmasının ihlali, hayali ihracat, kara para aklamak ve altın kaçakçılığı. >>Sayfa 18-19'da

ERDOĞAN: TEHDİTLERE BOYUN EĞMEYECEĞİZ

CEMAAT: BİZ DEĞİLİZ

Operasyonun hükümet ile cemaat arasındaki gerginlikten kaynaklandığı yorumları üzerine Fethullah Gülen'e en yakın isimlerden Hüseyin Gülerce twitter'dan açıklama yaptı. Gülerce cemaatin operasyonda payı olduğu iddialarını yalanlayarak "Hizmet hareketini adres göstererek hedef saptırma gayretleri var" dedi. >>19'da

Başbakan Erdoğan operasyonla ilgili ilk yorumu Konya'da toplu açılış töreninde yaptı. Ak Parti'ye yönelik tuzaklar kurulduğunu ve hileli yöntemlere başvurulduğunu söyleyen Erdoğan "Hiçbir tehdide boyun eğmeyeceğiz. Arkasına karanlık odakları, çeteleri alanlar bu ülkeye istikamet çizemezler. Kimin hesabı varsa, kendilerine güveniyorlarsa 30 Mart'ta seçim var, o seçime girsinler" dedi. >>20'de

BAKAN ŞİMŞEK: İSTİFA TERCİHİNİ KULLANABİLİRDİM >>19'da

MİLLETVEKİLLERİ AÇLIK GREVİNDE

Cezaevindeki 5 milletvekilinin tahliye edilmemesini protesto eden HDP'li Sebahat Tuncel, Ertuğrul Kürkçü, Sırrı Süreyya Önder ve Levent Tüzel dün TBMM'de açlık grevine başladı. Onlara daha sonra BDP'den Özdal Uçer ve Demir Çelik de katıldı. Vekiller eylemi bütçe görüşmelerinin sonuna kadar sürdüreceklerini açıklarken, TBMM Başkanı Çiçek "Meclis eylem yeri değil" diye tepki gösterdi. >>Sayfa 23'te

Beşiktaş Belediye Başkanı Ismail Unal, Sivas katliamında ölen 35 aydının anısına "Unutmamak Müzesi" adıyla bir müze kuracaklarını söyledi. Müzenin, Akatlar Spor ve Kültür Merkezi bünyesinde yer alacağını anlatan Unal, "Burası bir bellek merkezi olacak. Müzede, kendi eserlerini yakarak Sivas katliamına dikkat çeken 35 sanatçımızın eserleri sergilenecek" dedi. >>FEHİM GENÇ'in röportajı 12'de

TECRÜBE UÇUŞU FACİAYLA BİTTİ

SİKORSKY'DE 4 ŞEHİT

Görgü tanıkları irtifa kaybeden helikopterin bölgedeki bir çiftliğe yakın bazı ağaçlara sürttüğünü, daha sonra yükselirken yüksek gerilim hattına takıldığını söyledi. 11.00 sıralarında irtibatın kesildiği helikopterle ilgili ihmal iddiaları araştırılıyor.

Ankara Gölbaşı'nda Kara Kuvvetleri'ne ait Sikorsky S-70 tipi helikopterin düşmesi sonucu Kara Pilot Binbaşı Ahmet Duman, Kara Pilot Üsteğmen Emre Acar, Teknisyen Kıdemli Başçavuş Erdinç Salkım ve Teknisyen Başçavuş Hüseyin Uluçeşme şehit oldu. Helikopter büyük bakımlardan sonra çıkılan ve teknik hata olup olmadığının kontrol edildiği 'tecrübe uçuşu'ndaydı. >>Sayfa 17'de

Emre Acar geçen ağustosta evlenmişti.

ISSN 0540-0910
9 770540 091011

'SURİYE'YE SİLAH İHRAÇ EDİLMEDİ'

Milli Savunma Bakanı Yılmaz, "Türkiye'den silah ihracatlarının izni Milli Savunma Bakanlığı'ndan geçer. Bakanlık olarak Suriye'ye silah ihracatına izin verilmemiştir" dedi. Yılmaz "Suriye'ye ihraç edilenler spor amaçlı yivsiz av tüfeği ve kurusıkı ses tabancası cinsi eşyadır" şeklindeki Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın açıklamasını da okudu. >>22'de

MOTORDA KORKUNÇ ÖLÜM

Antalya'nın Alanya ilçesinde 22 yaşındaki Perihan Yüksek dengesini kaybederek erkek arkadaşının kullandığı motosikletten yola düştü. Yüksek'in üzerinden Mehmet Özgen'in kullandığı TIR geçti. Tonlarca ağırlığın altında ezilen Yüksek can verdi. Kazadan sonra kaçan TIR sürücüsü yakalandı. >>3'te

YAKALANAN SARI KATİL NARKOTİKTE KAYITLI

Aracına kartopu isabet etti diye çocukları kovalayıp 11 yaşındaki Yusuf Özdağ'ın ölümüne neden olan taksici yakalandı. Özhan G. "Çocuk kovalamadım" derken, polisteki görüntülerde çocuğu takip ettiği görülüyor. Özhan G.'nin uyuşturucudan polise kaydının olduğu belirtildi. >>7'de

Cumhuriyet

89. YIL SAYI: 32215 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 19 ARALIK 2013 PERŞEMBE

www.kitapkoprusu.com

Yolsuzluk soruşturması yürürken AKP'den jet hamle geldi. Emniyet'te kelleler uçtu, savcılığa operasyon yapıldı. Bakanlar ise hâlâ görevde

Rezalet diz boyu

DENİZ FENERİ GİBİ Bakanların da adının karıştığı rüşvet ve yolsuzluk iddialı soruşturma sürerken başta İstanbul ve Ankara olmak üzere çok sayıda ilde 30'dan fazla emniyet amiri görevden alındı. İstanbul'da görevden el çektirilen 5 şube müdürünün yerine jet atamalar yapıldı. Savcılıkta ise üstü örtülen Deniz Feneri soruşturmasında olduğu gibi ek 2 savcı görevlendirildi. ■ 7. Sayfada

'DİKKATLİ OL OĞLUM' Soruşturma kapsamında bir bakanın oğluyla yaptığı telefon konuşmaları dinlemeye takıldı. Bakanın, oğlunu, "Dinleyen varsa, telefonda dikkatli ol oğlum" sözleriyle uyardığı öne sürülüyor. Gözaltına alınan bir başka isimle de görüşmesi tespit edilen bakanın, bir emniyet müdürüyle ilgili "meslek hayatını bitireceğine" ilişkin ifade kullandığı iddia ediliyor. ■ 6. Sayfada

Erdoğan ve Arınç: İllegal örgütü ortaya çıkarmak boynumuzun borcu

İntikam yemini gibi

Fotoğraf: AA

Karşı operasyon Yolsuzluk soruşturmasını başlatanları "çete" olarak niteleyen Başbakan Erdoğan "Devlet içinde devlet olan örgütlenmeyi mutlaka ortaya çıkaracağız" dedi. Hükümet sözcüsü Arınç da "illegal örgütü ortaya çıkarmak boynumuzun borcu olsun" diye konuştu.

'Başka' soruşturma Arınç "Bunun planlayıcılarını, ne amaçla yaptıklarını az çok biliyoruz. Ama bir diğer soruşturmaya gölge düşürür gerekçesiyle, belki zamanı geldiğinde açıklayacağız" diyerek cemaate yönelik farklı bir soruşturma yürütüldüğünü ima etti. ■ 8. Sayfada

Kabinede değişiklik yolda

Yolsuzluk operasyonunda oğulları gözaltına alınan Güler, Çağlayan ve Bayraktar ile Bağış hakkında dosya hazırlanarak Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden Adalet Bakanlığı'na gönderildiği öne sürüldü. 4 bakanın görevden alınacağına kesin gözüyle bakılırken yeni kabine listesinin bugün Köşk'e sunulabileceği belirtildi. Başbakan Erdoğan, suçlamaların odağında yer alan Çağlayan, Güler ve Bağış'la dün Macaristan Başbakanı Orban için Başbakanlık'ta düzenlenen karşılama töreninde görüntülendi. ■ 6. ve 8. Sayfada

ELİAÇIK: ERDOĞAN AİLESİNE UZANIR ■ 7. Sayfada

CHP lideri Kılıçdaroğlu:

'Hükümet yolsuzluğu kabul etti'

CHP lideri Kılıçdaroğlu, operasyonu yürüten emniyet müdürlerinin görevden alınmasıyla "hükümetin suçu kabul ettiğini" söyledi. CHP Sözcüsü Koç ise operasyonda görev alan emniyet görevlileri ve savcıların "yanında olduklarını" açıkladı.

AKP odaklı, yolsuzluk-rüşvet operasyonunun Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a uzanacağını belirten Koç'un, 1.5 milyon dolar rüşvet alırken görüntülenen bakanın kimliği ile ilgili "tweetçi bakan" ifadesi kullanması dikkat çekti. ■ 9. Sayfada

▶ BAŞBUĞ: MASUMİYET KARİNESİ ASKERLER İÇİN UNUTULUYOR ■ 8. Sayfada

ABD: BİZİ AİLE KAVGASINA ÇEKMEYİN

ABD'ye göre AKP ile cemaat arasındaki kavga "keskin ve gürültülü". Yolsuzluk soruşturması ise demokrasi açısından bir kilometre taşı. Ancak Washington iddia edildiği gibi bu kavganın tarafı olmadığını "Türk demokrasisine saygılıyız. Karışmanın uygun olmayacağını biliriz. Bizi aile kavganızın içine çekmeyin" sözleriyle dile getiriyor. ***UTKU ÇAKIRÖZER*** ■ 9. Sayfada

AKP'DEN 'CEMAATİ TASFİYE' KARARI

Yolsuzluk ve rüşvet operasyonu üzerine Başbakan Erdoğan'ın başkanlığında yapılan toplantıda, "cemaatin devletten tasfiyesi" kararı alındı. Bunun için alınabilecek önlemler ve yapılacak çalışmalar masaya yatırıldı. Erdoğan'ın, daha önce de hükümeti yıpratma girişimlerinin olduğunu belirterek "Bunu da aşarız" dediği öğrenildi. ***EMİNE KAPLAN*** ■ 8. Sayfada

Kim, Kimle... Kim Ne Dedi? — Emre KONGAR ● 2'de
'Yedirmeyiz... — Bekir COŞKUN ● 3'te
Ne Olursa Olsun... — Ali SİRMEN ● 4'te
Okyanus Fırtınası AKP'yi Vurdu! — Hikmet ÇETİNKAYA ● 5'te
İkinci Büyük Atak — Orhan BURSALI ● 6'da
Çürüme.. — Şükran SONER ● 13'te
Gündeş'ten İran Ambargosuna — Nilgün CERRAHOĞLU ● 14'te
Çocuk 13 Yaşında.. — Zeynep ORAL ● 17'de

NAZLI ILICAK SABAH'TAN KOVULDU ■ 11. Sayfada
DANIŞTAY'A 'OPERASYON' ■ 4. Sayfada
BORSA DİPTEN DÖNDÜ ■ 13. Sayfada

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL Cüneyt ARCAYÜREK

Kelini Gördü...

Eski çamlar giderek birer birer bardak oluyor.
Şu ya da bu konuşmasında yolsuzluk sözcüğü geçti mi adamı tutabilirsen tut!

■ Arkası Sa. 8. Sü. 1'de

'Büyükanıt ne konuştu?'

Eski deniz kuvvetleri komutanlarına suikast girişiminde bulunduğu iddiasıyla gözaltına alınırken 2009'da intihar eden Yarbay Ali Tatar'ın eşi Nilüfer Tatar, asılsız ihbarlar nedeniyle çok sayıda subayın mağdur olduğunu belirterek sordu: Büyükanıt, Dolmabahçe'de ne konuştu? Neyin pazarlığı yapıldı? **AYKUT KÜÇÜKKAYA** ■ 10. Sayfada

Nilüfer Tatar

Batı'nın yeni umudu Esad

Başta ABD olmak üzere Batılı devletlerin Suriye'de Esad'lı çözüme sıcak bakmaya başladığı bildirildi. Reuters'in haberine göre Batılı ülkeler, Suriye muhalefetinin önde gelen isimlerine, barış görüşmelerinden Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esad'ın görevi bırakması yönünde bir sonucun çıkmayabileceği mesajını verdi. ■ 14. Sayfada

Yaşar Kemal

Yaşar Kemal'in kitabı çıktı

Yaşar Kemal'in "Çok iyi bir roman yazsaydım bu kadar sevmezdim" dediği kitap, şimdi Yapı Kredi Yayınları tarafından, "Çocuklar İnsandır" başlığıyla basıldı. 1975'te, Cumhuriyet gazetesinde Ara Güler'in fotoğrafları ve Turhan Selçuk'un çizimleriyle yayımlanan bu röportaj dizisi, gazetedeki özgün sunumuyla basıldı. ■ 16. Sayfada

www.interpress.com

Kuryeden gelen 500 bin dolar

Reza Zarrab İstanbul'da bir siyasetçiyle buluşacak. Tarih 19 Nisan 2013. 500 bin dolar bir kurye ile ayakkabı kutusunda getiriliyor. Şoförü kutuyu alırken Zarrab izliyor. Sonra da o siyasinin ofisine gidiyor.

25 Ekim 2013 Zarrab'in iki adamı taksiyle bir siyasetcinin yakınının Nuruosmaniye'deki işyerine göttürdükleri valizi teslim edip çıkıyorlar. O isimi 13 Nisan'da Zarrab'in müçevher şirketine gidip bir cantayla çıkıyor.

SAVCIDAKİ FOTOĞRAFLAR

Polis Ahmet Murat Özis'in bindiği taksiyi saradan bir kontrol gibi durduruyor. Elindeki ayakkabı kutusunda 500 bin dolar var. Gülce kayıt yapılıyor, para iade ediliyor. Ahmet Murat Özis Halkbank Genel Müdürü Süleyman Aslan'ın oturduğu siteye gidiyor. Operasyonda Aslan'ın evinde ayakkabı kutularına konulmuş nakit 4,5 milyon dolar bulundu.

'Büyük Rüşvet' adlı operasyon öncesi teknik takip yapan polis, işadamı Reza Zarrab ile yanında çalışan Ahmet Murat Öziş'in kutular ve çantalarda farklı adreslere taşıdığı paraları görüntüledi.

Türkiye Türklerindir
Hürriyet
19 Aralık 2013 Perşembe
www.hurriyet.com.tr
Fiyatı: 50 Kr (KKTC: 2 TL)

30 Ağustos'ta Ankara'ya uçan Ahmet Murat Öziş'in Atatürk Havalimanı'ndaki kontrolde açtığı valizde 2 milyon Euro, 2 milyon dolar ve 1,5 milyon lira var. Para Ankara'da bir siyasetçinin yakınına gidiyor.

33 POLİS şefi gitti

Rüşvet operasyonunu, amirleri olan emniyet müdürü ve valiye haber vermeyen polislere tayin.

GÖREVDEN ALINDILAR

■ İstanbul'da 11 polis müdürü ile başlatılan görevden alma ve tayin furyası daha sonra Ankara'da 18 müdürle sürdü. Akşam saatlerinde Kayseri, Bursa, Kocaeli ve Trabzon emniyet müdürlüklerinde de birer müdürle devam etti. » 18'de

KİRLİ BİR OPERASYON

Başbakan Erdoğan rüşvet operasyonu için sert konuştu: "Devlet içindeki devlet olan bu örgütlenmeyi kesinlikle meydana çıkaracağız. Babamızın oğlu olsa dinlemeyiz"

KUTU KUTU PARALAR

■ Soruşturma dosyasına giren, değişik tarihlerde yapılmış kayıtlarda Ahmet Murat Öziş paraları kimi zaman çantayla kimi zaman ayakkabı kutularında taşıyor. İstanbul'dan Ankara'ya da bir bavul dolusu para götürüyor.

SİYASİLER VE YAKINLARI

■ Bu paraların götürüldüğü adreslerin bazı siyasilere ve yakınlarına ait işyerleriyle evler olduğu görülüyor. Ahmet Murat Öziş'in bir bavul dolusu parayı İstanbul'dan Ankara'ya taşıması da kare kare dosyada var. » 17'de

28 kişi ve şirketin malvarlığına el konuldu

■ İstanbul 18. Sulh Ceza Mahkemesi operasyondan 1 gün önce Reza Zarrab ve 3 bakanın oğlu da dahil 28 kişi ve onlara ait şirketlerinin tüm malvarlığına el koyma kararı verdi. » Fırat ALKAÇ » 11

Ben rahatım

Egemen Bağış

BAYRAKTAR: İZLEYELİM

■ AB Bakanı Egemen Bağış, operasyonu sormak isteyen gazetecilere, "Ben rahatım" demekle yetindi. Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın, yakın çevresine "Sakin şekilde gelişmeleri izleyelim" dediği öğrenildi. » 20. sayfa

■ Şüphelilerden Barış Güler'in evinde yapılan aramanın görüntülerinde yatağın üzerindeki deste deste Euro, dolar, TL ve para sayma makinesi dikkat çekti. Evde 6 para kasası çıktı. » 17

BU BİR NEVİ ÇETE

■ "Ortada çok çok kirli bir operasyon söz konusu. 14 ay dinleme izleme yapılıyor, kendi üstlerine haber verilmiyorsa, buradaki siyasi mühendislikte. Burda bir nevi çetedir. Çetelerin devlet içinde devlet olma anlayışıyla süreci istedikleri gibi yönetme gayreti içine girme olayıdır."

GEREKENİ YAPARIZ

■ "Bakan arkadaşlarımız ve onların ailelerine bu işin bulaştırılmış olması... Tabii ki hassasiyetleri ortadadır. Şahsımca da malumdur. Biz gereken neyse zaten aramızda görüşür, gerekeni gerektiği zaman yaparız. Bunu muhalefet, yavru muhalefet istedi diye yapmayız." » 21

Altından MARMARAY geçen otel

RİSKE RAĞMEN İZİN

■ Fatih Belediyesi'ndeki operasyonun odağında, Marmaray hattı için risk yaratan bir otele izin var. Bu otel Gülhane Parkı'nın kapısının tam karşısındaki araziye yapılacaktı. » Fatma AKSU » 21'de

Bende henüz çocuk yok

■ Maliye Bakanı Şimşek, Meclis'te konuşurken laf atılınca, "Benim henüz çocuk yok. Bakan Güler'i aradım, ulaşamadım. Kim bu milletin bir kuruşunu yerse sonuna kadar cezalandırılsın" dedi. » 20

■ Aydın Doğan Vakfı'nca düzenlenen Genç İletişimciler Yarışması'nın 25'incisinde dereceye girenler ödüllerini törenle aldılar. Yarışmada en çok sahneye çıkan, 30 ödül ile Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi oldu. » 9. sayfada

7 KOL SAATİNE ALTIN MADALYA

ŞAMPİYON OLMUŞTUK

■ Ankara'da 2012 yılında yapılan 11. Dünya Wushu Şampiyonası'nda skandal. Türk sporcu Elif Akyüz'ün babasının, hakem ve federasyon yöneticilerini satın aldığı ortaya çıktı. » Spor'da

■ Meryem Uzerli, hamileliğinde ikinci kez poz verdi. 6.5 ayı geride bırakan Uzerli, kızını şubat ayında kucağına alacak.

www.interpress.com

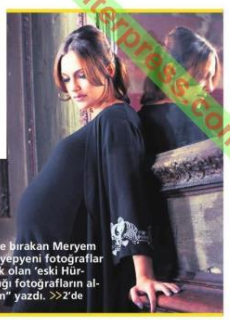
Türkiye'nin 1 numaralı astroloğu R. Hakan Kırkoğlu yazdı

2014 neler getirecek?

★ Kariyerinizde yeni fırsatlar ★ Aşk ve evlilik ihtimalleri ★ Sağlıkta nelere dikkat etmeli?

Her güne 1 burç YARIN KOÇ'LA BAŞLIYOR

Milliyet

www.milliyet.com.tr

BASINDA GÜVEN

19 Aralık 2013 Perşembe 50 Kr
KKTC satış fiyatı 1.5 TL

KARNI BURNUNDA HÜRREM

Hamileliğinin 7'nci ayını geride bırakan Meryem Üzerli karnı burnunda haliyle yepyeni fotoğraflar çektirdi. Kızını suda doğuracak olan 'eski Hürrem', sosyal medyada paylaştığı fotoğrafların altına "Allah benim yönetmenim" yazdı. >>2'de

17 ARALIK OPERASYONUNDA ARANAN EVLERDE BALYA BALYA DÖVİZ BULUNDU

PARALAR SAÇILDI

GÜNÜN HABERİ

3 bakanın oğlu ile işadamlarının adının karıştığı yolsuzluk operasyonunda polisin baskın görüntüleri ortaya çıktı. Milyonlarca doların nakit halde saklanması dikkat çekti

Polis operasyonda gözaltına alınan isimlerin ev ve işyerlerinde arama yaptı. Kameralara bu aramalarda bir ayakkabı kutusunda 4,5 milyon dolar çıkması böyle yansıdı.

AYAKKABI KUTUSUNDA 4.5 MİLYON DOLAR

'Yeşiller geldi' telefonu

51 kişinin gözaltına alındığı operasyonda İçişleri Bakanı Güler'in oğlu Barış Güler'in evindeki nakitler 7 çelik kasanın içinde bulundu. Halk Bankası Genel Müdürü Arslan'ın evindeki ayakkabı kutularından 4.5 milyon dolar çıktı. Arslan'ın eşinin de gözaltına alınmasının nedeninin telefonda "Yeşiller (doları kastediyor) geldi" demesi olduğu belirtildi.

Çikolata paketinde rüşvet

İşadamı Reza Zarrab'ın siyasilere milyonlarca dolarlık rüşveti çikolata ve ayakkabı kutularının içinde gönderdiği ifade edildi. Bu arada Ak Parti Genel Merkezi dün hareketli saatler yaşadı. Başbakan Erdoğan'ın kurmaylarıyla bir araya geldiği toplantıya oğulları gözaltında olan İçişleri Bakanı Muammer Güler ile Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan da katıldı. >>18-19'da

DEVLET İÇİNDE ÇETELER VAR

Yolsuzluk operasyonunun devlet içindeki çetelerin yeni bir oyunu olduğunu söyleyen Başbakan Erdoğan, "Bunları meydana çıkaracağız" dedi

Başbakan Erdoğan soruşturmayı 'Çok çok kirli bir operasyon' olarak niteleyerek "Çeteler devlet içinde devlet olma gayreti içinde. Örgütlenmeyi meydana çıkaracağız, babamızın oğlu olsa dinlemeyiz" dedi. Macaristan Başbakanı ile ortak basın toplantısında konuşan Erdoğan, Gezi Parkı eylemlerinde istediklerini alamayanların yeni adım attığını savundu.

Abdestimizden şüphemiz yok

"Bakan arkadaşlarımla ilgili spekülasyonlar oluyor, bunlara biz alıştık" diyen Erdoğan, "Abdestimizden şüphemiz yok. Dolayısıyla namazımızdan şüphe etmeyiz. Milletin algısını değiştirme gayreti var" ifadelerini kullandı. Emniyet'teki değişikliklerin süreceğini belirten Erdoğan, "Bu çok daha farklı illere sıçrayabilir" dedi. >>22'de

'PLANLAYICIYI BİZ BİLİYORUZ'

Başbakan Yardımcısı Arınç yolsuzluk soruşturmasını hükümeti yıpratmaya yönelik bir psikolojik harp olarak niteleyerek "Bu işin planlayıcısını, ne amaçla yaptıklarını az çok biliyoruz" dedi. Adı geçen bakanlar için Arınç "Ne yapacaklarını yakın zamanda görürüz" diye konuştu. >>20'de

2 YENİ SAVCI ATANDI

İstanbul Başsavcılığı soruşturmaya ek olarak 2 yeni savcı atadı. HSYK'nın, dosyayı Başsavcıvekili Zekeriya Öz'ün elinden aldığı da iddia edildi. Ancak HSYK bir açıklama yaparak bu yetkinin kendisinde değil, başsavcıda olduğunu belirtti. Bu arada bazı şüphelilerin teknik takip altında olduğunu öğrenerek delilleri yok etmeye çalıştığı için operasyon tarihinin öne çekildiği iddia edildi. >>18'de

Başsavcı Vekili Öz'ün soruşturmadan el çektirildiğine dair iddialar netlik kazanmadı.

POLİSTE BÜYÜK OPERASYON

"17 Aralık" operasyonu Emniyet'te deprem yarattı. İlk dalgada İstanbul Emniyeti'ndeki 5 şube müdürü görevden alındı. Açıklamada bu polislerin hakkında 'görevi kötüye kullanma' iddialarının olduğu ifade edildi. Ardından 30'a yakın kentte kaçakçılık ve organize şube müdürlerinin yerleri değiştirildi. Son dalgada ise İstanbul Emniyet Müdürü Çapkın'ın 2 yardımcısı ile 4 şube müdür yardımcısı daha görevinden alındı.

Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde de kritik görevlerde bulunan 9 şube müdürünün görev yerleri değiştirildi. Görevden alınan şube müdürlerinin, "operasyon hakkında üstlerine bilgi vermeyerek, görevlerini kötüye kullandıkları" öne sürüldü. Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Osman Şamil Kaya, İstanbul'dan gelen Mali ve Organize Şube ekipleriyle birlikte operasyonun Ankara ayağında görev almıştı. >>18'de

FBI GÜLEN OKULLARINA BASKIN YAPTI

ABD Federal Soruşturma Bürosu (FBI), Fethullah Gülen ile bağlantısı olduğu iddia edilen okullara baskın düzenledi. Louisiana eyaletindeki bir okulda bazı belgelere el konuldu. Soruşturma Teksas eyaletinde bulunan bir diğer okula da sıçradı. Yerel basında yer alan haberlerde bu okullarda çalışanların maaşlarının bir bölümünü Gülen hareketine aktardığı iddia edildi. >>Sayfa 19'da

KARARTMAYA ÇABALIYORLAR

CHP lideri Kılıçdaroğlu "Soruşturmaya siyasi müdahaleden endişe duyuyoruz. Polis müdürlerinin görevden alınması endişemizi artırıyor" dedi. Genel Başkan Yardımcısı Haluk Koç da basın toplantısında "Bunu nasıl karartırız çabası içindeler. Şu saate kadar istifa etmemiş olmaları hükümetin topyekün bu gayretin içinde olduğunu göstermektedir" diye konuştu. >>21'de

BU ÖLÜM ÇOK ERKEN

Ankara'da düşen helikopterde şehit olan 4 asker için Kara Havacılık Okul Komutanlığı'nda düzenlenen törende duygusal anlar yaşandı. Kıdemli başçavuş Erdinç Salkım, pilot binbaşı Ahmet Duman ve kıdemli başçavuş Hüseyin Uluçeşme memleketlerinde toprağa verildi. Cenazesi yarın defnedilecek olan üsteğmen Emre Acar'ın arkadaşları facebook'ta 'Her ölüm erken, ama bu çok erken' yazdı. >>17'de

TUTUKLU GAZETECİDE YİNE LİDER!

Gazetecileri Koruma Komitesi CPJ'in raporunda Türkiye yine tutuklu gazeteci sayısında geçen yılki gibi zirvede. Raporda, sayı 49'dan 40'a düşse de gazetecilere yönelik terör ve darbe davalarının sürdüğü belirtildi. 35 İranlı ve 32 Çinli eklenince, 3 ülkedeki tutuklu gazeteci sayısı dünya toplamının yarısı oluyor. >>24'te

ISSN 0340-0077

FED'den piyasaları sarsacak bir karar

FED Başkanı Ben Bernanke

ABD Merkez Bankası (FED), Türkiye ekonomisine darbe vurabilecek bir karara imza atarak aylık 85 milyar dolarlık tahvil alım miktarını 75 milyar dolara indirdi. Faiz oranlarında ise değişikliğe gidilmedi. ABD'nin üçüncü parasal genişleme döneminde tahvil alımlarını ilk kez azaltması Türkiye dahil gelişmekte olan ülkelerde sıcak para akışına zarar verecek. >>10'da

'Balbay kararı emsal olmalıydı'

Bir Milliyet klasiği... DÜŞÜNENLERİN DÜŞÜNCESİ

Anayasa Mahkemesi Mustafa Balbay ile ilgili verdiği kararda seçme ve seçilme hakkıyla bağlantılı olarak tutuklama nedeniyle özgürlük hakkının ihlal edildiğine hükmetti. Bu karar tutuklu bulunan BDP'li milletvekilleri için de geçerlidir. Mahkemelerin bu ilkeleri göz önünde tutarak buna uygun kararlar vermeleri gerekir. >>26'da

'BÜNYAMİN'İ HEMEN BIRAKIN' ÇAĞRISI

Muhabirimiz Bünyamin Aygün'ün Suriye'de kaçırılmasının üzerinden 23 gün geçerken, Dışişleri Bakanı Davutoğlu "Yakından izliyoruz, elimizden geleni yapıyoruz" dedi. Karadeniz Gazeteciler Federasyonu da "Tek silahı fotoğraf makinesi olan Aygün'ün bırakılması çağrısında bulunuyoruz" açıklaması yaptı. >>17'de

www.yenipress.com

Cumhuriyet

89. YIL SAYI: 32307 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 11 MART 2014 CUMA

YEREL YÖNETİMLER
'Hedefimiz halkıyla çok yakın temas içinde bir belediyecilik'
BUGÜN Cumhuriyet'le.

BİLİM TEKNOLOJİ
Temel bilgilere yatırım
BUGÜN Cumhuriyet'le.

Seçim öncesi yaşanan karanlık saldırılara yenisi eklendi: 3 ŞEHİT

Bu oyun tutmaz

KILIÇDAROĞLU UYARMIŞTI

Saldırının, CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun "Sıkışan Erdoğan seçimden önce orduyu Suriye'ye sokmak isteyebilir. Süleyman Şah Türbesi'ne saldırı olabilir. Bir provokasyon olabilir. Bazı duyumlar var" demesinin ardından yapılması dikkat çekti. Enerji Bakanı Yıldız, Süleyman Şah Türbesi'ne bir saldırı olursa dar kapsamlı bir operasyon yapılabileceğini açıkladı. ■ *12. Sayfada*

Fotoğraf: AA

Yakalanan teröristlerin üzerinde ve gasp ettikleri kamyonda 3 Kalaşnikof, 3 tabanca, 7 el bombası, 2 susturucu, 3 kasatura, telsiz ve batarya ele geçirildi.

ARAPÇA KONUŞUYORLARDI

Niğde Ulukışla'da Arapça konuştukları belirtilen 3 saldırgan, gasp ettikleri kamyoneti durdurmak isteyen polis ve askerle çatıştı. Çatışmada 1 astsubay, 1 polis ve aracın sürücüsü yaşamını yitirdi, 5 asker yaralandı.

2 SALDIRGAN YAKALANDI

Yakalanan saldırganlardan 2'si Niğde'de linç edilmek istendi. Başbakan Yardımcısı Atalay, "Gelen bilgilerde 'Suriye' notu var" derken İçişleri Bakanı Ala 'Uyrukları Batı ülkelerinden" açıklamasını yaptı. ■ *12 Sayfada*

KILIÇDAROĞLU

'Erdoğan Bağış'a ne yaptı?'

Eski AB Bakanı Egemen Bağış'a ait olduğu iddia edilen Kuran ayetleriyle ilgili ses kaydına değinen Kılıçdaroğlu, "Ağza alınmaması gereken lafları söylüyor" dedi. CHP lideri, Başbakan Erdoğan'ın Kuran ile dalga geçen Bağış'a tepki göstermediğini belirterek "Ayın 30'u geliyor. Sandığa gideceğiz. O dersini vermiyorsa biz vereceğiz" diye konuştu.

SAVAŞ KALKAN ■ *4. Sayfada*

RÜŞVETİ YOK SAYDI

AKP'den aklama önergesi

AKP, fezlekelerini Meclis'te okuturmadığı eski bakanları hakkında verdiği soruşturma önergesinde asıl suçlamaları görmezden geldi. "Rüşvet alma, evrakta sahtecilik, kaçakçılık yasasına muhalefet" suçlamalarının yer almadığı önergede sadece "görevi kötüye kullanma ve nüfuz ticareti" suçlamalarına yer verildi. **EMİNE KAPLAN** ■ *5. Sayfada*

Yolsuzluklar nedeniyle sıkışan Erdoğan, çareyi yine yasakta buldu

Twitter'ı kapattı

Kaza değil katliam

Mersin'in Akdeniz ilçesinde trenin altında kalan servis aracındaki 10 kişi yaşamını yitirdi, 2'si ağır 4 kişi yaralandı. Bir görgü tanığı, kaza olduktan sonra bariyer görevlisinin "Eyvah ağabey ben ne yaptım, daldım" dediğini iddia etti. Kazanın ardından, Organize Sanayi Bölgesi trafiğini demiryolu trafiğine karışmadan yürütecek yolların neden yapılmadığı sorusu da bir kez daha gündeme geldi. ■ *3. Sayfada*

'Kökünü kazıyacağız' Yolsuzluk ve rüşvet iddialarına ilişkin kayıtların sosyal medyada yayılmasını engellemeye çalışan Erdoğan sansür ısrarını sürdürüyor. Erdoğan "Twitter mwitter hepsinin kökünü kazıyacağız. Uluslararası camia öyle böyle der, hiç beni ilgilendirmiyor. Bunun özgürlükle alakası yok. Ülkemin güvenliği söz konusu" diye konuştu. ■ *4. Sayfada*

Mahkeme kararı alındı Başbakanlık Basın Müşavirliği de bazı linklerin kaldırılmasına ilişkin mahkeme kararlarının uygulanmasına Twitter yetkililerinin duyarsız kaldığını açıklayarak "Erişimi engellemekten başka çare kalmayabileceğini" savundu. Gece geç saatlerde de alınan mahkeme kararı doğrultusunda erişim engellemesi başlatıldı. ■ *4. Sayfada*

Berkin'i terörist gibi gösterdi

Erdoğan suç işleyeni koruyor

YENİ PARTİ SİNYALİ

AKP'den istifa eden milletvekilleri Ertuğrul Günay, İlhan İşbilen ve Erdal Kalkan yeni bir siyasi oluşumun doğabileceği sinyalini verdi. Türkiye'de yeni bir siyasete ihtiyaç olduğunu söyleyen Günay, "Mevcut partiler bu boşluğu doldurmaz ise toplum yeni bir siyasi hareketi bağrından çıkaracaktır" dedi. ■ *5. Sayfada*

Başbakan Erdoğan, Berkin'in üzerinde 11 çeşit patlayıcı bulunduğunu, yüzünün de poşu ile sarılı olduğunu iddia ederek 'ölümü hak etmiş' gibi göstermeye çalışıyor. Elvan ailesinin avukatı, Başbakan'ın yargılamayı etkilemeye teşebbüs ettiğini söyledi. **MURAT İNCEOĞLU** ■ *6. Sayfada*

▶ POLİSLERİN FOTOĞRAFLARI ÇIKTI ■ *6. Sayfada*

BİLAL'E BEDAVA YURT ■ *7. Sayfada*

YGS İÇİN SON İKİ GÜN ■ *9. Sayfada*

ABD VE RUSYA'NIN YAPTIRIM SAVAŞI ■ *13. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

AKP Rüşveti Halktan Kaçırıyor

Yalnız Cumhuriyet Halk Partililer mi; hayır, tümüyle muhalefet çevreleri benliğini korku sarmış **RTE**'nin dört

■ *Arkası Sa. 8. Sü. 1'de*

Ethem'in kardeşleri sanık

Gezi'de Ethem Sarısülük'ü öldürmekten yargılanan polis Şahbaz'ın davasının görüldüğü gün çıkan olaylara ilişkin 23 kişi hakkında dava açıldı. Polis hakkında 5 yıl ceza isteyen savcılık, cinayeti protesto edenler için ise 12 yıla kadar hapis istedi. İddianamede, Ethem'in kardeşleri Cem ile İkrar Sarısülük de sanık olarak yer aldı. ■ *6. Sayfada*

Gözler Nevruz'a çevrildi

Nevruz kutlamaları için Diyarbakır'a dünyanın birçok ülkesinden binlerce konuk davet edildi. PKK lideri Abdullah Öcalan'ın Nevruz mesajını dinlemek için kente binlerce kişi geldi. Oteller tamamen doldu, kent halkı yer bulamayanları BDP'nin kampanyası ile evinde ağırlamaya başladı. **MAHMUT ORAL** ■ *7. Sayfada*

Öcalan'a kanser ameliyatı iddiası

Televizyoncu Nilgün Balkaç ile Fatih Saraç arasında geçtiği iddia edilen 13 Eylül 2013 tarihli ses kaydında Öcalan'ın İmralı'da kurulan hastanede prostat kanseri ameliyatı edildiği ileri sürülüyor. Balkaç'ın haberin yapılmamasını istemesi dikkat çekiyor. Başka bir kayıtta ise Erdoğan rektör adayları için YÖK'e talimat veriyor. ■ *7. Sayfada*

www.kurtpress.com

BİLİM GÜNDEMİ
BUGÜN Cumhuriyet'le.

Cumhuriyet

Florence Nightingale'in mucizevi tedavi yöntemi: Açık hava ve güneş ışığı
BUGÜN Cumhuriyet'le.

89. YIL SAYI: 32279 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 21 ŞUBAT 2014 CUMA

Demokrasi ve özgürlükleri askıya alan yasalarla kararlar arka arkaya dizildi

Farkında mısınız!

'DİKTATÖRLÜK YASALARI' AKP'nin yolsuzluk operasyonlarının ardından Meclis'e sunduğu HSYK, internet, MİT önerileri ve yargı paketi hukuk devletinin sonunu getirecek nitelikte. MİT'e operasyonlar için sınırsız yetki ve zırh getiren öneri jet hızıyla komisyonun gündemine alındı. Eski MİT Müsteşar Yardımcısı Öneş de aceleye getirilen yasanın ağır sonuçları olabileceğine işaret etti. CHP'li Altay, süreci "otoriterlikten diktatörlüğe geçiş" olarak niteledi. ■ *4. Sayfada*

HERKES KONTROL EDİLECEK İnternet yasaklarıyla ilgili endişelerin giderileceği gerekçesiyle AKP'nin Meclis'e getirdiği yeni düzenlemeden TİB'e "siber güvenlik" kılıfıyla sınırsız erişim yetkisi çıktı. İktidar TİB aracılığıyla internetteki her türlü kişisel bilgiye yargı kararı olmaksızın ulaşabilecek. Bilişim uzmanı CHP'li Aksünger, muhalefet yapanların susturulacağını ve sosyal medyanın kontrol altına alınacağını ifade etti. MAHMUT LICALI ■ *5. Sayfada*

OBAMA-ERDOĞAN GÖRÜŞMESİ

Ankara 'hukuk'u duymadı

Obama ile Erdoğan, 6 ay sonra telefonda görüştü. Beyaz Saray, görüşmede Obama'nın "Piyasalara güvence vermek, ikili ilişkileri güçlendirmek ve Türkiye'nin geleceğine katkı sağlamak için, hukuk devletinde yerleşik sağlıklı politikaların önemine vurgu yaptığını" ifade etti. Başbakanlık'tan yapılan açıklamada ise "hukuk devleti" ve "Türkiye'nin geleceği" ifadeleri kullanılmadı. ***FIRAT KOZOK*** ■ *5. Sayfada*

BEYAZ SARAY'A 'KAYGI' MEKTUBU:

Türkiye tehlikede

ABD'de aralarında eski senatör, milletvekilleri ve büyükelçilerin de bulunduğu 80 kişi, bir mektupla Obama'ya, Erdoğan'a karşı 'sessizliğini boz' çağrısı yaptı. Mektupta, Erdoğan'ın özgürlükleri yok eden politikalarının "Türkiye'yi otokrasiye çevirme tehlikesiyle karşı karşıya bıraktığı" vurgulandı. ■ *5. Sayfada*

CİHANER: MİT ANAYASANIN DA ÜZERİNE ÇIKIYOR

UTKU ÇAKIRÖZER ■ *6. Sayfada*

Fiili OHAL

CHP LİDERİ KILIÇDAROĞLU:

Erdoğan,Goebbels yöntemi izliyor

CHP lideri, Türkiye'nin OHAL koşullarına alıştırıldığını ve istihbarat devletine dönüştüğünü belirterek "Esad'ın Suriyesi neyse, Erdoğan'ın Türkiyesi de o" dedi. Kılıçdaroğlu "Erdoğan'ın, yalanlarıyla Hitler'in propagandacısı Goebbels'in yöntemini izlediğini" söyledi. ***UTKU ÇAKIRÖZER/AYŞE SAYIN*** ■ *4. Sayfada*

Ankara Barosu, dört milyon insanın yaşadığı 6 ilçede polisin önleme araması yapmasına onay veren mahkeme kararının iptali için dava açtı. Önleme araması için mutlaka somut bir fiilin olması gerektiğine dikkat çeken Baro Başkanı Sema Aksoy "Baskıcı, totaliter rejimlerde bunlar görülebilir" dedi.

CHP'li Levent Gök herkesi şüpheli konumuna indirgeyen kararın kaldırılması için mahkemeye başvurdu. CHP Genel Başkan Yardımcısı Sezgin Tanrıkulu, kararı "fiili OHAL" olarak niteledi. Ankara Emniyeti ise uygulamayı "rutin" diyerek savundu. ALİCAN ULUDAĞ ■ *7. Sayfada*

TRT'DEN İLGİNÇ KARAR

İftarda dünya kupası yok

TRT, 2014 Dünya Kupası maçlarıyla ilgili ilginç bir karara imza attı. Arınç, "TRT 1'in iftar programı nedeniyle aynı zamanda dilimine rastlayan karşılaşmalar her halükârda TRT'de canlı yayımlanamayacak" dedi. ■ *11. Sayfada*

TRABZONSPOR TURU ZORA SOKTU ■ *Spor'da*

DÜZELTME VE YANIT

12.10.2013 tarihli Cumhuriyet gazetesinin 1. sayfasında "Andımız Dayağı" başlıklı ve Oya Uğral imzalı haber yazısında hakkımda şeref ve haysiyetimi zedeleyici, düşünce ve basın özgürlüğü sınırlarını aşan ifadeler kullanılmıştır. ■ Devamı 4. Sayfada

Erdoğan'ın danışmanıyla yaptığı telefon görüşmesiyle varlıkları kanıtlandı

Sümeyye'nin 'troll'leri

Twitter'daki "Haramzadeler" grubu, son olarak Başbakan Erdoğan'ın danışmanı Mustafa Varank ile kızı Sümeyye Erdoğan'ın olduğunu ileri sürdüğü konuşmaları yayımladı. Sümeyye Erdoğan, konuşma sırasında AKP'lilerin bugüne kadar yalanladığı trollerin varlığını doğruluyor. Varank'tan bir proje için sosyal medya desteği isterken "Bizim trollere (sosyal medya grupları) söylesene, TT (trend topic) kampanyamıza destek versinler. Esprili ama güzel şeyler yazsınlar" diyor. ■ *10. Sayfada*

En az 24 ölü Suriye sınırı yine kan gölü

Kilis'in Öncüpınar Gümrük Kapısı karşısındaki Esselame Sınır Kapısı'nda Irak Şam İslam Devleti güçlerinin düzenlediği bombalı saldırıda 24 kişi öldü, onlarca insan yaralandı. Yaralılar ambulanslarla Kilis Devlet Hastanesi'ne taşındı.

Patlamanın ardından Türkiye, Öncüpınar Sınır Kapısı'na giden yolu ulaşıma kapattı. Özgür Suriye Ordusu kontrolündeki Esselame Sınır Kapısı'nı bir süredir IŞİD güçleri ele geçirmeye çalışıyordu. ■ *14. Sayfada*

FATİH HİLMİOĞLU TAHLİYESİNE SEVİNEMEDİ

'Benden daha ağır hasta olanlar var'

Anayasa Mahkemesi Ergenekon davasından 5 yıldır tutuklu olan eski İnönü Üniversitesi Rektörü Hilmioğlu'nun 'tedbiren tahliyesi'ne karar verdi. Hilmioğlu dün akşam Silivri Cezaevi'nden çıkışında Cumhuriyet gazetesine bomba atanlar ile Danıştay saldırısını yapanlar dışında 'içerideki herkesin suçsuz olduğunu' belirterek tahliyesine sevinemediğini söyledi. Hilmioğlu isyanını, "Tahliyem hastalık nedeniyleyse benden daha ağır hasta olanlar var" sözleriyle ifade etti. ■ *6. Sayfada*

TÜRK, GÜLEN İLE GÖRÜŞMÜŞ

Bağımsız *Mardin Milletvekili Ahmet Türk'ün, 2013'teki ABD gezisi sırasında Fethullah Gülen ile görüştüğü ortaya çıktı. Gülen'in talebiyle yapılan görüşmede Ahmet Türk'ün, KCK operasyonları hakkında rahatsızlığını dile getirdiği öğrenildi.* ■ *10. Sayfada*

'BÖCEK KOYAN 2 POLİS KAÇTI'

Başbakan *Erdoğan, evine böcek koyan 2 emniyetçinin belirlendiğini, ancak yurtdışına kaçtıkları için yakalanamadıklarını söyledi. Erdoğan "Biri casusluk yaparken, diğeri de dinleme yapmış. Ancak yakalanamadılar" diye konuştu.* ***EMİNE KAPLAN*** ■ *11. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934

www.internetfreeze.com

Türkiye Türklerindir

Hürriyet

23 Aralık 2013 Pazartesi www.hurriyet.com.tr Fiyatı: 60 Kr (KKTC: 2 TL)

İhaneti görüntüledi tazminat istiyor

İstanbul'da M.D. adlı kişi, bir firmada müdür yardımcısı olan karısını dedektif gibi takip etti

■ Aldatan eşini sevgilisiyle restoranda ve otelden çıkarken görüntüledi. Boşanma davası açıp çocuğunun velayetini alan M.D., eşinin sevgilisine de 100 bin liralık tazminat davası açtı. Özge EĞRİKAR » 3'te

Şoför ölüm yolunu seçti

İKİ KARDEŞİN ACI KADERİ

■ Erciyes Dağı'nda 7'si üniversite öğrencisi 11 kişinin ölümüyle sonuçlanan kazada midibüsün şoförü Durmuş Ozan, kestirme diye en tehlikeli iniş yolunu tercih etti. Arkadan gelen diğer midibüs de yaralılara yardım etmeye çalışan iki kardeşi ezerek öldürdü. » 4'te

PARAYI VEKİLİN OĞLU GETİRDİ

Polisin 'Büyük Rüşvet' operasyonunda tutuklanan Halkbank Genel Müdürü Süleyman Aslan, ayakkabı kutularındaki 4.5 milyon doları anlatırken İstanbul Milletvekili H.B.'yi adres gösterdi.

2006'da açılan Balkan Üniversitesi YÖK'ün diplomasını tanıdığı okullar arasında ve çok sayıda Türk öğrenci eğitim görüyor.

ELDEN 1.9 MİLYON EURO

■ Süleyman Aslan "Makedonya'da Uluslararası Balkan Üniversitesi isimli bir üniversite yapma söz konusu. Bu üniversitenin mütevelli heyeti başkanı olan H.B. isimli İstanbul milletvekilimiz 'Türkiye'de bağış var. Makedonya'ya iletmekte zorluk çekiyoruz' deyip benden yardım istedi. Oğlu C.B. 1 milyon 950 bin Euro'yu fiziki olarak bana getirip teslim etti" dedi.

VEKİL: BENİ BİLEN BİLİR

■ Aslan, Makedonya hükümeti zorluk çıkardığı için bu paranın 950 bin Euro'sunu zar zor gönderdiğini, kalan 1 milyon Euro'yu da evde tuttuğunu anlattı. Ayrıca Reza Zarrab'ın Balkan Üniversitesi için verdiği 1 milyon Euro'nun da evinde olduğunu söyledi. Hürriyet'in ulaştığı H.B. ise "Bu hukuki bir süreç. Beni bilen bilir. Yanlış yapmam" demekle yetindi. » 20

TAPE'LERDE EKLEME VAR

İÇİŞLERİ BAKANI SESSİZLİĞİNİ BOZDU

Yolsuzluk operasyonunda oğlu tutuklanan İçişleri Bakanı Muammer Güler polisi eleştirdi.

■ Başbakan Erdoğan'a görevden ayrılmak için her şeye hazır olduğunu söylediğini aktaran Güler, polis fezlekesindeki telefon tape'lerine de "eklemeler" yapıldığını öne sürdü. » 18. sayfa

ZAFER ÇAĞLAYAN: BÜYÜK BİR TUZAK

Bakanlarıma TUZAK KURULDU

Giresun'da konuşan Başbakan Erdoğan, "Dindar kisvesi altında bazı zavallı örgütleri maşa olarak kullanıp kaos oluşturmak istiyorlar" suçlamasında bulundu.

EMNİYETTEKİ ODAKLAR

■ "Bir hafta önce yargıdaki, emniyetteki bir takım odaklar eliyle bir komplo uygulamaya kondu. Yolsuzluk kisvesi altında son derece hukuksuz, çirkin, son derece karanlık bir tuzak kuruluyor. Bakanlarımı lekelemek için adımlar atılıyor, tuzaklar kuruluyor. Millet bu tuzakları bozacaktır." » Esra KAYA » 18'de

DOĞUM YERİ KONYA

■ Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Erivan'a giderken özellikle telefon açıp uçağına davet ettiği Samson Özarat Fransa'da yaşayan Konya doğumlu bir Türk Ermenisi. Özarat "Bakan'ın tehcir kabul edilemez demesi çok önemli bir adım" görüşünde. » 16'da

Hükümetin meşruiyeti kalmadı

■ Başbakan Erdoğan'ı 'yolsuzlukları savunmakla' suçlayan CHP Lideri Kılıçdaroğlu, "Topal Ördek hükümeti" dediği Bakanlar Kurulu'nun meşruiyetinin kalmadığını savundu.

■ Kılıçdaroğlu, "Haram paraya bu kadar alışmış bir kitle, bir siyaset anlayışı nasıl olabilir? Ahlaksızlığın daniskasısın sen" dedi. » 19. sayfada

SARIGÜL'E, MANSUR'A ONAY

Emniyet kapıyı basına kapattı

■ Büyük Rüşvet operasyonu sonrası tayin depremi yaşanan emniyette alışılmadık bir uygulama başladı. Emniyet Genel Müdürlüğü, "Hiçbir basın mensubunu emniyet binalarına almayın" talimatı verdi. » 20

BASIN ÖRGÜTLERİ: BU SANSÜR

Ayakkabı kutulu gazlı taşlı miting

Kadıköy İskele Meydanı'nda düzenlenen İstanbul Kent Mitingi'nde polis biber gazı kullandı, göstericiler de polisi taşladı.

ÜZERLERİNİ ARATMAK İSTEMEDİLER

■ Göstericilerin, kontrol noktasında polise üzerlerini aratmak istememesi üzerine başlayan olaylar, araya başka grupların girmesiyle sona erdi. Hem grup hem polis geri çekildi. Mitingde "AKP'nin kutusu" yazılı ayakkabı kutuları dikkat çekti. » Sefa ÖZKAYA - Aziz ÖZEN » 19. sayfa

BAHÇELİ'DEN ERDOĞAN'A: POLİSLE BOĞUŞMA

■ "Büyük Rüşvet" operasyonu sonrasında, cumartesi tutuklanan Kaan Çağlayan'ı, annesi Songül Çağlayan dün Metris'te ziyaret etti. Çağlayan'ın peşinden korumalar bavullar, baklava ve börekle içeri girdi. Barış Güler'in yakınları da ziyarete geldi. » Mehmet AKTARAN - Ezgi ÇAPA/DHA » 18

Kırmızı fularda şaşırtan iddia

■ Antalya Gezi olaylarında polisin 'kırmızı fular takıp sosyalizmi simgeliyor' diye suçladığı Ayşe Deniz Karacagil'in de aralarında bulunduğu 3'ü tutuklu 5 kişi hakkında yeni iddianame hazırlandı. Bu 5 kişinin yol açtığı olaylarda 29 polisin yaralandığı öne sürülüyor. » 17

Nice bayramlara... Çocuklarımızı, kitaplarımızın ışığıyla selamlıyoruz... Cumhuriyet Kitapları

Cumhuriyet

89. YIL SAYI: 32340 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 23 NİSAN 2014 ÇARŞAMBA

www.internetes.com

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI KUTLU OLSUN

Aç, üşüyor, kıyafeti yok

Türkiye'de beş çocuktan üçü 'şiddetli' maddi yoksunluk içinde

ÇOCUKLARIN GÖZÜYLE 23 NİSAN
■ 12-13-14. Sayfalarda

Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi'nin verileri, dünyada ilk kez çocuklarına bayram armağan eden Türkiye'deki durumun vahametini ortaya koydu. İktidar ekonomide iyimser tablo çizedursun çocukların yüzde 67.7'si proteinli gıda alamıyor, yüzde 39.9'u ısınamıyor, yüzde 40'ı yeni kıyafete ulaşamıyor. Türkiye, Avrupa'da gelişmişlik düzeyi düşük olan Macaristan ve Romanya'nın da gerisinde. ■ 11. Sayfada

KREDİYE HAZİNE KEFİL

Kendini yalanlayan Başbakan

Erdoğan, üçüncü havalimanı için "Devletin cebinden bir kuruş çıkmıyor ha" demişti. Oysa Hazine'nin "Borç Üstlenim Yönetmeliği" ile böyle projelerin kredilerine garantör olması, Erdoğan'ın da imzaladığı Bakanlar Kurulu kararına dayanıyor. Erdoğan, bu sözü söylemeden iki gün önce imzalamış.

ÇİĞDEM TOKER
■ 10. Sayfada

ALİ İSMAİL KORKMAZ

Avukat da 'korkmaz'

Adalet Bakanlığı'nın, Gezi Direnişi sırasında Eskişehir'de polislerce dövülerek öldürülen Ali İsmail Korkmaz'ın ailesinin avukatları hakkında soruşturma yürüttüğü ortaya çıktı. Avukatlardan Murat Yılmaz, soruşturmanın gözdağı olduğunu, bunun peşini bırakmayacaklarını söyledi. **ALİCAN ULUDAĞ**
■ 8. Sayfada

Olağan salı toplantılarında eleştiri okları Başbakan'a yöneltildi:

17-25 Erdoğan

Fotoğraf: AA

Anaokulu çocukları toplu namaza!

"Benim Namazım Şenliği" kapsamında İstanbul'da 11 anaokulundan 520 öğrenci dün Ataşehir Mimar Sinan Camisi'ne götürüldü. 90'lı yıllardan başlayarak 23 Nisan Bayramı'na denk getirilen Kutlu Doğum Haftası kapsamında Minik Şirinler Anaokulu tarafından organize edilen etkinlikte çocuklar ilk önce caminin konferans salonunda öğretmenlerin oynadığı namaz temalı tiyatro oyununu izledi, daha sonra çocuklara öğle namazı kıldırıldı.

Parti grup toplantıları Erdoğan ile muhalefetin yolsuzluk iddiaları üzerinden birbirlerine ağır ithamlarına sahne oldu. Cemaatin elinde Cumhurbaşkanı, Genelkurmay Başkanı ve kendisiyle ilgili şantaj kasetleri olduğunu söyleyen Erdoğan'ın daha önce montaj dediği ses kayıtlarını kabul etmesi dikkat çekti.

Havuz medyasının Türk bayrağı önünde Rıza Sarraf'ı aklamaya çalışmasının ağırına gittiğini söyleyen Kılıçdaroğlu, hükümete 'Sarraf'ın heykelini dikin' diye seslendi. Bahçeli ise Gül'e 'kardeş kazığı atmakla' suçladığı Başbakan'ın tarihe yolsuzluk operasyonlarına atfen '17-25 Erdoğan' olarak geçeceğini belirtti. ■ 4-5. Sayfada

Prof. Dr. Ergun Özbudun:

Başkanlık Türkiye gerçeğine uymaz

2007'de AKP için anayasa taslağı hazırlayan Prof. Dr. Özbudun, "O zaman kafalarında başkanlık sistemi yoktu. Olsaydı kabul etmezdim" dedi. Başkanlık sistemine Türkiye gerçeğinde karşı olduğunu söyleyen Özbudun, "Erdoğan, bu hedefine ulaşırsa toplumdaki kutuplaşma derinleşecektir" diye konuştu. **UTKU ÇAKIRÖZER** ■ 9. Sayfada

Ukrayna Krizinin Aynasında... Ergin YILDIZOĞLU ● 4'te

Mütareke Devri'nden Kurtuluş Savaşı'na... Hikmet ÇETİNKAYA ● 5'te

1 Mayıs Neden Önemli? Güray ÖZ ● 7'de

Ah Be Çocuk... Sen Neyi Kutluyorsun? Özlem YÜZAK ● 10'da

Küresel Ekonomide Faizlerin Seyri Erinç YELDAN ● 11'de

Var ve Yok İmparatorluklar Mine KIRIKKANAT ● 18'de

CHP Ne Yapmalı? Deniz KAVUKÇUOĞLU ● 18'de

Camın Şairleri Metin CELÂL ● 21'de

AKP ÖNERGESİNE 'RÜŞVET' GİRECEK ■ 6. Sayfada

SAVCIDAN ERDOĞAN'A DAVA ■ 7. Sayfada

TÜRK-İŞ'E KADIKÖY İZNİ ■ 9. Sayfada

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

Hangi 23 Nisan?..

Bugün 23 Nisan.
Hangi 23 Nisan'ı kutluyoruz?
Bizlerin inandığı **Mustafa Kemal**'in, Osmanlı'nın köhne ve fukara bıraktığı ülkeyi buradan

■ Arkası Sa. 16. Sü. 1'de

Marquez uğurlandı

Geçen perşembe günü yaşama veda eden ünlü yazar Gabriel Garcia Marquez, Meksika'nın başkentinde binlerce kişinin katıldığı bir törenle uğurlandı. Törene Meksika ve Kolombiya devlet başkanları da katıldı. Tören sırasında Marquez'in binlerce hayranı ellerinde sarı güllerle şarkılar söyledi; bazıları Kolombiya bayrakları salladı, bazıları Marquez'in kitaplarını okudu. ■ 20. Sayfada

GÜNDEM
Mustafa BALBAY

'Millet, Hükümetin Bekçisi Olmalıdır!'

Atatürk'ün yaşadığı çağ ve ötesine ilişkin en büyük öngörüsü, Türkiye Büyük Millet Meclisi'dir (TBMM).

■ Arkası Sa. 16. Sü. 8'de

www.kizlarpress.com

MERKEZİ SİSTEM ORTAK SINAV

Liseye hazırlanan tüm adaylara

UĞUR

Uğur Dershanesi Yayınları işbirliği ile Merkezi Sistem Ortak Sınavı Hazırlık Sayfaları'nda karşınıza çıkabilecek dersler ve sorular. »24-25'te

ŞİKE DAVASINA PARALEL İTİRAZI

Fenerbahçe Başkanı Aziz Yıldırım, Şike davasının yeniden görülmesi için Yargıtay'a başvurdu.

ŞİKE DAVASINDA AYNI KİŞİLER VARDI

Şike davasında "örgüt"ten 2 yıl 6 ay, "şike"den 3 yıl 9 ay hapis cezasına çarptırılan Aziz Yıldırım, Başbakan'ın komployla suçladığı emniyet ve yargı mensuplarının şike davasını da yürütmüş olmasını gerekçe gösterdi. » Spor'da

Maria Alohina cezaevinden çıkarken zafer işareti yaptı

Pussy Riot serbest 'Uslanmaz' KIZLAR

Moskova'da bir katedralde Devlet Başkanı Vladimir Putin'i protesto ettikleri "korsan konser" nedeniyle tutuklanan müzik grubu Pussy Riot'ın iki üyesi dün salıverildi.

NADEJDA TOLOKONNIKOVA DA ÖZGÜR

Serbest kalan Maria Alohina, muhalefete devam edeceğini söyledi: "Bu af değil, imaj çalışması. Hapiste kalmayı yeğlerdim." Alohina'nın hemen ardından Nadejda Tolokonnikova da tahliye edildi. » Nerdun HACIOĞLU

Türkiye Türklerindir

Hürriyet

24 Aralık 2013 Salı www.hurriyet.com.tr Fiyatı: 60 Kr (KKTC: 2 TL)

Tersanede FACİA 10 ŞEHİT

İzmir Alaybey Askeri Tersanesi'nde bakım facası. Denize indirilirken yan yatan römorkörde 10 kişi şehit oldu, 17 yaralı var.

TCG Değirmendere römorkörü 'dalış' sırasında belirlenemeyen nedenle alabora oldu. Genelkurmay acı haberi verirken "17 personelimiz yaralı olarak kurtarılmıştır. Yaralıların sağlık durumları iyi" açıklaması yaptı. » 5

Victoria'dan sonra ÇİĞDEM

Hatay'da daha bir ay önce piyano öğretmeni Victoria'nın can verdiği ölüm virajı, bu kez avukat Çiğdem'in sonu oldu.

KARŞI ŞERİDE GEÇTİ

İskenderun-Dörtyol arasındaki viraja aracıyla giren Çiğdem Akkoyun Yıldır (26), kontrolü kaybetti ve karşı şeride geçti. Bir başka araca çarpan otomobil ikiye bölündü. Genç avukat olay yerinde hayatını kaybetti. » 3

Grup üyeleri geçen yıl ağustos ayında tutuklanmıştı.

KAÇABİLİRSEN KAÇ

'BÜYÜK RÜŞVET' soruşturmasında 17 Aralık günü bir siyasetçinin, oğlundan gelen "Polis beni almaya geldi" telefonu sonrasında bazı bürokrat ve arkadaşlarını arayarak "Kaçabiliyorsan kaç" dediği ileri sürüldü.

Tapeler için müfettiş

Muammer Güler

Oğlu tutuklanan İçişleri Bakanı Muammer Güler, "Tapelere ek yapıldığı" iddiasının ardından dün Mülkiye başmüfettişi görevlendirdi.

SUİİSTİMAL İDDİASI

Müfettiş, adli işlemlerin dışındaki usul ve idari işlerle ilgili suiistimal ve eksiklik olup olmadığını araştıracak. » AA »16

TBB'den Danıştay'a yönetmelik davası

Türkiye Barolar Birliği, soruşturmalarda emniyet müdürü, kaymakam ve valilerin bilgilendirmesine ilişkin adli kolluk yönetmeliğinde yapılan değişikliğin iptali için Danıştay'a dava açtı. » 18'de

SEN DAİREYE GİT

Siyasetçi, saat 06.54'te (gözaltına alınan) M.A.K.'yi (905333...) No'lu telefondan arayıp oğlunun evinin arandığını, başka siyasetçilerin çocuklarının da alındığını belirterek, "Yani yakında gelirler senin evi basarlar" dedi. M.A.K.'nin, "Eve mi gelirler" demesi üzerine de siyasetçi, "Eve gelirler, sen daireye git" tavsiyesinde bulundu.

KAÇAYIM MI?.. KAÇ

Konuşma devam ederken, M.A.K. polisin kapıya geldiğini siyasetçiye söyledi. Siyasetçi bir organizasyon yapabiliyorsa yapmasını önerdi. M.A.K.'nin, "Ne yapayım, kaçayım mı evden" demesi üzerine de siyasetçi, "Kaçabilirsen kaç" dedi. M.A.K. de, "Tamam" dedi. Siyasetçi saat 06.57'de bu kez (gözaltına alınan) S.S.'yi aradı. » 19

İsmail KOCAMAN

Sultan arabasıyla Pencap'taki kültür köyünü gezen Erdoğan'ın başında bölgenin yerel takkesi de vardı.

Gül döktüler yollarına

Başbakan Tayyip Erdoğan, Pakistan-Türkiye İş Forumu için gittiği Pencap eyaletinin başkenti Lahor'da sultanlar gibi ağırlandı.

BAŞBAKAN'A AT HEDİYE ETTİLER

Umut ÇETİN

Havalimanına inişi canlı yayınlanan Erdoğan için 19 pare top atışı yapıldı. Askeri bando "Kâtibim" ve "Bir Şarkısın Sen" parçalarını çaldı. Makam aracına binlerce gül dökülen Erdoğan'a Lastorlant adlı bir de at hediye edildi. 17

Kaçırılan gazeteci için eylem

BÜNYAMİN AYGÜN'E ÖZGÜRLÜK

Suriye'de kaçırılan Milliyet gazetesi foto muhabiri Bünyamin Aygün için meslektaşları İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya ve Trabzon'da ortak açıklama yaptı. 27 gündür kendisinden haber alınamayan Aygün için, meslektaşları Milliyet önünde eylem yaptı ve tepkilerini dile getirmek için fotoğraf makinelerini yere bıraktı. » 28'de

Oğlunun ölüm haberi 14 yıl sonra geldi

Hakkâri Belediye Başkanı BDP'li Fadıl Bedirhanoğlu'nun, PKK'nın dağ kadrosunda olan oğlunun ölüm haberi 14 yıl sonra açıklandı. 1994'te örgüte katılan 'Çekdar Şaxe' kod adlı Lokman Bedirhanoğlu'nun 12 Kasım 1999'da Gare Dağı'nda çıkan çatışmada öldüğü açıklandı.

SYDNEY'DE TÜRK PAZARI

Russell Crowe, Çanakkale Savaşı'nda kaybolan iki oğlunu arayan Avustralyalı babanın hikâyesini anlatan "The Water Diviner" adlı yeni filminin çekimlerine başladı. Sydney'e kurulan Türk pazarında Olga Kurylenko, çarşafla kamera karşısına geçti. » 2. sayfada

KÖSTEBEK KRİZİ ÇIKTI

Rüşvet soruşturmasında savcılık ve polis arasında 'dosya sızdırma' krizi yaşanıyor.

İFADEYE GÖNDERMEDİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, İstihbarat Şube Müdürü Ahmet Arıbaş'ı 17 Aralık operasyonuyla ilgili bilgileri sızdırdığı gerekçesiyle şüpheli olarak ifadeye çağırdı. Yeni Emniyet Müdürü Selami Altınok, "Hangi delil ve suçlamalarla ifadeye çağrıldığı tam olarak anlaşılmadı" diyerek müdürü göndermedi.

Selami Altınok

3. KAT ZİYARETİNİN SIRRI

Başsavcıvekili Zekeriya Öz'ün operasyonun 3. gününde Emniyet'in 3. katındaki operasyon merkezine neden gittiği ortaya çıktı. Öz'ün, gözaltına alınan şüphelilere sorulacak soruların değiştirilmesini, bazı soruların çıkarılmasını önlemek için gidip tutanak tuttuğu belirtildi. » Cetin AYDIN »16'da

Amerika donuyor

ABD ve Kanada'da etkili olan soğuk hava ve fırtına nedeniyle hayat felç oldu. ABD'de 9 kişi öldü, 440 bin ev ve işyerine elektrik verilemedi. » 6'da

Hayat iksiri bulundu

Uzun yaşamın sırrını 20 yıldan beri araştıran Prof. Shinkichi Tawada, Japonya'nın Okinawa Adası'nda yetişen bir bitkiden elde edilen iksirin, insan ömrünü beşte bir oranında uzatabileceğini öne sürdü. » 6. sayfa

Asıl siz okura cevap verin

ZARRAB'IN İFADESİ

Hürriyet'in önceki günkü manşetinde, Reza Zarrab'ın ifade tutanaklarına geçen "Benden, haber yapmama karşılığında 1 milyon dolar istendi" cümlesi ve sözünü ettiği iki gazetenin adı vardı.

Enis BERBEROĞLU

BENİ YAZMA, ONU YAZ

Bunun üzerine Hürriyet'e karşı saldırıya geçen Yeni Şafak, sözü "Beni yazma, diğer gazeteyi yaz" demeye getirdi. Biz bunu yapamazdık, yapamayız, yapmayacağız. Hürriyet'te haberi eğip bükmeyiz.

BU BİLGİ SAKLANAMAZ

Bu iki gazetenin isimlerini ne Hürriyet, ne de diğer yayın organları kamuoyundan saklayamazdı. Ayrıca, o tutanakta sözü edilen Yeni Şafak'ın yaptığı açıklama da Hürriyet'in ilk sayfasındaydı.

SAVCI EDASIYLA MANŞET

Kendimizi asla polis ve savcı yerine de koymayız. Ama savcı edasıyla atılan "Cevap Ver" manşetini ciddiye almayız. "Haydi canım sen de, asıl siz okura, savcıya cevap verin" der geçeriz. »8. sayfada

www.kitapkurdu.com

Lider Fenerbahçe, puan kaybetmeye devam ediyor. Elazığspor'la karşılaşan sarı-lacivertliler, deplasmandan beraberlikle ayrıldı, ikinciyle puan farkı 4'e düştü. » Spor

HAPİSLE YARGILANSIN

Beşiktaş, Galatasaray derbisinde kaleci Tolga Zengin'in yüzüne lazer tutan seyirci hakkında suç duyurusunda bulundu

Lazeri yüzüne böyle tuttu

Tolga Zengin

Dilekçede, şüphelinin 'silahla kasten yaralamadan' 6 yıla kadar hapisle yargılanması talep edildi. Tolga Zengin maçın devre arasında görme kaybı yaşadığı için oyundan çıkmak zorunda kalmıştı. » Spor

Hürriyet
Türkiye Türklerindir
25 Şubat 2014 Salı
www.hurriyet.com.tr
Fiyatı: 50 Kr (KKTC: 2 TL)

Pippa'yı solladı

İtalya, yeni hükümetin Reform Bakanı Maria Elena Boschi'nin (33) giyim tarzını konuşuyor. Boschi'nin senatoya gelirken giydiği dar pantolon için "Akıllara Pippa Middleton'ın silueti geldi" yorumları yapıldı.

Pippa, İngiliz düşesi kardeşi Kate Middleton'ın düğün gününde dar fuşalığı ve kalçalarıyla gündem yaratmıştı

HER YER ÖRGÜT HER YER KULAK

17 Aralık'taki operasyondan sonra özel yetkileri ellerinden alınarak başka adliyelere atanan 2 savcının Selam Terör Örgütü diye binlerce kişiyi dinlettiği iddiası gündeme bomba gibi düştü.

Yankı Özkan Yıldırır, Kurumsal İletişim Müdürü olarak çalıştığı akaryakıt şirketinde çok sayıda sözde alımı ve sorumluluk projelerine destek vermişti

İşkadınına kayınpeder kurşunu

40 DAKİKA PUSUDA BEKLEDİ

Ödüllü işkadını Yankı Özkan Yıldırır (42), önceki akşam İstanbul Emirgan'daki evinin yakınında eşiyle yürürken, kayınpederinin silahından çıkan kurşunlarla can verdi. Silivri'den gelip 40 dakika pusuda bekleyen Kemal Yıldırır'ın (78), boşanma sürecinde olduğu ve gelinini eşiyle arasının açılmasından sorumlu tuttuğu öğrenildi. » 3. sayfa

LİSTEDE YOK YOK

Yeni Şafak ve Star gazetelerinin haberine göre 2011'de ihbar mektubuyla başlatılan soruşturmaya Başbakan Erdoğan'ın danışmanları ile yakın çalışma arkadaşları dahil edildi. Kayıt listesine sivil toplum kuruluşları temsilcileri, gazeteciler, yazarlar, öğretim üyeleri, işadamları, siyasetçiler, medya kuruluşları da girdi.

HSYK HAREKETE GEÇTİ

Savcı Adnan Çimen, "Alçakça bir iftira. Müfettiş istedim", Savcı Adem Özcan ise, "Selam Örgütü soruşturmasında dinlenen kişiler bu yayınlanan listede bile yok" dedi. HSYK 3. Dairesi'nin bugün yapacağı toplantıda, savcılar hakkında "inceleme" ya da doğrudan "soruşturma" kararı alabileceği belirtildi. » 19-20'de

Hakan Fidan (MİT Müsteşarı) · Defne Şamyeli (Sunucu) · Ertuğrul Özkök (Hürriyet yazarı) · Lady İmam (Twitter'da kullanıcı) · Efkan Ala (İçişleri Bakanı) · Taner Yıldız (Enerji Bakanı)

ADALET BAKANLIĞI KAYGILI

Liste on binlerce kişiye çıkabilir

BU SADECE BİR ADLİYEDEKİ

Adalet Bakanlığı yetkilileri, yapıldığı iddia edilen dinleme kayıtlarının sadece İstanbul'da bir adliyede yeni atanan savcıların tespit ettiği usulsüz dinlemeler olduğunu söyledi. Başka şehirlerde de benzer incelemelerin sürdüğünü belirten yetkililere göre, önümüzdeki günlerde dinlenilen kişilerin sayısının on binlerce olduğu ortaya çıkabilir.

AKP'Lİ KIYIKLIK: DİNLENDİĞİMİ BİLİYORDUM, DİKKAT EDİYORDUM 20 · MHP'Lİ ÇİRKİN: ASIL SORUMLU HÜKÜMET 20 · GAZETECİ NASUHİ GÜNGÖR: OLAY ÇOK CANIMI SIKTI 20

ÇIPLAK PROFESÖR Instagram'da

SORUŞTURMA AÇILDI

Anadolu Üniversitesi Tarih Bölümü Başkanı Profesör A.N.T. ile öğrencisi sevgilisinin Instagram'da 10 dakika kalan çırılçıplak fotoğrafları, Eskişehir'de günün konusu oldu. Fotoğrafları kendisinin paylaşmadığını iddia eden profesör, kendi isteğiyle bölüm başkanlığından ayrıldı. Rektörlük, hakkında soruşturma başlattı. » 3

Yıldırım İzmir'e 65 milyar liralık yatırım vadetti

Binali Yıldırım dün "Hayat İzmir" sloganı ile 1414 projeyi tanıttı. Türkiye'nin üçüncü büyük kentinde, 65 milyar liralık yatırım yapılacağını söyledi. "Türkiye için yaptıklarımıza bakınca İzmir çok kolay" dedi. » 20

Bu kadar kişi dinlenirken NEREDEYDİN

ERDOĞAN'A SORDU

Kemal Kılıçdaroğlu

CHP lideri Kılıçdaroğlu binlerce kişinin telefonunun dinlenmesiyle ilgili konuştu: "Bu kadar kişi dinlenirken hükümet neredeydi? Şimdi şikayet ediyor. Muhalefet, aydınlar, gazeteciler, akademisyenler dinlenirken Başbakan memnundu. Kendi yolsuzlukları ortaya çıkınca rahatsız oldu." » 18'de

Fotoğraf: AFP

Kievliler, haftalar süren gösterilerde hayatlarını kaybedenleri unutmuyor

Satış yapan soyguncu

İstanbul Şişli'de bir markete girip kasiyeri falçata tehdidiyle depoya götüren soyguncular, kasadaki paraları alıp kaçtı. Kamera kayıtlarında saldırganların soygun sırasında markete gelenlere satış yaptığı da görülüyor.

HEPSİ AKILLI

Mobil dünyasının yeni harikaları Barcelona'da boy gösteriyor. LG'nin akıllı telefon modeli LG G Pro2 de iddialı modeller arasında. 5.9 inçlik ekranı, 13 megapiksel kamerası olan telefonun 4K görüntüsü de görenleri etkiliyor. » 8. sayfa

Buradaydık ama BİLEMEZDİK

Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Bülent Arınç, Bakanlar Kurulu sonrasında, dinleme skandalı için konuşurken "2 bin 280 kişi dinlendi. Sayı daha da artabilir" dedi.

SAVCI VE HÂTİME BİR ETKİ YAPAMAYIZ

Bülent Arınç

"Tamamen kanunsuz dinleme talepleri ve kararları. Savcı ve hâkim birlikteliğiyle hayali bir örgüt illintisi bulunabileceği ortaya çıktı. Sayın Kılıçdaroğlu mükemmel açıklama yapmış. 'Bunlar dinlenirken hükümet neredeydi?' diye. Hükümet buradaydı. Ama bu savcı ve hâkime bir etki yapmamız ve bunlardan haberdar olmamız mümkün değil." » 20

Büyük korku Rus işgali

Bohdan Yaremenko

Fotoğraf: Levent KULU

Ukrayna'da devrilen iktidarı eleştirdiği için İstanbul'daki görevinden alınan Başkonsolos Yaremenko, Hürriyet'e konuştu.

İrem KÖKER

"Luhansk ve Harkov gibi kentlerde yaşayan Ruslara karşı provokatif saldırılar olması halinde Rusya Ukrayna'ya girebilir. En büyük korkumuz böyle bir durumla karşılaşmak."

Konut hız kesmedi

Geçen yıl 1 milyondan fazla konut satışı yapan inşaat sektörü 2014 yılına da iyi giriş yaptı. Siyaset ve ekonomideki sıkıntılı gelişmelere rağmen ocak ayında 87 bin 639 konut satışı gerçekleşti. » 9. sayfa

YGS'DE KESİN BAŞARI İÇİN ONLİNE DENEME SINAVI
Türkiye'deki Sıralamanı Gör
GERÇEK SINAV DENEYİMİ 160 DK.
Hürriyet · UĞUR
AYRINTILI BİLGİ İÇİN www.hurriyet.com.tr/egitim

MERKEZİ SİSTEM ORTAK SINAV
Liseye hazırlanan tüm adaylara
UĞUR Karşınıza çıkabilecek ders ve sorular. » 28-29

YGS'YE HAZIRLIK
Soruların çözümlerini hurriyet.com.tr adresinde izleyebilirsiniz. 33

ISSN 1304-6632

www.interpress.com

METRiS'e ikinci ziyaret

■ Ebru Gündeş, rüşvet operasyonunda tutuklanan eşi Reza Zarrab'ı, Metris Cezaevi'nde dün de ziyaret etti. Saat 15.00'te cezaevine gelen Gündeş, içeride 1.5 saat kaldı. Çıkışta kendisini bekleyen iki kız çocuğunu öptü, cipiyle cezaevinden ayrıldı. »DHA

ONLARIN DERDİ BANA GELMEK

Başbakan Erdoğan, oğlu Bilal ve yöneticisi olduğu vakıfla ilgili iddialar için "Neticede yapılan bir yurt, Bilal Erdoğan'ın oteli değil. TÜRGEV'den dolaşıp bana gelmek istiyorlar" dedi.

İMAR DEĞİŞİKLİĞİ İSTEMİŞ

■ "Oğlum oranın yönetiminde. Neymiş, vakıfla ilgili bir imar değişikliği için talepte bulunmuş. Suç mu? 'Fatih Belediye Başkanı bina yaptı, 25 yıllığına TÜRGEV'e kiraladı' diyorlar. Yapar. Mustafa Demir ve Ümraniye Belediye Başkanı bunun yönetiminde. Kızım Esra yönetiminde."

ZARRAB HAYIRSEVER BİRİ

■ "Halkbank Genel Müdürü Süleyman Aslan'ın dürüstlüğünden şüphem yok. Olsa olsa safiliğinin kurbanı olmuştur. Reza Zarrab'ın ülkeye katkısı olduğunu, hayır işlerine girdiğini biliyorum. 'AB ofisine (Egemen Bağış iddiası) çantayla girdi, çantasız çıktı' diyorlar. Belki kitap götürülmüştür." »10

'Allah diyor komplo kuruyor'

■ Erdoğan dün İl Başkanları Toplantısı'nda Cemaat'i hedef aldı: "Ahlakı olmayan hiçbir hareket başarıya ulaşamaz. Bir taraftan Kuran, hadis, Allah, peygamber diyeceksin ama adın kasetlerle, komplolarla anılacak." 18

Vahap MUNYAR

Erdoğan bu önemli açıklamaları Pakistan dan dönerken uçaktaki bir grup gazetecıye yaptı.

Türkiye Türklerindir

Hürriyet

26 Aralık 2013 Perşembe www.hurriyet.com.tr Fiyatı: 60 Kr (KKTC: 2 TL)

3 BABA GİTTİ

'BÜYÜK RÜŞVET' operasyonu kapsamında 17 Aralık'ta çocukları gözaltına alınıp ikisininki tutuklanan 3 bakan dün istifa ettiklerini açıkladı.

BAYRAKTAR'DAN ŞOKE EDEN AÇIKLAMA

■ İçişleri Bakanı Muammer Güler, Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan ile Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar görevlerinden istifa ettiler. İstifasını NTV'nin canlı yayınında açıklayan Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, bakanlığın yanı sıra milletvekilliğinden de istifa ettiğini duyururken gündemi sarsan, şoke edici açıklamalarda bulundu.

'BAŞBAKAN'IN DA İSTİFA ETMESİ GEREKİR'

■ "İstifa ediniz ve beni rahatlatacak deklarasyon yayınlayınız şeklinde tarafıma baskı yapılmasını kabul etmiyorum. Dosyadaki var olan ve onaylanan imar planlarının büyük bölümü Başbakan'ın talimatıyla yapıldı. Bu milleti ve vatanı rahatlatmak için Sayın Başbakan'ın istifa etmesi gerektiğine inandığımı ifade ediyor, yüce milletime saygılar sunuyorum." »16'da

'Gereğini yaparım'

■ Soruşturmada adı geçen AB Bakanı Egemen Bağış'ın istifasının hazır olduğu, Başbakan'ın talebine göre gereğini yapacağı bildirildi.

Operasyon kirli tezgâh

■ Oğlu (Barış) tutuklanan Muammer Güler, istifa açıklamasında operasyonu "kirli tezgâh" olarak nitelendirdi.

Oğlu Oğuz 4 gün gözaltında kaldı

■ Erdoğan Bayraktar'ın oğlu Oguz Bayraktar, tutuklama talebiyle sevk edildiği mahkemece serbest bırakılmıştı.

Çirkin oyunu bozmak için...

■ Oğlu (Salih Kaan) tutuklanan Zafer Çağlayan "Bu çirkin oyunu bozmak ve gerçeklerin ortaya çıkmasını sağlamak için istifa ediyorum" dedi.

OTOBÜS POZU

Başbakan Erdoğan önceki akşam Pakistan dönüşünde Ankara'da partililere hitap ederken, soruşturmada suçlanan 4 bakan da otobüsün üzerinde el ele poz verdi. Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ ile 4 bakan daha sonra Erdoğan'ın özel konutuna toplantıya gitti. Erdoğan'ın toplantıda, bakanlardan yazılı istifaların istediği öğrenildi.

İDRİS NAİM ŞAHİN AK PARTİ'DEN İSTİFA ETTİ VE SUÇLADI 18

Başbakan İSTİFA etmeli

'BAYRAKTAR İTİRAF ETTİ'

■ Kılıçdaroğlu, istifa eden Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın tüm yasadışı işlemlerin Başbakan'ın talimatı ile gerçekleştiğini itiraf ettiğini belirterek, Başbakan'a istifa çağrısı yaptı. Kılıçdaroğlu, "Bayraktar rüşvet operasyonunun gerçekliğini ifade etti. İçeriden biri Allah'tan korkup itiraf etti" dedi. »Sükrü KÜÇÜKSAHİN »17

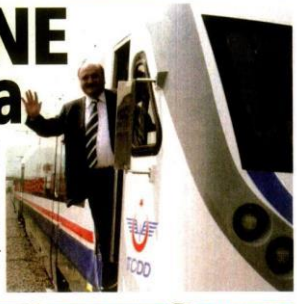

HIZLI TRENE soruşturma

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, dün akşam saatlerinde açıklama yaparak, "Yüksek Hızlı Tren (YHT) ihalelerindeki yolsuzluk" iddialarıyla ilgili soruşturma başlatıldığı haberlerini doğruladı.

TCDD: İFADEYE ÇAĞRILAN YOK

■ Savcılık, soruşturmanın yasa gereği gizlilik çerçevesinde yürütüldüğünü, çıkan haberdeki bazı bilgilerin gerçekleri yansıtmadığını bildirdi. Ardından TCDD'den açıklama geldi: "Haberlerde TCDD Genel Müdürü dahil bazı isimlere yer verildiği ancak bugüne kadar kuruluşumuzdan hiç kimsenin ifadesine başvurulmamıştır. İsimleri yazılarak zan altında bırakılıyorlar." »19'da

Bayraktar konuştu BORSA SALLANDI

■ Çevre Bakanı Erdoğan Bayraktar, istifasını açıklarken Başbakan'ı da istifaya çağırınca borsa yüzde 5.3 düştü. Şirketlerin bir günlük toplam değer kaybı 20 milyar TL'yi buldu. Yükselişini sürdüren dolar 2.08'den Euro ise 2.85'ten işlem gördü. »13. sayfada

Sinemada 18+ isyanı

■ Kültür Bakanlığı'nın, yönetmelik değişikliği ile genel ahlak için 18+ ibaresi zorunlu kılınan filmlere verilen desteği geri çekmesine sinemacılar isyan etti. »Ezgi ATABİLEN »9'da

BİLİRKİŞİ SKANDALI

■ İstanbul'da, çocuğuyla trene binerken sıkışıp ölen Ebru Gültekin İlıcalı davasında, ilk bilirkişi raporuna göre asli kusurlu olan TCDD, ikinci rapora göre ise anne. Hâkim, "Objektif bilirleri bulun" diyerek üçüncü rapor istedi. »Aziz ÖZEN »3

YGS CEVAP ANAHTARI

»27. sayfada

UĞUR Dershaneleri

■ Soruların çözümlerini hurriyet.com.tr adresinde izleyebilirsiniz.

Yarın bayinizden Balparmak takviminizi istemeyi unutmayın!

KİTAP BUGÜN Cumhuriyet'le.

Cumhuriyet

Işık Kansu'dan "Karabasan" Öyküleri
'Kafama kask, burnuma gaz maskesi takıp uçuk kaçık öyküler yazıyorum'
BUGÜN Cumhuriyet'le.

89. YIL SAYI: 32222 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 26 ARALIK 2013 PERŞEMBE

www.direnisses.com

İstifa eden bakanlardan Bayraktar 'BAŞBAKAN'IN HER ŞEYDEN HABERİ VAR. O DA BIRAKSIN' diyerek meydan okudu. Şüphelileri arasında Bilal Erdoğan'ın da olduğu 2. dalgaya Emniyet'in direndiği ileri sürüldü

DEPREM

Bayraktar'ın sözleri

Erdoğan yanıt vermedi

Bakanların istifasının ardından konuşan Erdoğan, Bayraktar'ın "Başbakan'ın her şeyden haberi vardı" açıklamasına yanıt vermedi. CHP'yi eleştiren Erdoğan, "Evinden 2.5 milyon Avro çıkan şahsı neden milletvekili yaptınız" dedi.

Cemaate sert sözlerle yüklenen Başbakan Erdoğan, "Dini bir kisve altındaki örgütlerin ülkemde operasyon yapmalarına kesinlikle müsaade etmeyiz" diye konuştu. Erdoğan'ın Deniz Baykal kasetine gönderme yapması ise dikkat çekti. ■ *5. Sayfada*

Balyoz avukatı

'Kumpası açıklasın'

Başbakan'ın başdanışmanı Yalçın Akdoğan'ın "Cemaat orduya kumpas kurdu" sözlerine açıklık getirmesini isteyen Ergenekon ve Balyoz davalarının sanık avukatlarından Celal Ülgen, "Bu iddia Akdoğan tarafından somut delillerle ispatlanmalıdır" dedi. Ülgen, savcıların Balyoz davasında yargılamanın iadesini istemelerini talep etti. **HAZAL OCAK** ■ *8. Sayfada*

3 BAKAN GİTTİ, 1 VEKİL AYRILDI

Yolsuzluk soruşturmasında adı geçen bakanlar Çağlayan ve Güler görevi bıraktı. Bayraktar ise Erdoğan'ın hazırladığı istifa metnini reddederek hem bakanlıktan hem vekillikten istifa etti. Bayraktar "Soruşturmaya konu olan imar değişikliklerinin büyük bölümü Başbakan'ın talimatıyla yapıldı" dedi. İdris Naim Şahin de AKP'den ayrıldı. FIRAT KOZOK ■ *4. Sayfada*

YİNE SAVCILIK-EMNİYET KRİZİ

Başbakan Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan ile işadamlarının da şüphelileri arasında olduğu 42 kişilik 2. dosyanın İstanbul ve Ankara Emniyeti'ne gönderildiği öne sürüldü. Yeni soruşturmanın mali boyutunun 4 bakanın adının geçtiği yolsuzlukların 10 katı olduğu savunuluyor. Savcılığa Emniyet'in direndiği iddia edildi. CANAN COŞKUN ■ *7. Sayfada*

10 bakanı değiştiren Erdoğan, kendine yakın partilileri görevlendirdi

Sürpriz isimler

Yolsuzluk soruşturmasında adları geçtiği için istifa eden Güler'in yerine Efkan Ala İçişleri Bakanı, Çağlayan'ın yerine Nihat Zeybekçi Ekonomi Bakanı, Bayraktar'ın yerine de İdris Güllüce Çevre ve Şehircilik Bakanı oldu. Gün boyu istifasını vermeyen AB Bakanı Bağış'ın yerine Çavuşoğlu getirildi.

Bozdağ Adalet Bakanı olurken Spor Bakanı Kılıç ve Sanayi Bakanı Ergün kabine dışında kaldı. Yerel seçimlerde aday gösterilen Yıldırım, Ergin ve Şahin'in yerine de atama yapıldı. İsimlerin gece geç açıklanmasında Gül'ün Bağış'ın istifasını istemesinin etkili olduğu iddia ediliyor. ■ *6. Sayfada*

'GÜL HAREKETE GEÇSİN'

Bayraktar'ın *istifasını değerlendiren Kılıçdaroğlu, "Bayraktar diyor ki 'Sen söyledin ben yaptım, faturayı niye bana çıkıyor?' Bunu hazmedemedi. O fatura başbakana çıkmalı" diye konuştu. Kılıçdaroğlu, savcıların yeni operasyon kararlarına Emniyet'in direndiği iddiaları ile ilgili olarak da "Biri çıkıp 'Siz ne yapıyorsunuz?' demeli. Anayasaya göre o kişi Cumhurbaşkanıdır" dedi.* **UTKU ÇAKIRÖZER** ■ *8. Sayfada*

YENİ İSTİFALAR YOLDA

Operasyonla *ilgili hükümeti eleştiren eski Kültür ve Turizm Bakanı Günay, milletvekilleri Erdal Kalkan ve Haluk Özdalga'nın AKP'den istifa edebileceği konuşuluyor. 3 ismin parti yönetiminde disipline sevkinin gündeme alındığı belirtilirken; Günay, "Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu bu olaylar çerçevesinde vicdanımdan başka hiçbir otorite dinlemem" dedi.* **EMİNE KAPLAN** ■ *6. Sayfada*

CNN: ÇATLAMAYA BAŞLADI ■ *16. Sayfada*

Ak..
Bekir COŞKUN ● 4'te

Affet İsmet Paşa!
Ali SİRMEN ● 4'te

Atma Recep Din Kardeşiyiz...
Hikmet ÇETİNKAYA ● 5'te

Çökmeden Bu Sular Durulmaz
Orhan BURSALI ● 8'da

'Guguk'un Son Örneği...
Orhan ERİNÇ ● 7'de

Erdoğan'ın Kontrolü Kaybettiği An
Utku ÇAKIRÖZER ● 9'da

Vicdan Tartısı: 'Nereden Buldun?'
Şükrü SÖNER ● 13'te

Vicdansızlık mı, Utanmazlık mı...
Zeynep ORAL ● 18'de

'KİRLETİLMESİ EN ZOR SÖZ ADALET' ■ *10. Sayfada*

BANKACILIĞIN EN ZOR YILI ■ *12. Sayfada*

ADNAN ŞENSES YAŞAMINI YİTİRDİ ■ *18. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934
9 771300 935002

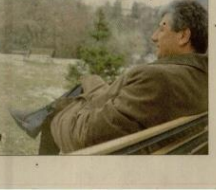
GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

Partin Ak mı Kara mı Kanıtla!..

Kırk yıl geriye uzandı belleğimdeki anılar.
Pembe Köşk'e girdiğimde İsmet

■ *Arkası Sa. 8. Sü. 1'de*

Balbay esareti anlatıyor

Sevdiğinize telefonda 'Seni seviyorum' demek için 8 saniyeniz var. Toprağa ayak basmak için ise doktor reçetesine ihtiyacınız... Kimi zaman yalnızlığınızı hücredeki bir sivrisinekle paylaşırsınız.

"Adaletin" o güçlü "pençesini" sırtınızda hissederken, haftayı "telefon günü", "açık görüş günü", "sıcak su günü", "spor günü" diye bölerek yaşamaya dururusunuz. **FIRAT KOZOK'un yazı dizisi** ■ *9. Sayfada*

Anayasa, başka bir bahara kaldı

TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonu, dün "resmi" olarak da dağıldı. CHP, MHP ve BDP'li üyelerin katılmıyla dün son kez toplanan komisyonun görevi, AKP'nin mazeretsiz olarak 3. kez toplantıya katılmaması üzerine, komisyon protokolü gereği sona erdi. AKP'nin TBMM Başkanı Cemil Çiçek'in başkanlıktan çekilmesini sağlamasıyla uzlaşma komisyonu fiilen zaten dağılmıştı. ■ *15. Sayfada*

Türkiye Türklerindir

Hürriyet

26 Şubat 2014 Çarşamba www.hurriyet.com.tr Fiyatı: 50 Kr (KKTC: 2 TL)

SES BOMBASI

Siyaset dünyası dün bir ses kaydını tartıştı. Kayda göre Başbakan 17 Aralık günü oğlu Bilal'i arayıp evde bulunan paraları dağıtmasını söyledi. Erdoğan 'kaset sahte', muhalefet 'gerçek' diyor.

Göstermek için biz de montajlı kaset yapacağız

Başbakan Tayyip Erdoğan, internette yayınlanan ses kaydı ile ilgili olarak "Kendi kurguladıkları piyesi servis ettiler. Bunların hepsi şantaj dosyalarıdır. CHP ve MHP, montajdan nema almaya çalışıyorlar" diye konuştu.

BAŞBAKAN'A HAİN SALDIRI

■ "Bu bir hafta içerisinde onların karşıtlarını biz de bu teknolojiden hareketle biz de izleteceğiz. Teknolojinin nereye geldiğini görmeniz bakımından çok önemli. Yapılan Erdoğan'a değil, AK Parti'nin genel başkanına değil Türkiye Başbakanı'na yapılmış haince bir saldırıdır."

KRİPTOLU TELEFONLAR BİLE

■ "Devletin kriptolu telefonlarını bile TÜBİTAK'tan dinliyorlar, bu kadar bunlar alçak. Yani bir cumhurbaşkanı başbakanla konuşamaz, konuştuğu anda dinleniyor. Orada yeni yapılanmaya gidiyoruz. Bunlar kaldığı sürece bu ülkede allelerin mahremi diye bir şey kalmaz." » 21

CHP Lideri Kılıçdaroğlu ses kayıtlarını dinletip tapeleri okurken Meclis TV yayını kesti.

Helikopterle kaç ya da istifa et

Kılıçdaroğlu, Erdoğan'a çağrı yaptı: "Yarın, öbür gün yeni şeyler de çıkacak. Sana tavsiyem, ya hemen helikopterle yurtdışına kaç ya da hemen başbakanlıktan istifa et. Devleti soyan, artık o koltukta oturamaz."

SENİN PARAN VAR KASADA

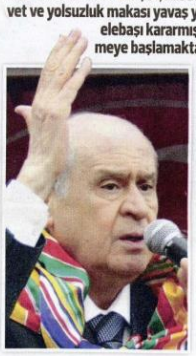
■ "Operasyonun yapıldığı 17 Aralık sabahı Başbakan oğlunu arıyor, 'Oğlum senin evinde ne var ne yok, bunları çıkar' diyor. O da anlayamıyor. Sonra cevap veriyor, 'Bende ne olabilir ki baba. Senin paran var kasada' cevabını alıyor, temizleyin, sıfırlayın dedikten sonra kapatıyor."

ÜZÜLDÜĞÜM ÇOCUKLARI

■ "Ülkenin başbakanı kendi ülkesini soymakla görevlendirilmiş adeta. Emin olun Erdoğan'a üzülmüyorum, üzüldüğüm çocuklara. Yazık değil mi o çocuklara, kendi hırsızlığına ortak ediyorsun. 'Yolsuzluğu ört' diye kriptolu telefon verilmedi, devlet işlerini konuş diye verdi." » 20. sayfada

Yolsuzluk ve rüşvet makası iyice daraldı

MHP Lideri Devlet Bahçeli, kaset için, "Görünen odur ki, rüşvet ve yolsuzluk makası yavaş yavaş daralmakta, hırsızlığın elebaşı kararmış yüz hatlarıyla belirginleşmeye başlamaktadır" değerlendirmesi yaptı.

PSİKOLOJİK AÇMAZDA

■ "Erdoğan'ın oğluyla konuşurken sesine sirayet etmiş telaş ve tedirginlik, suçüstü basılmaktan, haramla yakalanmaktan çekinen bir suçlunun psikolojik açmazını açığa vurmaktadır. Başbakan bu görüşmeyi montaj diyerek savuşturacağını aklından çıkarmalıdır."

PARALEL DİYEREK OLMAZ

■ "Hele hele paralel saldırı var diyerek yakayı kurtaracağını hiç düşünmemelidir. Başbakan bugüne kadar hiçbir ses kaydı veya tapeyi yalanlayamamıştır. Öyle ki 'Alo Fatih'i ikrar etmiştir. Başbakan, hırsızlığı inkâr eden yüzsüzlüğünün hesabını vermelidir." » 22'de

ANKARA'DA SAVCILIK SES KAYDINA RESEN SORUŞTURMA BAŞLATTI 21 DEMİRTAŞ: KURDAN 11 MİLYON LİRA KÂR ETTİLER 20 DÜNYA BASININI KASET HABERİNİ NASIL VERDİ, NELER YAZDI 22

Galatasaray bugün UEFA Şampiyonlar Ligi ikinci tur ilk maçında, Chelsea'yi ağırlayacak.

■ Sarı-kırmızılıların en büyük kozu Drogba. Yıldız oyuncu, 8 sezon geçirdiği Chelsea'ye tarihinin en başarılı dönemini yaşatmıştı. Chelsea'ye gol atarsan sevinir misin diye sorulduğunda "Geçmişe saygımız olmalı, bu nedenle gol atarsam sevinç gösterisi yapmayacağım" dedi. » Spor

Polis halkın karşısında diz çöktü

ÖZÜR DİLEDİLER

Otomotivde son model fırsatlar

■ Otomotiv sektörü, hem stokları eritmek hem de hedeflerine ulaşmak için kampanyalara tam gaz devam ediyor. 2013 model araçlar için çok cazip fırsatlar 2014'lerde ise özel kampanyalar var.

» Emre ÖZPEYNİRCİ » 15-16-17-18-19'da

MİT'e 3 yeni düzenleme

Hükümet komisyon aşamasında bazı maddelerinde rötuş yaptığı MİT teklifine Meclis'te de üç noktada değişiklik yapmayı planlıyor.

■ MİT belgelerinin medyada yer alması durumunda medya patronları ve mat-baa görevlilerine ceza verilmeyecek.
■ Jandarma ve Emniyet istihbaratı için de denetim mekanizması kurulacak.
■ Meslek kuruluşu ve tüzel kişilerle ilgili bilgi toplanması konusunda MİT'in yetkisi sınırlandırılacak. 23

BENİ ASIL AVRUPA ŞAŞIRTTI

■ Oyuncu Tuba Büyüküstün, L'Office dergisine verdiği röportajda Türk dizilerinin dünyadaki başarısını değerlendirdi:
■ "Ortadoğu'daki olumlu tepkilere alıştım. Beni Avrupa ve Balkanlar'da gördüğümüz ilgi şaşırtıyor. Bu da yaptığımız işlerin evrensel olduğunu gösteriyor." » 2

'Selam'daki püf noktası

■ Başsavcı Hadi Salihoğlu'na göre Selam operasyonunda telefonu dinlenen 2 bin 280 kişi. Savcılar ise bu rakamları reddediyor. Burada püf noktası "adli" ve "istihbari" dinlemeler arasındaki farktır. » 22. sayfada

Halk Savunma Hareketi'nin koordinatörü Vasiliy Ruzhko, Hürriyet muhabiri İrem Köker'e direnişin stratejisi hakkında bilgi verdi.

Kiev'deki gösterilerde görev alan yaklaşık 100 polis, diz çökerek, "Meslektaşlarımızın neden olduğu ölümlerden dolayı çok üzgünüz" dediler.

GİYİM MAĞAZASI KARARGÂH OLDU

■ Başkent Kiev'de, Maidan'a (Bağımsızlık Meydanı) açılan Khreşatik Caddesi'ndeki eski bir giyim mağazası, "Halk Savunma Hareketi"nin karargâhı. İçeride, bir yanda masa, sandalye gibi eşyalar taşınıyor, diğer yanda gönüllüler, katılmak isteyenlerin formlarını dolduruyor. » 35

Üniversite adayları dikkat
YGS'YE HAZIRLIK
UĞUR
■ YGS'de karşınıza çıkabilecek tüm derslerden sorular.
» 26-27. sayfalarda
MERKEZİ SİSTEM ORTAK SINAV CEVAPLARI
■ Soruların çözümlerini hurriyet.com.tr adresinde izleyebilirsiniz. 37

www.interpress.com

MİLLİYET VE İHTİYAÇ YAYINCILIK İŞBİRLİĞİ İLE

KPSS KAZANDIRAN SORULAR VE REHBERLİK SAYFALARI

BUGÜN MİLLİYET'TE

DÖVİZZEDEYE MÜJDE GELDİ

TBMM'deki sürpriz toplantıda dövizzedelerin sorununu çözecek formül belirlendi. Buna göre, Japon Yeni ve İsviçre Frangı ile borçlanan dövizzedelerin kredisi, parayı aldıkları yılın döviz kurundan TL'ye çevrilecek. 1.25 oranında da aylık faiz uygulanıp bugünkü borç hesaplanacak. Daha önceki ödemeler yeni borçtan düşecek. >>10'da

Kasedi çıktı!

Chelsea Teknik Direktörü Jose Mourinho'nun saat firması Hublot'nun sahibiyle yaptığı telefon görüşmesi yayımlandı. Kadrosundan şikâyet eden Mourinho'nun kaydı İngiltere'de büyük yankı buldu. Portekizli teknik adam, Galatasaray maçı öncesi düzenlediği basın toplantısında kaset hakkındaki soruya "Medya mensuplarının utanması gerek" diye cevap verdi. >>Spor'da

EN HAYIRLI ALIŞVERİŞ

Makbule Balduk babasını da erkek kardeşini de çok genç yaşta kaybetti. 30 yaşında ikinci oğlunu doğurdu, 9 gün sonra eşi öldü. Bir gün "Alışveriş yapan 1 talihli, yeni yapılacak anaokuluna istediği ismi verecek" çekilişini görünce 31 bin TL harcayarak bu hakkı kazandı. Harran'da artık eşi Arif Budak Balduk'un adını taşıyan bir anaokulu var. >>Sayfa 2'de

Makbule Balduk şimdi de Kahramanmaraş'ta babasının ve eşinin adına birer 112 Acil Servis yaptırdığını söylüyor.

www.milliyet.com.tr

Milliyet

BASINDA GÜVEN

26 Şubat 2014 Çarşamba 75 Kr
KKTC satış fiyatı 2 TL

TÜRK SİYASETİ DÜN EN GERİLİMLİ GÜNLERİNDEN BİRİNİ YAŞADI

HİPERTANSİYON

Başbakan'ın 'alçakça montaj' diyerek reddettiği ses kaydını Kılıçdaroğlu kürsüden dinletti. Bahçeli ispat bekliyor, Demirtaş'a göre ise çözüm süreci iyice sıkıntıda

Montaj neymiş göstereceğiz

"Kendi kurguladıkları, dublajını da yaptıkları bir piyesi servis ettiler. Alçakça, hayasızca montaj yapıyorlar. 1 hafta 10 güne aynı şekilde biz de bu teknolojiden haretekle sizlere izleteceğiz. Ey CHP! Siz partinizi kasetle tanzim edebilirsiniz ama sizin kasediniz Ak Parti'ye sökmez. Bakın TÜBİTAK'ta yeni yapılanmaya bakanımız gidiyor. Devletin kriptolu telefonlarını bile oradan dinliyorlar. Bu kadar alçak bunlar." >>Sayfa 20'de

3-4 kanaldan doğrulattık

"Bu olaylar meydana geldiğinde Erdoğan için 'başçalan' demiştim, ses kayıtları gerçekleri ortaya çıkarıyor. Meclis TV dahil bazı kanalların bu görüntüleri kestiği söyleniyor. Bu yolsuzluğun üstü kapatılamaz. 3-4 kanaldan çek ettik, doğrulattık. Bu hükümetin meşruiyeti bitmiştir. Benim tavsiyem ya yurtdışına kaç helikopteri al, ya Başbakanlık'tan istifa et. O koltuktan gitmesi lazım çünkü hırsızdan başbakan olmaz." >>21'de

Gerçekse bir saniye kalma

"Akşam yine bir olay patladı. Çok büyük bir rüşvete babaoğul karıştıkları anlaşılıyor. Böyle bir durumda Türkiye'de yolsuzluğun başının Başbakan olduğuna dair işaretler var. Bu işaretler ne kadar doğrudur? Başbakan diyor ki bu bir komplodur, reddediyor. Eğer reddediyorsan mesele yok. Ama bunu halka ispat et. Ancak konuştuklarınız doğruysa Sayın Başbakan, bir saniye dahi başbakanlık görevinde kalmaman lazım." >>Sayfa 22'de

Artık süreç zora girdi

"Başbakan'ın 17 Aralık'tan itibaren gösterdiği refleksler devlet adamına yakışan refleksler değil. Hata üstüne hata yapıyor ve bu hatalar gerilimi, kini, düşmanlığı besliyor. Türkiye'nin tamamına zarar verecek pozisyona geldik. Başbakan etrafındakiler hariç herkesi aptal yerine koymaya devam ederse, bu öfke başka şeylere neden olabilir. Başbakan'ın tutumu süreci başından beri olumsuz etkiliyor. Süreç de zora girdi." >>Sayfa 21'de

'KRİPTOLU'NUN HEMEN ALTINDA

Başbakan'ı dinlemek için yerleştirilen böcekler kriptolu telefonun hemen altındaki prizlerde çıktı

Konutta ve çalışma odasında bulunan cihazların yeri, en kritik görüşmelerin yapıldığı bu telefonlarda karşı tarafın dinlenemediğini ama Erdoğan'ın her sözünün net şekilde kaydedildiğini ortaya koyuyor. Güvenlik bürokrasisinden yansıyan bilgilere göre böcek yerleştirme en az 30-40 kişinin görev aldığı ciddi bir operasyon. >>Sayfa 22'de

SERPİL ÇEVİKCAN YAZDI

SES KAYITLARI HAKKINDA TÜBİTAK'A SORUŞTURMA

Ankara Başsavcılığı, Başbakan Erdoğan ile oğlu Bilal Erdoğan arasında geçtiği iddia edilen ses kaydını incelemeye aldı. Savcılık, Erdoğan'ın "Çok enteresan, devletin kriptolu telefonlarını bile TÜBİTAK'ta dinliyorlar" açıklamasını ihbar kabul ederek TÜBİTAK hakkında soruşturma başlattı. >>20'de

BAŞSAVCI: 2280 KİŞİ DİNLENMİŞ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Hadi Salihoğlu, 7 bin kişinin telefonunun dinlendiği iddialarına ilişkin açıklama yaptı. Başsavcı ilk tespitlere göre 2 bin 280 kişinin doğrudan ya da dolaylı olarak dinlendiğini belirterek "Soruşturma konusuyla ilgisi olmayan veya özel hayat kapsamındaki görüşmelerin de dosyaya dahil edildiği belirlenmiştir" dedi. >>23'te

Fotoğraf: Ünal Çam

Malazgirt 1071'e olaylı açılış

ODTÜ arazisinden geçen 1071 Malazgirt Bulvarı'nın açılışını protesto eden göstericilere polisin müdahalesi sert oldu. Göstericiler biber gazı ve tazyikli suyla müdahale eden polise taş ve havai fişeklerle karşılık verdi. Açılışı yapılan yolu bir süre trafiğe kapatan göstericiler Ak Parti'nin bir seçim TIR'ına da taş ve molotofkokteyli attı. >>20'de

DENİZ FENERİ'NİN SAVCILARI AKLANDI

Deniz Feneri e.V. derneğinin Türkiye bağlantılarını araştırırken 'resmi belgede sahtecilik' ve 'görevi kötüye kullanmak'la suçlanan Ankara Cumhuriyet savcıları Nadi Türkaslan, Abdulvahap Yaren ve Mehmet Tamöz Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nda da aklandı. HSYK kararıyla yargılanan savcılar için 3'er yıla kadar hapis istenmişti. >>24'te

YAZICIOĞLU İÇİN KARARGÂH ZİYARETİ

2009'da bir helikopter kazasında ölen eski BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu ile ilgili soruşturma kapsamında 3 bilirkişi dün Genelkurmay Harekât Merkezi'ndeydi. 3 de avukatın yer aldığı ekip, olayın yaşandığı ana ilişkin fotoğrafların yanı sıra başka hava aracı olup olmadığına dair incelemeler yaptı. >>MERİÇ TAFOLAR'ın haberi sayfa 23'te

İNTERNET TEKLİFİNDE SÜRPRİZ GERİ ADIM

>>22'de

ISSN 0850-0019

www.hurriyet.com

BİLİM TEKNOLOJİ
BUGÜN Cumhuriyet'le.

Cumhuriyet

2013'ün en tepe teknoloji ürünleri
BUGÜN Cumhuriyet'le.

89. YIL SAYI: 32223 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 27 ARALIK 2013 CUMA

Başbakan'ın oğlunun da ifadeye çağrıldığı 2. soruşturma siyasi baskıyla el değiştirdi

Bilal'e yeni savcı

ERDOĞAN BİLİYOR MU?

Pakistan dönüşü açıklamalarda bulunan Başbakan Erdoğan haberlerimiz nedeniyle Cumhuriyet'i hedef alırken rüşvet soruşturmasının odağındaki TÜRGEV'i ve oğlu Bilal Erdoğan'ı savundu. Erdoğan uçakta konuşurken TÜRGEV ülkenin gündemine oturan ve Başbakan'ın "övgüler düzdüğü o yurdun ismini" internet sitesinden çıkardı.
AYKUT KÜÇÜKKAYA ■ *7. Sayfada*

SAVCI AKKAŞ: ENGELLENDİM

Mali büyüklüğünün 100 milyar doları bulduğu ileri sürülen 2. yolsuzluk soruşturmasını yürüten savcı Akkaş görevden alındı. 'Suç örgütü' hakkındaki arama ve gözaltı kararının yerine getirilmediğini, sıralı amirlerin suç işlediğini, adli kolluk üzerinden açıkça baskı yapıldığını açıklayan Akkaş, şüphelilerin kaçması ve delil karartmasına olanak sağlandığını vurguladı.

BABASININ EVİNDE

Akkaş'ı "yalan, yanlış" açıklama yapmakla suçlayan Başsavcı Çolakkadı ise savcının üstlerine bilgi vermediğini savundu. "Suç örgütü kurmak ve üye olmak" iddiasıyla savcı Akkaş tarafından önceki gün şüpheli sıfatıyla ifadeye çağrılan Bilal Erdoğan'ın ise dokunulmazlığı olan babasının evinde olduğu öğrenildi. CANAN COŞKUN ■ *6. Sayfada*

BALYOZ DAVASI

'Akdoğan tanık olsun'

Balyoz davasında 20 yıl hapis cezasına çarptırılan emekli Orgeneral Çetin Doğan'ın avukatı Hüseyin Ersöz, yargılamanın yenilenmesi başvurusunda bulundu. Ersöz "Cemaat orduya kumpas kurdu" açıklaması yapan başbakanın başdanışmanı Yalçın Akdoğan'ın tanık olarak dinlenmesini istediklerini söyledi. ■ *8. Sayfada*

LİRA ERİYOR

Dolar yine rekor kırdı

Türkiye'nin en büyük yolsuzluk ve rüşvet skandalı piyasaları vurmaya devam ediyor. Kabine değişikliği de piyasaları tatmin etmedi, Türk Lirası, dolar ve Avro karşısında tarihinin en düşük seviyesine indi. Dolar kuru 2.14 seviyesini aşarak tarihi zirvesini yaptı. Bir rekor da 2.88 seviyesini aşan Avro kurundan geldi. Borsa da 64 bin 886 puana kadar indi. ■ *15. Sayfada*

HSYK, soruşturma ve operasyonların önünü kesen yönetmeliği eleştirdi

Yargı ültimatomu

Ergenekon, Balyoz, KCK gibi davalarda sayısız usulsüzlüklere sessiz kalan, şikâyetleri işleme koymayan ve kimi yargıçlarla savcıları görevden alan HSYK'den, konu cemaat-AKP çatışmasının yansıması olan bir soruşturma olunca açıklama geldi. HSYK, Adli Kolluk Yönetmeliği'nin "yargı bağımsızlığı, kuvvetler ayrılığı ve anayasaya" açıkça aykırı olduğunu vurguladı.

Yargının yönetenlere karşı yönetilenlerin güvencesi olduğu belirtilen açıklamada "Hukuka aykırı eylemlerde bulunan yönetenlerin de yargı tarafından denetlenmesi hukuk devletinin gereğidir" denildi. Adalet Bakanlığı müsteşarı ile 4 üye açıklamaya muhalefet etti. AKP de düne kadar işbirliğinde olduğu HSYK'nin açıklamasını "korsan" diye niteledi. ■ *6. Sayfada*

ANKARA'DA 1 KİŞİ YARALANDI, ADANA'DA GÖZALTI VAR

Her yerde eylem

Yurttaşlar yolsuzluk protestosu için dün de sokaklardaydı. Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Mersin, Bursa, Eskişehir ve Antalya'da halk hükümeti istifaya çağırdı. Ankara'da polis TOMA'larla müdahale ederken 1 yurttaş ayağından yaralandı. Adana'da polis yaklaşık 300 kişilik grubu tazyikli su ve biber gazıyla dağıttı, 1 kişi gözaltına alındı. Taksim Dayanışması da bugün saat 19.00'da yurttaşları Taksim'e çağırdı. ■ *8. Sayfada*

Fotoğraf: AA

Uysal kabine

Başbakan'ın 10 yeni bakan seçimi AKP'de sürpriz olarak değerlendirildi. Yeni kabine için "En düşük profilli revizyon" yorumu yapan AKP kaynakları, Erdoğan'ın sorun çıkarmayacak, kendisiyle ters düşmeyecek isimlerle devam etmeyi seçtiğinin anlaşıldığını belirtti. Efkan Ala'nın dışarıdan atanması partide tepki yarattı. Fatma Şahin'in yerine Merve Kavakçı'nın eltisi Ayşenur İslam'ın getirilmesi dikkat çekici bulundu. EMİNE KAPLAN ■ *4. Sayfada*

ERGÜN: SERVET ŞEHVET ŞÖHRET YOLDAN ÇIKARIR ■ *5. Sayfada*

NİHAT ZEYBEKÇİ, ÖDÜLÜNÜ ALDI ■ *4. Sayfada*

MUAMMER GÜLER SİTEMLE GİTTİ ■ *5. Sayfada*

NOEL'E AYETLİ PROTESTO ■ *8. Sayfada*

AĞAR CEZAEVİNE DÖNMEYECEK! ■ *16. Sayfada*

ULUDERE ADALET BEKLİYOR ■ *19. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

İstiklal Savaşıymış!..

RTE ve partisi iktidardan gittikleri gün gazete bürolarına AKP hükümetleri dönemlerine ait yüzlerce

■ *Arkası Sa. 8. Sü. 1'de*

Türk'e düşük tazminat

KIZLI ERKEKLİ YAŞATMADILAR

Başbakan'ın kızlı erkekli evlerin inceleneceği açıklamasının ardından, oturdukları eve polis gelince kız arkadaşının başının ailesiyle belaya girmesinden korkarak balkondan inmeye çalışırken düşen genç, 10 gün yaşam savaşı verdikten sonra kurtarılamadı. ■ *17. Sayfada*

Hollanda, ırkçılık kokan bir mahkeme kararıyla sarsıldı. Ezra Coşkun'a çarparak beyninde hasara yol açan motosikletlinin sigorta şirketi, Ezra'nın Türk olduğu için muhtemelen erken evlenecceğini ve çalışmayacağını öne sürerek hesaplanan 430 bin Avro'luk tazminatın 70 bine düşürülmesini istedi ve hakkı bulundu. **YUSUF ÖZKAN** ■ *18. Sayfada*

Yarın bayinizden Balparmak takviminizi istemeyi unutmayın!

www.anlamlipress.com

Hürriyet
Türkiye Türklerindir
27 Aralık 2013 Cuma
www.hurriyet.com.tr
Fiyatı: 50 Kr (KKTC: 2 TL)

2014'ün rengi ORKİDE MORU

■ Dünya çapında tüm renkleri içeren katalog hazırlayan kuruluş Pantone, 2014 yılının rengini, fuşya, mor ve pembenin bir araya gelmesiyle oluşan 'parlak orkide moru' olarak açıkladı. Rengin, hayal gücünü ateşlediğine dikkat çekildi. » 7. sayfada

Komiser Nurgül

■ Kanal D'nin yeni dizisi 'Cinayet'in imaj fotoğrafı çekimleri önceki gün yapıldı. Ormanda işlenen bir cinayetle başlayan dizide, Nurgül Yeşilçay komiseri, Engin Altan Düzyatan ise polis memurunu canlandırıyor.

Tarkan tedaviye görecek

■ Tarkan'ın, "Uyuşturucu madde bulundurmak" suçundan yargılandığı davada mahkeme, '1 yıl denetimli serbestlik ve tedavi'ye karar verdi. » 2

ADLİYE ÇATLADI

Kamuoyunu dehşete düşüren bir dosya savaşı yaşanıyor. İstanbul polisi, mahkemenin verdiği "Yolsuzluk iddiasıyla 30 kişi gözaltına alınsın" kararını yerine getirmedi. Başsavcı, dün soruşturma savcısı Muammer Akkaş'tan dosyayı aldı. Akkaş, "Soruşturma yapmam engellendi" açıklaması yaptı.

ADIMİZ ŞAKACIYA ÇIKMIŞ

Yeni atanan 10 bakan dün görevlerini düzenlenen törenlerle devralırken, kahkaha ve gözyaşları birbirine karıştı.

■ Egemen Bağış, Avrupa Birliği Bakanlığı'nı Mevlüt Çavuşoğlu'na devrederken, "Adımız şakacıya çıkmış, fıkra anlatmadan olmaz" diyerek koltuk hikâyeli Temel fıkrası anlattı. Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan ise görevini bırakırken ağladı. » 20

Aile Bakanı Ayşenur İslam görevi Fatma Şahin'den devraldı.

100 MİLYAR DOLARLIK DOSYA

■ Önceki gün sızdırılan bir notta, '2. operasyon' diyerek "100 milyar dolarlık yolsuzluk" gündeme getirildi. İddiaya göre, Savcı Muammer Akkaş'ın sürdürdüğü soruşturma dosyasında siyasetçi yakınlarından bürokratlara, ünlü işadamlarına kadar birçok isim rüşvet, yolsuzluk, çıkar amaçlı suç örgütü kurmakla suçlanıyordu.

DOSYA O SAVCIDAN ALINDI

■ Bu iddia dün manşetlerde tartışılırken, öğlen saatlerinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Turan Çolakkadı, söz konusu dosyanın Savcı Akkaş'tan alındığını açıkladı. Savcı Akkaş, 3 saat sonra, ağır suçlamalarda bulunan yazılı bir açıklama yaptı: "Bütün hukuk camiasından yargı bağımsızlığına sahip çıkmalarını bekliyorum." » 20. sayfa

SAVCI: Açıkça baskı yapıldı

KAÇMA VE DELİL KARARTMA

■ Savcı Akkaş: "Başsavcılık ve yargılama kararlarını uygulama durumunda olan Adli Kolluk üzerinden yargıya baskı yapılmıştır. Mahkeme kararlarının uygulanması önlenmiştir. Kararları uygulamayarak sıralı amirler suç işlemiştir. Şüphelilerin önlem alması, kaçması ve delil karartmasına imkân verilmiştir." » 22'de

İstifa etmedi AZLEDİLDİ

Bayraktar dün "Partimin neferiyim" dedi.

■ Resmi Gazete'de dün yayınlanan belge, ilginç bir ayrıntıyı gözler önüne serdi. Erdoğan Bayraktar'ın TV ekranında sözlü ifade ettiği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan istifasıyla ilgisi olmaksızın 'görevinden azledildiği' ortaya çıktı. » 20. sayfada

BAŞSAVCI: Savcı Akkaş bilgi sızdırdı

■ Savcının açıklamasının ardından Başsavcı Turan Çolakkadı konuştu: "Savcının dosyadan alınması her zaman olan bir şey. Bu savcı yetkisi olmayan soruşmayı habersiz yürüttü. Basına bilgi sızdırdı. Yalan söyledi. Dosyayı 5 savcı inceleyecek, hiçbir delil karartılamaz. Kimin oğlu olursa olsun gereği yapılır." » 22

HSYK: Yönetenler denetlenebilmeli

■ HSYK üyeleri 5'e karşı 13 oyla, Adalet Bakanlığı'nın 21 Aralık'ta soruşturmayı amirlerine haber verme zorunluluğu getiren Adli Kolluk Yönetmeliği'nde yaptığı değişikliğin Anayasa'ya aykırı olduğunu açıkladı. "Yönetenlerin yargı tarafından denetlenmesi demokratik hukuk devletinin bir gereğidir" dedi. » 22

Dolar uçuyor

■ Yolsuzluk ve rüşvet operasyonunun piyasalarda yarattığı deprem sürüyor. Son 10 günde 10 kuruş artan dolar 2.14 TL ile yeni bir rekor kırdı. Bu süreçte Türk Lirası gelişmekte olan ülkeler içinde en çok değer kaybeden para birimi oldu. » 8

Bu istiklal savaşı değil bir içsavaş
» 23. sayfada

Bazen kitap paradan tehlikelidir
» 4. sayfada

'Tanırım, iyi çocuktur'un AKP versiyonu
» 21. sayfada

Yargıya güven çöküyor
» 22. sayfada

Ölüm, Nesrin'i arayıp buldu

■ Tekirdağ'da dün bir metal fabrikasının ısıtma motoru patladı. Motorun pervanesi fırlayarak bitişikteki oyuncak fabrikasının duvarını deldi ve tezgâhın başında çalışmakta olan Nesrin Çakır'a (23) isabet etti. Genç kadın hastanede öldü. » DHA » 5'te

Cumhuriyet'in yönetimine girebilirim

■ Akşam gazetesi ve Skytürk'ü alan işadamı Ethem Sancak, "Artık Cumhuriyet gazetesinin yönetim kuruluna girebilirim.

■ Çukurova Grubu'nun Cumhuriyet'te hissesi vardı. O hisseler bana geçti. Cumhuriyet gazetesine yönetim kurulu toplantılarına katılmak istediğimi bildirdim" dedi. » 9'da

Rahşan MUNTARI

Sarıgül ve Yavaş'a moral

■ CHP Lideri, İstanbul ve Ankara başkan adaylarıyla görüştü. Kılıçdaroğlu ile Sarıgül ve Yavaş yolsuzluk operasyonunun CHP'nin yerel seçimlerdeki şansını artırdığı, İstanbul ve Ankara'nın da "CHP'nin kazanacağı iller" listesinde yer aldığı değerlendirmesi yaptı. » Okan KONURALP » 23'te

Kuşkular Erdoğan'a yöneliyor

■ MHP Lideri Bahçeli, "Erdoğan Bayraktar yolsuzluğun kime dayandığını, hukukun kimin peşine düştüğünü ifşa etmiştir. Şayet bu doğruysa AKP hükümeti A'dan Z'ye, küçüğünden büyüğüne yolsuzdur, hırsızdır" dedi. » 23. sayfa

45 kilolük ceza ödedi

■ Beşiktaşlı Cihangir Kahraman, maça kaçak girdi diye 1 yıl stat yasağı aldı.

■ Kahraman, maç anı karakolda imza atmayınca kesilen 2 bin TL'lik cezayı da 45 kilo tutan 15 bin adet madeni para ile ödedi. » Burcu PURTUL UÇAR

Yeniden yargılama için başvurdu

Eski 1. Ordu Komutanı emekli Org. Çetin Doğan yeniden yargılanmak için mahkemeye başvurdu.

20 YIL HAPSE ÇARPTIRILDI

■ Hükümeti ortadan kaldırmaya teşebbüs ettiği gerekçesiyle Balyoz davasında 20 yıl hapis cezasına çarptırılan ve cezası Yargıtay'ca onanan Doğan'ın avukatı, İstanbul 10'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'ne verdiği dilekçede Başbakan Erdoğan tarafından dile getirilen "paralel devlet" yapılanmasına dikkat çekti. » Ayşegül USTA » 24'te

800 polisle MÜLAKAT

■ Ankara'dan gelen 3 emniyet müdürü, İstanbul İstihbarat Daire Başkanlığı'ndaki 800 polisle yüz yüze görüşüyor. Amaç polislerin liyakat, yeterlilik, davranış ve görev bilinçlerine yönelik ölçüm yapmak. » 22

Bugün bayinizden Balparmak takviminizi istemeyi unutmayın!

ISSN 1304-6632

www.fulenpress.com

LONDRA'YA KALDI

■ Şampiyonlar Ligi çeyrek finaline kalma mücadelesinde Galatasaray, Chelsea karşısında kötü oynadığı ilk yarıyı Torres'in golüyle yenik kapattı.
■ İkinci yarıda canlanıp oyunun kontrolünü ele alan Cimbom, Chedjou'nun golüyle beraberliği yakaladı. Tur, 18 Mart'ta Londra'da oynanacak rövanşa kaldı. » Spor

2. Donk vakası

■ Sarı kırmızılıların atağında Terry'nin taca vurduğu top reklam panosundan sahaya geri döndü. Terry topu eline aldı bu sırada başka topla taca kullanan Galatasaray atağa geçerken, Terry elindeki topu attı. Pozisyon akıllara Kasımpaşa-Beşiktaş maçında Ryan Donk'un yaptığı hareketi getirdi.

Le Div4s'la şiddete son

Dünya çapında 4 İtalyan sopranodan oluşan Le Div4s grubu 7 Mart'ta İstanbul'da konser verecek.

Aile İçi Şiddet Acil Yardım Hattı 656 96 96

■ İlk kez 2008'de Andrea Bocelli eşliğinde Roma'da sahneye çıkan Le Div4s'in İstanbul konserinden elde edilecek gelir, Hürriyet "Aile İçi Şiddete Son" kampanyasının 10'uncu yıl etkinlikleri kapsamında Acil Yardım Hattı'na aktarılacak.

Türkiye Türklerindir

Hürriyet

27 Şubat 2014 Perşembe www.hurriyet.com.tr Fiyatı: 50 Kr (KKTC: 2 TL)

SON TÜRK DİZİSİ

Son kasetler dünyanın da gündeminde. New York Times gazetesi, Türkiye'yi sarsan ses kasetlerini haber yaparken dizi sevgimize atıf yaptı: "Türkler pembe dizi sever. Ama şimdi ses kayıtlarını izliyor."

Meclis'te böcek araması

Meclis'e satın alınan Spektrum Analizör (böcek tarama cihazı) ilk kez TBMM Başkanı Cemil Çiçek'in odasında kullanıldı. Ardından cihazla Genel Sekreter İle talep eden milletvekilleri Faruk Işık, Salim Uslu ve İbrahim Yiğit'in odaları da tarandı. Tüm odalar 'temiz' çıktı. 24

TÜRKLERİN KASETLE İMTİHANI

■ Türk siyasi hayatına 2009 seçimlerinde yayınlanan Deniz Baykal ve MHP'lilerin kasetleriyle giren tartışma, bu yerel seçimler öncesinde şiddetini artturarak devam ediyor. Bazı işadamlarının Sabah-atv'yi satın almak üzere havuz kurmaları, Fethullah Gülen'in talimatlar vermesinden sonra Başbakan ve oğlunun konuşmaları diye yayınlanan ses kasetleri gündeme bomba gibi düştü.

ACI VERİCİ, AĞIR BİR ATMOSFER

■ İtalyan La Repubblica gazetesi, "Hazirandaki Gezi eylemlerinin baskısından sonra herkes birbirini casusça izliyor. Türkiye hiç bu kadar acı verici, ağır bir atmosfer içine girmemişti" değerlendirmesi yaptı. İngiliz yayın kuruluşu BBC'nin yorumu şöyle: "Erdoğan kayıtlara 'Alçakça saldırı' dedi. Soruşturma Erdoğan'ın 11 yıllık iktidarına karşı en büyük meydan okuma olabilir." » 25

Dinleyince hissettim SES KAYDI MONTAJ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, Başbakan Erdoğan ile oğlu Bilal Erdoğan arasında geçtiği iddia edilen ses kaydı için konuştu.

İNCELEMEYE BİLE GEREK YOK

■ "İlk dinlediğimde çok açık bir montaj olduğunu hissettim. Detaylı bakınca Sayın Başbakan'ın Konya'da olduğu halde Ankara'da, iki kişi konuşurken birinin sessiz konuşurken birinin bağırması psikolojik açıdan mümkün olmaz. Teknik incelemeye gerek duymayacak kadar açık bir montaj." » 24'te

BAKAN IŞIK: KRİPTOLU TELEFONA BAKAN 5 ÇALIŞANIN TÜBİTAK'LA İRTİBATI KESİLDİ 24

HSYK'yı da onayladı

Cumhurbaşkanı Gül, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu'nda değişiklik yapan düzenlemeyi onayladı, açıklama yaptı.

AYM DEĞERLENDİRSİN

■ "Anayasa'ya çeliştiğini gördüğüm için uyardığım 12 maddedeki 15 hususun bir kısmı Meclis'te komisyon ve genel kurulda değiştirildi. Bu açık aykırılıklar dışında tartışılan maddelerin Anayasa Mahkemesi'nce değerlendirilmesinin daha doğru olacağını düşünerek yayımlanmasını uygun buldum." » 24

CHP'liler, temsili 30 milyon Euro'nun bulunduğu Beyoğlu ilçe binası önünde toplandı.

MELEK öğretmen

Kanal D'nin merakla beklenen gençlik dizisi 'Boynu Bükülüler' bu akşam başlıyor.

SAAT 20.00'DE

■ Bir grup öksüz ve yetim liselinin hayatından kesitler aktaran iddialı dizide başrol üstlenen Sedef Avcı, 35 yaşlarındaki, okulun güzel ve idealist öğretmeni Melek'i canlandırıyor.

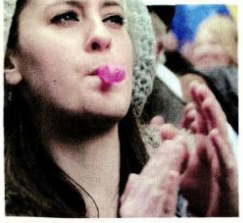
KELEBEK'İ İSTEYİNİZ

Otomotiv TAVIR koydu

■ Türkiye'nin uluslararası alanda en önemli etkinliklerinden biri olan ve 31 Ekim'de yapılması planlanan Autoshow fuarı 2015 ilkbaharına ertelendi. Bu karar, otomotiv sektörünün ÖTV artışı, kredi sınırlaması gibi kararlara tepkisi olarak algılandı. » 10

CHP, 30 milyon Euro saçtı

Başbakan ile oğlu Bilal Erdoğan arasında geçtiği iddia edilen telefon kayıtlarını, dün de CHP İstanbul'da sokağa çıkarak protesto etti.

TEMSİLİ EURO BASTIRDILAR

■ İstiklal Caddesi'ndeki yürüyüş sırasında sık sık "Her yer rüşvet her yer yolsuzluk" sloganı atıldı. İl Başkanı Oğuz Kaan Salıcı seçmene, "Kararınızı gözden geçirin" mesajı verdi. Temsili Euro'lar havaya atılarak eyleme katılanlara dağıtıldı. Taksim'e girilemeyince, Mustafa Sarıgül, büyükşehir belediye başkanı seçilirse meydanı halka açma sözü verdi. Mustafa KÜÇÜK » 21. sayfada

Flamenkonun yas günü

■ İspanyol Flamenko gitaristi Paco de Lucia (66), Meksika tatilinde plajda çocuklarıyla oynarken kalp krizi geçirerek öldü. » 9'da

■ Kıbrıs'ta, iki garantör devlete, yani Yunanistan ve Türkiye'ye yapılması planlanan çapraz ziyaretler bugün başlıyor.
■ KKTC Özel Temsilcisi Kudret Özersay Atina'da, Rum Yönetimi Özel Temsilcisi Andreas Mavroyannis ise Ankara'da temaslarda bulunacak. Yorgo KİRBAKİ

Sokağa çıktılar

■ Türk Eğitim-Sen ve Eğitim-Sen'e bağlı öğretmenler, dün tüm illerde grev yaptı. Sokağa çıkan binlerce öğretmen Milli Eğitim Temel Kanun Tasarısı'nda planlanan değişiklikleri protesto etti. Tasarı, dershanelerin özel okula dönüştürülmesini de kapsıyor.

Vehbi Koç Ödülü Osmanlı tarihine

■ Vehbi Koç Vakfı tarafından bu yıl 13'üncü kez dağıtılan Vehbi Koç Ödülü'ne, tarihçi Prof. Dr. Zeynep Çelik layık görüldü. Osmanlı kent ve kültür mimarisini, Osmanlı'da şehir tarihini inceleyen ilk kadın tarihçiler arasında yer alan Çelik, ödülünü Mustafa Koç'un elinden aldı. » 13

'Bu taşı okşayın okşayarak sevin'

28

MERKEZİ SİSTEM ORTAK SINAV
Liseye hazırlanan tüm adaylara
UĞUR Hazırlık
Merkezi Sistem Ortak Sınavı Hazırlık Sayfalarında karşınıza çıkabilecek dersler ve sorular. » 34-35

YGS'YE HAZIRLIK
■ Sorularını çözümleri hurriyet.com.tr adresinde izleyebilirsiniz. 37

www.info-press.com

Tatlıtuğ'dan yeni dizi

Ekim Devrimi ve bir aşk hikâyesi

Star TV Nermin Bezmen'in "Kurt Seyt & Shura" adlı eserinden uyarlanacak dönem dizisinin başrolü için Kıvanç Tatlıtuğ'la anlaştı. Çarlık Rusyası'nda başlayıp 1917 Devrimi'nin ardından İstanbul'a taşınan bir aşkı anlatan dizide Tatlıtuğ'a, Farah Zeynep Abdullah eşlik edecek. Tatlıtuğ, çekimleri ocakta başlayacak dizinin bölüm başı 60 bin lira alacak.

ABD YOLLARINDA 175 BİN DOBLO

Tofaş'ın 268 milyon euro (630 milyon TL) ek yatırımla yenileyeceği hafif ticari aracı Doblo, ABD ve Kanada'ya 175 bin adet ihraç edilecek. Avrupa pazarındaki daralmaya dikkat çeken Tofaş CEO'su Başaran "Bu yatırım ihracat pazarlarımızı çeşitlendirmek açısından büyük önem taşıyor" dedi. Doblo ABD'de İngilizce 'koç' anlamına gelen 'Ram' markasıyla satılacak. >>12'de

İHRACAT ŞAMPİYONU YİNE TÜPRAŞ OLDU >>11'de

GÜNİZ SOKAK'TA HÜZÜN VAR

Özel doktoru Aylin Cesur, haberi aldıktan sonra Demirel'in yanına ilk gelenlerdendi. Eşinin naaşını son defa gördüğünde 9. Cumhurbaşkanı'nın şekeri yükseldi.

Fotoğraf: Yavuz Özden

Milliyet

www.milliyet.com.tr

BASINDA GÜVEN

29 Mayıs 2013 Çarşamba 50 Kr
KKTC satış fiyatı 1.5 TL

MUTSUZLUĞUN RESMİNİ ÇİZDİK

OECD'nin 9 kriter üzerinden ülkelerin mutluluk seviyesini ölçtüğü araştırmada Türkiye 36 ülke arasında en son sırada yer aldı

En mutlusu Avustralya

Barınma, gelir, meslek, toplum, eğitim, çevre, şeffaflık, sağlık, yaşam memnuniyeti ve iş-özel hayat dengesi kriterlerinin birçoğunda sınıfta kalan Türkiye; Brezilya, Şili ve Meksika'nın ardında 36'ncı sıraya yerleşti. Yıllık çalışma saati OECD ortalamasının 101 saat üzerinde olmasına rağmen yıllık hane halkı geliri sıralamasında sondan 5'inci sırada kaldı. Araştırmaya göre en mutlu ülke Avustralya.

İnsani kalkınma sıkıntılı

Prof. Nilüfer Narlı'ya göre ülkedeki ekonomik büyüme, insani kalkınmaya yansımıyor. Ayrıca eğitim ve sosyal yaşamda kadın-erkek arasındaki uçurum çok büyük. Prof. Nevzat Tarhan gelir düzeyindeki artışın, eğitimle paralellik göstermemesinin bu sonucu doğurduğu görüşünde. Prof. İbrahim Balcıoğlu ise "Genç nüfus kontrolsüz bir ırmak gibi. Bu topluluk önünü göremenin gerginliğini yaşıyor" diyor. >>18'de

Fotoğraf: Reuters

Gezi Parkı'nda eylemcilere polisin biber gazlı müdahalesini Reuters internet sayfasındaki "Editörün seçimi" blog'unda yayınladı. Ve fotoğraf eylemin sembol resmi oldu.

AĞAÇ NÖBETİ TUTANLARA GAZ

Taksim projesi kapsamında Gezi Parkı'nda bir duvarın yıkılması ve ağaçların sökülmesine karşı nöbet tutan eylemcilere polis biber gazıyla müdahale etti. Önceki gece başlayan yıkıma karşı çadır kuran ve dün de iş makinelerine direnen gönüllüler ve çevik kuvvet arasında çatışmalar yaşandı. Destek için gelen BDP milletvekili Sırrı Süreyya Önder, inşaatı yapan şirketin personelinin zabıta kayafeti giyip protestoculara saldırdığını iddia etti. >>CEREN BÜYÜKTETİK'in haberi 8'de

Karadayı'nın Çiller'e resti çektiği an

28 Şubat'ta Başbakan Yardımcısı olan Tansu Çiller'in siyasi başdanışmanı Hüseyin Kocabıyık'ın, tanık sıfatıyla verdiği ifadede çarpıcı iddialar var. İfadeye göre Çiller, Batı Çalışma Grubu belgelerini gösterdiği dönemin Genelkurmay Başkanı Karadayı'ya "Sizleri emekli ederiz" der, Karadayı ise sert yanıt verir: "Biz görevimizi yapıyoruz. Emekli edebiliyorsanız edin." >>TÜRKER KARAPINAR'ın haberi 19'da

Devlet adabına uygun taziye

Türkiye siyasetinin sembol adresi Güniz Sokak dün tarihi günlerinden birini yaşadı. Süleyman Demirel, eşi Nazmiye Demirel'in vefatı üzerine taziyeye gelenleri, 45 yılı beraber geçirdikleri bu evde ağırladı. Ziyaretler devlet geleneğine uygun biçimde Cumhurbaşkanı Gül'ün gelişiyle başladı. Çiçek, Kılıçdaroğlu ve Bahçeli Güniz Sokak'a gitti, Başbakan Erdoğan ve Fethullah Gülen telefonla başsağlığı diledi. Demirel sağlık durumu nedeniyle kimseyle tokalaşmadı. >>20-21'da

Rahşan Ecevit'le görüşme yasağı

Nazmiye Demirel ve Rahşan Ecevit, Türkiye siyasetine damga vurmuş iki büyük liderin eşleriydi. Rahşan Hanım, Nazmiye Demirel'i yakından tanımadığını söyledi. 12 Eylül'den sonra götürüldükleri Hamzakoy'da bile böyle bir fırsat olmamış. Rahşan Hanım "İstedim ama bizi hiç görüştürmediler. Aynı merdivenden inmemize bile izin vermediler" dedi. >>FIKRET BİLA 21'de

Müjde Nazmiye küpe bulundu!

Nazmiye Hanım kulağından eksik etmediği küpesini AP kongresinde kaybedince kahrolur. Kelebek gazetesi "Nazmiye Hanım'ın küpesini bulalım" başlıklı kampanya başlatır, küpe ertesi gün bulunur. Süleyman Bey evin kapısından seslenir: "Nazmiye müjde! Küpe bulundu." Siyah-beyaz fotoğraflara baktım. Hayatının her döneminde Nazmiye Hanım'ın kulağında o küpe vardı. >>CAN DÜNDAR 21'de

İÇECEKSEN GİT EVİNDE İÇ

Başbakan Erdoğan grup toplantısında alkol satışına getirilen gece kısıtlamasını savundu. Dinlerin yanlışı değil doğruyu emrettiğini söyleyen Erdoğan "İki tane ayyaşın yaptığı yasa sizin için muteber oluyor da inancın emrettiği bir gerçek, niçin reddedilmesi gereken bir olay haline geliyor?" diye sordu. Erdoğan çıkan düzenlemenin kimsenin yaşam tarzına yönelik bir müdahale olmadığını da belirterek "İçeceksen git evinde iç" dedi. >>22'de

CHP'YE AĞIR SUÇLAMA

Erdoğan, CHP'nin Hatay'da tehlikeli bir oyun oynadığını belirterek, "İki kez Şam'a giden CHP heyetine rehberlik eden kişi, hem Reyhanlı saldırısını hem de kamplara yönelik bombalama, öldürtme ve kaçırtma girişimlerini planlayan şahsın ta kendisidir. CHP Genel Başkanı derhal istifa etmelidir" dedi. >>22'de

Trafik kazaları deprem gibi

Türkiye'de 2012'de gerçekleşen trafik kazalarının bütçeye 23.7 milyar TL zarar verdiğini söyleyen Prof. Mustafa İlıcalı, bu miktarın Marmara Depremi'nin verdiği zarardan daha büyük olduğunu söyledi. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne danışmanlık yapan Prof. İlıcalı'ya göre bu para, GAP projesinin maliyetinin 3'te 1'i. >>GÖKHAN KARAKAŞ'ın haberi 4'te

3. köprü temeli için her şey hazır

İstanbul'da Boğaz'ın 2 yakasını birbirine bağlayacak 3. köprünün temeli bugün atılacak. Beykoz Poyrazköy ve Sarıyer Garipçe arasında inşa edilecek köprü için düzenlenecek törene Cumhurbaşkanı Gül ve Başbakan Erdoğan katılacak. Tören için orman yoluna asfalt döküldü, fidanlar dikildi, helikopter pisti çalışmaları yapıldı. Hazırlıkları Ulaştırma Bakanı Yıldırım denetledi. >>13'te

Binali Yıldırım, İstanbul'a gitmeden önce Çukurova Havalimanı'nın temelini attı.

Neden tamamen yasaklamadılar?

Kılıçdaroğlu yeni alkol yasasını "AKP'den şunu beklerdim aslında, alkol üretimini Türkiye'de tümüyle yasaklasalardı, niye yasaklamadılar?" sözleriyle değerlendirdi. CHP lideri grup toplantısında da Başbakan'ı sert eleştirdi: "Sana '52 kişinin katilisin' dediğimde bil ki bildiğim bir şeyler var. Bir nebze ahlak taşıyorsan istifa edersin." >>23'te

'Kıyak kafa' sözü maksadını aşmıştır

MHP lideri Bahçeli alkol tüketimini kısıtlayan yeni yasaya olumlu yaklaşmalarının sebebinin gençliği korumak olduğunu, AKP'ye verilmiş bir destek olmadığını söyledi: "Başbakan'ın 'Gece-gündüz içen, kafası kıyak nesil istemiyoruz' sözü maksadını aşmıştır. Gençlerimizi töhmet altında bırakan ithamlardan uzak durmalıdır." >>23'te

Bir Milliyet klasiği...

DÜŞÜNENLERİN DÜŞÜNCESİ

Feridun Andaç: Sait Maden 19 yaşımdan beri ustamdır. Onun birikimi ve açtığı yol her zaman bizi ışıtacaktır. Biliyorum ki kalp sonunuzu geride bırakıp şiirine ve çizgisine kaldığı yerden devam edecektir. >>30'da

www.inkpress.com

Bahar Kampanyası
23 Haziran'a kadar internetten satın alacağınız tüm kitaplarda
35 % indirim
www.kitap.cumhuriyeti.com.tr

Cumhuriyet

Bahar Kampanyası
Kitaplarınızı internetten alın, tatilin keyfini kitapla çıkarın.
50 TL ve üzerine ÜCRETSİZ KARGO
www.kitap.cumhuriyeti.com.tr

89. YIL SAYI: 32011/ 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 29 MAYIS 2013 ÇARŞAMBA

Türkiye yaşam kalitesinde sonuncu
■ 16. Sayfada

Demirel'in çekindiği tek muhalefet
■ 19. Sayfada

Alkol yasağı finalleri de vurur
Arif KIZILYALIN ■ Spor'da

Geçmişte 'demokrasi tramvaydır' diyen Erdoğan'dan alkol yasakları için 'inancın gereği' itirafı

Son durağa doğru

MECLİS'İ KAPATIP KURAN'LA YÖNETELİM!

Erdoğan'ın sözlerini değerlendiren anayasa profesörü İbrahim Kaboğlu, "O zaman Meclis'e ne gerek var ki, kaldıralım. Kuran'la yönetilsin. Kendi varlığını da ortadan kaldırıyor" dedi. İlahiyatçı profesör Şahin Filiz de "Dindarlık ucuz sevap peşinde koşmak değildir" dedi. ■ *4. Sayfada*

'YASA YAPAN İKİ AYYAŞ' KİM?

CHP Genel Başkan Yardımcısı Oran, Meclis'e verdiği önergeyle Erdoğan'a "yasa yapan iki ayyaşın" kim olduğunu sordu. Antalya Milletvekili Acar, Erdoğan'ın "Atatürk ve İnönü'yü kastettiğini" savunurken CHP'li vekiller, Meclis'e ve milletvekillerine hakaret ettiğini vurguladı. ■ *6. Sayfada*

ŞERİATA ADIM ADIM 1996'da "Demokrasi bir tramvaydır, gittiğimiz yere kadar gider, orada ineriz" diyen Erdoğan, alkol yasaklarıyla ilgili dini referans gösterdi. Erdoğan, "Din doğruları emrediyorsa bunun karşısında mı duracaksın? İki ayyaşın yaptığı yasa muteber de inancın emrettiği bir gerçek niçin olay haline geliyor?" dedi.

YAZARLARA GÖZDAĞI Kimsenin yediğine içtiğine karışmadıklarını savunan Erdoğan "İçeceksen yine alkolünü al evinde iç" ifadesini kullandı. "Kafası kıyak nesil istemiyoruz" sözlerinden "CHP uzantısı yazarlar"ın rahatsız olduğunu belirten Erdoğan "Yazın bakalım nereye kadar yazacaksınız?" diye konuştu. ■ *4. Sayfada*

ERDOĞAN'A REYHANLI YANITI

CHP'den 4 öneri

Başbakan'ın, "Şam'a giden CHP heyetine rehberlik eden kişi Reyhanlı saldırısını planlayan şahsın ta kendisidir. CHP Genel Başkanı istifa etmelidir" sözlerine yanıt veren CHP lideri, Suriye'nin kan gölüne dönmesinin sorumlusunun Erdoğan olduğunu yineledi. CHP lideri, hükümete "Suriye'deki iç savaşın tarafı olmayın, terör unsurlarını desteklemeyin, sınır güvenliğini sağlayın, Cenevre sürecini destekleyin" çağrısı yaptı. ■ *6. Sayfada*

TSK PERSONEL YASA TASLAĞI

Özel'e danışman 'ordusu'

Genelkurmay Başkanlığı'nın hazırladığı TSK Personel Yasası Taslağı'nda, ordudan atma işlemi için "irtikai faaliyetlerde bulunma" kriteri korundu. Düzenlemeyle, Genelkurmay Başkanı'na tanınan 10 sivil danışman kadrosu 50 kişiye kadar genişletildi. Danışmanları ve alan uzmanlarını teşvik etmek için de ikramiye uygulaması getiriliyor. **BARKIN ŞİK** ■ *7. Sayfada*

'Hayata Dönüş' davasında sanık yakınlarına jandarma sert davrandı

Annelere de gaz

Fotoğraflar: REUTERS / DHA

Gezi kıyımına direniş

Taksim Gezi Parkı'nın Elmadağ yönüne bakan duvarı önceki gece yıkıldı. Bazı ağaçlar söküldü. Parkı korumak için sosyal medya üzerinden örgütlenerek gece saatlerinde toplanmaya başlayan yurttaşlar sabaha kadar nöbet tuttu. Dün de devam eden nöbet eylemine milletvekili Sırrı Süreyya Önder de destek verdi. Önce biber gazıyla müdahale eden polis, daha sonra geri çekildi. ■ *3. Sayfada*

8 kişinin yaşamını yitirdiği 'Hayata Dönüş' operasyonu sırasında Ümraniye Cezaevi'nde bulunan 399 mahkûmun, "isyan, patlayıcı madde bulundurma ve öldürme" gibi iddialarla sanık olarak yargılandığı davanın dünkü oturumunda jandarma, sanık yakınlarına duruşma salonunda biber gazıyla müdahale etti.

Jandarma, salonun küçük olması gerekçesiyle bazı sanık yakınlarını dışarıya çıkarmak istedi. İtişmelerin yaşandığı sırada, sanıklar da yakınlarına kötü davranıldığı gerekçesiyle güvenlik görevlilerine engel olmak istedi. Bunun üzerine jandarma görevlileri salondakilere gazla müdahalede bulundu. ■ *7. Sayfada*

Öğrenciye polis sorusu:

Başbakan'ı sevmiyor musun?

Bursa'da "Parasız eğitim, sınavsız üniversite" eyleminde 'Ampul Tayyip' sloganı atan liselilere soruşturma açıldı. Eylemin ardından bazı öğrencilerin evine kadar giden polis, "Başbakanımızı sevmiyor musun?", "Sizi bir araya getiren kimdi?", "Slogan attıranı tanıyor musun?" sorularını yöneltti. Polis, bir öğrenciyi "Yaptığınız büyük bir suç. Başınıza kötü şeyler gelecek" diye korkuturken aileler tek tek uyarıldı. **FIRAT KOZOK** ■ *7. Sayfada*

Görünüm... Bekir COŞKUN ● 3'te

'Yerine-Geçen-Şey' Ergün YILDIZOĞLU ● 4'te

Türkiye Din Devleti mi? Hikmet ÇETİNKAYA ● 6'da

Rotasından Sapmış Darbe Güray ÖZ ● 7'de

Parti Bitti, Gençler Evi Temizleyin! Erinç YELDAN ● 13'te

Otoriterlik ve Totaliterlik Mümtaz SOYSAL ● 16'da

Demirel: Örnek Bir Hayatımız Oldu Utku ÇAKIROZER ● 20'de

Hatemi, Hatemi'ye Karşı Mine KIRIKKANAT ● 21'de

CHP'Lİ BELEDİYELERİN FUARI BAŞLIYOR
■ 19. Sayfada

IRAK'TA MEZHEP SAVAŞI
■ 17. Sayfada

ISSN 977-1300-0934

GÜNCEL
Cüneyt ARCAYÜREK

Yuh Olsun!

Bir zamanlar resmi tarih tarihsel gerçekleri saptırıyor diyorlardı. **Recep**'in yarattığı medya dünyasında öyle cevherler doğdu ki; Cumhuriyeti kuranlar güneş doğudan doğar batıdan batar dediler mi; her

■ Arkası Sa. 20. Sü. 1'de

Talana vize, dinci vakıflara af

KIZLARI EVDE BIRAKTILAR

Eğitimde 4+4+4'lük sistem okullaşma oranını düşürürken en çok kız öğrencileri olumsuz etkiledi. Zorunlu olmasına karşın ortaöğretime devam etmeyen kız öğrencilerin sayısı iki kattan fazla arttı. Okulöncesi eğitimde okullaşma oranı yüzde 10 düştü, bu oran kızlarda yüzde 12 oldu. **FİGEN ATALAY** ■ *20. Sayfada*

Hükümet yeni bir torba tasarıyla orman talanına vize veriyor. Yeraltı sularını paralı yapan, HES'lere devam diyen, ormanda define aranmasına izin veren torba tasarıyla ayrıca 28 Şubat sürecinde kapatılan dinci vakıfların yeniden faaliyete geçmesinin de önü açılıyor. Başvurulması halinde aynı isim ve amaçla açılacak vakıfların el konulan malları da iade edilecek. **MUSTAFA ÇAKIR** ■ *8. Sayfada*

GÜNDEM
Mustafa BALBAY

1 No'lu Cezaevi 9-0 alt koğuş Silivri/İstanbul

- Mustafa Balbay **4 yıl 84** gündür tutuklu.
- Hücrede **824.** gün.
- Milli irade **719** gündür tutuklu.

www.impressmedia.com

BİLİM TEKNOLOJİ
Kadıköy'de cinayet!
BUGÜN Cumhuriyet'le.

Cumhuriyet

Sosyokültürel değişim sözcüklere nasıl yansıyor?
Google çalışanları, yaklaşık iki yıl önce 1500 ve 2008 yılları arasında yayımlanan 5,2 milyon kitabı kapsayan devasa bir veritabanı oluşturmuştu.
BUGÜN Cumhuriyet'le.

89. YIL SAYI: 32013 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 31 MAYIS 2013 CUMA

Gezi Parkı'nı korumak için toplanan grup biber gazına karşın mücadeleyi sürdürüyor

Halk direniyor

"Ne yaparsanız yapın, biz kararı verdik" diyen Erdoğan'a İstanbullular Taksim Gezi Parkı'na vücutlarını siper ederek yanıt verdi. Polis destekli yıkım ekibine karşı 3 gündür nöbet tutan gruba, dün sabaha karşı biber gazıyla müdahale edilmesinin ardından binlerce yurttaş destek için parka akın etti. Çok sayıda sanatçı, akademisyen ve siyasi de eyleme katıldı.

SİBEL BAHÇETEPE / MELTEM YILMAZ / SERCAN MERİÇ ■ 10 . Sayfada

Eylemcilerin kaldığı çadırlar polis tarafından yakıldı.

Fotoğraflar: DHA / AA

103 YAŞINDAYDI

Güzin Dino'yu kaybettik

Dilbilimci, öğretim üyesi, çevirmen, yazar ve Abidin Dino'nun eşi Güzin Dino 103 yaşında hayata veda etti. Bir süredir tedavi gören Dino'nun cenazesi pazar günü Paris'te annesinin yanında toprağa verilecek. ■ *19. Sayfada*

E. ORGENERAL IĞSIZ:

Andıç yasal belgedir

Ergenekon davasında son savunmasını yapan emekli Orgeneral Iğsız, internet sitelerinin açılması ve işletilmesinin Genelkurmay Başkanlığı'nca yürütülen yasal bir faaliyet olduğunun ortaya çıktığını belirtti. Iğsız, "Andıç yasal bir belge olup suç unsuru içermemektedir" diye konuştu. **HATİCE TUNCER** ■ *11. Sayfada*

CHP heyetinin raporu gizli servis elemanlarının provokasyonu kuşkusunu gündeme getirdi

Reyhanlı'da ABD esnafı!

Halk kışkırtılıyor Reyhanlı saldırısını inceleyen CHP heyetinin ön raporunda çarpıcı iddialar yer aldı. "Yetkililere göre, saldırıların asıl amacı Reyhanlı halkını Suriyeli sığınmacılara saldırtmaktır" denilen raporda, kanıt olarak patlamadan üç gün önce yaşanan bayrak kavgası gösterildi. Kavganın çıktığı restoranın gözaltına alınan Suriye kökenli işletmecisi için ABD konsolosluğu devreye girdi ve "bizim vatandaşımızdır" dedi.

Aleviler hedef Asıl işi iç mimarlık olan bu kişinin Reyhanlı'da restoran açmasının, kimliğini gizlemeye dönük olup gizli servislerle irtibatlı olduğu değerlendirmesi yapılan raporda ayrıca, eylemi Alevilerin yaptığına dair bir kamuoyu algısı yaratıldığı da belirtildi. Hatay valisinin MİT'in izlediği araçlarla bombaların patlatıldığı araçların aynı olmayabileceğine dair açıklamaları da dikkat çekiyor. **AYŞE SAYIN** ■ *9. Sayfada*

NAZMİYE DEMİREL TOPRAĞA VERİLDİ

Fotoğraf: AA

Demirel'in zor vedası

9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel eşi Nazmiye Demirel'i Isparta'da siyasilerin de aralarında olduğu 5 bin kişilik bir törenle son yolculuğuna uğurladı. Üzüntüsü yüzüne vuran Demirel, mendiliyle 65 yıllık eşinin mezarına bir avuç toprak attı. Camide cenaze namazı sırasında zor da olsa ayakta duran Demirel, defin işlemini ise mezarın başına konulan koltukta izledi. ■ *12. Sayfada*

HAŞİM KILIÇ:

Vicdanlar yoruluyor

Alkol yasaklarında yaşam biçimine müdahale tartışmaları sürerken Anayasa Mahkemesi Başkanı Kılıç'tan dikkat çeken açıklama geldi. Kamu gücünün bireysel tercihleri sorguladığı dönemlerin "karanlık dönemler" olduğunu belirten Kılıç "Hayat tarzlarına yapılan müdahale yorgun vicdanları daha da yoruyor" dedi.

TÜSİAD toplantısında konuşan Kılıç, Türkiye'nin en çok ihlal ettiği adil yargılanma hakkı konusunda da Anayasa Mahkemesi'nin "makul bir sürede gerekli içtihatlarını oluşturacağını" anlattı. Adalet Bakanı Ergin de 1-2 yıl içerisinde Türkiye'nin AİHM'de bu kadar ihlal alan bir ülke olmayacağını öne sürdü. ■ *6. Sayfada*

TEPKİ ARTIYOR

Aleviler sokağa çıkacak

İstanbul Boğazı'na yapılacak üçüncü köprüye "Yavuz Sultan Selim" adını veren iktidara tepki gösteren Alevi dernekleri protesto gösterilerine hazırlanıyor. Erdoğan'ın Alevilerle köprü kurma niyetinin olmadığını bir kere daha gösterdiğini belirten Alevi Bektaşi Federasyonu Genel Başkanı Selahattin Özel, bu tutuma karşı İstanbul'da gereken cevabı vereceklerini söyledi. **MEHMET MENEKŞE** ■ *4. Sayfada*

Taksim... Bekir COŞKUN ● 3'te
Daha Çok Fazıl Say'lar Canan Ann'lar... Ali SİRMEN ● 4'te
'Cinayeti Cördüm!' Emre KONGAR ● 6'da
Toprak Ana Ağlıyor!.. Hikmet ÇETİNKAYA ● 8'de
Kılıç'tan Uzun Tutukluklara 'İmalı' Sinyali Utku ÇAKIROZER ● 8'de
Parçalan Birleştirin Güray ÖZ ● 10'da
Yayınları Özgen ACAR ● 13'te
Yaşasın Çağdaş Sanat Zeynep ÜNAL ● 15'de

SINIRDA TÜRK TİMİNE ATEŞ ■ *9. Sayfada*

S-300'LER ŞAM'DA ■ *13. Sayfada*

ISSN 977-1300-0934
9 771300 093002

GÜNCEL

Cüneyt ARCAYÜREK

Maske Düştü ve.....

RTE'nin dalkavuklarından, kan kırmızı gerici kafalardan biri, geçenlerde bir törene 10. Yıl

■ *Arkası Sa. 10. Sü. 1'de*

Bakan torpili adresi buldu

PETROL DEVLERİNE YENİ KIYAK

Türk Petrol Yasa Tasarısı, TBMM'de kabul edilirken, son gün yine petrol devleri lehine düzenlemeler yapıldı. Özellikle Karadeniz ve Akdeniz'de arama yapan petrol devlerine olağanüstü durumlarda bile satış garantisi sağlandı. Milli parklar petrol aranacak yerler arasından çıkarılırken ormanlar yine kaldı. **MUSTAFA ÇAKIR** ■ *10. Sayfada*

Çevre ve Şehircilik Bakanı Bayraktar bir yakınının devlet kurumlarında görevlendirilmesi için yazdığı torpil yazısını yanlışlıkla RTÜK'ün BDP'li üyesine göndermişti. Bayraktar'ın yanlış adrese gönderdiği resmi torpil ricası sonunda adresini buldu. Bakanın torpil yazısında adını verdiği Şeyma Güloğlu Ulusal, TRT İstanbul Müdürlüğü'ne araştırmacı oldu. **FIRAT KOZOK** ■ *12. Sayfada*

GÜNDEM

Mustafa BALBAY

1 No'lu Cezaevi D-3 alt koğuş Silivri/İstanbul

- Mustafa Balbay **4 yıl 86** gündür tutuklu.
- Hücrede **826.** gün.
- Milli irade **721** gündür tutuklu.

www.interpress.com

SBS HAZIRLIK-15 CEVAPLARI
» 13. sayfada
UĞUR DERSHANELERİ
Soruların çözümlerini hurriyet.com.tr adresinde izleyebilirsiniz.

FENERBAHÇE'DEN ARDA'YA ÇILGIN TEKLİF

Başkan Aziz Yıldırım'ın Arda Turan'a 1 ay önce "İlk yıl için 8 milyon, sonraki her yıl için de 4 milyon Euro" teklifi ilettiği ortaya çıktı.

Arda teklife olumsuz bakarken, Emre Belözoğlu, Rıdvan Dilmen, Acun Ilıcalı gibi isimlerin ikna için devreye girdiği konuşuluyor.

» Ali Naci KÜÇÜK » Spor'da

ERSUN YANAL FENERBAHÇE İÇİN İSTANBUL'A GELDİ » Spor

Zengin vergisi nasıl işleyecek

Yeni vergi tasarısı, akılda pek çok soru bıraktı.

160 bin lirayı aşan kira ve maaş gibi gelirler, yeni tasarıya göre nasıl beyan edilecek? İşyeri kirasına çifte vergi artışı mı var? Borsaya vergi var mı? Hürriyet'in vergi uzmanı yazarı Şükrü Kızılot, soruları cevapladı. » 11

Prof. Dr. Şükrü KIZILOT

Türkiye Türklerindir

Hürriyet

31 Mayıs 2013 Cuma | www.hurriyet.com.tr | Fiyatı: 50 Kr (KKTC: 2 TL)

BABA TÖREYE SİPER OLDU

İstanbul'da tüyler ürperten olay. Aile 17 yaşındaki S.S. için töreyi devreye soktu. Amca kurşunu sıktı. Önüne geçip kızını kurtaran baba ağır yaralandı.

SİLAHINI ÇEK VUR

Büyük dram Bitlis'teki köylerinden yıllar önce göç eden ailenin 17 yaşındaki kızı S.S.'nin evlenme hayalleri kurduğu bir genç tarafından terk edilmesiyle başladı. Toplanan aile meclisi 'Töremizin gereği budur' diyerek baba İbrahim S.'den (46) kızını vurmasını istedi.

O ZAMAN BEN YAPARIM

Üçü kız 5 çocuk sahibi baba "Hayır, kızımı asla öldürmem" diye bir süre direndi. Bunun üzerine genç kızın amcası Sıddık S. devreye girdi. 24 Mayıs günü ailenin Sultanbeyli'deki evine gidip S.S.'ye hakaret etti ve "Sen yapmazsan ben yaparım" diyerek tabancasını çekti.

Çetin AYDIN

POLİS, AMCAYI ARIYOR

Baba İbrahim S. kızını kurtarmak için hamle yaptı ve kurşuna hedef oldu. Göğsünden vurulan baba ağır yaralı halde yoğun bakımda. Polis kaçan amcanın peşine düştü. Ölümden son anda kurtulan çaresiz kız savcılık kararıyla korumaya alındı. » 7. sayfa

Psikolojik şiddet var koruyun

9 aylık eşi Alican Özbaş'a boşanma davası açan oyuncu Meltem Cumbul, psikolojik şiddet ve kötü muameleye maruz kaldığını iddia ederek mahkemeden koruma talebinde bulundu. Cumbul, boşanma süreciyle ilgili gizlilik kararı alınmasını da istedi. » 7'de

Özge EĞRİKAR

Alara'nın YENİ HAYATI

Alara Koçibey GQ dergisine yaşam felsefesini anlattı: "Büyüleyici olmak bir kadının en büyük silahı. Tabii ki çocuklarım öncelikli ama bir kadın olarak hatırlanacak hayat yaşamak ve sonrasında anılmak benim için önemli."

HAYAT TARZINA

Müdahaleler vicdanları yoruyor

Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç, "Özerk alan içindeki hayat tarzlarına müdahalenin yarattığı hak ihlalleri, insan onurunda yaralar açmıştır. Bunlar yorgun vicdanları daha da yoruyor" dedi.

DEVLETİN SİCİLİ BOZULUYOR

"Toplum vicdanı ikna edilmeden atılan adımlar, demokratik hukuk devletinin sicilini bozuyor. Kamu gücünü kullananların, hak ihlaline sebep olması kabul edilemez. Başkalarının haklarına sahip çıkmak insanlık erdemidir." » 24'de

GEZİ'DE YAKMA TİMİ

ÇADIRLARI ATEŞE VERDİLER

Taksim'deki parkta ağaçlar kesilmesin nöbeti tutan protestocuların çadırları, saat 05.00'teki Çevik Kuvvet baskınında yakıldı.

Polisi engellemek isteyen grup biber gazıyla dağıtıldı. Sivil, gaz maskeli, ellerinde telsiz ve zabıta yelekleri bellerinde gizlenmiş bazı kişiler protestocuların çadırlarını topladı.

ELİNDE ATEŞ, YÜZÜNDE MASKE

Sayıt ERGİÇEK

Bu kişiler, üniformalı polislerin gözü önünde çadırları yaktılar. Polis "Çadırları protestocular yaktı" açıklaması yaptı. Ancak yakma anında çekilen görüntüler bu açıklamayı doğrulamadı. » 6'da

AYŞE ORADAYDI » 6'da

S-300'ler nereden geçti

Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'ın Rusya'nın sattığı S-300 füzelerinin ilk partisinin ulaştığına dair açıklaması dünyada büyük ses getirdi.

BOĞAZ'DAN MI PASİFİK'TEN Mİ

İsrail, Ulusal Güvenlik Konseyi'ni acil olarak toplarken, sevkıyatın Boğazlar üzerinden mi yapıldığı merak konusu oldu. Ancak uzmanlar, nakliyatın Rusya'nın Pasifik Donanması üzerinden yapılmış olabileceğini konuşuyor. » 26'da

SURİYE TARAFINDAN TÜRK ASKERİNE TACİZ ATEŞİ 26

Ormanlar da sondaja açıldı

Meclis'te kabul edilen Türk Petrol Kanunu yeni kurallar getirdi.

Milli parklar dışında ormanda petrol aranabilecek. 16 yıl ara, 40 yıl işlet. Yabancının hareket alanı genişledi. Özel şirkete boru hattı izni. Kuyu başı değil piyasa fiyatı. » 10

Ergenekon davasında gizli kayıtta yakalandı

Ergenekon davasında dün emekli Orgeneral Hasan Iğsız son savunmasını verirken oğlu Hakan Iğsız, anahtarlık şeklindeki cihazla gizli kayıt yaparken yakalandı. Cihaza el konuldu, Hakan Iğsız hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunuldu. » 23'te

Trafikte uyuşturucu denetimi geliyor

Polis trafikte uyuşturucu denetimi başlatacak. Yolda teknik cihaz kullanarak veya hastanedeki testlerde uyuşturucu kullandığı tespit edilen sürücülere, 3 bin 600 lira ceza kesilecek, ehliyetine 5 yıl el konulacak. » 6'da

Erkek kardeşi başını kesti

Denizli'de garson Mustafa Özaşkın (21), "Eniştemi aldatıyorsun" dediği bir çocuk annesi ablası Nazmiye Sönmez'i (22) başını ekmek bıçağı ile keserek öldürdü. » 3. sayfada

AYAKTA UĞURLADI

9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel 65 yıllık eşi Nazmiye Hanım'ı İslamköy'de son yolculuğuna uğurladı. Ayakta zor duran Demirel, tabutun başına getirilen koltuğu istemeyerek gönderdi. Eşi toprağa verilirken mendiline koydurduğu bir avuç toprağı mezara döktü. » Turan YILMAZ » 20

İslam ve özgürlük

Ertuğrul ÖZKÖK

Geçen hafta Mesut Yar'ın programından çıktıktan sonra bir arkadaşım aradı. AK Parti'ye soğuk bakmayan, liberal düşünceli demokrat bir insan. "Müslüman çevreler bir noktayı gözden kaçırıyor. Bu kanun, İslam'la özgürlükleri karşı karşıya getiriyor. Oysa Türkiye, İslam'ın demokrasiyle ve seküler hayat tarzlarıyla bir arada yaşayabileceğini gösteren ender örneklerden biri. Bu kanun İslamofobinin işine gelir" dedi. Bizler olayı sadece hayat tarzımız açısından bakıyoruz. Müslümanların da bu müdahaleci "vitrin muhafazakârlığını" yeniden düşünmelerinde yarar var. » 25. sayfa

2013 Sektörlerle BULUŞMALAR akaryakıt
Bugün sizleri 14. sayfada PETROL OFİSİ ile buluşturuyoruz.
PO
Bu bir ilandır.

Cumhuriyet

90. YIL SAYI: 32378 / 1 TL (KDV içinde) (KKTC'de: 1.5 TL) KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 31 MAYIS 2014 CUMARTESİ

www.arkivalesse.com

Baskıya 'dur' diyen, özgürlük ve umudu yeşerten Gezi'nin 1. yılında meydanlara çağrı

Çocuklarımız için

Sokakta olmak haktır Yaşam alanına, kentine sahip çıkma mücadelesiyle Gezi Parkı'nda başlayan, polis şiddeti ve iktidarın baskısı karşısında tüm Türkiye'de direnişe dönüşen Gezi'nin birinci yılında 'artık yeter demek için' yine meydanlara çıkılıyor. Taksim Dayanışması, başta biber gazının yasaklanması olmak üzere tüm taleplerini dillendirmek, öldürülen gençleri anmak için bugün saat 19.00'da Taksim'de olacağını açıkladı.

Onların yerini biz alıyoruz Sayfı Sarısülük oğlu Ethem'in hakkını savunmak için sokağa çıkacağını söyledi. Gaz kapsülü nedeniyle kafatasının yarısını yitiren M.A.T'nin babası Mehmet T. de "Sesimizi çıkarmazsak Ali İsmail'lere, Abdullah'lara, Berkin'lere ne diyeceğiz?" dedi. ■ *8-9. Sayfada*

KILIÇDAROĞLU: HÜKÜMET PROVOKASYON YAPACAK

CHP lideri Kılıçdaroğlu, bugünkü gösterilerde hükümet kaynaklı provokasyonlara karşı yurttaşları uyardı. "Hükümetin insanları tahrik etmek için provokasyonlara başvuracağını bütün yurttaşlarımızın bilmesini isterim" diyen Kılıçdaroğlu, kendi yurttaşını öldüren bir iktidarın işbaşında olduğunu, özellikle "eli silahlı, yüzü maskeli" kişilere karşı dikkatli olunmasını istedi. ■ *9. Sayfada*

Biber gazı Elif anayı da öldürdü

Kadıköy'de 5 ay önce yapılan İstanbul Kent Mitingi'nde polisin attığı biber gazından etkilenerek fenalaşan ve 159 gündür yoğun bakımda tedavi gören Elif Çermik (65) yaşamını yitirdi. Çermik bugün toprağa verilecek. ■ *8. Sayfada*

MECLİS ANTETLİ TORPİL ■ *7. Sayfada*

GÜL'E HARVARD'DA PROTESTO ■ *9. Sayfada*

ÖLÜMDE ZAMANAŞIMI OLMAZ ■ *10. Sayfada*

YENİ SOMA'LARA DAVETİYE ■ *10. Sayfada*

ŞAHDENİZ'E İMZA ■ *11. Sayfada*

BERLİN-ANKARA GERİLİMİ ■ *12. Sayfada*

IŞİD 300 KÜRT'Ü KAÇIRDI ■ *12. Sayfada*

'AKILLI BİNA'YI LAĞIM BASTI ■ *Arka Sayfada*

ISSN 977-1300-0934

Zincirli eyleme gazlı müdahale

Başkentte günlerdir eylem yapan Yatağan işçileri, Soma faciasını ve termik santrallarının özelleştirilmesini protesto için kendilerini Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı girişindeki demir bariyerlere zincirledi. Olay yerine gelen polis, demir kesme makinesiyle zincirleri keserek işçilere biber gazıyla müdahale etti. TES-İŞ Yatağan Şubesi Başkanı Fatih Erçelik ve Maden-İş Sendikası Yatağan Şubesi Başkanı Süleyman Girgin'in de aralarında bulunduğu 15 kişi gözaltına alındı. ■ *10. Sayfada*

Yolda çatışma, Hizbullah'tan tehdit

G.Doğu'da tansiyon arttı

Günlerdir karakol inşaatlarını protesto etmek için Diyarbakır-Bingöl karayolunu kapatan PKK gençlik yapılanması üyesi gruba jandarma özel harekât timleri operasyon düzenledi. Havai fişek, el yapımı patlayıcılar atan gruba gaz bombaları ile müdahale eden güvenlik güçleri yolu ulaşıma açtı. Bingöl ve Lice'deki olaylarda 13 asker taşla hafif yaralandı, 1 göstericinin eli koptu. Lice'de kaçırılan 3 DEDAŞ görevlisi kurtarıldı. Hüda-Par, kaçırılan Dicle İlçe Başkanı Alparslan'ın bırakılmaması durumunda "barış süreci"nden söz edilemeyeceğini belirterek "Olacaklardan biz sorumlu değiliz" açıklamasını yaptı. **MAHMUT ORAL** ■ *7. Sayfada*

Muhalefet Köşk için buluştu

Çatı adaya açık kapı

CHP ve MHP liderleri "çatı aday" formülünü masaya yatırdı. Erdoğan'ın ülkeyi krize sürükleyeceği endişesini paylaşan iki lider, öncelikle iki partinin hatta AKP'nin tabanında kabul görecek aday arayışının sürdürülmesi ve yeniden görüşmek için uzlaştı. Kılıçdaroğlu, "mutlaka ortak aday çıkarılmalı" yaklaşımının AKP'ye "büyük güç vehmetme" anlamına geleceğine dikkat çekti. **AYŞE SAYIN** ■ *4. Sayfada*

Gezi Parkı Ruhu Bir Yaşında! Emre KONGAR ● 2'de

Hani Çocuklarımız Çiçekti?.. Hikmet ÇETİNKAYA ● 7'de

Güzel Şeyler... Ataol BEHRAMOĞLU ● 7'de

Gezi - Soma - Lice - Taşeron... Şükran SONER ● 11'de

'Davul-Tokmak' Harcamaları Çiğdem TOKER ● 11'de

Gezi Turnusol Oldu Nilgün CERRAHOĞLU ● 12'de

Hep Böyle mi Sürecek? Deniz KAVUKÇUOĞLU ● 13'te

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı: Serpil Seda Şimşek

Doğum Yeri ve Tarihi: Ankara, 01.02.1976

Öğrenim Durumu:

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	**Kamu Yönetimi**	**Anadolu Üniversitesi**	**2006**
Yüksek Lisans	**Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi**	**Atılım Üniversitesi**	

İş Deneyimi:

Çalıştığı Yer	Görev	Yıl
Yeni Birlik Gazetesi	**Ankara Temsilcisi**	**2016**

Yabancı Diller: İngilizce

Yayınlar:

E-posta: ssedasimsek @gmail.com

Telefon: 05322971828

Tarih: 28.05.2018

Seda Şimşek

ORIJINALLIK RAPORU

%13	%11	%2	%5
BENZERLIK ENDEKSI	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCI ÖDEVLERI

BIRINCIL KAYNAKLAR

1	dosyalar.hurriyet.com.tr İnternet Kaynağı	%2
2	Submitted to Istanbul University Öğrenci Ödevi	%1
3	www.scribd.com İnternet Kaynağı	%1
4	Submitted to Bartin University Öğrenci Ödevi	%1
5	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	%1
6	iletisimdergisi.gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
7	acikarsiv.ankara.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
8	www.dorduncukuvvetmedya.com İnternet Kaynağı	<%1